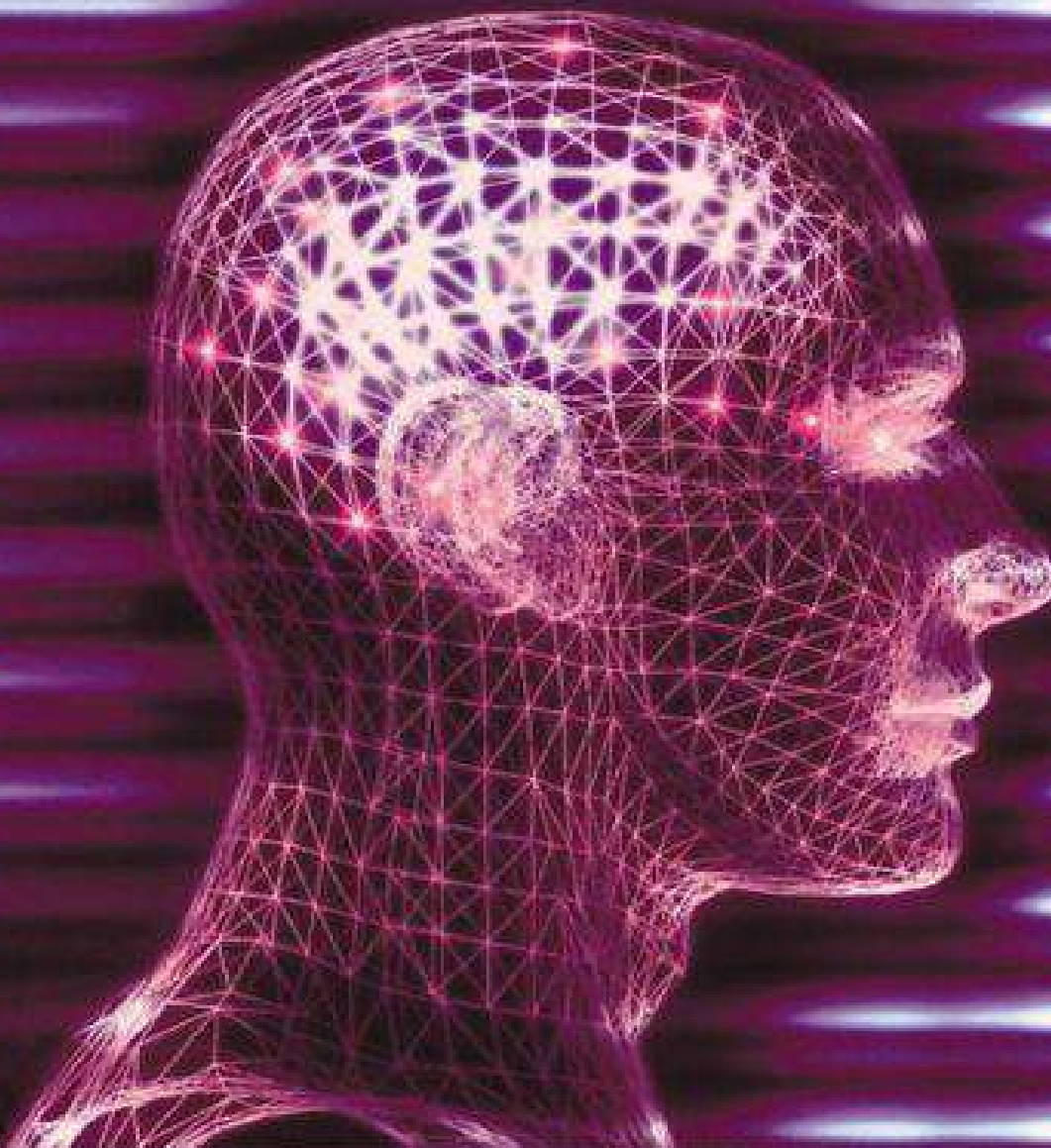

FIFTH EDITION

An Introduction to **PARAPSYCHOLOGY**

HARVEY J. IRWIN and CAROLINE A. WATT

İçindekiler

[Baş sayfa](#)

[Telif hakkı](#)

[Teşekkür](#)

[Şekil Listesi](#)

[1. GİRİŞ](#)

[2. PARAPSİKOLOJİK ARAŞTIRMALARIN KÖKENLERİ](#)

[3. Duyu Dışının FENOMENOLOJİSİ](#)

[ALGI](#)

[4. Duyu Dışı DENEYSEL ARAŞTIRMA](#)
[ALGI](#)

[5. AŞIRI ALGI VE ZAMAN](#)

[6. PSİKOKİNEZ](#)

[7. PK ARAŞTIRMALARINDA ÖZEL KONULAR](#)

[8. PSI TEORİLERİ](#)

[9. HAYATTA KALMA HİPOTEZİ](#)

[10. POLTERGEİST DENEYİMLERİ](#)

11. ÖLÜME YAKIN DENEYİMLER

12. BEDEN DIŞI DENEYİMLER

13. GÖRÜNÜM DENEYİMLERİ

14. REENKARNASYON DENEYİMLERİ

15. PARANORMAL İNANÇ

16. İLGİLİ HUSUSLAR

17. PARAPSİKOLOJİNİN BİR OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ
BİLİMSEL İŞLETME

Referanslar

İsim Dizini

Konu Terim Dizini

Parapsikolojiye Giriş

Beşinci baskı

Parapsikolojiye Giriş

Beşinci baskı

Harvey J. Irwinve
Caroline A. Watt

McFarland & Company, Inc., Yayıncılar
Jefferson, Kuzey Karolina ve Londra

KONGRE KATALOĞU YAYIN VERİLERİ KÜTÜPHANESİ

Irwin, HJ (Harvey J.)
Parapsikolojiye Giriş / Harvey J. Irwin ve Caroline A. Watt

— 5. baskı.

p. santimetre.

Bibliyografik referansları ve dizinleri içerir.

ISBN-13: 978-0-7864-3059-8

1. Parapsikoloji—Ders Kitapları. I. Watt, Caroline A. II.
Başlık. BF1031.I79 2007 133.8—dc22 2006039579

British Library kataloglama verileri mevcuttur

©2007 Harvey J. Irwin ve Caroline A. Watt. Tüm hakları Saklıdır

*Bu kitabın hiçbir bölümü hiçbir şekilde çoğaltılamaz veya iletilemez.
fotokopi veya kayıt dahil olmak üzere elektronik veya mekanik araçlar veya
izinsiz olarak herhangi bir bilgi depolama ve erişim sistemi tarafından
yayıncıdan yazı.*

Kapak resmi ©2007 PhotoDisc; arka plan resimleri ©2007 clipart.com

*McFarland & Company, Inc., Publishers
Box 611, Jefferson, Kuzey Karolina 28640
www.mcfarlandpub.com*

TEŞEKKÜRLER

Bu kitap, 25 yıllık bir süre içinde New England Üniversitesi'nde parapsikoloji öğretiminde edindiğim deneyimlerden yola çıkarak gelişti. bu bağlamda ben öğretim programlarım hakkında geri bildirim sağlayan ve beni yetiştirmek için çok çalışan öğrencilerimin çabalarından yararlandım. Güvenmek kitabım için bir çerçeve olarak önceki ders notları tarafından etkinleştirildi

üniversitenin telif hakkını serbest bırakma anlaşması.

Kitabın içeriği, parapsikolojik çalışmalarını ilham kaynağı bulduğum çok sayıda araştırmacıdan etkilenmiştir. Metinde uygun alıntılar yaparak bu katkıları kabul etmeye çalıştım, ancak özellikle John Beloff, Susan Blackmore, John Palmer,

Louisa E. Rhine ve Rex Stanford.

İlk baskının çeşitli bölümlerini nezaketle okuyup yapıcı yorumlarda bulunan şu kişilere teşekkür ederiz: Carlos Alvarado, Alan Gauld, Ray Hyman, Jürgen Keil, Gertrude

Schmeidler, Sybo Schouten, Michael Thalbourne ve Debra Weiner. Ek olarak, bazıları daha sonraki baskılara dahil edilmiş olan, metnin revizyonu için öğretmenler ve araştırmacıların önerilerine minnettarım: Richard Broughton, Frank Dilley, Joop Houtkooper, Stanley Krippner, Karlis Osis, Philip Stander, Rex Stanford, Jessica Utts, ve Nancy Zingrone bu konuda düşünceli tavsiyelerde bulundu.

Kitabın bu beşinci baskısını hazırlarken, akademiden resmi olarak emekli olduğumdan beri parapsikolojideki güncel literatüre erişiminin daha sınırlı hale geldiği ikilemiyle yüzleşmek zorunda kaldım. Açık çözüm, bu alanda hem aktif hem de seçkin olan daha genç bir parapsikolojik araştırmacının yardımını istemektir. Ortak yazar olarak ilk tercihim Edinburgh Üniversitesi'nden Dr. Caroline A. Watt idi ve ben

Kitabı gözden geçirme davetimi kabul ettiğinde çok mutlu oldu.

Güncellenen materyalin neredeyse tamamına Caroline katkıda bulunmuştur ve onun anlayışlı girdileri, parapsikolojiye bu girişin kalitesini önemli ölçüde güçlendirmeye hizmet etmiştir. sonsuz minnetle teşekkür ederim

Caroline uzmanlığı, çalışkanlığı, azmi ve sarsılmaz iyi mizahı için yeni baskıyı tamamlarken.

Kitabımdan beden dışı deneyim vakaları *Akıl Uçuşu* Yayıncı Scarecrow Press'in izniyle Bölüm 12'de alıntılanmıştır. bu Bölüm 16'daki bir makaleden alıntı *Uygulamalı Psi Bülteni* Mishlove ve Kautz (1982), yazarların ve yayıncı, Uygulamalı Sezgi Merkezi.

Eric Eisenbud (merhum Jule Eisenbud adına), Stanley Krippner, William Roll, Helmut Schmidt, Ian Stevenson ve Charles Tart kitapta çoğaltılmak üzere fotoğraflar verdiler: buradaki cömertlikleri büyük ölçüde takdir edildi. Diğer rakamlar Ren Araştırma Merkezi (RRC) ve Mary Evans Resim Kütüphanesi (MEPL) tarafından sağlandı. Her şeklin kaynağı metinde verilmiştir. New England Üniversitesi Medya Kaynakları Biriminin çeşitli fotoğraf görevlerinde ve Ivan'ın teknik uzmanlığı Thornton'a çizimlerin hazırlanmasında teşekkürü borçluyuz.

- HJ Irwin

New England Üniversitesi

Armidale, Avustralya

Eylül 2006

Harvey Irwin, beni bu güncellenmiş baskının hazırlanmasında yardımcı yazar olarak katılmam için cömertçe davet etti. *Parapsikolojiye Giriş*.

İşbirliğimiz boyunca, Harvey yanıt vermede şaşmaz bir şekilde hızlı, düzeltmelerimi kabul etmede nezaketli ve geri bildirimlerinde nazik ve yapıcı oldu. Harvey, seninle çalışmak bir zevkti. Boyunca

Bu süreçte hem beni güldürme hem de güldürme konusunda ender bir yeteneğe sahip olan ortağım ve meslektaşım Profesör Richard Wiseman'ın desteğinden keyif aldım.

düşünmek. Teşekkürler, Richard.

Son olarak, çok özlenen meslektaşım ve akıl hocam Profesör Robert Morris'e teşekkür etmek istiyorum. Bob, 1985'ten 2004'teki ani ölümüne kadar Edinburgh Üniversitesi'nde Koestler Parapsikoloji Profesörüydü ve yirmi yıl sonra parapsikolojiye girmemden sorumluydu.

Yıllar önce. Bilgiğinin bir kısmı bile bana bulaştıysa, ne kadar şanslıyım ve bu kitaba yönelik tüm çabamı ona adadım.

— CA Watt

Edinburgh Üniversitesi
Edinburgh, İskoçya
Eylül 2006

ŞEKİLLER LİSTESİ

1. [Daniel Dunglas Ana Sayfası](#)
 2. [Leonora Piper](#)
 3. [Charles Bailey](#)
 4. [Louisa Rhine ve vaka raporları dosyası](#)
 5. [JB Ren Nehri](#)
 6. [ESP sembolleri](#)
 7. [Rüyalarda ESP ile ilgili bir Maimonides çalışmasına katılan bir katılımcı](#)
 8. [Hubert Pearce, Ren tarafından ESP için test ediliyor](#)
 9. [Charles Tart, on seçenekli eğitimcisi kullanarak öğrenme etkilerini inceledi.](#)
- [ESP](#)
10. [Ganzfeld uyarımı](#)
 11. [Rhine'in zar atma makinelerinden biri](#)
 12. [Helmut Schmidt, REG'lerinden birini sergiliyor](#)
 13. [Schmidt'in deneyindeki hamamböcekleri](#)
 14. [Bir EDA-DMILS çalışmasında etken](#)
 15. [Ted Serios tarafından üretilen psişik bir fotoğraf](#)
 16. [Miami poltergeist davasında maddi hasar](#)
 17. [Bir poltergeist odak noktası olan Julio, laboratuvar PK testi yapıyor](#)
 18. [Karanlığın içinden geçiş](#)
 19. [Gnanatilleka ve annesi 1966 yılında](#)

GİRİŞ

Parapsikoloji Göründükleri gibiyseler, prensipte şu anda geleneksel bilim adamları tarafından tasarlanan insan yetenekleri alanının dışında olan deneyimlerin bilimsel çalışmasıdır. Böylece parapsikolojik fenomenler görünüşte şu anda bilinmeyen faktörlerin işleyişini gösterir.

ortodoks bilim tarafından tanınmayan veya tanınmayan, halk arasında *paranormal* faktörler. Daha resmi olarak, parapsikoloji, savunucuları tarafından “şu anda bilinen açıklayıcı mekanizmalardan ayrı olarak var olan görünür davranış ve deneyim anomalilerinin incelenmesi” olarak tanımlanmıştır.

organizma-çevre ve organizma-organizma bilgisi ve etki akışı için” (Parapsychological Association, 1989, s. 394-395). Bu tür anormal fenomenlerin bilinen örnekleri, görünüşte duyu dışı algı (ESP) ve hayaletler (örneğin hayaletler) içeren deneyimlerdir. Bu kitabın amacı, bir giriş araştırması sağlamaktır.

parapsikologların bunların gerçekliğini ve temellerini keşfetme çabaları anormal, görünüşte paranormal fenomenler.

Parapsikolojik araştırmanın kapsamının genel bir tasviri olarak, yukarıdaki paragrafın dikkate alınması gereken birkaç özelliği vardır. En önemlisi, burada hiçbir şekilde herhangi bir varsayımın olmadığı noktadır.

Parapsikolojiyi aslında parapsikoloji olarak gören birçok çağdaş parapsikologun yaklaşımının aksine, “paranormal”in varlığı.

paranormal çalışma. Kesinlikle insanlar, örneğin, tanınan insan duyularının katılımı olmadan elde edilen bazı bilgilerin kendilerine varmış gibi görüldüğü deneyimlere sahip olduklarını bildirmektedir. Ama ne zaman böyle bir “duyu dışı” deneyim olarak adlandırılır. *parapsikolojik* sonuç yok

Bilginin bireyin duyuşal kapasitelerinin dışında aracılık edebileceği bir paranormal sũrecin var olduğuna zorunlu olarak ulaşılmıştır.

Parapsikolojik deneyimlerin tanımı sũz konusu olduğunda, bu tamamen bir gũrũnũř meselesidir, bir deneyimin nasıl *ũyle gibi* olmak. O zaman araştırmacıların temel bir gũrevi, geręek temelleri araştırmaktır.

Bu deneyimler, fenomenlerin ana akım bilimin kabul edilen ilkeleri çeręevesinde ne ۆlęũde ağıklanabileceğini belirlemek ve uygunsa bu çeręevenin hangi açılardan tanımlandığını belirlemek.

konusundaki ampirik bulguların yer alması için genişletilmelidir.

fenomenler.

Parapsikolojik deneyimler paranormal gibi gũrũnse de, bu nedenle ۆyle tanımlanmazlar; daha ziyade, onların paranormalliği sorunu

araştırılması gereken bir konudur. arasındaki farkı anlamak ۆnemlidir.

parapsikolojik deneyimler kesin olarak meydana gelen ve bunun altında yatan *paranormal sũreęler* bunlar sadece bilimsel hipotezler

soruşturma. Dolayısıyla tũm ESP deneyimleri parapsikolojiktir, ancak biz

herhangi birinin paranormal olabileceğine dair kanıt gerektirir.

Parapsikolojinin yukarıdaki temsili, disiplinin bilimle olan paradoksal ilişkisini de vurgular. Parapsikolojik fenomenlerin gũrũnũřte geleneksel bilimsel bilgeliğe aykırı olmasına rağmen, fenomenlerin bilim yũntemleri aracılığıyla ortaya ęıkmasıdır.

incelenir. Sosyolojik olarak konuşursak, parapsikoloji bir

konusu ne olursa olsun bilimsel ęaba, herhangi birindeki kusurlar

araştırma prosedũrleri ve eleştirmenlerinin řũpheci retoriği. Daha spesifik olarak, bu kitapta benimsenen bakış açısı, parapsikolojinin davranış bilimi olan psikolojiyle ęok yakın ilişki içindedir. Başka bir deyişle, parapsikolojik araştırmalar haklı olarak ağırlıklı olarak

Davranışın ve fenomeninin bilimsel araştırmasının daha geniş bağlamı, en iyi psikoloji ilkelerinin takdir edilmesi işığında anlaşılır. Bu nedenle, modern parapsikolojinin bir ۆzellięi, fenomeninin araştırılmasının mũmkũn olduğunda psikolojik laboratuvarın kontrollũ ortamında sahnelenmesidir. Bilimsel metodoloji

gũnlerde hakim olan tũrden saha ęalıřmalarında da vurgulanmıştır.

bu tũr ęıkarlar olarak bilindiği zaman *psişik araştırma*, ęalıřma

gũrũnũřte doğrudan zihin veya "ruh" tarafından aracılık edilen fenomenler.

Kısmen, parapsikolojideki bilimsel yũnelim, bir soruşturmanın tasarımı ve yũrũtũlmesinin mũmkũn olduğu kadar geğirimsiz olmasını talep eder.

araştırma personelinin inançları (tabii ki bu tür inançların çalışmanın odak noktası olduğu durumlar hariç). Başlangıç olarak, bir parapsikoloji öğrencisi olarak sizin de ideal olarak benzer bir yaklaşımı benimsemeniz gerektiğini belirtmek gerekir.

Bu basit bir başarı değil, özünde

parapsikoloji, insanlarda aşırı tepkiler uyandırma eğilimindedir, ya paranormal olaylarda eleştirel olmayan, yumuşak huylu saflık ya da boyun eğmez.

kapalı fikirli şüphecilik. Parapsikoloji çalışmanızdan en iyi şekilde yararlanmak için bu tür dar önyargıları bir kenara bırakmak gerekecektir. konunun ve bilinçli olarak daha nesnel, tarafsız bir çaba için çabalamak bir konunun her iki tarafındaki argümanları ve verileri tartma tarzı. Bu metinde tasvir edildiği gibi parapsikoloji, ek olarak, *insanlar*. Bu, insan dışı hayvanların

sözde psişik yeteneklerden yoksun. Gerçekten de hem laboratuvar da hem de sahada parapsikolojik

Hayvanlarla ilgili fenomenler. Ancak psikolojideki benzerleri gibi, bu çalışmalar da uygunluklarını büyük ölçüde basitleştirilmiş ve yüksek düzeyde kontrollü insan davranışı modelleri olarak rollerinden ve insan bağlamına getirdikleri karşılaştırmalı veya evrimsel perspektiften almaktadır.

İnsanların parapsikolojik deneyimlerine ilişkin nicel ve nitel veriler aynı zamanda çok daha kapsamlı, ayrıntılı ve çeşitlidir.

hayvanlar için bu; parapsikolojideki insan odağı, bu nedenle, ampirik temeli ve teorik üretkenlik kapasitesi ile ilgili olarak uygundur.

Aynı zamanda, davranış bilimcileri, takdir ettikleri hayvanların davranışlarından ziyade insanların deneyimlerini ele almaya çalıştıklarında, görevin zorluğu. İnsan bilişsel, sosyal, kültürel, duygusal, motivasyonel, algısal, nöropsikolojik, psikodinamik ve diğer psikolojik faktörler o kadar karmaşık ve değişkendir ki, hiçbir bireysel deneyim muhtemelen tek bir temel boyut veya süreç açısından tamamen anlaşılamaz. Parapsikolojinin çalışmasının nesnesi olarak insanları vurgulaması, disiplini kişisel olarak daha anlamlı hale getirebilse de, bu nedenle, basit bulma konusunda aşırı yüksek beklentileriniz olmamalıdır.

hakkındaki sorularınıza kapsamlı, bilimsel olarak sağlam cevaplar parapsikolojik deneyimlerin doğası.

Parapsikoloji alanının kapsamı, hem kavramsal hem de pragmatik bakış açılarından yorum almıştır. Kavramsal terimlerle, parapsikolojinin özünde olumsuz olarak tanımlanmasından, yani bir olgunun başka hiçbir nedenle alanın sınırları içinde kalmasından rahatsızlık duyulmuştur.

dahası onların dışında yatmamak tanımlanmıştır. Bu, yaygın olarak kullanılan bir özelliktir.

Paranormal veya bilim tarafından henüz keşfedilmemiş ve tanınmamış süreçlerin incelenmesi olarak alternatif parapsikoloji kavramını onayladı. Bu yaklaşım olumsuz bir tanım üzerine kuruludur çünkü parapsikologlar onun ne olduğunu (ne olduğuna karşıt olarak) belirleyemezler.

değil) bu, bir deneyimin paranormal olaylara dahil olduğunu gösterir. Duyu dışı algıyı (ESP) tanımlamanın yetersiz olduğu düşünülmektedir, örneğin, bilginin doğrudan zihin tarafından kavranması olarak, çünkü "doğrudan kavrayış" herhangi bir olumlu şekilde değil, yalnızca olan bir şey *olumsuzluk* olağan duysal kanallar aracılığıyla ve *olumsuzluk* önceki bilgilerden çıkarımsal olarak türetilmiştir. Bu olumsuzlukla ilgili bir sorun

Tanım, olası tüm normal açıklamaları dışlamanın zor bir iştir: Bazı olası normal açıklamaların farkında olmayabiliriz, diğer bireyler bizi kasten aldatabilir veya bilinçsizce kendimizi aldatabiliriz (Alcock, 2003). Muhtemelen burada gerekli olan şey

bu paranormal bilgi transferinin gerçekte ne olduğunu belirlemenin bir yoludur, diğer, yüzeysel olarak benzer olanlardan ayırt edilmesini sağlar.

sadece sanrı ve halüsinasyona dayanan deneyimler. Paranormal çalışma olarak yaygın parapsikoloji kavramı bu kitapta benimsenmemiştir. Daha ziyade, burada parapsikoloji, geleneksel bilim adamları tarafından kavrandığı şekliyle, prensipte insan yetenekleri alanının dışındaymış gibi görünen deneyimlerin incelenmesi olarak tanımlanır. İçinde

Modern davranış biliminin teorik çerçevesine göre, örneğin, bildirildiği gibi, duyular dışı bir deneyim basitçe gerçekleşmiş olamazdı.

yapılmış. Ancak şimdi parapsikoloğun görevi, olumsuz olarak tanımlanmış altta yatan paranormal faktörlerin incelenmesi değildir; daha ziyade, deneyimsel raporların çeşitli olası temellerinin ve özelliklerinin sistematik bir araştırmasını gerektirdiği kabul edilir. Elbette bu çalışma, duysal ve çıkarımsal bilgi kaynakları prosedürel olarak ortadan kaldırıldığında, duyular dışı deneyimin ortaya çıkışının araştırılmasını içerecektir, ancak bu, paranormal arayışından oldukça farklıdır. Parapsikolojiyi şu şekilde tanımlayarak *görünümler* olumsuz tanım üzerindeki hoşnutsuzluk, gücünün bir kısmını yitirmelidir. Örneğin, duyular dışı deneyimi tanımlamak gereksizdir.

onu yanıltıcı veya halüsinasyonlu deneyimden ayırt edecek bir yol,

çünkü muhtemelen "ESP"nin bir gün tam da bu olduğu gösterilebilir. Kabul etmek gerekir ki, eğer paranormallik olumsuz olarak tanımlanırsa, o zaman nihayetinde "paranormal olma görünümü" de öyle olmalıdır, ancak en azından ikincisi değildir.

bilimsel olarak kabul edilmiş herhangi bir listenin hariç tutulmasına dayandırılmıştır.

süreçler.

Bu, benimsediğimiz tanımın terimlerinin zamansal olarak göreceli olma olasılığını yükseltir, yani belirli bir fenomen sonsuza kadar parapsikolojik olarak sınıflandırılmayabilir. ESP'nin kesin olarak gösterildiğini varsayalım.

şu anda bilinen bazı psikolojik süreçlerden kaynaklanıyor olabilir ve

paranormali daha az kışkırtan bir adla yeniden etiketlendi. Zamanında

o zaman insanlar böyle bir deneyimi artık bilimsel ilkelerle bağdaşmaz ya da paranormal bir durumu akla getirmiyor olarak görebilirler.

olay, bu durumda fenomen haklı olarak parapsikolojik alandan psikolojinin başka bir alanına kayacaktır. Ama bunun içinde

olay, en azından psikolojik araştırmalar için meşru bir konu olarak kalmalıdır. Öte yandan, duyular dışı deneyim açıkça bir *paranormal* fenomen, bunun bir kanıtı

Psikologları, fenomenin bir araştırma konusu olarak ortadan

kaldırıldığına inanmaya itecek kadar büyük bir olasılık değildi. Bu nedenle zamansal görelilik, kabul edilemez bir sınırlama olarak görünmüyor.

parapsikolojinin tanımı.

Kültürel görelilik, başka bir kavramsal sınırlama türü olabilir. Kesinlikle parapsikoloji orada paranormalin incelenmesi olarak tasvir edilirse,

insanların paranormal olarak sınıflandırdıkları şeyin birinden farklı olması sorunudur.

kültürü bir başkasına. Örneğin bazı toplumlarda ESP, tamamen doğal düzene giren bir insan becerisi olarak kabul edilir, ancak bizim toplumumuzda

genellikle paranormal olarak düşünülür. Öte yandan tanımlayarak fenomeninin geleneksel bilimsel ilkelerle olan açık ilişkisi açısından parapsikoloji, kültürel görelilik meselesi haline gelir.

biraz daha az çekişmeli çünkü bilim uluslararası ve nispeten

kültürler arası bir faaliyettir. Bir fenomenin dünyadaki durumu

Bu nedenle geleneksel bilimin çerçevesine, bireysel toplumların üyeleri tarafından yorumlanmasından daha büyük önem verilir.

Parapsikolojinin tanımı, kültürel olarak bilimsel bakış açısına bağlı olabilir, ancak her halükarda, parapsikolojinin bilim dünyasının bir parçası olma iddiasına sahip olduğu görüşüyle oldukça tutarlıdır.

Görünümler açısından parapsikolojik fenomenlerin sınırlarının çizilmesi yine de birkaç pratik problemle karşılaşır. Birincisi, sahne büyüünün bazı örneklerinin, özellikle mentalizmin, paranormalin yüzeysel biçimidir ve dolayısıyla varlık nedeni vardır.

parapsikolojik olarak sınıflandırılır. Her ne kadar çoğu araştırmacı düzgün bir şekilde

Bu kategorizasyonu reddetmek, bazı açılardan haklı olabilir. Bir

parapsikologun legerdemain bilgisi, dolandırıcı psişiklere karşı bir koruma olarak kesinlikle avantajlı olabilir (Hansen, 1985; Truzzi, 1997) ve sihir hileleri, insanların olayları paranormal olarak yorumlamalarının temellerini keşfetmek için bir bağlam olarak laboratuvar ortamında kullanılabilir (Hansen, 1985; Truzzi, 1997).

örneğin, bakınız Benassi, Singer & Reynolds, 1980). Ancak sahne büyüsünün yüzeysel biçimi paranormal olanınki olabilirken, bu performanslar tipik olarak

değiller *algılanan* seyirci tarafından aslında paranormal olarak.

Oyuncu, kendisini bir medyum veya psişik yerine bir sihirbaz olarak sunarak, eylemin yanıltıcı karakterini iletir ve bu nedenle insanlar, bunu şu anda tarafından tanınmayan süreçleri içerdiğini görmezler.

geleneksel bilim. Bu nedenle, bir parça sahne büyüsü genellikle parapsikolojik bir deneyim olarak kabul edilmez. sihirbazlar yaparsa

kendilerini psişik olarak tasvir ederler, ancak performansları izleyici tarafından paranormal olarak kabul edilebilir. Bu durumda sihir çok düşer

dolandırıcılıkla aynı sınıf. Burada alınan duruş, eğer halk bir fenomeni paranormal olarak yorumlamaya aldanırsa, o zaman onların deneyimleri şudur:

yine de parapsikolojik olarak kabul edilmeli ve parapsikologlar tarafından çalışmanın konusu olmalıdır. Bu tür araştırmaların sonucu elbette

insanların aldatmanın farkına varması, fenomenin

giderek paranormal olarak görülüyor ve çalışması ağırlıklı olarak parapsikolojik alandan sosyal psikologların ve sosyologlar.

Yine, genel halk tarafından paranormal olarak yorumlanan ve yine de parapsikologlar tarafından çalışmanın dışında tutulan başka fenomenler olabilir. Bilimsel parapsikologların önemli bir çoğunluğu, halkın zihninde bu konuların paranormal olarak görülmesine rağmen, büyücülük, popüler astroloji, periler, Bermuda Şeytan Üçgeni, numeroloji ve Tarot okumaları gibi kendi alanlarında meşru meseleler olarak kabul etmeyeceklerdir. ve

gerçekten de birçok şüpheli için (örneğin, bkz. Frazier, 1981). Parapsikologların bu konuları reddetmesinin kısmen politik nedenlerden kaynaklandığından şüpheleniyorum.

motifler; Yukarıdaki fenomenleri ciddi bir şekilde ele almak, parapsikolojinin bir bilim olarak zaten zayıf statüsüne ciddi şekilde önyargılı olacaktır.

bilim camiasının geri kalanının gözleri. Her halükarda, parapsikologlar, çalışmalarının kapsamını, nispeten belirli açılardan görünüşte paranormal olan fenomenlerle etkili bir şekilde sınırladılar.

Bu hususlar aşağıdaki terimlerle tasvir edilebilir. İlk olarak, odak fenomeni, iletişimin paranormal bir biçimi olarak ortaya çıkabilir; Vakalar görünen ESP bu türün bir örneğidir. İkincisi, diğeri fenomenler parapsikologlar tarafından araştırma için kabul edilen insan varoluşunun metafizik bir yönünü ima ediyor gibi görünmektedir; örneğinin, bildirilen bir görüş bir hayalet bu bakış açısına göre varsayılan olarak paranormal olarak alınabilir.

Ek olarak, maneviyatçı bir ortamın ölen bir kişinin ruhuyla açık bir şekilde iletişim kurması gibi bir fenomen, yukarıdaki sayıların her ikisinde de parapsikologların ilgisini çekebilir. Parapsikolojik çabanın bu şekilde sınırlandırılmasının mantığı ne olursa olsun, gerçek şu ki ortalama bir vatandaşın paranormal fenomen kavramı açıkça çok uzaktır.

akademik parapsikologunkinden daha geniştir. Bazı belirli fenomenlerin alandan dışlanması tartışmalı olsa da, geleneksel olarak parapsikolojik araştırmanın üç temel alanı olduğı görüşünde geniş bir fikir birliğı vardır:

duyu dışı algı, psikokinezi ve hayatta kalma hipotezi. bu bunların her birinin doğası sırasıyla ele alınacaktır. Bir *duyu ötesi deneyim* deneyimleyen kişinin zihninin bilgiyi doğrudan edindiğı, yani görünüşte tanınan insan duyularının aracılığı ya da mantıksal çıkarım süreçleri olmaksızın. Örnek olarak, birkaç kez bir arkadaşımı düşündüm ve düşüncelerimi yarıda kestim.

o kişiden bir telefon görüşmesi ile. Artık yeterli bilgi birikimine sahip

Bu tür bir olayın bağlamı içinde, deneyime hitap etmeyen “rasyonel” terimlerle deneyimin açıklanması veya açıklanması mümkün olabilir.

ESP adı verilen herhangi bir paranormal sürecin varlığı. Bu ölçüde, deneyimi “duyu dışı” olarak etiketlemek küstahça olur. Ama diğeri parapsikolojik fenomenlerde olduğı gibi, biz sadece görünüşlerle ilgileniyoruz ve

Bu açıdan bakıldığında, yukarıdaki örnek, benim düşüncelerim ile benim düşüncelerim arasındaki bazı paranormal bağlantıların işleyişini yüzeysel olarak önerir. arkadaş. Pek çok okuyucu için kuşkusuz tanıdık bir karşılaşma olan örnek, görünüşte doğrudan zihinden zihne iletişimi gerektiren belirli bir duyular dışı deneyim türünü temsil eder. *telepati*. Bazı durumlarda, duyular dışı deneyim, başka bir zihindeki değil, nesnel çevrenin bir parçasındaki bilgilerle ilgilidir. Böylece kişinin farkındalığı

Duyusal olarak erişilemeyen görsel olaylar olarak adlandırılır. *durugörü*, ve işitsel olayların ESP'si, *duruışiti*, yine, “durgörü” yaygın olarak kullanılır

herhangi bir sınıfa ilişkin duyu dışı kavrayışı belirtmek için genel bir moda objektif olaylar Bazen de, görünüşe göre ESP zamanla yer değiştirir. Gelecekteki bir olayın duyu dışı farkındalığı olarak bilinir. *önsezi*, ve şu

geçmiş bir olaydan, geçmişe dönük tanıma.

Belirli bir duyu dışı deneyimin en iyi nasıl sınıflandırılması gerektiğini belirlemek çoğu zaman zor olabilir. Bir örnek düşünün. Zaman zaman profesyonel bir meslektaşımın bir süredir haber alamadığımı düşünürken buluyorum kendimi ve daha sonra aynı gün o kişiden bir mektup alıyorum.

kişi. Belki de bu, mektubun kendisinin görünürde duyu dışı farkındalığını gerektirdiği kabul edilebilir, bu durumda benim deneyimim durugörü olarak kabul edilir. Veya deneyim bariz olarak yorumlanabilir

posta sıralayıcının algılarının farkındalığı, yani telepatik deneyimin bir örneği. Ya da yine, daha sonraki posta teslimatının veya mektubu açmamın önceden bilinen bir deneyimi olarak veya belki de birkaç hafta önce mektubu yazan muhabirimın geçmişe dönük bir deneyimi olarak temsil edilebilir. Bu nedenle pratikte, önerilen ESP kategorilerinin faydası şüpheli olabilir.

Laboratuvar verilerinin tanımlanmasına uygulanmaları için de aşağı yukarı aynı şey söylenebilir. Bu nedenle, ifadeyi tasarlamak gerekli hissedildi. *genel duyu dışı algı*(GESP) atıfta bulunmak için

durugörünün ya da telepatinin ya da her ikisinin bilinmeyen bileşenlerini yansıtmış olabilecek veriler (Rhine, 1948, s. 44). Laboratuvar bağlamında çeşitli yine de terimlerin türünü iletmek için yararlı bir şekilde kullanılabilir.

Bir araştırmada izlenen deneysel prosedür.

Bu kitapta, mümkün olduğunca uygun bir terminolojik uzlaşım gözlenmiştir. Duyu dışı algı, telepati, durugörü terimleri,

önsezi ve benzerleri genellikle bir varsayıma atıfta bulunmaya yöneliktir.

belirli bir parapsikolojik fenomeni makul bir şekilde açıklayabilen paranormal süreç; elbette, süreç olabilir veya olmayabilir

aslında var. Öte yandan, duyu dışı deneyim, telepatik deneyim, durugörü deneyimi ve önsezi deneyimi gibi ifadeler, meydana gelen olayları, insanların sahip olduğu deneyimleri ve yüzeyde paranormal bir sürecin işleyişini düşündüren deneyimleri belirtir. Örneğin, bir parapsikologun duylar dışı deneyimin doğasını araştırdığı ve bunu yaparken kanıt topladığı söylenebilir.

duylar dışı algının varlığına veya başka türlüsüne bağlıdır. İçinde "dış duylar" *duyu ötesi deneyim* bu nedenle görünüşle ilgilidir ve gerçekliğe zorunlu olarak değil, oysa "dış duylar" *duyu dışı*

algı varsayımsal bir paranormal gerçeğin doğasını ifade eder. Genellikle belirli bir ifadenin sık sık tekrarlanmasından kaçınmak için bu gelenek bazen gözden kaçırılır, ancak anlam yine de açık olmalıdır; örneğin, şu durumlarda ESP'ye atıfta bulunulabilir:

Açıkça duyular dışı deneyimden bahsediyoruz. Duyu dışı deneyim ve ESP, parapsikolojik araştırmanın üç temel alanından birini oluşturur.

İkinci bir etki alanı, *psikokinezi* (PK), kelimenin tam anlamıyla "zihinle hareket" olarak tercüme edilen bir kelime. Bir PK deneyimi, belirgin bir madde üzerinde zihin etkisi gerektirir, yani,

Bir bireyin düşüncelerinin veya tercihlerinin bir

fiziksel çevrenin yapısı üzerinde doğrudan etki. Etki, görünürde, özellikle insan motorunu içerenler olmak üzere, bilinen fiziksel enerjilerin veya mekanizmaların aracılığı olmaksızın meydana gelir.

sistem. Popüler görüşte PK, muhtemelen bir zamanlar en güçlü şekilde İsraili psişik Uri Geller'in kaşık bükme performanslarıyla veya nesnelerin görünüşte paranormal yer değiştirmesiyle örneklenebilirdi.

Rus medyum Nina Kulagina tarafından. Günümüzde çok az var, varsa da, PK yeteneği olduğunu iddia eden son derece halka açık kişiler. Bununla birlikte, psikokinetik deneyimlerin gözlemlenebilir hareketi içermesi gerekmez; durdurma

örneğin sevilen birinin ölümü sırasındaki saatin

madde üzerinde zihin çeşitliliğinin bir olayı olarak yorumlandı.

Etiketler *duyu dışı algı* *psikokinezi* orijinal olarak, ilgili fenomenlerin görünürdeki doğasını canlı bir şekilde betimleyici bir tarzda iletmek için tasarlandı. Ancak bugün, oldukça tatmin edici değiller.

teknik terimler olarak kabul edilir, çünkü bunlar varsayımsal olarak deneyimlerin altında yatan paranormal süreçlere çok fazla varsayımda bulunurlar. ESP var olsa bile, bir tür (henüz keşfedilmemiş) bir tür duyu modalite, bir "altıncı his" yoluyla çalışabilir ve bu nedenle "dış duyular" olmayabilir. Tekrar,

ESP gerçekten duyu ötesi ise, o zaman "algı"dan çok tasavvur etmeye benzer olabilir. Benzer itirazlar, psikokinezi terimine de yöneltilebilir.

Bir fenomen için grafiksel olarak tanımlayıcı bir isimlendirmeye sahip olmak uygun olsa da, teorik olmamalıdır ve ne yazık ki hiçbir

Yukarıdaki iki terimden biri bu kriteri karşılar. Bu nedenle İngiliz parapsikolog BP Wiesner, *psi fenomen* genel bir terim olarak

hem ESP'yi hem de PK'yı kapsar (Thouless, 1942; Thouless & Wiesner, 1948). Yunan harfi *psi* burada, bu deneyimlerdeki bilinmeyen paranormal ögeyi, mektupla aynı şekilde belirtmek için kullanılır. xtemsil etmek

kimliğı belirlenene kadar bir cebirsel denklemde bilinmeyen. İçinde bununla birlikte, psi genel bir terimden daha fazlasını oluşturur; ESP'deki paranormal unsurun PK'dakiyle aynı olduğuna dair (bazen üstü kapalı) bir varsayım geliştirmiştir, bu iki parapsikolojik alan ortak bir temel süreci veya mekanizmayı paylaşır (ayrıca bkz.

Talbourne, 2000). Thouless ayrıca duyular dışı olarak adlandırılan yönlerin şu şekilde bilinmesini önerdi: *psi gamma* ve psikokinetik yönler, *psi kappa*. Bu iki terimin aksine *psi*, asla geniş çekmedim

ESP ve PK artık parapsikolojik ve gerçekten de popüler kelime dağarcığına o kadar yerleşmişler ki, muhtemelen onların tarafından en azından gerçek üsleri kurulana kadar değiştirilecektir.

araştırmacı ve halk tarafından kabul edilmiştir.

Parapsikolojik araştırmaların geleneksel bir alanı olan psi fenomeni çalışmasına ek olarak, *hayatta kalma hipotezi*, anlayışı ölümden sonra hayatta kalan insan varlığının bir unsuru vardır. Bir sonraki bölümde göreceğimiz gibi, psişik araştırmacıların asıl ilgisinin çoğu hayatta kalma hipotezinde, maneviyat seansları sırasında ölen ruhlar ve medyumlar arasındaki iletişim iddialarına odaklanılmıştır. Diğer fenomenler da bu kapsamda takip edilmiş; bu nedenle, ölümden sonraki yaşam için kanıt, diğerlerinin yanı sıra, hayaletler, hayaletler, reenkarnasyon ve kişinin fiziksel bedenin dışında olduğu (beden dışı deneyim) deneyimlerinde arandı. Modern parapsikologlar, yollardan ziyade kendi başlarına fenomenler olarak görünseler de, bu tür deneyimleri incelemeye devam ediyor.

hayatta kalma hipotezini doğrulamak için. Yine de bu deneyimler topluca parapsikolojinin önemli bir bölümünü oluşturur; genellikle oldukları gibi

ESP ve PK'nin temel psi fenomenlerinden deneysel olarak farklılaşarak, disiplinin üçüncü alanı olarak kabul edilmeye başlandılar. Hayatta kalma hipotezi, kavramsal entegrasyonları için meşru bir temel sağlamadığını kanıtlasa bile, bu deneyimlerin her biri *görünür* dahil etmek

fiziksel olmayan ya da ruhsal bir benliğin varlığı ve dolayısıyla bu araştırma alanı, yalnızca parapsikolojik konuları kapsamanın ötesinde bir tutarlılığa sahiptir.

temel psi deneyimleri dışındaki fenomenler.

Parapsikolojik araştırma alanlarının her birinde üç merkezi konu ortaya çıkar. Bunlar sırasıyla özgünlük, altta yatan süreçler ve fenomenoloji ile ilgilidir. Şimdi bu üç konunun kapsamı

dikkate alınan.

Pek çok parapsikologun görüşüne göre, araştırmalarının temel amacı, bir kişinin aşıkaran paranormal niteliğinin olup olmadığını belirlemektir. verilen parapsikolojik deneyim sınıfı *otantik* veya ontolojik olarak gerçek. Yani, tarafından barındırılabilir örnekler izin vermek geleneksel psikolojik süreçler, bazı parapsikolojik süreçlerdir.

paranormal faktörlerin işleyişinden kaynaklanan deneyimler? Parapsikolojinin bilimsel bir disiplin olduğu için şu anda şu anda bir fikir birliği var:

bu sorun ancak bilimsel laboratuvarla düzgün bir şekilde çözülebilir. Kuşkusuz böyle bir tutumun gelişmesi zaman aldı ve Bölüm 2'de disiplinin kurucularının, bilimin varlığını doğrulamaya çalıştığını göreceğiz.

başka şekillerde paranormal.

Yine de özgünlük konusu her zaman parapsikolojik araştırmaların kalbine yakın olmuştur. Duyu ötesi deneyimde, örneğin, sorun, bir kişinin bilgi edinmesinin gerçekten mümkün olup olmadığıdır.

tanınan duyu kaynaklarından gelen tüm rasyonel çıkarım ve girdi fırsatları dışlanmıştır. Benzer şekilde, PK kavramıyla ilgili olarak, bir kişinin düşünceleri ve tercihleri, fiziksel bir sistemin durumunu aşağıdaki durumlarda etkileyebilir mi?

tanınan tüm fiziksel enerjiler ve mekanizmalar araçlar olarak dışlanıyor mu? Ve insan varlığının fiziksel olmayan bir unsuru var mı?

fiziksel bedenden ayrı, organik ölümden kurtulabilir mi, ölümden sonra bütünsel bir kişilik olarak organizasyonunu koruyabilir mi, canlılardan önce ortaya çıkabilir ve musallat olabilir mi, başka bir bedende yeniden doğabilir mi, vb. Tüm bunlar

sorgulamalar, özgünlük sorununu beraberinde

getirir. Özgünlük, "olup olmadığı" sorusuyla ilgilidir; sorunu

temel süreçler"nasıl" sorusuyla ilgilenir. *Lafta işle-*

odaklı araştırma, parapsikolojik deneyimlerin canlandırıldığı süreçleri belirlemek için tasarlanmıştır. Göstermek bir şeydir,

örneğin, ESP adı verilen paranormal bir fenomenin var olduğu; nasıl çalıştığını belirlemek tamamen başka bir şeydir. Bununla birlikte, süreç odaklı araştırmanın özgünlük konusuna dayanmadığını unutmayın. Her şeyden önce, soruşturmanın yürütülmesi hem uygulanabilir hem de geçerlidir.

Bir parapsikolojik fenomenin çalışma özellikleri, o fenomenden önce paranormal olarak gösterilir. İkincisi, meşru ve adil

öğretici olarak, fenomenin sonunda paranormal olmadığı kanıtlanırsa bile bu tür araştırmaları üstlenmek; diğer davranış bilimciler gibi parapsikologlar da insan deneyiminin temellerini anlamaya çalışırlar ve bu bazların kabul edilenlerle tamamen uyumlu olduğu tespit edilse bile

Psikolojik bilgi, bilginin yine de parapsikolojik olduğu kadar parapsikolojik şeyleri de açıklama kapasitesinin gösterilmesiyle zenginleştirilir.

diğer psikolojik fenomenler. Süreç odaklı araştırma bu nedenle özgünlük sorunu ne olursa olsun haklı.

Parapsikolojik araştırmalardaki üçüncü ana konu önemlidir, ancak şu anda oldukça küçümseniyor. Parapsikolojik fenomenlerin tanımına odaklanır. *deneyim* / bakış açısı; yani,

araştırmacılar, fenomenlerin fiilen deneyimlenen özelliklerini ve bu tür deneyimlerin birey üzerindeki etkisini belirlemeye çalışırlar. Bu yaklaşım olarak bilinir *fenomenolojik* araştırma (Irwin, 1994b). O da özgünlük sorunundan bağımsızdır; insanların parapsikolojik deneyimlerinin fenomenolojisi,

bu deneyimlerin paranormal bir temeli yoktur. Öte yandan, fenomenolojik konu süreç odaklı araştırma ile ilişkilendirilebilir. Altta yatan süreçler için en ufak bir endişe duymadan deneyimlerin fenomenolojik özelliklerini incelemek kesinlikle mümkün olsa da,

Böyle bir çalışma, genellikle, altta yatan süreçlerin doğası hakkında fikir verir. Başka bir deyişle fenomenolojik araştırma,

süreç odaklı araştırmalarda araştırma için hipotezler. Daha genel olarak, fenomenolojinin konusu, "ne" sorusuyla ya da daha az eksiltili olmak gerekirse, bunun ne olduğunun anlaşılmasıyla ilgilidir.

parapsikoloji açıklamak zorundadır. Parapsikologlar arasında ya bu konuda kendini beğenmişlik ya da tamamen görmezden gelme eğilimi vardır. Yani, yaygın olarak, duyu dışı deneyimin ne olduğunu, psikokinetik deneyimin ne olduğunu, dışsallığın ne olduğunu bildiğimiz varsayılır.

beden deneyimi vb.dir ve ampirik amaç onların paranormalliklerini ve altında yatan süreçleri araştırmaktır. Ama dahası var

tanımından daha fazla bir deneyime. İnsan deneyiminin bir dizi farklı boyutu vardır ve özellikle parapsikolojik

görünürdeki paranormallik dışında bir deneyim. Örneğin, varsayımsal paranormal süreç ESP'nin araştırılması pekala yardımcı olabilir.

duyular dışı deneyimin bilgisel kökenlerini anlıyoruz, ancak deneyimin aldığı formun temellerini ele almamız gerekiyor, tematik içeriği, zamansal seyri, duygusal tenoru, sosyal bağlamı ve diğer şeylerin yanı sıra birey üzerindeki etkisi. Fenomenolojik araştırmanın amacı, bu tür tüm deneysel bilgileri ortaya koymaktır.

parapsikolojik olayların özellikleri.

Bu nedenle birçok açıdan fenomenolojik araştırma, açıklanacak fenomenlerin temel özelliklerini belirleme işlevine sahip olduğundan, parapsikolojide araştırma gündemini belirlemelidir. İkinci rol elbette fenomenolojik yaklaşıma özgü değildir.

Süreç odaklı araştırma ayrıca daha fazla araştırma gerektiren ampirik ilişkileri ortaya çıkarır; bunlar arasında gözlemlenen korelasyonları içerecektir.

örneğin parapsikolojik fenomenlerin ve deneyimin kişiliğinin ve inançlarının özellikleri. Ve özgünlük sorunu

sürekli olarak araştırma programı için öğeler sağlar.

Aynı zamanda fenomenoloji, diğer iki ana sorun üzerinde bir dereceye kadar mantıksal önceliğe sahip olduğu için haklı olarak parapsikolojik araştırmanın birincil konusu olarak kabul edilebilir; Görünürdeki paranormalitenin kendisi parapsikolojik deneyimlerin fenomenolojik bir özelliği olduğundan, fenomenoloji konusu etkili bir şekilde otantikliği önceden tahmin eder ve yukarıda belirtildiği gibi, süreç odaklı araştırma için itici güç bazen fenomenolojik verilerden gelir. Pek çok parapsikolog muhtemelen bunun durumu alenen abarttığını düşünecektir, ancak temel argümanımız, fenomenolojik araştırmanın bu durumda hala çok ihmal edildiği ve değer kaybettiği yönündedir.

parapsikolojik bilimin gelişiminin erken evresi. Bu nedenle metin, fenomenoloji konusuna olduğu kadar önem vermektedir.

özgünlük ve altta yatan süreçler için.

Belirli parapsikolojik fenomenler üzerine araştırmayı ele almadan önce, alanın tarihsel kökenlerini incelemek uygun olur.

Bir sonraki bölümün konusu bu.

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

parapsikoloji
paranormal
psişik araştırma
parapsikolojik deneyimler
deneyimli
duyu dışı algı (ESP)
duyu ötesi deneyim
telepati
durugörü

önsezi

geçmişe dönük tanıma

genel duyu dışı algı (GESP)

psikokinezi (PK)

psi

psi fenomeni

hayatta kalma hipotezi

özgünlük

süreç odaklı araştırma

fenomenoloji

ÇALIŞMA SORULARI

1. Parapsikoloji, genel olarak, parapsikolojinin bilimi olarak tanımlanır.
paranormal. Bunun avantajları ve dezavantajları nelerdir

yaklaşmak?

2. Honorton (1993, s. 210), "paranormal" teriminin bir
anakronizm: eğer psi ontolojik olarak gerçekse, mutlaka doğal bir fenomen
olmalıdır. Honorton'un görüşüne göre, "paranormal" terimi bu nedenle
terkedilmiş. Bu öneri genel olarak kabul edilseydi nasıl olurdu?

parapsikoloji disiplini kavramsallaştırmamızı değiştirmek mi? 3. Bir
olgunun parapsikolojik olması için neden paranormal olması
gerekmediğini açıklayın. Parapsikologlar neden o zaman

Bu tür deneyimlerin paranormalliğini araştıran?

4. Genel halk tarafından paranormal olarak kabul edilen ancak
parapsikoloji biliminde göz ardı edildiğinden şüphelendiğiniz bazı
fenomenleri listeleyin. Bu konuların atlanmasıyla ilgili hisleriniz nelerdir?

ders çalışmaktan mı?

5. Aşağıdakiler arasındaki kavramsal ilişkinin çeşitli yönlerini keşfedin:
parapsikoloji ve bilim.

6. Birçok insan evcil hayvanlarının psişik yeteneklere sahip olduğuna inanır.
Size göre, bu konu parapsikolojik araştırmalarda ne ölçüde önemli bir yer
işgal etmelidir? Bu tür araştırmalardan neler öğrenilebilir?

7. Parapsikolojinin konusu insanlarda oldukça aşırı tepkiler
uyandırma eğilimindedir. Bazı arkadaşlarla basit bir anket yapın ve

konuyla ilgili tanıdıklar Hangi aralıktaki reaksiyonlar belirgindir? Ne

Bu tepkilerin altında nedenler yatıyor olabilir?

8. Duyu dışı algı ile duyu dışı algı arasındaki fark nedir?
duyular dışı deneyim ve bu ayrımın önemi nedir?

9. Kendi duyu dışı deneyimlerinizden birini hatırlayın ve onu telepatik veya durugörüye dayalı ve önbişsel veya eş zamanlı veya geçmişe dönük olarak sınıflandırmaya çalışın. Bu alıştırmanın ışığında, yardımcı program hakkındaki izleniminiz nedir?

duyular dışı deneyimin çeşitli kategorilerinden?

10. Duyu dışı algı ve psikokinezi terimleri ne kadar uygundur?

11. Kendi parapsikolojik deneyimlerinizden birkaçını inceleyin. Ne Bu deneyimler özgünlük, altta yatan süreçler ve fenomenoloji gibi ilgili araştırma konuları için ilginç hipotezler öneriyor mu?

12. Özgünlüğün üç ana araştırma konusu ne ölçüde, altında yatan süreçler ve birbirinden bağımsız fenomenoloji?

13. Olabildiğince nesnel olarak, kendi tutum ve inançlarınıza yakından bakın ve daha sonra bu konudaki önyargılarınızı ve önyargılarınızı belirtin.

parapsikolojik fenomenler.

14. Parapsikolojik olanlar dışındaki bazı fenomenler tanımlanır olumsuz. Örneğin ani bebek ölümü sendromu (SIDS) veya "beşik ölümü", dışlama ile teşhis edilir. Diğer bir deyişle, belirli bir vaka, yalnızca diğer (olumlu olarak tanımlanmış) nedenler sistematik olarak ekarte edildiğinde ABÖS olarak sınıflandırılır. ABÖS'ün olumsuz tanımı, açıkça

araştırmacılar durumun temellerini belirlemek için. Öyleyse neden parapsikologlar, fenomenlerini olumsuz bir şekilde tanımlamak için görevlendiriliyorlar?

moda?

PARAPSİKOLOJİK KÖKENLER ARAŞTIRMA

Çoğu yazarın hesabına göre parapsikoloji disiplini, yüz yıldan biraz daha eski. Parapsikolojinin ya da o zamanki adıyla psişik araştırmaların başlangıcı, genellikle 20 Şubat 1882'de, İngiltere'de Psişik Araştırmalar Derneği'nin (SPR) resmi olarak kurulduğu tarihtir. SPR, esas olarak

Cambridge Üniversitesi'ndeki bazı akademisyenlerin ve diğer bazı akademisyenlerin girişimi hepsi, paranormal olayların varlığına dair çeşitli iddiaların bilimsel incelemeyi garanti ettiğine inanan insanlardı. Not edilebilir ki, bir bu ilk günlerde SPR üyelerinin sayısı şüpheciydi; diğerleri temelde metafizik çıkarımlarla ilgilenen filozoflardı. parapsikolojik deneyimlerin gerçekten paranormal olduğu kanıtlanırsa. Bununla birlikte, SPR'nin kurucuları, parapsikolojik fenomenlerin nesnel olarak araştırılmasının gerekli olduğu inancında birleştiler, ancak bu tür araştırmalara karşı yaygın ilgisizliğe rağmen. kurulan bilim dalları.

Parapsikolojik deneyimlerin kaydedilmiş örnekleri elbette tüm kültürlerde ve tüm tarihsel dönemlerde bulunabilir. Gerçekten de bazı vakalar vardı çok ayrıntılı olarak belgelenmiştir: kilisenin azizlerin yaşamlarına ilişkin menkıbe kayıtları, bu tür birçok örnek sağlar. Öte yandan kavramı bildirilen parapsikolojik deneyimlerin doğruluğunu ve gerçekliğini test etmek çok yavaş ortaya çıktı (Inglis, 1977). On yedinci yüzyılda Henry More ve Joseph Glanvill gibi yazarlar, bu tür durumlarda sahtekarlık, yanılsama ve güvenilmez gözlem olasılığına karşı kendilerini uyanık gösterdiler. Ancak bu tür endişeler düzensizdi ve dünyayı temsil etme iddiası pek yoktu.

akademik bir disiplinin temelidir. More'un temel bakış açısı ve Örneğin Glanvill, bilimsel olmaktan çok dinsel; şeytanın ve şeytani güçlerin dünyevi varlığını tespit etmeye çalışıyorlardı. Francis Bacon'ın parapsikolojik deneyimlerin nesnel bir incelemesi için yaptığı çağrı daha çok bilimsel olarak motive edilmişti, ancak o zamanlar toplum böyle bir görüşe açık değildi ve Bacon'ın argümanları dikkate alınmadı (Bell, 1956). Parapsikolojik fenomenlere bir derece ciddi ve

sürekli akademik ilgi.

1882'de parapsikolojinin kurulmasına yol açan iki ana faktör görülebilir (Beloff, 1993; Inglis, 1977). Bunlar sırasıyla Mesmerizm ve Spiritüalizm olarak bilinen hareketlerdi ve biz onları sırayla değerlendirecek.

mesmerizm

Franz Anton Mesmer 1733'te İsviçre'de doğdu ve daha sonra Viyana Üniversitesi'nde tıp okudu. Mesmer özellikle ilgilendi doktorların hastaları üzerinde uygulayabilecekleri etki. Halk düzeyinde, ilahi olarak ilham almış bazı bireylerin

Hastaları dokunarak iyileştirme gücü, sözde "el koyma" ve bu şifacıların bazıları, onlardan yayıldığı iddia edilen iyileştirici gücü güçlendirmek için mıknatıslar kullandı. Mesmer, doktorların hastalarının sağlığına geri dönüşünü teşvik etme yeteneğinde benzer bir enerji türü olduğuna inanıyordu. Deney yoluyla, örneğin, kendisinin

bir mıknatısın hareketleriyle kan akış hızını etkileyebilir. Daha sonra, bir mıknatısın gerekli olmadığını keşfetti: aynı etkinin, elinin üzerinden geçtiği herhangi bir nesneyle elde edilebileceğini keşfetti. mesmer

olarak bilinen bir iyileştirici güç veya "sıvı" olduğu sonucuna varmıştır. *hayvan manyetizmas*(sıradan mineral manyetizmasından ayırt etmek için böyle adlandırılmıştır).

Mesmer 1778'de Paris'e taşındı ve tedavi yöntemi son derece moda oldu, tıp camiasını rahatsız etti; olumsuzluk

Şaşırtıcı bir şekilde, sık sık şarlatan olmakla suçlandı. Mevcut bağlamda en çok ilgi çekenler, Mesmer'in yan ürünlerinden bazılarıdır. teknik. Mesmer, hastalarının üzerinde manyetik "geçişler" yaparken,

gözleri açıkta kalsa da, derin uyku benzeri bir duruma veya transa girerler.

açık veya kapalı. Bu durumda, "manyetize edilmiş" bireyler, Mesmer'in

önerileriyle, örneğin şunları bildirerek, dikkate değer ölçüde uyumlu olacaktır:

acıdan tam özgürlük. Bugün bu bilinç durumunu hipnotik bir trans olarak adlandırırdık; Mesmer hastalarının ve hipnoz altındaki çağdaş deneklerin davranışlarında bazı farklılıklar vardır, ancak

büyük ölçüde bunlar insanların beklentilerindeki değişiklikleri yansıtıyor gibi görünüyor.

böyle bir durumda olmalıdır.

Manyetik indüksiyonun bildirilen diğer yan ürünleri, deneğin duysal olarak erişilemeyen olayları "görme" yeteneği gibi "yüksek fenomenler" olarak adlandırıldı: böylece başka bir odadaki manyetizatör tarafından yapılan hareketler doğru bir şekilde tanımlanabilir. Bu ilk gözlemleri takiben, Mesmer'in öğrencileri, manyetik transı telepati, durugörü, seyahat eden durugörü (görüntü izlenimi) uyandırmanın bir aracı olarak kullanmaya çalıştılar.

durugörü farkındalığının uzak bir yere taşınması) ve diğer parapsikolojik deneyimler (bkz. Dingwall, 1967–1968). Genel olarak konuşursak, mesmerik hareketin parapsikolojik yönü ya bilimsel kuruluş tarafından görmezden gelindi ya da

hayvan manyetizmasının sahte karakterinin kanıtı (Leahey & Leahey, 1983, Ch. 5). Ayrıca, hareketin vakıf üzerinde doğrudan bir etkisi yoktu.

SPR'nin; başka bir deyişle, SPR parapsikolojik fenomen araştırmalarına başladığında hipnoza yalnızca yardımcı bir araştırma tekniği olarak baktı. Bununla birlikte, mesmerizm, iki önemli açıdan parapsikolojik araştırmaların kökeninde bir faktör olarak kabul edilebilir. Birinci, Mesmer'in takipçilerinin faaliyetleri,

Test koşullarının dikkatli bir şekilde manipüle edilmesi, bir araştırmacının parapsikolojik fenomenlerin gerçekliğini tespit etmesini sağlayabilir. Böylece, bir bireyin belirli davranışlar sergilediği tespit edilebilir.

araştırmacının durum üzerindeki kontrolü sadece paranormal faktörlere bağlı olabilir. Bu anlamda mesmerizm, "öncüsü" olarak kabul edilebilir.

parapsikoloji (Beloff, 1993). İkincisi, mesmerizm, parapsikolojik fenomenlerin okültist ve yarı-dini bağlamların dışında incelenebileceğini ima etti. Bu, gerçeğin ışığında özel bir öneme sahipti. SPR'nin kurulması için ana katalizörün gerçekten de dini bir hareket, Spiritüalizm hareketidir.

spiritüalizm

Tutarlı bir disiplin olarak parapsikolojik araştırma, Amerika'da yüzyılın ortasında başlayan Spiritualist hareket tarafından hızlandırıldı.

on dokuzuncu yüzyıl. Pek çok felsefi öncüllere işaret edilebilmesine rağmen (bkz. Anderson, 1987; Leahey ve Leahey, 1983, s. 162-164),

1848 Spiritüalizme hem ivme kazandırıldı hem de Fox adlı bir ailenin hanesindeki olaylarla halkın farkındalığına getirildi (E. Isaacs, 1983; Weisberg, 2004).

Aralık 1847'de bir demirci John Fox, karısı ve iki çocuğu, 14 yaşındaki Maggie ve 12 yaşındaki Kate, New York Eyaleti, Hydesville'de (Rochester yakınlarında) kiralık bir ahşap kulübeye taşındı. Ev Tekinsiz olaylarla ilişkilendirildiği söylenir ve 1848 Mart'ının ikinci yarısında aile çeşitli garip sesler duymaya başladı: mobilyalar yerinden oynuyormuş gibi uğultular, patlamalar ve tırmalamalar. Bu vurmali çalgı patlaması, açıklanamayan seslerin özellikle yoğun olduğu 31 Mart'a kadar daha ısrarlı hale geldi. John Fox, pencere kanatlarının rüzgar tarafından sallanıp sallanmadığını kontrol etmeye karar verdi ve pencere çerçevelerini güçlü bir şekilde salladı. Genç Kate, her birinin

babası pencereleri salladığında, sesler sanki cevap veriyormuş gibi duyuldu. O benzer bir tepki verip vermeyeceğini görmek için parmaklarını şıklatmak aklına geldi. "Hayalet", olduğu gibi, bu zorluğa Kate'in parmaklarını şıklatma desenindeki raplerle yanıt verdi. Maggie de oyuna katıldı. Bayan Fox daha sonra "hayalet" in vurmali tepkilerini kullanmaya karar verdi.

bir iletişim aracı olarak sorulara Seslerin bir ruh tarafından çıkarılıp çıkarılmadığını sordu: "Eğer öyleyse, iki rap yap." Hemen iki rap sesi duyuldu. Bu şekilde, Tilkilerin iletişimi saptadıkları söylenir.

31 yaşında öldürülen bir adamın ruhu olmak ve onun

ceset Tilkilerin evinin mahzenine gömüldü. Birkaç

komşu çağrıldı ve onlar da ruh iletişimine tanık oldular. Bir komşunun iletişimi kolaylaştırma fikri vardı

alfabenin harflerini çağırarak, ruhtan uygun olduğunda rap yapması ve böylece tüm cümleleri hecelemesi istenir. Bu sayede cinayetin daha da ürkütücü detayları aktarıldı. İddiaya göre ölen kişi

Charles Rosma, yaklaşık beş yıl önce evin eski bir sakini tarafından soyulan ve öldürülen gezici bir satıcıydı. bu

ikincisi bu iddiayı reddetti ve cinayetin meydana geldiği hiçbir zaman doğrulanmadı. Cesedin yerini tespit etme çabası, toprağın altında kalmasıyla engellendi.

mahzen su basmıştı. Yıllar sonra bir gazete haber yaptı
eski bir duvar çöktüğünde mahzende bir iskeletin bulunması,
ancak raporun doğrulanması eksik (Prince, 1930, s. 155-156).

Giderek daha fazla insan, iletişime tanık olmak için eve akın etti. Tilkilerin daha yaşlı evli bir kızı olan Leah, kız kardeşlerinin ticari bir teklif olarak sömürülebileceğini fark etti. Kısa süre sonra kızlar ruh dünyasıyla temaslarını gösteren gösteriler yaparak ülkeyi dolaşmaya başladılar. Kiralık bir salonda, tipik olarak, ruhçuluk üzerine bir ders verilir ve ardından ruhlara, üyelerin adına sorular sorulur.

ödeyen seyirci. Fox kardeşlerin faaliyetleri basında büyük ilgi gördü. Yeni fenomenler bildirildikçe halkın ilgisi daha da arttı: Tilkilerin seanslarındaki insanlar kendilerini bir görünmez el; nesneler sorumsuzca hareket etti; ve müzik aletleri insan müdahalesi olmadan oynanır.

Vurmalı seslerin ve diğer efektlerin sahte yollarla üretildiğine dair suçlamalar olduğunu söylemeye gerek yok. Rap önerildi

ayak eklemlerinin çıtçıtlanmasıyla etkilenmiş olabilir. Daha sonraki yıllarda Kate ve

Maggie bu açıklamayı hileli uygulamalarının itiraflarını sunduklarında kullandı (Neher, 1980, s. 213-214; "Maneviyat açığa çıktı".

1888/1985). Bazı yorumcular, itiraflar sırasında Fox kardeşlerin yoksul olduğuna ve bu nedenle ifadelerinin finansal avantaj elde etmek ve belki de itibarını zedelemek için tasarlanmış olabileceğine dikkat çekiyor.

aralarında düştükleri ablaları Lea. her halükarda
sonra itiraflar geri alındı.

Mevcut amaçlar için, Tilkilerin ruhunun gerçekliği iletişim çevresel bir endişe kaynağıdır. Gerçek şu ki, fikri ölen kişilerle iletişim kurmak Amerikan halkının hayal gücünü ele geçirdi. New York Eyaletinin diğer bölgelerinde medyumlar ortaya çıktı ve 1850'lerin başlarında, yalnızca New York'ta maneviyatın takipçilerinin sayısı on binlerceydi (Weisberg, 2004). Birkaç yıl içinde maneviyatın mesajı Amerika'ya ve Avrupa'ya yayıldı. Onun

büyüme, kısa sürede, insanlar isteksiz buldukça çarpıcı bir şekilde hızlanacaktı.

sadece agnostik bir bilime veya Darwin'in evrim teorisinin kuşatması altındaki bir Hristiyanlığa dayanan alternatif dünya görüşleri. Spiritüalizm çekici bir uzlaşma önerdi, çünkü burada dini bir hareket vardı.

dini ampirik bir temele oturttuğunu iddia etti, özellikle
ile iletişim yoluyla temel ilkelerinin doğrudan “bilimsel kanıtını”
ruh dünyası.

Her ne kadar birçok medyum, aldatma raporlarına kapılmış olsa da, bazı
güvenilir medyumların, bazı güvenilir medyumların, görünüşte paranormal
olayları engellediği düşünülen koşullar altında üretebildiği konusunda ısrar etti.

hile. Bu tür iddialar, bilimsel kuruluş tarafından neredeyse tamamen
göz ardı edildi: dünyanın çağdaş bilimsel görüşüne göre, paranormal
olaylar gerçekleşemezdi ve bu nedenle, akademik ilgiyi hak etmeyen,
düzmece olmaya mahkumdu. Birkaç Cambridge entelektüeli ve
Britanya'daki diğerleri tarafından bu varsayımlardan ayrılma,

1882'de SPR (Oppenheim, 1985). Parapsikolojik fenomenlerin etkilerinin o
kadar büyük olduğunu hissettiler ki bilim, fenomenleri görmezden gelmeyi veya
onları elden reddetmeyi göze alamazdı. Eğer araştırma, hakim olan bilimsel
dünya görüşünün eksik olduğunu gösteriyorsa, bu kesinlikle
bilmeye değer olacağını, savundular.

Çoğu medyum kendi üslubunun unsurlarını seanslarına dahil etse de,
spiritüalist seansların temel özellikleri şaşırtıcı bir şekilde şaşırtıcıydı.

üniforma. Trans medyumluğunun fenomenolojisinin aşağıdaki ana hatları
Broad'ın (1962, Bölüm 10) açıklamasına dayanmaktadır. Anlatım kolaylığı
için, medyumların bir kadın olduğu varsayılır, tıpkı spiritüalist medyumların
büyük çoğunluğunun gerçekte öyle olduğu gibi; bu değil
elbette, erkek medyumların da itibar kazanmadığını ima ediyor.

Medyum ya karanlıkta ya da çok düşük ışıktaki koltuğuna sessizce oturdu ve
gözlerini kapattı. Kısa süre sonra derin nefes almaya ve birkaç dakika için oldukça
huzursuz olmaya başladı. Sakinleşince kendi kendine fısıldamaya başladı, sonra
kendisinden farklı bir ses ve tarzda işitilebilir bir şekilde konuşmaya başladı.

olağan öz. Sanki başka bir kişilik, ortamın ses tellerinin kontrolünü
ele geçirmişti. Bu trans kişiliği genellikle her birinde aynıydı.

ortam tarafından yürütülen oturum ve olarak biliniyordur *ruh rehberi* veya
kontrol; ruhlar dünyasında medyumun “temas”ı olarak tasvir edilmiştir.

Trans-kişilik veya kontrol, *bakıcı*, seansa katılan insanlar, belki bir
saat veya daha fazla. Genellikle kendini bir çocuk olarak gösterir ve
çocukça konuşurdu; diğer kontroller

Kızılderili, Hindu veya Çinli olduğunu iddia et ve bozuk bir İngilizceden oluşan
sahte, basmakalıp bir tarzda konuş. Kontrolün anlatımı tipik olarak eğlenceliydi
ve bazen aşağılayıcı veya utanç verici açıklamalar yapabiliirdi.

orta. Aynı zamanda dünyadaki geçmiş yaşamına ve ölüm sonrası varoluşun doğasına atıfta bulunur. Genel bir konuşma süresinden sonra kontrol, ölen bir akrabasının ruhu ile iletişim halinde olduğunu iddia eder veya bakıcılardan birinin arkadaşı. Bakıcıya mesajlar ve referanslar ruhun dünyevi hayatı bir aracı olarak kontrol yoluyla iletilecektir. Bazı ortamlarda kontrolün sesi aslında ruhun sesi olduğu iddia edilen başka bir sesle değiştirilmelidir veya *iletişimci* kendisi; buna “doğrudan ses” iletişimi deniyordu. Genellikle, özellikle birden fazla bakıcı varsa, bir seans sırasında birkaç iletişimci ile temas kurulacaktır. Bazı durumlarda ruhaniyet iletişimi, ruhani öğretiler veya edebiyat biçiminde bir söylem olacaktır; bu şimdi adlandırıldı *kanallık* (alkolik, 1996; Hastings, 1987). Seansın sonunda medyum tekrar bir miktar huzursuzluk, inleme ve fısıltı gibi görünün, ardından normal sesini ve tavrını sürdürün. Trans durumundan çıkmış olmak genel olarak seans sırasında olanlardan habersizdi. Britanya'daki (ve daha sonra diğer ülkelerdeki) insanları nesnel soruşturma çağrısı yapmaya sevk eden seans odası fenomenleri nelerdi? bilimin temel ilkelerine uygun olarak? Bu konuyu ele almanın yararlı bir yolu, daha dikkate değer bazı kişilerin kariyerlerini incelemektir. ortamlar. İnceleme, rapor edilen olguları açıklamak yanı sıra, soruşturmanın gelişimini örneklendirmek için bir bağlam sağlar. teknikler.

Dört Spiritüalist Ortam: Kariyerleri ve Araştırmaları

Daniel Dunglas Evi (1833–1886). Genel olarak konuşursak, iki tür ortam vardır. *zihinsel ortamlar* normal yollarla erişimlerinin olmadığı anlaşılan bilgileri sağlamak. Örneğin, geleceği önceden tahmin edebilir, bakıcıyı ilgilendiren uzak olayları anlatabilir, bakıcının kayıp eşyalarının yerini belirleyebilir, bir evin sahibinin tarihini verebilir.

kendilerine sunulan belirli bir nesne ve ölen kişiliklerle iletişim kurar. *Fiziksel ortamlar* genellikle bu zihinsel yeteneklere sahip ortamlar, ancak ek olarak nesnelerin fiziksel durumunu etkileme gücüne sahip görünüyor. Seans masası yerden yükselebilir, “ruh”

tıkırtılar duyulabilir, seans odasındaki mobilyalar yerinden çıkabilir, nesneler ve insanlar havaya kaldırılabilir, vb. Ruhların emriyle bu fiziksel etkiler genellikle karanlık veya düşük ışık koşulları altında meydana gelir.

Daniel Home ("Hume" olarak telaffuz edilir) fiziksel medyumluğun bir temsilcisiydi ve bazı hesaplara göre en iyilerinden biriydi. Home, 1833'te Edinburgh, İskoçya yakınlarında doğdu ve annesine duygusal olarak yakın kalmasına rağmen bir teyze tarafından büyütüldü. 9 yaşında o ve teyzesi Connecticut'a göç etti; ailesi de Amerika'ya taşındı ama Daniel

teyzesiyle yaşar. Home'un annesi, o 17 yaşındayken canını çok sıkacak şekilde öldü. Kısa bir süre sonra anlaşılmaz sesler ve mobilyaların hareketleri evin içine musallat olmaya başladı. Genç Ev, yakın zamanda yaşananlara aşınaydı.

Fox hanesindeki olaylar ve o da onlarla iletişim kurmaya çalıştı.

ruh tecavüzlerinin kaynağı. Sonunda, bir alfabe tekniği kullanarak, görünüşte ölen annesinden, ona güven veren ve hastaları iyileştirmek ve hastaları iyileştirmek için hayatta "muhteşem bir görevi" olduğunu bildiren bir mesaj aldı.

insanları maneviyat inancına dönüştürmek.

Ev, teyzesinin salonunda komşular için seanslar düzenlemeye başladı. Bakıcılara uzun süredir kayıp akrabaları nerede bulacakları ve yanlış yerleştirilmiş eşyaların yeri söylendi. Bu erken seanslara katılanlar çok etkilenmişti, ancak Home'un teyzesi tüm olayın şeytanın işi olduğuna ikna oldu ve sadece bir hafta sonra onu evden attı. Ev

arkadaşlarının yanına taşındı ve tam zamanlı bir medyum oldu. Yetenekleri vardı basına yansıdı ve ünü yayıldı.

Home'un seansları için asla para kabul etmediği anlaşıyor, birçok ruhani uzmanın dürüstlüğü'nün kanıtı olarak kabul ettiği bir gerçek. Yine de o

hayatının geri kalanını bir misafir olarak çok iyi yaşadı. Kişisel çekiciliği, empatisi ve "armağanı" sergilemeye hazır oluşu onu en çok mutlu eden kişiydi.

evlerin en güzeline hoşgeldiniz.

Zihinsel başarılarından bazıları, aşağıdaki örnekte olduğu gibi ruha sahip olma biçimini aldı (Home, 1864/c.1973, s. 26-27). 1852'de bir gün, Home'un birlikte kaldığı Massachusettsli bir aile olan Elmerler ziyaret edildi.

Bir Muhterem Brittan tarafından. Ziyaretçi Home ile bir konuşmanın ortasında aniden transa geçti. İnledi, ardından "Hannah Brittan burada!" dedi. Medyum yerde volta atıyor, inliyor, kafasına vuruyor ve "Onları çukurdan kurtarın!" diye bağıırıyordu. ve "Işık yok! Neredeyim?" Elmer ailesi şaşırılmıştı ama Rahip Brittan oldukça sarsılmıştı:

bildiği kadarıyla Massachusetts'te hiç kimse Hannah'nın hikayesini bilmiyordu.

Britanya. Yıllar önce Hannah adındaki bir ilişkinin ortaya çıktığı ortaya çıktı.

Cehennem ve sonsuz azap endişesiyle delirmiş. Evde tüberküloz ya da Victorialıların tüketim dediği şey vardı ve sağlığını iyileştirme umuduyla İngiltere'ye gitti.

1855 baharında. İngiltere'ye neredeyse beş parasız ve birkaç bağlantıyla gelen Home'un, bir ay içinde kendisini Londra'nın en seçkinlerinin gözdesi olarak kurması, yeteneklerinin ve karakterinin bir kanıtıdır.

hostesler.

Home'un fiziksel fenomenlerinden biri, seansları sırasında "ruh ellerinin" ortaya çıkmasıydı. Spiritüalistler, bedensiz ruhların olabileceğine inanıyorlardı.

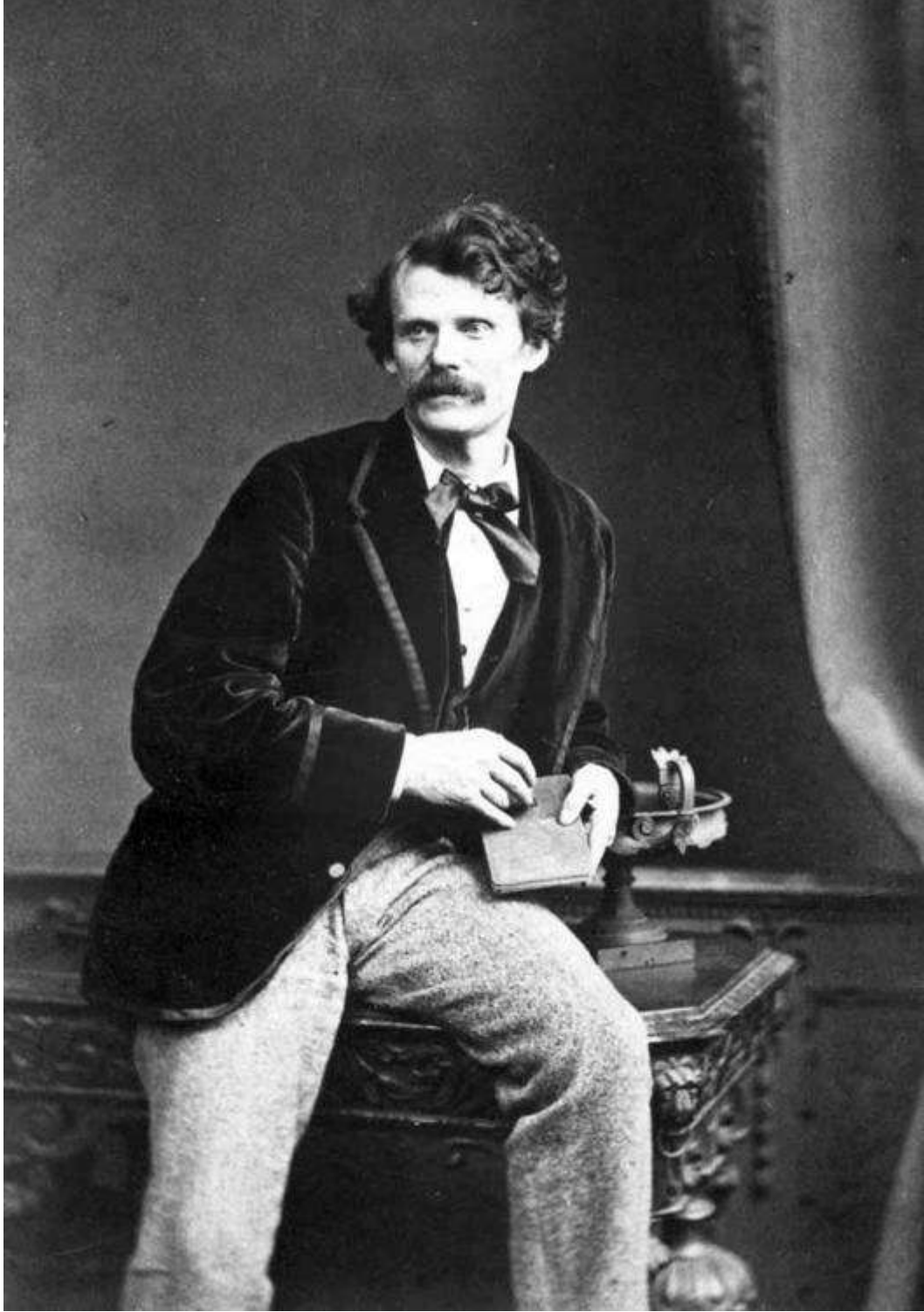
çizim yaparak bakıcılar için görünür olun *ektoplazma*, iddiaya göre ortamın gövdesinden çıkarılan bir madde. Bazen bunlar *cisimleşmeler* (gibi olarak adlandırılırlar) yalnızca bedensel bir formun parçalarından oluşur ve ışık saçan ruh eller fenomeni, bu tür nispeten yaygın bir örnektir. İngilizlerle 1855'te oturan bir ruh eli gözlemlendi

şairler Elizabeth Barrett Browning ve Robert Browning. İkincisinin, spiritüalizmi tatsız bulduğu ve seansa büyük bir isteksizlikle katıldığı bildirildi (gerçi bu görüş aslında Robert tarafından olaydan sonra formüle edilmiş olabilir; bkz. Jenkins, 1982, s. 44-45). Eşi Elizabeth üzerinde

Öte yandan mistik bir eğilim vardı ve akşam ilerledikçe Yuva'yı oldukça büyüleyici bulduğu ortaya çıktı. Seans sırasında büyük, parlak beyaz bir el belirdi ve Home'un emriyle Elizabeth'i bir yabanasması çelengi ile taçlandırmak gibi uygun bir şiirsel jest yaptı.

oturdukları masayı süslüyorlardı. Bu, Robert Browning'i çileden çıkardı ve hiçbir kanıtı olmamasına rağmen, ruh eli olduğunu iddia etti.

aslında Home'un ayağı veya medyanın ayağı tarafından manipüle edilen bir cihaz.

Şekil 1. Daniel Dunglas Evi (fotoğraf: MEPL).

Bu olay Browning'in "Mr. Ortamı Çamurlaştırın." Bu intikam dolu eser, sözde hayali bir spiritüalist ortamın hileli faaliyetlerini ve zayıf karakterini anlatıyordu; Ancak ikincisi, Yuva'nın ince bir şekilde gizlenmiş bir karikatürüydü. Robert yapmamaya karar vermiş olsa da yayınlaysın "Sn. Elizabeth'in ölümünden sonra yoğun husumetine kadar çamur Eve doğru bir sır değildi.

Home, bir spiritüalist dergide Browning'e yönelik iğneleyici bir saldırı yayınlayarak yanıt verdi. Şimdi, normalde bu affedilemez bir şey olurdu.

Browning'ler İngiliz sosyal setinin sevgilileri olduğu için düşüncesizlik.

Yine de Home, sosyal dışlanmış biri olmaktan çok uzak, bu ilişki tarafından herhangi bir şey artarsa itibarını buldu, kendi konumu o kadar güçlüydü ki.

yüksek sosyal çevrelerde. Her halükarda Home'un ünü Kıtaya yayıldı ve hayatının geri kalanında onurlu bir şekilde Avrupa'yı gezdi.

zenginlerin ve ayrıcalıklıların konuğu.

Home'un en ünlü başarılarından biri Aralık 1868'de Lord Adare'nin Londra dairesinde gerçekleşti. Ev seyahat etti ve Adare ile yaşadı

bir yıldan fazla. Adare, bu dönemde tanık olduğu tüm fiziksel tezahürleri kaydetti ve 1869'da notlarını özel olarak yayınladı.

söz konusu gece Home, akşam yemeğinden sonra karanlık yemek salonunda bir seans düzenledi. Adare dışında iki bakıcı vardı, Lord Lindsay ve Adare'nin kuzeni Kaptan Wynne. Trans halindeyken Ev, ruhların onu bitişik odanın dördüncü kat penceresinden dışarı ve yemek odasının penceresinden içeri fırlatacağını duyurdu. Tanıkların her birinin raporlarına göre, Home'un yan odaya girdiği ve kısa bir süre sonra seans odasının penceresinin dışında havada yüzdüğü duyuldu. Evin pencereden süzülerek girdiği ve masaya oturduğu söyleniyor.

tablo.

Pek çok yazar, bu aşikar durumun nasıl olduğunu açıklamaya çalışmıştır. *havaya yükselme* normal yollarla yapılabilirdi. SPR'nin kurucularından biri olan Frank Podmore (1902), daha sonra Home'un karanlıkta üç bakıcıyı geçerek geriye doğru sürünerek bir pencere pervazına atladığını ve onu

yüzdüğünü gözlemlemek için kötü koşullar altında görünmek pencerenin dışında. Seans katılımcılarından hiçbirinin Home'un yemek odasından pencere pervazına geçişini fark etmemiş olması olası görünmüyor, ancak üç bakıcının buna kesinlikle inandığı söylenmeli.

Home'un yetkileri dahilindedir ve bu nedenle yalnızca çok ihtiyaç duydukları şeyi algılamış olabilirler (Lamont, 2005). Benzer gerekçelerle Wyndham (1937, s. 199)

bakıcıların deneyimi halüsinasyon görmüş olabileceğini savunuyor. Usta sihirbaz Houdini de dahil olmak üzere diğerleri, her pencerenin dışında küçük bir balkon olduğu için, eğer makul bir şekilde formdaysa ve herhangi bir korkuya sahip değilse, Yuva'nın birinden diğerine sıçramasının oldukça mümkün olduğunu ilan ettiler. yükseklikler (Hall, 1984, s. 120). Lambert'e göre (1976, s. 311-312) Home, bir pencereden diğerine ve seans odasına sallanmak için ipi kolayca kullanabilirdi. Üç tanığın, bir veya daha fazla kişiyle eşcinsel ilişkisi nedeniyle Home'un havaya kalkmasını desteklemek için ifade vermek zorunda kaldığına dair öneriler de var (Hall, 1984). hesapları arasında bazı tutarsızlıklar olduğu belirtilebilir.

üç tanık.

Birçok kişi, bazı hileli eylemlerde ortamı yakalama umuduyla Home'un seanslarına katılmıştı, ancak Home'un performansı asla ortaya çıkmadı.

kesinlikle sahte olarak. Home'un omzunun veya vücudunun bir ruh elin hareketleriyle eşzamanlı olarak yükselip alçaldığını gördüğünü iddia eden bir bakıcı örneği vardı (Jenkins, 1982, s. 47-48) ve elbette Robert Browning gibi birçok insan vardı. Home'u hiçbir somut kanıt olmadan sahte ilan eden. Birkaç kez Home test için kendini teklif etti

şüpheli araştırmacılar tarafından (örneğin, Zorab, 1970) ve bu sınavlardan itibarı esasen bozulmadan geçtiği halde, söylenmelidir ki, müfettişler üstlendikleri görev için niteliksizdi (Lamont, 1999). Gerçekten de ortamları test etme teknikleri bu aşamada yetersiz bir şekilde geliştirildi.

zaman. Genellikle araştırmacı, ortamın ne yaptığını basitçe gözlemledi.

Medyumun hareketleri üzerinde bazı basit kontroller uygulandığında bile, bunlar yetenekli bir sihirbaz tarafından kolaylıkla atlatılabilecek olanlardı.

Home'un seans fenomeninin nispeten kapsamlı bir araştırmasını, bilimsel kuruluşun seçkin bir şahsiyeti olan kimyager ve fizikçi (daha sonra Sir) William Crookes üstlendi. İçinde *üç ayda bir Bilim Dergisi* Temmuz 1870 için Crookes, bildirilen spiritüalist seans fenomenlerinin gerçek mi yoksa sahte mi olduğunu belirleme niyetini açıkladı. Diğer bilim adamlarının hiç ilgilenmediği ölçüde bu amaçla Crookes'un otoritesinin, halk arasında teşvik edilen "batıl inançları" ortadan kaldırmak için çok şey yapacağından genellikle emin oldular.

Spiritüalist hareket tarafından halkın üyeleri. Crookes'un

Yuva ile çalışması 1871'de başladı. Bilim camiasını şaşkına çeviren Crookes, Yuva ile ilgili tüm fenomenlerin gerçek olduğunu bildirdi! Crookes'un vardığı sonuçların çoğu, onun

ve işbirlikçilerinin aşağıdaki fenomenleri pasif gözlemi geçerli soruşturma amacıyla yeterli olduğunu düşündüğü koşullar. Böylece, bazılarının yönettiği ruh tecavüzlerinin meydana geldiğini kaydetti. zeka formu; mobilya ve diğer nesnelerin hareketi Ev ile veya ortamdan biraz uzakta temas; mobilyaların ve Evin kendisinin havaya kaldırılması; *maddeleşme* ruhların elleri, yüzleri ve “fantazmik formlar” veya görünüm; *otomatik yazma* medya aracılığıyla el veya planşet ile; *ve appports*, nesnelerin başka yerlerden seans odasına paranormal transferi. Crookes ayrıca bir ortamın güçlerinin birkaç özel testi. Ağırlıkları kimyasal bir terazide kurdu ve medyumdan (ya da Ev'in sahip olacağı gibi medyum aracılığıyla çalışan ruhlardan) terazinin dengesini bozmak için bir maddenin kütlesini etkilemesini istedi. Ayrıca küçük bir akordeonun bir ucunu bakır telden bir kafese kapatmış ve aletin oynadı. Crookes Home'a göre bu testlerin her birini geçti.

Beklenmedik bir şekilde, Crookes'un Home'un performansı hakkındaki raporu, diğer bilim adamlarının şiddetli eleştirilerine yol açtı, çoğu duygusal olarak.

rasyonel temelli ve bazıları tamamen yanlış beyan içerir. Seans fenomeni, kabul edilen bilimsel ilkelerle bağdaşmadığından, ilkinin sahte olduğu gösterilmelidir. Bu nedenle, iddia edildi

Crookes'un prosedürleri hileyi önleyecek kadar sıkı değildi. Destekleyici herhangi bir kanıt olmaksızın, Home'un akordeon akordeonunu çıkarabilmesi için bir tel veya benzeri bir cihaz bağladığı suçlandı.

enstrümandan birkaç nota ya da odaya müzik yapmak için kullanılan başka bir akordeon soktuğunu (Wyndham, 1937, p. 231).

Bu eleştirilerin adil olup olmadığı, Crookes'un Home soruşturmasının değerinin yakın tarihli bazı iddialarla sorgulandığını söylemek gerekir. Crookes'un başka bir ortam olan Florence Cook hakkındaki raporunun, kısmen Crookes ve Cook arasındaki bir ilişkiyi gizlemeyi amaçlayan sahte olması muhtemel görünüyor (Hall, 1962). Bu senaryo için iddia edilen kanıt

kesinlikle Medhurst ve Goldney (1964) tarafından eleştirilmiştir ve ayrıca Crookes ve Home arasında benzer bir gizli anlaşma olduğuna dair doğrudan bir gösterge yoktur. Bununla birlikte, Florence Cook olayı hakkındaki iddialar, doğrulanırsa, Crookes'un dürüstlüğü baltalayacak ve böylece tüm psişik araştırmalarının geçerliliği hakkında şüpheler doğuracaktır.

Ev dahil olanlar dahil.

Home'un hileli uygulamalarda hiçbir zaman tespit edilmediği doğru olsa da, o zamanlar ortamları araştırmak için tekniklerin zayıf bir şekilde geliştirildiği ve Home'un çok az kişiye maruz kaldığı iddia edilebilir.

kusursuz karaktere sahip bağımsız, uygun şekilde eğitilmiş araştırmacılar tarafından yapılan testler. Daha sonraki yıllarda, soruşturma prosedürlerinin karmaşıklığı arttıkça, fiziksel ortamların sayısı azaldı. Nitekim 1940'lardan sonra Fiziksel ortam neredeyse soyu tükenmiş bir tür haline geldi ve spiritüalist çağın fiziksel fenomenleri Uri'ye kadar hiçbir büyük paralelliğe sahip değildi.

1970'lerin ortalarında Geller bölümü.

Leonora Piper (1859–1950).Şimdi, psişik araştırmanın daha iyi kurulduğu bir zamanda işleyen bir ortama dönüyoruz. Muhtemelen en iyi bilinen Amerikan zihinsel aracı olan Leonora Piper, parapsikolojik araştırma tarihinde özel bir yere sahiptir. En çok araştırılan oydu otuz yılı aşkın bir süredir resmi araştırmalara katılmak ve psişik araştırma dergilerinin sayfalarında sayısız rapor ve diğer yorumlar için materyal üretmek. Gerçekten de, (kariyeri boyunca bilindiği gibi) Bayan Piper, modern bir biyografi yazarı tarafından “bunun için önemli kanıtlar sağlayan ilk zihinsel ortam” olarak tanımlanır. bazı paranormal yeteneklere sahip olmak” (Gauld, 1982, s. 32). Öte yandan, daha şüpheli başka bir yorumcu onu basitçe reddetti.

“zeki bir şarlatan” olarak (Gardner, 1992, s. 246).

Bayan Piper genellikle çekici, iyi huylu ama oldukça zeki olmayan bir kadın olarak tanımlandı. Çocukken birkaç parapsikolojik deneyim yaşadığı bildirildi (Piper, 1929), ancak medyumluğunun genellikle 22 yaşında Boston'dan William Piper ile evlenmesinden sonra başladığı söylenir. 1884'te Bayan Piper, kör bir tıbbi (şifa) aracıyla sağlığı hakkında birkaç konsültasyon yaptı. İkinci ziyareti sırasında transa girdi ve bir bakıcının merhum oğlunun ruhundan gelen bir mesaj aldı. Kendi evinde yapılan sonraki seanslarda Longfellow, Bach, Commodore gibi çeşitli ruh kontrolleri ile temas kuruldu.

Vanderbilt, bir aktör Sarah Siddons ve olası bir Chlorine ismine sahip Hintli bir kız. Görünüşe göre ruh dünyasından sözlü iletişim, bu kontrollerden Bayan Piper aracılığıyla kanalize edildi. Kısa bir süre sonra, kendisine Phinuit adını veren bir on sekizinci yüzyıl Fransız doktoru, Bayan Piper'ın ruh kontrolünü devraldı. Medyumluğunun bu aşamasında seçkin Harvard psikoloğu William James'in dikkatini çekti.

Zamanla, Phinuit'in sözde dünyevi varlığına ilişkin açıklamasının şüpheli olduğu ortaya çıktı. Phinuit'in adına dair hiçbir iz bulunamadı.

resmi kayıtlar. Seanslar sırasında bu ruh kontrolü, yetersiz bir tıp bilgisi ve sözde anadili olan Fransızca'yı konuşma veya anlama konusunda çok az yetenek gösterdi. Böylece, sempatik bir biyografi yazarı bile

Phinuit'in karakterinin "kesinlikle hayali" olduğunu kabul etti (Gauld, 1982, s. 114). Ayrıca, bazı seanslarda Phinuit,

muhtemelen ruh dünyasından sözde iletişimini oluşturmak için bir temel olarak bakıcılardan bilgi almak için "balık tutmak". Hansel (1980, s. 66) ve Gardner (1992, s. 223) Piper medyumluğunu reddeder.

parçası bu zeminde.

Bununla birlikte, diğer durumlarda, ruh kontrolü Phinuit, bakıcılara, mevcut olanları genellikle Bayan Piper'ın normal yollarla elde etmesinin imkansız olduğunu düşündüren önemli miktarda ayrıntılı, doğru bilgi sağladı. Bu nedenle William James, 1885'te başlayan Bayan Piper ile bir dizi test yapmak üzere harekete geçti. Bayan Piper'a 25 bakıcı tanıttı.

Piper'ın takma adlar altındaki çemberi ve 15'in etkileyici olduğunu buldu gerçek bilgi, ilk seansta bile (James, 1886). James, Bayan Piper'ın bazı paranormal yetenekleri olduğu sonucuna vardı, ama ne yazık ki

araştırmalarına devam edecek zamanı yoktu. James'in (1886) raporu yine de Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği'ni (ASPR) etkiledi ve bu nedenle toplum, Bayan Piper'ın medyumluğunu incelemeye karar verdi. Bunu uygulamak için fırsat karar, ertesi yıl Avustralya doğumlu psişik araştırmacı Richard Hodgson'ın sekreter olarak atanmasıyla geldi.

ASPR. Hodgson, İngiltere'deki SPR adına araştırmalarıyla olağanüstü bir ün kazanmış bir şüpheciydi. İtalyan kadın Eusapia Palladino da dahil olmak üzere birçok fiziksel ortam yakalamıştı.

aldatma eyleminde. Ayrıca, teozofist Madame Blavatsky ve SPR'ler ile ilişkili olduğu söylenen anormal fenomenleri incelemişti.

Soruşturmalarının sert raporu, onu dolandırıcılık ve sahtecilikten lanetledi. Dolayısıyla

Hodgson, dürüst olmayan medyumlar tarafından korkulacak deneyimli bir araştırmacıydı.

Muhtemelen şüpheci tavrından dolayı Hodgson, Bayan Piper'a karşı oldukça kaba olma eğilimindeydi ve 18 yıl birlikte çalışmalarına rağmen ikisi hiçbir zaman yakın olmadılar (Piper, 1929). Öte yandan, Hodgson'ın sosyal olmayan görünümü, gündelik konuşmaları sırasında Bayan Piper'ın Hodgson'ın geçmiş hayatı hakkında herhangi bir veriyi ortaya çıkarmak için çok az fırsatı olmasını da sağladı. İçinde

1887'de Boston'a vardıklarında isimsiz olarak katıldığı oturumlar, Hodgson bu nedenle, Avustralyalı arkadaşlar hakkında bazı nispeten samimi gerçekleri medya aracılığıyla aldığında şaşırmış olmalı ve akrabalar.

Ancak, Bayan Piper'ın performansını değerlendirmenin bir yolu olarak, Hodgson, kendisi dışındaki bakıcılarla medyumsal iletişime güvenmeyi tercih etti. Hodgson tarafından düzenlenen bazı seanslarda, bakıcılar maskelendi, takma adlarla tanıtıldı, sessiz kalmaları söylendi ve arkada oturdular. orta.

[şekil 2. Leonora Piper \(fotoğraf: MEPL\).](#)

Bu prosedürler, Bayan Piper'in potansiyel güvenini en aza indirecek şekilde tasarlandı.

bakıcıların olası karakterleri ve arka planlarıyla ilgili davranışlarındaki ipuçlarına ve bakıcıların istemsiz bedensel ve yüz tepkilerini kendilerine ilettiği malzemenin doğruluğuna ilişkin geri bildirim olarak kullanmasını engellemek; Sahne telepatisinin bu püf noktaları Hodgson'a tanındı ve sihirbazlar “soğuk okuma” teknikleri olarak kullanılır (Hyman, 1977). Hodgson, Bayan Piper'ı tutmak için birkaç hafta dedektif çalıştıracak kadar ileri gitti.

kocasını gözetim altında Tüm bu önlemlere rağmen Bayan Piper etkileyici okumalar vermeye devam etti.

Seçkin şüpheci Martin Gardner (1992, s. 223) yine de, Bayan Piper'ın performanslarının, büyük ölçüde, saf bakıcıların medyanın iletişimindeki tüm yanlış materyali gözden kaçırma istekliliği ile birlikte soğuk okuma yoluyla elde edildiğinde ısrar ediyor. Ayrıca olabilir

Bayan Piper'ın seanslarındaki birçok bakıcının medyumların yaşadığı bölgeden geldiğine itiraz etti. Yani, Bayan Piper, bakıcılarının işleri hakkında, topladığı materyale dayanarak konuşabilecek durumda olabilir. sosyal dedikodulardan ve hatta ajanların gizli araştırmalarından. Gardner (1992, s. 245) medyumun kocasının

onun adına müstakbel bakıcıların hayatları. Bakıcıların seans sırasında ortamla sosyal etkileşimin bir parçası olarak bilgi katkısında bulunmak istemeleri de olağandır (Wooffitt, 2000). Hodgson'ın bazı yöntemleri olsa da

Bakıcıların seçilmesi ve tanıtılması bu olasılıkları atlatmak için tasarlandığından, ortama tamamen yabancı bir yerde yapılabilecek testlerin değerini fark etti. Bu amaçla, 1889'da Bayan Piper'ın soruşturma için İngiltere'ye gitmesi için düzenlemeler yapıldı.

SPR'nin üyeleri.

İngiliz ziyareti boyunca, Bayan Piper'ın müfettişler ve potansiyel hakkında bilgi toplamasını önlemek için tekrar önlemler alındı.

bakıcılar Örneğin, ev sahiplerinin aile kayıtları kilit altında tutuldu, yeni

Ev sahibi aileyi tanımayan hizmetçiler çalıştırıldı, Bayan Piper'ın bavulları ve postaları incelendi ve nereye giderse gitsin ona refakatçi verildi.

alışveriş gezilerine bile gitti. SPR'nin temsilcileri, Bayan Piper'ın davranışının tamamen işbirliği içinde olduğunu ve en ufak bir şüpheye mahal vermediğini bildirdi. İngiltere'de toplanan yaklaşık 90 oturumda, kontrol Phinuit'in genellikle hatalı iddialarda bulunduğu veya hemen hemen her bakıcı için geçerli olacak açıklamalar yaptığı ve bazen de bakıcılardan bilgi için açıkça avladığı kaydedildi. Ama aynı zamanda, anonim bakıcıların ölen tanıdıkları hakkında büyük miktarda gerçek materyal vardı. bu

Bayan Piper'in İngiltere'deki performansları hakkında kapsamlı bir rapor, trans fenomeninin paranormallliğini şiddetle savundu (Myers, Lodge, Yaprak ve James, 1890).

Bayan Piper, Şubat 1890'da Amerika'ya dönüşünde ASPR ile çalışmak üzere sözleşme imzaladı. Sonraki 15 yıl boyunca, Bayan Piper'in seanslarının ayrıntılı kayıtları Hodgson tarafından tutuldu. Büyük ölçüde Phinuit'in ikna edici olmayan karakteri nedeniyle Hodgson'ın (1892) Piper hakkındaki ilk raporu medyumluk, aslında ölen kişilerle iletişim kurmadığını, bunun yerine bazı "olağanüstü" veya duyu dışı yollarla ilgili verileri topladığını ve bunları bir ruh konuşması biçiminde dramatize ettiğini ileri sürdü. Ancak nihayetinde, şüpheci Hodgson (1898) bile ruh hipotezine ikna etti. Bu tutum değişikliği, esas olarak yeni bir kontrolün, George Pellew veya "GP"nin ortaya çıkmasıyla tetiklenmiş görünüyor.

yakın zamanda bir binicilik kazasında ölmüştü. Bir iletişimci olarak GP, Phinuit'ten çok daha güvenilir bir kişilik olduğunu kanıtladı ve yavaş yavaş GP, Bayan Piper'in birincil kontrolü olarak devraldı. GP'nin kontrolü döneminde, otomatik yazma, mod olarak giderek daha sık hale geldi. ruh iletişiminden. Hodgson, Pellew'in yaşamının medyum aracılığıyla aktarılan bilgisinden açıkça etkilenmişti. En etkileyici GP'ye tanıtılan 150 bakıcıdan 30'unun

Pellew tarafından hayatta bilinenler olarak kabul edildi.

Bayan Piper'in aktif medyumluğunun takip eden yıllarında birkaç başka kontrol ortaya çıktı, ancak çoğu (İmparatorlar adlı bir grup dahil) tıpkı Phinuit gibi yüzeysel tanımlamalar gibi görünüyordu. Hodgson ve halefinin ASPR James Hyslop'taki ısrarlı çabaları sayesinde,

Bu oturumlarda toplanan delil materyali yine de birikmeye devam etti ve bol oranlara ulaştı. Bayan Piper da işin içindeydi.

çapraz yazışmalar olarak bilinen kışkırtıcı bir medyumluk olayında (bkz. Bölüm 9). Belki de en kayda değer olanı, Bayan Piper'in hiçbir aşamada olmamasıdır.

çok uzun bir kariyer, araştırmacılar herhangi bir olumlu kanıt oluşturabildiler onun tarafından dolandırıcılık faaliyeti. Hansel (1980, s. 66) gibi eleştirmenler, müfettişlerin kolayca aldatılabilen insanlar olduğu şeklindeki imlayla bu algıyı reddetmişlerdir; Dolandırıcılığı ortaya çıkarmaya niyetli ve birçok dürüst olmayan aracı ifşa etmekte başarılı olan bir adam olan Hodgson'u bu şekilde görevden almak uygunsuz görünse de, geçmişe bakıldığında,

Hodgson'ın bazı açılardan saf olduğu söylenebilir (Munves, 1997).

Elbette, Bayan Piper'in soğuk okuma tekniklerine dikkat çeken araştırmacılar vardı;

tamamen hayali bir kişinin ruhu ve medyumla belirli oturumlarında herhangi bir kanıtsal materyalin olmaması (örneğin, Tanner, 1910), ancak Bayan Piper hiçbir zaman bakıcılar hakkında bilgi talep etme eylemine yakalanmadı.

seans odasının dışında. Bayan Piper'in sözde "itiraf" hakkında çok şey yapıldı, 1901 tarihli bir gazete raporunda, medyum tarafından kendisinin, kontrollerinin gerçek ruh varlıkları olduğundan emin olmadığını kabul ettiği söylendi (örn., Neher, 1980, s. 218) . Seanslar sırasında, Bayan Piper'in trans fenomenini açıklamak için ruhların varlığına başvurma ihtiyacı hakkında önemli spekülasyonlar vardı, ancak bunların çoğu

Bu ihtiyacı reddeden, yine de operasyonunu sonuçlandırmak zorunda görünüyordu.

telepati veya durugörü gibi bazı paranormal süreçler. Her halükarda, herhangi bir paranormal fenomenin varlığını belgelemek için Bayan Piper'in medyumluğunun kaydı makul bir şekilde tutulabilir mi? bazılarına Bu sorunun cevabı, açıkça, psişik araştırmacıların tüm normal kaynakları dışladığı etkililiğin bir değerlendirmesine dayanmaktadır.

Bayan Piper tarafından iletilen bilgilerden. Böyle bir değerlendirmenin kaçınılmaz olarak öznel olması gerekse de, bir seansın son derece karmaşık fiziksel ve psikolojik bağlamındaki tüm ilgili faktörler üzerindeki kontrolün elde edilmesinin olağanüstü zor olması gerektiğini söylemek adil görünmektedir. Başka hiçbir şey değilse bile, Hodgson ve SPR komitesi tarafından uygulanan çeşitli soruşturma prosedürleri, bu süreçte yer alan önemli lojistik sorunları doğrulamaktadır.

zihinsel medyumluğun ortodoks açıklamalarını dışlamaya yönelik herhangi bir girişim.

Helene Smith (1861-1929).Hélène Smith, 1890'ların başlarından itibaren Cenevre'de profesyonel olmayan bir medyum olan Catherine Elise Muller'in takma adıydı. Kariyeri Flournoy (1900) tarafından özetlenmiştir.

hesap çekilir. Smith, Macar bir tüccarın kızıydı.

yoğun bir şekilde seyahat ettikten ve bu süreçte birkaç dil öğrendikten sonra Cenevre'ye yerleşmiş; babanın dil tesisi bazı özelliklere sahip olabilir

göreceğimiz gibi, Smith'in medyumluğunun doğasıyla ilgilidir.

Hélène Smith, spiritüalizmi ilk kez 30 yaşında bir tanıdığı ona konuyla ilgili bir kitap ödünç verdiğinde duydu. Merakı uyandı, katıldı spiritüalist bir çevre. Katıldığı seansların ikincisinde (Nisan 1892) ruhunun olduğunu bildiren bir ruh iletişimi alındı.

Victor Hugo onun koruyucusu ve ruh rehberi ya da kontrolü olacaktı. Sonraki seanslarda Smith görsel ve işitsel imgeler deneyimlemeye başladı.

ruh rehberi tarafından uyandırıldığı ve otomatik yeteneği geliştirdiği söyleniyor. yazı. Ortamcı bir transın ayrıışmış halindeyken, görünüşe göre, onu zorlayacak olan bedensiz bir ruh tarafından ele geçirilecekti.

seansa katılan bakıcılara mesaj yazma eli. Smith kısa sürede güçlü bir medyum oldu ve spiritüalistler arasında çok iyi biliniyordu. Seansları sırasında nesneleri uzaktan hareket ettirdiği, çiçekler ve Çin madeni paraları dağıttığı, bakıcıların yanlış yerleştirilmiş eşyaları bulmalarına, gelecekteki olayları tahmin etmelerine, ruh ziyaretçilerini görmelerine, ruhların konuşmasını net bir şekilde duymalarına ve ruh tecavüzlerine yol açmasına yardımcı olduğu söylenir. "Victor Hugo"

Kendisini "Leopold" olarak tanımlayan ve sonunda orijinal kılavuzun yerini alan başka bir kontrol ortaya çıktığında, yaklaşık altı ay boyunca onun ruh rehberi olarak kaldı. Bir süre sonra "Leopold" iddia etti

Louis XVI ve Marie döneminde Fransız sarayına uğrayan İtalyan doğumlu bir mistik olan Cagliostro'nun ölen ruhu olmak
Antoinette.

1894'te Cenevre Üniversitesi'nde psikoloji profesörü olan Profesör Theodore Flournoy, bir meslektaşının bazı etkinliklere katılma davetini kabul etti.

Smith'in seansları. Flournoy'u hayrete düşürecek şekilde, o doğmadan önce ailesinde meydana gelen olaylar hakkında ona doğru bilgiler verebildi.

Böylece motive olmuş Flournoy, Smith'in psişik yeteneklerini araştırmaya karar verdi. İlk görevlerinden biri ruh rehberi Leopold/Cagliostro'nun karakter analizini yapmaktı. Leopold'un kişiliğinin Smith'inkiyle oldukça zıt olduğuna karar verdi. Ayrıca, Leopold yazdığına

Smith'in eli, el yazısı Smith'in her zamanki senaryosundan farklıydı ve önceki yüzyılın stilini gösteriyordu. Leopold Smith aracılığıyla konuştuğunda (sözde doğrudan sesli iletişim) ses derin bir bastı.

Güçlü, kolayca tanınabilir bir İtalyan aksanıyla.

Öte yandan Leopold'un doğru gelmeyen başka yönleri de vardı. El yazısı, Cagliostro'nun Fransız arşivlerinde korunan bazı mektuplarında kullanılandan çarpıcı biçimde farklıydı. Seanslar sırasında Leopold'un İtalyanca anlamadığı ve kendisine bu dilde hitap eden herkesi görmezden geleceği açıktı. Daha da kötüsü, ruh rehberi onun dünyevi varlığıyla ilgili sorular hakkında çok belirsiz veya kaçamaktı ve onun için araştırılabilecek tek bir isim, tarih veya kesin bir gerçek sağlamadı.

onun özgünlüğü.

Bir seansta ruhlar, Smith'in Marie Antoinette'in reenkarnasyonu olduğunu ortaya çıkardı. Daha sonra Smith transa girecek ve Marie'ye dönüşecekti.

Antoinette, oldukça doğal bir şekilde taşıdığı bir karakter. Bununla birlikte, ruhun Smith'in eliyle yazdığı el yazısı ile gerçek Marie Antoinette'inki arasında yine belirgin farklılıklar vardı ve Flournoy, "Kraliçe"yi çeşitli kötü niyetli davranışlarla tuzağa düşürmeyi başardı. Flournoy, "Leopold" ve "Marie Antoinette"nin, dönemin ikincil kişilikleri olduğunu öne sürerek, Smith'in medyumluğunun bu aşamasının psikodinamik bir yorumunu inşa etti.

belli bilinçsiz arzuları ve endişeleri yansıtan bir ortamdır. Flournoy, Smith'in kelimenin tam anlamıyla bir ruhlar dünyası ile temas halinde olduğu fikrini reddetmesine rağmen, bu olasılığı kabul etmeye hazırды.

bilgiye paranormal erişimi olduğunu söyledi. Örneğin, Ekim 1894'te, Smith'in on beşinci yüzyılın Hintli bir prensesi rolünü üstlendiği başka bir medyumluk döngüsü başladı. Bu seanslarda mest olan Smith, Hint tarihi olayları, kostümleri ve dili hakkında oldukça fazla bilgi sergiledi. Flournoy, bu malzemenin doğruluğunu ve Cenevre'deki erişilebilirliğini araştırdı. zorunda kaldı

Smith'in bu konulardaki bilgisinin kaynağının "psikolojik bir muamma" olduğu sonucuna varır. Ancak, olasılığını dışlamadı.

kriptomnezi, yani, yıllarca okunan malzemenin bilinçaltı hafızası

Önceden.

Smith'in medyumluğunun en büyüleyici aşamalarından biri, Kasım 1894'te, Smith'in kendi ruhunun birkaç seansta Mars gezegenine taşındığı bildirildiği zaman başladı. Trans halindeyken Mars'ın insan, hayvan ve çiçek yaşamını tanımlayacak ve aynı zamanda o gezegenin "dili" ile konuşup yazacaktı. Ruh rehberi sözde çeviriler yaptığından beri

Flournoy, Marslıları inceleyebildi.

yapısı için dil. Mars yazılarının rastgele karalamalar olmadığını, aslında bir dizi seans boyunca tutarlı bir şekilde kullanılan bir alfabe sergilediğini buldu. Bununla birlikte, Smith'in Mars dilinin ünlü ve ünsüzlerinin Fransızca (ana dili) olduğu ve gramer, çekimler ve yapının da Fransızca'dan modellendiği açıktı. Bu temelde Flournoy, Marslıların

dil, Smith'in bilinçaltı tarafından olağanüstü bir detaylandırmaydı. Entelektüel bir çaba olarak Smith'in Marslı iletişimleri kesinlikle onu etkilemedi, ancak bir hafıza ve bilinçaltı yaratıcılığı olarak,

çabası dikkat çekiciydi. Smith ayrıca Mars manzarasının sözde açıklamalarını ve eskizlerini de sağladı. Tabii ki Flournoy bundan habersizdi.

bu hesaplar ve Mars topografyasının ayrıntıları arasındaki tutarsızlıklar

son uzay sondaları tarafından ortaya çıkarıldı, ancak Smith'e Mars'taki yaşam açıklamalarının olağanüstü insan benzeri karakteri hakkında yorum yaptı.

Görünüşe göre Flournoy'un yorumlarından etkilendi Smith daha sonra ruh bildirdi grotesk sakinleri olan başka bir gezegene geziler ve

herhangi bir dünyevi dilden farklı olduğu açıktır.

Flournoy'un (1900) analizi sizi ikna etse de etmese de, zihinsel ortamları araştırmak için heyecan verici bir yöntem sunuyor ve ne yazık ki literatürde benzer çalışmaların olmaması. Mars döngüsünün analizi, yaratıcı kapasite hakkında da önemli soruları gündeme getiriyor. bilinçaltına aittir ve bu durumlarda bile bizi uyarmaya hizmet eder.

Dolandırıcılık ve kasıtlı aldatmanın güvenle dışlanabileceği spontane parapsikolojik deneyimler hala bir olasılık var.

bilinçaltı fantezisi önemli bir rol oynamış olabilir. **Charles Bailey (c. 1870-1947)**. Medya dörtlümüzün sonuncusu Charles Bailey, ilk yazar (HJI) için özel bir ilgi uyandırıyor çünkü o da bir Avustralyalıydı. Bailey burada dikkate alınmayı hak ediyor çünkü uluslararası parapsikolojik sahnede çok ilgi uyandırdı ve ayrıca yeteneklerinin araştırılması, fiziksel ortamları test etmede fiziksel kısıtlamaların rolünü gösterir. Kariyeri Irwin (1987a) tarafından belgelenmiştir.

Charles Bailey'nin yaklaşık 1870'te Richmond, Victoria, Avustralya'da doğduğu bildirildi. Çok az eğitimi vardı, hatta bir biyografi yazarı tarafından okuma yazma bilmeyen olarak tanımlanıyordu. Genellikle, bir zamanlar bir çizme operatörü olarak düşük ücretli pozisyonlarda istihdam edildi ve muhtemelen bu nedenle ödeme bekliyordu.

onun bakıcıları. Profesyonel medyumluğu 1889'da başladı ve sonunda Amerika doğumlu Melbourne milyoner TW'nin himayesini kazandı.

Stanford.

Şimdi, Stanford hayatının büyük bir bölümünde kendini maneviyata ve psişik araştırmalara adanmıştı (Dommeyer, 1975). O kardeşiydi

Kaliforniya'daki Stanford Üniversitesi'nin kurucusu ve psişik araştırmaları teşvik etmek amacıyla bu üniversiteye önemli bağışlar yaptı. Stanford, Amerika'da seans fenomeni çalışmalarına başladı ve Avustralya'ya göç ettikten sonra bu çalışmaya devam etti, teşvik etmek için çok şey yaptı.

o ülkede psişik araştırma. Stanford'un birçok medyumla özel oturumlar düzenlemesine rağmen, Charles Bailey ile 12 yılı aşkın bir süredir yaptığı çalışma, parapsikoloji tarihinde medyumluğun en ayrıntılı ve sürekli kayıtlarından birini temsil ediyor. 1902 ve 1913 arasında kapsamlı hesaplar Bailey'nin Melbourne'deki çemberinin her oturumunda tutuldu ve

daha sonra bunlar Stanford Üniversitesi'ne on cilt olarak sunuldu. 1903'te Stanford ilk gözlemlerinin sonuçlarını küçük bir kitapçıkta yayınladı ve Bailey'nin seanslarının aylık raporları

Avustralyalı bir ruhçu dergisi olan *Işığın Habercisi*. Bailey'nin özel uzmanlığı, *paylaştırm* a geniş bir nesne yelpazesine sahiptir.

Karanlıkta veya loş ışıkta otururken, bakıcılar seans masasına çeşitli nesnelerin düştüğünü duyardı. Ruh iletişimlerine göre bunlar mesajlar Bailey'nin temas halinde olduğu ruhlar tarafından iletildi.

Stanford'un 1903 kitapçığında kaydettiği apportlar arasında birkaç tane vardı. egzotik kuşların canlı örnekleri, kuş yuvaları (çoğu yumurta içerir), canlı balık, büyük miktarlarda deniz yosunu ve su faunası ile dolu kum, balık ağı, canlı kaplumbağa, egzotik bitkiler, fildişi, boncuklar ve değerli taşlar,

insan kafatası, bir leopar derisi ve oldukça büyük bir goblen parçası. Bununla birlikte, en sansasyonel olanı, bazıları Bailey's tarafından tercüme edilen eski Babil yazıtlarını taşıdığı söylenen kil tabletler ve silindirlerdi.

ruh kontrolleri. Eski Aztek şahsiyetlerinden gelen iletişimler de görünüşe göre Amerikalı bir bilgin olan Profesör Edward Robinson'ın küstah kişiliği aracılığıyla gerçekleşti; Robinson'ın biyografik detayları büyük ölçüde gerçek olduğu bildirilmektedir.

Stanford'un Bailey ile çalışması tamamen belgeseldi. Stanford olmasına rağmen, ortamın faaliyetlerine kısıtlamalar getirmek için hiçbir girişimde bulunulmamıştır.

okuyucularına, aldatmayı düşündüren herhangi bir şey gözlemlemediğine dair güvence verdi. Görünüşe göre daha katı bir karakterin testleri, Sidney'de, bir dereceye kadar doktor olan Dr. Charles MacCarthy tarafından yapıldı. MacCarthy oturumlarının ilk serisinde, çemberin üyeleri tarafından seçildi.

MacCarthy. Bailey'nin seanstan önce seans odasına girmesine izin verilmedi ve birkaç bakıcı tarafından arandı (nadiren aranmasına rağmen). tamamen soyundu), daha sonra çift dikişli bir kanvas çantaya koydu.

sadece kolları ve kafası serbest.

Figür 3. Charles Bailey (fotoğraf:İşığın Habercisi).

Seans odası arandı ve Bailey odaya girdikten sonra oturma süresince kilitlendi. Genel olarak, herhangi bir apport üretilmeden önce tüm ışıklar söndürüldü. Bu şartlar altında yedi seansta

ortam, bazı yazılı silindirler ve kil tabletler, yabancı paralar, yarı değerli taşlar, bir Arap gazetesi, bir sıcak

yarı pişmiş "Chupatti" keki, canlı kuşlar ve bir yengeç ve zar zor canlı olan küçük bir köpekbalığı da dahil olmak üzere çeşitli deniz canlıları. İkinci seans serisi için Bailey iç çamaşırlarına kadar sıyrıldı ve arandı, ardından bir cibinlik "kafesine" yerleştirildi. Bazen bakıcılar arandı ve Bailey boks eldiveni giymesi, yeni bir takım elbise giymesi veya Büyüye karşı önlem olarak kanvas çantaya ve kafese konur. Tabletlerin, silindirlerin ve diğer uygulamaların olağan çeşitliliği tekrar üretildi.

Birkaç rakip hipotezi değerlendirdikten sonra MacCarthy, Bailey fenomeninin paranormalliğinin kaçınılmaz bir sonuç olduğunu hissetti. O dağıtılan tabletler ve silindirler üzerindeki yazıların ve şekillerin son derece keskin ve taze görüldüğünü ancak rahatsız etmediğini belirtti.

bu, izlenimlerin simüle edilmesinin çok zor olduğuna inanmak. Bununla birlikte, tabletlerin fotoğrafları SPR'den Sir Oliver Lodge tarafından British Museum'a sunulduğunda, sözde eski eserler ABD'ye ilan edildi.

sahte olmak. Sir Arthur Conan Doyle (ateşli bir maneviyatçı) tarafından 1920'de Bailey ile birlikte otururken elde edilen bir tablet de British Museum'a sevk edildi ve bir taklit olduğu bulundu. Yine de Conan Doyle, bedensiz "nakliye ajansı"nın bu sahtekarlıklardan birini bulup işlemesinin daha kolay olabileceğini öne sürerek bunu medyaya karşı tutmadı.

bazı arkeolojik alanların derinliklerine gömülü otantik bir tableten daha.

Başka bir Avustralyalı araştırmacı, AW Dobbie, Bailey'nin Hindu kontrolünün iletişimlerinin saçma sapan karalamalar olduğunu ve Görünüşte Hindistan'dan bir zeytinden kesilen bir peepul ağacı ağaç. Her ne olursa olsun, medyanın en önemli başarısı, Bailey'nin MacCarthy'nin genişletilmiş test serisindeki nesneleri gerçek üretimiydi. MacCarthy'nin araştırmaları uluslararası ilgi gördü ve ortamın denizaşırı ülkelerde denenmesi için düzenlemeler yapıldı. 1904'te Bailey, Milano Psişik Araştırmalar Derneği'nin bir komitesi tarafından incelenmek üzere İtalya'ya gitti. Komitenin raporu Bailey'nin Bailey'nin araştırmacıların dayatmasına daha dirençli olduğu görünse de, gerçekten paranormal fenomenler olarak kabul edilir. Avustralya soruşturmasında tasvir edildiğinden daha fazla kontrol.

1910'da Bailey, ünlü Fransız parapsikolog Albay Albert de Rochas tarafından yönetilen bir grup tarafından Grenoble'da eğitim görmek üzere Fransa'ya gitti.

El çabukluğu tespit edilmemesine rağmen, Bailey'nin iki gün önce test sırasında üretilenlere benzer bazı kuşlar satın alan bir adam olarak tanındığına dair kanıtlar ortaya çıktı. Ruh kontrolü vardı

kuşların Hindistan'dan gönderildiğini açıkladı. Bailey, kuşları satın almayı reddetti ve Grenoble için daha fazla oturum düzenlemeyi reddetti.

Kurul. Ertesi yıl Londra'da yapılan araştırmalar da bulundu

Bailey'nin bazı açılardan işbirliği yapmaması. Bu oturumlardan birinde Bailey, beklenmedik bir şekilde istendiğinde aport üretemedi.

boyundan bağlı bir saten çanta içine alınmalıdır. İki kuş gönderildi

sonraki oturumda benzer test koşulları altında, ancak sonraki incelemede torbanın bir köşesinde bir delik açıldığı ortaya çıktı. Olarak

Sonuç olarak, olumsuz bir rapor yayınlandı.

Bailey'nin uluslararası itibarı hızla kötüleşti. Bir medyum olarak kariyeri 1914'te cisimleştirdiği bir "ruh" ele geçirildiğinde daha da zarar gördü.

perdeyi elinden kurtaran bir bakıcı tarafından. Sidney'de düzenlenen seans kaosla sona erdi. Bailey, kısa bir süre öncesine kadar otuz yıl boyunca Sidney'de ve denizaşırı ülkelerde seanslar düzenlemeye devam etti.

1947'de öldü, ancak artık parapsikologların ilgisini çekmiyordu.

Yine de Bailey'nin arkadaşları ve çevresinin sadık üyeleri itibarını savunmaya ve raporlarını reddetmeye devam etti.

"sözde bilimciler."

Spiritüalistler ve ruhçular arasındaki bu karşılıklı antipati duygusu parapsikologlar bu güne kadar ısrar ettiler. Temelde, maneviyatçılar bilim adamlarının indirgemeci yaklaşımını reddederler ve şimdi kişisel vahye bakarlar.

ve inançlarını doğrulamak için deneysel incelemeden ziyade inanç.

Öte yandan parapsikologlar, disiplinlerinin bilimsel karakterini vurgulamaya kararlıdır ve bu nedenle parapsikolojiyi okültizmle ilgili her şeyden ayırmaya niyetlidirler. Parapsikolojinin köklerinin geçmişte olduğu gerçeğinden biraz utanıyorlar.

spiritüalizm, daha doğrusu, spiritüalist medyumların rapor edilen

faaliyetlerinin bazı çıkarımlarından esinlenmiştir. Ara sıra parapsikologlar ve spiritüalistler arasındaki iletişimi teşvik etme çabalarına rağmen, aralarındaki uçurum her zamankinden daha büyük görünüyor. içinde göreceğimiz gibi

Hayatta kalma hipotezi ile ilgili bölüm, bazı parapsikolojik araştırmalar metafizik konularla ilgilidir ve bu bağlamda ilgi çekici olacaktır.

maneviyatçılar ve diğer din adamları için. Yine de, belki

parapsikologlar, kendileri bu tür araştırmalarda daha objektif olabilirler.
dini hareketlerle çok yakın bir özdeşleşmeden kaçının.

Sonuçlar

Şimdi Daniel Home, Leonora Piper, Hélène Smith ve Charles Bailey olmak üzere dört medyanın kariyerlerine baktık. Elbette tartışılabilir başka birçok ortam vardır, ancak bunlar mevcut amaçlar için yeterlidir. İlk olarak, mevcut fenomenlerin çeşitliliğini örneklerler.

seans odasında meydana geldiği bildirildi ve bu, personelin ilgisini çekti.

SPR'nin kurucuları. İkincisi, medyumsal performansın üç geniş türünü gösterirler. Bailey ile ilişkili olanlar gibi bazı seans fenomenleri, bakıcıların kendileri paranormalliklerinden kaçınırsalar bile, şüphesiz sahte yollarla üretilirler (Besterman, 1932; Davey & Hodgson,

1887; Mulholland, 1938/1979; Polidoro, 2003); gerçekten de, birçok medyum seansının fiziksel ve psikolojik ortamı oldukça

bakıcıların dikkatinin yanlış yönlendirilmesine ve gerçekliği test etme kapasitelerinin askıya alınmasına yardımcı olur (Owen, 1990; Wiseman, Greening & Smith,

2003). Diğer medyumlar tarafından üretilen seans fenomenleri, kasıtlı olarak aldatıcı olmasalar da, bilinçaltı fantezilerinde kök salmış gibi görünmektedir: Smith'in Mars'a yaptığı psişik geziler açıkça bu türdendi ve Bayan Piper'ın en azından bazı ruh kontrolleri, zamanın dramatik prodüksiyonları gibi görünüyor.

medyanın bilinçaltı zihni. Ve diğer durumlarda, hemen açıklayamayacağımız, daha fazla araştırmayı garanti eden bir şeyler oluyor gibi görünüyor; örneğin, Home'un birkaç başarısı, Bayan Piper'ın seanslarında toplanan daha kanıtlayıcı materyallerden bazıları ve belki de Smith'in medyumluğunun Hint aşaması bize bunun uygun olduğunu hatırlatıyor.

parapsikolojik fenomenler hakkında açık fikirli olmak ve gerçekten de onların gerçekliğini daha bilimsel koşullar altında keşfetmek. Aynı zamanda üzerinde düşündüğünüzde bu üç olasılığın her birine karşı tetikte olun.

çağdaş medyumların performansı.

Geçmiş ortam araştırmalarından öğrenilecek dersler nelerdir? Birincisi, eğer parapsikologlar medyumların yeteneklerini araştırıyorsa, araştırmacı durumun tamamen kontrolünde olmalı ve hileli ortamların oyunlarına karşı tetikte olmalıdır (Wiseman & Morris, 1994, 1995). bu

Araştırmacı, ortamdan ziyade, testin koşullarını ve hedeflerini tanımlamalıdır. Öte yandan kabul etmek gerekir ki, spiritüalizm psişik araştırmaları hızlandırdı ve araştırmacıların takip etmesi için birçok soru sordu, medyumların araştırılması doğrulanmadı herhangi bir parapsikolojik fenomen.

Çağdaş parapsikologların çoğunluğunun görüşüne göre, seans odasının iddia edilen olaylarının değerlendirilmesinden önce, bu tür olayların deneysel analogları üzerinde laboratuvar çalışmaları yapmak gereklidir. Örneğin, medyumların paranormal yollarla geleceği tahmin edebileceği iddia edilirse, parapsikolog bir "olay tahmini" görevi tasarlamalıdır.

potansiyel olarak kafa karıştırıcı değişkenlerin kontrol edilebildiği bir laboratuvar ortamında gerçekleştirilebilir. Özgünlük dışındaki sorular da benzer şekilde incelenebilir. Bazı spiritüalistlere göre, bir seansta şüphelerin varlığı, fenomenlerin ortaya çıkmasını engelleyebilir. Bu öneri, derste uygun alıştırma ile incelenebilecek bir öneridir.

laboratuvar. (Modern parapsikologların kendi çalışmalarında kullandıkları görev türleri araştırmalar sonraki bölümlerde anlatılacaktır.) Yine, Flournoy'un çalışması herhangi bir kılavuz ise, spiritüalist ortamların incelenmesi, bilinçaltı zihnin kapasiteleri hakkında yeni bir araştırma yolu sunabilir. Kuşkusuz, bu tür kapasitelere ilişkin mevcut anlayışımız yetersizdir ve bunun gibi kullanılmamış herhangi bir araştırma tekniği bunu garanti eder.

dikkat edin (ayrıca bkz. Braude, 2003). Bayan Piper'ın bazı ruh kontrolleri tarafından temsil edilen inandırıcı olmayan kişilikler, benzer şekilde, farklı bilinçaltı "kişiliklerin" işleyişini önerir.

Dissosiyasyon ve çoklu kişilik veya dissosiyatif kimlik bozukluğunun klinik kavramlarıyla ilgili olarak medyumsal performans hakkında bazı tartışmalara yol açar (Kenny, 1986; Negro, Palladino-Negro & Louza, 2002; Reed, 1989; Richeport, 1992; Ross, 1989).

Ancak bu tür ileri düzey sorular, 1882'de SPR'nin kurulmasına girişen İngiliz grubun kafasından çok uzaktı.

çok daha basitti, yani seans odası fenomeni

bir şekilde entelektüel incelemeyi hak ediyor. Öte yandan, zamanın bilim topluluğu bu fenomenleri tamamen görmezden gelme eğilimindeydi.

Elbette birkaç bilim adamı, deneysel araştırma gereğini ileri sürdü, ancak yalnızca bildirilen etkilerin sahte ve saçma olduğunu ortaya çıkarmak amacıyla. Örneğin, seçkin fizikçi Michael Faraday (1853), bir masa ile donatılmış bir masa ile simüle edilmiş seanslar gerçekleştirdi.

oturanların ellerini masaya koyduklarında farkında olmadan masanın üzerine yanal baskı uyguladıklarını ve masayı döndürdüklerini gösterdi. Bu temelde, masa devirme seansları fenomeninin doğal bir açıklaması olduğunu iddia etti. Bununla birlikte, Inglis'in (1977, s. 217) belirttiği gibi, Faraday'ın gösterimi, masaların seans odasının etrafında hareket ettiğine ve hatta zeminin üzerine çıktığına dair raporları hiçbir şekilde barındırmadı. Daha da üzücü bir şekilde, Faraday Daniel Home ile görüşmeyi reddetti ve böylece medyumun performansına ilişkin açıklamasını bir doğrudan değerlendirme (Lamont, 2005). Diğer entelektüeller, spiritüalist fenomenleri basitçe alay etmeye veya "debunk" etmeye çalıştılar. Bu nedenle Oryantalist Richard Burton, "Bir gün ruh haline gelirsem, bir gine ücreti karşılığında kimsenin oturma odasına çağrılmayacağıma ve orada banjo çalmaya ve insanların kafalarını rap çalmaya zorlanmayacağıma güveniyorum" dedi. Wyndham, 1937, s. 135). Ama esas olarak, entelektüeller, bilimsel rasyonalizm davasına en iyi şekilde, spiritüalizmin iddialarını görmezden gelmekle hizmet edilebileceğine inanıyorlardı. Psişik araştırmacıların kendileri temel metodolojik araştırmayla hararetli bir özdeşleşmeyi sürdürmüş olsalar bile, psişik araştırma, o zamanlar geçerli olan bilimsel zamanın ruhuna karşı bir protestoydu.

bilim çerçevesi.

Spiritüalizm ve mesmerizm akımları bu nedenle dünyada önemli bir yere sahipti. *köken/er*parapsikoloji ile ilgili. Üzerindeki etkileri Bununla birlikte, disiplinin sonraki gelişimi oldukça azdı. varlıklı.

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

büyü

büyüleyici trans

hayvan manyetizması

maneviyat

maddeleşme

seans

bakıcı

okuma

ektoplazma

kontrol altına alma

havaya yükselme

ellerin üzerine koymak
masa devrilme
orta
fiziksel ortam/olgu zihinsel
ortam/olgu
psikometri
ruh eller
Psişik Araştırmalar Derneği (SPR)
Daniel Ana Sayfa
Leonora Piper
Helene Smith
Charles Bailey
otomatizm (duyusal veya motor)
otomatik yazma
planşet
kontrol, ruh rehberi
appports
kriptomnezi

ÇALIŞMA SORULARI

1. Paranormal olaylara ilgi, tarihin kendisi kadar eskidir. Neden o zaman Yorumcuların çoğu, parapsikolojinin çok kısa bir süredir var olduğunu mu iddia ediyor?
yüzyıldan fazla mı?
2. Neredeyse tüm on dokuzuncu yüzyıl entelektüellerinin görüşüne göre, hayvan manyetizması fikri tamamen şarlatanlıktı, ancak mesmerizm bir şekilde SPR'nin kuruluşuna açıkça katkıda bulundu. nasıl hesap verirsin
bunun için?
3. Parapsikologlar bugün Fox'taki olayları sınıflandırma eğiliminde olacaklardır. bariz bir poltergeist salgını olarak hane. Benzer durumlar birçok kültürde ve birçok çağda belgelenmiştir. Hangi faktörler özeldi dini bir hareketten ilham almasına yol açan Hydesville davasına mı?
4. Spiritüalist hareketin ivme kazandığı nasıl söylenebilir?
Bir disiplin olarak parapsikoloji?
5. Dört kişinin kariyerlerindeki temel farklılıklar nelerdir?
maneviyatçı ortamlar Home, Piper, Smith ve Bailey ve nedir

bu farklılıkların önemi?

6. Hangi sözde fenomenler spiritüalist ortamlarla
ilişkilendirildi ve bunlar nasıl araştırıldı?

7. Parapsikoloğun bakış açısından öğrenilecek bir şey var mı?
medyumların faaliyetlerinden?

3

FENOMENOLOJİSİ Duyu Dışı Algı

Duyu dışı deneyime fenomenolojik bir yaklaşım, ESP'nin gerçekten deneyimlendiği şekliyle incelenmesi, vaka raporlarını öncelikle başka amaçlar için toplama geleneğinden çok yavaş bir şekilde ortaya çıktı. ESP'nin fenomenolojik özelliklerini gözden geçirmeden önce, olayın kavramsal arka planı toplanması anlatılacaktır.

Parapsikolojide Vaka Toplama Yaklaşımları

Psişik Araştırmalar Derneği (SPR) tarafından üstlenilen ilk görevlerden biri, bilgi toplamak için kesin kriterlerin geliştirilmesiydi. spontan parapsikolojik deneyimler hakkında raporlar. SPR'nin buradaki odak amacı, paranormal fenomenlerin varlığını vaka raporları ve bu nedenle kabul edilen her raporun bir şeyin meydana geldiğinin güçlü bir göstergesi olmasını sağlamanın gerekli olduğu düşünüldü. paranormal.

SPR kriterlerinin en temeli, deneyimin kayıt altına alınması, tercihen yazılı olarak, ancak en azından sözlü iletişim olarak olmasıydı. başka bir kişiye, *önceki* deneyimin içeriği doğrulandı. Örneğin, bir kadının rüyasında oğlunun ölümünü gördüğünü varsayalım. Eğer rüyasını günlüğüne yazmışsa veya oğlunun ölüm haberi alınmadan önce bunu kocasına anlatmışsa, bu yeterli olabilir.

kabul edilebilir bir parapsikolojik deneyim vakası olarak. Soruşturması bu durumda dava SPR üyeleri tarafından üstlenilecektir. Burada aranacak ilk kanıt, orijinal günlük girişi veya bir kocanın olayları hatırlamasıyla ilgili ifadesi. Ek olarak, çeşitli kaynaklardan doğrulayıcı materyal aranacaktır. Mümkünse, müfettişler, deneyim hakkında kendisine bilgi verilen kişiler ve oğlunun ölümünde hazır bulunan diğer kişiler gibi diğer tanıkları sorgulayacaklardı. A müdürleri için ölüm belgesinin kopyası ve karakter referansları dava alınacaktı. İdeal olarak, olaydan sonra mümkün olan en kısa sürede ifadeler alınmalı ve görüşmeler yapılmalıdır. Bu şekilde, dava konusunun doğruluğunu garanti etmesi ve hatalarını ortadan kaldırması umuluyordu. hem kasıtlı hem de kasıtsız olarak hatırlayın. Bu kriterlerin uygulanmasıyla bazı gerçek paranormal fenomen örnekleri hariç tutulduysa, o zaman bu, seçilen vakaların doğruluğunu sağlamak için gerekli bir maliyet olarak kabul edildi. bariz güvenilir.

Bu yolla, parapsikolojik deneyimlerin vaka koleksiyonları SPR ve yakında başka birçok ülkede kurulan psişik araştırma dernekleri tarafından derlendi. Birlikte yürütülen önemli anketler

bu satırlar 700'den fazla telepatik deneyim vakasının bir koleksiyonunu içerir.

Gurney, Myers ve Podmore (1886); Henry Sidgwick'in ölümün eşiğindeki bir kişinin görüntüsü şeklindeki telepatik fenomen çalışması (Sidgwick, Johnson, Myers, Podmore & Sidgwick, 1894); Eleanor Sidgwick'in (1888–1889) ve Saltmarsh'ın (1934) önsezi koleksiyonları deneyimler; Eleanor Sidgwick'in (1891) durugörü deneyimleri üzerine çalışması; Tyrrell'in (1942/1963) hayali deneyimlere ilişkin analizi,

SPR dosyaları; ve Stevenson'ın (1970) imgesiz veya "sezgisel" telepatik izlenimler araştırması ve onun görünür reenkarnasyon hakkındaki bir dizi raporu anılar (örneğin, Stevenson, 1966).

Anket raporlarından açıkça görülmektedir ki, ilk SPR araştırmacıları spontane vakalara çok büyük ölçüde parapsikolojik fenomenlerin gerçekliğini tespit etmenin bir aracı olarak bakmışlardır.

Bu fenomenlerin paranormal faktörlerin işleyişinden kaynaklandığına dair kanıt. Bu yönelim, Amerikalı psişik araştırmacı Walter Franklin Prince (1928) tarafından daha sonraki bir araştırma tarafından en uç bir biçimde örneklenmiştir. Çalışması, parapsikolojik deneyimlere atıfta bulunuyor.

bilim adamları, avukatlar, din adamları, edebi şahsiyetler ve suçlanamaz tanıklar olarak kabul edilen diğerleri. SPR'nin kurucuları gibi, Prince

Güvenilir deneyimlerden yeterince belgelenmiş vaka raporlarının, paranormal süreçlerin varlığına dair sağlam kanıtlar sağlayabileceğine inanıyordu; bu, bugün bazı parapsikologlar tarafından hala onaylanan bir görüş (örneğin, bkz.

1971, 1987b).

Ek olarak, bazı SPR araştırmacıları, parapsikolojik deneyimlerin doğasına veya özelliklerine ilişkin belirtiler için spontane vaka koleksiyonlarını incelemeye başladılar. Yani, vakaların içerik analizi yoluyla Araştırmacılar, örneğin, her bir farklı türde parapsikolojik deneyimin meydana geldiği koşulları tanımlamayı ve böylece

sözde paranormal süreçlerin nasıl işleyebileceğine dair bir fikir edinir. Kabul etmek gerekir ki, bu erken

çalışmalar öncelikle özgünlük konusuyla ilgiliydi, bu nedenle süreç odaklı araştırma için bir takdir ölçüsü sergilediler.

ve hatta fenomenoloji konusuna dair parıldayan bir farkındalık. Daha sonra Amerikalı parapsikolog Louisa Rhine tarafından fark edildi.

kimlik doğrulama dışındaki amaçlar, davalar SPR tarafından önerilenlerden çok daha az katı kriterler altında toplanabilir ve bu nedenle 1950'lerde spontane gibi görünen tüm vakaların analizlerini üstlendi.

hem iyi niyetle rapor edilmiş hem de parapsikolojik deneyimlerin örnekleri (Rhine, 1951, s. 165-166). onun argümanı

Belirli bir vaka raporunun, araştırılmamış büyük bir vaka koleksiyonunda (kendi Duke Üniversitesi gibi) en azından kısmen güvenilir olacağıydı.

toplama) güvenilirlik unsurları, karakteristiklere ilişkin güvenilir ve tutarlı verileri öne çıkaran rastgele "gürültü" olacaktır.

ve parapsikolojik deneyimlerin ortaya çıkışı. Bireysel raporların doğrulanması, fenomenlerin doğrulanması için gerekli olarak düşünülebilse de, bu nedenle diğer konuların takibi için gerekli değildi.

korunur. Spesifik olarak, araştırılmamış vaka raporları, parapsikolojik deneyimlerin altında yatan süreçlerin doğası.

Başından beri Louisa Rhine (1951), bu göstergelerin kontrollü deneysel araştırmalar yoluyla daha fazla incelenmesi gerektiğine inanıyordu.

Her ne kadar vaka analiziyle ilgili çalışmalarını sürdürse de, bu materyalin kanıtsal değerine giderek daha fazla güveniyor gibi görünüyor.

(Stevenson, 1987c, s. 104).

Louisa Rhine'in vaka incelemeleri için yeni tekniği, kendiliğinden vakalar üzerinde araştırma yapmayı kesinlikle kolaylaştırdı ve göreceğimiz gibi, bu tür araştırmalar yoluyla çok ilginç materyaller ortaya çıktı. Kuşkusuz, yeni

yaklaşım, eleştirmenlere (Louise Rhine'in argümanını açıkça görmezden gelerek) parapsikologların kabul edeceğini beyan etme fırsatı sağladı.

“paranormal için kanıt” olarak, sadece birey bunun parapsikolojik bir deneyim olduğunu belirtse, herhangi birinin kuruntu veya fantezisi olarak; Louisa Rhine'in tekniğinin mantığını ve metodolojisini kavradıysanız, bu eleştirinin yanlışlığını tespit etmekte çok az zorluk çekmeniz gerekir. Aynı zamanda birkaç parapsikolog, değerini kabul ederken vaka analizlerinin, araştırılmamış rapor koleksiyonlarının dikkatle incelenen vakaları istatistiksel olarak temsil etmeyen veriler sağlayabilir (Dingwall, 1961; Stevenson, 1987c; White, 1964b). Schouten (1983) tarafından yapılan istatistiksel analizler yine de araştırılan ve araştırılmayan vaka arasındaki önemli farklar koleksiyonlar.

Bu bölümde, vaka çalışması analizlerinin önemli bir parapsikolojik fenomene, duyu dışı deneyime ve duyu dışı deneyime uygulanmasını ele alacağız. Bu yaklaşımın güçlü ve zayıf yönlerini daha derinlemesine inceleyin.

ESP Deneyimleri Anketleri

Anketin en basit şekli kamuoyu yoklamasıdır. Anketin en büyük gücü, düzgün bir şekilde gerçekleştirilirse, anketin anlık görüntüsünü yakalayabilmesidir.

genel nüfusun demografik olarak temsili büyük bir örneğinin görüşleri, inançları ve deneyimleri. Öte yandan, anketler

Belirli konular hakkında derinlemesine sorular sormama eğilimindedirler. Anketler biraz yüzeysel olsa da, anketler hakkında yararlı bilgiler sunabilir. *Sıklık* genel nüfustaki inançlar ve deneyimler. ESP inançları hakkında birkaç anket var (bkz. Bölüm 15), ancak ESP deneyimleri konusunda daha az anket var. ABD'li sosyolog Andrew Greeley ve meslektaşları

Chicago Üniversitesi, manevi ve paranormal inançlar ve deneyimler hakkında iki Ulusal Görüş Araştırma Merkezi anketi gerçekleştirdi. 1.467 ABD'li yetişkinin 1973'te yaptığı ankette, yüzde 58'i bir ESP deneyimine sahip olduğunu belirtti. On yıldan fazla bir süre sonra, bir ESP deneyimi bildiren oran yüzde 67'ye yükselmişti (Greeley, 1987). Bunun gibi anketler öneriyor ESP deneyimlerinin nadir olmaktan uzak olduğu gerçeği.

Spontane vaka materyalinin daha derinlemesine kullanılabilmesinin bir yolu, insanlara basitçe sahip olup olmadıklarının sorulduğu bir anket tekniğini gerektirir.

belirli bir parapsikolojik deneyime sahipti ve bu deneyimin potansiyel psikolojik bağıntıları hakkında sorular vardı. Buradaki amaç parapsikolojik deneyime sahip (veya en azından rapor eden) insan türlerini bulmak. Bu nedenle, bu deneyimlerin sıklığı, çeşitli demografik ve diğer kişisel değişkenlerle ilişkilendirilebilir. ESP'nin özel bağlamında, bu tür bir anket posta yoluyla gönderilir.

Anket 1974 yılında Amerikalı bir parapsikolog olan John Palmer (1979) tarafından yapılmıştır. Verileri, Charlottesville sakinlerinin yüzde 51'inin ve Virginia Üniversitesi öğrencilerinin yüzde 55'inin bazı duyu ötesi deneyim biçimi. Palmer'ın uyanma ESP'si (rüya sırasındaki ESP'den farklı olarak) hakkındaki diğer bulgularından bazıları, anket yaklaşımının gösterimi yoluyla özetlenebilir. Örneklemin yaklaşık yüzde 38'i uyanırken duyular ötesi bir deneyim yaşadığını bildirdi. Bu tür deneyimleri kabul eden insanlar genellikle rüyalarını hatırlama, rüyalarını analiz etme, berrak rüyalar görme, hareketli ruhsal veya aşkın bir deneyime sahip olma, bir medyuma danışma, olumlu bir deneyime sahip olma eğilimindeydiler.

parapsikolojik araştırmalara karşı tutum, astrolojiye biraz güvenmek, reenkarnasyona inanmak, boşanmak veya ayrılmak ve daha düşük bir eğitim seviyesine sahip olmak. Bununla birlikte, cinsiyet, yaş, doğum sırası, siyasi inançlar, dindarlık, dini mezhep, meslek, gelir, meditasyon pratiği, müzik kullanımı değişkenleriyle ilgili herhangi bir eğilim bulunamadı.

"zihin genişleten" ilaçlar veya rüyaların canlılığı.

ESP deneyimlerine ilişkin daha yeni araştırmaların bazıları, özellikle deneyimin psikolojik özelliklerine odaklanma eğiliminde olmuştur. Bu bulguların gözden geçirilmesi aşağıdaki bölüme ertelenmiştir.

ESP deneyimleri, deneysel ESP görevlerinde iyi performans gösteren insan türlerine ilişkin verilerle entegre edilebilir. Şundan da bahsedilebilir

ESP deneyimleri üzerine araştırmalar hala nispeten yetersiz olsa da, deneyimin psikolojik profili, deneyiminkine oldukça benzer görünmektedir. *inan*anpsi fenomenlerinde; Paranormal inancın bağıntıları çok daha kapsamlı bir şekilde araştırılmıştır ve Bölüm'de ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

15.

Her halükarda, Palmer'ın (1979) bulgularının yukarıdaki incelemesi, anket tekniğinin, altta yatan süreçler konusuyla, yani, bunun nasıl yapılacağı hakkında fikir üretmede en uygun olduğunu belirtmek için yeterlidir.

duyu dışı deneyimler ortaya çıkar. Bu konular da ele alınacak sonraki bölüm. Anket anketi, deneyimin kendisiyle ilgili öğeler içeriyorsa, fenomenolojiyi incelemek için de yararlı olabilir. duylar ötesi deneyim. Ancak ikinci tür bilgi, ağırlıklı olarak vaka incelemesine ilişkin oldukça farklı bir perspektiften geldi. malzeme.

ESP Deneyimlerinin Fenomenolojisi

Spontane vakalara, en çok Louisa Rhine tarafından kullanılan bir başka yaklaşım, vaka raporlarının içeriğini analiz etmek ve dünyadaki eğilimleri belirlemektir.

parapsikolojik deneyimin çeşitli kategorilerinin özellikleri. Parapsikolojik bir deneyimin fenomenolojisine en doğrudan erişimi sağlayan bu yöntemdir, yani

fenomen, bireyin deneyimlediği şekliyle. Louisa Rhine'in duyu dışı deneyimlerin fenomenolojisine ilişkin verileri, Bölüm 1'de tanımlanan bazı kategorileri doğruladı.

deneyimler. ESP'nin zamansal yer değiştirmesi konusunun önemli teorik sonuçları olduğundan, Rhine'in bu konudaki verileri ayrı ayrı verilmiştir.

Bununla birlikte, onun fenomenolojik sonuçlarının en temel olanı, *biçimduylar ötesi deneyimin Ren Nehri (1953a)*

Genel olarak konuşursak, vaka raporlarının her birinin sezgisel bir izlenim, bir halüsinasyon, gerçekçi bir rüya veya gerçekçi olmayan bir rüya olarak kategorize edilebileceğini gözlemledi. Bu spontane ESP deneyimi biçimlerinin her biri şimdi anlatılacaktır.

Sezgisel izlenimler. Bu duyu dışı deneyimler, basit bir mantıksız izlenim veya önseziden oluşur. Deneyime eşlik eden herhangi bir imge ya da herhangi bir bilinçli doğrusal rasyonel düşünce süreci yoktur.

izlenime. Bireysel raporlar, daha sonraki soruşturmada doğrulanan bir şeyi aniden "bildiklerini" bildirdi. ara sıra

bilgi unsurunun minimal olduğu ve deneyimin güçlü, beklenmedik bir duygudan başka çok az şey içerdiği örnekler; Bununla birlikte, genellikle, deneyim sahibi kişinin kimliğini bir miktar takdir eder, veya hissedilen duygunun ilgili olduğu durum.

Sezgisel bir izlenim örneği, ilk yazarın (HJI) aşağıdaki deneyimi tarafından verilmektedir. O ve ailesi gitmeden önceki gün

tatile giderken araba tekerleklerinden birinde bir sorun olduğuna dair rahatsız edici bir izlenim edindi. Bu fikir için hiçbir mantıklı gerekçesi yoktu ama bu, onun için yüzeysel bir açıklama yapması için yeterince yoğun ve zorlayıcıydı.

tekerlekleri inceledi ve o akşam dışarı çıktığında arabanın nasıl kullanıldığını da dikkatle not etti. Ertesi gün yolculuk sırasında lastiklerden biri patladı. Lastiği tamir eden garaj görevlisine göre

Hedefimiz patlama, lastik ile iç lastik arasına sıkışmış küçük bir taştan kaynaklanıyordu. Zamanla çakıl iç boruyu aşındırdı.

dağılma noktası. Orijinal izlenimin içeriğinin ("tekerleklerden birinde bir sorun var") sınırlı ve detaylandırılmamış olduğuna dikkat edin:

fikre doğru yaklaşan hiçbir ilişkili imge ya da bilinçli bir düşünce yoktu. (HJI, bu kişisel deneyimi yalnızca açıklama amacıyla aktarır. Kendi içinde, onu ESP'nin gerçekliğine ikna etmez ve

ne de sizi ikna etmelidir.)

Halüsinasyonlar. Halüsinasyonlu bir ESP deneyiminde "mesaj" duyuşsal bir halüsinasyon şeklinde iletilir. Örneğin, zamanında

Sevilen birinin uzak bir yerde beklenmedik ölümüyle ilgili olarak, birçok insan, bireyin bir görüntüsünü gördüğünü veya sesini onu aradığını

duyduğunu bildirir. İkinci yazar (CW) belirgin bir halüsinasyonlu ESP vakası yaşadı. Uzun yıllar yoğun bir tren yolunun yakınında yaşadı ve

işe trenle gitti. Bir akşam evde süpürürken

House, CW, tren frenlerinin gıcirtısını ve korkunç bir çarpma sesini duydu.

Yakındaki pistte bir tür kaza görmeyi umarak dışarı koştu, ancak herhangi

bir felaket belirtisi olmadığını görünce şaşırdı. Ertesi gün Cumartesi

olduğu için CW işe gitmek için trene binmedi. Ancak günün ilerleyen saatlerinde bir tren gerçekten de o hatta raydan çıktı. O

küçük bir olaydı ve can kaybı olmadı. Daha sonraki

araştırmalar, parçada bir arıza buldu. Yine, bu vakayı kanıtlayıcı

amaçlardan ziyade açıklayıcı amaçlarla sunuyoruz. Elbette tek

açıklama ESP değil. Belki önceki günlerde giderek kötüleşen fay

parçanın o bölümünün sesini ve hissini değiştirmişti ve CW onun günlük yolculuğunda bilinçaltında bunun farkına varmıştı. Bu algılama doğal bir endişe eğilimi ile birlikte pist koşullarında bir değişiklik,

CW'nin işitsel halüsinasyonunu tetiklemiş olabilir.

Halüsinasyon deneyimlerindeki bilgiler genellikle eksiktir. Deneyimli kişinin adının söylendiğinin duyulduğu durumlarda, halüsinasyon gören sesle tanımlanan kişinin güvenliği hakkında spekülasyon yapabilir, ancak o kişinin durumu hakkında kesin bir bilgisi yoktur.

deneyim.

Gerçekçi rüyalar.Bazı duyu dışı deneyimlerde bilgi, görünüşte net, gerçekçi bir zihinsel görüntü yoluyla elde edilir. Bu türün açık ara en yaygın biçimi, daha sonra doğrulanacak bir rüyadır. Açık Louisa Rhine'in bu türden deneyimleri "gerçekçi

rüyalar." Bununla birlikte, bu terim tam olarak uygun değildir çünkü kategori aynı zamanda uyanık görüntüleri (örneğin, bir "vizyon") barındırmayı da amaçlamaktadır.

çevreye yansıtılmayan (bir

halüsinasyon deneyimi).

Gerçekçi bir rüyadaki aşağıdaki ESP örneği, birkaç yıl önce 17 yaşındaki Avustralyalı genç bir adam tarafından HJI'ye gönderildi. "Çarşamba gecesini (1977 ortası) Kanseri için olduğumu düşündüğüm bir ameliyatı izlediğime dair son derece canlı bir rüya gördüm. kim olduğumu hemen anlamadım Ameliyat olan kişiydi, ancak tanıma yavaş geldi. Yavaş yavaş ameliyatın Amerika'da yapıldığını hissettim ve bilinçli olarak ablamla ilişkilendirdim. [Adam düzenli olarak yazdı

ablası Amerika'daydı ama ablasının hasta olabileceğine dair hiçbir belirti yoktu.]... Uyanınca rüyayı anneme anlattım. Ertesi gece aynı rüya yaşandı bu sefer hariç... Uzaklaştım

daha heyecanlı.... Belli bir aciliyet hissedildi. Rüya sona erdiğinde bu aciliyet yerini barışa bıraktı. Bir kez daha anneme anlattım. Hakkında bir hafta sonra Amerika'dan [Avustralya'ya] bir mektup geldi ve aileme kız kardeşimin iki kanser ameliyatı geçirdiğini söyledi.

genç adamın sahip olduğu ABD'de olduğu gibi gece veya gündüz rüyalar]. Operasyon başarılı oldu."

Bu bağlamda "gerçekçi"nin mutlaka tamamen gerçek anlamına gelmediğini unutmayın. Yukarıdaki muhabirin kız kardeşi aslında sadece bir ameliyat veya ameliyat kanserden başka bir şey için olsaydı, aktardıkları bilgilerin gizlenmiş bir biçimde olmaması anlamında rüyalar hala gerçekçi olarak kabul edilirdi. Doğaları gereği gerçekçi vakalar Buradaki ayrıntıların çoğu bilinçsiz olsa da, genellikle içerik olarak önceki iki kategoriden daha ayrıntılıdır.

tek bir temel bilgi ögesinin detaylandırılması.

Gerçekçi olmayan rüyalar.Bunlar gerçekçi rüya deneyimlerine benzer, ancak burada görüntü hayali, gerçek dışı türden. Bu vakalar birkaç uyanma deneyimi içermesine rağmen, kategoriye rüyalar hakimdir.

Bazen duyular dışı deneyimin aktardığı bilgiler bir fantezi olarak dramatize edilir. Örnek olarak Louisa Rhine (1953a, s. 97), yaşlı bir bayanın rüyasında kızının hamile olduğunu gördüğü ve rüyasında kızının hamile olduğunu gördüğü bir vakayı aktardı.

kızıyla dalga geçtiğini söyledi. Anne ve kızı arasındaki bu etkileşim gibisi hiç olmadı ama sonradan ortaya çıktı.

ikincisi gerçekten o sırada hamileydi. Diğer durumlarda bilgi, sembolik biçimde olduğu gibi gizlenebilir. Rüyasında yedi şişman inek (sığır) ve yedi tane düşleyen firavunun İncil'deki hikayesini hatırlarsınız.

yedi yıllık bir önsezi olarak yorumlanan bir rüya

Yedi yıllık kuraklık ve kıtlığın ardından bol bol gelecek.

Herhangi bir taksonomik şemada olduğu gibi, herhangi bir şemaya uygun şekilde uymayan ara sıra kendiliğinden duyular dışı deneyim örnekleri vardır.

Ren'in dörtlü sisteminin tek bileşeni. Örneğin, birkaç duyu dışı rüya hem gerçekçi hem de gerçekçi olmayan unsurlar içerir. İle

Bu taksonominin yirmi yıllık araştırma boyunca devam eden uygulaması, Louisa Rhine yine de etkinliğinden memnun kaldı ve onu revize etmek için önemli bir neden görmedi. Bu görüş, genel olarak

Rhine'inkine benzer şemaları kullanan diğer vaka analistleri (örneğin, Green, 1960; Hagio, 1994; Irwin, 1989a; Prasad & Stevenson, 1968; Sannwald, 1963; Schouten, 1981; Virtanen, 1977/1990).

Louisa Rhine'in fenomenolojik bulgularını daha fazla incelemeden önce, Rhine vakalarından hiçbirinin ESP'nin gerçekliğinin kanıtı olarak sunulmadığı tekrar vurgulanmalıdır. Yukarıda belirtilen örnekler yalnızca bir taksonomik şemayı açıklamaya hizmet eder; bunlardan herhangi biri tesadüfi bir olay olarak "açıklanabilir" veya başka bir şekilde paranormalden ziyade normale atfedilebilir.

faktörler.

1951'de başlayan geniş bir analiz dizisi boyunca Louisa Rhine, duyular dışı deneyimin fenomenolojik özelliklerinde birkaç eğilim daha kaydetti. Temel bulgular aşağıda özetlenmiştir (önceden tanıma ve geriye dönük tanıma ile ilgili verilerin

Bölüm 5'te dikkate alınması).

Dağıtım.Rhine'in koleksiyonundaki farklı ESP deneyim biçimlerinin göreceli sıklığı yaklaşık olarak aşağıdaki gibidir: sezgisel 26 yüzde, halüsinasyon yüzde 9, gerçekçi rüyalar yüzde 44, gerçekçi değil

rüyalar yüzde 21 (örneğin, Rhine, 1962a, s. 93.) Bu model genellikle diğer araştırmalarla doğrulanır: Sannwald (1963) Batı Avrupa'da görelî frekansları sırasıyla yüzde 27, 10, 48 ve 15 olarak belirlemiştir. Birkaç bununla birlikte çalışmalar biraz farklı sonuçlar vermiştir (Schouten, 1982). Bir koleksiyondaki belirli bir vaka türünün görülme sıklığının çeşitli faktörlerden etkilenebileceği söylenmelidir. Bir radyo röportajında araştırmacı bir örnek olarak gerçekçi rüya ESP örneğini verirse, birçok dinleyici

Bu tür bir deneyime sahip olanlar, vakalarının ayrıntılarını araştırmacıya yazacaktır. Bu raporlar parapsikologun raporunda yer alıyorsa

vaka toplama, gerçekçi rüya ESP'nin ortaya çıkması daha sonra abartılı olabilir. Deneyimin suskunluğu başka bir ilgili faktördür. İnsanlar

halüsinasyonların zihinsel bozukluğun göstergesi olarak algılanabileceğinden korkarak, halüsinasyon vakalarını bildirme konusunda nispeten isteksiz olabilir. rüyalar diğer taraf, öyle görünseler bile, daha kolay kabul edilebilir.

tuhaf, çünkü "sonuçta onlar sadece fantezi."

Basit bir şekilde ele alındığında bu veriler, yine de, duyular dışı deneyimin altında yatan süreçlere yönelik araştırmalar için ilginç sorular üretir. Deneyimlerin yarısının ya da daha fazlasının bir rüya biçiminde gerçekleşmesi, bu süreçlerin en iyi şekilde

Deneyimin entelektüel savunmaları devre dışı kaldığında veya deneyim kendini zihnin içeriğine kaptırdığında ve duyusaldan büyük ölçüde koptuğunda.

çevreden girdiler. ESP deneyiminin rüyalar ve sezgiyle ilişkisi, deneyimin içeriğinin kökeninin insan zihninin bilinçaltı seviyelerinde derinlerde olduğu fikrini de harekete geçirir.

Bu temaların her biri süreç bağlamında yeniden ele alınacaktır. odaklı araştırma (bkz. Bölüm 4).

İçeriğin eksiksizliği.Duyu dışı deneyimler tipik olarak çevresel olayın yalnızca bazı yönleriyle ilgili bilgileri dahil etmek görünüşte ilgili oldukları. Louisa Rhine (1962a,b), ESP deneyiminin dört biçimini, içeriklerinin eksiksizliği açısından inceledi; ikincisi, deneyimin genel anlamını taşıyıp taşımadığına dair oldukça kaba terimlerle operasyonel olarak tanımlanmıştır.*nemeydana geldi vekime* (Weiner & Haight, 1986, s. 18). Bu analiz, içeriğin eksiksizliğinin en yüksek seviyesini (yüzde 91) sergilemek için gerçekçi rüyalar gösterdi, ardından gerçekçi olmayan rüyalar (yüzde 72), sezgisel izlenimler (yüzde 55) ve halüsinasyon deneyimler (yüzde 32). Benzer bulgular

Virtanen (1977/1990) tarafından rapor edilmiştir.

Şüpheli muhtemelen, rüyaların içeriği sezgilerden ve halüsinasyon deneyimlerinden çok daha karmaşık olduğu için, kişinin tamamen şansa dayalı olarak bekleyebileceğini iddia etmeye meyilli olacaktır.

Bu rüyalar gerçeğe karşılık gelen en fazla noktayı gösterecektir.

Öte yandan, duyular dışı deneyimin bilgisel kökenleri, bilinç seviyesinin çok altındaysa, rüyaların da işleme veya "çalışma" için nispeten verimli araçlar olması beklenebilir.

bilgiyi karşılaştırmalı olarak mevcut olduğu noktaya kadar bilince erişim. Her halükarda, çeşitli ESP deneyimi biçimlerinin içeriğinin bariz bir şekilde farklı eksiksizliği, uygun ampirik araştırmayı garanti eden fenomenolojik bir özelliktir.

ve açıklama.

İçeriğin kişisel önemi. Louisa Rhine'a (1956) göre, duyu dışı deneyimin başka bir kişiyle ilgili olduğu durumlarda, genellikle bu deneyime duygusal olarak yakın olan biriydi. Bu genel eğilim, çeşitli ülkelerden birçok başka vaka derlemesinin analizlerinde doğrulanmıştır (Green, 1960; Irwin, 1989a; Prasad & Stevenson, 1968; Sannwald, 1963; Schouten, 1981; Stevenson, 1970). Bu, insanlar arasındaki duygusal bir bağın

duyu dışı "iletişim". Yine, deneyimin içeriğinin bir yabancı tarafından değil, yakın bir kişi tarafından onaylanması için daha büyük bir fırsat olması mümkündür, bu nedenle arkadaş hakkındaki izlenimin, deneyim tarafından göz ardı edilmek yerine nispeten duyu dışı olarak kategorize edilmesi olasıdır. temelsiz fantezi olarak. Bununla birlikte, bu olasılığın istatistiksel testlerinde Schouten (1983), desteğine dair hiçbir kanıt bulamadı. İçinde

Herhangi bir olay, ESP vakalarının bir bütün olarak incelenmesi, içeriklerinin deneyim, yani deneyimler için bir önemi olduğunu düşündürür.

öyle gibi görünmek *kamaçlı*. Bu bakımdan, spontane duyular dışı deneyimin, yaşamın merkezinde yer alan bir özellik olan bir "yaşam kesiti" niteliğine sahip olduğu görülür.

herhangi bir deneyimin fenomenolojik analizi.

Kişisel önem teması, Louisa Rhine'ın duyular dışı deneyimlerde tasvir edilen olaylara ilişkin analizi tarafından da doğrulanır. Koleksiyonundaki vakaların büyük çoğunluğu ölümler, kişisel krizler (hastalıklar, kazalar, doğumlar, evlilikler) ve deneyim için genel öneme sahip diğer olaylarla ilgiliydi. Diğer vakalar için de benzer bulgular rapor edilmiştir.

duyular dışı deneyim koleksiyonları (Prasad & Stevenson, 1968; Schouten, 1981; Stevenson, 1970; Virtanen, 1977/1990), ancak

çocukluktaki ESP örnekleri için (Drewes, 2002). Belki de kişisel olarak önemli olaylarla ilgili deneyimler, doğası gereği hatırlaması kolaydır ve bu nedenle, vaka raporları toplayıcısına kolayca rapor edilir, ancak yine de, verilerdeki eğilim o kadar tutarlı ki, yalnızca bir rapor eseri olması pek mümkün görünmüyor. Louisa Rhine (1961), bu eğilimi ESP'nin “haberleri” ilettiği fikrine bağladı ve bu tür olaylar

özellikle “haber değeri taşıyan”. Öte yandan, diğer insanlarla ilgili duyular dışı deneyimler genellikle trajik olaylarla ilgiliyken, kişinin kendisiyle ilgili olanlar daha yaygın olarak nispeten önemsiz konuları tasvir edebilir (Drewes, 2002; Weiner ve Haight, 1986).

Duyu dışı deneyimler genellikle kişisel olarak önemli olaylarla ilgili olabilirken, deneyimin çeşitli biçimleri farklı şekillerde olabilir.

belirli türdeki olaylarla ilişkilidir. Örneğin Schouten (1981), referans kişinin ölümünün göreceli olarak daha olası olduğunu öne sürer.

İmgesiz bir sezgiden ziyade uyanık görüntüde tasvir edilmiştir.

Şekil 4. Louisa Rhine ve vaka raporları dosyası (fotoğraf: RRC).

Mahkumiyet. Duyu dışı bir deneyimi tanımlarken insanlar genellikle deneyimin son derece çekici ve anlamlı olduğu izlenimine özel bir vurgu yapar. Aşağıdaki bölümde göreceğimiz gibi, bu

ESP deneylerindeki deneklerin davranışlarıyla belirgin bir şekilde çelişir: tipik olarak, bir duygusal olarak izlenimlerinin olup olmadığını bilmezler.

gizli hedef doğrudur. Spontane duyular dışı deneyimdeki inanç duygusu, bu nedenle, biraz araştırmayı garanti eden bir konudur.

Louisa Rhine konuyla ilgili araştırmasına 1951'de başladı. En ayrıntılı raporunda (Rhine, 1962a), deneyimin içeriğindeki inanç duygusunun, deneyimin biçimine göre önemli ölçüde değiştiğini ve sezgisel izlenimlerde en yüksek olduğunu (yüzde 84) kaydetti. ve gerçekçi olarak en düşük

(yüzde 23) ve gerçekçi olmayan (yüzde 19) rüyalar. Bu eğilim Green (1960) ve Schouten (1981, 1982) tarafından diğer vaka koleksiyonları için doğrulandı. Belki de bu, bireyin öğrendiği gerçeğinden kaynaklanmaktadır.

(normal) rüyaların genellikle fantaziye dayandığını ve bu nedenle fazla itibar görmediklerini. Louisa Rhine (1951) ise

bu inanç nesnel bir bilgi ögesinden ziyade duygusaldır ve bu nedenle kolayca zihinsel bir görüntü olarak temsil edilemez. Hayali deneyimlerin durumunu, hiçbir şeyin olmadığı sezgisel ESP'ninkiyle karşılaştırır.

imgeler ve çok az nesnel bilgi bilinçte ortaya çıkar, ancak inanç genellikle yüksektir.

Telepatik deneyimler. Louisa Rhine (1953b), telepatik deneyimlerle ilgili çalışmasında, "çağrı vakaları" olarak bilinen halüsinasyonlu ESP deneyiminin öğretici bir formuna odaklandı. Bunlar, kişinin sevdiği birinin aradığını duyduğu ve daha sonra "arayanın" biraz uzakta sıkıntı içinde olduğunu öğrendiği durumlardır. Bu vakaların birkaçında arayanın veya *ajanas*ında deneyime çağrı yapın veya hatta ikinci kişiyi düşünün.

Louisa Rhine, ESP'de deneyime mesaj gönderen bir aracı kavramının geçersiz olabileceğini düşündü. Bunun yerine, deneyim şu şekilde olabilir: derneğin "aktif" üyesi, bir şekilde kendisine duygusal olarak yakın olan kişiler hakkında bilgi arıyor. Bu fikre destek, daha sonraki bir çalışmada (Rhine, 1956) ortaya çıktı ve burada deneyimler telepatik vakaların ajan hakkında bilgi sahibi olması gerekiyordu, vakaların yaklaşık altıda birinde ajanın deneyimle iletişim kurması için makul bir sebep yok gibiydi. Louisa Rhine'in önerisi kesinlikle algısal-benzeri bir süreç olarak algısal "algı"nın popüler görüşü, tanımlanamayan bir tür çevresel "uyaran"ın olduğu bir "altıncı his".

bir algılayıcıya aracılık edilir.

Louisa Rhine'in duyular dışı deneyim fenomenolojisine ilişkin araştırması çok değerli bir öncü çabadır, ancak ne yazık ki öyle olmuştur.

birkaç parapsikologa araştırmalarına devam etmeleri ve araştırmalarını genişletmeleri için ilham verdi. Süreç odaklı araştırma için etkileri söz konusu olduğunda, tartışmasız

Louisa Rhine'in spontane vaka raporlarına ilişkin analizlerinin ortaya koyduğu en ilginç fikirler, ESP'nin yöneliminde amaçlı görüldüğü ve kabul edilmekten ziyade deneyim tarafından teşvik edilebileceğini pasif olarak onun tarafından.

Diğer fenomenolojik özellikler.ESP fenomenolojisinin diğer yönleri hakkında mevcut olan yetersiz bilgiler, deneyimin meydana geldiği durumla ilgili ve bununla ilgili olan iki ana sınıfa ayrılır. deneyimin birey üzerindeki etkisi.

Duyu dışı deneyimlerin sosyal bağlamı, 124 Avustralyalı üniversite öğrencisinden oluşan bir örnekleme incelenmiştir (araştırmanın odak amacına ilişkin bir rapor Irwin, 1989a tarafından sağlanmıştır). Yaklaşık üçte ikisi grup, deneyim sırasında yalnız olduklarını bildirdi. Örneklemin büyük çoğunluğunun en son duyu dışı duyularına sahip olduğu göz önüne alındığında 18 yaşından önce deneyimlenmesi ve bu tür deneyimlerin önemli bir bölümünün uyku sırasında ortaya çıkması belki de şaşırtıcı değildir.

Katılımcılar şirketsiz olduklarını iddia etti. Kesinlikle sonuç, duyular dışı deneyimlerin genel popölasyonuna uygulanabilir olarak alınmamalıdır.

Bir ESP deneyiminin sosyal bağlamı, formunu ek olarak etkileyebilir. Bir vaka derlemesinde Schouten (1981), sezgisel izlenimlerin, deneyim başkalarıyla birlikteyken daha sık meydana geldiğini bulmuştur.

Başka bir örnekleme (Schouten, 1982) diğer uyanıklık ESP deneyimleri, deneyimin

tek başına.

Avustralya araştırmasında ayrıca, deneyimcinin o sırada fiziksel aktivite düzeyi de incelendi. Örneklemin yüzde doksanı, uyumak, oturmak ya da ayakta durmak gibi minimal aktivitelerde bulunur. Aktivite düzeyi (yürürken veya piyano çalarken olduğu gibi) yüzde 7'de orta düzeydeydi.

ve önemli (koşma veya tenis oynama gibi) sadece yüzde 3'tür. Bu

Duyu dışı deneyimin başlangıcında çok düşük düzeyde fiziksel aktivite eğilimi, diğer bazı parapsikolojik fenomenlerle de bağlantılı olarak bulunur (örneğin, Irwin, 1985a, pp. 151-152) ve bu deneyimlerin kolaylaştırıldığı fikriyle tutarlıdır. zorlamadan

kişinin kendini zihnine ya da tekrarlayan, son derece pratik bir motora kaptırması hareket (Honorton, 1977; Irwin, 1985b).

İkinci kavram, bireyin deneyimin başlangıcındaki ruh hali hakkındaki verilerle de oldukça uyumludur. Duyu dışı deneyim ile rüya görme arasındaki güçlü ilişkiye zaten dikkat çekilmiştir. İlk yazarın (HJI) Avustralyalı öğrenci anketinde çok az insan deneyimleri gerçekleştğinde güçlü bir şekilde konsantre olduklarını hissetti; çoğu ya minimum düzeyde zorlayıcı zihinsel faaliyetlerle meşguldü (yüzde 28) ya da gerçekten değil

özellikle herhangi bir şey hakkında düşünmek (yüzde 50).

Louisa Rhine'in deneyimin duyular ötesi deneyimlerine olan inancına gösterdiği ilgiden ayrı olarak, deneyimin *darbe* birey üzerine, araştırmacılardan şaşırtıcı derecede az ilgi gördü. Stevenson (1970, s. 23–26), deneyimin sezgisel bir telepatik deneyimden sonra herhangi bir eylemde bulunup bulunmadığını inceleyerek mahkumiyet konusunu işlevselleştirmeye çalıştı. Bildirildiğine göre, vakaların yaklaşık yarısında, özellikle de deneyimdeki “ajan” tanımlandığında ve bu kişinin düşüncelerinin o anki deneyime odaklandığı söylendiğinde harekete geçilmiştir.

zaman.

Deneyimin duygusal etkisi, ESP fenomenolojisinin önemli ancak ihmal edilen bir yönüdür. Sannwald (1963, s. 282) koleksiyonundaki vakaların yaklaşık yüzde 85'inin nahoş veya üzücü olaylara atıfta bulunduğunu belirtti.

deneyimcilerin bu olaylarla ilgili duyu dışı izlenimleri hakkında gerçekte nasıl hissettiklerini belirlemedi. Örneğin, eğer mahkumiyet varsa, bu mümkündür.

deneyim düşükse, deneyim olumsuz tonlu içeriğinden nispeten etkilenmeyecektir. Stevenson'ın (1970, s. 26–27) sezgisel telepatik izlenimlerin analizi, deneyim tarafından hissedilen duyguların kanıtı için orijinal vaka raporlarını inceledi. Raporların birçoğu konuya atıfta bulunmasa da, geri kalanlarda ortaya çıkan baskın duygular,

kaygı (yüzde 61), depresyon (yüzde 36) ve sevinç (yüzde 3). Avustralyalı öğrenci örneğinde, duyular ötesi deneyimlerinden hemen sonra bireyin duygularını araştırmak için bir girişimde bulunuldu. İşte yüzde 18 mutlu ya da neşeli, yüzde 25 endişeli ve yüzde 5 depresifti. Diğer yüzde 52'si “aksi” hissettiklerini belirtti; yazılı bir ayrıntıda

Bu yanıt seçeneğinin çoğu, tepkilerinin sürpriz/merak/entrika olduğunu söyledi, birkaçı kafalarının karıştığını veya memnun olmadığını belirtti ve birkaçı da deneyimlerinin içeriğine oldukça kayıtsız olduğunu iddia etti. Milton (1992) tarafından Britanya'da yapılan küçük bir araştırma büyük ölçüde benzer sonuçlar verdi. Son olarak, Montanelli ve Parra tarafından Arjantinli bir ankette (2004) Duyu dışı rüya görenlerin yüzde 15'i ve 6'sı

telepati deneyimi yaşayanların yüzdesi deneyim, bir bakıma çelişkili veya travmatik olmuştur. Yukarıdaki bulgulara rağmen, açıkça daha fazla alan vardır. duyu dışı deneyimlerin duygusal etkisi üzerine araştırma. Deneyimin etkisinin bir başka yönü, deneyimin bunu kimseye anlatıp anlatmadığıdır. Bu kuşkusuz deneyimin düzeyiyle bağlantılıdır. diğer şeylerin yanı sıra, deneyimde tasvir edilen olayın mahkumiyeti ve doğası. Avustralya anketine katılanlara, betimlenen olayın gerçek oluşunu geleneksel yollarla öğrenmeden önce birine deneyimlerini anlattı. Yüzde otuzu bunu yapmıştı; kalanların yüzde 53'ü istekli olmadığı için, yüzde 17'si ise fırsat olmadığı için kimseye söylememiştir. Bu, ESP fenomenolojisinin incelemesini tamamlar. Nüfusun yaklaşık yarısının yaşadığı kabul edilen bir deneyim hakkında nispeten az şey biliyor olmamız şaşırtıcı görünebilir. Ancak Louisa Rhine fenomenolojik araştırmalarının önemli çabalarına rağmen duyular dışı deneyim konusunda henüz oluşum aşamasındadır.

Spontan Vaka Malzemesinin Değeri

Spontan vakalar parapsikologlara çeşitli şekillerde faydalı olabilir. İlk olarak, bu "gerçek yaşam" deneyimlerinin açıklamaya çalıştığımız şey olduğu söylenmelidir. ESP'yi laboratuvara almak çok iyidir.

kontrollü araştırma ve kesin istatistiksel değerlendirme, ancak bu yapıldıktan sonra, kesinlikle umudumuz, insanların günlük yaşamlarında bu parapsikolojik deneyimlere nasıl ve neden sahip olduklarını açıklayabilecek bir konumda olacağımızdır. Spontan vakaların koleksiyonları en azından deneysel parapsikologlara amaçlarının nihai amacını hatırlatır.

Araştırma.

Vaka materyalinin ikinci bir işlevi, ESP'nin (eğer böyle bir şey varsa) farklı şekillerde ifade edilebileceğini belirtmektir. Örneğin, ESP

Günlük yaşamdaki deneyimler geçmiş, şimdiki ve gelecekteki olaylarla ilgili gibi görünmektedir ve bir sezgi, halüsinasyon veya zihinsel bir şekil olabilir.

görüntü (örneğin, rüya). Araştırmacı bu ekolojik durumlara karşı uyanık olmalıdır.

ifade araçları ve belirli bir laboratuvarın ne ölçüde
bulgular çeşitli biçimlerde genelleştirilebilir.

Belki de spontan vakaların birincil rolü, deneysel araştırma için hipotezler önermek. Vaka koleksiyonlarının içerik analizleri, duyu dışı süreçlerin doğası hakkında değerli bir ilham kaynağı sağlar. Örneğin, spontan ESP deneyimleri, algılayıcı zihinsel olarak rahat bir durumdayken meydana gelme eğilimindeyse, parapsikolog bunun etkisini inceleyebilir.

deneysel ESP puanlamasında gevşeme, daha sonra uygunsa, gevşemenin hangi belirli yönlerinin buna dahil olduğunu tam olarak keşfetmeye devam edin.

ilişki ve temelleri. Çoğu zaman deneysel parapsikologlar, süreç odaklı araştırma için vaka materyalinin göstergelerine yetersiz bir anlayış vermiştir. konusu olduğu düşünüldüğünde

spontan vakalar, deneyim için özel bir öneme sahip gibi görünüyor, parapsikologlar neden bu kadar çok ESP testi yaptılar?

çok az kişisel olan geometrik şekiller ve alfasayısal karakterler
deneysel katılımcılar için anlamı nedir?

Son olarak, Louisa Rhine'in çalışmasından da gördüğümüz gibi, spontane vakalar fenomenolojik bir bakış açısıyla incelenebilir. oldukça farklı

parapsikolojik fenomenlerin temelleri konusunda, deneyimlerin karakterini algılayanın bakış açısından araştırmak meşrudur (Giorgi, 1997; Richardson, 1999). Fenomenlerin olup olmadığı

paranormal, insanlar bu deneyimlere sahiptir ve biz davranış öğrencileri olarak, bu deneyimlerin içeriği ve kişisel yorumu hakkında neyin ayırt edici olduğunu saptamakla ilgilenmeliyiz (White, 1990, 1992). Fenomenolojik veriler, örneğin duyu dışı ve diğer parapsikolojik deneyimlerin psikolojik veya evrimsel işlevleri hakkındaki hipotezlerin test edilmesinde avantajlı bir şekilde kullanılabilir (örn.

McClenon, 2002). Benzer şekilde, yalnızca deneyimin bakış açısından ne olduğunu bilerek, örneğin,

psikolojik klinikte gördüğümüz bir kişinin deneyimi parapsikolojik veya psikopatolojiktir. Bu iki türden deneyimler fenomenolojik olarak ayırt edilebilirse, belki de ihtiyaçları olan tek şey biraz danışmak olduğunda insanları şizofrenik olarak sınıflandırmaktan kaçınabiliriz.

kişisel parapsikolojik karşılaşmalarıyla yüzleşmek.

Dolayısıyla, bu açılardan, kendiliğinden parapsikolojik deneyimlerin derlemeleri ve araştırmaları,

Araştırma. Aynı zamanda, bu tür verilerde belirli sınırlamalar vardır. hangisini hesaba katmalıyız.

Spontan Vaka Malzemesinin Sınırlamaları

Spontane vakaların kanıta dayalı sınırlamaları, esasen, kişinin kendi kendini aldatma, aldatma ve sahtekarlığın olası vakalarından kaynaklanmaktadır. deneyimi bildiren insanlar. Kısıtlamalardan bazıları, özgünlük sorunları ve içeriğin doğası ile ilgili olarak tartışılacaktır. parapsikolojik deneyim.

Vaka Malzemesi ve Orijinallik

SPR'nin kurucularının umutlarına rağmen, modern parapsikologlar arasındaki genel duygu, nasıl olursa olsun, kendiliğinden deneyimin olmadığıdır. dikkatli bir şekilde araştırıldığında, kesin kanıt sağladığı düşünülebilir. parapsikolojik fenomenlerin gerçekliği hakkında (Hövelmann & Krippner, 1986; West, 1982). Böyle bir deneyim nedeniyle olmuş olabilir Aşağıdaki faktörlerden bir veya daha fazlasının bilinmeyen çalışması.

Hatırlamadaki yanlışlıklar.Bilişsel psikologlar, insanların günlük olayları hatırlamalarının son derece yanlış olabileceğini göstermiştir. İnsan hafızası, daha önce yaşanmış olayların harfi harfine tekrar edilmesine izin veren bir cihaz değildir. Bir olaya belirli bir yorum yerleştirildiğinde,

bu yorumla tutarlı deneyim hatırlanabilir, ancak tutarsız özellikler unutulma eğiliminde olacaktır. Örneğin, Smith ve Jones arasında bir tartışmaya tanık olursanız ve suçu Jones'a atfederseniz,

daha sonra Jones'un kışkırtıcı eylemlerini hatırlama eğiliminde olabilir, ancak Smith'inkileri değil. Benzer bir çarpıtma türü bazı parapsikolojik raporlarda ortaya çıkabilir.

deneyimler. Örnek olarak, John Amca ve Mary Hala'nın gıda zehirlenmesi geçirdiklerini ve ikisinin de öldüğünü hayal edebiliriz. Birkaç hafta sonra öğreniriz Mary Teyze kanserden öldü. O zaman sahip olduğumuzu beyan edebiliriz.

Rüyanın John Amca ve gıda zehirlenmesi ile de ilgili olduğunu rahatlıkla unuttuğumuz gerçeğinden oldukça habersizdir. Zaman geçtikçe olay arasındaki tasvir edilen tutarlılık

ve buna ilişkin önsezimiz artma eğiliminde olacaktır. Bir deneyime bir yorum yerleştirdikten sonra, onun anımsaması, o yorumu pekiştirmek için süslenebilir (Wiseman, 1996). Jones'un kışkırttığı görülürse

Smith'le tartışırken, istemeden de olsa Jones'un kışkırtmasının doğasını detaylandırabilirsiniz. Benzer şekilde, Mary Teyze'nin ölümüyle ilgili önsezili rüyamızı yeniden anlatırken, farkında olmadan onun öfkesiyle ilgili ayrıntıları dahil edebiliriz.

doktorun tedaviyi sağlayamaması üzerine. Bu nedenle, French (2003), parapsikolojik deneyimlerin raporlarının bir

insanın sahte veya sahte hatıralar yaratma kapasitesi. **Belirsiz**

durumların yanlış algılanması.Algısal psikologlar, insanın dünyayı algılayışının doğru olmadığını, bunun yerine duyuşal girdilere, geçmiş deneyimlere ve beklentilere dayanan bir yapı olduğuna dikkat çekiyor.

Özellikle algısal olarak belirsiz durumlarda geçmiş deneyimler ve beklentiler, bilinçli olarak ne yaptığımızı belirlemede önemli bir rol oynar.

"algılamak."

Geçmiş deneyimlerin bir olayı paranormal olarak algılamamızı etkilemesinin bir yolu nedensellik ile ilgilidir. Çocuklukta insanlar, hızlı bir şekilde art arda meydana gelen olayların nedensel olarak bağlantılı olduğunu, yani bir olayın diğerine neden olduğu veya her iki olayın da ortak bir faktörden kaynaklandığı görülmüştür. Bu anlayış pek çok kez doğrulandı

çoğu zaman hafife alındığı için. İki olayın nedensel olarak bağımsız olduğu durumlarda bile, onların zamansal yakınlıkları, aralarında anlamlı bir bağlantı olduğuna dair zorlayıcı bir öneridir. Jackpot düştüğünde bir poker makinesinin kolunu kendine özgü bir şekilde çeken biri

bu çekme tekniğinin poker makinesi ödemelerinin bir nedeni olduğuna inanmaya meyillidir. Parapsikolojik bir bağlamda, kişinin bizi aradığı anda uzun süredir kayıp bir arkadaşı düşünüyorsak, bu olaylar arasında nedensel bir bağlantı olduğunu varsaymak doğaldır, ancak bunlar iyi olabilir.

tesadüfen ortaya çıktı.

Geçmiş deneyimler aynı zamanda bir olayın olasılığına ilişkin değerlendirmemizi de yönetir ve düşük olasılıklı olayların doğaları gereği paranormal olarak yorumlanma olasılığı daha yüksektir. Yine de olasılık tahminlerimiz,

çok yanlış olmak. Örneğin, küçük bir gruptaki iki kişinin doğum gününün aynı olmasına karşın 23 kişilik bir grup için olağanüstü olduğunu düşünebilirsiniz.

insanların en az ikisinin aynı doğum tarihini paylaşma ihtimali 50/50'den daha iyidir. Çoğu zaman olasılık tahminlerimiz, o zamanlar önemsiz olan şeylerin unutulmasıyla çarpıtılır. kaç tane olduğunu hatırlamaya çalış

kez bir dergide burcunuzu okudunuz ve ardından tahminlerin gerçekleşmesini buldunuz. Büyük olasılıkla burçlara baktığınızı hatırlayacaksınız, ancak gerçek olup olmadıklarını gerçekten söyleyemezsiniz. Yine de yarınki burçta bir finansal para kazanmak üzere olduğunuzu okursanız

öğleden sonra piyangoyu kazandığınızı söylendiğinde, muhtemelen burçlara biraz güvenilmesi gerektiği sonucuna varma eğiliminde olacaksınız. Birçoğu, "Piyangoyu kazanma olasılığı o kadar küçük ki, yıldız falı tesadüfen doğru olamaz!" diyebilirdi. Yine de burç, bir piyango galibiyeti değil, daha olası bir olay, finansal bir kazanç öngördü; ve daha yakından incelendiğinde izlenimimiz bir burcun gerçekleşme olasılığının çok belirsiz bir geçmiş tahminlerin kaydının hafızası.

Algı, özellikle belirsiz durumlarda beklentiler ve inançlardan da etkilenir. Beklentiler genellikle algıyı veya bilişsel işlemeyi daha verimli hale getirir. "Şuradan çikolata aldılar"ı okuduktan sonra, önümüzdeki birkaç kelimedede "dükkan" ile karşılaşmayı umuyoruz. "Alışveriş" görüldüğünde, bu nedenle tanınması için çok az işlem gerektirir ve dolayısıyla okumamız daha yetkin hale gelir. Öte yandan, beklentiler yanlış algılamalara yol açabilir. Yukarıdaki örnekte bir yazım hatası "mağaza" yerine "shep" yazdırılmasıyla sonuçlansaydı, birçok okuyucu bunu yapmazdı.

hatta yanlış baskıya dikkat edin, yani algıları doğru olmaz. Sihirbazlar, uygunsuz algısal beklentiler yaratmaya büyük ölçüde güvenirler. Çeşitli manevralarla bir nesnenin siyah bir örtünün altında olduğu izlenimini verirler ve nesnenin yokluğunu ortaya çıkarmak için örtü kaldırıldığında izleyici nesnenin kaydileştiğini "algılar". daha fazla

parapsikolojik bağlam, tanıdık olmayan eski bir evde bir gece geçiren gergin kişi, doğal olarak meydana gelen sesleri aşağıdaki gibi algılamaya eğilimli olabilir.

bir hayaletin ayak sesleri: bir beklenti (hatta bilinçaltı) vardır.

bu tür evler perili olabilir.

İnançlar ayrıca algılanan olayın alternatif açıklamalarının araştırılmasını etkilemeye de hizmet eder (Jones ve Russell, 1980). Paranormal olay hakkında aşırı şüpheli olan bir kişi, olayın doğal nedenlerini arayacak ve bunun verimsiz olduğu ortaya çıkarsa, deneyimi bir tesadüf veya zihinsel sapma olarak reddedecek ve çabucak unutacaktır. Buna karşılık, paranormal hakkında aşırı derecede saf olan bir kişi, diğer olasılıkları dikkate almadan olağandışı herhangi bir olayı kabul edecektir. Bir rapor

spontane deneyim bu nedenle büyük ölçüde motive olmuş
yanlış algılama

Bilinçaltı algıları.Bilişsel psikoloji literatüründe, bazı duyuşal uyanların, bilinçli bir duyum uyandırmadan bireyin işlem sistemi tarafından kaydedilebileceğine dair kanıtlar vardır.

Bunun örneğı önceden bilinçaltı algı olarak adlandırılıyordu, ancak son araştırmacılar şimdi bu ve buna benzer fenomenleri daha tarafsız

“farkındalık olmadan algı” etiketini kullanın, örneğın Merikle, Smilek & Eastwood,

2001). Bu bilinçaltı bilgisi daha sonra bir rüya veya düşünce

birliktelikleri şeklinde bilince girebilir. Örneğın, eski bir dostunuz olduğunda bazı etkinliklere konsantre olabilirsiniz.

çevrenizde konuşmaya başlar. Kısa bir süre sonra eski dostunuz hakkında hayaller kurmaya başlayabilirsiniz; O anda ikincisi omzuna dokunur ve hayretle ağlarsın, "Neden, ben de

sen!" ESP'nin bazı raporlarının böyle bir bilinçaltı algıya dayandığı

düşünülebilir. Başka bir örnek düşünün. Davranıştaki bazı çok ince değışiklikler, bir arkadaşın çok hasta olduğunu ancak bunu gizlediğini gösterebilir.

senden gerçek. Bu ipuçları bilinçli olarak algılanmazsa,

bilinçaltında kaydedilir ve daha sonra arkadaşınızın ölümüyle ilgili

“öngörüşel” bir rüyanın temeli olarak ortaya çıkar. Yakın arkadaşlar arasındaki bazı belirgin telepati örnekleri benzer faktörleri yansıtabilir. Bir kişi bir yorum yapacak ve diğeri böyle bir düşüncenin onun da aklından geçtiğini söyleyecektir. Bunu her biri ESP'ye atfetmek yerine

kişi, o belirli düşünceyi neyin tetiklediğini bulmak için son düşüncelerini gözden geçirebilir. Kısacık bir görüntüyle bir ilişki olduğu ortaya çıkabilir veya çiftin ortak tarihi ve

empati (Donovan, 1998) aynı düşünce dizisini uyandırdı.

Aldatma ve dolandırıcılık.Spontan vaka raporlarında önceki yanlışlık kaynakları temelde kasıtsızdır: deneyimin hiçbir özelliğı yoktur.

vaka toplayıcısını aldatmanın kasıtlı amacı. Bununla birlikte, diğeri katılımcılar, önceden tasarlanmış aldatma ve sahtekarlık yapabilirler.

Motifleri çeşitli olabilir. Bazılarında çocuksu bir yaramazlık duygusu olabilir,

diğeri “her şeyi bilen bir akademisyeni” yanıltmaktan bir üstünlük duygusu edinebilir. Profesyonel medyum olmak isteyen insanlar da arıyor olabilir güvenilirliklerini artırmak için bir üniversite bölümünün “onay damgası”

halk arasında.

Kurgusal bir parapsikolojik deneyimin öyküsünü uydurmak ve uydurmayı vaka raporları koleksiyoncusuna aktarmakta özellikle zor olan hiçbir şey yoktur, ancak nispeten az sayıda raporun sahte olduğu ortaya çıkmış gibi görünmektedir (Stevenson, 1987b, s. 4). Belki daha ilgi çekici bazıları

profesyonel psişikler veya sahne mentalistleri tarafından "duyu ötesi" yeteneklere sahip olduklarını göstermek için kullanılan teknikler (daha geniş bir inceleme için bkz. Abbott, 1909; Wiseman, 2001; Wiseman & Morris, 1994). Bunlara rağmen

performans türleri "kendiliğinden" olarak kabul edilemez, altta yatan tekniklerin bazıları, yönetime sunulan durumlarda pekala kullanılabilir.

spontan ESP raporları olarak parapsikolog.

Bir tekniğe kütük okuma denir ve büyük bir grup önünde performans için yararlıdır. Dinleyicilerin her biri, sevilen birinin adını ve o kişinin bazı ayırt edici özelliklerinin kısa bir tanımını bir karta yazmaya davet edilir. Her kart bir zarf içinde mühürlenir ve

ESP tarafından okumak için rastgele zarflar seçen "psişik"e. Bir kart kahin olarak okunmaya çalışıldıktan sonra zarf açılır, ESP girişiminin doğruluğunu tespit etmek için kart dinleyiciye okunur ve kartı yazan kişiden kartın gerçekliğini kabul etmesi istenir. Mentalist bu şekilde birkaç kart üzerinden büyük bir başarı ile ilerler.

ve izleyicilerin bağışları, iyiliği desteklemek için minnetle alınır.

İş. Bu performans el çabukluğu ile nasıl elde edilir? Kütük okumanın hilesi son derece basittir. İlk kartın okunması sahte.

Burada (en az) iki seçenek vardır. Biri bu kadar az rapor etmek bilgi karttan elde edilebilir ("çünkü yazar bir şüphelidir"), zarfın içeriğine görünüşte zayıf bir bıçak saplayın, zarfı açın, denenen ESP okumasından oldukça farklı bir şey okuyormuş gibi yapın ve son olarak seyircinin sempatisini

kartın "açıkça utanmış" şüpheli yazarından bunu kabul etmesini istememek. Alternatif olarak, bir okuma yapılabilir ve dinleyicilerdeki bir yordakçı, tam doğruluğunu aldatıcı bir şekilde kabul eder. herhangi birinin altında

ilk kartın okunmasına yönelik bu düzenlemeler, gerçekte bu zarfın içeriği izleyiciye açıklanmaz ve bu nedenle, psişğin ikinci zarftan elde ediyormuş gibi yaptığı mesaj olarak kullanılabilir. Görünürde, bu zarfın ikinci okumasının doğrulanmasını sağlamak için

açılır ve içeriği üçüncü okuma için rapor edilecek mesaj olur. Bu prosedür, icracı olmasına rağmen süresiz olarak tekrarlanabilir.

siniklerin olmamasını sağlamak için beş veya altı okumadan sonra dururdu.

kullanılan tekniği ayırt etmek için yeterli zaman. Kütük okumanın bir özelliği, okumaların onaylanmasının birkaç üye tarafından verilmesidir.

seyirci, oradaki diğer insanlar tarafından oyuncunun yardakçısı olmadığı biliniyor.

Şimdi sadece bir bakıcının olduğu duruma daha uygun bir yöntem düşünelim. Falcı veya danışman medyumların klasik durumu budur. Bakıcının düzenli bir patron olduğu yerde, servet-

veznedar, müşteri hakkında bilgi edinmek için muazzam bir kapsama sahiptir ve

ruhlardan ilham olarak sunmak. Daha ziyade uç önlemler arasında, uygun verileri toplamak için özel bir dedektif görevlendirmek veya bireyin evinde bilgi aramak için bir ev hırsızını işe almak (ve ayrıca "aktarılabilen" bir veya iki küçük duygusal değeri çalmak) yer alır.

birkaç ay sonra bir oturuşta). Reforme edilmiş (veya emekli olmuş) bir ortama göre Amerika'da büyük (zengin) müşterilerin dosyalarının dağıtıldığı bir ortamlar ağı vardır (Keene, 1976). Daha az aşırı

ancak aynı derecede etkili taktik, danışanın her seansta konuşmasını sağlamak ve bu bilgilerin bir kısmını daha sonraki bir tarihte bir okumada rapor etmektir; kesinlikle

bakıcılar genellikle psişik okuma sırasında meydana gelen sosyal etkileşim süreçlerinin bir parçası olarak bilgiyi ifşa ederler (Wooffitt, 2000). Bakıcılar, psişğin onlara söylediklerinden daha çok medyumların kendilerine söyledikleriyle ilgilendikleri için, genellikle sonraki okumaların olduğuna ikna olurlar.

paranormal kaynaklardan elde edilmiştir.

Falcının müşteriyile daha önce tanışmadığı durumlarda oldukça farklı önlemler alınmalıdır. Bir kadın bakıcı ile bir olasılık

onu bekleme odasında paltosunu ve çantasını bırakmaya davet etmek

Herhangi bir yararlı veri için bir suç ortağı tarafından aranır. Ancak daha ince yollar kullanılabilir; bunlar "soğuk okuma" teknikleri olarak bilinir (Hyman, 1977). Bakıcı, psişik tarafından sorulan gündelik sorulara yanıt olarak (hepsi olmasa da) farkında olmadan çok sayıda kişisel bilgiyi açığa çıkarabilir.

bu tür sorular mutlaka bu amaca hizmet eder; Wooffitt, 2000, 2003). Ayrıca bakıcı, tımar, giyim, takı, tavırlar ve konuşma bazında boyutlandırılabilir ve bu bilgi okumanın ilk aşamaları için bir temel sağlayabilir. Bu ifadelerin etkisi, yüz ifadesindeki küçük değişikliklerde bile not edilebilir ve hızlı bir şekilde yorum yapılabilir.

hedge edilebilir ve gerekirse tamamen tersine çevrilebilir. Bireyin geçmişine ilişkin veriler, en son bilgilere aşına olan bir araçtan çıkarılabiliyorsa,

kamuoyu yoklamaları ve anketler, müşterinin çeşitli konulardaki inançlarını yüksek olasılıkla tahmin edebilir. Tüm bu bilgiler birbiriyle iç içe olabilir.

Müşterinin duymak istediği ifadeler: "Birkaç yeteneğiniz var, size gösterme fırsatı verilmedi," "Başarılarınızı küçümseme eğiliminiz var" vb. Gerçek materyal yanlış olsa bile, müşteri okumayı parıldayarak hatırlayacaktır.

dikkatle sunulmuş dalkavukluk iyi bir ölçüsü içeriyorsa terimler.

Performansın bilgilendirici yönünün yanı sıra, başarılı bir okumaya dahil olan şovmenlik noktaları vardır. Medyum kendinden emin olacak ve performansa inanmış gibi davranacak, aynı zamanda mütevazı kalacak ve aşırı iddialarda bulunmayacaktır. Bakıcının işbirliği aranacak; eğer okuma başarısız ise, bu bakıcının hatasıdır.

Özellikle "dilin kaprisleri" nedeniyle işbirliğine ihtiyaç duyulduğu söyleniyor: çünkü ortamın yeterince iletmesi mümkün olmayabilir. amaçlanan anlam, bakıcıdan mesajı netleştirmesi istenir.

kendi sözleriyle veya kendi yaşamlarıyla ilgili olarak yeniden ifade etmek. Bu elbette falcıya okumanın hangi yöne gitmesi gerektiği konusunda ek bilgiler ve ipuçları verir. Kristal küre veya avuç içi okuma gibi çeşitli dramatik araçlar, bir mistisizm havası ve aynı zamanda bir mazeret sağlayacaktır.

oyalama: ortam, okumanın bir sonraki bölümünü formüle ederken, ortamın müşterinin elinin çizgilerini takip ettiği veya kristal küredeki sislerin arasından baktığı görülebilir. Stok ifadeleri kullanılacak

Okumayı doldurun ve düşünceleri organize etmek için daha fazla zaman sağlayın. İfadeler belirsiz bir tonda verilecek veya soru olarak sorulacak, ardından bakıcıda olumlu bir ifade almış izlenimi bırakacak şekilde müşterinin tepkisine göre değiştirilecektir.

Kısacası, sahte bir ortamın becerileri, kullanılan bir ustanınkilere çok benzer. araba satıcısı.

Şans.Parapsikolojik fenomenleri doğrulamak amacıyla spontane vaka materyalinin kullanımına karşı belki de en büyük argüman, bu tür vakalarda şansın rolünün bilinmediğidir. Belirli bir vakanın tamamen tesadüfe bağlı olma ihtimalini sezebilirsiniz, ancak gerçek şu ki, araştırmacı neredeyse her zaman bunu belirtemez.

olayın tesadüfen meydana gelmesinin istatistiksel olasılığı.

Örneğin, ikinci yazarın (CW) bir trenin raydan çıkmasını öngören bir işitsel halüsinasyon deneyimini düşünün. Anekdöt açıklamamız, CW'nin endişelenme eğiliminde olduğunu kaydetti. Öyleyse her gün olası kazaları düşündüğü birkaç durum olabilir ve bir yıl boyunca sayısız durum olabilir. oldukça olurdu

muhtemelen - hatta kaçınılmaz - bir noktada tamamen şans eseri bilişlerinden biri ile daha sonraki bir kaza arasında bir tesadüf olabilir.

İstatistikçiler Persi Diaconis ve Frederick Mosteller buna Gerçekten Büyük Sayılar Yasası diyorlar: "Yeterince büyük bir örneklemele, herhangi bir aşırı gerçekleşmesi muhtemeldir" (Diaconis & Mosteller, 1989, s. 859). Resmi kayıtlar tren kazalarının sayısını belirleyebilse de, bu neredeyse imkansızdır. insanların bir tren kazasını kaç kez düşündüğünü veya hayal ettiğini keşfetmemiz için. Dolayısıyla böyle bir tesadüfün olasılığı hesaplanamaz. Spontane bir deneyimin istatistiksel anlamlılık düzeyi, belirlenecek parapsikologlar haklı olarak emin olamazlar. olayın tesadüf olması pek olası değildi.

Laboratuarda parapsikolojik fenomenlerin gerçekliğini test etme yönündeki hareket, istatistiksel anlamlılık seviyesinin tespit edilmesi ve yukarıda belirtilenler gibi potansiyel olarak kafa karıştırıcı faktörler üzerinde kontrol uygulanması gerektiği gerçeğini yansıtıyordu. yani, bellek yanlışlıkları, yanlış algılama, bilinçaltı ipuçları ve kasıtlı yanıltma. Bu, parapsikolojik vaka koleksiyonlarının mutlaka bu eserlerin örnekleriyle dolu olduğu anlamına gelmez. Gerçekten de, Schouten'e (1983) göre, vakada gözlemlenen kalıpların tutarlılığı koleksiyonlar, bu tür hata kaynaklarının herhangi bir açıdan önemli olma olasılığını azaltır. Ancak kapsamın kesin bir değerlendirmesinin yokluğunda Herhangi bir koleksiyonda hangi eserlerin etkili olduğu konusunda, laboratuvar araştırmasının en uygun yol olduğu yaygın olarak kabul edilmektedir. özgünlük sorusunu ele almak için.

Vaka Malzemesi ve Parapsikolojik Olayların Doğası

Hatırlayacağınız gibi Louisa Rhine, kendiliğinden oluşan koleksiyonların vaka materyali parapsikolojik fenomenlerin doğası hakkında veri toplamak için kullanılabilir. Bu tür eğilimler deneysel araştırma için hipotezler olarak kullanılıyorsa, Louisa Rhine'in pozisyonunda çok fazla değer vardır.

Öte yandan, verilerin başka amaçlarla kullanılacağı durumlarda, vaka materyallerinin toplanmasında belirli sınırlamaların farkında olunmalıdır. Buradaki sınırlamalar genel olarak örnekleme ile ilgilidir, yani koleksiyonun, spontane deneyimlerin temsilcisi olarak kabul edilebileceği ölçüde. tüm.

Müfettişler, hangi raporların derlemeye dahil edilip hangilerinin alınmayacağını kararlaştırdıklarından, bu açıdan potansiyel bir önyargı kaynağıdır. Bu tür kararlar doğası gereği öznelidir. Bazı raporları değil olarak reddetmek için Başkalarının gözünde parapsikolojik bir fenomenle ilgili araştırmacılar, verilere parapsikolojik bir fenomeni neyin oluşturması gerektiğine dair belirli bir yorum dayatıyor olarak yorumlanmalıdır. Analizde kullanılmak için çok kötü yazılmış oldukları gerekçesiyle diğer raporları reddetmek, numuneyi, sözel olarak daha akıcıdır ve belki de bu nedenle süslemeye eğilimlidirler. Tüm raporları kabul etmek, araştırmacıyı koleksiyonun tanımlanabilir psikotik halüsinasyon, aldatmaca, ve diğer parapsikolojik olmayan materyaller.

Vaka toplama, katkılarının istenme şekline göre de önyargılı olabilir. Potansiyel katılımcılara belirli parapsikolojik deneyimlerin örnekleri verilirse, bunlar çok şey ortaya çıkarma eğilimindedir. fenomenlerin alabileceği tüm formlardan ziyade benzer deneyimler. Araştırmacılar medyadaki vakalar için başvuruda bulunurlarsa, belirsiz ve dolayısıyla muhtemelen atipik özelliklere sahip bir popülasyonu örnekliyor olabilirler. Bu sadece belirli bir radyo programının dinleyicilerinin genel nüfusu temsil etmemesi meselesi değil, aynı zamanda araştırmacının gerçekte ne tür insanların dinlediği hakkında çok az fikri vardır. programı.

Ek olarak, vaka derlemelerinin bileşimi, vaka raporları için araştırmacının savunmasına yanıt vermek için insanların farklı hazırlıkları nedeniyle atipik olabilir. Parapsikolojiye inanan insanlar fenomenler, bir ankete katılmaya çok daha meyilli olabilir.

olmayan halktan daha spontan ESP deneyimleri. Bilimin ve genel akademik araştırmanın amaçlarına sempati duyan bireyler, yanıtlayanlar arasında nispeten yaygın olduğu görülmektedir. Aynı zamanda, kadınların deneyimlerinin bir hesabını yazmaya ve bir araştırmacıya göndermeye erkeklerden daha istekli olma eğiliminde olmaları da söz konusudur. Bir kişi hazır olsa bile projede yer almak için, daha güvenilir örnekler veya daha az düşündürücü olanlar gibi belirli türdeki deneyimleri bildirme eğiliminde olabilir. uyumsuzluk.

Bu çeşitli potansiyel yanlılık kaynaklarının etkilerini en aza indirmek için prosedürler vardır, ancak genel olarak vaka çalışması verilerinin başka örneklerde ve diğer araştırma teknikleriyle tekrarlanması tavsiye edilir. de

Aynı zamanda, örnekleme yanlılığı potansiyeline rağmen söylenmelidir ki, birçok fenomenolojik eğilim, dünya genelinde dikkate değer ölçüde tutarlı görünmektedir. farklı vaka koleksiyonları.

Bu bölümde, spontane vaka materyalinin bir takım sınırlamaları vurgulanmıştır. Bu argümanlar aracılığıyla, hemen hemen her türlü spontane parapsikolojik deneyimi “açıklamak” mümkündür ve bu tür zeminlerde birçok eleştirmen, parapsikolojik araştırmayı ileri sürer.

boşuna. Vaka koleksiyonlarının şu şekilde kullanılamayacağını kabul etmekle birlikte

Parapsikolojik fenomenlerin gerçekliğinin veya ontolojik gerçekliğinin kesin kanıtı, burada alınan konum, bunun böyle olmadığıdır.

bu deneyimlere yönelik araştırmadan vazgeçilmesini garanti eder. İlk olarak, davaların makul bir şekilde herhangi bir sayıda normal faktörün işleyişinden kaynaklanmış olabileceği gerçeği, herhangi bir davanın, gerçekten de bu tür faktörlerden dolayı. Dava hala gerçek olabilir (paranormal). Watt'ın (1990–1991) belirttiği gibi, insan yükleme ve bilgi işleme hataları üzerine yapılan psikolojik araştırmalar, bazı insanların anormal deneyimlerini yorumlarken yanlış olabileceklerini savunmak için de kullanılabilir. *olumsuzluk* paranormal süreçlere sahip olmak. Bir parapsikolojik fenomenin gerçekliğini değerlendirmenin tek adil yolu, bir araştırma yapmaktır.

Bu göreve uygun teknik, yani dikkatle tasarlanmış bir deneysel prosedür.

İkincisi, fenomenler paranormal olmadığı kanıtlanırsa bile, insanlar onları rapor eder ve bu nedenle davranış bilimciler olarak bizlerin neden rapor edildiğini anlamaya çalışmalıyız. Bu bölümde öne sürülen noktalar, araştırmayı sona erdirmek şöyle dursun, eğer farklıysa, daha fazlasının gerekliliğini göstermektedir.

Araştırma. Bilimsel araştırmanın birçok farklı yöntemi vardır ve anketler, vaka toplama ve deneyler mevcut seçeneklerden sadece birkaçıdır (White, 1992). Her araştırma yönteminin bir değeri vardır ve birden çok yöntemin kullanılması, araştırmacıların çok yönlü bir çözüm üzerinde yakınlaşmasını sağlar.

belirli bir konuya (Alvarado, 1996; Watt, 1994a). Yakınsak bir strateji

Bilimsel araştırma, özellikle insan deneyiminin karmaşıklığı.

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

sezgisel izlenimler

halüsinasyonlar
gerçekçi rüyalar
gerçekçi olmayan rüyalar
Louisa Ren Nehri
telepatik ajan
içeriğin eksiksizliği
mahkumiyet
çağrı durumları
kütük okuma

ÇALIŞMA SORULARI

1. Kendi duyu dışı deneyimlerinizden birini hatırlayın. ne ölçüde bir vaka raporunun kabul edilebilirliği için SPR kriterlerini karşılıyor mu? Ne davanız için ek deliller istenecekti.
SPR'nin kurucuları ve neden bu kanıtın gerekli?
2. SPR kriterleri gereksiz yere şiddetli miydi? Yoksa onlar için uygun muydu? amaçlanan amaçları?
3. Vaka koleksiyonu ile vaka araştırması arasında ayırım yapın. Metodolojik olarak konuşursak, ikisi arasında bir miktar örtüşme olabilir mi? yaklaşımlar?
4. Louisa Rhine'in vaka koleksiyonlarını analiz etme tekniği nasıldı? önceki çalışmalardan farklı mı?
5. Kendi duyu dışı deneyimleriniz arasında sezgisel izlenimler, halüsinasyonlar, gerçekçi rüyalar ve gerçekçi olmayan rüyalar bulmaya çalışın. Deneyimlerinizden herhangi biri Louisa Rhine'inkine tam olarak uymuyor mu? önerilen taksonomi?
6. Louisa Rhine'in analizlerinin başlıca sonuçları nelerdi? spontan ESP vakaları?
7. Spontan vaka raporları parapsikologların ne işine yarar?
8. Spontane vaka materyalinin kanıtsal sınırlamaları nelerdir? İçinde Parapsikologlar için bu sınırlamalar göz önüne alındığında, vaka toplama ve anketleri araştırma teknikleri olarak mı kullanıyorsunuz?
9. Kendi duyu dışı deneyimlerinizden birini hatırlayın ve bağımsız bir eleştirmenin deneyiminizi terimlerle açıklamaya çalışabileceği

tanınan psikolojik süreçlerin Deneyiminizin paranormal süreç
ESP'nin varlığını ne ölçüde gösterdiğini düşünüyorsunuz?

10. Parapsikologlar ne tür kanıtları değerlendirmeye çalışmalıdır?
ESP'nin gerçekliği?

11. Laboratuvar deneyinin bilimsel bir parapsikolojideki tek titiz
araştırma yöntemi olduğu önermesini eleştirel olarak düşünün.

4

DIŞARI ALGI ÜZERİNE DENEYSEL ARAŞTIRMA

ESP'nin Gerçekliği

ESP araştırmasında merkezi bir konu, otantikliktir, yani (bazı) duyu dışı deneyimlerin bir sürecin işleyişinden kaynaklanıp kaynaklanmadığıdır.

şu anda geleneksel bilim adamları tarafından var olduğu kabul edilmiyor. Parapsikologların bu konuya olan ilgisi, genellikle paranormal ve dolayısıyla bir anlamda bilimin kendisine karşı bir haçlı seferidir, ancak özünde ESP'nin gerçekliği üzerine araştırma, normalin arayışı, temelleri oluşturma girişiminde bilim yöntemlerinin kullanımı olmuştur.

kabul edilmiş bilimsel ilkelerle uyumluluklarını göstererek ya da

duyular dışı deneyimlerin ortaya çıkmasına uyum sağlamak için bu çerçevenin genişletilmesi için yeterli neden. Parapsikolojinin akademik bir disiplin olarak meşrulaştırılmasındaki önemine ek olarak

ESP'nin özgünlüğünün araştırılması, Avrupa'da büyüleyici bir çalışmadır. bilim sosyolojisi.

Deneysel Araştırmaya Geçiş

SPR'nin kurulmasının ardından ve özellikle yirminci yüzyılın ilk çeyreğinde, ESP'nin gerçekliğinin ancak laboratuvar ortamında kontrollü bir test yoluyla araştırılabileceğine dair artan bir farkındalık vardı. Bu takdir, araştırmacılardan doğal olarak gelişti.

ESP araştırması için standart bir deneysel paradigma geliştirmeden önce biraz zaman geçmesine rağmen, araştırma ortamlarında deneyim.

ESP hipotezini işlevselleştirmeye yönelik ilk adım, araştırmacının bazı hedef materyalleri seçmesi, çalışmanın konusu için duyuşal olarak erişilemez olduğundan emin olması ve ardından bireyi materyali tanımlamaya davet etmesi gereken kontrollü gözleme vurgu yapılmasını gerektirdi.

psişik yollarla. SPR'nin zihinsel ortamlar veya "hassaslar" ile ilgili ilk

araştırmalarından bazıları bu türden kontrollü görevlerden oluşuyordu. Böylece,

Guthrie'nin 1883'teki çalışması, deneklerin görsel, tat, koku alma ve dokunsal modalitelerdeki ajanlar tarafından eşzamanlı olarak deneyimlenen duyuları telepatik olarak tanımlamasını gerektirdi (Guthrie & Birchall, 1883; Gurney ve diğerleri,

1886, Cilt. 1, s. 36–58).

Duyu dışı hedeflerin aralığının konu için bilinmediği (ve dolayısıyla kavramsal olarak sınırsız olduğu) kontrollü testler olarak bilinir. *Bedava-tepkideneyler*. Bu araştırmalar, özellikle Sinclair (1930/1962) ve Warcollier'in (1938/1975) çalışmaları aracılığıyla, duyu dışı deneyimin altında yatan süreçleri anlamamıza büyük bir katkı yapacaktı. Ancak, deneyin erken döneminde, ESP'nin özgünlüğü konusuna verdikleri değer sınırlıydı çünkü verilerinin değerlendirilmesi zorunlu olarak nitelikseldi. Örneğin Guthrie'nin çizimlerle yaptığı çalışmasında, telepatinin oluşumuna ilişkin kanıtlar,

ajanlar tarafından görüntülenen resimler ile deneklerin bu hedeflere ilişkin taslak izlenimleri arasındaki bariz benzerlik. Süreç odaklı araştırmalar için değerleri ne olursa olsun, bu tür çalışmalar ESP'nin gerçekliğini kanıtlamadı çünkü (o zaman) arasındaki benzerliklerden emin olmak mümkün değildi.

hedefler ve tepkiler, şanslı tahminlerden daha fazlasıydı. Bu nedenle paradigmatik bir ESP deneyinin geliştirilmesindeki bir sonraki adım, hedefler ve yanıtlar arasında gözlemlenen yazışmaların nicelleştirilmesi ihtiyacının ortaya çıkan farkındalığı ile belirlendi. Bu, hem öznenin performansının temsilini gerektirir sayısal bir puan ve bu performansın olasılık değerlendirmesi olarak basitçe tahmin veya "şans" nedeniyle olmak. En eski SPR araştırmalarından birkaçı, bu gerekliliğin parlak bir şekilde takdir edildiğini göstermektedir.

SPR'nin yasal kuruluşundan önceki yıldan başlayarak, ESP testleri Barrett, Gurney ve Myers tarafından,

bir İngiliz din adamı, Rev. Creery; burada bir ajan (veya *gönderen*) rastgele seçilmiş bir oyun kartı ve iki basamaklı bir sayı da dahil olmak üzere çeşitli hedef türleri ve konu (*alıcı*) her hedefi telepatik olarak belirlemeye çalıştı (Gurney ve diğerleri, 1886,

Cilt 1, s. 20–31). Bu hedefler söz konusu olduğunda, araştırmacılar, bir oyun kartının kimliğini yalnızca şansa dayalı olarak doğru tahmin etme olasılığının 52'de 1 ve iki basamaklı bir sayı tahmin etme olasılığının 1 olduğu varsayımıyla kızların performansını değerlendirdi. 90'da. Gözlemlenen sonuçların rastgele tahminlere bağlı olma olasılığının bu nedenle tipik olarak çok düşük olduğu belirlendi (Gurney ve diğerleri, 1886, Cilt 1, s. 25). (Kızların aldattığına dair kanıtların birkaç yıl sonra rapor edildiğini de belirtelim.)

ESP verilerinin nicelleştirilmesi ve olasılıksal değerlendirmesi ve bununla bağlantılı çok sayıda "tahmin" veya denemeye duyulan ihtiyaç, 1884'te seçkin bir fizyolog ve bilim adamı olan Charles Richet tarafından resmi olarak dile getirildi.

daha sonra Paris Üniversitesi'nde Nobel Ödülü sahibi (Gurney ve diğerleri, 1886, Cilt 1, s. 31; Richet, 1923, s. 85). Richet, genel popülasyonda psişik yetenek zayıf bir şekilde mevcutsa, o zaman bir dizi insan rastgele çizilmiş uzun oyun kartları dizileriyle test edilirse, beklenenden daha fazla sayıda başarılı tahminin psişik olduğunun göstergesi olacağını öne sürdü.

kabiliyet. Richet'nin tezi, temelde iki nedenden dolayı deneysel parapsikolojinin tarihinde gerçekten çok önemli bir içgörüydü. Birincisi, ESP araştırmasının eleştirmenleri, iddia edilen kapsam hakkında tartışmak için geniş bir alana sahip olsalar da.

Guthrie'nin yaptığı gibi serbest yanıtli çalışmalarda hedef-tepki yazışmalarının göz önüne alındığında, bu, veriler bu çalışmalarda nicelleştirildiğinde ve nesnel olarak değerlendirildiğinde çok daha zor bir önerme haline geldi. *kısıtlı seçenek* deneyler. İkincisi, nicelleştirme, çok zayıf veya aralıklı

duyular dışı etkiler, sonunda sözde *seçilmemiş* insanlar yerine konular

ESP'de sözde yüksek ve kontrol edilebilir becerilere sahip. Onun döneminin tipik bununla birlikte, Richet'in kendisi yine de, nitel olduğu kadar nicel olarak da mahkumiyeti teşvik eden verilere sahip olmayı tercih etti; 2927 iskambil kağıdının renklerini duyusal olarak tanımlamaya yönelik testlerde Richet 789 doğru kaydetti

Beklenen bir 732 ile karşılaştırıldığında yanıtlar, ancak bu sonucun tesadüfen elde edilmesinin istatistiksel imkansızlığına rağmen, bunu bir şey olarak göremedi.

kesin.

Richet'in kart tahmin çalışmalarının olasılıksal değerlendirmesini geliştirmesi, yalnızca deneysel parapsikoloji için değil, büyük önem taşıyordu.

Ian Hacking ve Ted Kaptchuk gibi tarihçiler, deneysel tasarımda rasgeleleştirme kullanımının kökenlerinin SPR'nin erken kart tahmin deneylerine kadar izlenebileceğini tartışmışlardır (Hacking, 1988; Kaptchuk, 1998). Olasılık modellemesi o zamanlar psikofizikte kullanılıyordu, ancak çıkarım yapmak amacıyla kullanılmadı.

Richet'in çalışması, rastgeleleştirmenin nc bir uygulamasıydı ve

Parapsikologların karşılaştığı metodolojik ve kavramsal zorluklar, ana akım uygulanabilirliği ve ilgisi olan gelişmelere yol açabilir (Watt, basmak; ayrıca bkz. Alvarado, 2005; Kelly, 2001; Kelly ve Alvarado, 2005).

Kuruluşun hemen ardından 50 yıl boyunca aktif olarak nispeten az sayıda deneysel eğilimli psişik araştırmacı olmasına rağmen.

SPR için şaşırtıcı sayıda ESP basit kart tahmin testi yapıldı; Pratt, Rhine, Smith, Stuart ve Greenwood (1940, Tablo 29) bu tür yaklaşık 80 deneyi kataloglamaktadır. Bunların birçoğunun durumu bilinmeyen deneysel personele, az sayıda denemeye, yetersiz kontrollü deney ortamına, diğer metodolojik kusurlara ve/veya yetersiz

Bildirilen prosedür, çalışmaların bazıları prosedürel olarak yeterli görünmektedir.

Örneğin Harvard niversitesi'nden bir araştırmacı George Estabrooks (1927/1961), seçilmemiş bireysel öğrencilerle bir odada denek olarak ve kendisi de başka bir odada telepatik ajan olarak dört dizi test gerçekleştirdi. 83 katılımcının her biri, hedef olarak oyun kartlarıyla 20 denemeyi tamamladı. Hedef renginin ve hedef renginin belirlenmesi önemli ölçüde daha iyiydi

şansa dayalı olarak beklenenden daha fazla.

Birkaç şphecisi de kart tahmin deneyleri yaptı. Bunlardan biri, 1915'te Stanford niversitesi'nde Coover'ın (1917/1975) sıklıkla alıntı yaptığı çalışmaydı.

Bireysel denekler bir odada otururken telepatik bir ajan Coover ile bitişik bir odada oturuyordu. Hedefler, karıştırılmış 40 kartlık iskambil destesiydi. Bir kalıbın yuvarlanmasında her deneme iki koşuldan biri altında gerçekleştirildi. "Telepati" durumunda, özne onu tanımlamaya çalışırken telepatik ajan karta baktı. Diğer deneme türü ise

bir kontrol veya "telepatik olmayan" durum olarak tasarlanmış; burada telepatik ajan, özne kimliğini tahmin etmeye çalıştığında kartı görmedi.

Yaklaşık 10.000 denemeden sonra Coover, iki koşuldaki puanlar arasında önemli bir fark bulamadı ve hiçbir destek olmadığı sonucuna vardı.

telepati hipotezi.

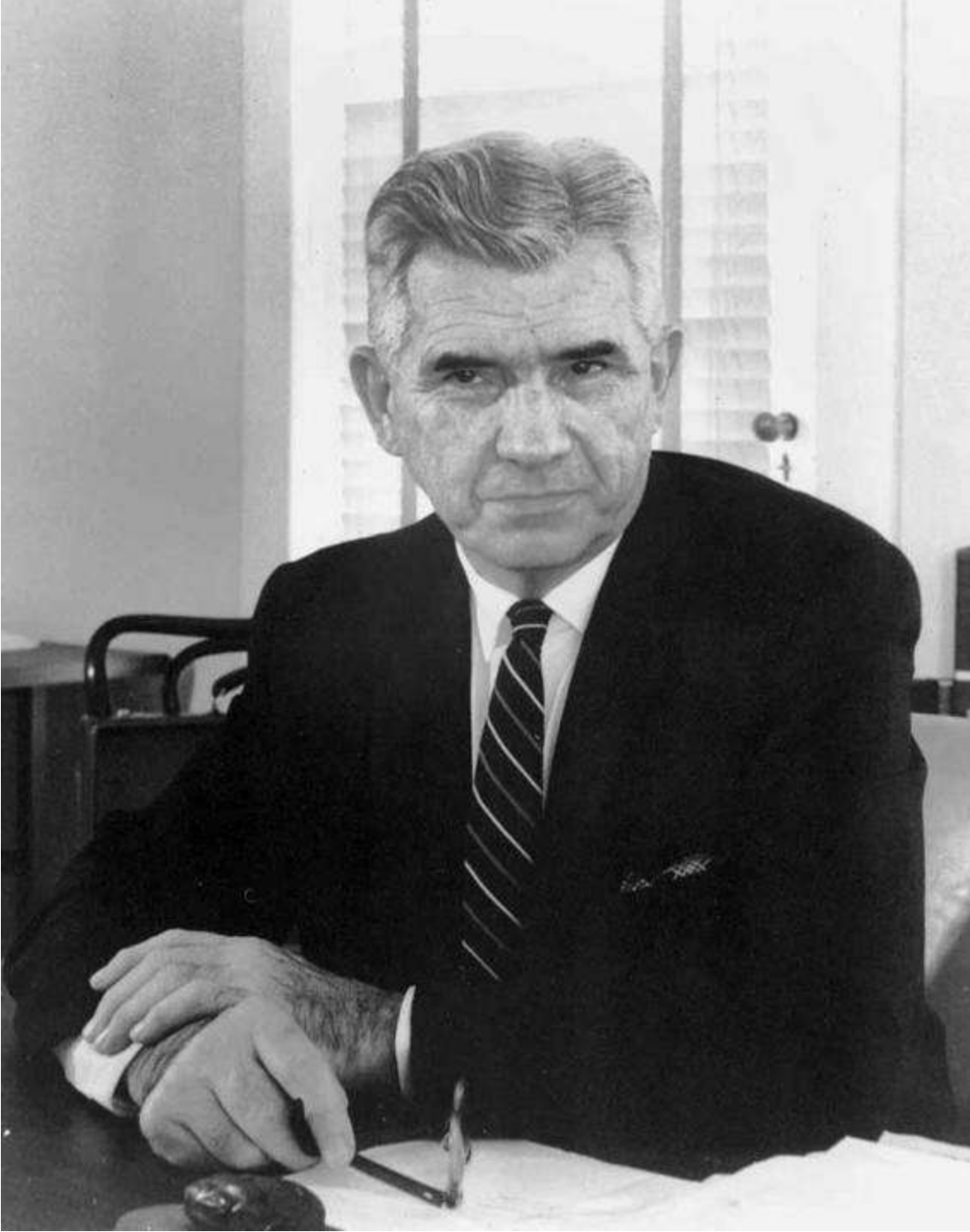
Coover'ın çalışmasını eleştirenler daha sonra, kontrol koşulunun “telepatik olmayan” olmasına rağmen, bunun pek de “ESP olmayan” bir prosedür olmadığına dikkat çekti; aksine, Coover'ın ciddiye alamayacağı bir olasılık olan durugörünün işleyişini kabul etti. Puanların tamamen rastgele tahmine dayalı olarak beklenenlerle karşılaştırılması, her iki koşuldaki performansın şansın üzerinde olduğunu gösterdi, bu iki koşul için veriler (oldukça uygunsuz bir şekilde) birleştirildiğinde önemli ölçüde. Coover'ın kendisi, puanların yükselmesini şansa bağlamaya meyilliydi.

ajanın gözünden istem dışı işitsel ipuçlarının geçme olasılığına bitişik deneğin odasına (Kennedy, 1939, s. 63). Ancak tüm bu faaliyetlere rağmen, 1930'dan önce ESP'nin gerçekliği üzerine yapılan araştırmaların bilim camiası üzerinde ihmal edilebilir bir etkisi oldu. Bunun nedeni kısmen, çalışmanın yalnızca küçük bir bölümünün bir üniversite ortamında yürütülmesi ve diğer bilim adamlarının dikkatini çekebilecek kaynaklarda yayınlanmasıydı. Ancak daha temel bir faktör, araştırma çabası düzensiz ve koordinasyonsuzdu. Bazıları nitelikli olsa da Troland (1917/1976) ve Coover (1917/1975) gibi araştırmacılar, tipik olarak tek bir çalışmayı tamamladıkları ESP testleri yaptılar ve daha sonra alana daha fazla ampirik katkı yapmadılar. Tutarlı değil, sürdürülebilir araştırma programı bu çalışma tarafından başlatılmıştı ve hiçbir baskın standartlaştırılmış deneysel paradigma gelişti. Bilimsel araştırmacıların hayal kırıklığı duygusu, içlerindeki artan bölünmüşlüğe yansdı. SPR ve American Society for Psychical Research (ASPR), ateşli deneyciler ile daha ruhani yönelimli diğer üyeler arasında ortaya çıkan büyük anlaşmazlıklarla birlikte (Mauskopf & McVaugh, 1980; Tietze, 1985).

Akademik dünyayı özgünlük sorunuyla karşı karşıya getirecek olan ESP deney programı, 1927'de Kuzey'deki Duke Üniversitesi'nde başladı.

Carolina, JB Rhine (Louise Rhine'in kocası), kullanımları için klasik ESP kartlarını ve tekniklerini geliştirdiğinde. Bu araştırma tarzı disiplin için o kadar temel hale geldi ki, JB Rhine genel olarak modern deneysel parapsikolojinin babası olarak kabul edildi, ancak herhangi bir entelektüel öncü gibi onun da kavramsal öncülleri vardı.

görülen.

Şekil 4. JB Ren (fotoğraf: RRC).

Joseph Banks Rhine (1895–1980) Chicago Üniversitesi'nde botanik ve bitki fizyolojisi okudu ve burada hem kendisi hem de Louisa doktora derecelerini aldı. Bu, psikoloji öğreten bir kişi için garip bir arka plan gibi görünebilir ve

parapsikolojik araştırmalarla uğraştı, ancak yardımcı olmak için iki faktör bir araya geldi

Ren, seçtiği yol boyunca. İlk olarak, 1920'lerde botanikçiler istatistiksel teoride ve Rhine'in bu alandaki bilgisinde ön plandaydı.

ESP'nin laboratuvar testlerini tasarlamak için daha sonraki çabalarında ona iyi hizmet etti. İkincisi, Rhine'in parapsikolojik araştırmalara olan ilgisi onu

Duke Üniversitesi Psikoloji Bölümünün yeni atanan başkanı William McDougall. Ren böylece bir eğitmen oldu

1928'de psikoloji ve 1929'da yardımcı doçent oldu.

JB Rhine'in ilk çalışma konusu durugörüydü. Daha erken olmasına rağmen psişik araştırmacılar genellikle telepatinin yeterince kanıtlandığını hissettiler ve birçoğu durugörünün varlığı konusunda şüpheliydi; olduğu gibi Coover davasında, bazıları,

Richet (1888) tarafından uzun yıllar durugörü üzerine resmi deneyler önceki. Bununla birlikte, 1924 ve 1928 arasında, SPR'den Ina Jephson, sonuçlarının durugörü hipotezini desteklediğini iddia ettiği oldukça büyük bir kart tahmin araştırması yaptı. Daha sonra, görünür telepatiyile ilgili eski deneysel çalışmaların, aracı tarafından görüntölenen kartların durugörü olasılığını da kabul ettiği için, telepati kavramının aslında gereksiz olduğunu iddia etmeye başladı (Jephson, 1928). Bu nedenle, bir aracı veya "gönderen" aracılığı olmaksızın ESP'nin ortaya çıkması

önemli bir konu haline geldi.

Rhine, önceki ESP çalışmalarının hedef materyal olarak sıradan oyun kartları destelerine dayandığını farkındaydı, ancak bu kartların kullanımına itirazlar vardı. Bir oyun kartının kimliğini teorik olarak doğru tahmin etme olasılığı 52'de 1'di, ancak deneklerin rastgele tahminde bulunabilecek belirli kartlar (örneğin aslar) için tercihleri olduğu açıktı. performans modelinin varlığına veya başka türlü olmasına bakılmaksızın geçersizdir.

basiret.

Ek olarak, oyun kartlarının kimliğinin iki bilgi parçası tarafından belirlenmesi sorunu vardı, takım elbise (kupalar, elmaslar, sopalar, maça) ve yüz değeri (as, iki, üç, vb.). Bu, puanlamada bazı rahatsızlıklara neden oldu. Bir tahminin kredilendirilebilmesi için tam olarak doğru olması gerekiyorsa, örneğin, genellikle davayı tahmin eden, ancak nadiren

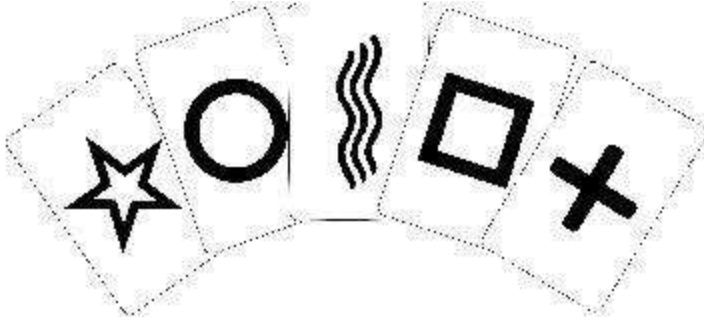
değer haksız bir şekilde kötü performans olarak değeriendirilecektir.

Puanlama kriterlerinin esnekliği, eleştirmenlerin "hipotez tasarrufu" suçlamasını dengelemesine de izin verdi: eğer parapsikolog anlamlı bulmazsa yanıtları bütünsel olarak puanlarken sonuçlar, veriler şu şekilde olabilir:

takımın doğruluğu için yeniden işlenir ve sonra yüz değerinin doğruluğu için ve sonra takım elbise renginin doğruluğu için, hepsi sonunda umuduyla istatistiksel olarak anlamlı bir etki bulmak.

Bu çeşitli zorluklardan kaçınmak için Rhine, istatistiksel rastgele tahmin modelinin uygulanabileceği bazı basit uyaran kartları aradı. O başlangıçta katılımcının durugörü yoluyla tanımlaması için hedefler olarak rakamlar ve harfler kullandı, ancak yine denekler bazı rakamlar/harfler için diğerlerine göre belirgin tercihler sergilediler. Duke Üniversitesi'nde deneysel bir psikolog olan Karl Zener, bazı temel geometrik semboller ve dolayısıyla şimdi ünlü ESP sembolleri (eskiden Zener sembolleri olarak biliniyordu) önerdi.

meydana geldi. Beş farklı sembol vardır: bir kare (önceden bir dikdörtgen), daire, çarpı (veya artı işareti), yıldız ve dalgalı çizgiler. Standart ESP paketi, her bir sembolden beşer adet olmak üzere 25 karttan oluşur. Deneysel bir katılımcının temel görevi, belki de yardımla tahmin etmektir. bir çeşit ESP'nin, karıştırılmış bir destedeki her kartın kimliği. ESP'nin gerçekliğinin bir kanıtı olarak, bir kişinin alışılmadık derecede yüksek ve sürekli bir doğru tepki seviyesi önerildi.

(© RRC).

Şekil 6. ESP sembolleri

Kart tahmin testlerinin bazı temel terminolojisi bu noktada bir araya getirilebilir. Konunun tahmini olarak adlandırılır *aramak*. Doğru tahminler *isabet*, yanlış aramalar *özlüyor*. 25 tahminden oluşan bir set (tam bir paket için) *Çalıştırmak*; genellikle bir test oturumu birkaç çalıştırmadan oluşur. üzerindeki sembol bir verilen deneme olarak bilinir *hedef* bu deneme için.

Renler tarafından birkaç farklı deneysel teknik geliştirildi. İkisi, durugörüü test etmek için kullanılan yöntemlerdir. "Aşağı doğru" (DT) Tekniğe göre, özne, yukarıdan başlayıp aşağıya doğru karıştırılmış, aşağı bakan bir destedeki sembollerin sırasını tahmin etmelidir. Sonra

25 tahmin kaydedilir, her kart döndürülür ve deneğin ilgili çağrısına karşı kontrol edilir. Alternatif bir teknikte, deneyi yapan kişi karıştırılmış desteden her seferinde bir kart alır, yüzü aşağı bakacak şekilde yerleştirir, kaydeder.

deneğin çağrısı ve ardından 25 kartın tümü tamamlanana kadar işlemi tekrarlar.

Kullanılmış. Çağrılar ve hedefler son olarak yazışmalar için kontrol edilir.

Bu tekniklerin her biri Rhine tarafından bir basiret testi olarak tutuldu, çünkü deneğin tahminleri sırasında deneyci bunun farkında değildi.

kartların sırası ve dolayısıyla telepati dışlandı. Başka bir prosedür, genel ESP'ye (GESP), yani durugörü ve/veya telepatiye başvurdu. Burada deneyci (veya bir aracı) desteden bir kart alır, bakar, deneğin aramasını kaydeder ve bu şekilde devam eder.

tüm güverte. Konu teorik olarak ya kartın kendisinden (durugörü) ya da deneycinin zihninden (telepati) gelen duyu dışı bilgilere dayanabileceğinden, bu teknik bir ölçü olarak önerilmiştir.

GESP (daha önceleri varsayıldığı gibi telepati yerine

çalışmalar).

Rhine daha sonra bu prosedürlerden elde edilen verileri değerlendirmenin istatistiksel araçlarını formüle etti. Bir ESP kartının kimliğini tahmin etme olasılığı 1/5 olduğundan, öznenin yalnızca rastgele tahmin yoluyla ortalama 1/5 25 veya 5 doğru çağrı üretmesi beklenir. Yani, *ortalama şans beklentisi* (MCE)

çalıştırma başına 5'tir. Konuyu genişletilmiş bir dizi çalışma yoluyla yürüterek, gerçek performans MCE ile karşılaştırılabilir.

Bu karşılaştırma için kullanılan istatistik, bir standart veya Z olarak bilinen *puan kritik oran* (CR). Örneğin, bir katılımcı 30 koşuyu (750 deneme) tamamladıysa ve 175 isabet aldıysa, 2.28'e eşittir. Normal eğrinin altındaki alanların tablosuna bakarsanız, elde etmenin iki kuyruklu olasılığı (p) Z =

2.28 veya daha büyük, 0.02'dir. Bu (varsayımsal) özne bu nedenle bir istatistiksel olarak şansa bağlı olması muhtemel olmayan başarı düzeyi (p < .05). Bkz. Burdick ve Kelly (1977) ve Edge, Morris, Palmer

ve Rush (1986, Ch. 6), CR'nin nasıl hesaplanacağı hakkında daha fazla ayrıntı için.

DeneySEL bir paradigma ve uygun istatistiksel prosedürler tasarladıktan sonra, Rhine "hassas" olan bazı insanları bulmaya koyuldu.

Kim, testlerinde tutarlı bir şekilde iyi performans gösterebilir. İlk önemli sonucu 1931'den 1932'ye kadar yapılan bir dizi testte elde edildi.

durugörü prosedürü 24 öğrenci denek 800 denemede (160 MCE'ye karşı) toplam 207 isabet verdi, bunun için p değeri 1'den küçük bir milyon (Mauskopf & McVaugh, 1980, s. 90).

Rhine ayrıca, özellikle duyuşal ipuçlarının ortadan kaldırılmasıyla ilgili olarak, deneysel prosedürünü sıkılaştırmaya çalıştı. Örneğın, bazıları önceki ESP kart paketlerinin her kartın arkasındaki desende çok küçük farklılıklar vardı ve denekler kartların arkalarını görebilirlerse öğrenebilecekleri (kasten veya bilinçsiz olarak) fark edildi.

belirli kartları ön yüzdeki desene göre ayırt etmek. Benzer şekilde, deneyciyi görebilen veya duyabilen denekler, deneycinin yüz ifadesindeki veya ses tonundaki ince değişikliklerin farkında olabilirler.

doğru ağrı yapıldı. Kapalı bir güverte ile, güverteden bir kare (örneğin) izildiğini bilerek, denek biraz

diğer sembolleri taşıyan kartları doğru tahmin etme şansı artar. Rhine kitabını yayınladığında *Ekstra Duyusal Algı* 1934'te teknikteki kademeli iyileştirmelerini tanımladı (eleştirmenler daha önceki deneyleri yakalamakta ve onları zayıf kontrol için eleştirmekle birlikte). Yine de, Rhine'ın kitabının ana işlevi, ESP'nin nasıl çalıştığını göstermekti.

hipoteze, diğer psikologları benzer araştırmalar yapmaya teşvik ederek, katı bir bilimsel tarzda yaklaşılabılır. Başarı

kendi çalışmalarından bazılarından ESP'nin gerçekliğini kanıtlamak için değil, olabilecek kişilerin olduğunu belirtmek için çok fazla alıntı yapıldı.

sürekli olarak şans seviyesinden daha iyi performans gösterebilen ve dolayısıyla ESP üzerine deneysel bir araştırma programı pekala uygulanabilir olabilir. Örneğın,

Rhine'ın seçkin deneklerinden biri, koşu başına ortalama 8 vuruş yapan Metodist bir ilahiyat öğrencisi Hubert Pearce idi (5'lik bir MCE'ye kıyasla).

690'dan fazla çalışma (17.250 deneme). Ren'in *Ekstra Duyusal Algı* ayrıca, bu tür çalışmaların okültizmden ayrılabilceğini göstermek ve kendi analizlerinde bulduğu bazı eğilimleri desteklemek amacıyla deneysel parapsikolojik araştırmaların tarihini de gözden geçirdi.

veri.

Kitap başlangıçta Amerikan psikolojik topluluğu arasında ihtiyatlı bir ilgiyle karşılandı. Kitap daha sonra halkın dikkatini çekti ve sadece en çok satan haline gelmekle kalmadı, aynı zamanda çok fazla yorum aldı.

popüler basın ve ESP kartları için bir moda başlattı. Psikologlar arasındaki tepki kısa sürede şiddetle antipatik oldu; Bunun Duke Üniversitesi araştırmasına verilen tanıtımdan mı, medyada yapılan abartılı iddialardan mı yoksa ESP'nin kabul edilen davranış bilimi ilkeleriyle uyumsuz olduğuna dair farkındalığın yeniden canlanmasından mı kaynaklandığı belirsizdir. Her halükarda, 1934 ile 1940 arasında ESP, büyük bir psikolojik tartışma olarak öfkelendi.

Rhine'in çalışmaları şiddetli eleştirilere maruz kaldı. Yorumun çoğu tamamen retorikti: Örneğin, Duke araştırması batıl inançlara ve mistisizme dayandığı için gülünçtü ve bu nedenle psikoloji bilimini itibarsızlaştırdığı düşünülüyordu. Eleştirmenlerin daha rasyonel argümanlarından bazıları şunları içeriyordu: geçersiz istatistiksel analizler, kontrolsüz duyusal ipuçları, kayıt hataları, yetersiz karıştırma, isteğe bağlı durdurma, boş sonuçların bastırılması ve sahtekarlık. Ren tanıdı ve ilgilendi

bu eleştirilerin birçoğu daha sonraki araştırmalarında (Pratt ve diğerleri, 1940).

Uzun yıllar boyunca Rhine tarafından geliştirilen teknikler, ESP araştırmalarının gündemini etkin bir şekilde kontrol etti. Daha sonraki parapsikologlar, kısmen daha maceralı deneysel prosedürler tasarladılar.

uzun kart tahmin denemeleri serisinin katıksız bıkkınlığı. Örneğin, standart ESP sembolleri yerine Fisk ve Mitchell (1953) izimleri kullanmıştır.

akrebi 1'den 12'ye kadar olan saat konumlarından birini gösteren bir saat yüzünün; ne yazık ki bu hedefler tatmin edici olmadı çünkü katılımcıların belirli zamanlar için tercihleri vardı ve bu tepki önyargıları verileri kirletmiştir (Chauvin, 1985, s. 26).

Modern elektronik gelişmeler de romanın tasarımına katkıda bulunmuştur.

kısıtlı seçenekli hedefler 1960'ların sonlarında Schmidt (1969, 1970a), bir dizi ESP hedefinin belirlendiği cihazlar inşa etti.

kısmen radyoaktif veya elektronik bir kaynaktan parçacıkların rastgele emisyonu ile. Bunlar szderastgele olay oluşturucular(REG'ler), Tart'ın (1976) "on-seçmeli eğitici" nde olduğu gibi bir hedef ışıkları paneline bağlanabilir.

veya bir video ekranında hedef olayların bir görüntüsüne. Bu tür ESP test makineleri, katılımcılar için kartlardan daha eğlenceli olmakla kalmıyor.

tahmin testleri ancak veriler verimli bir şekilde toplanabilir ve işlenebilir insan hatası riski olmadan otomatik olarak.

Serbest yanıt tekniklerinin popülaritesi de son birkaç on yılda, özellikle çeşitli değişmiş bilinç durumlarında duyu dışı deneyimler üzerine araştırmalar bağlamında yeniden canlandı. Aslında, serbest yanıt prosedürleri artık bu alanda baskın paradigmayı oluşturuyor, bu nedenle serbest yanıt metodolojisi hakkında daha fazla şey söylemek uygun. Ücretsiz yanıtlı çalışmalarda hedef materyal sınırsızdır, örneğin coğrafi alanlar, sanat

baskılar ve daha yakın zamanda film, video veya dijitalleştirilmiş klipler kullanılabilir.

Tipik olarak serbest yanıtlı hedefler, hedeflenenden daha renkli ve karmaşıktır.

sınırlı seçimli çalışmalarda kullanılan basit semboller. Bir çalışmadan önce, deneyciler çok sayıda hedef olasılık hazırlarlar.

hedef havuzu,ve hedef havuzunu tipik olarak dört farklı hedeften oluşan daha küçük kümelere bölerler. Örneğin, 120 sanat baskılı kartpostal havuzu, her biri etiketli zarflara gizlenecek ve 30'a bölünecek

dörtlü takımlar. Herhangi bir deneme için, rastgele bir set seçilir ve daha sonra deneme için belirlenmiş ESP hedefi olmak üzere bu setten rastgele bir hedef seçilir. Setteki diğer üç hedef şu şekilde önemli bir rol oynamaktadır: *tuzak hedefler*. Göreceğimiz gibi, hedef ve tuzaklara ihtiyaç var. *YARGILAMAK dönem*.

Deneme devam ederken, gönderen (eğer varsa) seçilen hedefi görüntülerken hedefin kimliği dahil olan herkesten gizlenir.

duruşmada. Alıcının tek bir arama yaptığı veya hedef kimliğiyle ilgili tahminde bulunduğu sınırlı seçimli çalışmalardan farklı olarak, serbest yanıtli çalışmalarda alıcının herhangi bir deneme için hangi hedefin seçileceği hakkında hiçbir fikri yoktur. Bu nedenle alıcı, konu hakkında bir dizi farklı izlenim verebilir.

hedef kimlik ve bu izlenimler herhangi bir biçimde olabilir, örneğin bir

Bir rüyanın raporu, bir dizi eskiz veya bir rüya olarak bilinen düşünce ve duyguların devam eden sözlü bir raporu. *mental aktivite*. Alıcının izlenimleri kaydedilebilir veya kopyalanabilir. Kısıtlı-seçmeli çalışmalarda, bir isabetin meydana geldiği kesindir. Örneğin Zener kartlarıyla, alıcı bir "yıldız" ararsa ve hedef bir yıldızsa, deneme isabet olarak sayılır. Buna karşılık, serbest yanıtli hedeflerin ve hedef yanıtlarının sınırsız doğası, şu anlama gelir:

alıcının elde edip etmediği konusunda bir yargıya varılmalıdır.

hedef hakkında bilgi. Serbest yanıtli çalışmalarda, o zaman, yargılama dönemi kilit bir aşamadır. Alıcı, izlenimlerini verdikten sonra

Hedefe, alıcıya veya bağımsız bir kişiye, alıcının izlenimleri ile dört hedef olasılığı arasındaki benzerlik derecesini yargılamak için hedef ve tuzak içeren set verilir. Her biri

dört hedef olasılığına bir puan verilir veya alıcının izlenimlerine benzerlik sırasına göre sıralanır ve alıcının izlenimlerine en çok benzeyen hedef daha önce rastgele seçilmiş ve görüntülenmiş olan gerçek hedefse bir isabet puanlanır. gönderen tarafından. Bu işte serbest yanıtli çalışmalarda istatistiksel değerlendirme, zorunlu seçim çalışmaları için olana benzer hale gelir. Sadece şans eseri isabet alma olasılığını biliyoruz (bir hedef ve üç tuzak varsa yüzde 25) ve bir

Bir olasılık değeri elde etmek için şans isabet oranını gerçek isabet oranı ile karşılaştırdığımız deneme sayısı. Bu nedenle, serbest sistemde oldukça daha karmaşık prosedür-

yanıt çalışmaları sonunda oldukça basit bir istatistiksel değerlendirmeye indirgenir. şimdi serbest yanıtlı çalışmaların bazı örneklerine dönelim.

Brooklyn, New York'taki Maimonides Tıp Merkezinde, Ullman, Krippner ve Honorton, rüyalar sırasında ESP zerine bazı büyüleyici çalışmalar yürüttüler (Child, 1985; Ullman & Krippner, 1970; Ullman & Krippner, Vaughan, 1989). Bu araştırmacılar, deneysel katılımcıların rüyalarının içeriğinin, duyuşal olarak erişilemeyen resimsel hedeflerle, yani ünlü sanat eserlerinin baskılarıyla tematik olarak ilişkilendirilebileceğini bildiriyor. benzer bulgular daha sonra diğer araştırma ekipleri tarafından rapor edilmiştir (inceleme için bkz. Sherwood & Roe, 2003). Maimonides ekibi ayrıca bir dizi Resimsel içeriğin on özel boyutunun varlığının ve yokluğunun tüm kombinasyonlarını temsil eden 1.024 fotoğrafik slayt (Honorton, 1975). Bir hedef slayt ve deneysel bir deneğin değiştirilmiş bir bilinç durumu sırasındaki görüntüleri, bu on boyutta bağımsız olarak kodlanabilir. ve aralarındaki yazışmalar tamamen nicel bir şekilde değerlendirildi. Bu ve benzeri hedef materyal, özellikle duyuşal kısıtlama veya ganzfeld koşulları sırasında ESP ile ilgili olanlar olmak üzere, bazı büyük serbest yanıt araştırmaları serisine önemli bir katkı yaptı.

bu bölümde daha sonra söylenir.

Şekil 7. Rüyalarda ESP ile ilgili bir Maimonides çalışmasına katılan bir katılımcı (fotoğraf: Stanley Krippner).

Stanford Araştırma Enstitüsü'nde Targ ve Puthoff (1978) tarafından halkın ilgisini çeken deneysel bir prosedür tasarlandı.

California'da. dublajlı *uzaktan izleme* Deneyisel deneklerinden, bir eş-
deneycinin, rastgele seçilmiş bir dış mekan konumunu tanımlamaları istenir.

şu anda yer almaktadır. Hedefin kimliğine kör olan yargıçlar, deneklerin görüntü
protokollerini, bölgedeki her bir konuma yazışmaları için derecelendirir.

potansiyel hedef havuzu. Targ ve Puthoff, deneklerin görüntüleri ile nesnenin
altındaki gerçek hedef arasındaki ekstra şans yazışmalarını rapor eder.

uzaktan izleme prosedürü, yargıçlarının gerçekte hedeflerin kimliğine
tamamen kör olup olmadığı konusunda bazı anlaşmazlıklar olmasına rağmen
(Alcock, 1990; Marks & Kammann, 1980; Tart, Puthoff & Targ, 1980). bu

prosedür diğer araştırmacılar tarafından kullanılmıştır (örneğin, Dunne, Jahn &
Nelson, 1983), ancak yine bu çalışmaların bazılarında istatistiksel ve
metodolojik kusur önerileri var (Hansen, Utts & Markwick, 1992; *bkz.*

Dobyns, Dunne, Jahn ve Nelson, 1992; Targ, 1994). Bu eleştirileri gerektiği
gibi değerlendirdikten sonra Schmeidler (1994a) yine de kanıtların uzaktan
izleme prosedürünün psi'ye elverişli olduğu hipotezini desteklediği sonucuna
varır ve daha yakın tarihli birkaç çalışmadan biri de (Storm, 2003)

şansın üstünde performansın bazı kanıtlarını gösterdi. Yenilikçi ESP

araştırmalarının son zamanlardaki bu telaşına rağmen, çoğu kişi için

çağdaş psikologlarda 1934–1940 tartışmalarının atmosferi hakimdir.
Örneğin, Day's (1969) ve Marks'ta sunulan argümanlar.

(1986) ESP araştırmalarının eleştirileri esasen 1930'lardan kalma olanlarla
aynıdır. Son zamanlarda iddia edilen metodolojik kusurları listelemek ve olası
etkilerini istatistiksel olarak incelemek için bazı girişimlerde bulunuldu.

rapor edilen veriler üzerinde. olarak bilinen bir teknik *meta-analiz* sağlar
belirli bir fenomen üzerinde bilinen tüm deneylerdeki sonuçların
toplanması (Green & Hall, 1984; Krippner ve diğerleri, 1993; Steinkamp, 1998).
Her deneyi belirgin veya potansiyel metodolojik kusurlar için kodlayarak, her bir
kusurun veriler üzerindeki etkisi değerlendirilebilir. Örneğin, motive edilmiş
kayıt hatalarının teorik olarak mümkün olduğu çalışmalarda bulunan deneyisel
ESP etkisinin boyutu, bu tür hataların meydana gelemeyeceği deneylerdeki efekt
boyutu ile karşılaştırılabilir. ESP testlerindeki ekstra şans puanları, eleştirmenler
tarafından iddia edilen kusurlardan kaynaklanıyorsa

meta-analiz bunu ortaya çıkarmalıdır. ESP deneyinin çeşitli özel
sınıflarının meta analizleri yapılmıştır (örneğin, Bösch, 2004; Child,
1985; Crandall, 1991; Haraldsson ve Houtkooper, 1995; Haraldsson,
Houtkooper & Hoeltje, 1987; Honorton, 1985; Honorton ve Ferrari, 1989;
Honorton, Ferrari & Bem, 1998; Hyman, 1985; Lawrence, 1993; Milton,

1997; Milton & Wiseman, 1999a,b; Schechter, 1984; Sherwood ve Roe, 2003; Stanford ve Stein, 1994; Steinkamp, Milton ve Morris, 1998; watt, 1994b). ESP araştırmasının kümülatif kaydına ilişkin sonraki bir bölümde meta-analizin bazı sınırlamalarını tartışacağız. Ama meta temelinde

bir dizi ESP çalışmasının analizi, bir eleştirmen ve bir parapsikolog, en azından deneysel etkinin makul bir şekilde atfedilemeyeceği konusunda hemfikirler.

ya boş sonuçların bastırılması ya da geçersiz istatistiksel prosedürler (Hyman & Honorton, 1986). Şunu da eklemek gerekir ki meta-analizin kendisi hala nispeten tartışmalı bir istatistiksel teknik olarak kabul edilmektedir.

Her halükarda, bugün psikologlar arasında hakim olan izlenim, orijinal ESP tartışması sırasında çok fazla ısı üretildiği yönünde, ESP'ye yönelik parapsikolojik araştırmalar hakkında bilimsel olmayan bir şey olmalı. Her ne kadar şüphecilerin söylemleri kesinlikle bu tutumu sürdürmeye hizmet etse de

mevcut konum, parapsikologların, ESP'nin bu varsayımsal yeteneğini kontrol etmek için teknikler geliştirmedeki başarısızlığıyla daha da ağırlaştı. En iyi denekler koşu başına ortalama yalnızca 8 vuruşu sürdürebiliyorsa ve şimdi tipik olarak seçilmemiş denek gruplarının kısa çalışmaları yaklaşık 5,2 isabet sağlıyorsa (5'lik MCE'ye kıyasla), o zaman *ne olursa olsun* arasında

istatistiksel anlamlılık düzeyi veriler, insanların bazı doğaüstü bir biçimde farkındalıklarını algılayan duyularla erişilemeyen şeylere yönlendirebilecekleri konusunda pek ikna edici değildir. Şüphesiz bazı bilim adamları

oturup fark etmeden önce tutarlı yüzde yüz doğruluk (koşu başına 25 vuruş) gerektirir. Böylece, Gendin (1998, s. 439), "Biz

Eğer psi gücünü varsayıyorsak, o kişinin neden herhangi bir yanlış arama yaptığını bilmek isteyebilir." Bu aşırı gereklilik mantıksız olsa da

üzerinde önemli bir kontrole izin verecek şekilde ESP'nin doğası hakkında yeterli bir anlayış kazanma sorumluluğu tamamen parapsikoloğun üzerindedir.

fenomen, böylece diğer bilim adamlarını sadece istatistiksel olarak değil, terimler ama bir *duygusakeviye* de.

Fakat mevcut deneysel kanıtların nesnel durumu nedir? Dürüst insanların gözünde ESP'nin gerçekliğini kanıtlıyor mu?

gözlemci? Bu konuya üç yaklaşım araştırılmalıdır. İlki, kesin bir deneyin varlığıyla ilgilidir; ikincisi, ESP deneylerinin kümülatif kaydının ağırlığında özgünlük arar;

ve üçüncüsü, bir ESP deneyinin neler yapabileceğinin mantıksal değerlendirmesini gerektirir.

başarmak. Bu üç yaklaşım sırayla ele alınmaktadır.

Kesin Deneyin Varlığı

ESP'nin orijinal olup olmadığına karar vermenin bir yolu, özgünlük konusu söz konusu olduğunda kesin olan bir ESP deneyinin yerini belirlemektir. Özellikle, ESP deneyiminin paranormalliğine şu şekilde ikna edilebilir miyiz? parapsikologların kendilerinin kabul ettiği bazı çalışmaların sonuçları en dikkatli yürütülen arasında?

Şekil 8. Hubert Pearce (solda) Ren tarafından ESP için test ediliyor (fotoğraf: RRC).

Kesin bir ESP deneyi talebi birkaç eleştirmen tarafından yapılmıştır (örneğin, Price, 1955, 1956) ve parapsikologlar, özgünlük için en iyi kanıtı sağladığına inanılan geçmiş çalışmaları aday göstererek aralıklı olarak yanıt vermişlerdir (örneğin, Beloff, 1980; Rao, 1984). Kesin seçim deneyi açıkça öznel ve bir dereceye kadar keyfi bir süreçtir. Beloff (1980) aşağıdaki kriterleri önerdi. İlk olarak, deneycinin sahip olduğu

parapsikoloji camiası tarafından iyi tanınan ve iyi tanınan yetkin bir kişi olmak. İkincisi, deneyin raporunun

makalelerini düzenli olarak editör incelemesine ve nitelikli meslektaşlar tarafından hakemliğe tabi tutan saygın bir bilimsel dergide yayınlanmalıdır. Üçüncüsü, genel deneysel ESP puanları, seçici raporlama, isteğe bağılı durdurma veya rastgele olmayan hedef seçimi gibi herhangi bir prosedürel yapaylık göz ardı edilebilecek kadar yüksek derecede önemli olmalıydı. Dördüncüsü, deney seçkin parapsikologlar tarafından mevcut en iyilerden biri olarak kabul edilmek.

Beloff'un kriterlerini karşıladığı kabul edilen birkaç deney aday gösterildi (örneğin, Beloff, 1980; Rao, 1984). Her ne kadar olursa olsun, kesin bir deney kavramında temel bir zorluk var. Araştırmacının mesleki itibarı ve çalışmanın yürütülmesindeki kesinliğe gösterilen dikkat ve ayrıca çalışmanın bulgularını onaylayan bilim adamlarının durumu ve sayısı ne olursa olsun, ne kadar uzak bir yargıda bulunursak bulunalım, her zaman bir olasılık vardır. deney personelinin verileri manipüle etmek veya icat etmek için gizlice bir araya gelmesidir. Böyle bir argüman İngiliz psikolog ve eleştirmen Hansel (1966, 1980) tarafından Beloff'un kriterlerini karşılayan bir deney için ileri sürüldü: Rhine'in Pearce-Pratt çalışması (Rhine, 1936; Rhine & Pratt, 1954). Hansel'in bu argümanı kullanması, herhangi birine uygulamaya çalışmadığı ölçüde siyasi olarak motive psikologlar tarafından araştırılan diğer fenomen, geçerliliği dokunulmazdır. Kısacası, bu konuda kesin bir deney yoktur ve olamaz. ESP'nin orijinalliyi.

Kümülatif Kayıt

Herhangi bir tek deneyle bazı hataların bulunabileceği göz önüne alındığında, belki de ESP'nin orijinalliyine ilişkin en iyi kanıt, ESP araştırmasının kümülatif kaydındaki eğilim tarafından sağlanabilir. Literatürdeki bazı deneyler sahte verilere dayanmak iyi olur; gerçekten de, tıpkı psikoloji ve

diğer bilimlerde. Diğer deneyler, duyuşal duyuları ortadan kaldıramamak gibi, kalitesiz deneysel prosedürler yoluyla önemli sonuçlar vermiş olabilir.

İpuçları. Yine de önemli verilere ilişkin diğer raporlar, önemin tamamen tesadüfen elde edildiği nadir durumlara atfedilebilir.

Her ne olursa olsun, deneysel raporların önemli bir kısmı önemli verilerden bahsediyorsa, kesinlikle şunu iddia etmek mantıksızdır. *Tüm* bunların çoğu bu tür eserlerden kaynaklanıyordu. Yani, kesinlikle en az birine güvenebiliriz.

Kümülatif kayıttaki önemli çalışmaların bir

gerçek etki. Biri bu argümanı kabul ederse, istatistiksel olarak anlamlı sonuçlar veren deneylerin nispi sıklığı şunu gösterecek şekildedir: burada açıklamak yerine açıklamayı garanti eden bir şey var uzak.

Son zamanlarda ESP araştırmasının kümülatif kaydının değerlendirilmesi, meta-analizin istatistiksel tekniği ile kolaylaştırılmıştır. Söylenildiği gibi daha önce, meta-analiz, belirli bir fenomen üzerinde bilinen tüm deneylerde sonuçların toplanmasına izin verir. Ek olarak, bu kapsamda mümkün

Sadece tesadüfi sonuçlar veren bilinmeyen ve rapor edilmemiş deneylerin varlığına izin veren teknik. kapsamlı bir ankette

ESP çalışmalarının meta-analizleri Utts (1991), özellikle ESP'nin serbest yanıtli araştırmalarında, makul olarak rapor edilmemiş boş bulguların varlığına atfedilemeyecek küçük ama olumlu bir etki için güçlü kanıtlar olduğu sonucuna varmıştır. Bu gerekçelerle bazı parapsikologlar, ESP'nin artık kanıtlanmış bir fenomen olarak görülmesi gerektiği sonucuna varmışlardır.

Broughton (1991, s. 279) bu anlamda, örneğin, ESP araştırmasının meta-analizini kışkırtıcı bir şekilde "tartışma katil."

Öte yandan, şu anda parapsikolojide uygulanan meta-analizin hastalıklarımız için her derde deva olmadığına inanmak için nedenler var (Watt, baskıda). Örneğin, meta-analizlerin nasıl yorumlanacağı konusunda tartışmalar devam ediyor.

ganzfeld koşulları altında ESP çalışmaları (örneğin, Milton & Wiseman, 1999a, 2001; Storm & Ertel, 2001, 2002). Broughton'un meta-analizi tartışma katili olarak tasvir etmesi bu nedenle aşırı iyimser olabilir.

Meta-analiz, literatür taramasının nicel bir biçimi olarak görülse de, pratikte meta-analizlerin nasıl yürütüldüğü konusunda bir miktar öznellik kalır.

Deneyimlerine dayanarak, parapsikologlar böylece işaret edebilirler.

örneğin kullanarak meta-analizin iyileştirilebileceği yollara çoklu bağımsız ve kör kodlayıcılar (Steinkamp, 1998).

Parapsikoloji gibi küçük bir alan için ek bir sorun, çalışmaya dahil etme kriterlerini ve meta-analiz için kodlama kriterlerini çalışmaların sonucuna kör bir şekilde koymanın mümkün olmamasıdır. Dahil edilme kriterleri ve kodlama için ayarlanması gerekir *peşinas* lında yapılan çalışmaların

(Akers, 1985; Kennedy, 2004; Milton, 1999; Scargle, 2000).

Kennedy'nin "Önerisi ve

psi savunucuları ve şüpheçileri için meydan okuma" belki de bu sorunu tanımak ve bir çözüm önermek için en ileri adımdır (Kennedy, 2004). Farmasötik

araştırmalardaki deneyimlerinden yararlanan Kennedy, şunları tavsiye ediyor:

önerilen önemli çalışmalar önceden belirlenir ve planlanır. Deneyimli parapsikologlar, ılımlı şüpheçiler ve bir istatistikçiden oluşan bir komite önerilen protokolleri gözden geçirip yorumlayabilir, böylece

Veriler toplanmadan önce metodolojik konular ele alınır. Keşif çalışmaları elbette devam edecekti, ancak sonuçların bilinmesinden önce bu şekilde belirlenecek ve gelecekteki ispata yönelik meta-analizlerden önceden hariç tutulacaktı. Bu nedenle, tek bir kesin deney mümkün olmasa da, birçok farklı araştırmacı tarafından birçok farklı laboratuvar da yapılan çalışmalardan oluşan ileriye dönük bir kanıta yönelik metaanalizin, en yakın parapsikoloji veya herhangi bir davranış bilimi olduğunu iddia edebiliriz.

bu mesele - bir metnin gerçekliği hakkında kesin bir sonuca varabilir. deneysel etki.

Bu sizi, komşu psikoloji ve parapsikoloji kampları arasında dolaşmaya zorlanan acemi olarak nereye bırakıyor? Her iki tarafı destekleyen argümanlar olduğu için, mantıksal olarak size en tatmin edici gelen yorumu seçmelisiniz ya da özgünlük sorununun çözülmemiş veya özünde çözülemez olduğunu kabul etmeye zorlanmalısınız. bizim

ESP için deneysel kanıtların, diğer psikolojik fenomenler için genel olarak talep edilen kriterleri karşıladığını söylemek adil olur. Emin olmak gerekirse, ESP deneyleri, herhangi birinin garanti edebileceği anlamda tekrarlanamaz.

karşılaştıkları ilk kişiyle önemli bir ESP puanı elde etmek

gelecek Salı sabahı saat ondan sonra. Ancak, lisans laboratuvar çalışmaları deneyimlerimize göre, psikologlar genellikle kendilerini, çalışmalarının birçoğunun gerektirdiği tekrarlanabilirlik düzeyi ve kalitesi konusunda yanılgıya düşürürler.

kabul edilen fenomenler

Her halükarda, özgünlüğün bu türden tekrarlanabilirliği gerektirdiğine ikna olmaya devam ediyoruz; özünde zayıf ve istikrarsız bir fenomen, onu deneysel olarak ortaya çıkarma girişimlerine karşı dirençli olabilir, ancak yine de "gerçek" olabilir.

(Beloff, 1985). Yine, herhangi bir geleneksel (sezgisel olarak kabul edilebilir) ile psikolojik bir fenomen, sahtekarlığın tamamen akıl almaz olduğu bir deneyi talep etmeyi kimse hayal edemezdi. Eğer çok sayıda bağımsız araştırmacılar böyle bir konuda önemli veriler elde etmişti.

fenomen, bazı boş sonuçların varlığına rağmen, psikologlar tereddüt etmeden fenomenin bir sahtekarlık eseri, zayıf deneysel prosedür veya benzeri olmadığı sonucuna varacaklardır. Sezgisel olarak kabul edilebilir veriler için bir dizi kural ve parapsikolojik ve diğer "radikal" veriler, ESP çalışmalarının gerçek bir fenomenin göstergesi olduğuna kendimizi ikna etmiş buluyoruz. Bununla birlikte, bu fenomenin ESP olduğu belirsizdir, ancak aşağıda göstermeye çalıştığımız gibi. sonraki bölüm.

ESP Verilerinin Mantıksal İncelemesi

Kesin bir deneyin var olduğu veya kümülatif deney kaydının bu gereklilik için yeterli bir ikame oluşturduğu kabul edilse bile, istatistiksel olarak anlamlı olanın kanıtlanması gerekir.

ESP'nin orijinalliği konusunda veriler kesindir.

Özünde ESP testleri, bazı deneklerin veya denek gruplarının, duyuşal olarak erişilemeyen hedeflerin kimliğini tesadüfen beklenenin ötesinde bir düzeyde tahmin edebildiğinden başka bir şey göstermez. Bu, aşağıdakilerle tutarlıdır:

bilgi edinmenin paranormal bir yolunun varlığı, ancak aşağıdaki nedenden dolayı varlığını kanıtlamaz. Parapsikologlar yok hedeflerden alıcının zihnine gerçek bir bilgi geçişi olduğunu gösterdi. Uygunsa, ESP kanalı

bu terimlerle düşünmek, belirlenmemiş ve belirleninceye kadar, ekstra şansın veya diğer açıklamaların *anormal* veriler mümkündür. Örneğin, belki de doğada bir ölçüyü etkileyen bir kuvvet vardır.

iki karşılaştırılabilir nesne dizisi (bir dizi hedef ve bir dizi çağrı gibi) arasında ekstra şans yakınsama veya eşbiçimlilik seriler arasındaki herhangi bir gerçek bilgi akışı. Belki de "şans" süreçlerinin nasıl işlemesi gerektiğine dair mevcut fikrimiz geçersizdir. Bu tür hipotezlerin esası, bu noktada incelemeyi gerektirmez (bkz.

8), ancak bir dizi isteğe bağlı hipotez formüle etme olasılığı, ESP deneylerinin verilerinin gerçek bir fenomene tanıklık etmesine rağmen, bu verilerin aşağıdaki faktörlerden başka faktörlere atfedilebileceğini göstermektedir.

ESP. Kısacası, ESP'yi veri tutarlı bir hipotezden bir

otantik fenomen, parapsikologlar ayrıca var olduğunu tespit etmelidir.

ESP test durumunda ESP'ye aracılık eden nesnel süreçler. Bu, ESP'nin aracı olarak algılanabilir bir sinyale dayandığının gösterilmesi ve vücudun belirli bir organı tarafından kaydedilmesi gerektiği anlamına gelmez.

Belki de ESP bu şekilde çalışmıyor. Temel süreçleri ne olursa olsun, yine de bağımsız olarak ölçüme açık oldukları gösterilmelidir.

sağladıkları ekstra şans performansı. Bu bağlamda, ESP'nin gerçekliği, ESP'nin doğasına ilişkin bazı değerlendirmeler ışığında çözümlenmelidir. Yani, kanıta yönelik araştırmanın önemi,

süreç odaklı araştırma sonuçları üzerine. Altta yatan sürecin ESP mi yoksa ana akım psikologlar için daha tanıdık bir şey mi olduğunu belirlemeye ek olarak, süreç odaklı araştırma tutarlı sonuçlar verebilir.

modeli, anormal kart tahmin verilerinin ESP'yi mi yoksa bunun yerine prosedürel yapaylığı mı yansıttığını gösterebilecek işlevsel ilişkiler. ESP'ye yönelik deneysel araştırmaların odak noktası böylece değişir süreç odaklı çalışma.

ESP araştırma bulgularını daha ayrıntılı olarak ele almaya geçmeden önce, bu noktada, yürütmeye teşebbüs eden herhangi biri tarafından uygulanması gereken bazı metodolojik önlemleri ele almak uygun olacaktır.

ESP araştırması.

ESP Araştırmalarında Metodolojik Önlemler

Uyarıcı bir hikaye ile başlayalım. İkinci yazar (CW) yakın zamanda bir kişinin (kişinin

yardımcı) başka bir uzak ve duyuşal olarak izole edilmiş kişiye yardım edebilir (*yardımcı*) bir dikkat odaklama görevinde performanslarını geliştirmek. Çalışma

basit bir tasarımı vardı: yardımcı, rastgele ve dengeli bir “yardım” ve “kontrol” periyotları programı izledi. Yardım dönemlerinde,

yardımcı, yardımcıyı düşündü ve odaklanmalarına yardımcı olmaya çalıştı. Sesi azaltılmış bir odada bulunan yardımcı program hakkında hiçbir şey bilmiyordu.

yardımcının takip ettiğini ve dikkatleri odak nesnesinden ayrıldığında bir düğmeye basması gerektiğini söyledi. Düğmeye basma şuydu:

çalışmada bağımlı değişkendir. Diğer her şey eşit olduğunda, yardım süreleri boyunca düğmeye basma sayısında,

kontrol dönemleri. Uzaktan yardım yapılıyorsa, yardım dönemlerinde kontrol dönemlerine kıyasla daha az dikkat dağıtıcı olacağı tahmin ediliyordu. Çalışma sırasında, yardımcı deney odasında oturmuştur.

ve odaklanma görevine başlaması istendi. Bir dakika kadar sonra deneyci, bilgisayara etki programını yardımcıya göstermeye başlaması talimatını verdi. Çalışmada, her biri bir test oturumunda yer alan 60 katılımcı vardı ve elbette deneyi yapan kişi, her oturum sırasındaki etki takvimi konusunda kördü. Dikkatli pilot testler, bilgisayarın, etki programı kaydıyla birlikte düğme basmalarını doğru şekilde kaydettiğini doğruladı. Katılımcıların dikkatlerini önemli ölçüde daha az dağıtan bu çalışmada, güçlü bir uzaktan yardım etkisi ortaya çıktı.

yardım dönemlerinde kontrol dönemlerine kıyasla. Bu etkinin gücüyle hem ilgilendi hem de biraz endişelendi (etki, diğer benzer çalışmalarda elde edilen etkiyle hiç karşılaştırılabilir değildi), CW bir replikasyon çalışması tasarladı ve yürüttü. Uzun lafın kısı, bir bilgisayar programlama hatasının "kontrol" düğmesine basmanın yapay olarak fazla olmasına yol açtığını buldu. Etki planı yardımcıya gösterilmeye başlamadan kısa bir süre önce, yardımcının yaptığı herhangi bir tuşa basıldı.

bilgisayar tarafından "kontrol" presleri olarak etiketlenir (Watt ve Brady, 2002).

Pilot testler neden programlama hatasını ortaya çıkaramadı? Pilot testler, resmi bir oturumu tam olarak tekrarlamadı; laboratuvar personeli, pilot çalışmalarda katılımcı olarak hareket etti. Çalışmanın tasarımını biliyorlardı ve veri toplamadan önceki süre boyunca düğmeye basmadılar. Bu hikaye gösteriyor

Ses yalıtımı, çift kör tasarım, rastgele ve dengelenmiş etki dahil olmak üzere kapsamlı önlemler alınmış olmasına rağmen bize program ve otomatik veri kaydı—bir yapaylık hala içeri sızdı. CW, orijinal çalışmasındaki etkinin boyutuyla ilgilenmemiş olsaydı, bir çoğaltma yapmak için motive olmayacaktı ve kusur fark edilmeden kalmıştır.

Kesin bir çalışma diye bir şeyin olmadığını daha önce belirtmiş olsak da, açıkça bir çalışmanın kanıt sağladığını iddia etmek için.

ESP hipotezinin desteklenmesi, duyuşal sızıntı, yetersiz randomizasyon ve veri kaydı ve analizindeki hatalar gibi olası alternatif hipotezleri en aza indirmek önemlidir. Deneyimsiz veya dikkatsiz araştırmacıyı bekleyen gerçek bir mayın tarlası var. Bunlardan herhangi biri

ESP'ye benzeyen ama öyle olmayan bir etkiyi bir çalışmaya dahil edebilir. Bu Kapsamlı bir metodolojik liste sağlamak için kapsamımızın ötesinde

önlemler. İlgilenen okuyucu aşağıdaki faydalı metinlere yönlendirilir: *Parapsikolojinin Temelleri* (Edge, Morris, Palmer & Rush, 1986, Chapter 4 ve 5) ve Milton ve Wiseman'ın (1997) kitabı *İçin öneriler ESP Araştırması*. Büyük ölçüde ikincisinden yola çıkarak, aşağıdaki ilke önlemler vurgulanmıştır.

Ön şartname. Deneysel detaylar ve istatistiksel testler önceden belirtilmelidir. Bu, deneycinin daha sonra yok saymasını önlemek içindir. hipotezini desteklemeyen verilerdir. Önceden belirtilmesi gereken ayrıntılar, örneklem büyüklüğünü (çalışmadaki deneme sayısı), hangi denemelerin pilot ve hangilerinin resmi olduğunu ve hangi istatistiksel testlerin kullanılacağını içerir. ve tek kuyruklu mu yoksa iki kuyruklu mu olacakları.

rastgeleleştirme. İstatistiksel testler, ESP testlerindeki hedeflerin rastgele seçilmesini gerektirir. Farklı rastgeleleştirme yöntemleri mevcuttur ve bunlar yeterlilikleri bakımından farklılık gösterir. Örneğin kart tahmininde, el karıştırma hedef sırayı yeterince rastgele değil. Elektronik rastgele sayı üreteçleri (RNGS) rastgele bir çıktı üretir, ancak çıktı etkilenebilir güç artışları ve sıcaklık değişiklikleri gibi dış etkilerle. Sözde RNG'ler (rastgele bir dizi üretmek için bir algoritma kullanan) deterministiktir ve bu nedenle çevresel etkiye duyarlı değildir, ancak rastgeleliklerinin yeterliliği her zaman açıkça belgelenmez. Rastgele sayı tabloları bu problemlerin çoğunu önler, özellikle Rand şirket tabloları (Rand Corporation, 1955). Bunlar kullanılırsa, araştırmacıların bir giriş noktası belirlemenin kesin yöntemini bildirmeleri önerilir (Hyman & Honorton, 1986). Deneysel yazma, randomizasyonu kimin yaptığına dair bir açıklama ekleyin. Örneğin, deneyci hedef rastgeleleştirmeyi yaptıysa, o zaman bunu yapmayabilir. bir oturum sırasında hedef kimliğe gerçekten kör olun. Son olarak, testlerin kullanılan rastgele kaynak yürütülmeli ve raporlanmalıdır.

Katılımcı seçimi. Seçilmiş veya özel konular kullanılırsa, katılımcı tekrarlanan testlere tabi tutulur. Bu, katılımcının deneysel güvenlik önlemlerini aşmanın yollarını keşfetmesini sağlayabilir. özel konular (örneğin, kendi kendine yeten medyumlar) ayrıca yeteneklerine dair olumlu kanıtlar elde etmek için kişisel bir yatırıma sahip olabilir ve bu nedenle hile yapmaya çalışmak için daha fazla motivasyona sahip olabilir. Çok sayıda seçilmemiş konunun kullanılması, katılımcı sahtekarlığı olasılığını azaltır, ancak muhtemelen bunun maliyeti vardır.

daha zayıf psi etkilerine sahip olmak.

Hedef seçimi. Hedefler bir çalışmadan önce seçilirse, kimlikleri korunmalıdır - örneğin, kilitli bir dosya dolabında veya parola korumalı bir bilgisayarda saklanmalıdır. Aksi takdirde, tespit etmek mümkün olabilir kullanıldığı oturumdan önce bir hedefin kimliği. **duyusal koruma.** Erken Ren kart tahmin çalışmalarının bir kusuru, gönderici ve alıcının aynı odada bulunmasıydı. Her ne kadar alıcı hedef kartın yüzünü göremediyse, gönderenin duruşundaki veya nefesindeki değişikliklerin hedefle ilgili bilgileri ortaya çıkarması olasıdır. İdeal olarak, gönderici ve alıcı ayrı, bitişik olmayan bir yere yerleştirilmelidir. ve aynı katı veya başka bir bağlantıyı paylaşmayan ses yalıtımlı odalar havalandırma sistemi gibi. Hedef bilgisini iletebilecek herhangi bir duyusal sızıntıya karşı koruma sağlamak hayati önem taşır - öncesinde, sırasında ve sonrasında. oturum, toplantı, celse. Örneğin, bir oturum sırasında video hedefleri kullanılıyorsa, ses parçasının alıcının odasında duyulmaması önemlidir. statik ise Sanatsal baskılar gibi hedefler kullanılıyorsa, opak bir şekilde gizlenmelidirler. duruşmadan önce zarflar. Bu koruma, çalışmaya katılan diğer bireyleri de kapsamalıdır. Örneğin, başka laboratuvar varsa hedef kimliğini bilen personel, alıcı.

Hedef değerlendirme. Gördüğümüz gibi, serbest yanıtli çalışmalarda hedef ve tuzak olasılıklarından hangisinin gerçek olduğunu belirlemek için bir yargıç gereklidir.

hedef. Yargıç, alıcı veya çalışma tamamlandıktan sonra bir dizi oturum dökümlerini dikkate alan bağımsız bir yargıç olabilir. bu yargıcın gerçek hedef kimliği hakkında herhangi bir bilgiden korunması gerekir. Burada, hakimnin herhangi bir hedefe bakmaması önemlidir. Tuttuğu hedef üzerinde yağlı parmak izleri, parfüm veya

kırışma - bu, hedef kimliğe ilişkin duyusal bir ipucu sağlayacaktır. Bu olasılığa karşı korunmak için iki tane olması tavsiye edilir.

özdeş hedef kümeleri—biri göndermek için, biri de yargılamak için. Ayrıca, alıcının izlenimlerinin daha sonra yargılanmak üzere yazıya dökülmesi gerekiyorsa, bu hayati önem taşır.

transkripsiyon yapan kişinin hedef kimliğe kör olduğunu.

Genel bir tavsiye de, bir çalışmanın tasarım aşamasında kasıtlı aldatma konusunda uzmanlığa sahip bir kişiye - örneğin bir sihirbaza - danışılmasıdır (Hansen, 1990). Sihirbazlar yanılmaz değildir, ancak

Deneyisel önlemleri atlatmak için diğer araştırmacıların kaçırdığı fırsatları tespit edebilmek. Bu yönergelerin çoğu—

özellikle yeterli randomizasyon, kör yöntemlerin kullanımı ve ön-Çalışma tasarımının, hipotezlerin ve analizlerin belirtilmesi - sadece parapsikolojide önemli değildir, aynı zamanda tıbbi araştırma, deneysel psikoloji ve fizik gibi diğer disiplinlerde de uygulanmalıdır.

(Watt ve Nagtegaal, 2004). Parapsikologların karşılaştığı metodolojik zorlukların ve araştırmalarının yapıldığı incelemenin tabi olmak, parapsikologların araştırmalarına birçok ana akım araştırmacının durumundan daha yüksek metodolojik standartlar uygulama eğiliminde oldukları anlamına gelir. Bu, parapsikologların yöntemlerinin özellikle katı olduğu anlamına gelmez, sadece diğer ana akım araştırmacılardan genellikle daha katıdır. Bir sonraki bölümde göreceğimiz gibi, dikkatli bir inceleme birçok parapsikolojik çalışmanın mükemmel olmaktan uzak olduğunu ve bu konuda rehavete mahal yoktur.

ESP'de Süreç Odaklı Araştırma

Bu bölümün geri kalanı, varsayımsal ESP olgusunun altında yatan süreçlerin özelliklerini ortaya çıkarmak için tasarlanmış deneysel çalışmaların bir incelemesine ayrılmıştır. Bölüm 1'de belirtildiği gibi, süreç odaklı olarak adlandırılan bu araştırma, kendi başına ESP'nin gerçekliğini varsaymaz. ESP'nin var olmadığı gösterilseydi, süreç odaklı araştırmaların sonuçları kart tahmin performanslarındaki anormalliğin doğası için hala geçerlidir kimliği ne olursa olsun.

Bununla birlikte, özgünlük sorunu, üzerinde belirgin bir etkiye sahip olmuştur. süreç odaklı araştırmaların yürütülmesi. Akers (1984), ESP'nin bağıntıları ile ilgili deneylerin metodolojik bir analizini üstlendi. kişilik, tutumlar ve bilinç durumları alanlarında performans. Bunların önemli bir çoğunluğunda, en azından hedefin rastgele olmaması gibi metodolojik kusurlar için bir fırsat belirledi. diziler, duyuşal sızıntı, denek aldatma, kayıt hataları, puanlama hataları, istatistiksel ihlaller (örn. isteğe bağlı durdurma) ve deneyci sahtekar.

Süreç odaklı araştırmalar yürüten parapsikologlar, ESP'nin gerçekliğinin, prosedürel kontrolde kesinliğin artık gerekli olmadığına dair yeterli bir kesinlikle kurulduğunu varsayma eğilimindeydiler.

ESP'nin özelliklerinin araştırılmasında. Tabii bu varsayım, son derece uygunsuzdur. Süreç odaklı olduğundan emin olamıyorsak, çalışma aslında ESP'ye dokunmak veya kart tahmin anomalisidir, o zaman çalışmanın verilerinin o anomalinin özellikleri hakkında herhangi bir şey ortaya çıkardığından da emin olamayız. Tabii ki, Akers tipik olarak gösteremedi potansiyel kusurların fark edildiğini ve istatistiksel olarak anlamlı sonuçların üretilmesinde tanımlanabilir bir rolü olduğunu, ancak analizi, herhangi bir tek çalışmanın bulgularına çok fazla güvenmemek için bir uyarı görevi görüyor, bunun yerine süreç odaklı daha fazla bilgi sahibi olmak için bir uyarı görevi görüyor. edilmiş veriler

çeşitli araştırmacılar tarafından çoğaltılmıştır.

Süreç odaklı ESP araştırmasında daha düşük seviyedeki prosedürel kontrolün yine de düzeltilmesi gerekmektedir. Milton'a (1996) göre bazı deneysel parapsikologlar, uygulamaları gereken metodolojik güvencelerin farkında olmayabilirler ya da farkında olmayabilirler. eleştirmenlerin gözünde bu güvencelerin önemi.

Süreç Odaklı Araştırma ve Parapsikolojik Deneyci Etki

ESP'nin doğasına ilişkin araştırmaları gözden geçirmeden önce, metodolojik bir konu daha gündeme getirilmelidir. olarak bilinir *parapsikolojik deneyci etkisi* ve eğer ESP ve diğer parapsikolojik fenomenler gerçekleşse ve bireyin bilinçli kontrolü dışında işleyebilirlerse, parapsikologların ESP'nin doğasını belirlemek için güvenilir bir yolu olmayabileceği sorununu ortaya çıkarmaktadır. Yani süreç odaklı araştırma pekâlâ boş olabilir.

Diğer psikolojik araştırma türlerinde olduğu gibi, ESP deneylerinde deneklerin performansı deneycinin davranışından etkilenebilir.

(örneğin bkz. White, 1977). Deneycinin motivasyon düzeyi ve

katılımcıları ele alış biçimi, deneklerin motivasyonunu ve beklentilerini etkileyebilir ve bu da puanlarının düzeyi üzerinde bir etkiye sahip olabilir.

Benzer şekilde, deneycinin eylemlerinden herhangi biri deneklere deneysel hipotezin kesin doğasını öneriyorsa, aksi halde yapmayacakları bir şekilde gerçekleştirmeye çalışabilirler. İnsan deneyleri prosedüründeki bu tür önyargılar, psikologlara aşınadır ve kasıtlı adımlar,

operasyonlarını ve etkilerini en aza indirecek şekilde alınmalıdır. Deneycinin veriler üzerindeki etkisinden kaynaklanan metodolojik sorunlar

genel olarak adlandırılır *deneyci efektleri*.

Bununla birlikte, parapsikolojik deneyler için o kadar özel zorluklar ortaya çıkaran bu türden ek bir önyargı vardır ki,

olarak özel olarak belirlenmiş *parapsikolojik deneyci etkisi*. Esasen psi araştırmasında parapsikolojik deneyci etkisi, elde edilen verilerin parapsikolojik yeteneklere kısmi bağımlılığıdır.

deneyci (Kennedy & Taddonio, 1976; Schmeidler, 1997; White, 1976). Parapsikolojik deneyci etkisinin varlığını varsaydığı gibi

psi açısından, ESP'nin özgünlüğü konusu için özellikle sorunlu değil, ancak bir araştırmacı için mümkün olup olmadığı sorusunu gündeme getiriyor.

ESP'nin doğasını araştırmak için.

Örneğin, bir araştırmacının dışa dönüklerin içe dönüklerden daha iyi ESP puanlayıcıları olduğu hipotezini test etmek istediğini varsayalım. olasıdır

deneyci bilinçaltında kendi önsezisini kullanabilir ve

iyi puanlamaya daha yatkın bir dizi hedef bulmak ve bunları dışadönük katılımcılar grubuna tahsis etmek için diğer duyu dışı yetenekler.

Gerçekten de, duyu dışı yeteneklerin kasıtsız olarak kullanılabileceğine dair bazı ampirik kanıtlar vardır (Palmer, 2000; Schechter, 1977).

Psikokinezi (zihin tarafından fiziksel sistemler üzerinde paranormal bir etki) olasılığı hesaba katılırsa, deneycinin bilinçaltında, hipotezi destekleyen bir yönde her denek için hedef dizilerin üretimini bile etkileyebileceği düşünülebilir. Dolayısıyla dışadönüklük ile ESP performansı arasında gözlemlenen bir ilişki, deneycinin kendi bilgisini bilinçaltı kullanımının bir yapaylığından başka bir şey olmayabilir.

ya da kendi psi'sini bu ilişkiye uygun olarak üretmek.

Parapsikolojik deneyci etkisi ne ölçüde işliyor? Anekdöt olarak, bazılarının olduğu öne sürülmüştür. *psi iletken deneyciler* (örneğin, Amerika'da Charles Honorton ve Marilyn Schlitz)

İstatistiksel olarak anlamlı ESP bulgularını nadiren elde eden ve etiketlenmiş diğerlerinden daha yüksek anlamlı sonuç oranı *psi-inhibitör deneyciler* (örneğin, İngiliz parapsikologlar John Beloff ve Susan

Blackmore). Bu bariz farklılık, tanıdık psikolojik deneyci etkilerinden (örneğin, deneyin motivasyonu üzerine) kaynaklanıyor olabilir veya daha başarılı deneycilerin daha büyük psi yeteneklerine (parapsikolojik deneyci etkisi) veya

deneycilerin profesyonelliklerindeki ve muhafazakarlıktaki farklılıklar onların hipotezlerinden.

Konuyla ilgili bazı araştırmalar yapılmaktadır (örneğin, Parker, 1977). Schmeidler ve Maher (1981) ve Edge ve Farkash (1982) şunu bildirmektedir: öğrenciler, psi'ye elverişli deneycilerin "beden dilini", psi'ninkinden daha fazla samimiyet ve esneklik iletme olarak değerlendiriyor. engelleyici deneyciler, ancak bu bağıntı henüz deneycilerin psi deneylerinin yürütülmesi sırasındaki davranışları için gösterilmemiştir (Palmer, 1993). Yine, Smith (2003), 50 deneycinin akran dereceli psi-iletkenliğinin deneycilerin deneycileri ile korele olduğunu bulmuştur.

kendi PK yeteneklerine olan inançları ve deneysel bir çalışmada ESP'yi göstermenin mümkün olduğuna olan inançları. Bu, psi iletken deneycilerin çalışmalarında kendi psi yeteneklerini daha fazla kullanabildikleri anlamına gelebilir, ancak aynı zamanda psi iletken deneycilerin

olumlu bir sonuçtan daha emin ve böylece deneysel katılımcılarında benzer bir bakış açısı geliştirebilir. İlginç bir şekilde, Smith (2003) anketindeki parapsikologların yarısından biraz fazlası sadece düşük ila orta Kimin psi'ye elverişli veya psi'yi engelleyici olduğunu derecelendirirken anlaşma.

Derecelendirilen 50 araştırmacıdan sadece 16'sı için çok yüksek düzeyde anlaşma (yüzde 85'in üzerinde) vardı. Bu durum, araştırmacıların çoğunluğu için öyle olmadığını göstermektedir.

psi'ye yardımcı mı yoksa psi önleyici mi oldukları açıktır. Anket keşfetmeye çalışmadı *gerçek* (algılanana karşı) deneyci başarı oranı.

Parapsikolojinin deneyci etkisine ilişkin araştırmalar, daha nesnel bir psi-iletkenlik ölçümüne sahip olmaktan fayda sağlayabilir, ancak bu büyük görev henüz gerçekleştirilmedi. Son olarak, bir dizi çalışmada ikinci yazar (CW), bir psi-deneyci etkisinin kapsamının *olumsuzluk* deneyi yapanın önceki itibarından veya

deneyci oturum sırasında veya deneklerin güveni, rahatlığı ve deneycilerin algılarına göre psi-destekleyici önerilerde bulundu.

sıcaklık ve profesyonellik (Watt ve Baker, 2002; Watt ve Brady, 2002). Bununla birlikte, paranormal olaylara aşırı inançları veya inançsızlıkları temelinde seçilen birden fazla deneycinin kullanıldığı bir çalışmada, bulundu. en güçlü psi sonuçlarının inanan deneyciler tarafından elde edildiği (Watt & Ramakers, 2003). Birlikte ele alındığında, bu çalışmalar göstermektedir ki, parapsikolojik deneyci etkisi daha kapsamlı olmayı hak ediyor araştırma (Palmer, 1997a; Schmeidler, 1997).

Deneyci psi'nin etkisini en aza indirmek için bazı prosedürel stratejiler Stanford (1981) tarafından önerilmiştir. Sınırlı bir uygulamaya sahip olduğu kabul edilen bir araştırma stratejisi, orijinal olarak başka amaçlar için gerçekleştirilen eski bir ESP deneyinden elde edilen verileri analiz etmektir (Beloff, 1986).

Bununla birlikte, parapsikologların parapsikolojik deneyci etkisine karşı tek genel savunması, birinin tekrarını yapmaktır. başkasının deneyleri. Belirli bir sonuç birkaç bağımsız deneyci tarafından doğrulandığından, belki de izole bir araştırmacının kendi veya

kendi psi'si. İlgisiz taraflar çoğaltmaları yapmak için tutulabilir (örneğin, bkz. Schmidt, Morris & Rudolph, 1986), ancak deneyci etkisinin sınırlarını bilmiyoruz; ilgisiz asistanlar bile deneycinin beklentilerini telepatik olarak öğrenebilir ve kendi psi'lerini kullanabilirler.

deneyciyi zorlamak için.

Bu metodolojik noktaları gerektiği gibi bilerek, şimdi ESP'nin doğasının deneysel araştırmasına ilişkin literatürü gözden geçirebiliriz.

Süreç odaklı çalışmalarda potansiyel metodolojik kusurların görülme sıklığı (Akers, 1984), parapsikolojik deneyci etkisi ve ESP puanlarının doğal güvenilmezliği nedeniyle, tekrarlanan veya en azından tutarlılık gösteren bulgulara odaklanılmalıdır.

İlgili veriler. Burada incelenmesi gereken konular, ESP test performansı kalıpları ve hedefler, test ortamı ve teste katılan kişilerle ilgili değişkenlerin rolüdür. Palmer (1978a, 1982) ve Schmeidler (1994a) tarafından yapılan anketler paha biçilmez bir araştırma olarak tavsiye edilmektedir.

bu konuda kaynak.

ESP Performansı: Modeller ve İyileştirme

Deneysel bir ESP görevinde performansın karakteri nedir? Genel isabet oranının yanı sıra, özellikle katılımcıların uzun ESP koşulları gerçekleştirdiği sınırlı seçilmiş çalışmalarda, bireylerin performans modellerinde belirli tutarlılıklar gözlemlenmiştir.

aramalar. Bu modeller kısaca anlatılacaktır.

Psi Eksik

Bazı bireylerin (ve belirli deneylerdeki bazı grupların) bir ESP görevinde şansın önemli ölçüde altında puan aldığı bulunmuştur. Buna psi eksik denir. Bunun ESP (veya genel olarak psi) eksikliğini göstermediğini belirtmek önemlidir, çünkü ikincisi önemsiz puanlarla ilişkilendirilecektir. Bunun yerine, psi eksikliği, bir bakıma psi'nin bir ifadesi olarak görülebilir.

bu bilinçli niyetin tersi bir sonuç üretir. Katılımcının tahminleri, şans eseri beklenenden daha sık yanlıştır, yani katılımcı, hedeflerin kimliğine duyarlılık gösterir, ancak

bu hassasiyetle çelişiyor. Tutarlı eksik, çeşitli psi'dir

bu, onu başka bir belirli sembol olarak adlandırma yönündeki tutarlı bir eğilim nedeniyle bir sembolde zayıf puanlamaya neden olur (Cadoret & Pratt, 1950; Kelly, Kanthamani, Child & Young, 1975; Kennedy, 1979; Timm, 1969). Daha yakın yıllarda, serbest yanıt yöntemlerinin artan kullanımı ile daha az dikkat

psi eksik verildi.

Göreceğimiz gibi, psi eksikliğinin kısmen ruh hali ve tutumdaki olumsuz unsurların veya kişiliğin yönlerinin bir sonucu olduğu düşünülür; bu unsurlar, psi eksiklerinin ESP'lerini yanlış bir şekilde odaklamasına neden olabilir (Crandall, 1985). Eksik psi gözlemleri, psi'nin birinciye çarpmasından çok daha az yaygın olsa da, bir etki olduğunu düşündürecek kadar çoktur.

burada açıklanmalıdır (Rao, 1965).

Eleştirmenler, sözde psi kaybının ortaya çıkmasının, rapor edilen kart tahmin verilerini istatistiksel olarak kabul ettiklerini doğruladığını iddia etmeye meyilli olacaklardır.

ucubeler. Bu şansın altındaki puanlar, merkeze dayalı rastgele tahmin puanlarının normal dağılımının negatif kuyruğundan başka bir şey olarak görülmez.

koşu başına ortalama 5 vuruş. Bu yoruma karşı iki puan sayılır. İlk olarak, bu "normal eğri" modeli altında psi-eksik verilerin insidansı, psi-hiting sonuçları ile aynı olmalıdır, ancak aslında birincisi

ikincisinden çok daha düşüktür. Kuşkusuz bu, araştırmacıların psi'nin eksik olduğunu kanıtlayan verileri yayınlamama yönündeki henüz tanımlanmamış bir eğilimden kaynaklanıyor olabilir. İkincisi, psi eksikliğinin ortaya çıkması, aşağıdakilerle ilişkili görünmektedir:

belirli psikolojik değişkenler; eğer doğruysa durum böyle olmamalı
kontrollü ESP testleri tamamen rastgele tahmin gerektirir.

Konum Etkileri ve Düşüş Etkileri

DeneySEL ESP araştırmalarında, performansın sıklıkla testin tanımlanmış birimleri veya bölümleri dahilinde azalır (Rhine, 1969; Schmeidler, 1944). Bir koşu içinde (25 tahmin) ilk yarıda sık sık puanlama, ikinci yarıdakinden daha üstündür. Bir konunun performansı aynı zamanda, sürekli olarak iyi bir ESP sanatçısı için bu kadar uzun süre bekleyen parapsikologların canını sıkacak şekilde, zamanla kademeli olarak düşebilir. Etki büyüklüğünde benzer bir kronolojik düşüş, aynı araştırmacı veya araştırma görevlisi tarafından gerçekleştirilen bir dizi deneyde bulunabilir. grup. Bu tür düşüşler, can sıkıntısının etkilerinden ve faizin her bir birimin başında ve sonunda karşılaştırılmalı olarak canlanmasından kaynaklanabilir. deney (Nash, 1989).

Düşüş etkilerinin ortaya çıkması, önceki yıllarda bir dizi ampirik incelemeye tabi tutulmuş olsa da, bir kart tahmin metodolojisinden ilerleme bilgisayarlı prosedürlere olan ilgi, bu etkilere dikkatin azalmasıyla (Palmer, 1978a, s. 171) veya aslında engelleyin (Schmeidler, 1994a). Yine de bazı düşüş etkileri bulunmaya devam eder (örneğin, Dunne, Dobyns, Jahn & Nelson, 1994; Haraldsson ve Houtkooper, 1995).

Diferansiyel Etki

Bir deneyde iki zıt koşulun kullanılması, iki koşul altında, genellikle psi ile zıt performans seviyelerine neden olabilir. birinde vuruyor ve diğ erinde psi eksik. bu *diferansiyel etki* (Rao, 1965). Çoğ u zaman, zıt koşullar arasındaki farklı etki anlamlı görünür (örneğin, Carpenter, 1971), ancak diğ er durumlarda öyle görünüyor. oldukça kaprisli, belki de bir tür deneyci etkisinin işleyişine iş aret ediyor. Rao ve Palmer (1987), diferansiyel etkiyi ř u şekilde belirtmektedir: parapsikolojide tekrarlanabilir bir etkinin üç örneğ inden biri. Belki de, o zaman, daha yakın zamanda parapsikologların bu etkiye çok az dikkat etti.

Yer değ iş tirme

Bazı deneylerde, bir deneğin tahminleri amaçlanan hedeflerle yalnızca şans düzeyinde eşleşirken, her çağrının amaçlanandan önceki (veya sonraki hedef) hedefle eşleşmesi için önemli bir eğilim olduğu bulunmuştur. Yani, ESP ya geçici olarak yerinden edilmiş gibi görünüyor. veya uzamsal olarak bilinen bir etkiyer *değiştirme*. Etkisinin genellikle 1938'de önde gelen bir Amerikalı tarafından tesadüfen keşfedildiği söylenir. deneysel fizikçi ve onun tarafından isimsiz olarak ilan edildi ([Abbot], 1938), ancak konseptte daha önceki referanslar literatürde bulunabilir.

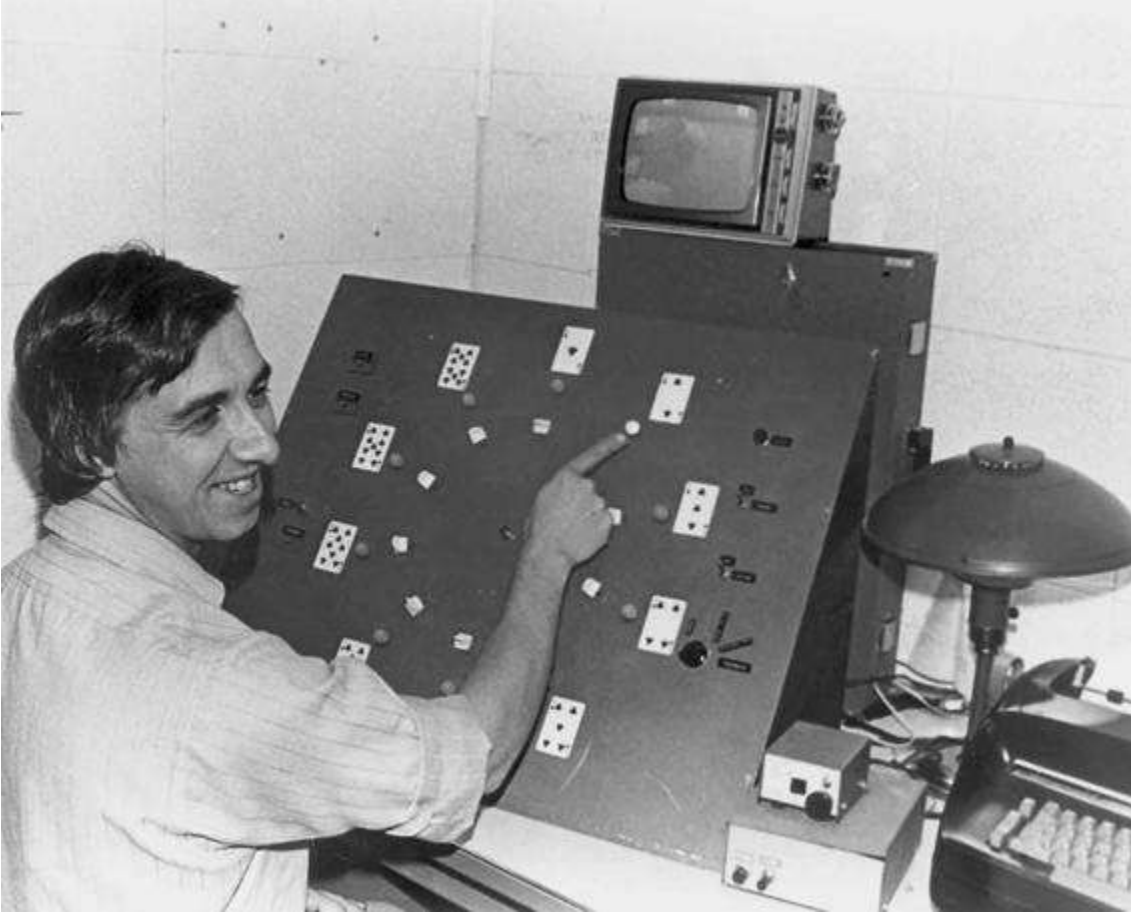
(Alvarado, 1989a). Yer değiştirmeyeyle ilgili birkaç çalışma olmasına rağmen (örneğin, Crandall, 1985, 1994; Tart, 1978; Soal & Bateman, 1954), Milton (1988a,b), bu tür deneylerin çok az olduğu konusunda uyarıda bulunur.

metodolojik olarak sağlamsa, fenomenin doğasına ilişkin herhangi bir genelleme temelsiz olacaktır. Bununla birlikte Braud'un (1987) ampirik literatürü gözden geçirmesi, yer değiştirme etkilerinin olumsuz ruh halleri ve tutumlarla bağlantılı olduğunu, buna olumsuz test durumlarının neden olduğu durumlar da dahil olmak üzere; sabırsızlık, özellikle deneysel prosedürle şiddetlendiğinde; ve o anki amaç veya hedefte dikkatin dağılması veya özümsememe. braud ESP deneğinin yakın hedefin ötesini keşfetme merakının da önemli bir faktör olabileceğinden şüpheleniyor, ancak bu, dikkati dağıtabilirlik/ emilme boyutunun motive edici bir unsuru olarak yorumlanabiliyor. Yer değiştirmenin daha ileri deneysel çalışması için bir alan vardır.

hedefi deneyimlemede ESP yanıtının inhibisyonu ve absorpsiyonu kavramlarıyla ilişkisi. Yakın zamanda yapılan bir çalışma, bu sorunları araştırmaya başladı, duygusal travma geçmişi olan bireylerle çalışmak ve ile ilgili olarak hem geriye hem de ileriye doğru yer değiştirmeyi gözlemleyerek duygusal olarak yüklü hedefler (de Graaf & Houtkooper, 2004).

Varyans Etkileri

Bazen şans beklentisinden istatistiksel bir sapma, ortalama puan açısından değil, verilerin varyansında kendini gösterebilir. Çeşitli varyans etkileri rapor edilmiştir (inceleme için bkz. Carpenter, 1977, s. 243-252), bunlardan biri *kümeleme*. Kümeleme, isabetlerin her birini birbirinden ayrı tutmak yerine bir araya getirme eğilimidir. geri kalanı (Don, McDonough & Warren, 1995; Kelly, 1982).

Şekil 8. Charles Tart, öğrenmeyi incelemek için on seçenekli eğitimceni kullandı ESP'deki efektler (fotoğraf: Charles Tart).

Post Hoc Analizlerdeki Etkiler

Yukarıdaki etkilerin birçoğunun ortaya çıkması henüz tahmin edilemez ve bu çeşitli kalıpların varlığını test etmek için her türlü post hoc analiz yapıldığında, tamamen tesadüfen önemli bir sonucun ortaya çıkması için makul bir olasılık vardır; Hatırlayacağınız gibi, veriler tamamen rastgeleyse ve 20

bunlara farklı istatistiksel analizler uygulanırsa, ortalama olarak bu analizlerden biri yine de .05 olasılık düzeyinde "önemli" bir sonuç verecektir. Performansın sürekli yeniden analizi yoluyla önemli bir eğilim için böylesine körü körüne bir araştırma, deneyiciyi açıkça "verilere zarar verme" veya "hipotez tasarrufu" suçlamasına açık bırakacaktır. Nitekim, Ockam'dan alıntı yaparak

Razor, Alcock (2003) bu tür “varlıkların çoğalması”nı eleştirir. Bunlar bu nedenle, parapsikologlar hangi koşullar altında daha iyi olduklarını belirleyinceye kadar çeşitli etkiler anlamlı kabul edilemez. gerçekleşmesi beklenirdi.

İyileştirme ve Geri Bildirimin Rolü

Daha önce belirtildiği gibi, genellikle bir deneğin ESP puanlarının düştüğü gözlemlenir. Amerikalı bir psikolog/parapsikolog Charles Tart (1966, 1977), kronolojik düşüşlerin ve genel olarak düşük performansın öğrenme için yetersiz fırsatlardan kaynaklandığını savundu. Bir koşunun sonunda veya

bir oturumun sonunda, katılımcıya toplam performans düzeyi söylenir (örneğin, Duke Üniversitesi çalışmalarında olağan olduğu gibi), bunun bireyin "ESP kullanırken" öğrenmesine pek yardımcı olmaz. Tart, deneğe, yapılan her çağrının doğruluğu konusunda bilgi verilmesini tavsiye eder, böylece deneğe, çağrılarının doğru olduğu denemelerde neyi farklı yaptıklarını (hatta sezgisel olarak) belirleme şansı verir. Başka bir deyişle, ESP görevi, aşağıdakilerle bir öğrenme haline gelebilir:

uygun tepkiler, anında geri bildirim sağlanması yoluyla pekiştirilir. Tart (1976) ve diğerleri (örn., Honorton, 1970; Sandford, 1977; Vaughan & Houck, 2000), deneme-deneme geribildirim altında ESP puanlarında bir miktar iyileşme olduğunu bildirmiştir, ancak mevcut veriler tutarsızdır (örn., Delanoy, Morris & Watt, baskıda) ve durum basit bir öğrenme hipotezinin izin vereceğinden çok daha karmaşık görünüyor (örneğin, Jackson, Franzoi & Schmeidler, 1977). Öğrenme etkileri meydana gelirse, bugüne kadar tipik olarak deneylerde çalışılardan çok daha uzun eğitim süreleri gerektirebilir.

ESP performansının öğrenme ilkelerinin uygulanmasıyla artırılıp artırılmayacağını söylemek için henüz çok erken, ancak konu o kadar önemlidir ki, önemli bir araştırma çabası gerektirir.

ESP Performansında Hedef Değişkenler

ESP testlerinde hedef, telepatik bir prosedürde olduğu gibi zihinsel, durugörüde olduğu gibi fiziksel veya GESP'de olduğu gibi zihinsel ve/veya fiziksel olabilir. Arasında

araştırmacılar tarafından kullanılan hedefler standart ESP sembolleri, rakamlar, harfler, kelimeler, renkler, çizimler (örneğin hayvanların), tablolar, fotoğraflar, üç boyutlu nesneler, uzak çevresel ayarlar, video klipler ve müzik. Hedef materyalin ekstra şans performansı ile ilgili yönlerini belirlemek için bazı çalışmalar çeşitli spesifik konulara odaklanmıştır. fiziksel ve psikolojik boyutlar.

Bedensel yönler

Hedeflerin boyutu, özellikle katılımcılara hedef boyutunun değiştirileceği konusunda bilgi verilmediği takdirde, sınırlı seçimli ESP testlerinde performansı etkilemiyor gibi görünmektedir. Aynı şekilde, ESP hedeflerinin özneye olan mesafesinin performans üzerinde net bir doğrusal etkisi olmadığı görülmektedir; meydana gelen bu tür etkilerin öznenin farklılığı açısından açıklanabileceği düşünülmektedir.

görev algısı. (Bu, duyu dışı "sinyal" in mesafeyle zayıflamadığını kesin olarak gösterdiği şeklinde yorumlanmamalıdır; bir ESP puanı "sinyal gücünün" saf bir ölçüsü değildir.) Son çalışmalarda

dinamik hedeflerin (video klipler) statik olanlardan (örneğin fotoğraflar) daha etkili olabileceğine dair göstergeler vardır (Bem & Honorton, 1994; Lantz, Luke & May, 1994). Watt (1988), ilk hedef tipinin ikincisine göre bilişsel olarak daha belirgin olabileceğini ve dinamik hedeflerin olduğunu öne sürmektedir.

ayrıca steril geometrik semboller veya statik resimlerden ziyade gerçek hayattaki ESP ayarlarına çok daha fazla benzerlik gösterir. laboratuvara gelince testler, parapsikologlar, psikologlar gibi, genellikle pragmatik düşünceler lehine ekolojik geçerlilik.

Psikolojik Yönler

Hedefler için psikolojik tercihler konular arasında farklılık gösterir. Bazı araştırmalar, deneklerin duygusal nedenlerle tercih ettiği hedeflerle daha yüksek ESP puanı bulmuştur (örneğin, yabancıların adlarına kıyasla arkadaşların adlarını kullanmak hedefler olarak; Dean ve Nash, 1967; ayrıca bkz. Carpenter, 1971 ve Johnson & Nordbeck, 1972).

Bununla birlikte, bazı durumlarda, olumsuz tonlu hedefler, duygusal olarak olumlu malzemedan ziyade psikolojik olarak daha fazla çağrıştırmacı olabilir. Böylece, birçok

spontan duyu dışı deneyimler, travmatik yaşam olaylarıyla (örn. sevilen birinin ölümü). Bu eğilim laboratuvar bağlamında takip edilmiştir. Bir rüya durugörü deneyinde video klipleri hedef olarak kullanmak

Sherwood, Dalton, Steinkamp ve Watt (2000), olumlu veya tarafsız video materyallerine kıyasla duygusal olarak olumsuz hedeflere sahip isabetlerin daha büyük bir oranını gözlemledi. Delanoy'un (1989a) başarılı serbest yanıtli hedeflerin özelliklerine ilişkin araştırması çok az sayıda tutarlı bulgu ortaya çıkardı ve anekdotsal olarak araştırmacıların duygusal olarak çağrışım yapan hedefleri tercih etmesine rağmen, bu tercihi destekleyecek çok az deneysel kanıt olduğunu öne sürdü. Warcollier'in (1948/2001) önerdiği gibi, bireysel katılımcıların farklı hedef türlerine verdikleri tepkilerde çok farklı olabilir. genellemelere ulaşmak zordur.

ESP Performansındaki Diğer Durum Değişkenleri

Hedef materyal dışındaki test durumunun yönleri, ESP puanlarının seviyesini etkileyebilir. Buradaki ilgili değişkenler şunları içerir: deneysel personel ve deneysel ayar ve prosedür.

Deneysel Personel

Deneycinin çalışmanın sonucu üzerindeki olası etkisi daha önce özellikle parapsikolojik deneyci etkisi ile ilgili olarak not edildi. Şimdi daha geniş anlamda deneyci etkilerinin işleyişini belgeleyen önemli bir literatür var (inceleme için bakınız White, 1977). Örneğin, Honorton, Ramsey ve Cabibbo (1975), iki

denek grupları, biri arkadaşça ve destekleyici bir şekilde hareket eden bir deneyci ve diğeri ani bir olayı etkileyen bir deneyci ile, resmi ve düşmanca bir tavır. Eski grup önemli psi elde etti vurma ve ikincisi, psi eksik.

Deneyci (yani, çalışmayı tasarlayan ve denetleyen kişi) ve deneklerin kendileri dışında, bir telepatik veya GESP çalışmasında deneysel prosedürde yer alan bir diğer önemli kişi, gönderici veya aracıdır. Bazen aracının rolü deneyci tarafından üstlenilir (veya

bir eş-deneyci), ancak birçok çalışmada, özellikle de failin algılayıcının performansına katkısının doğasıyla ilgili olanlarda, diğer

insanlar ajan olarak hareket etmek üzere işe alınır.

Ne yazık ki, failin katkısına çok az araştırma yapılmıştır (Carpenter, 1977, s. 252–257; Kreidler & Kreidler, 1973). Buradaki temel sorun, ajanın anlamlı puanlama için gerekli olup olmadığıdır (Palmer, 1978a, pp. 96-102). Bunu değerlendirmenin bir yolu, GESP koşulları altındaki performansı bir durugörüdeki performansla karşılaştırmaktır.

görev. Bu tür bazı çalışmalarda, algılayıcılar prosedürdeki farklılığın farkındaydı ve bu nedenle sonuçlar, çalışmanın bir eseri olabilir.

bu bilginin deneklerin beklenti ve motivasyonu üzerindeki etkisi (için bu eserin işleyişine ilişkin kanıtlar için bkz. Roe, Sherwood & Holt, 2004). Daha iyi çalışmalar, denekleri bazılarının

denemeler kahindi ve diğerleri GESP'ye izin verdi. Bu deneylerin bir kısmı, GESP koşulunda üstün puanlamayı kanıtlar, bu da ajanın bir miktar katkı sağladığını düşündürür, ancak bu model hiçbir şekilde değildir.

evrensel (örn. Morris, Dalton, Delanoy & Watt, 1995). Yakın zamanda yapılan ilginç bir çalışma, gönderenin bir PK ajanı olarak hareket edip etmediğini değerlendirdi.

ESP çalışmaları. Roe, Holt ve Simmonds (2003), bir ganzfeld ESP çalışmasında bir alıcıdan gelen ifadelerle dayalı olarak ESP puanlamasını karşılaştırdı.

sonraki bölümde daha fazla ayrıntı) alıcının yakınına yerleştirilmiş bir elektronik rastgele olay oluşturun (REG) ile. bilmediği

gönderici, her oturum sırasında REG bir 'sözde-mentasyon' oluşturmak için 768 ifadelik bir havuzdan tanımlayıcı ifadeleri rastgele seçti

bu daha sonra hedef ve tuzaklara karşı yargılandı. Canlı alıcı istatistiksel olarak anlamlı bir yüzde 35 isabet oranı elde etti ve REG isabet oranı yüzde 32,5 ile karşılaştırılabilir (şans beklentisi yüzde 25 idi). Bunlar

bulgular, failin rolünün net olmaktan uzak olduğunu ve

Bölüm 6 ve 8'de bu konuya tekrar dönün.

DeneySEL Ayar ve Prosedür

Bir ESP deneyinin başarısı, deneğin testi tamamladığı prosedürden ve fiziksel koşullardan etkilenebilir. Tepki oranı da dahil olmak üzere çeşitli prosedürel değişkenler incelenmiştir.

(örneğin, Milton, 1994), tepkinin kendiliğindenliği (Stanford, Frank, Kass &

Skoll, 1989a, b), aydınlatma seviyeleri (Bevan, 1947), fon müziği (Eilbert & Schmeidler, 1950; Quider, 1984) ve ödül veya ceza (örn., Casler, 1976; McElroy ve Brown, 1950). Bununla birlikte, belki de en fazla ampirik dikkati çeken prosedürel özellik, katılımcının ruh halidir.

test boyunca. Daha spesifik olarak, araştırmacılar çeşitli bilinç durumlarının ESP'ye elverişliliğini incelediler. ana devletler

Bu tür çalışmalarda kullanılan hipnoz, duyuşal (algısal) yoksunluk veya *ganzfeld*, meditasyon, ilerleyici gevşeme, hipnagogik durumlar, rüya görme ve ilaç zehirlenmesi. Belki bunların sonuncusu hariç

Yukarıdaki bilinç durumlarının her birinin psi'ye elverişli olduğunu düşündüren önemli kanıtlar vardır (bir inceleme için bkz. Honorton, 1977), ancak

araştırma metodolojik kusurları olmadan değildir (Schechter, 1984;

Sherwood ve Roe, 2003; Stanford ve Stein, 1994).

Son yıllarda ganzfeld prosedürüne özel önem verilmiştir. Bu prosedür kapsamında, yapılandırılmış görsel stimülasyon şu şekilde hariç tutulur:

alıcının her bir gözünün üzerine yarım pinpon topu yerleştirmek ve onlara kırmızı bir ışık yönlendirmek; kulaklıklar aracılığıyla elektronik gürültü (daha çok sürekli yumuşak radyo statik gibi) sunularak yapılandırılmış işitsel uyarım hariç tutulur;

ve alıcı, tek tip bir dokunsal ve propriyoseptif uyarıma da alışmak için bir şilte veya yatar bir sandalyede uzanır. İlk yarım saat kadar sonra, alıcı ile ESP testi başlatılır.

sadece hedefle ilgili görüntülerin akla gelmesine izin vermek ve

bu görüntünün sözlü raporu ('mentasyon'). Alıcı ganzfeld stimülasyonuna dalmışken, gönderen ayrı bir odada

hedef ve içeriğini telepatik olarak alıcıya iletmeye çalışır. Gönderme süresi sona erdikten sonra, alıcı dört olası hedeften (gerçek hedef artı üç tuzak) hangisinin kendi ifadesine en çok benzediğine karar verir.

Şans eseri isabet oranı yüzde 25 olmalıdır, ancak hedef şanstın daha sık olarak doğru bir şekilde belirlenirse, bu,

ESP. Ganzfeld metodolojisi teknolojik gelişmelerle birlikte gelişmiştir. Orijinal

çalışmalarda statik hedefler kullanılmıştır (örneğin, sanat baskılarının kartpostalları), daha sonraları film ve çizgi film alıntıları gibi hedefler sunmuştur.

video kaset ve en son çalışmalar bu klipleri bilgisayar sunumu için dijitalleştirdi (örneğin, Goulding, Westerlund, Parker & Wackermann, 2004).

Honorton (1978) tarafından literatürün erken bir değerlendirmesinde, on farklı laboratuvarında gerçekleştirilen 42 deneyin 23'ü önemli sonuçlar vermiştir.

ganzfeld koşulları altında ESP performansı; bu başarı oranı yüzde 55 tesadüfen beklenenin çok ötesindeydi. Ganzfeld etkisi parapsikolojide oldukça tekrarlanabilir bir fenomen olarak belirdiği için, yoğun eleştirel tartışmanın odak noktası (Honorton, 1985; Hyman, 1985), sonuç Bunlardan biri, burada anormal bir etki olduğu konusunda anlaşmaya varılmasıydı. altında yatan sürecin gerçek anlamda duyular dışı olup olmadığı açıklanır (Hyman & Honorton, 1986). Ek olarak, tartışma, ESP-ganzfeld araştırmasında bazı metodolojik iyileştirmeleri teşvik etti (Dalton ve diğerleri, 1996). Bu iyileştirmelere rağmen, daha sonraki bazı araştırmalar önceki çalışmalara benzer veriler vermiştir (Bem ve Honorton, 1994; Honorton ve diğerleri, 1990). Kuşkusuz, Milton ve Wiseman tarafından yapılan bir meta-analiz (1999a), daha yakın tarihli ganzfeld çalışmalarının önemli ESP performansını ortaya çıkarmada başarılı olmadığını öne sürdü. Bazı araştırmacıların daha yakın tarihli çalışmalarda şans sonuçlarının daha büyük bir oranının, ESP'yi keşfetmek için tasarlanan bu çalışmalara atfedilebileceğini öne sürdü. kanıt odaklı olmaktan ziyade süreç değişkenleri (Bem, Palmer & Broughton, 2001; Firtına, 2000; Firtına ve Ertel, 2001).

Şekil 10. Ganzfeld uyarımı (fotoğraf: Harvey J. Irwin).

Her ne kadar bazı yorumcular (örneğin, Wiseman, Smith & Kornbrot, 1996) ganzfeld etkisi için deneysel kanıtların kalitesi konusunda şüpheli kalınca, birikmiş veriler bilimsel olarak alıntılanmıştır.

sadece ganzfeld etkisi için değil, aynı zamanda psi'nin kendisinin varlığı için de tanıklık (Bem & Honorton, 1994; Broughton, 1991). Bazı ganzfeld araştırma gruplarının etki büyüklüğü (yaklaşık 0.62; Bem & Honorton, 1994) oldukça fazladır.

herhangi bir standart tarafından etkileyici ve ganzfeld prosedürünün onu yapan özelliklerini daha kesin olarak belirlemek için daha fazla araştırma tasarlandı.

psi performansına elverişli (Bem, 1996; Carpenter, 2005b; da Silva, Pilato & Hiraoka, 2003; Dalton, 1997a; Delanoy, 1989b; Parker, Persson & Haller, 2000; Stanford, 1987a; Stanford, Frank, Kass & Skoll, 1989a,b; Stanford, Kass & Cutler, 1989; Wackermann, Pütz, Büchi, Strauch & Lehmann, 2002; Wezelman ve Bierman, 1997). Yakın zamanda yapılan bir inceleme ganzfeld bulguları üzerine yapılan tartışma (Palmer, 2003), deneyciler arasında önemli bir sonuç değişkenliği olduğunu not eder, bu da bir

tekrarlanabilir etki (Milton, 1999).

Bu çeşitli psi iletken durumların bildirilen başarısı birkaç kaynaktan kaynaklanabilir. Tutumsal faktörler etkilenebilir, yani ESP performansı, bu bilinç durumlarından birindeyken bireyin ESP'nin mümkün olduğuna inanmaya daha meyilli olması gerçeği sayesinde arttırılabilir; böylece bilinç durumu, öznenin ESP kavramına karşı sosyal olarak koşullandırılmış entelektüel savunmasını yıkmaya veya askıya almaya yardımcı olabilir. Diğer ilgili faktörler daha çok bilgi işleme ile ilgilidir.

özellikler. Bu psi-iletken durumlar genellikle daha yüksek düzeyde gevşemeyi ve dış dünyadan dikkatin geri çekilmesini teşvik eder.

Böylece, ESP, eşzamanlı duyuşal ve

proprioseptif stimülasyon ve zihinsel süreçlerin içsel süreçlerinde emilimi teşvik ederek (Honorton, 1977; Irwin, 1985b; Stanford, 1992). Alvarado (1998) son araştırmaların psi'nin altında yatan temel bilişsel süreçlerin tanımlanmasına odaklandığını bildirmesine rağmen, psi'ye elverişli bilinç halleri, çağdaş parapsikoloji ile büyük bir ilgisi olmaya devam ediyor.

çok.

ESP Performansındaki Konu Değişkenleri

Parapsikologlar, başarılı ESP konularının belirlenmesine çok dikkat ettiler. ESP'nin doğasına biraz ışık tutmanın yanı sıra, bu tür araştırmaların pragmatik bir gerekçesi vardır:

duyular dışı deneyimlere nispeten açık olan bir insan örneği seçin, o zaman istatistiksel olarak başarıma şansı daha yüksektir.

deneysel çalışmalarda önemli sonuçlar

Fizyolojik ve bilişsel değişkenlere artan bir ilgi gösterilmekle birlikte, araştırılan başlıca kişisel değişkenler tutumlar, ruh hali ve kişiliktir. Aşağıdaki incelemede, karşılaştırmalı amaçlar için bazı referanslara atıfta bulunmaktadır.

spontane ESP deneyimleri.

Tutumlar ve İnançlar

Tutumların ESP performansına katkısı üzerine en iyi bilinen çalışma Gertrude Schmeidler (1952; Schmeidler & McConnell, 1958) tarafından yapılmıştır. ESP deneklerini iki gruba ayırarak başladı, bir grup "koyun" olarak adlandırıldı ve olasılığa inanan insanlardan oluşuyordu.

ESP ve bu olasılığı reddeden ikinci bir sözde "keçi" grubu. Bu tür bir dizi grup üzerinde ESP testlerinde elde edilen puanların birleştirilmesi üzerine Schmeidler, koyunlar için MCE'nin üzerinde puan alma ve keçiler için bir eğilim belirledi.

şans seviyesinin önemli ölçüde altında puan almak.

ESP inancı açısından "koyunları keçilerden" ayırmak, bu nedenle, iki tür ESP icracısını da ayırt etme eğilimindedir. koyun için sonuç ilginç olsa da, belki de şaşırtıcı değildir: insanların istedikleri bilgilere dikkat etmelerini öneren diğer bilişsel araştırmalarla tutarlıdır.

ve algılanabileceğine inandıklarını algılarlar. Keçiler için sonuç çok etkileyici.

Sadece tutumların ESP'nin ortaya çıkması üzerindeki etkisini doğrulamakla kalmaz, aynı zamanda bize hiç kimsenin göremeyecek kadar kör olmadığı atasözünü hatırlatır. Ancak keçilerin ortalama ESP puanının şansın çok altında olması, bu insanların sadece yönlendirme yapmadıklarını gösteriyor.

dikkatlerini duyu dışı bilgilerden uzaklaştırmak veya bilişsel işleyişini engellemek; daha ziyade, ekstra şans düzeyinde ESP hedeflerini belirliyor ve ardından farkında olmadan farklı bir hedef seçiyor gibi görünüyorlar.

tepki. Keçiler, şans eseri beklenenden daha fazla yanlış tepki vererek, inançlarını desteklemek için kendi kendini yitiren bir çabada ESP'yi kullanıyor gibi görünüyor.

yani ESP yok. Mesele keçilerin doğaları gereği duyu dışı bilgilere karşı duyarsız olmaları değildir, fakat onların tutumları, bunlarla nasıl başa çıktıklarını etkiler.

bu tür bilgiler.

bukoyun-keçi etkisi genel etki büyüklüğü (0.03) çok küçük olsa bile deneysel ESP araştırmasında (Palmer, 1977) daha başarılı bir şekilde tekrarlanan ilişkilerden biridir (Lawrence, 1993). Ancak daha sonraki çalışmalar, "ESP'ye karşı tutumun" ilk başta düşünüldüğünden daha karmaşık olduğunu gösteriyor. "ESP'ye inanıyor muyum?" birçok farklı tutumu kapsayabilir

ve "ESP'nin var olmasını ister miydim?" "ESP'm olduğunu düşünüyor muyum?" "Bu özel deneyde ESP sergileyeceğimi düşünüyor muyum?" "Yapabilirmiyim

Bu deney süresince ESP'ye karşı doğal şüpheciliğimi askıya mı alacağım?" "Bu ESP deneyinin (genel olarak insanlar için) işe yarayacağını düşünüyor muyum?" ve "Bu deneycinin benim ESP'mi ortaya çıkarabileceğini düşünüyor muyum?" Paranormal inancın ölçümü, kapsamı ve bağıntıları şu anda temsil etmektedir.

çok aktif bir araştırma alanı (bkz. Bölüm 15).

Bu inançlar, koyun-keçi etkisinde kişiliğin belirli boyutlarından daha temeldir ve uyum sağlamayı beklemektedir. Ancak Lovitts (1981) tarafından yapılan bir deney, etkinin bir tutumdan kaynaklandığını öne sürüyor. Bir ESP testini "ESP'yi çürütmek" için bir prosedür olarak gizlediğinde, olağan puanlama modeli tersine çevrildi, yani koyun

şansın altında performans gösterme eğilimindeydi ve keçiler psi vuruşu gösterdi.

Bu durum koyun-keçi etkisinin deneklerin ESP'yi inançlarına uygun olarak

kullanmalarından kaynaklandığını göstermektedir. Lovitts'in en zarif çalışmasının çoğaltılması istenmektedir. Wiseman ve Smith (2002) tarafından yapılan bir yapıcı (yani gerçek olmayan) tekrarlama başarılı oldu ve koyun-keçi doğru oldu.

motivasyonel bir önyargıdan ziyade bilişsel olarak etki eder.

Mod

Carpenter (1991), sınırlı seçimli ESP performansının toplam puanı ve varyansını tahmin etmede her biri öncekilerden daha rafine olan bir dizi ruh hali ölçeği geliştirdi. Bu araştırma programı şunu gösteriyor:

ESP vuruşu, öznenin istekli veya iddialı, mesafeli veya hayalperest ve hoş veya dışa dönük hissettiği ruh halleriyle ilişkilidir; ESP eksikliği en iyi sosyal olarak endişeli bir ruh hali ile tahmin edilir. Bu bulgular psi iletken bir durumun olduğunu öne süren önceki araştırmalarla tutarlı

gevşeme ve ESP görevindeki başarısının

mümkündür, ancak Carpenter'ın bu özelliklerin yararlı bir şekilde (nispeten geçici) ruh hali faktörleri olarak kabul edilebileceği görüşü dikkate değerdir. marangoz ayrıca

büyük çalışma puanı varyansının korkusuz, donuk ve kaygısız ruh halleriyle ilişkili olduğunu ve küçük varyansın sürüklenme olarak tasvir edilen ruh halleriyle ilişkili olduğunu bildiriyor,

sinirli ve görevle ilgili. Carpenter'ın en son araştırması odaklandı

serbest yanıtli çalışmalarda. Katılımcıların bu oturumlardaki deneyimlerine

bakarak 600'den fazla ganzfeld oturumunun dökümlerini analiz etti. Buldu

varmanın nötr veya pozitif fiziksel veya duygusal deneyimler tarafından

öngörüldüğü, buna karşılık kaçırmanın kaygı ve duruma mutsuz uyum ile

ilişkili olduğu (Carpenter, 2001, 2005b). Daha önceki araştırmacılar ayrıca,

projektif ruh hali testlerindeki performansın ilişkili olduğunu bulmuşlardır.

ESP performansı ile (Humphrey 1946a,b). Belli ki ruh hali

ESP puanlarını etkiler.

Kişilik

ESP'nin kişilik bağıntılarını belirlemeye önemli ölçüde ampirik ilgi olmuştur. İncelenen iki temel değişken

bu açıdan nevrotiklik ve dışa dönüklük vardır.

Nevrotik insanlar ya yüksek düzeyde kaygı sergilerler ya da kaygıya karşı yönlendirilen savunma mekanizmalarına belirgin bir güven duyarlar. Önemli sayıda çalışmanın kanıtlarına göre, ESP performansının nevrotiklik ile olumsuz bir ilişki içinde olduğu görülmektedir; yani, nevrotik denekler şans eseri veya

MCE'nin altında puan alma eğilimindeyken, istikrarlı ve iyi ayarlanmış insanlar şansın üstünde ESP puanları verir (Palmer, 1978a, pp. 130-132). Bu, en azından ESP testinin deneklerle yürütüldüğü çalışmalarda baskın eğilimdir.

bireysel olarak. Bir grup insana aynı anda ESP testi yapıldığında nevrotiklik ile ilişki her zaman ortaya çıkmaz, bunun nedeni muhtemelen bu durumda nevrotik bireylerin kendilerini kalabalığın içinde kaybedebilmeleri ve bu nedenle kaygılarının aynı şekilde uyandırılmamasıdır.

ESP'nin bireysel değerlendirmesinin bire bir ayarında olduğu gibi derece.

Nevrotizm ile ilgili savunmacılıktır. Bir dizi çalışma, ESP puanları ile genel savunma mekanizmalarının gücü arasında nispeten zayıf bir ilişki bulmuştur. *Savunma Mekanizması Testi* (DMT): Yüksek derecede savunmacı denekler şansa göre veya altında puan alma eğilimindeyken

bir ESP testinde beklenti, savunma gücü düşük kişiler psi isabeti gösteriyor (Haraldsson & Houtkooper, 1992, 1995; Haraldsson & Johnson, 1979; Watt, 1994b). Bu ilişkinin tekrarlanabilirliği, yakın zamanda Haraldsson, Houtkooper, Schneider ve Bäckström (2002) tarafından

Farklı bir savunma indeksi kullanan bağımsız bir çalışma olmasına rağmen, belirli bir araştırmacının DMT puanlamasına belirgin bağımlılık (Watt & Morris, 1995) ilişkiyi tekrarlamada başarılı oldu.

Dışadönüklük, bireyin ilgilerinin içe dönük düşünce ve duygulardan (içe dönüklük) ziyade dünyaya ve diğer insanlara yönelik olduğu bir kişilik tipidir. Bunu kullanan bir dizi çalışma

kişilik ölçümü, dışa dönüklük ve ESP performansı arasında pozitif bir ilişki bulmuştur, yani dışa dönükler, içe dönüklerden tipik olarak daha yüksek ESP puanları verir (Honorton ve diğerleri, 1998; Palmer, 1978a, pp. 132-

133; Palmer & Carpenter, 1998; Parra & Villanueva, 2003). ESP performansının kişilik bağıntıları üzerine araştırma, tutarlılık ve tekrarlanabilirlik düzeyi açısından orta derecede cesaret verici olsa da, Günlük durumlarda ESP'ye genelleştirilmesiyle ilgili bazı sorular.

Araştırmadaki genel eğilim, en iyi ESP puanlayıcılarının üstün sosyal uyum, yani bir psikoloji deneyi gibi yeni sosyal durumlara kolayca uyum sağlayan halk olmak. Belki o zaman, eğer ESP oluşabilir: birey verilen durumda rahat veya rahattır ve bu

öyle olsun, hemen hemen herkes bir zaman veya başka bir zamanda ESP'yi deneyimleyebilir, kişilikleri ne olursa olsun. Bu, eğer deneyimlerinde *doğa* ESP'ler incelenir, kesin bir eğilim yoktur.

deneyisel araştırma tarafından ortaya konan ayırt edici kişilik profilini sergilemeleri (örneğin, Haight, 1979); tabiki diğer açıklamalar

bu tutarsızlık mümkündür. Spontan ESP'nin diğer kişilik bağıntıları (örneğin, psikoza yatkınlık, Ross & Joshi, 1992) şurada ele alınmaktadır:

Paranormal inanç bağlamında Bölüm 15.

Fizyolojik Değişkenler

Birkaç çalışma, spontane duyu dışı deneyimlerin raporu ile temporal lob işlevlerinde anormalliklerin varlığı arasında bir ilişki olduğunu belgelemiştir (Neppe, 1983; Palmer & Neppe, 2003; Persinger, 1984; Persinger & Makarec, 1987; Persinger & Valliant, 1985), sorma

Persinger'in (2001, s. 523) kel beyanı, "Bugüne kadar bilinen beyin işlevleri açısından anlaşılmayan tek bir tür paranormal deneyim." Ama ilişkilere dair çok az kanıt var.

deneysel ESP performansı ve elektroensefalografik (EEG) ölçümler arasında.

ESP testi sırasında yüksek miktarda veya yoğunlukta alfa dalgası (8 ila 13 Hz) aktivitesi, aşağıdaki durumlarda performansın iyi bir göstergesi olabilir.

en azından kişi o sırada değişmiş bir bilinç durumunda olduğunu da bildiriyorsa (Palmer, 1978a, pp. 123-128). Alfa dalgaları genellikle rahat, pasif bir zihin durumuyla ilişkilendirilir. Tek denekli bir tasarımda, McDonough, Warren ve Don (1989), bir ESP testindeki isabetler ile delta (1 ila 3 Hz) ve teta (4 ila 7 Hz) EEG bantlarındaki artan güç arasında bir ilişki buldular ve bu, düşük kortikal

uyarılma. Bununla birlikte, daha büyük bir örneklemle yapılan sonraki bir çalışmada, aynı araştırmacılar, daha güçlü alfa ve beta (14 ila 30 Hz) aktivitesi ile ilişkili psi vuruşu ve delta ve teta dalgaları ile eksik psi ile farklı bir etki buldular (McDonough, Don & Warren, 1994).). Daha yakın zamanlarda, bu araştırmacılar gama (30 ila 70 Hz) aktivitesi ile sadece bir hedef sembolün sunumu arasında bir ilişki gözlemlediler (McDonough, Don & Warren, 2000). Açıkça ESP ve EEG ihtiyaçları arasındaki ilişkinin incelenmesi bilgi işlemenin farklı aşamalarını hesaba katmak.

Bazı çalışmalar, ESP'nin bir "sağ yarımküre" görevi olduğu hipotezi altında serebral hemisfer uzmanlığının rolünü incelemiştir.

Bu görüşü destekleyen bazı deneysel veriler vardır, ancak bir çalışma "sol yarımküre" süreçlerinin de psi için bir araç olabileceğini göstermektedir (Maher & Schmeidler, 1977). Bu araştırmalarda, taleplerin işleme kapasitesi üzerine dağılımı kritik görünmektedir (Irwin, 1979a, s. 128-137).

Daha yakın zamanlarda, İtalya'daki Padova Üniversitesi'ndeki gönüllü öğrenciler bir durugörü çalışmasına katıldılar (Sartori, Massacessi, Martinelli & Tressoldi, 2004). Kalp atış hızları izlenirken, öğrencilerden bir bilgisayarın seri olarak sunulan dört resimden hangisini rastgele hedef olarak seçtiğini tahmin etmeleri istendi. sırasında kalp hızı önemli ölçüde yükselmiştir.

hedef olmayan resimlere kıyasla hedefin sunumu. Katılımcıların bilinçli hedef tahminleri şans düzeyindeydi. Bu, fizyolojik ölçümlerin bilinçli tahminden daha hassas GESP göstergeleri olarak hizmet edebileceğini önerebilir. Bu konuya Bölüm 5 ve 6'da döneceğiz.

fizyolojik göstergelere son zamanlarda büyük bir ilgi vardır.
psi.

Bilişsel Değişkenler

Bir dizi çalışma, ESP performansını standart zeka testlerindeki puanlarla ilişkilendirmiştir. Bu deneylerden sadece birkaçı önemli veriler sağladı, ancak ilginç bir şekilde bulgular genellikle ESP puanları ile IQ arasında pozitif bir ilişki olduğunu gösteriyor (örn., Nash & Nash, 1958).

Bu, görünüme göre, en azından bazı ülkelerde, zayıf bir eğitim geçmişine sahip insanlar arasında, kendiliğinden ESP deneyimlerinin orantısız olarak yüksek oranda görülme eğilimi ile çelişmektedir (Haraldsson, 1985; Haraldsson & Houtkooper, 1991; Palmer, 1979, s. 245). ESP ve IQ arasındaki ilişki geçerliyse, nispeten düşük raporlama seviyesini gösterir.

yüksek eğitimli insanlar tarafından zekanın değil, başka bir (örneğin sosyal) faktörün bir işlevidir. Aynı zamanda, deneysel veriler yalnızca zayıf olmakla kalmaz, aynı zamanda tipik olarak çok dar zeka örneklerine dayanır (örneğin, üniversite öğrencileri). Ayrıca, bazı raporların olması dikkat çekicidir.

zihinsel engelli çocuklardan oluşan gruplarda son derece önemli psi vuruşu. Muhtemelen bu nedenle, rapor edilen IQ-ESP korelasyonları, test durumuna yerleşme kapasitesi gibi bazı araya giren faktörler

hızlı bir şekilde.

Popüler zeka kavramının müttetiki yaratıcılıktır. Birkaç çalışma, yaratıcılıkta yüksek ve düşük gruplar arasında ESP puanlarını karşılaştırmaya çalıştı, ancak bu değişkenler arasında bir ilişki olduğuna dair net bir kanıt yok.

ortaya çıktı. Hem yaratıcılık ölçüsünün hem de ESP görevinin doğasının hesaba katılması gerekebilir (Palmer, 1978a, s. 139); örneğin, yaratıcı insanlar sınırlı seçimli görevleri çok sıkıcı bulabilirler (Schmeidler, 1994a). Serbest yanıt araştırmalarında, birkaç ganzfeld çalışması, "yaratıcı" popülasyonlardan alınan katılımcılar için yüksek ESP puanlaması bildirmiştir (örn., Dalton, 1997b; Morris, Cunningham, McAlpine & Taylor, 1993). Bu çalışmaların belki de en bilineni (Schlitz & Honorton, 1992)

New York'taki ünlü Juilliard Okulu'ndan 20 öğrenciden oluşan istisnai bir nüfusla yürütüldü. Bu performans sanatları öğrencileri yüzde 50'lik önemli bir isabet oranı elde etti (şans beklentisinin iki katı). Bununla birlikte, Schlitz ve Honorton arasında hiçbir ilişki bulunamadı.

ganzfeld puanları ve yaratıcılığın resmi ölçütleri. Daha yakın tarihli bir ganzfeld çalışması, ESP puanlarının dört yaratıcılık ölçüsünden üçü ile tahmin edilen yönde korelasyon gösterdiğini, ancak istatistiksel olarak önemli ölçüde olmadığını bulmuştur (Roe,

McKenzie ve Ali, 2001). Bununla birlikte, parapsikolojik deneyimlerin, sanatsal yaratıcılığı yaşamın önemli bir amacı olarak değerlendirdiği bildiriliyor (Kennedy).
& Kanthamani, 1995).

ESP konusunun hafıza becerileri teorik nedenlerle bir miktar dikkat çekmiştir (bkz. Bölüm 8). deneysel literatür

Bu konuda ilk bakışta çok az tutarlılık görülmektedir, ancak gerekli olan bellek becerilerinin türü dikkate alınırsa bir miktar düzen getirilebilir. Bu nedenle, ESP puanlarının uzun süreli bellek performansıya, yani hafıza hakkında bilgi alma yeteneğiyle pozitif olarak ilişkili olduğuna dair göstergeler vardır.

geçmiş olaylar Ek olarak, olumsuz bir durum olduğuna dair bazı düşündürücü kanıtlar var.

ESP ile kısa süreli bellek arasındaki ilişki veya bilgiyi bir dakika kadar akılda tutma yeteneği; Ancak bu ilişki, uzun süreli bellek becerileri için olduğundan çok daha belirsizdir.

(Irwin, 1979b).

Spontane ESP durumlarında, bilgi genellikle görsel (veya diğer zihinsel) imgeleme biçiminde aracılık edilir (örneğin, White, 1964a). Gerçekten de ilk yazarın kendi araştırmalarından biri (Irwin, 1979c), çeşitli

“normal” psikolojik görevlerin bir tarzını benimsemiştir. *görselleştirici* (a'nın aksine *sözelleştirici*) ESP deneyimlerini imgeleme yoluyla daha sık yaşama eğilimindeydiler; Öte yandan sözelleştiriciler, ikinci eğilim olmasına rağmen, daha sık sezgisel (görüntüsüz) duyu dışı izlenimlere sahipti.

anlam kazanmadı. Bu nedenle, ESP puanları ile zihinsel imgelemenin çeşitli ölçümlerindeki performans arasındaki ilişkiyi deneysel olarak araştırmak uygundur (inceleme için bkz. George, 1981; Irwin,

1979a, s. 98–100; Palmer, 1978a, s. 139–140). ESP puanlarının uzamsal yeteneklere bağımlı olduğuna dair raporlar var (örneğin, Freeman, 1970), ancak anket kullanan araştırma sonuçları

Zihinsel imgeleme ölçüleri oldukça tutarsızdır.

Irwin'in (1979c) spontane duyular dışı deneyimle ilgili olduğunu belirttiği imgelemenin bilişsel stil boyutu da araştırılmıştır.

teğetsel olarak Mitchell ve Drewes (1982). Bu deneyde, sözel ilgileri yüksek olan denekler, sözlü ESP görevinde, sözel ESP görevinde daha yüksek puan aldılar.

bir performans ESP görevi.

Rüya hatırlama, bazı ilgi çekici başka bir faktördür. Birkaç anket (örn., Alvarado & Zingrone, 2003b; Haraldsson, Gudmundsdottir, Ragnarsson, Loftsson ve Jonsson, 1977; Palmer, 1979) insanların rüyalarını hatırlama sıklığı ile spontane duyu dışı deneyimlerin görülme sıklığı arasında pozitif bir ilişki elde etmişlerdir. Bu bir raporlama yanlılığı olabilir, çünkü hem rüyayı hatırlama hem de spontan ESP deneyimler kendi kendine rapor edilir. Bununla birlikte, laboratuvar ESP görevleri bu potansiyel önyargıya duyarlı değildir ve yedi deneyden ikisi rüya hatırlama ile ESP puanları arasında pozitif bir ilişki vardır (Honorton, 1972; Palmer, 1978a, s. 140; Palmer, 1982, s. 61). Eğilim düşündürücü ama kesin değil. Ayrıca, bu korelasyonun temeli net olmaktan uzaktır. O psikodinamik bir faktöre işaret edebilir: rüyalarını bastıran insanlar ESP'ye açık olmayabilir. İmgeleme süreçlerini yansıtabilir: Zihinsel imgelemede belirli türden becerilere sahip kişiler rüyalarını daha sık hatırlayabilirler.

ve yüksek ESP puanları elde edin.

Bilişsel stilin unsurlarını ve diğer bilişsel becerileri içeren bir boyut, *dissosiyatif eğilimler*. Ayırışma durumunda, zihinsel süreçler bölünür veya normalde entegrasyonlarının beklendiği bir durumda entegrasyondan yoksundur (Spiegel & Cardena, 1991). O

Örneğin, büyük bir travma geçirmiş bir kişinin kendisine ne olduğunu hatırlaması makul bir şekilde beklenebilir, ancak pek çok travma mağduru en azından başlangıçta bunu yapamıyor; travmatik anıların normal bilinçten kopuk olduğu söylenebilir.

Bazı insanlar, deneyimlerinin belirli yönlerinden ayrılmaya alışkındır, yani güçlü ayırışma eğilimleri vardır. Birçok son çalışmalar (Pekala, Kumar & Marcano, 1995; Ross & Joshi, 1992; Zingrone & Alvarado, 1994) spontane ESP deneyimlerini bildiren kişilerin dissosiyatif eğilimlere sahip olma eğiliminde olduğunu bulmuşlardır. Bu bilişsel stil aynı zamanda laboratuvar ESP performansına da dahil edilmiştir (Palmer, 1996). Dissosiyatif eğilimlerin çocukluk çağı travması tarafından alevlenebileceği düşünüldüğünde (Irwin, 1994c), ESP deneyimlerinin çocuklukta sıklıkla bir istismar öyküsü ile ortaya çıkması şaşırtıcı değildir (Ross & Joshi, 1992; Wright, 1999). Sonraki nokta, paranormal inancın psikolojik işlevlerine ilişkin müteakip tartışmada daha fazla izlenecektir (bkz.

15).

Ayırışma süreçleriyle yakından ilgili psikolojik boyutların da ESP deneyimlerini ve ESP'de üstün performans gösterenleri karakterize ettiği bildirilmektedir.

deneyler. Bu boyutlardan biri hipnotik duyarlılıktır: Pekala et al. (1995), bu özelliği spontane ESP deneyiminin bir korelasyonu olarak tanımladılar ve deneysel ESP puanlarını da tahmin edebilir (Stanford & Stein, 1994). Ayrışma ile ilgili bir diğer değişken ise *heyecan arayışı* (Kuley ve Jacobs, 1988), yani, risk alma eğilimi yeni deneyimler. Heyecan arama, hem spontane ESP deneyimlerinin hem de deneysel ESP performansının bir göstergesi olabilir (Curtis & Wilson, 1997; Kumar, Pekala & Cummings, 1993), ancak daha ileri kesinlikle doğrulayıcı çalışmalara ihtiyaç vardır.

Belki daha da önemlisi, *psikolojik emilim*, ampirik olarak tanımlanmış bir ayrışma bileşeni (Ross, Ellason & Anderson, 1995), ESP'de önemli bir rol oynuyor gibi görünüyor. Başlangıçta hipnoz durumunun merkezi bilişsel özelliği olarak eğitilen emilme, resmi olarak şu şekilde tanımlanır: "Mevcut algısal, motorik, yaratıcı ve düşünsel kaynakların, dikkat nesnesinin birleşik bir temsiline tam olarak bağlanmasını içeren 'toplam' bir dikkat" (Tellegen & Atkinson, 1974, s. 274). Daha önce belirtildiği gibi bu bölümde, bir soğurma durumuna elverişli durumlar hem spontane duyu dışı deneyim hem de laboratuvar ESP testlerinde yüksek performans için ortak bağlamlar olarak tanınan; bu durumlar hipnoz, duyuusal yoksunluk (ganzfeld), meditasyon, ilerici gevşeme ve rüya görme.

Absorpsiyon alanının ikinci bir faktörü, *kapasite* bireyin emilmiş bir duruma ulaşması, ESP ile de ilgili olabilir. Nadon ve Kihlstrom (1987), spontan psi deneyimlerinin ortaya çıkmasının absorpsiyon kapasitesi ile pozitif korelasyon gösterdiğini bulmuşlardır. Bununla birlikte, bu noktada deneysel araştırmaların bulguları belirsizdir. Üçüncü bir unsur özümseme alanı daha çok motivasyon veya bilişsel stille ilgilidir, ve "emilme ihtiyacı" olarak bilinir; Belirli bir kişi, yeterli özümseme kapasitesine sahip olabilir ve elverişli bir durumda olabilir, ancak yalnızca bunu yapma isteksizliği nedeniyle nadiren emilmiş bir duruma girebilir. Irwin tarafından, özümsemeye yönelik tekrarlayan bir istek bulundu.

(1985b) spontane duyu dışı deneyimlerin ortaya çıkmasıyla güçlü bir şekilde ilişkili. Gerçekten de, deneyimleri özümseme ihtiyacı, çözülme eğilimleri, fantezi eğilimi ve anormalliklerin varlığı.

Temporal lob aktivitesinin (Neppe, 1983; Persinger, 1984; Persinger ve Makarec, 1987; Persinger ve Valliant, 1985) kendiliğinden ortaya çıkmanın bağıntıları olarak temelde ayırt edilemez olduğunu kanıtlayabilir.

duyu dışı deneyimler. Bununla birlikte, deneysel ESP performansında ayırışma alanının rolüne ilişkin daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Yukarıdaki bilişsel değişkenlerin birçoğu, olarak adlandırılan varsayımsal bir üst düzey boyut tarafından kapsanmıştır. *sınır ötesilik*, yani bilinçaltı materyalin belirli bir kişide bilinç eşiğini geçebileceği hazır olma durumu (örneğin, Thalbourne, 2000). Bu aşamada, laboratuvar ESP performansını tahmin etmek için transliminalitenin faydası üzerine araştırma, biçimlendirici aşamadır (örneğin, Del Prete & Tressoldi, baskıda), ama kavram kesinlikle duyular dışı ve diğer parapsikolojik deneyimlerin kavramsal analizi için umut vaat ediyor (ayrıca bkz. Myers, 1903).

Demografik Değişkenler

Demografik değişkenler, kendiliğinden vaka araştırmalarından elde edilen verilerin analizine neredeyse doğal olarak dahil edilmiş olsa da, sahip oldukları laboratuvar ortamında daha az dikkat edilmiştir. Cinsiyet farklılıkları bazı araştırmalara konu olmuştur. Kadınlar ESP vaka koleksiyonlarında baskın olma eğilimindedir, ancak bu, kendiliğinden deneyimlere açık olmaktan ziyade bu koleksiyonlara katkıda bulunma istekliliğinin bir sonucu gibi görünmektedir. ESP testlerinde net bir şey yok cinsiyetler arasında farklı puanlama eğilimi (Palmer, 1978a, pp. 144–146), bazı durumlarda cinsiyet diğerleriyle etkileşime girebilse de performansı etkileyen değişkenler (Rao, Kanthamani & Norwood, 1983). Örneğin, GESP ve telepati deneylerinde, öznenin ve failin cinsiyetinin yetenek üzerinde bir miktar etkisi olması mümkündür. çifti, sırayla etkileyebilecek bir tür uyum oluşturmak için puanlama.

Spontan ESP deneyimleri, evli insanlardan ziyade ayrılmış, boşanmış veya dul bireyler tarafından daha yaygın olarak bildirilmektedir (Haraldsson & Houtkooper, 1991; Palmer, 1979; Zingrone & Alvarado, 1997). Bu ilişki psikososyal ihtiyaçların rolünü yansıtır olabilir. gibi demografik özelliklerden daha fazladır. Medeni durumun laboratuvardaki ESP performansı üzerindeki etkisi araştırılmamıştır.

Birkaç deneyde, çocukların ergenlerden ve yetişkinlerden daha iyi performans gösterme eğiliminde olmasıyla birlikte yaşın ESP puanlaması üzerinde etkisi olmuştur. Diğer taraftan, başka bir açıdan

Öte yandan, birçok benzer çalışma, puanlamada yaşa bağlı farklılıkları göstermede başarısız olmuştur (Palmer, 1978a, pp. 146–148). Yine, yaş (veya en azından nesil) bazen, yaşla negatif olarak ilişkilidir.

kendiliğinden ESP deneyimleri (Levin, 1993; Ross ve Joshi, 1992). Beğenmek cinsiyet, yaş daha fazla kişinin etkisini hafifleten bir faktör olabilir. temel değişkenler.

İrk ve kültürün uygunluğu konusunda çok az sistematik araştırma yapılmıştır. Kesinlikle kabul edilen spontane insidansı telepatik ve durugörü deneyimleri bir ülkeden diğerine değişir, örneğin Amerika'da Avrupa'dan daha yüksektir (Haraldsson, 1985, s. 155; Haraldsson & Houtkooper, 1991), ancak mevcut veriler

Batılı ulusların bu konudaki kültürel farklılıkları tam olarak bilinmemektedir. Sözde ilkel toplumların üyelerine ESP testleri verildi ve bazıları iyi performans gösterdi (Rose & Rose, 1951), ancak yeterli kültürler arası karşılaştırmaların yapılabileceği hiçbir veri yok. Bu, birkaç parapsikologun, ilkel kültürlerde görünürde paranormal deneyimlerin meydana gelişini, ESP'nin bir iletişim türünün bir kalıntısı olduğu görüşünün kanıtı olarak yorumlamaktan alıkoymadı.

evrimimizin uzak bir çağı (bakınız McClenon, 2002; Taylor, 2003) ve aslında, ESP'nin kendisinin büyük bir evrim mekanizması olabileceği (Hardy, 1950). Freud (1933, s. 76) da ESP'yi atacı bir düşünce olarak gördü.

fenomen.

Önceki bölümlerde deneysel ESP performansını etkileyen bazı faktörler tartışılmıştır. Bu noktada, eğer gerçekten mümkünse, bu bulguları bir araya getirmek için hiçbir girişimde bulunulmayacaktır. Onların alaka düzeyi psi anlayışımız, diğerlerine baktıktan sonra ele alınacaktır.

psi'nin yönleri.

Bununla birlikte, süreç odaklı deneysel verilerde bazı noktalarda makul derecede tutarlılık ve tutarlılık olduğu zaten açık olmalıdır. tarafından bir dizi ilişki tekrarlanmıştır.

farklı bağlamlarda bağımsız araştırmacılar ve gözlemlenen bazı ilişkiler, müttefik konulardakilerle uyumludur. o ölçüde ESP'nin doğasına ilişkin verilerde tutarlılıklar vardır, ESP'nin gerçekliği için daha fazla desteğin olduğu iddia edilebilir (Edge ve diğerleri, 1986, s. 185). Elbette, ESP testlerinin sonuçları tesadüfi veya yapay olsaydı, ESP'yi birbirine bağlayan deneyler arasında daha az tutarlılık olurdu.

psikolojik değişkenlere performans.

Bu görüşte bir miktar haklılık olsa da, aşırı ağırlık verilmemelidir. İlk olarak, gözlemlenen tutarlılık düzeyi,

ESP testlerinde ekstra şans performansı gerçek bir fenomendir, ancak daha önce özetlenen nedenlerden dolayı bu, anomalinin alternatif açıklamalarının aksine ESP'nin gerçekliğini göstermez. İkincisi, belirlenen şüpheli, ESP deneylerinde (kasıtsız duyuşal ipuçları, özne sahtekarlığı, vb.)

psikolojik değişkenler ve süreç odaklı deneylerin ortaya çıkardığı aslında bu korelasyonlar. Örneğin, ESP puanları

Dışadönüklükle ilgili olabilir, çünkü dışadönükler, hile yapmanın yollarını aramaya içedönüklerden daha yatkındır. Bu argüman çizgisi, belirli iddiaları daha fazla ampirik incelemeye tabi tutmadan kesinlikle kabul edilmemelidir. Ancak bu argümanların monte edilebilmesi gerçeği yeterlidir.

süreç odaklı verilerin tutarlılığının en iyi ihtimalle sadece
ESP hipotezini destekler.

Dikkat edilmesi gereken bu çeşitli gerekçelere rağmen, mevcut veriler ESP kavramının uygulanabilir olduğuna inanan araştırmacılara bir miktar cesaret veriyor ve kesinlikle teori oluşturma için temeller sağlıyorlar.

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

Charles Richet

JB Ren Nehri

Duke Üniversitesi

Zener kartları/ESP kartları

açık/kapalı güverteler

kısıtlı seçim testleri

ücretsiz yanıt testleri

hedef

seçilmiş/seçilmemiş konular

aramak

Çalıştırmak

isabet

özlüyor

kritik oran

ortalama şans beklentisi (MCE)

Ekstra Duyusal Algı

hedef havuzu

mental aktivite

yargılama süresi

tuzak hedefler

çoğaltma

meta-analiz

kesin deney

kümülatif kayıt

deneyci efektleri

parapsikolojik deneyci etkisi

kasıtsız psi

psi vuruşu

psi eksik

tutarlı eksik

pozisyon efektleri

diferansiyel etki

yer değiştirme

ESP odaklama

yanıt yanlılığı

varyans etkileri

kümeleme

çok yönlü hedefler

psi iletken durumlar

hipnoz

duyusal/algısal yoksunluk

ganzfeld

meditasyon

aşamalı gevşeme

hipnagogik durumlar

rüyalar

ilaç zehirlenmesi

koyun keçisi etkisi

Savunma Mekanizması Testi

grafik genişliği

nevrotiklik

dışadönüklük

alfa etkinliği
hemisferik uzmanlaşma
zekası/akademik yetenek
hafıza becerileri
imgeleme becerileri
görselleştirici/sözlüleştirici
Bilişsel tarz
dissosiyatif eğilimler
emilim
Demografik faktörler

ÇALIŞMA SORULARI

1. Charles Richet'in eseri genellikle hak ettiği kadar geniş çapta kabul görmez. Hangi açıdan önemliydi?
2. JB Rhine'in parapsikolojiye başlıca katkıları nelerdi?
bilimsel bir disiplin?
3. JB Rhine, ESP kartlarını neden tasarladı?
4. ESP'nin yeterli bir deneysel testinin unsurları nelerdir?
hipotez?
5. Önermeyi tartışın, "ESP nihayetinde istatistiksel olarak tanımlanır.
anomalı."
6. Duke Üniversitesi araştırmasında hangi eleştiriler yöneltildi?
ESP ve bunlar sonraki araştırmalarda nasıl dikkate alındı?
7. ESP'nin gerçek olduğu hangi gerekçelerle gösterilebilir? Oldu mu
kimliği doğrulandı mı? Öyleyse nasıl? Değilse, neden olmasın?
8. Parapsikolojide parapsikolojik deneyci etkisi nedir,
ve neden büyük bir endişe kaynağı?
9. Akers (1984), son süreçteki bir dizi potansiyel kusura dikkat çekiyor.
odaklı ESP deneyleri. Bu tür çalışmalar gerçekten bu kadar sıkı olmak zorunda mı?
kanıta yönelik deneyler olarak kontrol ediliyor mu?
10. ESP testinde şansın altında puan kavramı mantıklı mı?
Psi eksikliğinin bağıntıları, herhangi bir şekilde güvenilirlik getirmek için yardımcı olur mu?
kavram?
11. Bazı ESP deneylerinde erotik resimler kullanılmıştır.
katılımcıları bilgilendirmeden hedef materyal. Etik düşünün

Bu prosedürün yönleri.

12. Hedeflerin fiziksel özelliklerinin çok az etkisi var gibi görünüyor ESP puanlarına göre. Bu nedenle, ESP'nin aracılık ettiği fikrini indirebilir miyiz? bazı bilinmeyen fiziksel (örneğin elektromanyetik) radyasyon biçimleriyle mi?

13. Süreç odaklı araştırmanın bulguları ışığında, kontrollü bir ESP'deki deneklerden yüksek puanlar almayı en iyi nasıl ararsınız?

Deney?

14. Bir alıştırma olarak, kendi evinizde basit bir ganzfeld durumu kurun ve yaklaşık bir saat boyunca (parapsikolojik olmayan) etkilerini deneyimleyin.

15. Spontane bir durumla hangi koşullar altında karşılaştınız? duyu ötesi deneyim? Bu koşullar, kuruluşa destek sağlıyor mu? psi-iletken durumlar üzerinde deneysel araştırma?

16. Kendi deneyiminize dayanarak, ne tür insanlar yaparsınız? "koyun" olduğunu hayal edin? Sizce "keçiler" nasıldır? Koyun ve keçiler arasındaki bu farklılıklar gerçekte nasıl farklılıklar üretebilir? ESP testlerinde performans?

17. İçinde iyi performans gösteren insanların psikolojik bir profilini oluşturun ESP testleri. Bu, kendi izlenimlerinize ne ölçüde örtüşüyor? spontane duyu dışı deneyimler bildiren insanlar?

18. ESP'nin gerçekliğine ilişkin kanıtlar, süreç odaklı ESP'de tanımlanan fonksiyonel ilişkilerin tutarlılığı Araştırma?

AŞIRI ALGI VE ZAMAN

Pek çok psikolog, ESP varsa, bilinen bilimsel ilkelerle çelişeceği gerekçesiyle ESP kavramını reddeder. Alcock'a (1981, s. 191) göre, örneğin, "psi varsa, bildiğimiz şekliyle bilim olumsuz." Çağdaş ESP söz konusu olduğunda, böyle bir görüş şüphelidir. Eşzamanlı ESP görünüşte bilgi içeriyor olsa da bilinen insanın işleyişine atfedilemeyecek transfer

Bunun herhangi bir bilimsel ilkeye aykırı olduğu hiçbir şekilde açık değildir. Çevresel bilginin duyular yoluyla gelmesi gerektiği, kanıtlanmış bir ilke değil, üstü kapalı bir varsayımdır. Böylece eşzamanlı ESP, eğer mevcut, tarafından barındırılabilir *uzan* and davranış biliminin mevcut felsefi çerçevesi; olduğuna dair yerleşik bir ilke yoktur. revize veya indirimli olması gerekir. Çağdaş ESP ile kabul edilen psikoloji ve fizik yasaları arasındaki çatışma, eleştirmenler tarafından retorik amaçlarla büyük ölçüde abartıldı.

Collins ve Pinch (1982).

ESP'nin zaman içinde yer değiştiren olaylarla ilişkili görüldüğü durumlarda, ESP ve bilimin uyumluluğu yine de oldukça gergin hale gelir ve bu nedenle ESP ve zaman konusu kendi başına tartışmayı garanti eder. Bu şimdi çevirdiğimiz ESP'nin zamansal özelliklerine.

Zamansal Yer Değiştirme

Bölüm 4'te yer değiştirme etkilerinden bahsedilmiştir. Biraz daha detaygeçiciyer değiştirme bu noktada uygundur. 1939'da bir İngiliz parapsikolog Whately Carington (1940, 1945), hedef olarak basit çizimler kullanarak bir dizi serbest yanıtı ESP çalışmasına başladı. Bu soruşturmaların tipik prosedürü aşağıdaki gibidir. Belirli bir gece için ESP hedefi olarak çizilen nesne, rastgele seçilmiştir.

iki yöntemden birini kullanan bir sözlük. Carington, Webster'ın sözlüğünün kopyasına rastgele bir çakı bıçağı yerleştirir ve onu açardı.

o sayfada; ya da rastgele sayılar tablosundan üç basamaklı bir sayı seçmiş ve bunu sözlüğünde sayfa numarası olarak yorumlamıştır.

Söz konusu sayfada Carington, çizilebilecek bir nesneye karşılık gelen ilk kelimeyi buldu ve ardından ya o ya da karısı öğeyi çizdi.

Bu, gecenin hedef fotoğrafı oldu. Çizim, Carington'ın çalışma kitaplığına ertesi sabah 19.00'dan 9:30'a kadar sabitlendi;

genellikle bazı güvenlik önlemleri alındı. Bu prosedür, her gece için farklı bir hedef çizimi ile on gece boyunca takip edildi. Hakkında 250 seçilmemiş kişi soruşturmaya katıldı. Her gece kendi evlerinde hedef olarak düşündükleri şeyin bir taslağını çıkarırlardı.

o gece için resim, tasvir edilen nesneyi adlandıran bir kelime ekleyerek.

Hit olarak sayılan kelimelerin sayısı, basitçe çizimlerini Carington'ın sözlükten seçtiğı kelimeyle etiketleyen katılımcıların sıklığı olarak belirlendi. Ancak bazı çizilebilir nesnelerin (örneğin, "kedi") öznenin aklına gelme olasılığı doğal olarak daha fazladır.

diğerlerinden (örneğin, "yunus") hedef gecede ki isabet sayısı, bu kelimenin hedef olmadığı gecelerde görölme sıklığı ile karşılaştırıldı. Yani Carington, telepatinin ortaya çıkışını işlevselleştirdi.

serinin diğer gecelerine göre onu seçtiğı gecede hedef sözcüğün daha yüksek oranda aranması açısından. Benzer bir prosedür kullanıldı

katılımcıların çizimlerinde isabetlerin varlığını değerlendirmek için.

Bunlar, her bir hedefe karşı her çizimi değerlendiren bağımsız bir insan paneli tarafından değerlendirildi, aynı şeyi yanlış bir şekilde tasvir ettilerse 1 puan, tasvir etmedilerse 0 puan ve yazışma daha az netse ½ puan aldı. Panel, her bir hedefin kullanıldığı tarihten haberdar değildi ve bu nedenle yargıçlar yazışmaları kör olarak derecelendiriyordu.

deneklerin çizimleri ve hedefler arasında.

Deney, ESP'nin (veya ekstra şans tahmininin) varlığını gösterdi. Örneğin, 6. Gecenin hedefi "midilli" ise,

bir midilli (veya at, vb.) çizen ve onu "midilli" olarak etiketleyen insanlar, açıkça 6. Gece, deneyin diğer herhangi bir gecesi için olduğundan daha yüksek. Daha da ilginç, mevcut bağlamda, soruşturmanın diğer gecelerinde (mesela) "midilli" çizimlerinin görülme sıklığı aynı oranda düşük değildi. Gerçekten de, belirli bir hedef için geceden hemen önceki ve sonraki geceler için, serinin diğer aşamalarına göre bu hedefe uyan eskizlerin nispeten daha yüksek frekansları vardı; bunlar kabaca adım benzeri bir şekilde düzenlenmiştir verilen hedefin gecesinde maksimuma çıkmak ve daha sonra düşmek benzer (ama asimetrik) bir şekilde. Bir ESP "uyaranının" etkileri, açıkça, hedefin sunulduğu dönemle sınırlı değildir. gerçekten de geleceğe ve bir dereceye kadar geçmişe ulaşıyor gibi görünüyor. Bu çift yönlü yer değiştirmeler üzerinde daha fazla deneysel çalışma, 1930'larda kart tahmin testleri ile yapılmıştır. Zamansal yer değiştirmenin temelleri üzerine yapılan araştırma 4. Bölüm'de gözden geçirilmiştir. Mevcut bağlamda, yer değiştirmenin ortaya çıkışının ta kendisidir. önemli bir nokta, çünkü bu, zamanın zamansal bir dağılımını önermektedir. geleceğe ve geçmişe duyu dışı "sinyal". Bu varsayılan fenomenin ek araştırması, ESP'ye odaklanma eğiliminde olmuştur. geçmiş olaylardan(*geçmişe dönük algılama*)veya gelecekteki olayların ESP'sinde(*önsezi*). Bu nedenle, bu yönlerin her biri ayrı ayrı tartışılacaktır.

geçmişe dönük tanıma

Retrokognisyon, kelimenin tam anlamıyla "geriye doğru bilmek" anlamına gelir ve geçmişte meydana gelen olaylara doğrudan paranormal erişim olarak tanımlanır. Bu manada Retrocognition kavramsal olarak önsezinin ön yüzüdür. Geriye dönük algılamanın görünür bir örneği, sözde Dieppe Raid vakasıdır (Hastings, 1969; Lambert & Gay, 1952). Ağustos 1951'de iki İngiliz kadın, Fransa'nın Puys kentinde (Dieppe'nin iki mil doğusunda) tatil yapıyordu. Bir miktar Bir gece saat 4'ten sonra her iki kadın da ağır topçu ateşi, pike bombardımanı yapan uçaklar ve insanların çığlıklarıyla uyandı. Bu yaklaşık bir saat devam etti ve sabahın erken saatlerinde iki kez daha meydana geldi. Seslerin, 1942'de Dieppe'ye yapılan bir hava ve deniz saldırısı sırasında Puys'ta duyulabilecek seslere benzer olduğu söyleniyor.

Geriye dönük biliş örnekleri, Ellwood (1971), MacKenzie tarafından açıklanmıştır. (1997) ve Dobinson (1998).

Geçmişe dönük deneyimlerin sıklığı açıkça çok düşüktür (Rhine, 1981, s. 53). Celia Green (1960) SPR tarafından toplanan spontane vaka raporlarının bir koleksiyonunu analiz ettiğinde, 166'sının eşzamanlı, 108'inin önceden bilişsel ve yalnızca 15'inin geriye dönük olduğunu buldu. Benzer şekilde, yayınlarında alıntılanan duyu dışı rüyaların bir çetelesinde ASPR 372'den sadece 4'ü geriye dönük bilişseldi (Stevenson, 1963, s. 182).

Retrokognitif vaka bildirimlerinin nadirliği birkaç faktöre bağlı olabilir (Stevenson, 1963, s. 201). Birincisi, geriye dönük olarak bilinen olay ile deneyim arasındaki süre kısaysa, algılayıcı bunu eşzamanlı bir deneyim olarak bildirme eğiliminde olabilir. İkincisi, olabilecek bazı deneyimler geçmişe dönük olarak yorumlanması, hayaletler, reenkarnasyon anıları, psikometri ve ruha sahip olma gibi diğer taksonomik kategorilere atanabilir. Geriye dönük algılanan olay canlı bellekte meydana geldiyse

deneyimin eşzamanlı bir telepatik izlenim olarak yorumlanması da mümkündür (Sabine, 1950, s. 43). Üçüncüsü ve muhtemelen en önemlisi, hem deneyciler hem de araştırmacılar, elde etme olasılığı nedeniyle olaydan sonra meydana gelen deneyimleri göz ardı edebilirler.

Bilgileri normal yollarla Örneğin, bireyin sahip olabileceği
olayı okumuş veya onunla ilgili bir televizyon programı görmüş ve bunu yaptığını unutmuşsa; olayla ilgili daha sonra bilgi, geçmişe dönük bir kaliteye sahip hayali bir deneyim için bir temel olarak bellekten canlandırılabilir.

İnsanlar olasılığa karşı uyarıyor*kriptomnez***bu yüzden olmayabilir**

bir rapor hazırlamaya (veya araştırmacının durumunda kabul etmeye) eğilimlidir.

geçmişe dönük deneyim.

Geriye dönük bilişsel deneyim koleksiyonlarını içerik analizine tabi tutmak için çok az çaba sarf edilmiştir, çünkü muhtemelen herhangi bir koleksiyondaki bu tür vakaların sayısı bu tür bir analizi haklı çıkarmak için çok azdı. Erkek için

(1978), retrobilişsel deneyimlerin çok ani başlayıp bittiğini, rüya benzeri bir karaktere sahip olduğunu, bazı duyuşsal modalitelere odaklandığını ileri sürmektedir.

başkalarının dışlanması ve belirli bir yer veya nesneye özgüdür.

MacKenzie'ye (1997) göre bu deneyimler belirli yerlerle ilişkilidir (s. 128) ve genellikle "depresyon, ürkütücülük ve belirgin bir duygu durumu" ile karakterize edilen trans benzeri bir durum sırasında ortaya çıkarlar.

sessizlik duygusu" (s. 63). Ayrıca tematik içeriğinin de

bu deneyimler genellikle uzun zaman önceki savaşlarla ilgilidir (Ellwood, 1971;

Murphy, 1967, s. 4). Yine de bu tür genellemelerin kanıtı sınırlı.

Geriye dönük tanımayı araştırmak için herhangi bir girişimde bulunulmamıştır.

deneysel olarak, basit bir nedenden dolayı, henüz uygun bir araştırma tekniği tasarlanmamıştır ve gerçekten de tasarlamak imkansız olabilir. Sorun

Bu bağlamda, eğer bir geriye dönük tanıma görevindeki performans puanlanacaksa, deneğin performansının kontrol edilebileceği geçmiş olayın bir kaydı olmalıdır.

arayın, ancak böyle bir kayıt varsa, eşzamanlı ESP olasılığına izin verir. Yani, özne paranormal erişime sahip olmayabilir.

geçmiş olaya değil, bunun mevcut kaydına. Retrokognisyon bazı parapsikologlar tarafından kavramsal olarak ESP'nin uygulanabilir bir biçimi olarak kabul edilirken deneysel araştırmaya açık biri gibi görünmüyor.

önsezi

Kayıtlı tarih boyunca peygamberlerin ve falcıların pek çok ilhamının önceden bilişsel bir tonu vardır. Daha önce zikredilen firavunun yedi şişman inek ve yedi zayıf inek rüyası bu türdendir. Gerçekten de birçoğunda

kültürlerde kehanetlere, kehanetlere ve uyarıcı vizyonlara büyük önem verildi (Zohar, 1982, Bölüm 1). Bu nedenle önsezi, tuhaf bir durum değildir.

çağdaş inanç.

Önsezi Deneyiminin Fenomenolojisi

Diğer duyu dışı deneyimlerde olduğu gibi, önbilişsel deneyimin fenomenolojik özelliklerini tespit etmek için spontan vaka koleksiyonları kullanılmıştır.

tecrübe etmek.

Eleanor Sidgwick (1888–1889) ve Saltmarsh'ın (1934) önbilişsel vakalardan oluşan derlemelerini ve Louisa Rhine tarafından derlenenler gibi diğer daha genel vaka koleksiyonlarını, önceden biliş ile eşzamanlı duyu dışı deneyimlerin karşılaştırılmasında kullanıldığını hatırlayacaksınız.

tablo 1

Önceden Bilişsel ve Eş Zamanlı ESP Deneyimlerinin Biçimi (*sonrasında*

Ren Nehri, 1954)

<i>BIÇİM</i>	<i>Geçici Kategori</i>	
	<i>önsezili</i>	<i>çağdaş</i>
Sezgisel	%19	%35
halüsinasyon	%6	%25
gerçekçi rüya	%60	%19
gerçekçi olmayan rüya	%15	%21
TOPLAM	100%	100%

Spontane önbilişsel deneyimler, eş zamanlı duyu dışı deneyimlerin gösterdiği biçimlerin herhangi birini alabilse de, önbilişsel vaka koleksiyonlarında nispeten yüksek bir rüya insidansı vardır (bkz.

Tablo 1). LE Rhine'in (1954) Amerikan örneğinde, önsezili vakaların yüzde 75'i rüyalardı. Sannwald'ın (1963) Batı Avrupa koleksiyonundaki karşılık gelen rakam yüzde 60'tır ve bir İngiliz çalışmasında bu oran yüzde 60'tır.

Orme (1974), yüzde 74; benzer veriler Drewes (2002), Green (1960), Saltmarsh (1934), Sidgwick (1888–1889) ve Steinkamp (2000) tarafından rapor edilmiştir. Bunların çoğu gerçekçi rüyalardır, yani önceden bilinen olay oldukça gerçekçi bir şekilde temsil edilmektedir. Öte yandan, gerçekçi olmayan veya sembolik rüyaların ne oldukları için tanınmaması ve

bu nedenle rapor edilen insidansları depresiftir.

Önsezili vaka koleksiyonlarında neden rüyalar baskın olabilir?

Louisa Rhine, bir konu hakkında bilgi edinme düşüncesinin

Gelecekteki olay, felsefi açıdan insanlara o kadar nahoş gelebilir ki, bu tür bilgilerin bilince girmesine ancak entelektüelleri olduğunda izin verilir.

bir rüyada olduğu gibi savunmalar devre dışıdır. Diğer açıklamalar elbette

mümkün. İnsanların önsezi kavramına karşı sözde "felsefi hoşnutsuzlukları", bu tür deneyimlerini bildirme isteklerini etkileyebilir.

onların kendi; Göreceli olarak konuşursak, rüyalar o zaman daha kolay kabul edilebilir, çünkü gerekirse, alelacele sadece irrasyonel fantezi olarak nitelendirilebilirler ve dolayısıyla herhangi bir inancın göstergesi olmayabilirler.

deneyim tarafında.

Rhine tarafından belirtilen önbilişsel deneyimlerin bir diğer önemli özelliği, tipik olarak deneyimin görünen ortamının, şimdi, gelecekte değil. Böylece önsezili rüyada, rüyayı gören, olayların o sırada meydana geldiğini algılamıştır; nadiren var mıydı

gelecekle ilgili olduklarının içsel göstergesidir. Yine, bu yansıtabilir Louisa Rhine, zamanın somut bir şey olmadığı için kolayca imgeler biçiminde, yani genel olarak zamansal düzende temsil edilemeyeceğini öne sürse de, bireyin geleceği görme fikrinden rahatsız olması rüyada anlatılamaz.

Biri Green (1960) ve diğeri Orme (1974) tarafından yapılan iki İngiliz analizi, önbilişsel deneyim ile deneyimin ilişkili olduğu olayın fiili oluşumu arasındaki süreyi inceledi. Her iki çalışmada da, aralık arttıkça vakaların gözlenen insidansı düştü. Tüm vakaların yaklaşık yarısı için önceden bilinen olay, deneyimden sonraki iki gün içinde meydana geldi ve deneyimlerin sadece yüzde 20'si

bir ayı aşan bir aradan sonra yerine getirildi. Benzer bir eğilim, Sondow (1988) tarafından kendi önsezili rüyalarına ilişkin analizinde rapor edilmiştir.

Bu sonuçlar, ESP yer değiştirmesinin önerisiyle tutarlıdır.

ESP "sinyali"nin zamanla zayıfladığını gösteren çalışmalar. Öte yandan, veriler sadece çok uzaklardaki olayları ilgilendiren önsezi deneyimlerini unutma eğiliminden kaynaklanıyor olabilir; kuşkusuz bu daha az

Sondow'un (1988) raporunda inandırıcı bir argüman, çünkü o her gün rüyalarını kaydetti ve böylece hafıza probleminden kaçındı.

zaman aşımına uğradı.

ESP'nin diğer türleri gibi, önbilişsel deneyimler, algılayan için duygusal olarak önemli olan olaylarla ilgili olma eğilimindedir. Ancak önsezilerde içerik genellikle trajik olma eğilimindedir (örneğin, Saltmarsh, 1934;

Sannwald, 1963; Schouten, 1982; Steinkamp, 2000), ancak

bu eğilimdeki kültürel farklılıklar olabilir (Virtanen, 1977/1990) ve ayrıca, önbilişsel deneyimler için durum pek de geçerli olmayabilir.

çocukların sayısı (Drewes, 2002). Doğal afetlerin meydana gelmesi gibi yakın bir arkadaşın veya akrabanın ölümü de ortak bir temadır. batması

Titanik, Başkan Kennedy'nin öldürülmesi ve 1966 Aberfan

afet, önsezisel deneyim koleksiyoncuları için verimli araştırma alanları olmuştur (Barker, 1967; Stevenson, 1960). yoğun

Stowell (1997a,b) tarafından yapılan fenomenolojik çalışma, anlam açısından ayırt edilebilen dört tür önsezili rüya tanımlamıştır.

deneyim için onların içeriği. Bir tür travmatik olmayan durumlar hakkında bilgi sağladı; ikinci tip görünüşte rüya görene rehberlik eder; bir başkası, açıkça olduğu olumsuz durumlarla ilgili

deneyimin harekete geçmesi imkansız; ve sağlanan son tip müdahalenin mümkün olduğu durumlar hakkında bilgi. Büyük kavramsal problemler, önsezili vakalara müdahale etme olasılığı ile ortaya çıkar (bunların bir analizi için bkz. Steinkamp, 1997; Struckmeyer, 1970). Örneğin, birisi belirli bir olayı önceden görürse ve ondan kaçınmak için etkili adımlar atarsa, önceden bilinen olay gerçekleşmemiş olacaktır; o zaman dava nasıl bir geleceğin bilgisi olarak kabul edilebilir?

Etkinlik?

LE Rhine (1955) başarılı olup olmadığını görmek için önce dava dosyasını inceledi.

müdahale edildiği bildirildi. Çoğu durumda, çeşitli nedenlerle müdahale girişiminde bulunulmadı: bilgi çok belirsizdi,

inanılmaması, ne olduğu anlaşılmaması ya da olayların bireyin kontrolü dışında ya da engellenemeyecek kadar gelişmiş olmasıdır. Belli ki bazı deneyimler olayların akışına müdahale etmeye çalışmışlar ancak başarılı olamamışlardır. Diğer durumlarda, iddiaya göre önceden belirlenmiş olaydan başarılı bir şekilde kaçınıldı veya önlendi, ancak bu Louisa Rhine'in birçoğu, kanıt olarak

şüpheli: özne olsaydı önceden bilinen olayın meydana geleceği

attığı adımları atmadığı şüpheliydi. Louisa Rhine'in değerlendirmesinde yine de, olayın yalnızca önlendiği veya önlendiği değil, aynı zamanda algılayıcı müdahale etmemiş olsaydı gerçekleşmiş gibi görüldüğü dokuz örnek vardı. Benzer vakalar Drewes (2002) tarafından rapor edilmiştir ve Steinkamp (2000).

Amerikalı parapsikolog WE Cox (1956), olası bir müdahale örneği olarak, trenlerin bir kazaya karıştığı günlerde yolcu trafiği seviyesinin nispeten düşük olduğunu gösteren verileri aktarır. Cox'un önerdiği insanlar bilinçaltında tren kazalarının meydana geleceğini önceden sezerler ve o günlerde trenle seyahat etmekten kaçınırlar. Yine demiryolunun mümkün kazalar ve düşük yolcu trafiği, hava koşulları şartlar kötü.

Hem önsezi hem de müdahale otantik fenomenlerse, o zaman Rhine'in verilerine dayanarak geleceğin değişmez olmadığı anlaşılıyor. bazı insanlar varsayar. Louisa Rhine ayrıca analizinden, bilginin gelecekte algılayana geri gönderilmediğini, aksine (olduğu gibi) ileri sürer. diğer duydu dışı deneyimlerde) algılayan aktif olandır.

durumun içindeki öge, paranormal olarak geleceğe uzanıyor. Birkaç çalışma, ön bilişsel deneyimleri bildirimin kişilik bağıntılarını ele almış görünmektedir. Rattet ve Bursik (2001) bulundu

Önbilişsel deneyimler, deneyimsizlere göre daha dışadönüktür. Hearne (1984), deneyimlerin genel popülasyondan daha nevroitik olduğunu bildirmektedir. Bununla birlikte, uygun bir kontrol grubu tecrübesiz kişilerden oluşturmadı.

Ayrıca, Hearne'nin deneyimleri, kişilik envanterinin "yalan ölçeği"nde yüksek puanlar aldı, bu da verilerin belirsiz güvenilirliğe sahip olduğunu gösteriyor.

Kendiliğinden önsezili vakalar, diğer ESP türleri ile aynı kanıt sorunlarının çoğunu sergiler. Bununla birlikte, önceden bilinen olaylar gelecekle ilgili olduğundan, tahminde doğruluklarını araştırmak mümkündür. Bu amaçla, bazıları World Wide Web'de bulunanlar da dahil olmak üzere birkaç "önsezi büroları" kurulmuştur. Önsezisi olanlar davetlidir önceden belirlenmiş olay gerçekleşmeden önce bürolardan birine kaydettirmek. Ne yazık ki, önsezi kavramının savunucuları için, doğru olduğunu kanıtlayan kayıtlı önsezilerin yüzdesi çok düşük (Shadowitz & Walsh, 1976, s. 117).

Önsezinin Deneyisel Olarak İncelenmesi

JB Rhine, önceden bilişsel ESP'nin deneyisel araştırmasına başladı. 1933, ancak birikmiş sonuçları 1938'e kadar yayınlanmadı (Rhine, 1938). Bu çalışmalardan birinde Rhine, yetenekli Hubert Pearce'den, karıştırılacak ve kesilecek bir güvertede ESP hedeflerinin görüneceği sırayı tahmin etmeye çalışmasını istedi. *sonrasında* aaramalar kaydedildi. İçinde 212 koşudan oluşan seri, koşu başına ortalama 6.3 vuruş elde edildi. Bir saniye 223 koşudan oluşan seri, koşu başına ortalama 7.1 vuruş verdi. Bir grup denekten yararlanan başka bir deney, yalnızca 5.14'lük bir ortalama üretti, ancak bu, katılımcılar tarafından tamamlanan toplam 113.075 deneme için yüksek düzeyde istatistiksel anlamlılıkla ilişkilendirildi. Bu sonuçlar, deneyisel deneklerin paranormal yollarla öngörebileceği fikriyle tutarlıdır.

daha sonra oluşturulan bir hedef kümesinin sırası.

JB Rhine'in ilk çalışmaları, deneklerin tahminlerinin sırasını bilmeden ESP destesini karıştırmak deneycinin pratiğiydi, böylece karıştırmayı önyargılı yapmanın olası eleştirisinden kaçınıldı. Ancak Rhine, deneycinin bilinçsizce kendi ESP'sini kullanarak deneğin çağrılar hakkında bilgi almasının ve karıştırmayı buna göre yönlendirmesinin mümkün olabileceğini fark etti. Sözde deneyler

"psişik karışıklık" bu spekülasyona destek ekledi (Rhine, Smith &

Woodruff, 1938). Duke laboratuvar personeli mekanik inşa ettiğinde shufflers Rhine (1941) önseziyle ilgili daha ileri bir araştırma yürüttü ve bu vesileyle yalnızca 0,03 anlamlılık düzeyinde olsa da yine destekleyici veriler elde etti. Bilgisayarlı rastgele olay oluşturunucuların (REG'ler) ve diğer enstrümanlı ESP testlerinin geliştirilmesiyle önemli veriler önsezi görevlerinde literatürde rapor edilmeye devam edilmiştir (örn. Schmidt, 1969).

Bazı süreç odaklı deneysel araştırmalar, önbilişsel ESP'nin doğasına yöneliktir, ancak veri miktarı, genel olarak ESP'ye kıyasla çok sınırlıdır. Ortaya çıkacak birkaç farklı eğilimden biri, iyi önsezi icracılarının alana bağımlı olmalarıdır.

Algısal alanın öğeleri arasında çok güçlü bir sınır çizmemeye meyilli olun. Ancak bu etkiyi belgeleyen sadece birkaç çalışma vardır (örn., Nash & Nash, 1968). Başka bir tek araştırma gösteriyor ki Kadınların önsezi puanları, durugörü puanlarından ortalama olarak daha düşükken, erkekler için bu eğilim tam tersi yöndedir (Zenhausen, Stanford & Esposito, 1977). Böyle bir etkinin temeli, eğer gerçekse, bilinmektedir (ayrıca bkz. Steinkamp ve diğerleri, 1998). Mevcut olan bu tür diğer veriler, genel olarak, önceden bilişsel test performansının hemen hemen aynı olduğunu gösterir. bazı çalışmalar (örn.

Thalbourne, 1996), önsezi deneylerinde yüksek puan alan kişilerin psikolojik profilleri hakkında belirgin bir şey ortaya çıkarmaz. Birkaç çalışma, daha uzak olayların önceden bilinmesi raporlarının spontan vaka derlemelerindeki eğilimi araştırmayı dener.

nispeten seyrek. Hutchinson (1940), testten sonraki gün hedef seçiminin yapıldığı çalışmalardan on gün sonra hedeflerin seçildiği çalışmalarda önemli ölçüde daha düşük ön tanıma puanları elde etti. Bu, ESP "sinyali"nin zayıfladığı fikriyle tutarlıdır.

zamanında. Öte yandan, bu çalışmadaki katılımcılar hangi koşulların olduğunu biliyorlardı.

bir gün sonra ve on gün sonra kontrol edilecekti, bu nedenle veriler yalnızca deneklerin beklentilerini yansıtmış olabilir. Ayrıca on günlük koşul için testler genellikle en son yapıldı ve bu nedenle bu koşuldaki daha düşük puanlar, oturum içi düşüş etkisinden başka bir şey olmayabilir.

(Palmer, 1978a, s. 81). Hutchinson tarafından bunlarla ilgili başka bir deney kontrol edilen faktörler başarılı olmadı.

Tek tek ele alındığında, diğer üç kart tahmin deneyi (Palmer, 1978a, s. 81) ve daha sonra REG'lerle yapılan çalışmalar (Jahn & Dunne, 1987)

önsezi puanları ile test etme ve hedef seçimi arasındaki aralık arasında anlamlı bir negatif korelasyon bulamadı. Honorton ve Ferrari'nin (1989) 1935 ile 1987 arasında yayınlanan önsezi deneylerinin meta-analizi, negatif bir korelasyon ortaya çıkardı, ancak analiz edilen çalışma havuzunda kullanılan prosedürlerin önemli çeşitliliği ile, Bu bulgunun ince bir prosedürden başka bir şey olmadığı açık değildir. eser.

Daha fazla araştırma haklı gösterilse de, insanların çok uzaklarda yer alan olaylarla ilgili birkaç kendiliğinden öngörü bildirmesi muhtemel görünüyor. gelecek büyük ölçüde, çünkü deneyim genellikle olay gerçekleştiğinde unutulur. Carington tarafından bildirilen zayıflatıcı zamansal yer değiştirme etkileri, bu nedenle, bir göstergeden çok, deneyimcilerin bilgi işleme mekanizmalarının (özellikle yanıt engelleme veya hedefe geçici "odaklanma" ile ilgili olarak) doğasının bir sonucu olabilir. bir ESP "sinyali"nin zamansal zayıflamasının

Geleceği Hissetmek

Son zamanlarda yapılan bazı araştırmalar, kişinin bilinçli farkındalığı olmadan bile önsezinin ortaya çıkma olasılığını artırdı. İlk bakışta "bilişsiz önsezi" kavramı size saçma gelebilir, ancak Bölüm 4'te kasıtsız olma olasılığından söz edildi.

ESP: Bu bağlamda, bir kişi duysal olarak erişilemeyen bir olaya, bununla ilgili herhangi bir bilinçli düşünce olmaksızın tepki verebilir.

Etkinlik. Bazı önsezi örnekleri de kasıtsız olabilir mi? Bu soruyla ilgili araştırma, aslında bazı parapsikologların bilinçsiz fizyolojik tepkilerin olup olmadığını keşfetme çabasından doğdu.

psi'nin (hem ESP hem de PK) işleyişine ilişkin, bilişsel kaplama veya "gürültü" ile kirlenmiş sözlü raporlar gibi bilinçli göstergelerden daha "saf" veya hassas göstergeler sağlayabilir. Bu alanda araştırılan fizyolojik tepkiler, kalp hızı ve elektrodermal aktiviteyi (önceden galvanik cilt tepkisi olarak bilinen EDA) içerir. EDA, otonom sinir sistemimiz uyarıldığında veya aktive olduğunda ve cildimiz ter attığında artan, daha az uyarıldığımızda ve cildimiz hareketsiz kaldığında azalan cildin elektriksel iletkenliğinin bir ölçüsüdür.

daha kuru Örneğin, Bölüm 4'te (Sartori,

Massacessi, Martinelli & Tressoldi, 2004) bir önsezi deneyi içeriyordu. Kalp atış hızları ölçülürken, katılımcılara bir bir dizi resim ve bilgisayar tarafından kısa süre içinde hedef olarak hangi resmin seçileceğini tahmin etmeleri istendi. Kalp atış hızı önemli ölçüde daha yüksekti.

bilinçli tahmin şansını olsa bile, hedef olmayan resimlerle karşılaştırıldığında hedef. Bu çalışma, katılımcıların fizyoloji, gelecekteki hedefleri hedef olmayanlardan ayırt edebildi.

İtalyan araştırması, hedef olarak yalnızca "sakin" resimleri kullanması nedeniyle olağandışıdır. Daha yaygın olarak, bu alandaki araştırmalar, rastgele seçilmiş nötr uyaranların sunumundan birkaç saniye önce fizyolojik aktiviteyi, şiddeti, bedensel sakatlamayı veya cinsel nitelikteki sahneleri tasvir eden fotoğraflar gibi güçlü uyaranlara yönelik olanlarla karşılaştırmaya çalışmıştır (Radin, , 1997b, 2004), sesli irkilme uyaranları (Spottiswoode &

May, 2003) ve hatta hafif elektrik şokları (Vassy, 2004). Bağımlı ölçü bilişsel olmaktan çok fizyolojik olduğundan, bunlar

önsezi çalışmaları yerine "öngörü" veya "önceden uyaran tepkisi" olarak tanımlanır. Ancak bu terminolojik farklılığa rağmen, bu paradigma, bireylerin gelecekteki bir olay hakkında bir çeşit farkındalığa sahip olup olmadığını soruyor. Evrimsel bir bakış açısıyla bakıldığında, bir dönem için uyarlanabilir olabilir.

organizmanın fizyolojik hazırlık için bir mekanizma geliştirmesi yakın tehlikeli veya tehdit edici olay.

Peki bu önsezi çalışmaları ne buldu? Radin (2004), toplam 133 gönüllünün katıldığı bir dizi dört çift-kör deneyi tanımlamaktadır. ABD ve Jamaika'da, rastgele seçilmiş duygusal ve

sakin fotoğraflar. Çalışmalardan ikisi bağımsız olarak anlamlıydı, ikisi pozitif ancak anlamlı olmayan bir etki gösterdi ve dört birleştirilmiş çalışma, katılımcıların duygusal fotoğrafların sunumundan önce EDA'nın daha yüksek olduğu küçük ama istatistiksel olarak anlamlı bir etki ($p = .0005$) gösterdi.

sakin fotoğraflardan. Diğer araştırmacılar, benzer yöntemler kullanarak bu etkiyi tekrarlamışlardır (örneğin, Bierman & Radin, 1997; Spottiswoode & May, 2003; Vassy, 2004). Bazı araştırmacılar, katılımcıların bir süredir duygusal bir uyarana maruz kalmadıkları durumlarda kademeli olarak artan EDA'ya sahip olma hipotezi eğilimine sahip olmaları nedeniyle, bu çalışmalarda sonuçların metodolojik eserler olabileceğini önermek için simülasyonlar kullandılar.

bir sonraki uyaranın üzücü olacağını tahmin etmek (Dalkvist, Westerlund & Bierman, 2002; Wackermann, 2002). boyunca bir

Çalışma, diğer her şey eşit olduğunda, bu, nötr uyaranlara kıyasla duygusaldan önce daha yüksek ortalama EDA'ya yol açabilir. Ancak hem Spottiswoode ve May (2003) hem de Radin (2004) ek analizlerde verilerinde böyle bir yapaylık için hiçbir kanıt bulamıyorlar, bu nedenle hipotezlenen süreç teorik olarak mümkün olsa da, bugüne kadar yapılan araştırmalar, görünür önsezi etkilerinin olduğu argümanına destek bulamadı.

beklenti yanlılığından kaynaklanmaktadır.

Ortaya çıkan bu araştırma paradigması, bireylerin yakın gelecekteki olayları bilinçsizce sezebileceklerine dair bazı erken göstergeler sağlıyor gibi görünüyor.

Gelişen herhangi bir metodolojide olduğu gibi, araştırmacılar artık ilgili verilerin daha bağımsız bir şekilde çoğaltılması ve araştırılmasına devam etmelidir.

Anlaşılır anlamada ilerleme sağlamak için parametreler önsezi etkileri.

Önseziye Kuramsal Yaklaşımlar

Genel olarak psi fenomenini açıklayan teoriler 8. Bölüm'de incelenecektir, ancak önsezi, bir tanesi için kısa bir bireysel değerlendirmeyi garanti eder.

temel sebep: sadece önbilişsel deneyimin altında yatan varsayımsal süreçlerin geleneksel bilimde tanınmaması değil, aynı zamanda bu süreçlerin bilimin temel ilkelerinden birinin karşısında uçuyor gibi görünmesidir. Önsezi kavramındaki bariz paradoks, var olmayan bilgiye erişimi ima etmesidir. Başka bir deyişle, ima eder

geriye doğru bilgi akışıdır ve bu, bir nedenin etkisinden önce gelmesi gerektiği şeklindeki nedensellik ilkesine aykırıdır. Genel olarak orada var

bu paradoksun çözümüne yönelik dört ana yaklaşım olmuştur. Bazı teorisyenler, paradoksun, dünyaya ilişkin sağduyulu görüşümüzün yetersizliğinden ya da daha doğrusu "modern fiziğin gelişmesinden önce yaygın olan saf gerçekçilikten" (Targ & Puthoff, 1978, s. 169) kaynaklandığını ileri sürerler. İkincisinin yetersiz olduğunun kanıtlandığını ileri sürerler.

örneğin, zamanda geriye doğru hareket etme özelliğine sahip bir atom altı parçacığın olasılığını düşündüren kuantum fiziğindeki son gelişmeler. Diğer parapsikologlar, atom altı yasalarının

fizik, insan davranışının yönlerine uygulanabilir, ancak yine de, geriye dönük nedenselliğe mantıklı bir itirazın olmadığını ileri sürer.

gelecekte bugüne bilgi akışının gerektirdiği (örn.

Beloff, 1977a). Bu görüşün zorluklarından biri,

araya girmek. Belirli bir olayı önceden fark ettikten sonra, deneyimin bu olayın olmasını önlemek için adımlar attığını varsayalım. Bu adımlar başarılı olursa, önceden bilinen olay mevcut değildir ve dolayısıyla bilginin daha önceki bir zamana geri akabileceği hiçbir şey yoktur. Yukarıdakilerin altında önseziye yaklaşım, bu nedenle müdahale mümkün olmamalıdır. Bunun da özgür irade kavramı için sonuçları vardır (Murphy, 1967).

Birkaç araştırmacı, daha karmaşık zaman teorileri önererek önsezi kavramını yerleştirmeye çalışmıştır (örneğin, Dunne, 1927). Sağduyulu zaman izlenimimiz tamamen doğrusaldır: belirli bir anda geçmiş, şimdi ve geleceği birbirine bağlayan bir boyutta bir noktadayız. Bu lineer kanalın üzerinde, geçmişte ve geçmişteki noktaların bulunduğu başka bir zamansal düzleme geçmenin mümkün olduğu öne sürülmüştür.

geleceği gözlemlenebilir. Bunu ve diğer daha karmaşık zaman kuramlarını (bkz. Stokes, 1987, s. 102-107) ampirik koşullara tabi tutmanın araçları.

test hiçbir şekilde açık değildir.

Bir başka olasılık da, önseziye dayalı deneyimlerin yalnızca, yaşamda var olan faktörlerin duyu dışı algılarından bilinçsiz çıkarımlar gerektirmesidir.

ensunmak (Morris, 1980, s. 22; Mundle, 1964). Örneğin, sevilen birinin ölümünün önsezisi, o kişinin mevcut sağlık durumu, güvensizlik gibi şeylerin duyu dışı farkındalığından kaynaklanıyor olabilir.

arabalarının durumu vb. Bu fikir, müdahalenin ortaya çıkmasına kolayca uyum sağlar. Öte yandan, önseziyle ilgili laboratuvar çalışmalarında elde edilen önemli sonuçları hesaba katmak için bu kapsamda gerekli olacaktır.

Deneklerin deneyci veya test ekipmanı hakkında, hedeflerin nasıl sıralanacağını tahmin etmelerine (şans dışı düzeyde) yardımcı olan bazı bilgileri duyu dışı olarak elde edebildiklerini iddia eden yaklaşım. ne böyle içerebileceği bilgiler net değildir, ancak bu yaklaşımın savunucuları, bu nitelikteki varsayımların, varsayımlardan çok daha az tartışmalı olduğunu iddia eder.

geleceğe dair gerçek bir farkındalık gerektirir. Bu önsezi tasviri, resmen olarak bilinen bir psi görüşüyle ilişkilidir. *sezgisel/*

veri sıralama hipotez (son zamanlarda daha resmi bir şekilde formüle edilmiş *karar büyüme teorisi*; May, Utts & Spottiswoode, 1995). Bu yaklaşım üzerine deneysel çalışmalar yapılmıştır (Dobyns, 1996, 2000; May ve diğerleri, 1995; Radin, 1988; Vassy, 1990), ancak bazı yeni bulgular (örneğin, Dobyns, 2000) hipotezi desteklemez. Steinkamp, Milton ve Morris (1998) ayrıca, eğer önsezinin gerçek zamanlı olarak ortaya çıktığını ileri sürmüşlerdir.

ESP'nin ardından geleceğe bir tahmin, durugörü çalışmaları yapılmalıdır. genellikle önsezi çalışmalarından daha yüksek etki büyüklüğü gösterirler çünkü ikincisi, ekstrapolasyon aşaması sırasında ek bilişsel talepler gerektirecektir. Yazarların durugörü ve önsezi deneylerine ilişkin karşılaştırmalı meta-analizi, bu öngörüğü doğrulayamadı ve onları bu önsezi modeline şüphe düşürmek için.

Diğer bir seçenek ise, görünürdeki nedensel ilişkiyi tersine çevirmek ve bazı normal veya paranormal yollardaki ön bilişsel deneyimin sonraki olaya neden olduğunu iddia etmektir. Böylece deneyim, olayı meydana getirmek için farkında olmadan bu bilgilere göre hareket eden diğer insanlara duyu dışı olarak iletilebilir. Gerçekten de psikokinezi olasılığı alınırsa

dikkate alındığında, belki de deneyim aslında psikokinetik yollarla önceden bilinen olayı meydana getirir (Braude, 1986; Eisenbud, 1982).

Bu yaklaşıma yanıt olarak, kendini gerçekleştiren bir kehanet kavramında bir şeyler olabilirken, normal veya paranormal yollarla olsun, deneyim tarafından kışkırtıldığını tasavvur etmenin zor olduğu önceden bilinen bazı olaylar olduğu söylenmelidir. Bir doğal afet (deprem, sel vb.) ya da 3.

Dünya Savaşı'nın başlayacağı konusunda önseziye sahip bir kişinin bu olaylara gerçekten neden olabileceğini düşünmek mantıklı mıdır? Yine de Braude (1986), böyle bir olasılığın kavramsal olarak geriye dönük nedensellik kavramından daha kabul edilebilir olduğunu düşünmektedir. Ancak, önsezi araştırmalarındaki son artış,

insanlarda (örneğin, May, Paulinyi & Vassy, 2005) ve Radin, Nelson, Dobyns ve Houtkooper'da geriye dönük etkilerin kanıtını sağladığı şeklinde yorumlanmıştır.

(2006) bizi bu olasılık hakkında açık fikirli olmaya teşvik ediyor. Bunlar, önsezi paradoksunu çözme girişimlerinden sadece birkaçı. Elbette diğer bir yaklaşım, önsezinin varlığını inkar etmek ve bildirilen verileri yapay faktörlerin işleyişine bağlamaktır. Örneğin, önsezi testlerindeki ekstra şans puanları,

deneyci etkisi: deneyciler, daha önceki çağrılarına önemli ölçüde karşılık gelen hedef seriler üretmek için kendi psi yeteneklerini kullanabilirler. konular.

Psi'nin önerilen tüm biçimleri arasında, mevcut araştırma verilerine göre, parapsikologların kendilerinin en çok rahatsız oldukları şey kesinlikle önsezidir (Schmeidler, 1971; RL Van de Castle, kişisel iletişim, 2 Şubat 1988). Bu kanaat eksikliği kısmen verilerin kendisinden kaynaklanmaktadır: bir bütün olarak ESP deneyleri arasında

Önsezi, MCE'ye en yakın sonuçları vermiştir ve önem düzeyi ne olursa olsun, önsezi verileri bu nedenle bilgiye erişim için gerçek bir paranormal yol olduğuna dair en az inandırıcıdır. Ek olarak, temeldeki kavramın paradoksal doğası vardır. Bu, önsezi kavramını öne süren McMullen (1978) tarafından aşırı bir biçimde ifade edilir. tutarsız çünkü tanımı kendi içinde tutarsız: “kendiyle çelişme, var olmayan bir şeyin doğrudan bilinebileceği iddiasıdır” (s. 19). Bu sorunun çözümü yine de gelecek mantıksal analiz yoluyla değil, ampirik araştırma yoluyla. Eşzamanlı ESP, önsezi ve geriye dönük biliş olarak tanımlanabilir. *a/c* Görünüşte çevreden paranormal bilgi alımını gerektirdiği için psi'nin yönü. Bu sürecin teorilerini incelemeden önce, psi'nin diğer tarafına, yani *etkileyici* zihninin görünüşte etkilediği yönü Çevredeki fiziksel bir sistemin yapısı. genel konusu psikokinezi bir sonraki bölümün konusudur.

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

zamansal yer değiştirme
carington
geçmişe dönük tanıma
Dieppe Baskını davası
önsezi
araya girmek
önsezi büroları
psişik karışıklık
sezgisel veri sıralama
önsezi
alıcı psi
etkileyici psi

ÇALIŞMA SORULARI

1. Önbilişin fenomenolojik özelliklerini karşılaştırın deneyimler, eşzamanlı duyu dışı deneyimlerin deneyimlerine dönüştürülür.
2. Kavramda genel olarak temel paradoks olarak kabul edilen şey önseziden mi? Bu paradoksu çözmek için kavramsal girişimlerden hangisi size en tatmin edici geliyor?
3. Önsezinin özgür varlığın etkilerini düşünün.
irade.
4. Geçmişe dönük biliş kavramının filmlerde kullanılmasıdaki temel zorluk nedir?
operasyonel bir form?
5. Aşağıdaki senaryoyu inceleyin. Öklid geometri ve Antik Yunan matematikçisinin birkaç teorem türettiği bilinmektedir. düzlem geometride ancak bu belirli teoremlerin ispatları hayatta kaldı. Bir ortam, okulda kanıtladığı matematiksel becerilerinin zayıf olduğu temelinde seçilir. Medyum, antik Yunanistan'ın altın çağıyla psişik olarak ilişki kurmaya davet edildiğinde, otomatik yazma yoluyla bir geometrik teoremin ispatı. Çağdaş matematikçiler hem ispatın geçerliliğini hem de yazının Öklid'in kayıp teoremlerinden birinin öznesi olarak kimliğini doğrularlar. İstemek Bu, geriye dönük tanımanın kesin bir göstergesi midir? 6.
ESP'deki zamansal yer değiştirmeyi önsezi ve geçmişe dönük biliş fenomenleriyle karşılaştırın ve karşılaştırın.
7. Önsezi çalışmaları, paradoksal olarak, zorunlu olarak şunları yapabileceğimizi ima ediyor mu?
biliş olmadan önsezi var mı?

6

PSİKOKİNEZ

Bu noktaya kadar parapsikolojik fenomen çalışmamız, psi'nin "alıcı" yönlerine odaklandı. Böylece ESP'de deneyim, bazı paranormal yollarla sözde bazı bilgiler edinir. 6. ve 7. Bölümler, psi'nin diğer yüzünü, yani "anlamalı" karakterini ele alır. Birlikte çevreden bilgi edinme paranormal bir durumda bireyden çevreye bilgi akışı mümkün olabilir.

moda. En sistematik araştırmaları çeken etkileyici psi türü olarak bilinir. *psikokinezi*(PK). "Psikokinez" terimi, kelimenin tam anlamıyla zihin veya psişe tarafından yapılan hareket anlamına gelir. Yani, PK gözlemlenebilir

bir irade çabasıyla paranormal olarak üretilen nesnelerin hareketleri. Daha genel olarak PK, gözlemlenebilir hareket olsun veya olmasın, fiziksel bir sistemin yapısı üzerindeki herhangi bir doğrudan zihinsel etki olarak kabul edilir. Kısacası,

PK, madde üzerinde bir zihin olgusudur. Parapsikologlar genellikle "makro-PK" ve "mikro-PK" arasında ayrım yaparlar. Bu ayrım, iyi anlaşılmış herhangi bir teorik ilkedен çok, PK'nin çalışıldığı metodolojiye atıfta bulunur. Adından da anlaşılacağı gibi, makro-PK etkileri büyük ölçeklidir ve çıplak gözle saptanabilir (örneğin, metal bükme, masa yatırma). Mikro-PK etkileri küçük ölçeklidir ve bunları saptamak için istatistiklerin kullanılması gerekir (örneğin, elektronik bir rastgelelik kaynağının çıktısı üzerindeki psikokinetik etki). Psikokinezi ve ESP iki temel biçimi olduğu söylenir.*psi*.

Spontan PK Deneyimi Vakaları

Maneviyat seanslarının birçok fiziksel fenomeni, PK'nin varlığını ima etti. Apports, havaya yükselme, ruh tecavüzleri, materyalizasyon ve paranormal seans odasındaki nesnelerin hareketi psikokinetik beceriler olarak kategorize edilebilir (Braude, 1986; Randall, 1982). 1970'ler, Uri Geller'den ilham alan kaşık bükme modasını gördü ve birçok genç çatal bıçak takımlarında, anahtarlar ve diğer metal nesnelerde bozulmalara neden paranormal anlamına gelir. Diğer insanların biyolojik bir sistemin durumunu (örneğin, psişik şifa) veya fotoğraf filminin (psişik fotoğrafçılık) durumunu etkilemek için benzer bir güce sahip oldukları söylenir; bu iki özel ifade PK, Bölüm 7'de daha sonra tartışılacaktır.

Bununla birlikte, ana kısım için, günlük yaşamdaki PK deneyiminin oluşumları, aşağıda kanıtlandığı gibi, daha az dikkat çekicidir. örnekler.

Maurice Marsh, uzun yıllardır ilk yazarın (HJI) bir meslektaşydı ve parapsikoloji ile uzun bir ilişkisi var; gerçekten de doktora tezini Güney Afrika'daki Rhodes Üniversitesi'nde ESP üzerine tamamlamıştır. Maurice bir zamanlar bir üniversite öğrencisini ESP için test ediyordu ve bazı umut verici puanlar aldığını gördü. Bu eğilim yalnızca Maurice tarafından değil, öğrencinin kendisi tarafından da takdir edildi. Bir akşam öğrenci başka bir personel üyesini (bir sosyal antropolog) ziyaret etti ve ESP testlerinde ne kadar iyi performans gösterdiğini anlattı. Bu özel personel endişeliydi öğrencisinin bu tür çalışmalara katılarak zamanını boşa harcadığını ve cesaretini kırmaya yönelik bazı girişimlerden sonra, "Bak, beni bu işe (yani ESP'ye) bir şey olduğuna ikna edebilecek tek şey, o resmin şu anda düşüp düşmeyeceğidir!" diye haykırmak için yeterince bıkmıştı. O anda duvardaki resmi işaret etti ve yere düştü. Resmin incelenmesi, arkasındaki telin olduğunu ortaya çıkardı. çerçeve ne kırılmış ne de sürüklenmişti ve resim asılıydı sağlamdı.

Spontan PK deneyiminin nispeten yaygın bir örneği, bir akrabanın veya arkadaşın ölümü sırasında bir saatin veya saatin durmasıdır. Virtanen'in (1977/1990, s. 71) belirttiği gibi, folklorda saat yaşamı simgelemektedir; tıkırtısı kalp atışlarını çağırıştırır, böylece bir saat durduğunda, bir hayat da durmuştur. "Durdu, kısıydı, yaşlı adam öldüğünde bir daha asla gitmeyecek" saatle ilgili eski şarkıyı hatırlayacaksınız. Tabii ki, saatler ve saatler doğal nedenlerle durabilir, ancak genellikle bu durumlarda

davalı, saatin ne kurmadığını ne de kırılmadığını not eder (Rhine, 1981, s. 196). Ayrıca, bir kişinin şiddetli bir kriz yaşadığı anda, yıllar sonra bir saatin işlemeye başladığı durumlar da vardır.

eylemsizlik (Rhine, 1963a, s. 98).

LE Rhine'a (1961, s. 223-224) bildirilen bir vakada, yer lambasındaki bir ampul patladı. Olaya tanık olan kadının ifadesine göre, ampul "saatlerdir soğumuştur" ve patlaması için hiçbir neden yok gibiydi. Sezgisel olarak olayı bir tür aile travmasıyla ilişkilendirdi. Birkaç gün sonra, PK deneyimi sırasında, erkek kardeşinin çiftlik evinin, görünüşe göre, sonuç olarak, yangında tahrip edildiğini öğrendi.

bir elektrik arızasından.

Başka bir örnek İsviçreli psikolog Carl Jung tarafından rapor edildi (1963, s. 108-109). Annesi büfeden yüksek bir çatırtı sesi duydu; Soruşturma üzerine Jung, ekmek bıçağının bıçağının dörde bölünmüştü.

PK Deneyiminin Fenomenolojisi

Ne yazık ki, çok az sayıda spontan PK vaka raporu koleksiyonu var ve bu tür koleksiyonları içeriğe tabi tutmak için daha da az girişim var.

analiz. Yine de, spontan ESP vakaları üzerine yaptığı çalışmanın çizgisini takip eden Louisa E. Rhine, PK raporlarını analiz etti.

Duke Üniversitesi'ndeki parapsikoloji laboratuvarına gönderildi. Bu durumda koleksiyonda bulunan başlıca eğilimler şimdi özetlenecektir.

Spontan PK vakalarının insidansı nispeten düşüktür. Rhine analizini yaptığı sırada dosyada ESP'ye ilişkin 10.000'den fazla rapor ve sadece 178 PK deneyimi vakası vardı (Rhine, 1963a, s.

88). Bu veriler, PK oluşumunu hafife alabilir. Örneğin, Palmer'ın (1979) psişik deneyimlerle ilgili araştırmasında, örneğin yaklaşık yüzde 7'si, herhangi bir doğal mekanizma açık olmadan bir nesnenin hareket ettiğini gördüğünü kabul etti. Ancak ESP deneyimlerinin görülme sıklığı ile

Palmer'ın çalışmasında yüzde 50'den fazla PK, çok daha az görünüyor psi deneyiminin iki temel biçiminden ortaktır. Yine, bu karşılaştırmalı eğilimin çeşitli koşullar tarafından abartılması mümkündür. Belki de insanlar bu olasılığı kabul etmiyorlar.

Fiziksel olaylardaki paranormal faktörler, zihinsel olaylarda olduğu kadar kolaylıkla. ESP kavramı, belirli zihinsel olayları “açıklamak” için kullanılabilecek kadar tanındıktır, ancak PK daha az bilinen bir kavram olduğundan, gözlemci, belirli bir fiziksel etkinin paranormal bir olaya sahip olabileceğine inanmayabilir.

temel alınır ve açıklanamayan olay çok geçmeden “sadece bir kaza” olarak unutulabilir, pek de ilgi çekici bir şey değildir. Olayın anlamlılığı da PK deneyimlerinde daha az belirgin olabilir. Bir ESP deneyiminin içeriği, gerçek bir olayla çok net bağlantılara sahip olsa da,

örneğin, bir saatin durmasının sevilen birinin ölümüyle bir bağlantısı olduğunu düşünün. Ayrıca, ESP ile karşılaştırıldığında, PK deneyimlerinde, gözlemlenen olaydan tespit edilmemiş ancak doğal bir nedenin sorumlu olmadığından emin olmak tipik olarak zordur. Son olarak, bir nedenden dolayı, "madde üzerinde zihin" etkisi ESP'den çok daha az inandırıcıdır. Belki de bu şüphe, PK gibi potansiyel olarak sınırsız bir yıkıcı gücün varlığına dair güçlü bir bilinçaltı korkusundan kaynaklanmaktadır (Grosso, 1989). Her halükarda, deneyim sahibi nispeten isteksiz olabilir.

bir PK deneyimine sahip olduğunuzu kabul edin.

Rhine'in (1963a) koleksiyonundaki neredeyse tüm PK vakaları, biri fiziksel etkiyi gözlemleyen ve diğeri (genellikle biraz uzakta) bir tür kriz geçiren iki kişiyi içeriyordu. Rhine vakalarının yarısından fazlasında kriz ölümdü (ayrıca bkz. Wright, 1998). Tipik olarak iki halk

vakalar akrabalar veya yakın arkadaşlardı, böylece bir kişinin krizi normalde diğer kişiden duygusal bir tepki uyandırır.

Bu, kriz geçiren bireyin, gözlemciyle iletişim kurmak için paranormal bir araç olarak fiziksel bir etki kullandığını ima etmek için alınabilir. Bu yoruma Ren meydan okuyor. Bunun nedeni, yalnızca bir kişinin dahil olduğu birkaç vaka olmasıdır. Örneğin, gözlemci bir kriz durumundayken bir saat işlemeye başlayabilir. Rhine (1963a, s. 106) bir adamın saatinin kendisi öldüğü anda durduğu başka bir vakayı aktarır. Bu gibi durumlarda, bir gözlemciye gönderilen herhangi bir “mesaj” yok gibi görünüyor. Bu gerekçelerle Rhine, iki kişi bir PK davasında yer aldığı anda bile, bunun uzak bir arkadaş olmayabileceğini öne sürüyor.

ancak fiziksel etkiden doğrudan sorumlu olan gözlemci. Gözlemcinin karşı karşıya kalınan tehlikeyi duyu dışı olarak algıladığı varsayılır.

uzak bir arkadaş tarafından değil, bu bilgiyi sezgisel bir izlenim veya zihinsel bir görüntü olarak bilince kabul etmek yerine bilinçaltı

gözlemcinin zihni, fiziksel bir nesneyi ifade etme aracı olarak kullanır.
bilgi.

Kuşkusuz, bilginin bilinçten bastırılması pek çok durumda belirtilir. Örneğin, bir vakada bir kadın ofisinde otururken aniden ağlamaya başladı. İşvereni ona defalarca sorunun ne olduğunu sordu ama ne ona anlatabildi ne de ağlamayı kesebildi. Yaklaşık 20 dakika sonra, yanında kimse yokken büyük bir dekoratif vazo rafından düştü. Daha sonra kadın, babasının olay günü öldüğünü öğrenmiştir (Rhine, 1963a, s. 112). Bu gibi durumlarda PK yansıtır gibi görünüyor

savunma mekanizması *yer değiştirme*: duyar dışı bilgi şu ya da bu nedenle bilince kabul edilemez ve bu, fiziksel bir nesneye yer değiştirme yoluyla serbest bırakılan bir gerilim durumuna yol açar, kişinin sinirli bir şekilde masaya yumruğuyla vurmasının parapsikolojik bir versiyonu. (Bazı durumlarda, gerilim bir kez serbest bırakıldığında, PK, duyar ötesi bilgi, bilinç.)

Rhine'in analizine göre, gözlemcinin etkilenen nesnenin yakınında olması ve krizdeki kişinin ondan biraz uzakta olması tipik bir durumdur. Bazı araştırmacılar bunun PK'nin mesafe tarafından engellenmediğini gösterdiğini öne sürüyorlar, ancak onların yorumları psikokinetik etkinin gözlemciden çok krizdeki kişiden kaynaklanır. Yukarıda belirtildiği gibi, böyle bir varsayım tartışmalıdır. Tahmin edilen referans kişinin olduğu PK deneyimi vakaları olduğu da unutulmamalıdır.

merhum. Rhine'in (1963a, s. 91) kırk altı vakası bu türden 178 vakaydı; genellikle deneyim tarafından gönderenin bir işareti olarak yorumlanırlardı. kişinin ölüm sonrası hayatta kalması.

Spontane PK deneyimlerinde öne çıkan fiziksel etki türünde bir miktar çeşitlilik vardır. Nesneler düşebilir veya düşmeden kırılabilir; mekanik nesneler bir süre sonra çalışmayı durdurabilir veya yeniden başlayabilir.

hareketsizlik. Genellikle hedef nesne, ev dekorunun bir parçası, saat, vazo, ayna veya çerçeveli resim gibi bir nesnedir. Diğer yandan bu yalnızca, yanıtlayanın belirli durumlarda bulunma sıklığını veya fiziksel etkinin fark edilme olasılığını veya

kabul edildi. Örneğin, bir alışveriş merkezinde bildirilen az sayıda vaka olabilir, çünkü ilk olarak, gözlemciler alışveriş için nispeten daha az zaman harcarlar. ve ikinci olarak, eğer bir nesne bir mağaza rafından düşerse, orijinal konumu

Güvencesiz olduğu varsayılmıştır ve PK'nın katılımı basitçe değildir. karşılandı.

Tekrarlamayan PK deneyimlerinin ana fenomenolojik analizinde LE Rhine (1963a) vakalarını rapor edilen fiziksel olaylar açısından sınıflandırmıştır. Kullandığı kategoriler ve göreceli frekansları

aşağıdaki gibidir: bir duvar, şömine rafı veya raftan nesnelerin düşmesi (yüzde 36); saatlerin başlatılması veya durdurulması (yüzde 27); nesnelerin kırılması veya patlaması (yüzde 12); ışıkların açılması veya kapatılması (yüzde 10); açma, kapama veya kapıların açılması (yüzde 8); ve nesnelerin sallanması veya sallanması (7 yüzde).

Yine de bu örnek vakalar, deneyimin tamamen işitsel olduğu durumları (örneğin, bir duvardan gelen tıkırtı sesleri) hariç tutar. İşitsel Rhine (1963b) vakalar, bir amacı gerektirmekten ziyade sanrılı olabilecekleri gerekçesiyle ayrı ayrı analiz edildi.

Etkinlik. Tamamen işitsel vakaların örneği, saatlerin vurulmasını içeriyordu. (yüzde 12), zillerin çalması (yüzde 22) ve darbeler, tecavüzler veya daha az belirli sesler (yüzde 66).

Rhine (1963a,b) analizlerine dayanarak, spontane PK deneyimlerindeki fiziksel fenomenlerin aslında pek olası olmadığı sonucuna varmıştır.

halüsinasyon görmüşler. Etkilerin birkaç kişi tarafından görüldüğü veya duyulduğu birkaç vakadan bahsediyor. Örneğin, tamamen işitsel vakaların yüzde 57'sinde deneyim, en az bir başka kişinin şirketindeydi ve bu vakaların yüzde 92'sinde mevcut tüm kişilerin bulunduğu söylendi. sesi duymuşlar.

Krizdeki kişinin durumu (veya varsayılan hedef kişi), Rhine (1963a) tarafından PK deneyiminin biçimiyle etkileşime girdiğini buldu. Saatlerin durdurulması veya başlatılması, genellikle ölmekte olan bir hedef kişiyle, ancak nadiren ölen biriyle ilişkilendirildi. Nesnelerin düşmesi,

diğer yandan, yaşayan bir hedef kişinin bulunduğu vakaların en karakteristik özelliğiydi. Ancak Rhine, PK'nın her formunun en az birkaç örneğinin

hedef kişinin her durumu için deneyim kaydedildi. Yukarıdaki fenomenolojik eğilimlerden belki de araştırma açısından en ilginç olanı, PK'nın duyu dışı olarak edinilmiş bilgilerin yerinden edilmiş bir ifadesini temsil edebilmesidir. Şaşırtıcı bir şekilde, bu kavram parapsikoloji laboratuvarında çok az ilgi gördü.

yineleme bağlamında bir dereceye kadar araştırılmış olsa da

kendiliğinden PK fenomenleri veya poltergeist deneyimler (ileride göreceğimiz gibi)
Bölüm 10).

Daha yakın zamanlarda Heath (2000), bireysel spontane PK deneyimleri ile ayrıntılı fenomenolojik görüşmeleri üstlendi ve deneyimle ilişkili 17 ortak tema belirledi.

Louisa Rhine tarafından rapor edilen vaka materyalindeki eğilimler. Söylenmeli, bununla birlikte, Heath'in örnekleme sadece 8 katılımcıyı içerdiğinden, çalışmasında tanımlanan fenomenolojik unsurların genelliği, daha ileri araştırmalarla belirlenmeye devam etmektedir. tarafından birkaç element bulundu.

Tüm PK deneyimlerinde Heath. Bu unsurlar, bir deneyim sırasında değişmiş bilinç durumu ve değişmiş zaman duygusu; deneyime açıklık hissi; bir bağlantı duygusu hedef; kendinden ayrılma hissi; aklın askıya alınması; oyunbazlığın ve/veya duygunun en üst seviyelerinin varlığı; duyu

aşkın bir kaliteye sahip olabilecek enerjinin; kişinin fiziksel durumunun PK enerjisine katkıda bulunduğu veya onu yansıttığı hissi; psikokinetik olaya yönelik farkındalığın ve arzusun veya yatırımın odaklanması; ve bir

PK olayının, kişinin konsantre olmayı veya bir etki için çabalamayı bıraktığı anda meydana gelme eğilimi. Deneyimin sahip olduğu durumlarda

Bilinçli olarak PK olayını meydana getirmeye çalışıldığında, deneyim genel olarak psikokinetik sürece "yönlendirme" girişimleri olarak tanımlanır (örn. amaca odaklanmak ve görselleştirme kullanarak) ve şunlardan bahsetti:

sonuca ulaşmak için "çok fazla çabalamamanın" önemi. PK deneyiminin sonuçlarının tipik olarak benlik kavramı veya dünya görüşü üzerinde olumlu bir etki, kişinin anormal bilgiye sahip olduğu duygusu ve kişinin hem ESP'ye hem de PK'ya sahip olduğuna dair bir takdir içerdiği bildirildi.

deneyimler. Heath tarafından yapılan böyle bir araştırma, deneyimin bakış açısından spontane PK deneyimine dair bir içgörü elde etmek için esastır.

görü.

Spontan PK vaka raporlarındaki tutarlılıkların bu parapsikolojik fenomenin gerçekliğine tanıklık ettiği söylenebilse de, spontan vaka raporlarıyla ilgili şimdiye kadar birçok belirsizlik vardır.

çünkü bunların kanıt değeri söz konusudur. Bunlardan birkaçı şurada tartışıldı:

ESP bağlamında 3. Bölüm. Burada özellikle şans faktörü sorunludur. Yakın bir arkadaş veya akrabanız olduğunda, saatler ne sıklıkla durur ve resimler düşer? *olumsuzluk* kriz durumunda mı? Tahminlerimiz olmadıkça

Bu tür olaylardan, iddia edilen PK'nin güvenle iddia edilemez.
bu biçimlerin olayları, saf şans alemlerinin ötesindedir. Ayrıca, PK deneyimlerinde "normal" nedenlerin işleyişini ekarte etmek ESP deneyimlerine göre daha da zordur. Bir ESP deneyiminin içeriğinin başkaları tarafından elde edilemeyeceğinden makul ölçüde emin olmak bir şeydir.
normal anlamına gelir, ancak nadiren deneyci veya araştırmacı, varsayılan bir PK etkisinin bazı normal fiziksel nedenlerden dolayı olamayacağını gösterebilir.
işlem. PK'nin orijinalliğinin araştırılması, uygun şekilde yapılmasını gerektirecektir.
kontrollü gözlem koşulları

Bu ışık altında şimdi deneysel PK araştırmasının bir incelemesine dönüyoruz.

Deneysel Araştırma ve PK'nin Gerçekliği

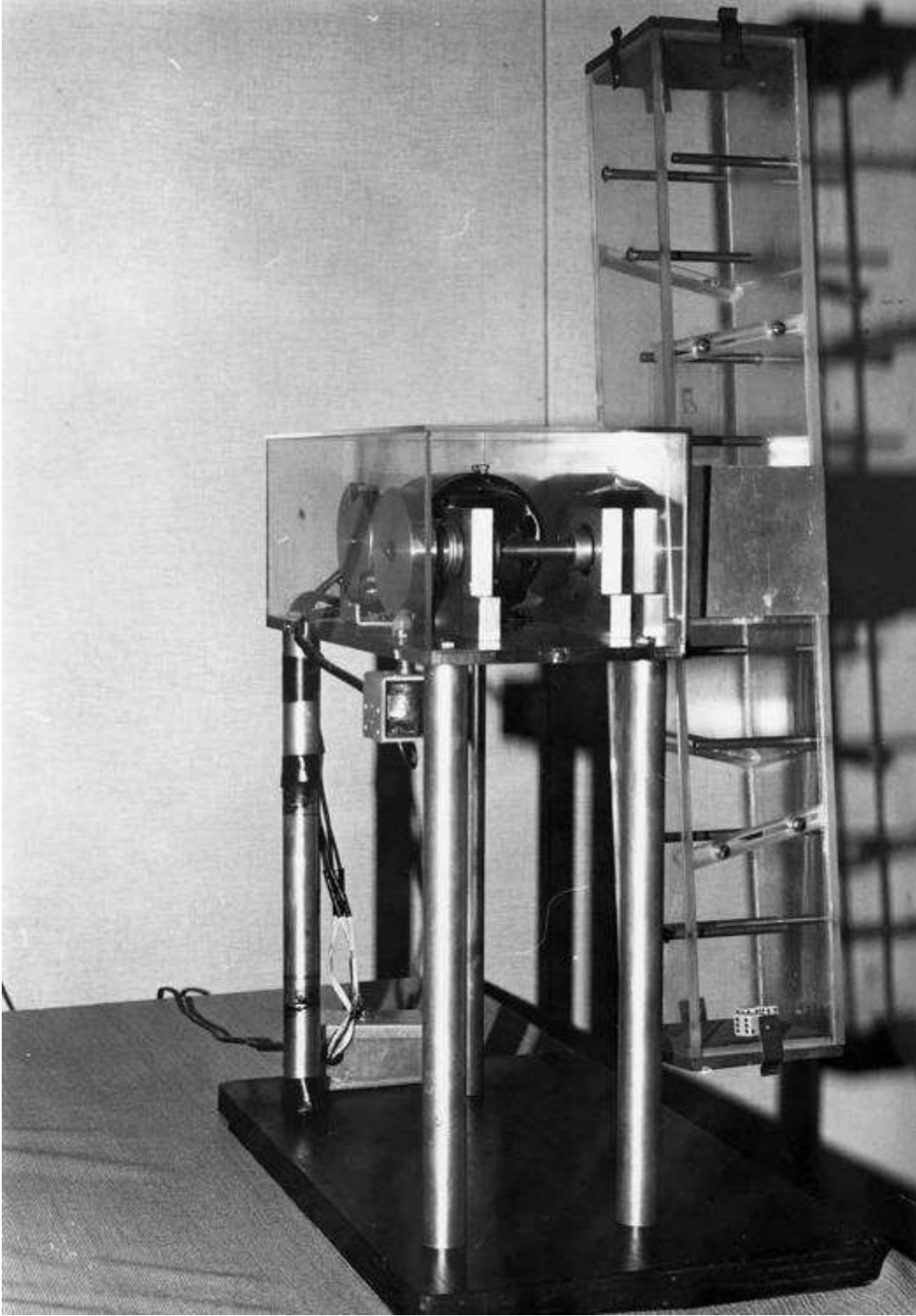
Çoğu spontan PK deneyimi makro-PK şeklini alır. Bu deneyimler için normal açıklamaları dışlamadaki bazı zorlukların üstesinden gelmek için parapsikologlar mikro-PK yöntemlerine döndüler. Bunlar, çok sayıda deneme ve tespit etmek için istatistiklerin kullanılması ile karakterize edilir.

bazı rastgele fiziksel sistemlerin rastgele olmayan bir şekilde davranıp davranmadığı bir gözlemci tarafından istendi. Deneysel PK araştırması, 1934 yılında Duke Üniversitesi parapsikoloji laboratuvarında genç bir profesyonel kumarbaz JB Rhine'in ofisine girdi ve zarların düşmesini tamamen kendi iradesiyle etkileyebileceğini iddia etti. İki adam daha sonra yere yatıp zar atmaya başladı. Rhine, kumarbazın gösterisine pek ikna olmamış olsa da, bu onun aklına geldi.

zar atma laboratuvarında kullanıma uygun bir görevdi
PK'nin gerçekliğinin araştırılması (Rhine, 1970, s. 2-4). JB Rhine'in ilk deneyinde denekler, zarın en üst yüzlerinde toplam yediyi aşmak amacıyla bir çift zar attılar. Bu olayın olasılığı 5/12'dir. Yani, iki zarın 12 atışlık bir seride, yüzlerin toplamının tamamen şans eseri olması beklenir.

atışların 5'inde yediyi aşacaktı. 25 katılımcıdan oluşan bir grup 562 koşuyu (her biri 12 rulodan) tamamladı ve koşu başına 5.53 isabet verdi
5 MCE ile karşılaştırıldığında, oldukça önemli bir sonuç. Bu nedenle ilk deneysel çalışma cesaret vericiydi, ancak Rhine zarın yanlış olabileceğini ve dolayısıyla verilerin yanlış olabileceğini fark etti.

sonuçsuz. Sonuçların zarlarda bir yanlılık yansıtip yansıtmadığını test etmek için Rhine çalışmayı tekrarladı, ilk önce katılımcılardan bir puan atmaları istendi.azhariç yedi ve ardından hedefin kendisi yedi olarak belirlendi. Bu prosedürler altında da şansın üstünde performans elde edildi, bu da ilk bulgu, zayıf dengelenmiş bir zarın eseri değildi.

Şekil 11.

Rhine'in zar atma makinelerinden biri (fotoğraf: RRC).

Daha sonraki çalışmalarda kumarhanelerde kullanılan yüksek kaliteli zarlar kullanıldı (zarlardaki hafif önyargılar kumarhane sahiplerinin ağır bir şekilde kaybetmesine neden olabilir). Ek olarak, belirli bir koşuda atılacak yüz, sözde *hedef*, oldu rastgele seçilmiştir. Fırlatma işleminde de metodolojik iyileştirmeler yapıldı. İlk çalışmalarda denekler zarları ellerinde tutuyorlardı.

ve onları duvara fırlattı. Elle fırlatma ile özne tarafından bir dereceye kadar "geçiş" yapmak mümkün olabilir. Daha sonraki deneyler dayanıyordu

zarları serbest bırakmanın diğer yolları: kademeli olarak bunlar, zarın bir cetvelden aşağı atılması ve bir slayttan aşağı atılması, zarın bir kapaktan serbest bırakılması için bir kordonun çekilmesi ve ardından bir slayttan aşağı doğru çekilmesi, zarın makineyle çalıştırılan tamamen kapalı bir tel örgü içinde döndürülmesini içeriyordu. tüp ve benzer bir perspex cihazında zarları döndürmek

zarın düşmesini daha az açık hale getirmek için bölmeler içeren yapay manipülasyon

LE ve JB Rhine (1943), PK'ları hakkında kümülatif bir rapor yayınladı 1943'teki soruşturmalar, bu sırada ESP çalışmalarıyla ilgili tartışmalar bir şekilde ölmüştü (LE Rhine, 1970, s. 26–27). PK görevi, tek bir kalıbın 24 atışında standart hale geldi; 1/6 olan herhangi bir denemede hedef yüzü atma olasılığı ile MCE, koşu başına 4 vuruştı.

Bu çerçevede bir dizi PK deneyi yapıldı, öncelikle çeşitli fiziksel özelliklerin performans üzerindeki etkisine bakıldı.

boyut, ağırlık ve zar sayısı gibi faktörler. Renlerin güncellenmesi

Rapor, Radin ve Ferrari (1991), 1953'ten 1987'ye kadar yayınlanan zarlarla PK'nin 148 deneysel çalışmasının bir meta-analizini gerçekleştirdi.

tüm çalışmalar dahil edildiğinde, ikna edici bir PK etkisi olduğu ortaya çıktı.

Bununla birlikte, bu çalışmaların çoğu, yüksek ve düşük nişan atışlarını dengeleyerek zarlardaki olası fiziksel önyargıyı önlemeye çalışmadı. Bunlar ne zaman muhtemelen önyargılı çalışmalar kaldırıldı, kalan 69 çalışma, istatistiksel olarak anlamlı olmasına rağmen, önemli ölçüde daha zayıf bir PK etkisi gösterdi.

1970'ler, PK araştırmalarında belirgin bir canlanma gördü. Bu canlanmanın altında yatan birkaç faktör Stanford (1977, s. 328-329) tarafından tanımlanmıştır, ancak

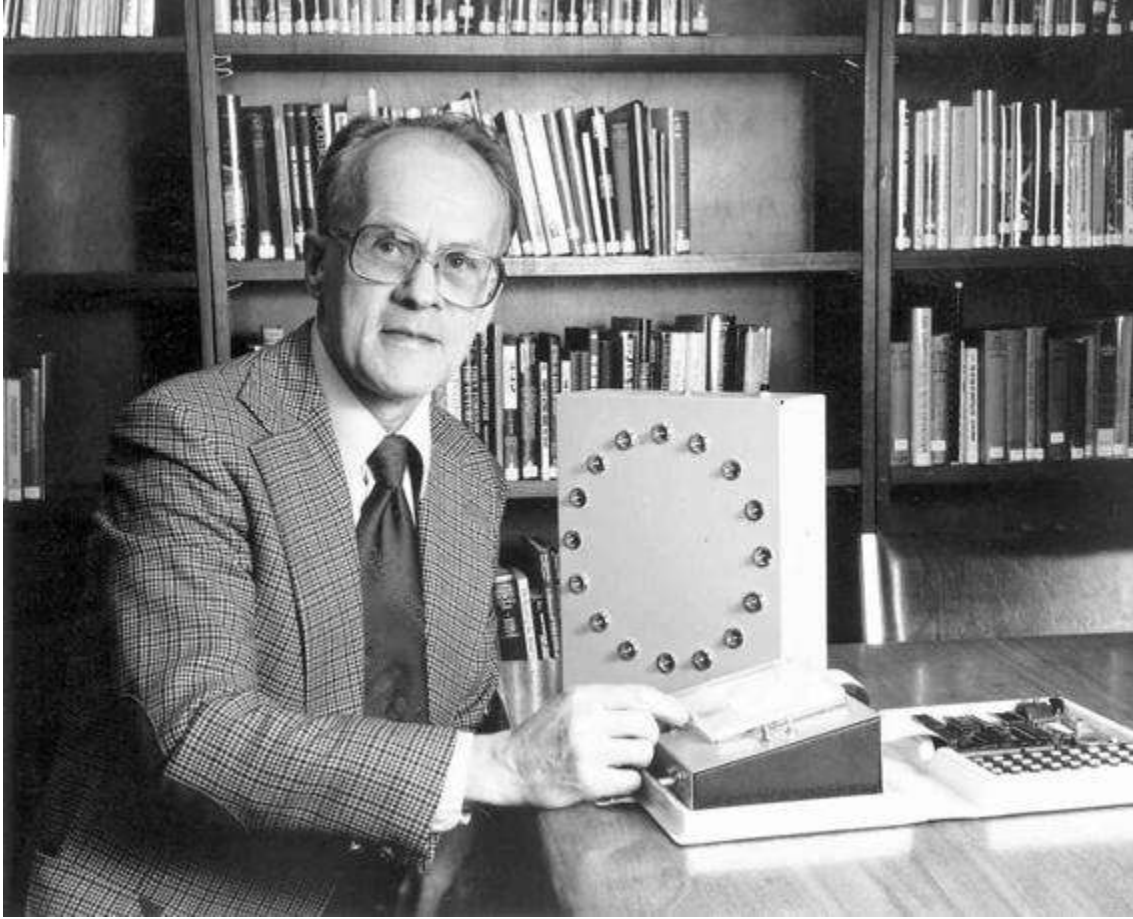
canlanmanın birincil unsuru, Helmut Schmidt'in (1970a) rastgele olay oluşturunucuların (REG'ler) geliştirilmesine yaptığı katkıydı.

radyoaktif bozunma ve bu cihazları PK araştırmalarında kullanması üzerine.

Bir REG'nin çalışması (biraz basit olarak) aşağıdaki gibi açıklanabilir. Esasında bir REG, üçü birbirine bağlayan elektronik devrelerden oluşur.

temel bileşenler: bir radyoaktif kaynak (veya bazı durumlarda kesintili radyo statığı gibi bir elektronik gürültü kaynağı), bir sayaç ve bir görsel

Görüntüle. Elektronik sayacın saat benzeri bir yüzü vardır ve göstergesi sınırlı sayıda konumdan herhangi birinde (örneğin, dört) durdurulur, tıpkı saatteki bir elin saatlerden birini gösterebilmesi gibi. Sayaçtaki gösterge, bir sinyal tarafından durdurulana kadar yüzün etrafında çok yüksek bir frekansta döner. radyoaktif kaynaktan bir parçacığın emisyonu üzerine üretilir. bu görsel gösterimin doğası (cihazın gözlemciye açık olan tek kısmı), her denemede sayacın durma noktası tarafından yönetilir. Şimdi, radyoaktif kaynaktan ardışık partikül emisyonları arasındaki aralık kavramsal olarak rastgeledir, yani teorik olarak sayacın bir sonraki konumunu doğru olarak tahmin etmek mümkün değildir. Dur. Bu nedenle, bir kişi önemli sayıda deneme boyunca görsel gösterime odaklanabilirse ve bir şekilde belirli bir şekilde şans beklentisinin ötesinde bir düzeye "değişecek"se, psikokinetik bir etki kanıtlandığı söyleniyor. Denekler seçildiğinde REG çıktısının istatistiksel rastgeleliği *olumsuzluk*PK etkilerini elde etmeye çalışmak düzenli olarak yapılmalıdır. kontrol.

Şekil 12. Helmut Schmidt, REG'lerinden birini sergiliyor (fotoğraf: Helmut Schmidt).

REG teknolojisi ile mevcut PK araştırması, zar atma günlerinininkinden metodolojik olarak üstündür. REG, bir bilgisayarla arabirim oluşturulabilir, böylece hedefler ve sonuçlar, insan hatası olasılığı olmadan otomatik olarak kaydedilir ve puanlanır. Büyük bir veri tabanı da olabilir nispeten kısa bir sürede elde edilebilir. Örneğin, Princeton Mühendislik Anomalileri Araştırma Laboratuvarı (PEAR), 91 kişinin yaklaşık iki buçuk milyon REG-PK denemesine katıldığı 12 yıllık bir deney serisi rapor etmiştir (Jahn, Dunne, Nelson, Dobyns & Bradish, 1997).

REG-PK araştırmasının metodolojisi yine de başta Hansel (1980, 1989), Hyman (1981) ve Alcock tarafından eleştirildi. (1990). Dolandırıcılık olasılığı gibi bazı eleştiriler nihayetinde reddedilemez, ancak bilimdeki herhangi bir araştırma konusuna eşit derecede uygulanabilir.

Davranış bilimleri. Özellikle REG-PK ile ilgili daha önceki yayınlarda metodolojik ayrıntıların yetersiz belgelenmesi bazı yorumlar aldı; daha yeni makalelerin (örneğin, Schmidt, 1991)

Deneyssel prosedürü ve aparatı çok ayrıntılı bir şekilde rapor edin. Diğer birkaç nokta, parapsikologlar tarafından tatmin edici bir şekilde karşılandı (Rao & Palmer, 1987). Makul derecede ikna edici bir eleştiri, her ne kadar deneyiciler, son derece uzun deneme serilerinde rasgele olmama açısından REG aygıtlarını periyodik olarak kontrol ettiler, bu, PK deneylerinde kullanılan türde daha kısa çalışmalarda rasgele olmama varlığını dışlamayabilirdi. Öte yandan, bu tür yanlışlıkların bu çalışmalarda öngörülen yönde nasıl önemli veriler sağlayabileceğini tasavvur etmek zordur.

burada deneyssel (PK-deneme) performansı, aynı REG tarafından oluşturulan kontrol dizileriyle doğrudan karşılaştırılmıştır (örneğin, Schmidt, 1976). bu

Kısa vadeli önyargı sorunu, REG- kümülatif kaydının iki meta-analizinin önemli sonuçları tarafından da reddedilmiş gibi görünmektedir.

FK çalışmaları (Radin & Nelson, 1989, 2003).

Önceki REG-PK meta-analizleri öncelikle PK için herhangi bir kanıtın bulunup bulunmadığı sorusunu amaçlamışken, REG-PK çalışmalarının en son mevcut meta-analizi yalnızca

kümülatif veri tabanı değil, aynı zamanda PK için kanıt bulmadaki başarı veya başarısızlıkla ilişkili olabilecek moderatör değişkenler olarak bilinen faktörleri belirlemek için (Bösch, Steinkamp & Boller, 2006a; ayrıca Bösch, Steinkamp & Boller, 2006b, Radin tarafından yapılan sonraki yorumlara bakınız). , Nelson, Dobyns & Houtkooper, 2006 ve Wilson & Shadish, 2006). 380 REG-PK çalışmasından oluşan bu meta-analiz, önemli ancak çok küçük bir genel etki büyüklüğü buldu. Etki büyüklüğü, deneme sayısı ile güçlü ve ters orantılıydı, böylece en küçük çalışmalar en büyük etkilere sahipti. Etki büyüklüğü de oldukça değişkendi ve bu değişkenlik ilgisizdi.

katılımcıların seçilip seçilmediği, katılımcılara geri bildirim modu ve

rastgele kaynak. Bösch ve meslektaşları, yayın yanlılığının, özellikle de önemsiz küçük çalışmaların rapor edilmemesinin (bilinen adıyla "dosya çekmecesini sorunu"), verilerinde gözlemlenen kalıpların en cimri açıklamasıdır. Ancak konuyla ilgili yorumlarımız doğrultusunda

Bölüm 4'te meta-analizin sınırları, onlar sonucuna varıyorlar (Bösch, Steinkamp & Boller, 2006b), bunun ve önceki REG-PK meta-analizlerinin geriye dönük doğasının, PK etkisinin gerçekliği sorununun olduğu anlamına geldiği sonucuna varıyorlar (Bösch, Steinkamp & Boller, 2006b)

bu meta-analizler temelinde çözülemez. Kennedy (2004) ve diğerlerinin de yaptığı gibi, çalışma sonucu bilindiğinde verilerin olası seçici raporlanmasından kaçınmak için deneme kayıtlarının oluşturulması gerektiğini savunuyorlar. Bu tıbbi araştırmalarda yaygın bir uygulama haline geliyor (elbette yapay bir etki bir ölüm kalım meselesi olabilir) ve bazı önde gelen dergiler artık *gereklilik* ile ilgili

yayın için değerlendirme (DeAngelis ve diğerleri, 2004, 2005). Bu ön kaydın bir versiyonu, yakın zamanda, uluslararası bir araştırma grupları konsorsiyumunun, üç laboratuvarın her birinin 250 deneysel REG-PK oturumu yürütmesini planladığı, her oturumun her birinde 1000 200 örnek denemeden oluşan iddialı bir projede gerçekleştirildi. üç farklı koşul. Yüksek amaç koşulunda, katılımcılar

REG çıktısını ortalamasının üzerinde saptırmak için. Düşük amaç koşulu, katılımcıları REG'yi ortalamasının altında tutmaya yöneltti ve temel koşulda katılımcılar, REG'nin başlangıç düzeyinde performans göstermesini istedi. Farklı laboratuvarlar, aynı REG ekipmanını ve benzer test ve analiz yöntemlerini kullandı.

Bösch, Steinkamp ve Boller (2006a) meta-analizine dahil edilen genel sonuçlar, katılımcıların REG'yi belirtilen yönde saptırmaya yönelik hafif bir eğilim gösterdi, ancak istatistiksel olarak önemli ölçüde değil (Jahn, Mischo, Vaitl, Dunne, Boller & Houtkooper ve diğerleri, 2000). Bu

Önceden kaydedilmiş denemelere dayandığı düşünüldüğünde, bulgu, Bösch tarafından öne sürülen raporlama yanlılığı hipotezine teğetsel destek sunabilir, Steinkamp ve Boller (2006a,b).

Öyle görünüyor ki, çok sayıda araştırmaya rağmen, REG-PK çalışmalarına dayanarak psikokinezinin gerçekliği hakkında kesin bir sonuca varmak için hala çok erken. En azından güvenle söyleyebiliriz ki, bu çalışmalardaki etkiler

çok zayıf. Belki de haklı olarak daha fazla metodolojik titizlik arayışında olan parapsikologlar, gerçek hayatta PK'nin meydana geleceği koşullardan çok uzaklaşmışlardır. Deneysel katılımcılar için daha büyük psikolojik öneme sahip olabilecek metodolojik özellikler için bir fikir kaynağı olarak spontan psikokinezi vakalarına tekrar bakmaları iyi olabilir.

Görünür bir PK olgusunun, PK hipotezinin ima ettiği gibi, zorunlu olarak bir "madde üzerinde zihin" etkisi gerektirdiği başka bir konudur. Örneğin, REG-PK verileri aşağıdaki başlık altında açıklanabilir: *sezgisel veri sıralama* hipotez: istatistiksel olarak anlamlı performanslar aşağıdakilerden kaynaklanmayabilir

psikokinetik bir süreçtir, ancak deneysel seriye başlamak veya bir

deneysel görevdeki yanıt (May ve diğeri, 1995; Radin ve May, 1987; Vassy, 1990). Dobyns (1996, 2000) tarafından yapılan son analizler, bu açıklamanın verilere doğrudan (PK) bir etki varsayımı kadar etkili bir şekilde uymadığını, ancak sezgisel veri sıralama hipotezinin basit gerçeğine uyduğunu ileri sürmektedir.

önermesinin, PK araştırmasının ontolojik gerçeklik meselesi için kesin olmadığını belirtmek için yeterlidir. ESP'de olduğu gibi, parapsikologlar, PK etkileşimi kanalının doğasını gösterebilirler, ancak “madde üzerinde zihin” etkisinin olduğu söylenemez.

kimliği doğrulandı.

PK Üzerine Süreç Odaklı Deneysel Araştırma

Yukarıda açıklanan teknikler aracılığıyla, PK'nin doğasına ilişkin bazı deneysel araştırmalar yapılmıştır, ancak miktarı ve mevcut verilerin kapsamı ESP'ye göre çok daha kısıtlıdır. Literatürün ayrıntılı incelemeleri Rush (1977, 1982), Schmeidler tarafından sağlanmıştır. (1977, 1982, 1987, 1994b) ve Stanford (1977).

ESP ve PK, “psi” olarak adlandırılan bazı üniter kapasitenin ifadeleri olarak kabul edilecekse, PK ile ESP'nin karşılaştırılması çok önemli hale gelir ve bu nedenle, deneysel PK araştırmalarındaki eğilimleri, çalışmanın özetinde kullanılan aynı başlıklar dizisi altında özetlemek öğretici olabilir. ESP literatürü (bkz. Bölüm 4). Aşağıdaki sunum kısmen Irwin üzerine (1985e).

PK Performansı: Modeller ve İyileştirme

PK performans kalıplarına ilişkin verilerin çoğu, zar atma konusundaki eski araştırma paradigmasından türetilmiştir. Birçok durumda gösterilmesi gereken kalır aynı modellerin metodolojik olarak gösterilebileceğini üstün REG yaklaşımı.

PK'nin çift yönlülüğü: psi eksik.PK'nin bazı deneysel araştırmalarında (örn., Steilberg, 1975) denekler önemli ölçüde MCE'nin altında puan aldı, yani yanlış sonuçlar daha fazla elde edildi. genellikle tesadüfen beklenenden daha fazla. Psi eksikliği bu nedenle PK'da oluşur.

Bazen bu, farklı bir etki bağlamında ortaya çıkar (örneğin, Gibson & Rhine, 1943). Ruh halindeki veya kişilikteki olumsuz unsurlarla ilişkili olarak PK'nin kaybolması durumu iyi belgelenmemiştir (Stanford, 1977, s. 330 ve s. 345-348).

Tutarlı bir kayıp raporu yok gibi görünüyor, yani bir başkası amaçlandığında belirli bir sonuç üretmeye yönelik bir eğilim.

Konum etkileri. Rhines'in 1943'te birikmiş verilerini yayınlamasına neden olan faktörlerden biri, her seansta puanlamada bir düşüşün gözlemlenmesiydi (Rhine, 1970, s. 29). Bu, Rhines'a PK'nin ESP ile bir yakınlığı olduğunu düşündürdü. ESP testleri gibi, zar atma çalışmalarının çoğu, yılın ilk çeyreğinde daha iyi performans gösterdiğini kanıtlıyor.

oturum son çeyreğe göre; çalışma içi düşüşler de rapor edildi (McConnell, Snowdon & Powell, 1955; Rush, 1977, s. 34-36). Eleştirmenler (örneğin, Girden, 1962) yine de bu çalışmalarda konum etkilerinin şansa, zarlardaki yanlılığa veya rastgele olmayan etkilere bağlı olduğunu savunmaya devam ettiler.

zar atma aparatının çalışmasında. REG metodolojisi ile yapılan müteakip araştırmalar, bazı deneyler bunu doğrulamış olsa da, konum etkilerine fazla dikkat etmemiştir.

oturum içi düşüş (Honorton & May, 1976; Schmeidler, 1987, s. 19)

ve seriler arasında konum etkileri (Dunne ve diğerleri, 1994).

Diferansiyel etkisi. ESP'de olduğu gibi, iki zıt koşul içeren PK deneyleri, genellikle zıt performans seviyeleri sağlayabilir.

bir durumda vururken diğerinde eksik (örn. Cox, 1971; McMahan, 1947).

Yer değiştirme? PK'nın uzamsal veya zamansal yer değiştirmesinin bir dizi denemede meydana gelebileceği açık değildir. Zar araştırmasında, hedefin kimliği genellikle her deneme için değil, her deneme için değiştirildi; bu nedenle, amaçlanandan sonra (veya öncesinde) deneme için hedef üzerinde PK'nin yer değiştirmesini aramak anlamlı olmazdı, çünkü her iki denemede de

aynı hedef. Yine de bazı araştırmacılar (Pratt & Woodruff, 1946; Palmer & Kramer, 1984), hedeflenen hedef üzerinde pozitif puanlamaya dikkat çekmiştir. sadece terk edildi, zamansal yer değiştirmeyi düşündüren bir etki. Braud (1987, s. 215) ayrıca, zar yüz sonuçları için önemli puanların bulunmasıyla, mekansal yer değiştirme olasılığını da ileri sürer.

amaçlanan biri.

Daha yakın tarihli REG çalışmaları arasında Schmidt (Schmidt, 1976; Schmidt, Morris & Rudolph, 1986; Schmidt & Stapp, 1993) birkaç tane gerçekleştirmiştir.

kavramıyla uyumlu deneyler *retro-PK* yani işlem

geçmiş bir olay üzerindeki psikokinetik etkinin (ya da belki de gelecekteki bir olayın şimdiki zaman üzerindeki etkisinin). Schmidt tarafından kullanılan metodoloji, verilerinin aynı zamanda bir terim olarak yorumlanabilir olması nedeniyle sorgulanabilir.

önbilişsel parapsikolojik deneyci etkisi. Yani deneyci, gönüllülerin sonraki çabalarıyla ilgili olarak önemli sonuçlar verecek hedefleri seçmek için farkında olmadan kendi psi'sini kullanmış olabilir.

Varyans etkileri. PK "isabetlerinin" rastgele aralıklı olmak yerine birlikte kümelenme eğiliminde olabileceğine dair tek bir gösterge var gibi görünüyor. çalıştırın (Schmidt, 2000; bkz. Stanford, 1977, s. 354). Bu gözlem Kelly'nin (1982) ve Don, McDonough ve Warren'ın (1991) ESP kümeleme önerileriyle uyumludur. Yine, kümelemeye yönelik bir eğilim, ister denemeden denemeye (örneğin, denemeden denemeye) hedeflerin değiştirilme sıklığından etkilenebilir.

ESP çalışmasında) veya çalıştırmadan çalıştırmaya (PK araştırmalarının çoğunda olduğu gibi). **İyileştirme ve geribildirim rolü.** Konunun denenmesinin sağlanması- deneme geri bildirimi, PK performansında bir iyileşmeye yol açmıyor gibi görünüyor: oturum içinde puanlama düşmeye devam ediyor (Stanford, 1977, s. 359-360). PK Tart'ın geribildirim öneminde ilişkin argümanı bağlamında bu nedenle desteklenmemektedir. Bununla birlikte Tart (1983), öngörülen öğrenme etkilerinin gerçekleşmesi için ön koşullu bir PK yeteneği seviyesinin gerekli olduğunu iddia eder. Gissurarson (1997) ayrıca güçlü bir bağlılık duygusunun ve ısrarlı uygulamanın "öğrenmede" önemli olabileceğini öne sürmektedir.

PK becerileri.

Hedef Değişkenler

DeneySEL PK araştırmalarında kullanılan hedef sistemler arasında zar atmak, para atmak, düşen küreler, düşen damlalar vardır. su, dönen rulet çarkları ve çeşitli video gösterimleri

REG tarafından yönetilir.

Hedef nesnelerin fiziksel yönlerine bazı özellikler verilmiştir. deneySEL inceleme.

Daha eski zar atma işinde, zarın boyutunun önemli veya

PK puanları üzerinde tutarlı etki (örneğin, Humphrey & Rhine, 1945). Forwald'ın (1961) metodolojik olarak üstün çalışması, performans düzeyinde bir faktör olarak kalıp boyutunu ortaya çıkardı, ancak verilerin doğası, boyutun şu şekilde olduğunu gösteriyor.

bu, zarın ne kadar zıpladığı kadar temel değildi ve

dinlenmeye gelmeden önce döndü.

Kalibın yoğunluğu (ağırlık sabit tutularak) veya bileşen malzemesinin, puanlama üzerinde herhangi bir doğrusal etkisi olduğu kanıtlanmamıştır. Tek çalışmada

Aynı boyutta selüloit zar ve kurşun zar kullanarak, ilki şansın üzerinde önemli bir puan verdi ve ikincisi şansın altında bir puan verdi. eşit derece (Cox, 1971). Bu farklı etki, katılımcılar farklı yoğunluktaki zarların kullanıldığını bilmeden gerçekleşti.

Her denemede atılan zar sayısı, en azından fiziksel anlamda uygun bir değişken gibi görünmemektedir (Rhine & Humphrey, 1944). Aynı zamanda, deneme başına yalnızca bir zar atılırsa, daha fazla sayıda deneme yapılır.

belirli bir miktarda veri elde etmek için gerekli ve test ilerledikçe tek bir kalıpla çalışan denek giderek sıkılabilir, bu da performansı düşürebilecek bir durum. Çoklu zar çalışmalarında da bazı karmaşık metodolojik sorunlar vardır (bkz.

1978, s. 92-94 bir analiz için).

Elektronik olarak oluşturulmuş hedeflerle yapılan PK çalışmalarında, çok yüksek bir hedef oluşturma oranı performansı bozabilir (Schmidt, 1973), ancak bu etkinin, PK'nin herhangi bir içsel sınırlamasından ziyade katılımcının görevleri algılamasından kaynaklandığı iddia edilmiştir (Stanford, 1977, s. 353-354). Bu konuyla ilgili daha fazla kanıt, toplam 200 bitten oluşan denemeler ile toplam 2.000.000 bitten oluşan denemeleri rastgele serpiştirmek için tasarlanmış son REG-PK araştırmasından gelmektedir. Katılımcılar

bu çalışmalarda bir denemenin "yüksek yoğunluklu" mu yoksa "düşük yoğunluklu" mu olduğunun farkında değildiler. Bu protokolü kullanarak, her iki deneme türünde de bir PK etkisinin kanıtı bulundu, ancak 2.000.000 bitlik denemeler için etkinin yönü tersine çevrildi.

Başka bir deyişle, yüksek yoğunluklu denemeler için REG çıktısı kaydırıldı

yöneyici/katılımcının niyetine göre (Ibison, 1998) ve

bu beklenmedik sonuç modeli daha sonra ikinci bir çalışmada tekrarlandı (Dobyns, Dunne, Jahn & Nelson, 2004). Katılımcıların ve deneycilerin deneme türü konusunda kör oldukları göz önüne alındığında, görev algısı ile ilişkili psikolojik faktörler göz ardı edilebilir. Araştırmacılar bu sonuçları açıklayamıyor ve özel olarak tasarlanmış REG'nin (Dobyns) müteakip ölümcül arızası nedeniyle bu soru üzerine daha fazla araştırma engellendi.

ve diğerleri, 2004).

Stanford (1983), resimsel uyaranlarla yapılan bir çalışmada, hedef slayt diğer resimlere benzerliği düşük olduğunda daha yüksek PK performansı elde etti.

REG tarafından seçilebilir. Buradaki "benzerlik" kısmen dış hatlar açısından değerlendirilmiş ve dolayısıyla fiziksel bir boyut olarak kabul edilebilse de, ayrıca resimlerin bazı anlamsal yorumlarını da gerektirdi. İkisinden biri Stanford'un verileri tamamen fiziksel veya psikolojik hedef özelliklerini yansıtır, bu nedenle belirsizdir. Kesinlikle fiziksel değişken REG sonuçlarının benzerliği veya ayırt edilebilirliği, soruşturma.

REG araştırmasında, PK puanlamasının hedefi oluşturan cihazın karmaşıklığından etkilenmediğine dair bazı göstergeler de vardır. (Schmidt, 1974).

PK'yi etkileyebilecek bir fiziksel özellik, *kararsızlık* yani sistemin bir durumdan diğerine geçiş kolaylığı veya sistemdeki "serbest değişkenlik" miktarı. Amerikalı parapsikolog William Braud (1980) tarafından yürütülen bir dizi deneyde, kararsız hedef sistemler, yüksek atalet ile karakterize edilen sistemlerden daha fazla psikokinetik etkiye açık görüldü. Bu statik demek değil

hedefler PK'den etkilenmez (Bölüm 7'deki makro-PK bölümüne bakın). Yine, Braud'un sonuçlarının psikolojik olmaktan çok psikolojik sonuçlardan kaynaklanması mümkündür.

fiziksel faktörlere: oldukça kararlı bir sistem, seçilmemiş deneysel deneklere (bilinçli veya bilinçsiz olarak), durumunu etkileme girişimlerini caydıracak kadar değişmez olarak çarpabilir. Ancak, yakın tarihli bir çalışma (Holt & Roe, baskıda), bireysel farklılıkların dikkate alınması gerekebileceğini öne sürüyor.

dikkate alındığında, en yüksek psi puanları, yüksek özellik kararsızlığına sahip göndericiler en az kararsız hedef sistemle etkileşime girdiğinde ve düşük kararsız gönderenler, en kararsız hedef sistemle etkileşime girdi.

PK hedef sistemlerinin fiziksel yönleriyle ilgili araştırmaya küresel olarak bakıldığında, bu tür faktörlerin, belki de katılımcı üzerindeki psikolojik etkileri dışında, PK performansı üzerinde çok az etkisi olduğu görülecektir. Bu, ESP ile ilgili benzer araştırmalarla uyumludur. Ayrıca, bu veriler

PK'yi paranormal olarak üretilmiş bir fiziksel güç olarak düşünmenin uygun olmayabileceğini öne sürüyorlar. Ancak kabul edilmelidir ki, kapsam

Bu konuda yapılan PK çalışmalarının sayısı sınırlı kalmıştır. İnanç dağları yerinden oynatabilir, ancak PK bunu zarları etkilediği kadar kolaylıkla yapabilir.

henüz kesin olarak çözülmemiş bir konu. Braud'un araştırması, henüz keşfedilmemiş önemli fiziksel boyutlar olabileceğine dair bir uyarı görevi de görüyor.

bu içerikte.

Hedefin ilgili özellikleri söz konusuysen, katılımcı hedef sistemin doğasından ve hatta varlığından haberdar olmadığında bile PK'nin ortaya çıkabileceği belirtilmelidir. İçin örneğin, çoğu REG deneyinde deneklerden bir video gösterimini etkilemeye çalışmaları istenir ve onlara göre bu gösterim "hedef"tir. Öte yandan, REG sisteminin PK etkisine açık olduğu noktanın, partikül emisyonunda olduğu varsayılabilir.

radioaktif kaynak, sistemin denekler tarafından bilinmeyen bir parçası. Aslında denekler bir PK deneyine katıldıklarının farkında bile olmayabilirler. Bir çalışmada, bilgisiz katılımcılara, yerleşik bir REG'in sonucuna göre ya sıkıcı bir görev ya da hoş bir görev verildi.

bitişik bir odada; keyifli göreve erişen insan sayısı şansı aşmıştır (Stanford, Zenhausern, Taylor & Dwyer, 1975). Öyle görünüyor ki, PK bir hedefe yöneliktir. *hedef* zorunlu olarak hedef olayın altında yatan fiziksel mekanizmalara değil. PK'nin bu yönü, teorik bir açıklama oluşturma bağlamında özellikle önemlidir.

fenomendir ve aynı zamanda PK'nin fiziksel bir güç gibi işlediği görüşüne uygulanabilir bir alternatif sunar. bu *teleolojik* (hedefe yönelik) karakteri

PK, Stanford (1978) tarafından tartışılmıştır; ayrıca bkz.

Bölüm 8. Bilinç dışı psikokinetik etki sorunuyla ilgili olarak, bilincin çevre ile etkileşimi konusunda nispeten yeni bir araştırma alanıdır: "Küresel Bilinç Projesi" (örn. Nelson, 2001). Dünya çapında 40 tesiste bulunan REG'ler sürekli çalışır ve veri gönderir

Projenin ABD, Princeton'daki genel merkezine geri dönelim.

Araştırmacılar, tutarlı veya odaklanmış insan dikkati anlarında (örneğin, büyük ölçekli bir duygusal olaya binlerce hatta milyonlarca insan tanık olduğunda), REG'lerin çıktısının daha az rastgele olacağını varsayıyorlar.

Bu tür küresel olayların meydana gelmediği diğer zamanlarla karşılaştırıldığında. Örneğin, bu tür rastgele olmayan REG davranışının gözlemlendiği bildirilmektedir.

Prese Diana'nın cenazesi (Nelson, Bosch, Boller, Dobyns, Houtkooper, Lettieri ve diğerleri, 1998), dünya çapındaki Yeni Yıl kutlamaları sırasında gece yarısı (Nelson, 2001) ve 11 Eylül 2001'de New York'taki terörist saldırılar sırasında canlı yayını küresel bir izleyici tarafından dehşete düşürüldü (Nelson, 2002; Radin, 2002). Bununla birlikte, bazı yorumcular (Scargle, 2002) bu çalışmaları, verilerin çoklu analizi ve seçici raporlanması gerekçesiyle eleştirmiş ve daha sağlam olduğunu öne sürmüşlerdir.

Bu araştırma keşifsel çalışmanın ötesine geçtiğinde sonuçlar çıkarılabilir.
evre.

Diğer Durum Değişkenleri

Bir PK görevindeki performans, muhtemelen katılımcıların motivasyonu üzerinde bir etki yoluyla deneyin fiziksel ortamına göre değişebilir. Kontrol edilen psikolojik faktörlerle çoğu fiziksel değişken alakasız görünür. Örneğin, PK artan mesafe ile azalmaz özne ile hedef sistem arasında, öznenin gerçek mesafeden habersiz kalması şartıyla (Dickstein & Davis, 1979). PK skorunun aydınlıkta karanlıkta olduğundan önemli ölçüde daha yüksek olduğu bir çalışma var. (Gibson & Rhine, 1943), ancak başka bir çalışmada bunun tersi gözlemlendi (McMahan, 1947). Belki bazı denekler karanlığı sinir bozucu bulurken, diğerleri için rahatlamaya elverişlidir.

ESP'de olduğu gibi, deneycinin motivasyonu, tutumları ve deneklerin ele alınması, bir PK çalışmasının sonucu üzerinde bir miktar etkiye sahip olabilir. Biraz Bunun kanıtı White'ın (1977) incelemesinde belirtilmiştir.

İyi PK puanlarına en elverişli bilinç durumları üzerine küçük bir çalışma yapılmıştır (Gissurarson, 1997). Gevşemiş bir zihin çerçevesinin, yoğun çaba harcamaktan daha avantajlı olduğuna dair göstergeler vardır.

bir etki (Debes & Morris, 1982; Steilberg, 1975). Böylece, PK görevi bir tür görev olarak sunulduğunda üstün performans elde edilebilir.

oyun. Benzer şekilde, çeşitli yoga/meditasyon teknikleri de PK'ye elverişli görünmektedir (Gissurarson, 1997). Hedefin pasif bir şekilde görselleştirilmesi, hedefe götüren hayali süreçler hakkındaki düşüncelerden daha etkili görünmektedir (Levi, 1979; Morris, Nanko ve Phillips, 1982). Bu bulgular, PK performansının zorlamasız bir sistem tarafından kolaylaştırıldığı fikriyle tutarlıdır.

Spontan PK deneyimlerinin ortaya çıkması, bir görevin amacına bağlı olma durumuyla (Isaacs, 1986) ilişkili görünmese de, emilim ihtiyacı (Irwin, 1985b).

Bir seferde test edilen denek sayısı durumsal bir faktör olarak kabul edilebilir. Zar metodolojisini kullanan erken bir çalışmada, iki Aynı hedef yüze ulaşmaya çalışan denekler, deneklerden daha etkiliydi. her biri farklı bir hedef denediğinde (Humphrey, 1947). Başka bir deneyde, denek çifti hedeflediğinde çalıştırma varyansı daha büyüktü.

aynı hedef (Feather & Rhine, 1969). Bu sözde "yardım et ya da engelle" çalışmalarının çok azı, daha sofistike REG ile yapılmıştır. metodoloji. Bu yaklaşımın ilginç bir varyasyonu Schmidt (1985) tarafından kullanılmıştır. *ardışık*retro-PK aracılığıyla önceden kaydedilmiş olayları etkilemeye çalışır; yalnızca bu tür ilk girişimi yapan kişi önemli bir etkiyle ilişkilendirildi. genelinde ek PK etkileri hakkında bir karara dayandırılacak çok az veri var. farklı insanlar.

Konu Değişkenleri

Bazı araştırmalar, deneysel katılımcıların inançlarıyla ilgili olarak PK performansını incelemiştir. Birkaç koyun-keçi deneyi yapıldı. ama ESP'den farklı olarak PK olasılığına olan inancın

zar atma performansı üzerinde herhangi bir etkisi varsa da çok az (Dale, 1946; Gissurarson, 1991; Gissurarson & Morris, 1991; Stanford, 1977, s. 330-331). PK, öznenin zihinsel gevşeme düzeyine ESP'den daha duyarlı görüldüğü için, PK'ye karşı daha güçlü bir olumlu tutumun avantajının, eşlik eden bir artışla bir dereceye kadar dengelenmesi mümkündür.

uyarılma. Yine de bir REG-PK görevi olan bir çalışmada Weiner (1982), performans ile PK'nin varlığına olan inanç arasında güçlü bir pozitif korelasyon buldu; bu sonuç onun tekrarlama girişiminde elde edilmedi. deney.

Kişisel spontane PK deneyimlerinin kabulü, muhtemelen PK inancıyla ilişkilidir. Önceki PK deneyimlerinin sıklığının, PK test puanları ile pozitif korelasyon gösterdiği bulunmuştur (Gissurarson, 1991;

Gissurarson ve Morris, 1991).

Bu konuyu doğrudan ele alan az sayıda çalışma olmasına rağmen, test sırasında deneğin ruh halinin puanlama seviyesini etkilediğine dair çok az kanıt vardır. Van de Castle (1958), Genişleyen/Bastırıcı ruh hali indeksinin

veriler zayıf ve bağımsız doğrulamadan yoksun olmasına rağmen, PK performansı ile ilgili olabilir. PK'nin kişilik bağıntıları üzerine araştırmalar, çok daha iyi geçti. Van de Castle'ın çalışması, spontan insanların, engellenmiş deneklerden daha yüksek puanlar sergilediklerini de gösterdi. Diğer çalışmalar, bir

kaygıyla (Broughton ve Perlstrom, 1985) ve muhtemelen savunmacılıkla (Watt ve Gissurarson, 1995) negatif korelasyon. Birkaç deney,

ancak, PK performansını ana kişilikle ilişkilendirmeye çalışmışlardır.
değişkenler.

Fizyolojik bağıntılara da aynı şekilde çok az ilgi gösterilmiştir. Schmidt (1991), deneysel çalışmalar arasında herhangi bir ilişki kuramadı.

PK performansı ve kalp atış hızı.

Bilişsel değişkenler üzerine bazı araştırmalar yapılmıştır. Zihinsel imge oluşturma kapasitesi, PK puanlarının bir korelasyonu gibi görünmüyor (Gissurarson ve Morris, 1991). Benzer şekilde, Gissurarson ve Morris (1990) tarafından kendi içlerinde farklı imgeleme stratejilerinin PK performansını farklı şekilde etkilediği gözlemlenmedi, ancak Stanford (1969), insanların tercih ettikleri bilişsel işlem modunu kullandıklarında bir PK görevinde daha iyi yapma eğiliminde olduklarını buldu; böylece alışılmış görselleştiriciler, yaptıklarında daha yüksek PK puanları elde ederler.

hedefle serbest çağrışımlar oluştururken olduğundan daha hedefi görselleştirin. Krieger (1977) tarafından yapılan bir başka araştırma, PK ile anlamsal işleme derinliği testi arasında önemli bir ilişki olduğunu ortaya çıkardı; ikincisi bir faktördür

bilgilerin ikincil (uzun süreli) bir bellek izi olarak oluşturulmasında, bu nedenle belki de PK, uzun süreli bellek becerileri ile bağlantılıdır. Bazıları olmasına rağmen

Bilişsel stil ve PK performansı arasında bildirilen ilişkilerde tutarlılık, denemeler olduğu söylenmelidir.

anlamli olmayan sonuçlar veren çalışmalardır.

Bu nedenle deneysel literatür, bazı açılardan PK ve ESP arasındaki benzerliği kanıtlar. Ancak diğer açılardan paralellik daha az açıktır.

Elbette hem ESP hem de PK'da usta olan kişiler hakkında raporlar vardır (Stanford, 1977, s. 346-347), ancak bu, "psi'nin iki biçimi arasındaki herhangi bir temel ortaklıktan ziyade, tutumsal bir faktör veya benzerlerinden kaynaklanıyor olabilir." Buradaki temel zorluk, çok az araştırmanın yönlendirilmiş olmasıdır.

PK performansının psikolojik boyutlarına. Kesinlik ve kontroldeki memnuniyet verici gelişmelere rağmen, mevcut çalışmaların çoğu hala PK'nin varlığı ve alabileceği formlarla ilgilidir. Bu materyalin daha fazlası bir sonraki bölümde gözden geçirilmektedir, ancak mevcut noktada, nispeten az süreç odaklı veriyle kaldığımız için üzgünüz.

PK'nın çalışma biçimini çıkarmak için.

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

psikokinezi (PK)

mikro-PK

makro-PK

yer değiştirmiş bir reaksiyon olarak PK

zar metodolojisi

hedef yüz

rastgele olay oluşturucu (REG)

dosya çekmecesi sorunu

moderatör değişkeni

sezgisel veri sıralama

PK eksik

pozisyon efektleri

retro-PK

hedef değişkenler

kararsızlık

teleolojik yaklaşım

durumsal değişkenler

konu değişkenleri

bilişsel değişkenler

ÇALIşMA SORULARI

1. Psikokinezi tanımlayın ve kullanılan başlıca teknikleri tanımlayın deneysel araştırmasında.

2. Spontane bir PK deneyiminiz oldu mu? Eğer öyleyse, Louisa Rhine tarafından bildirilen fenomenolojik özelliklerden herhangi birini sergiledi mi?

3. Spontan FK vaka raporları koleksiyonlarından hangi eğilimler elde edildi? Böyle bir malzemenin kanıt değeri nedir?

4. PK test performansındaki örüntüler, bunlarla ne ölçüde paraleldir?

ESP'den mi?

5. Retro-PK, test edilebilir bir hipotez midir? Tartışmak.

6. Bazı insanlar PK'yi zihinsel olarak üretilmiş bir hastalık olarak düşünmeye meyillidir. fiziksel güç. Hangi deneysel bulgular bu basit konuda şüphe uyandırıyor?

kavram?

7. Diyelim ki 100 kez bir zar atıyorsunuz ve her atışta sonucu ara. Atışlar ve çağrılar arasındaki yazışmalar

istatistiksel olarak anlamlı. Bu sonucun olup olmadığını nasıl belirleyebilirsin?

ESP'den mi yoksa PK'dan mı kaynaklanıyor?

8. REG nedir ve bu cihazlar nasıl çalışır? Parapsikolojik araştırmalarda bir REG kullanırken ne gibi önlemler alınmalıdır?

9. Bir REG-PK deneyinin sonuçları şu şekilde yorumlanabilir: önsezi nedeniyle. Bu görüşün gerekçesini açıklayınız. kendiliğinden olabilir PK vakaları benzer şekilde önseziye bağlanabilir mi? Tersine, olabilir spontan önsezi vakaları PK'ya atfedilebilir mi? 10. Yeni bir REG-PK kullanıcı arayüzü tasarladığınızı hayal edin.

Gerçek hayattaki PK deneyimlerinin biçimini göz önünde bulundurarak, psikolojik motivasyonu ve katılımı en üst düzeye çıkarmak için ne tür bir arayüz kullanırsınız? katılımcının?

PK ARAŞTIRMALARINDA ÖZEL KONULAR

Bu bölüm, bazılarının PK araştırmasının çevresinde olduğu söylenebilecek, ancak yine de “madde üzerinde zihin” etkisi kavramıyla bir ölçüde yakınlığı olan birkaç konuyu incelemektedir. Tartışılacak konular PK ve parapsikolojik deneyci etkisi; psişik iyileşme ve bununla ilgili olarak canlı sistemlerle doğrudan zihinsel etkileşim; makro-PK; ve psişik fotoğrafçılık.

PK ve Parapsikolojik Deneyci Etkisi

PK'nin gerçekliği, parapsikolojik deneyci etkisine yepyeni bir boyut katacaktır. Hatırlayacağınız gibi, ESP'nin gerçekliğini varsayarsak, psi'nin doğasına ilişkin araştırmalar, test başlamadan önce parapsikologların farkında olmadan özneleri ve hedef dizileri belirlemek için kendi ESP yeteneklerini kullanabilecekleri ihtimaliyle karşı karşıya kalacaktır.

hipotezlerine uygundur. Ek olarak, deneycinin PK yeteneklerine sahip olabileceği varsayılırsa, bunların da (bilinçaltında bile olsa) deney ekipmanını böyle bir durumda etkilemek için kullanılabileceği düşünülebilir.

hipotezle tutarlı veri üretimini kolaylaştıracak bir yol

soruşturma altında. Gerçekten de deneycinin psikokinetik etkisi muhtemelen deneklerin tepkilerini kontrol etmeye kadar uzanabilir. Parapsikolojik deneycinin potansiyel PK bileşeni etki, hayvanların parapsikolojik yeteneklerine ilişkin bazı araştırmalarla ilişkili olarak düşünülebilir. *anpsi*. bir dizi

Laboratuvar deneyleri, hayvan deneklerin önbişsel veya psikokinetik becerilerini araştırmak için bir REG cihazı kullanmıştır (bunun gözden geçirilmesi için).

bkz. Nash, 1986, s. 146; Rush, 1982, s. 100). Burada oldukça yaygın bir prosedür, şebekenin yarısına orta düzeyde bir elektrik akımı uygulamaktır.

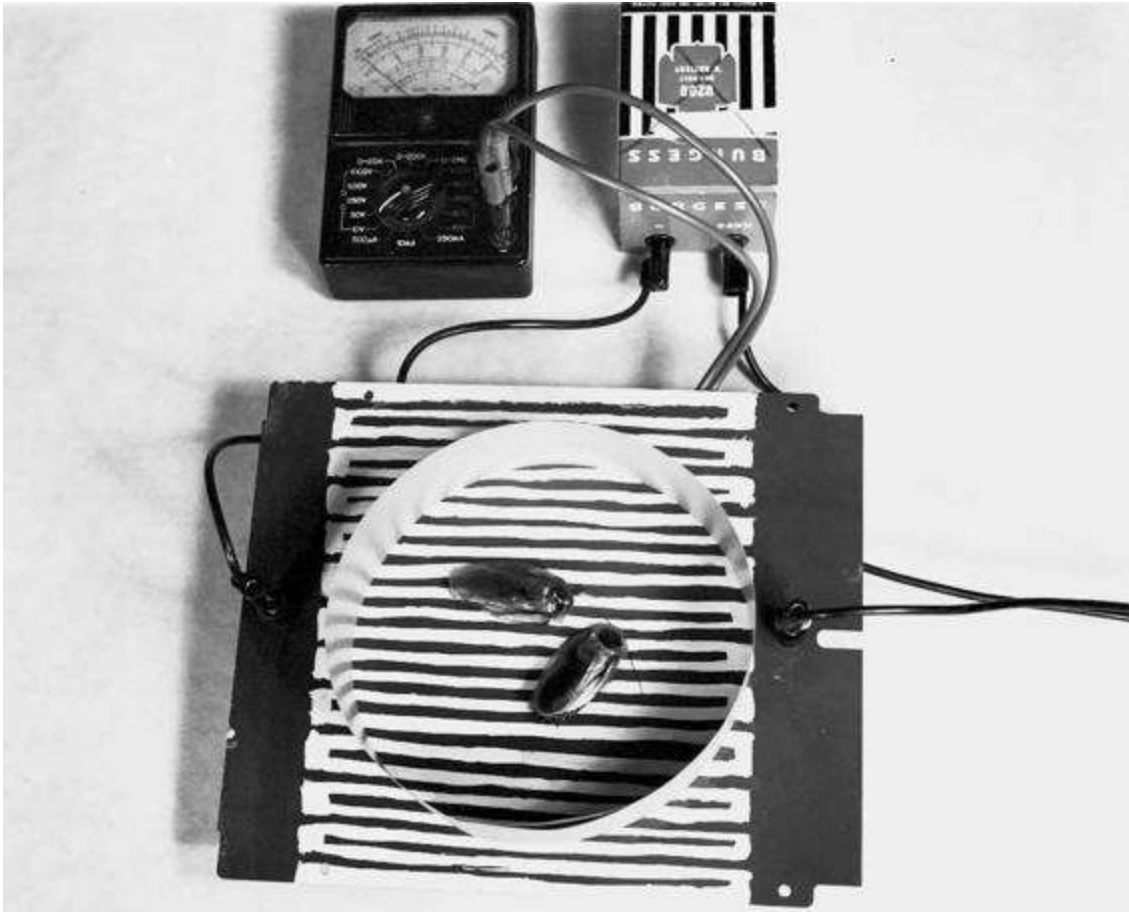
test kafesinin tabanını oluşturur. Her denemede elektrikleendirilecek şebekenin belirli yarısı, REG'nin çıktısı ile rastgele belirlenir.

Böyle bir prosedürün amacı, bir insan-ötesi hayvanın, istatistiksel olarak anlamlı derecede şoklardan kaçınmak için psi kullanıp kullanamayacağını görmektir: böylece hayvan

şebekenin hangi bölümünün daha sonra elektrikleendirileceğini belirlemek için önsezi kullanabilir ve ardından kafesin diğeri bölümüne geçebilir veya PK akımın kafesin boş tarafına uygulanma eğiliminde olmasını sağlamak için kullanılır. Bu prosedür, hamster, kobay, gerbil, kedi, laboratuvar gibi çeşitli türlerde psi'yi kanıtlamak için bir miktar başarı ile kullanılmıştır.

sıçanlar ve tuzlu su karidesleri. Bu türlerin her biri önleyebilecek veya önleyebilecek gibi görünüyordu.

elektrik çarpmalarından istatistiksel olarak önemli ölçüde kaçınır.

Şekil 13. Schmidt'in deneyindeki hamamböcekleri (fotoğraf: RRC).

Ancak Schmidt (1970b) tarafından yürütölen bir deneyde oldukça ilginç bir sonuç elde edildi. Bu araştırmadaki denekler hamamböceğiydi! Ve onlar da önemli veriler sağladılar, ancak tam tersi yönde. Yani, alınan hamamböceğ*i daha fazla* tesadüfen beklenenden daha fazla şok. Bunun aksinin birçok olası yorumu var sonuç.

Belki de hamamböcekleri doğaları gereğ*i mazoşisttirler* ve aslında kendilerine düşen elektrik çarpmasından daha fazlasını almaktan zevk alırlar. Schmidt tarafından kullanılan hamamböceğ*i örneğ*i, türe özgü olmayabilir: örneğ*i, sayısal olarak nevrotik hamamböceklerinin (?) baskın olduğu bir grup, psi eksikliğ*ine eğilimli olabilir. Yine, parapsikolojik deneyci etkisi açısından makul bir açıklama yapılabilir. Spesifik olarak, Schmidt hamamböceklerinden hoşlanmayabilir (bu araştırmada kullanılan diğ*er türleri kıyasla kuşkusuz oldukça seilmeyendir); bu nedenle, yapabiliirdi REG'i etkilemek için bilinçaltında kendi psikokinetik yeteneklerini kullandı ve bu yaratıkların sakıncalı oldukları için cezalandırılmalarını sağladı.*****

Schmidt'in hamamböceğ*i çalışmasının verilerinin operasyondaki parapsikolojik deneyci etkisini kesin olarak kanıtladığ*i öne sürölmez, ancak böyle bir açıklamanın formüle edilebilmesi gerçeğ*i,***

“parapsikolojik deneyci etkisi” hipotezinin sorunlu karakteri. ESP ve PK gerçekse, sonuçları *hiç* süreç odaklı

psi araştırması bu tür terimlerle açıklanabilir. Gerçekten de parapsikologların kendileri bu hipoteze

tutarsız deneysel sonuçları “hesaplamak” için. Bu nedenle, birkaç şüpheli yorumcu (örn., Alcock, 1998; Riniolo & Schmidt, 1999), kavramı bir “kaçış cümlesi” olarak kullanmak için parapsikologları görevlendirmiştir.

veya laboratuvar koşulları altında psi hipotezini desteklemeyen herhangi bir başarısızlığı açıklayan geçici mekanizma. Belki şimdi takdir edebilirsiniz

deneyci etkisinin, çağdaş parapsikolojide büyük bir kavramsal engeli ne ölçüde temsil ettiğ*i. Bu konunun daha fazla tartışılması,*

Palmer (1997a) tarafından sağlanmıştır.

psişik şifa

Bazı şifa biçimleri, bir PK ögesini içerebilir. Gerçekten de bazı yorumculara göre geleneksel şifa bile psikokinetik faktörler içerir. Örneğin, tıbbi ilaçların değerlendirilmesinde

Bir "plasebo" kontrol koşulu içermesi olağandır, çünkü reçete edilen tedavinin hastalıklarını hafifleteceğine inanan hastalar genellikle büyük ölçüde bu inanca atfedilebilecek bir gelişme gösterirler. Zihinsel süreçlerin de vücudun bağışıklık sistemini etkilediği bilinmektedir, bu konu şu anda psikonöroimmünoloji adı verilen özel bir tıp alanının konusu (Ader, Felten & Cohen, 1991; Braud, 1986). Plasebo ve diğer psikosomatik etkilerin "madde üzerinde zihin" sürecini örneklediği ve dolayısıyla

doğası gereği psikokinetik olarak yorumlanabilir.

Bu gerekçelerle, psişik şifa ile diğer şifa türleri arasındaki ayrım şüpheli olabilir. Ama tanım uğruna *psişik şifa* Burada, şifacıdan hastaya bir tür enerjinin doğrudan transferi olduğu iddia edilen bir şifa modunu gerektirmektedir.

veya "şifa" (Hodges & Scofield, 1995). Bu anlamda tamamen kavramsal bir düzeyde psişik şifa, ortodoks şifadan, inançla şifadan (etkinin açıkça verilen yetkiden kaynaklandığı) ayırt edilebilir.

şifacıda) ve psişik cerrahide (sözde hastalıklı dokunun cerrahi aletler kullanılmadan çıkarıldığı). Bu nedenle, psişik iyileşmeyi tartışırken, odaktaki soru, bunun bir PK biçimini temsil edip etmediğidir. Diğer şifa türlerinin de bir PK bileşenine sahip olabileceği,

sorgulamanın merkezinde.

Kayıtlı tarih boyunca, "el koyma" ve diğer paranormal tekniklerle iyileştirme gücünü iddia eden insanlar olmuştur. Bununla birlikte, yalnızca son yıllarda fenomenolojinin

psişik şifa deneyimine bilimsel önem verilmiştir. İçinde incelemeyen sonra, önce şifacının deneyimleri dikkate alınır,

hastanın kiler tarafından takip edilir.

Psişik şifa amacıyla gerçekleştirilen ritüeller çeşitlidir ve kültürler arası çeşitlilik özellikle belirgindir (Kleinman, 1980; Krippner, 1989; Le Shan, 1974). Teknolojik olarak gelişmemiş toplumlarda, şifa ritüelleri, bilinen kabilenin özel olarak belirlenmiş üyelerinin alanıdır.

şamanlar olarak. Şamanların ritüelleri, trans, büyüler, koreografi, müzik, totemler, tılsımlar, kostümler, bitkisel müstahzarlar ve benzerlerini içerebilir. Tek bir kültürün ritüellerinde de çeşitlilik vardır. Batı'da

Örneğin ülkelerde şifacılar, dini veya laik bir ortamda, kitlesel bir dinleyici kitlesi veya bireysel bir danışanla, hayırsever veya iş aktivitesi. Bu farklılıklara rağmen, psişik şifacıların deneyimlerinde bazı fenomenolojik tutarlılıklar var gibi görünüyor.

Şifa süreci uygulanmadan hemen önce, şifacılar tipik olarak güçlü bir psikolojik soğurma durumuna, yani deneyimlerinin içeriğine zahmetsiz bir şekilde dalmaya girerler. Pek çok şifacı rahatlama, meditasyon, dua ya da buna benzer bazı "merkezeleme" teknikleri kullanır.

kalp hızı, kas gerilimi ve solunumun azaldığı düşük düzeyde uyarılma (Cooperstein, 1992). Alternatif olarak, şifacılar bir

yüksek düzeyde uyarılmaya yol açan güçlü, törensel dans veya diğer uygulamalardır (Krippner, 1982). Aşırı uyarılmanın aşağıdakilerle ilişkili olduğu bilinmektedir.

yoğun ama pasif olarak özümseyen düşünce (Irwin, 1985b). Buna göre

Benor (1986, s. 96) bu hazırlık çalışmaları her zaman gerekli değildir; bazı şifacılar çok hızlı bir şekilde emilmiş bir duruma girebilir veya

alışılmışın dışında böyle bir durumdadır.

"Tedavi"nin ilk eylemi "iyileşenle ilişki kurmaktır" (Benor, 1986, s. 97). Bu genellikle "ellerin üzerine konmasını" gerektirir, yani şifacılar ellerini hastanın vücuduyla, belki de hastanın giysileri hala yerindeyken doğrudan temas edecek şekilde yerleştirir. Bazı şifacılar, gerçek temas olmaksızın hastanın vücudunda basitçe "geçer" veya el hareketleri yapar. Bu süreç bazen birkaç dakika sürer ve bu sırada şifacı ellerinde veya vücudundaki çeşitli hislerin farkına varabilir.

Örneğin şifacılar ellerinde sıcaklık, soğukluk, karıncalanma ve karıncalanma hissettiklerini ve ellerinde karıncalanma hissettiklerini bildirebilirler.

vücuttaki ritmik duyumlar (Benor, 1986; Cooperstein, 1992).

Bu duyumlar, hastadaki fiziksel bozukluğun yeri ve tipine göre değişebilir.

Bir şifacı, "Bir kemik yaralanması için ağrı var, bir sinir sorunu için bir karıncalanma ve sıkışan bir siyatik sinir için, neredeyse bir elektrik çarpması yaşıyorum. Kanseri için, derinin altında solucanlar gibi bir his ve

astım için deri altındaki akarlardır" (Harvey, 1983, s. 113). Şifacılar bu

aşamada kendilerini "değişmiş bir gerçeklikte" olarak tasvir edebilirler.

Bu durumda, zamansal-mekansal, fiziksel ve kişisel sınırlar geçirgen görünmektedir (Van Dragt, 1980/1981). sübjektif döküm

Şifacı ve şifacı arasındaki kişisel engelin özellikle belirgin olması, yakın bir "kişilerarası birleşme" veya

şifacı ile birlik (Benor, 1986; LeShan, 1974; Van Dragt,

1980/1981). Birlik duygusu, koşulsuz bir saygı ile işaretlenir.
ve şifacı ile empati.

Bazı şifacılar bir şifa seansının sonunda kendilerini bitkin hissettiklerini bildirirler, ancak diğerleri hiç bitkin hissetmezler (Harvey, 1983, s. 114). Bu, şifacının şifa enerjisinin kaynağına olan inancıyla ilgili olabilir.

enerjinin kendi kendine üretilip üretilmediği veya kanaldan kanalize edilip edilmediğidir.

harici, kozmik bir kaynak. Maher, Vartanian, Chernigovskaya ve Reinsel (1996) tarafından yapılan yenilikçi araştırma da dokunma duyusunda bir azalma olduğunu öne sürüyor.

seansın sonunda bazı şifacılar hassasiyet. Araştırma, psişik şifacıların ayrıntılı bir kişilik profilini henüz belirlemedi. Wilson ve Barber'ın (1983, s. 363) çalışmasındaki fantaziye eğilimli katılımcıların çoğu, başkalarını iyileştirme yeteneklerine inanıyordu ve bazıları psişik şifa uygulamasına aktif olarak katıldı. Bu bulgu, şifacıların kendi akıl yürütmelerinde yüksek düzeyde özümseme elde edebildiklerine dair daha önceki öneriyle tutarlıdır. Snel ve van der Sijde (1997) ayrıca şifacıların harici bir kontrol odağı sergilediklerini, yani şifacıların hayatlarını kendi kontrol kapasitelerinden ziyade harici ajansların kontrolü altında gördüklerini bildirmektedir. Bu profil, birçok şifacının, iyileştirici gücün harici bir güçten yayıldığı inancıyla tutarlıdır.

kaynaklıdır ve yalnızca pasif arabulucular olarak onlar aracılığıyla "kanallanır".

Şimdi psişik deneyimin fenomenolojisine dönelim.

şifacı veya hasta. Buradaki kanıtlar çok daha sınırlıdır. Teknolojik olarak gelişmemiş toplumlarda insanlar bir şamana danışabilirler çünkü bu geleneksel tıbbi yardım kaynağıdır. Batı toplumlarında ise, psişik bir şifacıya genellikle "son çare" olarak yaklaşılır.

çare" geleneksel tıbbi tedavinin tatmin edici olmadığı kanıtlandığında (Harvey, 1983; Schouten, 1997). Bu şifacılar bu nedenle düşük seviyede olabilir.

şifacının kliniğini ilk ziyaret ettiklerinde ebb. Bu nedenle, ilk konsültasyonun çoğu, hastayla yakınlık kurmaya ve bireyin gerginliğini hafifletmek için bir gevşeme durumunu kolaylaştırmaya ayrılabilir.

ve kaygı. Hasta tipik olarak tedavi için rahat bir pozisyona getirilir ve gevşemesi, derin nefes alması ve bir tanrı veya başka bir yüksek güç üzerinde meditasyon yapması talimatı verilebilir. Gevşemeyi artırmak için diğer prosedürler

bitkisel müstahzarların bakımını, ellerin üzerine sürmeyi ve hastanın vücuduna masaj.

İyileştirme tedavisi, yalnızca düşük düzeyde uyarılmayı değil, aynı zamanda bir dereceye kadar olumlu beklentiyi (veya en azından

olumsuzluk). Pek çok şifacının görüşüne göre, şifa verendeki olumlu beklentiler psişik şifanın önemli bir bileşenidir (Kleinman, 1980; Krippner, 1989; Wirth, 1995).

Şifacı şifa ritüelini gerçekleştirirken, şifa veren çeşitli fiziksel duyular yaşayabilir (Benor, 1986, s. 97; Harvey, 1983). Arasında Harvey'in (1983, s. 126) örneğinde hastalar tarafından bildirilen duyular sıcaklık, derin gevşeme, sakinlik, karıncalanma, soğukluk, kendiliğinden hareket ve rahatsızlık.

Ağrı, ruhsal iyileşme yoluyla iyileştirildiği en sık bildirilen semptomdur. Bununla birlikte, çok az şifacı, uygulamalarının bilimsel araştırmalarla doğrulanmış nesnel etkilerine sahip olmuştur. Çünkü kültürler arası tedavi sonucunun değerlendirilmesi sorunludur (Kleinman, 1980),

Burada odak noktası Batı kültürlerinde yürütülen araştırmalar olacaktır.

İngiltere'nin en ünlü psişik şifacılarından biri olan Harry Edwards, bir psikiyatrist Dr. Louis Rose (1955) tarafından araştırıldı. Rose tarafından yapılan çalışma, durumlarının Edwards tarafından hafifletildiğini iddia eden 95 hasta üzerinde odaklandı. Örneklemin yalnızca 37'si için bağımsız tıbbi kayıtlar mevcuttu, ancak bu veriler psişik şifacının çabalarının 34 vakada önemli bir fayda sağlamadığını gösterdi. Sadece üç hastada bazı

Edwards'ın güçlerine atfedilebilecek sürdürülebilir gelişme; yine, bu birkaç vakada gözlemlenen iyileşme,

kendiliğinden iyileşme veya plasebo etkisi nedeniyle. Her halükarda orada

Müşterilerin iyileştirme iddiaları ile gerçek tıbbi kanıtlar arasında belirgin bir farklılık olduğu açıktı. Edwards için sonuçların diğer tür psişik şifacılar için elde edilen sonuçlarla karşılaştırılabilir olup olmayacağı

Bilinmeyen. Bir Alman şifacı üzerinde yapılan bir çalışma da esasen boş bir sonuç verdi.

tıbbi bozukluğun işlevsel olması durumunda hastanın durumunda bir iyileşmenin daha olası olduğuna dair göstergeler olmasına rağmen

organikten daha fazladır (Strauch, 1963).

İnsan hastalarda psişik iyileşmenin klinik araştırmalarının ayrıntılı araştırmaları Schouten (1997) ve Abbot (2000) tarafından sağlanmaktadır; ayrıca bkz. Astin, Harkness ve Ernst (2000). Bu yazarlar ciddi metodolojik uygun kontrol eksikliği de dahil olmak üzere bu çalışmaların çoğunda kusurlar gruplar ve çift kör prosedürlerin olmaması. Mevcut veri tabanından çıkarılacak temel sonuç, insan hastalarda psişik iyileşmenin nesnel bir etkisinin olabileceği, ancak eğer öyleyse var, etki büyüklüğü, etki büyüklüğü ile karşılaştırıldığında çok küçük.

şifacının hastaların öznel sağlık duyguları üzerindeki etkisi. Yani, sağlık durumundaki herhangi bir nesnel iyileşmenin kanıtı, hastaların kronik hastalığı yeniden yapılandırması ve ona uyum sağlamasıyla kaybolma eğilimindedir.

hastalıklarının belirtileridir (Glik, 1990).

Bu eğilim, psişik iyileşmenin bilimsel araştırmasında büyük bir soruna işaret ediyor. Çalışmada insan hastalar kullanıldığı sürece, Gözlenen herhangi bir hastalık hafifletilmesine ilişkin alternatif açıklamaları dışlamak zorlaşır (örneğin bkz. Beutler, Attevelt, Geijskes, Schouten, Faber & Dorhout Mees, 1987). Tasarıma bir “plasebo” kontrol koşulu dahil edilebilir, ancak plasebo grubuna verilen “psikolojik” tedavinin “psişik iyileşme” koşulunun varsayılan psikolojik bileşenine tam olarak eşdeğer olmasını sağlamak çok zordur ve dahası plasebo prosedürünü uygulayan kişinin tanınmayan psişik iyileşme güçlerine sahip olduğu her zaman tartışılabilirdi. Bu tür düşünceler araştırmacıları bu konuda cesaretlendirmiştir.

hayvan ve diğer insan dışı hedef materyalden yararlanmak için alan. Hayvanların bir tedavinin iyileştirici beklentisi oluşturmadığı varsayılır. insan hastaların yapabileceği şekilde potansiyel.

Muhtemelen bu doğrultuda yürütülen en iyi araştırma programı, Montreal'deki McGill Üniversitesi'nde deneysel morfoloji uzmanı olan Bernard Grad'ın programıdır. 1960'larda Grad, medyumlar tarafından iyileştirme gücüne sahip olduğu söylenen Macar medyum Oskar Estebany ile çalıştı.

ellerin üzerine koyma yöntemi. Bu çalışmaların bir incelemesi, Grad (1976). İlk deneyinde fareler, guatr üretmek için iyot eksikliği olan bir diyetle yerleştirildi ve daha sonra üç gruba ayrıldı.

Deney grubu Estebany tarafından tedavi edildi: şifacı, ellerini hayvanların kafesinin dışına 15 dakika boyunca yaklaşık on kez yerleştirdi.

hafta. Bir kontrol grubu fareler benzer bir kafeste tutuldu, ancak tamamen yalnız bırakıldı. İkinci bir kontrol koşulunda, farelerin kafesi, Estebany'nin ellerine eşdeğer ısı üretmesi amaçlanan elektrotermal bantlarla ısıtıldı. Grad, deney grubunda guatr gelişme hızının kontrol farelerine göre önemli ölçüde daha yavaş olduğunu buldu. İkinci bir deney, Estebany'yi kafeslerin yakınından çıkardı. Bunda şifacının sadece elinde tuttuğu yün ve pamuk parçalarını inceleyin, bunlar daha sonra deney hayvanlarıyla birlikte kafese konur. Muamele edilmemiş malzeme, kontrol farelerinin kafesinde biriktirildi. Yine kontrol farelerinde guatrlar

deney hayvanlarındakinden daha hızlı büyümüşür, bu da şunu düşündürür:
şifacının müdahalesi faydalı oldu.

Grad'ın araştırmalarından bir diğeri, her farenin arkasından küçük bir deri parçasının cerrahi olarak çıkarılmasını içeriyordu. Estebany tarafından tedavi edilen hayvanlardaki yaralar, kontrol grubuna göre daha hızlı iyileşti.

grup. Bu çalışmanın daha ayrıntılı bir tekrarı, orijinal yaranın boyutu, hayvanların barınmasının sıcaklığı ve nemi, kullanım miktarı ve diğer faktörler üzerindeki kontrollerle gerçekleştirildi. Kafesteki fareler

Estebany tarafından tutulan diğer gruplardakilere göre daha hızlı iyileşme gösterdi; ek olarak, şüpheli tıp öğrencileri tarafından tutulan kafeslerde fareler gösterdi az
diğer kontrol hayvanlarından daha iyi.

Wirth, Johnson, Horvath ve MacGregor'un (1992) daha yakın tarihli çalışmaları farklı bir araştırma paradigması kullanmıştır. Semender veya semender olarak bilinen amfibi hayvanlar, bir yaralanmadan sonra vücutlarının çeşitli kısımlarını yenileme konusunda olağanüstü bir yeteneğe sahiptir. Bu yetenekten yararlanmak için tasarlanmış bir deneyde Wirth ve ark. bir numunede ön uzuvun bir bölümünü cerrahi olarak çıkardı

anestezi uygulanmış semenderler ve ardından dört psişik şifacıyı ön ayakların yeniden büyüme oranını denemek ve etkilemek için davet etti. Rejenerasyon genellikle tedavi edilen hayvan grubunda bir gruba göre daha hızlı olduğu rapor edilmiştir.

işlenmemiş kontrol grubu.

Hayvanların sağlığın iyileştirilmesine yönelik psikolojik bir beklenti oluşturabileceğini iddia etmek zor olsa da, bitkiler için bunu yapmak daha da zordur. İyileştirmenin sağlıklı marul tohumlarının büyümesi üzerindeki etkilerini inceleyen bazı yeni araştırmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar birkaç yönden ilginçtir. İlk olarak, çok iyi tasarlanmışlardır ve rastgele seçilmiştir.

çift kör metodoloji. İkinci olarak, deney tüpü veya laboratuvar yerine gerçek dünya ortamında, bir çiftlikte yürütülürler. Ve üçüncüsü, kısmen ilk ikisinin sonucu olarak, tarımda şifanın potansiyel ticari uygulamalarını gösterirler. Bu çalışmalarda, bir şifacı dört rastgele marul tohumları örnekleri, diğer iki örnek işlenmemişti ve bir örnek, herhangi bir iyileştirme yeteneğine sahip olduğunu iddia etmeyen, ancak şifacının hareketlerini taklit etmeye çalışan bir kişi tarafından ele alındı. Marul tohumları daha sonra numune kimliklerini bilmeyen bir kişi tarafından ekildi ve daha sonra çeşitli sağlık önlemleri açısından puanlandı, yine hangilerinin tedavi ve kontrol numuneleri olduğu konusunda kör oldu. İlk çalışmada,

Üç olası sağlık önleminde, işlenmiş tohumlardan yetiştirilen marul, sınırlı mantar büyümesi olan birinde gelişmiş performans gösterdi.

(Roney-Dougal ve Solfvin, 2002). İkinci çalışmada, işlem görmüş marul, işlenmemiş maruldan daha fazla ağırlığa ve daha az sümüklü böcek ve mantar hasarına sahip olarak, önceden planlanmış üç sonuç değişkeninin tamamında gelişmiş performans gösterdi.

tohumlar. Roney-Dougal ve Solfvin (2003), tedavi edilen tohumlar için kontrol örneklerine kıyasla yaklaşık yüzde 10 daha büyük bir mahsul ile, bir şifacı kullanımının ticari çiftçi için gerçek bir pratik değer sağladığı sonucuna varmıştır. Ancak bir sınırlama, her çalışmada yalnızca tek bir şifacı kullanılmış olmasıdır.

Böylece bulguların genellenebilirliği konusunda bazı sorular ortaya çıkar.

Bu alanda daha süreç odaklı bir araştırma dizisi biyokimyasal niteliktedir. Rahibe Justa Smith (1968) ve Rein (1978) tarafından yapılan araştırmalar şunu bildirmektedir:

bir şişede tutulan enzimler, bir şifacı tarafından tutulduğunda önemli ölçüde artan bir kimyasal dönüşüm oranı gösterir. Bu tür daha fazla çalışma ortaya çıkarabilir

psişik iyileşme olgusunun altında yatan mekanizma. Psişik şifanın birkaç farklı şekilde işlev görmesi elbette mümkündür. Örneğin, bir şifacı vücudun enzim aktivitesini etkilemenin yanı sıra organik doku üzerinde doğrudan bir etki uygulayabilir. Bu nedenle Braud, Davis ve Wood (1979), bazı biyokimyasal süreçler üzerindeki PK etkilerini rapor etmektedir.

insan kan hücreleri. Bu nedenle, iyileşme süreçleri üzerindeki psikokinetik etki kavramı için bir deneysel destek ölçüsü vardır, ancak dahası

Özellikle insan hastalarla ilgili olarak, alanın ampirik temelini genişletmek ve güçlendirmek için araştırma gereklidir. Daha fazla ayrıntı için bkz.

Benor (1990) ve Solfvin (1984) tarafından yapılan incelemeler.

İyileşme üzerindeki psikokinetik etki kavramı, daha geniş olarak, uzaktan şefaath duasının etkileri üzerine çalışmaları kapsayabilir. Bunlar olurken

çalışmalar "Tanrı'yı test edemez" (Kennedy, 2002), insan niyetliliğinin bir başkasının sağlığı üzerindeki etkisi sorusuna dair bazı kanıtlar sağlayabilirler. Koroner hastalıktan mustarip hastalarla yapılan kontrollü çalışmalarda duanın olumlu terapötik etkileri rapor edilmiştir (örneğin, Byrd, 1988; Harris ve diğerleri, 1999) ve uzaktan şifanın etkili olduğu gösterilmiştir.

ilerlemiş AIDS hastalarıyla yapılan küçük bir çalışmada (Sicher, Targ, Moore & Smith, 1998). Bununla birlikte, bu tür çalışmalar, bir yorumcuya yol açan

metodolojik problemlerden (Chibnall, Jeral & Cerullo, 2001) rahatsız olmuştur.

olumlu sonuçların deneyci etkileri olabileceğini önermek (Kennedy, 2002).

Örneğin, ciddi şekilde hasta olan bir hasta nasıl kontrol edilebilir?

Çalışmaya dahil olmayan başkaları tarafından dua edildi mi, yoksa "duasız" grupta olsa bile oldukça anlaşılır bir şekilde kendisi için dua eden hasta için mi? Yakın tarihli bir sistematik inceleme (Roberts, Ahmed & Hall, 2000),

Uzaktan şefaatt duası çalışmalarının sonuçları kesin değildir, ancak konu, daha fazla araştırmayı hak eden potansiyel olarak önemli bir konudur.

Canlı Sistemlerle Doğrudan Zihinsel Etkileşim (DMILS)

Bazı bozulmuş biyolojik sistemlerin yalnızca insan kasıtlılığı yoluyla iyileştirilip iyileştirilmediğini belirlemeye çalışanların karşılaştığı metodolojik zorluklar nedeniyle, birçok araştırmacı bunun yerine daha basit bir soru sormayı seçti.

Yine de zihinsel iyileşme hipotezi ile tutarlı olan soru: Bir kişi sadece düşünce yoluyla uzak bir biyolojik sistemi etkileyebilir mi? Bu araştırma dizisi, yüzen balıkların uzaysal oryantasyonu, küçük memelilerin lokomotor aktivitesi ve kırmızı kan hücrelerinin in vitro örneklerinin hemoliz hızı gibi çok çeşitli bozulmamış biyolojik hedef sistemler üzerinde PK etkilerinin olası oluşumunu inceler.

(Braud & Schlitz, 1991). Yaşamla doğrudan zihinsel etkileşim olarak adlandırılan sistemleri” (DMILS), en yaygın olarak çalışılan hedef sistem, bir insan öznenin psikofizyolojisidir (örneğin, kalp hızı, kan basıncı, elektrodermal aktivite) (bkz. Delanoy, 2001 ve Schlitz & Braud, 1997 tarafından yapılan anketler). Tüm DMILS çalışmaları temelde aynı tasarımı kullanır. İki kişi bir ESP çalışmasında gönderici/aracı ve alıcıya eşdeğerdir. Alıcının psikofizyolojisi sürekli olarak ölçülürken, aynı zamanda uzaktaki ajan rastgele bir deneysel program çizelgesini takip eder.

ve kontrol dönemleri. Alıcı programın farkında değil; bu nedenle, eğer doğrudan zihinsel etkileşim ise *olumsuzluk* zaman analizde yer almalı hedef kişinin psikofizyolojisinde önemli bir fark olmadığında deney periyotları kontrol periyotları ile karşılaştırılır. Böyle bir fark bulunursa ve diğer tüm potansiyel artefaktlar ekarte edilirse, daha sonra bir DMILS etkisi çıkarılır.

Bu temel yöntemi kullanarak, iki ana araştırma sorusu üzerinde çok sayıda deneysel çalışma yapılmıştır. İlk olarak, ne zaman yaptığımızı tespit edebilir miyiz? arkadan bakılıyor ve ikincisi, başka birini etkileyebilir miyiz? mesafeli insan. Her birini sırayla tartışacağız.

Kendisine bakıldığı hissi yaygın olarak bildirilir. Örneğin, genellikle bir otobüste otururken huzursuzluk hissedebileceğiniz ve arkanızı döndüğünüzde kendisine bakıldığını görebileceğiniz söylenir. Bununla birlikte, çeşitli duyuşal ipuçları

bu durumda çalışabilir. Örneğin, bilinçsizce sahip olabilirsiniz.

Bakarken veya size doğru hareket ederken kıyafetlerinin hışırtısını duyarken sessizce sizden bahseden birini yakaladı. Ayrıca, çok eylem arkanı dönmen, olmayan birinin dikkatini çekebilirdi.

daha önce sana bakıyordu. 100 yılı aşkın bir süredir, psikologlar ve parapsikologlar, giderek artan metodolojik karmaşıklıkla kendilerine bakıldığı hissini araştırıyorlar (örneğin, Coover, 1913; Schlitz, Wiseman, Watt & Radin, 2006; Sheldrake, 2001). Tipik

olası duyuşsal ipuçlarını ortadan kaldırmanın yöntemi, alıcının (bazen "staree" olarak da adlandırılır) bir kamera tarafından izlenen izole bir odada bulunması ve bakan kişinin EDA'sı (elektrodermal aktivite) ölçülür. Başrol oyuncusu ayrı bir odada bir monitör izliyor. Rastgele zamanlarda, bakan kişinin canlı görüntüsü, kontrol sırasında bakan kişinin monitöründe görüntülenir.

ekran boş veya başka bir görüntü gösteriliyor. 11 uzaktan bakma çalışmasının sonuçlarını gözden geçiren Schlitz ve Braud (1997), bakmama periyotlarına kıyasla, bakma dönemlerinde EDA'da oldukça önemli bir fark olduğunu bildirdiler.

dönemler.

Schlitz ve Braud'un 1997 tarihli incelemesi de 19 uzaktan etki çalışmasının sonuçlarını özetledi. Bunlarda, alıcının EDA'sı izlenirken, uzak etkileyici rastgele bir etki çizelgesini takip eder ve kontrol dönemleri. Etki dönemleri sırasında, etkileyici alıcı hakkında düşünür ve zihinsel olarak alıcının EDA'sını etkilemeye çalışır (bkz. 14). Bu süreçte farklı zihinsel stratejiler kullanılabilir. Örneğin, etkileyicinin görevi alıcının EDA'sını etkinleştirmekse, etki sahibi alıcıyı bungee jumping gibi bazı uyandırıcı faaliyetlerde yer aldığını görselleştirebilir.

Bazen etkileyici, alıcının EDA'sının canlı geri bildirimini görebilir ve bu durumda etkileyici, dikkati aşağıdakilere odaklayabilir.

görsel ekran ve grafiğin şeklinin değişmesine neden olmaya çalışın istenilen yön.

Şekil 14. Bir EDA-DMILS çalışmasındaki ajan (fotoğraf: Koestler Parapsikoloji Birimi).

Kontrol dönemlerinde, influencer dikkatini başka bir yere çevirir. Bu uzaktan etki çalışmalarında, etki ve kontrol dönemleri karşılaştırıldığında yine EDA aktivitesinde oldukça anlamlı bir fark bulunmuştur.

Schlitz ve Braud (1997) güçlü, belirgin uzaktan bakış ve uzaktan etki etkilerini rapor ederken, incelemeleri, daha önce ortaya çıkan metodolojik gelişmişliğe sahip olmayan birkaç eski çalışmayı içeriyordu.

gelişmekte olan bir araştırma paradigmasında sıklıkla olduğu gibi sonraki yıllarda hakim olmak için (bazı metodolojik öneriler için bkz. Schmidt & Walach, 2000). Ek olarak, son yıllarda bir dizi uzaktan bakış ve uzaktan etki çalışmasının tamamlanması, bir güncellenmenin olacağı anlamına geliyordu.

zamanında. Bunu yapmak ve ayrıca metodolojik kalitenin çalışma sonucu ile ilişkili olup olmadığını araştırmak için bir meta-analitik inceleme yapılmıştır.

yakın zamanda yürütülmüştür (Schmidt, Schneider, Utts & Walach, 2004). Bu meta-analiz, her birini resmi olarak kodladığı için önceki ikisinin ötesine geçti.

19'u akustik kalkan kullanımı, EDA ölçümleri için uygun ortam nemine sahip olma ve önceden planlanmış hipotez ve analizlere sahip olma gibi farklı kalite kriterleri ile ilişkilendirilen 208 farklı madde üzerinde çalışma. 15 uzaktan bakış çalışmasında, küçük bir önemli bir etki elde edildi. Başlangıç çalışmalarında çalışma kalitesi ile etki büyüklüğü arasında negatif korelasyon olmasına rağmen, korelasyon istatistiksel olarak anlamlı değildi. Bu nedenle, zayıf metodoloji, uzaktan bakış araştırmalarındaki önemli bulguları açıklayamadı. 36 uzaktan etki çalışmasında küçük bir önemli etki de bulundu, ancak bu etkinin daha düşük kaliteli çalışmalarla ilişkili olduğu ve analiz yapıldığında

en yüksek kalitede 7 çalışma ile sınırlı, sonuçlar şans seviyelerine düştü. İle ilgili

Elbette, çalışma kalitesi ile çalışma sonucu arasındaki bir korelasyon, endişe verici olsa da, kendi başına, düşük kaliteli metodolojiyi kanıtlamaz. *neden oldu* çalışma sonucu ve Schmidt ve meslektaşları, her iki veri tabanının da daha fazla bağımsız tekrarlamayı hak eden küçük etkiler gösterdiği sonucuna vardı. Ayrıca DMILS fenomeni için olası mekanizmaları açıklamak için teorik çalışma çağrısında bulundular. Belki buna cevaben Walach (2005), kuantum teorisindeki gelişmelerden yararlanarak, bu tür etkilerin

“genelleştirilmiş dolaşıklık” biçimi olarak anlaşılır.

DMILS araştırmasının yeni bir satırı

ilgi değişkeni olarak psikofizyolojik önlemler ne olabilir

bilişsel DMILS veya davranışsal DMILS olarak adlandırılır. Önemli bir sınava veya direksiyon sınavına girecek bir arkadaşınız veya aile üyeniz olduğunu düşünün. Sık sık onlara “seni düşüneceğim” veya “parmaklar” diyeceksiniz.

geçti.” Bu tür sözlerin arkasındaki sezgisel duygu, olumlu düşüncelerinizin bir şekilde arkadaşınızın mücadelesinde iyi performans göstermesine yardımcı olabileceğidir. A

DMILS paradigmasını kullanarak bunu araştıran çok sayıda çalışma, özellikle bir kişinin uzak konumdaki bir başkasına yardım edip edemeyeceğini sordu.

kişinin basit bir dikkat odaklama görevinde daha az dikkati dağılır. Alıcının görevi, dikkatini bir muma odaklamaya çalışmak ve dikkatin dağıldığı zamanları saymak için bir düğmeye basmaktır. de

Aynı zamanda, uzak bir odada, rastgele zamanlarda gönderici zihinsel olarak alıcının daha az dikkat dağınıklığına sahip olmasına yardımcı olmaya çalışır. Bu metodolojiyi kullanan çalışmaların çoğu, uzaktan yardımın kanıtlarını bulmuştur (Brady & Morris, 1997; Braud, Shafer, McNeill & Guerra, 1995; Edge,

Suryani, Tiliopoulos & Morris, 2004; Watt & Ramakers, 2003), ancak iki bu etkiyi tekrarlamada başarısız olmuştur (Watt ve Baker, 2002; Watt ve Brady, 2002). Genel olarak, o zaman, DMILS etkilerinin olabileceğine dair bazı öneriler var. Daha yaygın olarak kullanılan bilinçsiz psikofizyolojik ölçümlerin yanı sıra "yüksek seviyeli" bilişsel ve davranışsal ölçümler kullanılarak bulunmuştur.

Makro-PK

Klasik zar atma işinde, PK'nin haddesleme kalıbı üzerindeki etkisi doğrudan gözlemlenemezdi. PK "uygulanırken" kalıbın belirgin şekilde farklı bir şekilde hareket ettiği görülemezdi. Buradaki PK kanıtı, algısal değil istatistiksel idi. Aynı şey daha modern REG araştırması için de söylenebilir. Radyoaktif kaynağın bozunması üzerindeki PK etkisi (etkinin fiziksel odağı olduğu varsayılırsa) gözlem için doğrudan erişilebilir değildir: n parçacığını işaret eden bir cihazımız yoktur. bendir-dir parçacık n olduğunda doğal nedenlerle yayılan ben+1 yardım ediliyor

PK ile birlikte. Bir önceki bölümde bahsettiğimiz gibi, yalnızca istatistiksel analizle fark edilebilen psikokinetik fenomenler, *mikro-PK*. Mikro-PK etkilerinin büyüklüğü (deneysel ESP verileri) tipik olarak küçüktür; yani, istatistiksel olarak anlamlı olmakla birlikte MCE'den sapma, şansa atfedilebilen ortalama performansın o kısmı ile karşılaştırıldığında küçüktür. Sonuç olarak, bu tür deneysel kanıtlar, PK kavramıyla bilimsel olarak tutarlıdır, ancak tamamen duygusal bir düzeyde ikna edici.

İkinci nedenden dolayı, doğrudan gözlemlenebilir PK fenomeni oldukça ilgi çekici olacaktır. Bu tür fenomenlere topluca denir *makro-PK*. Bu nedenle, kontrollü koşullar altında durağan bir nesnenin paranormal hareketini üretmek mümkün olsaydı, kendi duyularımızın tanıklığı en zorlayıcı olurdu ve istatistiksel anlamlılık düzeyi sorusu olurdu. neredeyse gereksiz olacaktır.

Maneviyat seansının iddia edilen fenomenlerinin çoğu, makro-PK olarak kategorize edilecektir. Nesnelerin ve insanların havaya kalkması, uzak yerlerden nesnelerin paylaştırılması, masanın devrilmesi ve ağırlıklar üzerindeki etkiler.

Görünürde bir varlığın gözlemlenebilir fiziksel etkilerini içeren ölçekler kümesi.

paranormal karakter. Bu tür birçok olay, elbette, altında meydana geldi. bilimsel olarak kontrol edilemeyen koşullar. Dolandırıcılıkta artan sayıda fiziksel ortam tespit edildiğinden, Stevenson (1990a) bu düşüşü ortamların maruz kalmasına değil,

çağdaş toplumun materyalizmi tarafından desteklenen şüphecilik atmosferi. Makro-PK fenomeninin “anarşik” olarak algılanması (Beloff, 1993)

buna rağmen ısrar ediyor.

Statik nesnelerle makro-PK'ya olan ilginin yeniden canlanması, 1960'ların sonlarında bir Rus psişik Nina Kulagina tarafından ateşlendi. Rusya'dan getirilen filmler, Kulagina'nın görünüşte çeşitli manyetik olmayan nesneleri paranormal yollarla hareket ettirdiğini gösterdi. 1968'de Moskova'da uluslararası bir konferansa katılan parapsikologlar böyle bir film gördüler ve o sırada yapılan temaslar aracılığıyla konferans birkaç Batılı araştırmacı Rusya'ya kısa ziyaretler düzenledi sonraki yıllarda Kulagina ile kendi testlerini yapmak için. Sovyet yetkililer açıkça parapsikolojik araştırmaları teşvik ediyor görünmek istemediler ve ne yazık ki yeterli laboratuvar olanakları sağlanmadı. Kulagina'nın makro-PK başarılarının araştırmaları, bu nedenle, ya kendi dairesinde ya da araştırmacıların evinde gerçekleştirildi.

otel odaları ve bu ölçüde kontroller en yüksek seviyede olmayabilir.

kalite. Bazı saygın Batılı parapsikologlar yine de nesnelerin hareketlerini herhangi bir nesne bulmadan gözlemlediklerini ve filme aldıklarını bildirmişlerdir. en ufak bir hile önerisi (Keil, Herbert, Ullman & Pratt, 1976).

Örneğin, bir örnekte Kulagina görünüşe göre küçük bir

başka bir ters camın içinde ters çevrilmiş cam. Uluslararası siyasetin kaprisleri nedeniyle parapsikologlar, bilimin doğasını aydınlatmak için gerekli araştırma türlerini yürütemediler.

Kulagina'nın performansı. Benzer fenomenler nadiren rapor edilir.

Batı. Bir Fransız Jean-Pierre Girard'a, Amerika'da Felicia Parise'e ait olduğu bildirildiğine göre, nesneleri psikokinetik olarak yerinden etme yeteneği, ve İngiltere'de Suzanne Padfield tarafından, ancak bu konulara erişim bunlarla ilgili sınırlı ve birkaç isabetli araştırma yayınlandı. Ayrıca, en azından Girard'ın bir geçmişe sahip olduğu iddiaları vardı.

amatör sihirbaz (Shaw, 1996).

Batı'da kapsamlı bir şekilde araştırılan başlıca makro-PK fenomeni, Geller olayından kaynaklandı. 1973'te İsrailli şovmen Uri Geller bir BBC televizyon programında ve görünüşe göre paranormal

anahtarları, çatal bıçak takımını ve diğer metal nesneleri büküğü ve iddiaya göre başladığı anlamına gelir bozuk saatler. Geller'in performansının gerçekliği çok tartışılan bir konudur (geçimlerini bu tür şeylerden elde eden tüm halkta olması gerektiği gibi).

performanslar). Genel olarak Geller, daha kazançlı televizyon ve ders devresini tercih ederek bilimsel araştırmalara katılma konusunda isteksiz olmuştur. Katılmayı kabul ettiği projelerde işbirlikçi olmama eğilimindeydi ve garip bir şekilde Geller ile yapılan az sayıdaki "bilimsel" çalışma genel olarak metodolojik olarak zayıftı (*bkz.* Targ & Puthoff, 1974; Marks & Kammann, 1980). Geller'in hile yaptığıının gösterildiği durumlar vardır (Hutchinson, 1988; Jaroff, 2001) ve elbette, Geller'in performansını Geller'in yaptığı aynı koşullar altında taklit edebildiğini iddia eden birçok sihirbaz vardır (Fuller, 1975). ; Randi, 1975). Uygun şekilde kontrol edilen koşullarda yeterli test yapılmadan imkansız

Geller'in psişik yeteneklerini doğrulamak için.

Mevcut bağlamda daha önemli olan, Geller'in performanslarının diğer insanları makro-PK elde etmeye teşvik etmesidir.

Etkileri. Birçok çocuk, *sözde mini-Gellers*, kaşık bükme yetenekleri iddiasıyla parapsikologlara rapor verdiler. Çoğunluğu bu insanlar parapsikoloji laboratuvarında iddia edilen yeteneklerini gösteremediler ve birçok kişiyi aldatma fırsatı verildiğinde (özellikle çocuklar) bunu yapar (Bender, 1977; Delanoy, 1987; Hanlon, 1975; Pamplin & Collins, 1975). Bununla birlikte, metal şeritleri paranormal hareketlerle büküğü söylenen ara sıra kişiler tespit edilmiştir.

laboratuvar koşulları altında anlamına gelir.

Yaygın olarak kullanılan bir araştırma tekniği, bir metal şeridi sızdırmaz bir cam tüp veya başka bir kap içine yerleştirmek ve özneyi metali psikokinetik olarak çarpıtmaya davet etmektir (örneğin, Wolkowski, 1977). Kullanılan başka bir yöntem

İngiliz araştırmacı John Hasted (1981) tarafından metal bir şeride piezoelektrik sensörler veya gerinim ölçerler bağlayacak ve malzemenin deformasyonunu kaydedecektir.

denek gözlem altındayken soyun; gerinim ölçer bir filamenttir

esnedikçe veya büküldükçe elektriksel direnci değişir. Çeşitli

araştırmacılardan (Dierkens, 1978; Hasted, 1981; J. Isaacs, 1983; Scutt, 1981)

bu tür testlerde paranormal metal bükülmesinin kaydedildiğine dair raporlar vardır. Bu makronun kimliğini doğrulamaya yönelik diğer girişimlerde-

Hedef malzeme olarak PK fenomeni nitinol tel kullanılmıştır. Nitinol "şekil hafızası" özelliğine sahiptir: belirli bir hızda belirli bir şekle işlenir.

belirli bir sıcaklık ve normal fiziksel yollarla büküldüğünde

kritik sıcaklığa yeniden ısıtıldığında orijinal şekline geri döner. Orası Bazı deneklerin nitinolü yok etmek için PK kullandığına dair bazı raporlar telin şekil hafızası (Hasted, 1981, s. 38; Randall & Davis, 1982). Bununla birlikte, normal yollarla nitinol telde kalıcı bir "bükülme" oluşturulabileceğine dair bir rapor da bulunmaktadır (Couttie, 1986). Bunun durumu

PK araştırmasının unsuru bu nedenle belirsizliğini koruyor.

Paranormal metal bükmenin fiziksel özellikleri üzerine bazı araştırmalar yapılmıştır. Bazı numunelerin metalurjik analizi, makro-PK'nin kristal yapısında değişiklikler ürettiğini ileri sürmüştür.

metal, normal yollarla deformasyonla ilişkili olandan farklı olarak birçok açıdan. Bu bağlamda, anormallik dahil olmak üzere çeşitli etkilerden bahsedilmektedir.

sertleşme, anormal yumuşama, ilmek çıkıkları, kristallerde çalkalama benzeri bir bozulma ve kimyasal dönüşümler (Hasted, 1981). Metal şeride takılan gerinim ölçerlerden alınan kayıtlar, makro-PK etkisinin şerit boyunca hareket eden ve üretmek için kendi düzleminde bir eksen etrafında dönebilen bir hareket yüzeyini içerdiğini ima etmek için alınmıştır.

şeritte kıvrılmalar (Hasted & Robertson, 1979).

Paranormal metal bükülmesinin psikolojik bağintıları hakkında çok az araştırma yapılmıştır. Gayri resmi gözlemler önemine işaret ediyor konsantrasyondan ziyade zihinsel gevşeme ve pasif dikkat (Hasted, 1981, s. 160). Elverişli bilinç durumunun bu karakterizasyonu, fenomen ile alfa bandındaki EEG aktivitesi arasındaki bir bağlantıya ilişkin bir raporla tutarlıdır (Dierkens, 1978). Bununla birlikte, psikokinetik olaydan önce, sempatik sinir sisteminin bir miktar uyarılması

sistem gerekli görünüyor.

Paranormal metal bükme parapsikolojide tartışmalı bir fenomen olmaya devam ediyor. Zorluklardan biri, bu araştırma alanında nispeten az sayıda insanın aktif olarak yer alması ve bu nedenle araştırmanın itibarının az sayıda kişinin itibarına bağlı olmasıdır;

bu, bu itibarı herhangi bir şekilde karalamak değil, sadece

Bir olgunun otantik olarak kabul edilebilirliğinin, kısmen bu olguyu laboratuvarlarında ortaya çıkaran araştırmacı sayısının bir fonksiyonu olduğuna dikkat edin. Bu konu şu gerçeğin ışığında daha inandırıcıdır: "Geller etkisi"ni araştıran parapsikolog ekibi,

en azından bir dereceye kadar medyum kılığına giren iki sihirbaz tarafından (Randi, 1983a,b; Shaw, 1996; Thalbourne, 1995b; Truzzi, 1987).

Tartışmalara rağmen metal bükme araştırmaları iki açıdan önemlidir. İlk olarak, gözlemlenebilir bir olayı gerektirerek, çoğu mikro-PK deneyine göre PK'nın gerçekliğine dair duygusal olarak daha ikna edici kanıtlar sunabilir. İkincisi, zamanın gidişatı üzerine araştırma metal bükme eylemi, diğer araştırma paradigmalarının üzerinde durduğu bir konu olan PK'nın fiziksel özellikleri hakkında bir miktar fikir verebilir. özellikle aydınlatıcı olmadı.

Makro-PK'nin başka bir varsayılan biçimi, psi hipotezi için tekil kanıtsal değere sahip olarak geliştirilmiştir. Beloff (1985) meydana okudu medyumları, paranormal süreçlerin varlığına kalıcı maddi tanıklık olarak duracak “kalıcı bir paranormal nesne” dediği şeyi üretmeleri için. Böyle bir nesnenin, paranormal olarak iki tane içerebileceğini öne sürüyor. farklı doğal malzemelerden birbirine bağlı dikişsiz halkalar (örn. farklı kereste türlerinden). Böyle bir nesne normal yollarla üretilemezse, bu,

Beloff'a göre paranormal.

Henüz Beloff'un kriterlerini karşılayan hiçbir nesne inşa edilmemiştir. Wälti (1990), bir İsviçreli psişiğin (denetimsiz) alüminyum folyodan kare bir çerçeve ile kare bir kağıt çerçevesi arasında bir bağlantı oluşturduğunu bildirmiştir. Ancak bu bağlantılardaki malzemeler doğal olmaktan ziyade üretilmiştir. Ek olarak, Gardner'ın (1991) psişiğin başarısının kopyalarına ilişkin açıklamasının gösterdiği gibi, bu malzemeler arasında normal yollarla bir bağlantı oluşturmak için teknikler vardır. Kalıcı olup olmadığı görülmeye devam ediyor paranormal nesne yaratılacak ve olacağı düşünülürse, nesnenin Beloff'un öngördüğü gibi PK'nın varlığının genel bir bilimsel kabulüne yol açacağı. Kalıcı bir paranormal nesnenin üretimi, yine de, kendi kendini ilan edenlerin yeteneklerine faydalı bir meydan okumayı temsil eder. medyumlar.

Psişik Fotoğrafçılık

Fiziksel bir sistemin durumunu paranormal olarak etkilemek mümkünse, belki de fotoğraf filmi böyle bir durum için potansiyel bir hedef materyal sağlayabilir. bir etki. Pozlanmamış filmde bir görüntünün psikokinetik üretimi veya fotoğraf plakaları denir *psişik fotoğrafçılık*.

Psişik fotoğrafçılık, tarihsel olarak ruh fotoğrafçılığından doğmuştur (Krauss, 1994). Spiritüalizmin ilk günlerinden itibaren bazı insanlar, bir bireyin fotoğrafını çektiklerinde, ölen insanların yüzlerinin (genellikle Bireyin geç akrabaları olarak “tanımlandı”) da işlenmiş plakada bulunacaktı. Diğerleri, ruhları fotoğraflayabildiğini iddia etti.

belirli medyumların seanslarına çağrılır. Birkaç psişik araştırmacı bu iddia edilen fenomenleri araştırdı, ancak ruh fotoğrafçılığı için kanıtlar etkileyici değildi ve birçok durumda dolandırıcılığın açık kanıtıydı. kurulmuş.

Belki de ruh ajanlarına bağlı olduğu söylenen fotoğrafik etkiler, ciddi araştırmacılar arasında düşmanca bir kabulle karşılaşmak zorundaydı.

Ancak diğer çalışmalarda, canlı kişilerin paranormal bir şekilde maruz kalmayan fotoğraf materyallerini etkileyebileceğine dair kanıtlar olduğu ortaya çıktı. Ara sıra Bireyin zihinsel imajı, Japon araştırmacı Tomokichi Fukurai (1931) tarafından “düşünce” olarak adlandırılan bir fenomen olan bir fotoğraf plakasına yansıtılmış gibi görünüyordu. Psişik fotoğrafçılık böylece parapsikolojik bir araştırma alanı olarak tanınmaya başladı. ruh fotoğrafçılığından ayırt edilebilir.

Daha yakın zamanlarda, psişik fotoğrafa olan ilgi, büyük ölçüde Amerikalı psikiyatrist ve bilim adamlarının çalışmaları aracılığıyla sürdürülmüştür.

Ted Serios adlı parapsikolog Jule Eisenbud (Eisenbud, 1967, 1977, 1989). Eisenbud'un gözetimi altında Serios'un pozlanmamış Polaroid film üzerinde anormal efektler üretebildiği bildirildi. Tipik Buradaki prosedür, Eisenbud'un kamerayı Serios'a doğrultması ve Serios'un işaret ettiği anda deklanşöre basmasıydı. Bazı oturumlarda Serios'un kameranın önünde küçük bir tüp tutmasına izin verildi.

lens; Bu sözde “gismo”, şüpheciler tarafından eleştirinin hedefi haline geldi (Diaconis, 1978), ancak cihaz olmadan bile görünüşte paranormal etkiler

film üzerinde elde edilmiştir. Bu görüntüler tamamen siyah veya tamamen beyaz fotoğrafları içeriyordu; bulanık gölgeler ve silüetler; ve bazıları özellikle tanımlanabilir nesnelere ait olan değişen netlikteki resimler. Birçok durumda Serios'tan bir fotoğrafın fotoğrafını çekmesi istendi.

deneyci tarafından tanımlanan hedef; Ortaya çıkan bazı baskılar, Serios'un hedefin zihinsel görüntüsüne etkileyici bir yapısal benzerlik taşıyor.

Ian Stevenson ve JG Pratt, Serios ile de deneyler yaptı.

Bir araştırma alanı olarak psişik fotoğrafçılık, parapsikologlar arasında bile tartışmalıdır. Kısım bu tutum, az sayıda kişiden kaynaklanmaktadır.

literatürün dayandığı deneyçiler ve konular. Psişik durumu ortaya koymak için bağımsız araştırmacıların daha fazla katılımı gerekecektir.

fotoğrafçılık daha sağlam ampirik bir temele dayanmaktadır. Ek olarak, parapsikologların bu araştırma alanındaki huzursuzluğu, şu gerçeği yansıtmaktadır:

film üzerinde hileli efekt üretimi bu kadar basit bir meseledir. Fotoğraf teknisyenleri, medyumlarınkine benzer, ancak normal yollarla sonuçlara ulaşmanın çeşitli yöntemlerini ortaya çıkardılar. Bu bozulmadı sadece diğer bilim adamları tarafından verilerin kabulü, aynı zamanda parapsikologların psişik fotoğrafçılık üzerinde deneyler yapmaya hazır olmaları: “sözde bilim adamı” olma suçlamaları yeterince zor araştırma yapılırken gösterilen özene bakılmaksızın, dolandırıcılık şüphesine bu kadar açık bir faaliyette bulunmamak.

Şekil 15. Ted Serios tarafından üretilmiş psişik bir fotoğraf (fotoğraf: Jule Eisenbud).

İddia edilen bazı PK formları yetersiz belgelenmiş olsa da, birçok PK deneyinde gerçek bir PK olduğuna dair kanıtlar olduğu görülüyor.

Efekt. Bu etkinin zorunlu olarak "madde üzerinde zihin" bilgi aktarımını gerektirdiği daha az açıktır. PK'nin teorik yönlerinin tartışılması ve psi genel olarak sonraki bölümde ele alınmaktadır.

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

PK deneyci etkisi
anpsi
DMIL'ler
psişik şifa
ellerin üzerine koymak
imanla tedavi
derece
enzim aktivitesi
Nina Kulagina
Uri Geller
mini-Gellers
paranormal metal bükme
acele
kalıcı paranormal nesne
psişik fotoğrafçılık
ruh fotoğrafçılığı
Eisenbud
ted dizisi

ÇALIŞMA SORULARI

1. PK'nın varlığı, sistemin karmaşıklığına nasıl katkıda bulunur?
parapsikolojik deneyci etkisi?
2. Makro-PK için başlıca kanıt kaynakları nelerdir?
3. Makro-PK'yı incelemek için kullanılan araştırma tekniklerini bunlarla karşılaştırın.
mikro-PK için. Size göre, bu iki alandan hangisi
PK'nin gerçekliği için daha inandırıcı kanıt?
4. Psişik araştırmaların metodolojik sorunlarını tartışın
iyileştirme. Grad bu sorunlarla ne ölçüde başarılı bir şekilde başa çıktı?

5. PK'nin fotoğraf filmini etkileyebileceğini gösteren hangi kanıtlar var?
Neden birçok parapsikolog bu tür etkilerden şüphe duyuyor? eğer etkiler gerçek miydiler, PK'nın doğasına nasıl bir ışık tutabilirlerdi?
6. DMILS çalışmaları, bir ajan olduğu için genellikle bir PK formu olarak görülür.
alıcı üzerinde bir etki yaratması istenmektedir. ESP'nin nasıl olduğunu düşünün
DMILS etkileri de üretebilir.

PSİ TEORİLERİ

Bu bölüm, önerilen iki temel psi, ESP ve PK biçimini açıklamak için tasarlanmış başlıca teorileri ele almaktadır. Dikkatin mistikten ziyade bilimsel konulara odaklanması gerektiği baştan belirtilmelidir.

teoriler.

Teorikleştirme, bilimsel çabada çok önemli bir role sahiptir. Ampirik araştırma, yalnızca verilerin toplanması ve izole hipotezlerin değerlendirilmesi yoluyla bilimsel ilerleme sağlamaz. anlamak türetilen olgusal bilgilerin sıralanmasını, bütünleştirilmesini, genelleştirilmesini ve yorumlanmasını gerektirir. Ayrıca, sürekli ilerlemeye izin vermek için izole projelerde araştırılan hipotezler birbiriyle ilişkili ve koordineli olmalı, kademeli (her zaman doğrusal olmasa da) bir tür kavramsal yapı oluşturmalıdır.

ilerleme. Bu çeşitli işlevler, güçlü bir bilimsel teorinin veya daha tipik olarak, bu türden birkaç rakip teorinin formüle edilmesiyle sağlanır. Bu tür teoriler olmadan ampirik araştırma, bir

parça parça gözlemlerin büyük bir koleksiyonu ve gerçek ilerleme, yönlendirmek için herhangi bir ağır basan kavramsal momentumun olmaması nedeniyle engelleniyor.

amaçlı kanallara devam eden hipotez üretimi. Bilimsel teorilerin yardımcı işlevleri, yeni bulguların öngörülmesi ve

Belirli bir araştırma alanının altında yatan varsayımların açıklığa

kavuşturulması. Avustralyalı filozof Michael Scriven (1962, s. 104) ileri sürdü:

psikanaliz somut gerçekleri olmayan bir teori iken, parapsikoloji herhangi bir teori içermeyen gerçeklerin bir koleksiyonudur. En azından bu yorumun son kısmı ile ilgili olarak, pozisyon olduğundan fazla çizilmiştir.

psi'nin doğası hakkında epeyce teori üretti. Bununla birlikte, Scriven'in parapsikoloji değerlendirmesinin amacı, alanın eksik olmasıdır.

buna mutabık kalınan bir teori denebilir. Aslında pek çok bilim insanı, parapsikologların çabalarını, yalnızca olguların kendileri tartışmalı olduğu için değil, aynı zamanda olgular, geniş çapta kabul görmüş herhangi bir bilimsel teori tarafından barındırılmadığı için görmezden gelir (Beloff, 1972; Churchland, 1987; Flew, 1980). Bu nedenle, uygulanabilir bir psi teorisinin geliştirilmesi, hem parapsikoloji içinde ilerlemek hem de alanın diğer bilim adamları tarafından kabul edilmesi için esastır.

Çoğu çağdaş psi teorisi, hem ESP'yi hem de PK'yı barındıracak şekilde tasarlanmıştır. Bu, kısmen cimrilik ilkesi temelinde arzu edilir, ancak yeterli görünmediği de bir durumdur.

ESP ve PK'nin ontolojik olarak bağımsız fenomenler olduğunu varsaymak için ampirik temeller (Roe, Davey & Stevens, 2003, 2005; Storm & Talbourn, 2000; Talbourn, 2004a).

Özünde psi teorileri iki temel soruyu ele almalıdır: birincisi, çevre ve birey arasında enformasyon nasıl aracılık edilir (eğer ESP ve PK bu bağlamda karşılıklı süreçler olarak yorumlanırsa, her iki yönde de); ve ikincisi, psi kendini bireyin vücudunda nasıl gösterir?

bilinç ve eylemleri nasıl yapar? Çoğu teori, daha önceki yorumlardan da görülebileceği gibi, arabuluculuk konusuna odaklanmıştır (Chari, 1977; Rao, 1978; Stokes, 1987). Bu meşguliyet anlaşılabilir: dolayimsal aşamanın açık bir kavramsal değerlendirmesi yoksa, o zaman deneyimsel aşama pekala reddedilebilir.

fantezi veya kendi kendine telkin. Bu nedenle, psi teorilerinin bu incelemesi üç ana bölümde düzenlenmiştir: dolayimsal konuyu ele alan teoriler, deneyimsel aşama ile ilgili olanlar ve bazıları bir anlam her ikisini de kapsar. Son olarak, psi olmadığı için psi teorilerinin gereksiz olduğu görüşü tartışılır; burada biraz mevcut verilerin şüpheli yorumları sunulmuştur.

Psi Arabuluculuğu Teorileri

Elektromanyetik Teoriler

Bazı hesaplara göre, psi'ye bir tür elektromanyetik radyasyon aracılık eder. ESP'de bu radyasyon elektriği etkilemek için tutulur.

doğrudan beyindeki aktivite, yani bilinen herhangi bir işlemde geçmeden duyu organı. PK'de beyindeki elektriksel aktivite elektromanyetik radyasyon olarak "iletilir". Bu yaklaşıma göre, örneğin telepati, bir tür "zihinsel radyo" olarak kabul edilecektir. Bu görüşün modern savunucuları Rus IM Kogan (1966), Kanadalı Michael Persinger (1975) ve Amerikalı Robert Becker (1992) sayılabilir. Bu teorisyenlerin her biri, psi'nin aracılık ettiğini öne sürer.*son derece düşük frekans*(ELF) dalga boyları duvarlar veya diğer nesneler tarafından engellenmeyecek kadar büyük olan dalgalar ışık ve ses gibi nesneler.

Becker'in (1992) elektromanyetik hipotez formülasyonuna göre, psi bilgisini taşıyan sinyaller, nöronları etkilemek için tutulur.

beyin ama beyinde biraz daha ilkel sistem. Muhtemelen glial hücreleri içeren bu sistem, tüm canlı organizmalarda bulunur ve elektromanyetik alanlar temelinde çalışacak şekilde varsayılır. İlkel bir iletişim sistemi olarak, sessiz jeomanyetik aktivite dönemlerinde en etkili şekilde çalışabilir (Dünya'nın manyetik alanının yoğunluğu değişir).

güneş parçacıklarına ve kozmik ışınlar maruz kaldığı için) ve zaman zaman birey minimum duyuşal işlemle meşgul olur. Persinger (1985, 1989), ELF dalgası hipotezinin, spontan ESP deneyimlerinin insidansı ile düşük seviye arasındaki korelasyonlarla desteklendiğini öne sürer.

jeomanyetik aktivite seviyeleri. Bu korelasyonlar gözlemlenmiştir.

Persinger ve meslektaşları, hem spontane psi deneyimleri hem de deneysel psi performansı (Arango & Persinger, 1988; Berger & Persinger, 1991; Lewicki, Schaut & Persinger, 1987; Persinger & Krippner, 1989) ve bir dereceye kadar bağımsız araştırmacılar tarafından doğrulanmıştır (Haraldsson & Gissurarson, 1987; Krippner, Vaughan & Spottiswoode, 2000; Wilkinson & Gauld, 1993). Spottiswoode (1997), ilişkinin yalnızca yerel yıldız saatıyla 13:30 civarında iki saatlik bir pencerede belirgin görüldüğünü, ancak bu eğilimin kopyalarını denediğini bildiriyor.

karışık bulgular vermiştir (örneğin, Dalkvist & Westerlund, 2000). Tekrar, korelasyonel yapıları nedeniyle, veriler ELF dalgası hipotezi için kesin değildir. Örneğin, korelasyon, psi'ye elverişli bilinç durumlarının şu koşullar altında kolaylaştırılmasından kaynaklanabilir.

herhangi bir elektromanyetik aracılı ESP sinyalinin kolaylaştırılmasından ziyade sessiz jeomanyetik aktivite (bkz. Stevens, 1997). Bunlara ek olarak, Hubbard ve May (1987), istatistiksel nedenlerle mevcut jeomanyetik aktivite indeksleri korelasyonel bir ilişki için uygun değildir.

elektromanyetik hipotezin değerlendirilmesi (ancak bkz. Persinger, 1989, s. 144-147).

Jeomanyetik aktivite ve psi sorusuyla ilgili olarak, beş çalışma, sınırlı seçimli ESP görev performansı ile atmosferik elektromanyetizma arasındaki korelasyonu araştırdı. İlk alışma bulundu daha yüksek ESP performansı, ESP testinden önceki 24 saat içinde daha düşük atmosferik elektromanyetizma ile ilişkilendirildi (Houtkooper, Schienle, Stark & Vaitl, 1999). Bu ilişki istatistiklere ulaşamadı sonraki dört çalışmanın her birinde anlamlıdır (Houtkooper, 2003; Houtkooper, Schienle, Stark & Vaitl, 2001), ancak tüm çalışmalar birleştirildiğinde, atmosferik elektromanyetizma ile ESP performansı arasında küçük ama önemli bir negatif korelasyon gösterirler ($r = -.09$). Genel olarak, verilerin bir dereceye kadar tutarlılık gösterdiği iddia edilebilir, ancak açıkçası etki çok küçüktür ve her halükarda ilişkinin bağımsız olarak tekrarlanması gerekir. Atmosferik elektromanyetizmanın genellikle çevresel izlemenin bir parçası olarak kaydedilmişse, yerel karşılaştırmalar yaparak bu soruyu geriye dönük olarak daha fazla araştırma potansiyeli var gibi görünüyor. daha önce yapılan ESP çalışmalarının kayıtları ile hava durumu kayıtları diğer laboratuvarlar.

Elektromanyetik teorilere çok sayıda itiraz vardır. Psi'ye elektromanyetik radyasyon aracılık ediyorsa, hem ESP hem de PK, bu tür radyasyonun diğer formlarında olduğu gibi ters kare yasasına uymalıdır; yani eğer mesafe hedef ve algılayıcı arasındaki mesafe iki katına çıkarsa, psi "sinyali" orijinal gücünün dörtte biri oranında zayıfladı. ESP/PK görevlerindeki performansın "sinyal gücünün" saf bir ölçüsü olmadığı gerçeğine rağmen, ESP ve PK'nin mesafeden bağımsız görünmesi bu öneriye şüphe uyandırıyor. Yine, psi testleri bir Faraday kafesinde yapılacak olsaydı, belirli dalga boylarındaki elektromanyetik radyasyonu dışlamak için tasarlanmıştır, o zaman deneklerin puanları şans düzeyinde olmalıdır. Ancak deneysel araştırmalarda bu tür bir taramanın ortadan kaldırıldığı görülmemektedir. ekstra şans ESP veya PK etkileri (Eisenbud, 1977; Tart, 1988; Vasiliev, 1963/1976). ELF dalga teorisinin savunucuları, bir Faraday kafesinin ELF dalgalarına hiçbir engel teşkil etmeyeceğini çünkü tüm kafesin bu sinyallerin frekansında rezonansa gireceğini iddia edebilirler; öte yandan öyle değil Deneysel katılımcının bunları nasıl algılayıp yorumlayabileceğini netleştirin. rezonans titreşimleri.

Faraday kafesleri bağlamından ayrı olarak, ELF dalgalarının doğrudan kortikal tespiti, insan beyninden çok daha büyük, önemli oranlarda bir anten gerektireceği hesaplanmıştır. ELF dalgalarının düşük bilgi aktarım hızı ve düşük taşıma kapasiteleri büyük bir mesafe üzerinden bilgi, elektromanyetik teorinin bu formu hakkında daha fazla ciddi şüphe uyandırır (Stokes, 1987, s. 115). Bu teorilerden herhangi biri kapsamındaki bir önsezi hesabı, zamanda geriye gidebilen sözde “gelişmiş” elektromanyetik dalgaların varsayımsal varlığına başvurmak zorundadır, ancak bu varsayım bile, bu varsayımla başa çıkamaz. geleceğe bir gün kadar bile ayarlanmış bir olayın önsezisi (Stokes, 1987, s. 127). Etkileyici psi'de meydana gelmesi önerildiği gibi, yeterince güçlü elektromanyetik radyasyonu tetikleyen beyin aktivitesini tasavvur etmek de zordur.

beyin, kafa derisinden birkaç milimetreden daha uzakta tespit edilemez.

Son olarak, elektromanyetik teoriler, radyasyon modelindeki hangi varyasyonların hedeflerin kimliğine dair ipuçları olduğunu açıklamaz: örneğin, radyasyon bir ESP kartındaki veya telepatik bir karttaki bir kare ile nasıl ilişkilendirilir? ajanın düşünceleri bir daire için bundan farklı mı?

Enerji Alanı Teorileri

Diğer teorisyenler, psi'yi keşfedilmemiş veya tanınmayan bazı fiziksel enerji biçimlerine bağlarlar (örneğin, Wassermann, 1956). Bu enerjinin yayıldığı söyleniyor olarak bireyden *alan etkisi* ve duyu dışı ve psikokinetik fenomenlere aracılık eder. Enerjinin içerdiği kuantumlar madde ile etkileşmeyecek kadar küçüktürler ve bu nedenle enerji alanı katı cisimlerin içinden zorluk çekmeden geçebilir. Bu türlere ilgi enerji alanları (örneğin, “biyoenerji”) Avrupa'da, özellikle Doğu Avrupa'da ve Japonya'da en fazladır; Bu yönelime sahip araştırmalar genellikle *psikotronik*.

Bu teoride tesviye edilmesi gereken bir soru, eğer enerji maddeden engellenmeden geçiyorsa, beyin tarafından alıcı psi'de nasıl durdurulur ve algılanır? Enerjinin “durdurulmadığını” varsaymak gerekir. gibi, ancak etkisi, tıpkı bir manyetik alanın indükleyebileceği gibi, beyinden geçerken nörolojik süreçlerle etkileşim yoluyla olur. bir elektrik akımı.

Daha ciddi bir eleştiri, psikotronik araştırmalardaki çabalara rağmen, gerekli özelliklere sahip bir enerjinin gerçekten var olduğuna dair genel olarak kabul edilmiş bir kanıt olmamasıdır. Teori oluşturma açısından enerji alanı tamamen varsayımsal ise meşru olabilir, ancak bu gibi durumlarda bilimsel bir teorinin gerekliliklerini yerine getirmek için varsayılmıştır. enerji formunun hala deneysel testlere tabi tutulabilecek yeni çıkarımlara yol açacak şekilde belirtilmesi gerekecektir. enerji alanı psi teorileri ne yazık ki bu konuda belirgin bir şekilde başarılı olmamıştır.

saygınlık.

Gözlem Teorileri

Kuantum mekaniğine göre, atom gibi fiziksel bir sistem sonsuz sayıda potansiyel duruma sahiptir ve sistemin gözlemlenmesi bileşen durumlarından birine "kmesi" ile ilişkilidir. Amerikalı teorik fizikçi Evan Harris Walker (1975), çöküşten gözlemcinin bilincinin veya niyetinin sorumlu olduğuna inanıyor ve

PK fenomenini sadece bu tür bir etkinin örnekleri olarak yorumlar. Walker, ESP'yi oldukça çarpık olsa da benzer bir şekilde açıklıyor: burada ESP seçimi hedefler (kısmen) "algılayanın" bilincine göre ker. Bu paranormal süreçlerin hiçbirinde

herhangi bir enerji transferi olarak kabul edilir; sadece bilgi aktarılır. Kuantum durum çöküşü uzaydan ve zamandan bağımsız olduğundan psi fenomeni bu değişkenlerle ilişkili değildir. Dolayısıyla deneysel bir konu, cihazın karmaşıklığından bağımsız olarak bir REG çıktısını etkileyebilir. Hatta makro-

PK ve yuvarlanan zar üzerindeki etkiler mümkündür, çünkü hedef nesnenin bireysel atomlarında meydana gelen kuantum süreçleri vardır.

Yürüteç.

Schmidt (1975) tarafından geniş ölçüde benzer bir gözlemsel teori, bir kuantum durumundaki kşte belirli bir sonucun olasılığının değişebileceği, bir "psi kaynağına" veya gözlemciye geri bildirim açısından ifade edilir.

psi kaynağının "gücü". Schmidt'in modelinde ESP, beyindeki sinirsel süreçlerin kuantum belirsizliği üzerindeki bir etkiyi içerir.

İkinci kavram, düşünmenin yönleri ile kuantumun çeşitli boyutları arasında paralellikler çizen Jahn ve Dunne (1986) tarafından geliştirilmiştir.

süreçler.

Bu gözlemsel teorilerin bir avantajı, matematiksel terimlerle formüle edilmeleridir. Bu tür teoriler nispeten güçlüdür, çünkü kesin tahminler üretirler ve dolayısıyla ampirik değerlendirmeye kolayca erişilebilirler. REG-PK araştırmasının seviyesi şu anda keskin bir şekilde arttı.

Son kırk yılda, kısmen gözlem teorileri tarafından ortaya atılan sorular nedeniyle. Schmidt'in teorik öngörülleri, Walker'ın teorisi tarafından elde edilenlerin çoğuyla uyumlu olsa da, bazı farklılıklar vardır ve bu da deneysel araştırmayı teşvik etmiştir. Örneğin, her ikisi de teoriler, sonucun deneysel özneye veya bu etkinin kaynağına geri bildirimi üzerine bir psi etkisinin bağımlılığını sürdürür (Millar, 1978);

bazı deneysel sonuçlar (örneğin, Braud, 1978; Thorisson, Skulason & Haraldsson, 1991) bu varsayımı sorgulamaktadır, ancak psi kaynağının gerçekte kim olduğundan ve ne tür bir geri bildirimin yeterli olduğundan emin olmak güçtür. Öte yandan, PK performansının, Walker'ın teorisi altında denemelerin sunum oranıyla ters orantılı olduğu, ancak Schmidt'in teorisine göre olmadığı tahmin edilmektedir.

Modeller arasında bu puan üzerinde test yapmak için yapılan deneyler, bir şekilde tutarsız sonuçlar vermiştir (Stanford, 1977, s. 351–354), ancak Bölüm 6'da bahsettiğimiz gibi, son iki PK-REG çalışması, yüksek hızlı PK denemeleri için PK performansını bulmuştur. yönü tersine çevirmek için, yani, düşük hızlı denemelerdeki etkinin aksine, hızlı denemelerdeki görünür PK etkisi, operatörün niyetinin tersi yöndeydi (Dobyns, Dunne, Jahn & Nelson, 2004; Ibison, 1998). Bu bulgular bir sorun teşkil ediyor gibi görünüyor gözlemsel teoriler için, çünkü bu teoriler bir şeyi açıklayamazlar.

etkinin tersine çevrilmesi (Dobyns ve diğerleri, 2004).

Gözlemsel teorilerin bir başka gücü de, retro-PK adlı yeni bir olgunun varlığını tahmin etmeleridir. Bölüm 6'da, retro-PK'yi açıkça gösteren bazı çalışmaları tanımladık, ancak bu tahmini test etmek için tasarlanan ilk deney, gözlemsel teoriye alternatif bir teoriden daha az destek veriyor gibi görünüyordu (Bierman & Houtkooper,

1975). Bu, gözlemsel bir teoriyi yanlışlamak için ne yapılması gerektiği sorusunu gündeme getirir ve gözlemsel teorinin savunucuları olabilir.

teoriler, teorilerin henüz gizli değişkenleri hesaba katmak için yeterince ayrıntılı olmadığını iddia edebilir, bu nedenle kesin bir test erken ol.

Gözlemsel teorilerin daha az tatmin edici yönlerinden biri, bir kuantum sürecinin çeşitli zamanlarda birçok gözlemci tarafından etkilenebileceğini ima etmeleridir. Örneğin, tamamlanmış bir PK deneyinin sonuçları

Muhtemelen, gelecekte kuantum durumu hakkında geri bildirim alacak olan bazı özellikle güçlü psi kaynaklarına büyük ölçüde bağlı olabilir.

deneysel verilerin yayınlanan raporunu okuyarak daraltın. Herhangi bir zamanda herhangi bir sayıda bilinmeyen gözlemcinin katkı yapma olasılığı, *sapma sorunu*. Schmidt'in (1985) yaptığı bir çalışmada, böyle bir etkinin mümkün olduğu henüz ampirik olarak çözülmemiştir.

bir kuantum sürecinin ilk gözlemden sonra sabitlenebileceğine ve bundan sonra PK etkisine karşı bağışık olabileceğine dair kanıt. Schmidt (1984), teorisini, kuantum durum çöküşünün bunun ötesine geçememesi için bir aşamada gözlemin "tamamlanmasına" izin verecek şekilde değiştirmiştir.

nokta. Daha sonraki gözlemciler tarafından ek PK etkileri o zaman mümkün olmayacağından, sapma sorunu Schmidt'in değişikliği ile ortadan kaldırılmıştır.

Belirli bir noktanın ötesinde başka bir PK etkisinin ortaya çıkmasını dışlarken

Bununla birlikte, gözden geçirilmiş model esasen şu varsayımı terk eder:

PK'nın uzay-zaman bağımsızlığı.

Gözlemsel teorilere yönelik bir başka eleştiri de Braude (1979) tarafından gündeme getirilmiştir. Kapalı bir nedensel döngü içerdiğine dikkat çekiyor. Bir psi etkisinin, sonucunun gözlemlenmesiyle başladığı varsayılır ve bu, gözlemlenen sonucun altında yatan kuantum durum çöküşünü geriye dönük olarak etkiler. Yani, psi aracılığıyla bir olay meydana getirmek için o olayın meydana gelmesi

öncelikle gözlemlenmelidir. Walker (1984, s. 282-283) bu eleştiriye, bir kuantum sürecine gündelik zamansal mantığı uygulamanın yanıltıcı olduğunu öne sürerek yanıt verir; daha ziyade, gözlem teorileri altında gözlem ve kuantum durum çöküşü tek bir olayın yönleridir. Gözlemsel teorilerin daha pratik bir sınırlaması, psi ölçümünün teorilerin parametrelerinin çok güvenilmez olması nedeniyle.

denklemleri herhangi bir kesinlikle belirlemek zordur.

Gözlemsel teoriler, yeni tahminler ve araştırmalar için üretken olmuştur.

Ancak bunların geçerliliği henüz kesin olarak kanıtlanmamıştır. Kuantum fizikçileri arasında bile, bilincin durum vektörü çöküşünün gerekli bir bileşeni olduğu konusunda bazı tartışmalar vardır (May & Spottiswoode, 1989). Daha önce belirtildiği gibi, bazı ampirik veriler de vardır.

psi görevlerinin başarılı bir şekilde yerine getirilmesi için doğru geribildirim gerekliliğini sorgulayanlar (Braud, 1978; Thorisson ve diğerleri, 1991), ancak neyin bir "gözlem" oluşturduğunu belirlemenin zorluğu, bu tür bulguları tartışmaya açık bırakır. Gerçekten de, bazı endişeler dile getirildi

gözlemsel teorilerin geribildirim gerekliliğine ilişkin öncülü şu şekilde olabilir:
esasen yanlışlanamaz (Varvoglis, 1986).

Bu ampirik konulara ek olarak, bazı parapsikologların teorik fizikten atom altı dünyayla ilgili bazı yasaları ödünç almak ve bunları insanlara uygulamak konusunda tedirgin oldukları görülüyor.

davranış ve makro-fiziksel olaylara Bu çevirinin en iyisi olup olmadığı

Gerçek veya bir benzetme olarak kabul edilen (bkz. Amorim, 1994) veya gerçekten de uygun olan, daha fazla araştırma ile cevaplanmalıdır. Bu konunun şüpheli bir analizi için bkz. 't Hooft (2000); aksine, gözlemsel bir teorinin psi olasılığını kabul ettiği bir durum için bkz. Costa de Beauregard (1998) ve Houtkooper (2002).

Bu zorluklardan bazıları, gözlemsel bir çalışmada önlenmiş gibi görünmektedir.

Yakın zamanda von Lucadou tarafından önerilen teori, Pragmatik Bilgi Modeli (MPI: von Lucadou, 1995; von Lucadou & Kornwachs, 1980). Daha önceki teorilerin ilişkisel özelliklerinin birçoğunu korurken, bu model, sistem teorisinden ziyade daha genel sistemler teorisine terimleriyle formüle edilmiştir.

kuantum olayları düzeyinden başlayarak. Yani, von Lucadou şunu kabul eder:

Bir sistemden elde edilen bilgiler ölçüm ile etkileşime girebilir.

süreç ya da "gözlem"dir, ancak zihnin süreçlerini atomik sistemlerin kuantum teorik yapısının özelliklerine indirgemenin gerekli olduğunu düşünmez. MPI, psi etkilerinin anlamlı olmayan sonuçları temsil ettiğini belirtir.

bir kişi ve bir hedef sistem arasındaki yerel korelasyonlar. Böyle yerel olmayan

korelasyonlar bilgi aktarımı için kullanılamaz ve dolayısıyla MPI

genellikle deneysel parapsikologlar tarafından kullanılan yöntemler altında psi için tekrarlanabilir kanıt elde etmenin zorluğunu tahmin eder. onun meziyetleri

yaklaşımı halen araştırılmaktadır. Örneğin, MPI'nin bir psi etkisinin nasıl ortaya çıkacağını yeterince belirtmediği öne sürülmüştür.

çoğaltma girişimleri sırasında ve bu nedenle modelin daha fazlasına ihtiyacı var

düzgün bir şekilde test edilebilmesi için detaylandırma (Etzold, 2006).

Psi'nin Deneyimsel Aşaması Teorileri

(ESP veya PK) hedefi ile birey arasında psi bilgisine aracılık etmenin bazı yollarının varsayılarak, fenomenin deneyimsel yönünün açıklanması gerekir. ESP'de bilgi nerede

merkezi sinir sistemine veya bilgi işlem sistemine kabul edildi ve sistem bununla nasıl başa çıkıyor? PK'da bilgi işlemenin ne şekilde gerçekleştiği ve sistemin hangi noktasında iletildiği veya

çevreye yayılan? Yukarıda belirtildiği gibi, psi fenomeninin bu yönleri üzerine parapsikolojik kuramlaştırma nispeten sınırlı olmuştur.

İlk önce ESP deneyiminin teorileri ele alınacaktır. Buradaki temel mesele, duyu dışı "algı" için bariz bir organ olmamasına rağmen, ESP'nin duyuşal benzeri bir tarzda çalışıp çalışmadığıdır. Bu temelde, deneysel aşamaya yönelik iki yaklaşım arasında bir ayrım yapılabilir.

ESP'nin, *sahte duyuşal modeller ve hafıza modelleri*. Duyu dışı algıdan halk arasında "altıncı his" olarak söz edilir ve özünde bu, sözde-duyuşal modellerinin teorik yönelimidir.

Yani, görünüşe göre ESP'ye herhangi bir aracılık etmese de, *bilinen* duyuşal modaliteler, belki de henüz keşfedilmemiş bir organ var, bir "üçüncü göz", duyu dışı denilen bilgilerin alınmasından sorumludur. Bu sözde-duyuşal yaklaşım altında, psi girdileri zihin tarafından esasen duyuşal girdilerle aynı şekilde işlenecektir.

Psi'nin sahte-duyuşal bir modeli Schmeidler (1991) tarafından önerilmiştir. Psi girdilerinin algısal işlenmesinin,

En temel analiz seviyesinden duyuşal girdiler, yani bir figürün arka planından ayırt edilmesi. Psi girişinin sözde-duyuşal işlenmesinin kapsamı, psi girişinin gücüne bağlı olacaktır.

Schmeidler'e göre girdi; duyuşal seyri takip edecek psi sinyali "güçlü" ise daha büyük ölçüde işleme.

ESP'nin sözde-duyuşal modellerini değerlendirmenin bir yolu, zihni bir bilgi işleme sistemi olarak kavramsallaştırmak, duyuşal girdilerin tabi olduğu bilgi işleme aşamalarını belirlemek ve ardından

ESP performansının doğası bu ilgili duyuşal işleme aşamalarının özelliklerine uyuyorsa. Bu terimlerle ilgili ayrıntılı bir analiz Irwin (1979a; ayrıca bkz. Irwin, 1978a,b, 1980a) tarafından sunulmaktadır. Sonuç ulaşılan mevcut kanıtların, duyu dışı bilgilerin bir bilgi olarak aynı türde işleme aldığı görüşünü desteklemediğidir.

sensör girişi. Örneğin, bir duyuşal uyarının aksine, ESP hedefinin duyuşal ayırt edilebilirliği veya "kalitesi" (kontrast, boyut, biçim, yönelim, vb.) ESP performansı üzerinde sistematik bir etkiye sahip değildir (bunun dışında).

etkileri, ayırt edilebilirlikten ziyade psikolojik tepkiler açısından yorumlanabilir). Mevcut kanıtlara göre, ESP'nin bir

sözde-duyusal çerçeve umut verici bir yaklaşım olarak değil,
Schmeidler'in çalışması gösteriyor ki, bazı parapsikologlar
bu seçenek.

Bununla birlikte, duyusal işleme, insan bilgi işlemenin yalnızca bir modudur. Bir diğeri, sistem (veya zihin) tarafından işlenen bilgilerin doğrudan dış kaynaklardan elde edilmediği düşünsel moddur.

ortamından değil, sistemin kendisinden. Örneğin, tipik olarak bir rüya ya da bir anımsama, halihazırda var olan bilgilerin işlenmesini gerektirir.

sistemde, özellikle bireyin (uzun süreli) hafızasındadır.

Belki de duyu dışı bilginin işlenmesi, duyusal kipte olduğundan daha çok düşünsel kipte işlemeye benzer. Bu olasılık, ESP'nin sözde bellek modelleri tarafından kapsanmaktadır. Bellek modellerine göre, ESP'de uzun süreli bir iz (veya bir dizi iz) terim belleği aktif hale gelir ve bu izlerdeki bilgi, duyular dışı deneyimin içeriğinin temelini temsil eder. bu

aktive edilmiş hafıza bilgisi, bilgi işlem sisteminin düşünsel modda normal işleyişini karakterize eden aynı süreçler tarafından bir ön bilinç seviyesinden bilinçli bir seviyeye aracılık edilir. Sadece ESP'de bellek izlerinin nasıl etkinleştirildiği bilinmiyor ve spekülasyon konusu: belki süreç, bilgilerin ESP hedefinden doğrudan ilgili bellek izlerine/izlerine geçişini gerektirir veya

yine hafıza aktivasyonu mekanik olmayan, teleolojik bir süreç olabilir (aşağıdaki sibernetik olmayan teorilerin tartışmasına bakınız). Aynı zamanda, bu konunun daha çok psi'nin arabuluculuk aşamasıyla ilgili olduğu söylenmelidir.

kendi içinde deneyimsel aşamadan daha fazla.

ESP'nin bellek modelleri Roll (1966, 1987) ve Irwin (1979a) tarafından önerilmiştir ve benzer bir kavram Stevens' (2002, s. 239) ESP'nin "hedefle ilgili hayal gücü" olduğunu iddia eder. Irwin'in (1979a) versiyonunda, aktive edilmiş hafıza bilgisinin *yapısal/*

olarak ESP hedefine benzer. Örneğin, hedef bir yıldızsa, o zaman radyal bir yapıyla ilgili anılar (örneğin, bir yıldız, bir papatya, bir bisiklet tekerleği vb.) devreye girme eğiliminde olacaktır. Bu görüşü destekleyen kanıtlar arasında Sinclair'in (1930/1962) ve

Warcollier (1938/1975), seçilen deneklerin sıklıkla bir ESP hedefinin oldukça doğru temsillerini çizdiği ancak kimliği veya anlamı hakkında çok az takdir gösterdiği. Yine, Kreiman (2001) Zener rakamlarıyla yaptığı küçük ölçekli bir laboratuvar çalışmasında, bir

ESP hedefi, yapısal olarak önemli ölçüde karşılık gelme eğilimindeydi. benzer hedefler (yani, bir daire için "kare", bir çarpı için "yıldız" olarak adlandırılması). Duyu dışı bilginin sistemik kaynağının uzun süreli bellekte olduğu varsayımıyla, önemli miktarda ESP verisi anlaşılır hale gelmeye başlar. Örneğin modeller, kendiliğinden ESP deneyiminin bilinen biçimlerini (tamamen duygusal tepkiler veya tamamen anlamsal ilişkiler içeren nadir durumlar dahil) ve ayrıca deneysel ESP performansının konum efektleri ve psi eksik gibi özelliklerini kolayca barındırır. Bellek modellerinin merkezi varsayımı, ESP puanları ve uzun süreli bellek becerileri arasında bildirilen korelasyonlarla tutarlıdır. Ayrıca, Kanthamani ve Rao'nun (1974) hem bellek hem de ESP bileşenleriyle bir görev kullanan bir deneyi, daha fazlasını önerir. doğrudan, duyu dışı süreçlerin yalnızca *benzer* bellek görevlerindeki performansın altında yatanlara değil, daha çok *bağlı olmak* ifadeleri için anma süreçleri üzerine. Bu ampirik desteğe ek olarak, bellek modelleri, hafıza modellerinde hatırı sayılır bir buluşsal değere sahip olduğunu kanıtlıyor. ESP'nin deneyimsel aşamasının çeşitli yönlerini entegre ederek (Edge ve diğerleri, 1986, Ç. 8).

PK fenomeninin deneyimsel aşaması, temel olarak parapsikologların PK'nin psikolojik (özellikle bilişsel) bağıntıları hakkında çok az deneysel veriye sahip olmaları nedeniyle çok az ilgi görmüştür. Bununla birlikte, bu hatlar boyunca teorileştirme, yalnızca daha fazla ampirik araştırmayı teşvik etmek için uygundur. PK'yi bir bellek çerçevesine dahil etme olasılığı Irwin (1979a, 1980b) tarafından takip edilmektedir. Esasen önerilen hesap, ESP'nin bellek modelinin tersi. Bu nedenle PK'da uzun bir terim bellek izi (veya bu tür izler kümesi) aktiftir ve bazı yollarla (mekanistik veya teleolojik) bir ilişki oluşur.

bellek izinin doğası ve ortamdaki fiziksel bir sistemin yapısı. Bu yaklaşım, uygulamasında henüz başarılı olduğunu kanıtlamadı.

ESP'ye olduğu gibi PK'ya. Bunun bir nedeni, teorinin, sözde alıcı ve ifade edici psi'nin aslında zıt yönler olduğu şeklindeki ilkesinden kaynaklanabilir.

tek bir sürecin. Bu fikrin parapsikologlar tarafından geniş çapta zımnen onaylanmasına ve ESP ile PK'yı tartışmaya yönelik açık girişimlere rağmen, bölünemez.

(Nash, 1983) bunun kanıtı yetersizdir (Irwin, 1985e). Gerçekten de ESP'nin performans özellikleri ile PK'nın performans özellikleri arasında birkaç fark ortaya çıkıyor. Örneğin, ESP isabetlerinin kümelenmesinin göstergeleri ve ESP performansının kişilik ve tutumsal bağıntıları paralel değildir.

PK'de. Bu farklılıklar, daha ileri araştırmalarla doğrulanır ve detaylandırılırsa, psi'ye yönelik üniter yaklaşımın sallantılı temelleri olduğunu düşündürür. PK'lar alanında daha fazla teorik gelişme için kesinlikle bir alan var.

bilgi işleme üsleri.

Stanford (1974a,b; 1990), bellek modellerinin yaklaşımıyla yakından ilişkili olan psi'nin deneyimsel aşamasının bir hesabını formüle etmiştir.

Stanford'un teorisi olarak adlandırılır *psi aracılı araçsal yanıt* (PMIR) modeli. En son biçiminde (Stanford, 1990), PMIR modeli şunları önermektedir:

psi deneyimlerinin ortaya çıkması, çünkü çevrede hüküm süren koşullar altında, bireyin deneyime yönelik bir eğilimi veya ihtiyacı vardır.

ceryan etmek. Yani, psi deneyimi veya "psi aracılı tepki" temelde hedefe yönelik veya uyarlanabilir. Stanford ayrıca psi'nin

hafızada zaten kodlanmış olan tepkilerin kolaylaştırılması yoluyla bilinç seviyesinin altında çalışır; Bu bakımdan PMIR modeli, bellek modelleriyle bazı kavramsal zemini paylaşır. Menzil

Stanford tarafından psi tarafından kolaylaştırıldığı düşünülen yanıtların oldukça geniş. PMIR modeli altında psi, davranışları, duyguları, görüntüleri, çağrışımları, arzuları veya anıları tetikleyebilir. Bunlar tek tek veya

kombinasyon halinde, psi aracılı yanıtı oluşturabilir.

PMIR modelinin özelliklerinden biri, kasıtlı olmayan psi deneyimlerini açıkça barındırmasıdır. Başka bir deyişle, bireyin psi aracılı yanıtı uygun kılan koşulların bilincinde olması gerektiği açıktır. Ek olarak, Stanford,

modelini, her biri ampirik değerlendirme için kolayca erişilebilir olacak şekilde tasarlanmış bir dizi önerme olarak formüle etmeye özen gösterdi. PMIR modeli bu nedenle araştırmayı teşvik etmeye hizmet etmiştir ve bir süre daha bunu yapmaya devam etmelidir. Daha pragmatik bir düzeyde, Stanford'un yaklaşımı da çekicidir.

insanların spontane parapsikolojik deneyimlerine uygulanmasının kolaylığında. Psi'nin temelde ihtiyaca hizmet ettiği fikri aynı zamanda

Taylor'ın (2003) evrimsel modeli ve Storm ve Thalbourne'un (2000) psikopraksisi de dahil olmak üzere daha yeni teorilerde kapsanmıştır.

model (ayrıca bkz. Thalbourne, 2004a).

Son zamanlarda, Carpenter (2004, 2005a) olarak adlandırılan bir model önerdi.

*İlk bakış*psi modeli, bazı açılardan Stanford'unkine benzer. Carpenter'ın modeli, bir organizmanın fiziksel sınırlarının ötesindeki olaylara erişimi olduğunu ve bilinçsizce en çok ihtiyaç duyulan olaylara sahip olduğunu varsayar.

veya organizma ile ilgili olanlar özel yanıt için seçilir. Yine de,

Carpenter, psi algılarının her yerde her yerde oluştuğunu öne sürerek daha da ileri gider.

ilk aşaması *Tümü* algılar: "Psi süreçleri işlev görmek üzere konumlanmıştır.

normalde tüm bilincin ve tüm niyetin gelişiminin bilinçdışı öncüsü olarak" (Carpenter, 2004, s. 217). bu cesur

model, öyleyse, psi fenomenleri algısal süreçlerimizin merkezinde yer alır,

gerçi biz genellikle bunun farkında değiliz.

Karar vermede duygusal sistemin oynadığı merkezi rolü gösteren son araştırmalarla harekete geçirilen Broughton, duyguların psi aracılı anıların seçiminde temel olabileceğini savundu (Broughton, 2006). Ayrıca, bu araştırma psi aracılı uyumsal davranış için bir mekanizma sağlayabilir.

Stanford'un PMIR modeli tarafından tahmin edilmiştir. Böylece Broughton'un fikirleri zarif bir şekilde

bellek ve PMIR modellerini birleştirin ve bunları ana akım gelişmelerle

entegre edin. Ek olarak, İlk Görüş modelinin bellek-ESP araştırmalarında bulguları

düzenlemeye yardımcı olabileceği iddia edilmektedir (Carpenter, 2006). Bütün

bunlar, gelecekteki araştırmalar için umut verici bir alan gibi görünüyor.

ve teorize etmek.

Psi'nin deneysel aşamasına yönelik diğer yaklaşımlar, yeterli ayrıntıda açıklanmamıştır. Nörofizyolojik bir çerçeve içinde, özellikle de temporal lobu içeren bazı keşifler vardır.

psi deneyimleri için nöroanatomi bir yer olarak (örn., Neppe, 1983;

Persinger & Roll, 1986), ancak bu henüz yeterince rafine edilmemiştir.

deneyimsel aşamanın bir modeli olarak nitelendirilir.

Sibernetik Olmayan Teoriler

Psi'nin hem dolayımalsal hem de deneyimsel aşamalarını ele aldığı söylenebilecek veya yine ESP ve PK kavramlarına daha uygun bir alternatif olarak görülebilecek bir grup teori daha vardır. Bu

teoriler, psi fenomenindeki bilgi akışı kavramını terk eder ve

bu nedenle burada olarak anılırlar *sibernetik olmayan*

modeller. Bu türden en iyi bilinen teori, Carl Jung'un

eşzamanlılık hipotezidir. Jung (1955/1985), doğada iki ayrı sistemin ortak bir yapıya uyma veya çakışma eğilimi olduğunu savundu.

Ancak bu eğilimin bir neden-sonuç ilişkisi içermediği kabul edilir.

Yani, bir sistemin diğere fiziksel olarak bağı olması meselesi değildir. sistem ve mekanik olarak ikincisinin bir dereceye kadar ona uymasına neden olur. Eşzamanlılık nedensel bir süreç değil, *nedensel*. Ne zaman elementler iki sistemin bir özelliği olarak bu "sadece olur" çakışır.

doğal dünya. Bu nedenle, bir dizi ESP hedefi, hedefler ve kişinin zihni arasındaki herhangi bir bilgi aktarımı nedeniyle değil, bu nedensel eşzamanlılık eğilimi nedeniyle bir öznenin çağrı dizisiyle ekstra şans uyumu gösterebilir. PK fenomeni anlatılıyor

benzer şekilde. Kısacası, psi deneyimleri eşzamanlılık veya anlamlı tesadüf

Dünyalarını neden-sonuç açısından kavramsal olarak yapılandırmak üzere sosyal olarak koşullandırılmış insanlar için nedensel ilişkiler kavramını anlamak veya en azından takdir etmek zordur. Beklenmedik bir şekilde Jung'un hipotezi bir ölçüde eleştiriyi karşılaştı. İngiliz filozof Antony Flew (1953), "anlamlı bir tesadüf"ten bahsetmenin anlamsız olduğunu savundu. çünkü bu totolojiktir: bir durum yalnızca iki ayrı olay arasındaki ilişki anlamlı olduğu için tesadüftür ve dolayısıyla

tesadüf, anlamı ile açıklanmaz, tanımlanır. Ayrıca anlamlılık sübjektif bir meseledir: Bir kişi için anlamlı olan, bir başkası için öyle değildir (Falk, 1989). Varlığına inanmak zor

Fiziksel dünyadaki bir eğilimin, belirli bir durumun ortaya çıkması, çünkü belirli bir kişinin o durumda anlam bulması.

Eşzamanlılığın bu yorumuna alternatif, anlamın insanüstü bir anlam alanı olduğunu varsaymaktır.

olayların tesadüfi, nesnel terimlerle tanımlanır.

insanların kültürü ve kişisel tarihi. Daha da önemlisi, belki de parapsikolojik araştırma için, eğer ESP ve PK nedensel olaylarsa, o zaman fenomenler üzerinde deneyler yapmanın anlamı yok: koşulları psi'yi ortaya çıkaracak şekilde manipüle etmek, zorunlu olarak nedensel bir süreci ima eder (Beloff, 1972, 1977b). "Eşzamanlı" bir ilişkinin daha fazla olduğu gösterilirse

bazı durumlarda veya belirli insan türlerinde ortaya çıkması muhtemeldir.

ilişkinin bu durumsal ve

kişisel değişkenler ve dolayısıyla nedensel olamaz.

Bu eşzamanlılık, bir psi görevinde zihin ve hedef arasında herhangi bir bilgi akışı anlamına gelmediğinden, bunun ESP ve PK'nin bir açıklaması değil, bu kavramlara bir alternatif olduğu iddia edilebilir. Yani, ESP'den beri ve

PK olmuştur *tanımlanmış* bilgi akışı açısından olamazlar

eşzamanlılığa atfedilen; bunun yerine Jung'un hipotezi onların yerini alacaktı (eğer kanıtlar bunu gerektiriyorsa). Psi süreçlerinin ve eşzamanlılığın ne ölçüde farklılaşabileceği yine de

şiddetli bir tartışma konusu olmak (örneğin, Mansfield, Rhine-Feather & Hall, 1998; Fırtına, 1999).

Bilgi akışı varsayımını terk eden bir diğer teori ise Rex Stanford'un (1978) uygunluk teorisidir. Eşzamanlı açıklamalardan farklı olarak, uygunluk teorisi, hedefler ve zihin arasındaki bağlantının nedensel olduğunu, ancak bilgide sıklıkla ima edildiği gibi fiziksel olarak aracılı olmadığını öne sürer.

akış veya sibernetik yaklaşım. Stanford nedensel ilişkiyi şu şekilde tasvir eder:

şartları/hedeflişkinin başardığını; başka bir deyişle ilişkinin oluşumu teleolojik bir süreçtir. Bu nedenle Psi, gevşek, düzensiz veya rastgele süreçleri organize eden olarak görülür.

sonuçları, bu sonuçlarla ilgisi olan birinin (veya bir organizmanın) eğilimleriyle uyumludur. Benzer bir model

Ballard (1991) tarafından sunulmuştur.

Sibernetik olmayan modeller, psi'nin boyut, mesafe ve zaman gibi fiziksel değişkenlerden bariz bağımsızlığının basit bir hesabını sunar. Kabul etmek gerekir ki, bilim adamları açıklamalara fiziksel veya teleolojik yaklaşımın pek çekici gelmediği mekanik nedenler parapsikoloji alanı dışındaki insanlar (veya bu konuda bu alandaki birçok insan için). Ancak bir teorinin uygulanabilirliği, sadece geleneksel bilim adamları arasında uyandırdığı koşullu duygulara değil, açıklama ve tahmindeki performansına dayanmalıdır. Eşzamanlılık hipotezinden farklı olarak, uygunluk modeli deneysel testlere açıktır ve dolayısıyla

Bilimsel bir teori olarak kabul edilebilir. Yine de çok daha fazla araştırma

teleolojik nedensellik sağlayıp sağlamadığını tespit etmek için gerekli

psi özelliklerinin tatmin edici bir açıklaması.

Psi Olgularının Şüpheli Teorileri

Bu noktaya kadar analiz, bir birey ve çevre arasındaki bilginin paranormal aracılığını ve bu bilginin bir araç olarak kullanıldığı araçları açıklamaya çalışan teorilere odaklanmıştır.

parapsikolojik bir deneyimin temelidir. Öte yandan şüpheliler

Mevcut veriler “normal” veya geleneksel olarak kabul edilen faktörlere başvurarak tatmin edici bir şekilde yer alabileceğinden, herhangi bir paranormal süreç teorisi tasarlamaya gerek olmadığını savunmak. Bir anlamda bu görüş, ideolojik bir duruştan çok bir teori değildir. Yine de şüpheciler pozisyon

etkili biridir ve bu nedenle dikkatimizi hak ediyor. Şüpheciler bir yaklaşım altında, tüm spontane psi deneyimleri, yanlış algılama, yanlış yorumlama, bireysel deneyimlerin yanlış hatırlanması veya şans gibi süreçlere atfedilir. Bu görüşün uygulanabilirliği Bölüm 3'te incelenmiştir ve genellikle parapsikologların kendileri tarafından kabul edilmektedir. Bu nedenle şüpheciler için temel mesele,

deneysel psi verileri. Bölüm 4 ve 7'de belirtildiği gibi, buradaki ortak varsayım, verilerin çeşitli şekillerde usule ilişkin kusurların bir eseri, şansın tuhaf bir sonucu, örneklemeye ilgili diğer uygunsuz varsayımlar veya bir sahtekarlık ürünü olduğudur. Bu tür zayıflıklar kuşkusuz parapsikolojinin ve aslında genel olarak davranış biliminin veri tabanında mevcuttur.

(örneğin, Akers, 1984; Bösch, Steinkamp & Boller, 2006; Scargle, 2000), ancak geriye dönük olarak bu kusurların sorumlu olduğu kanıtlanamaz. psi hipotezini görünüşte doğrulayan veriler için. Ancak eleştirmenlerde konumlarının, rapor edilen verilerin düşük tekrarlanabilirlik düzeyi ve kesin bir psi olmaması gerçeğiyle daha da desteklendiğini görmek deney, hiçbir gerçek veya potansiyel iddialardan muaf değil metodolojik eksiklikler.

Aynı zamanda, psi verilerinin deneyler gerçek bir fenomeni (bir yapay nesnenin aksine) doğrular, ancak bu altta yatan fenomenin psi'den ziyade normal bir süreç olduğunu. En şüpheciler verileri reddetmeye o kadar niyetliler ki, psi araştırmasının doğurduğu herhangi bir geçerli etkiyi açıklamak için bir teorinin geliştirilmesi üzerinde çok az düşünmediler. Verileri ciddiye alan bir şüpheciler teorisi

Goodfellow (1938, 1940) tarafından önerildi.

Goodfellow'un, 1937 sonlarında Zenith Radio Corporation tarafından yapılan bir dizi haftalık yayın sırasında yürütülen bir ESP deneyinin verilerine uygulanan argümanı,

ESP hedefleri ve çağrılar arasındaki fark, tamamen deneklerin çağrı seçimindeki rastgele olmamasından kaynaklanıyordu. İnsanlar herhangi bir rastgele seri üretmeye çalıştıklarında (örneğin, rastgele bir dizi ESP sembolünün kimliklerini tahmin etmede olduğu gibi) aslında tepkilerinde çeşitli önyargılar gösterebilirler (Brugger, 1997; Palmer, 1997b; Rapoport & Budescu, 1997; Tuna, 1964). Bazı semboller olabilir

diğerlerinden çok daha sık aranır; aynı sembolün art arda iki veya daha fazla kez çağrılması, bu tür dizilerin gerçekten rastgele bir diziden daha nadir görüldüğü ölçüde önlenabilir; ve "daire" olarak adlandırma eğilimi gibi diğer kendine özgü ardışık bağımlılıklar ortaya çıkabilir.

"kare" çağrısından hemen sonra. ESP öznesinin çağrılarındaki rastgele olmama, isabet sayısının sapmasından sorumludur.

Goodfellow'a göre, rastgele tahmin edilen bir istatistiksel model altında beklenen bu. Benzer bir hesap yakın zamanda Brugger tarafından geliştirildi ve meslektaşları (Brugger, Landis & Regard, 1990; Brugger, Regard & Landis, 1991).

Bu teori, deneysel ESP performansının gözlemlenen bağıntılarını açıklayabilir mi? Yani, rastgele olmayan bir dizi yanıt üretme eğilimi, ESP puanlarıyla aynı bağıntı modeline sahip midir? Muhtemelen, bir dizi çağrıdaki rastgele olmama derecesi, aşağıdakilere çok az bağlı olacaktır.

hedeflerin öznenin uzaklığı, araya giren fiziksel engellerin varlığı, hedeflerin boyutu ve yönü ve benzeri fiziksel

değişkenler.

Çağrı rastgeleliği, öznenin ruh halinden etkilenebilir (Stanford, 1975, s. 156). Tutum değişkenleri ile ilgili olarak koyunlar (ESP'ye inananlar)

keçilere veya inanmayanlara göre istatistiksel olasılık konusunda daha zayıf bir anlayışa sahiptirler (Blackmore & Troscianko, 1985). Ek olarak, Brugger ve çalışma arkadaşları (Brugger ve diğerleri, 1990, 1991), keçilere kıyasla koyunların ESP testlerinde yanıtların tekrarından kaçınma eğiliminde olduğunu bulmuşlardır. Rağmen

bu sonuç Blackmore ve Troscianko tarafından yapılan çalışmalarda doğrulanmadı (1985), Broughton (1994), Houtkooper ve Haraldsson (1997) ve Lawrence (1991), koyun-keçi etkisinin rapor edilmiş olma olasılığı devam etmektedir.

ESP literatüründe tahminlerin rasgele olmama durumunu yansıtabilir.

ESP puanları gibi, yanıt dizilerinin rastgele olmaması, matematik eğitimi ve kısa süreli bellek ile negatif olarak ilişkilidir (Tune, 1964) ve deneyci etkilere tabidir (Gault & Goodfellow, 1940).

Öte yandan, rastgele olmamanın diğer bağıntıları ESP

performansınınkilere aykırı görünmektedir. Örneğin, rastgele olmama, nevrotiklik (Wagenaar, 1972) ve yaş (Tune, 1964) ile pozitif ilişkilidir.

Ayrışma eğilimlerinin ve tanımlanmış psi'ye elverişli bilinç durumlarının, rastgele olmayı teşvik etmekten ziyade tepki kendiliğindenliğini kolaylaştırmak için çalışacağı da düşünülebilir (Brugger,

1997). Belki de bazı hesapların alınması gerekiyor *tip*ile ilgili

yanıt serilerinde rastgele olmama. Yani, belirli bir psikolojik değişken rastgele olmayan bir tarzla olumlu bir şekilde ilişkili olabilir ve diğerine olumsuz.

Rastgele olmama türlerini ayırt etmenin önemi, psi eksikliği konusu Goodfellow'un yaklaşımı bağlamında desteklendiğinde ortaya çıkar. Hem psi vuruşu hem de psi kaçırma, şanstın sapmaları gerektirir, ancak zıt yönleri, bir

ESP puanlarının bir açıklaması olarak farklılaşmamış rastgele olmama kavramı. Gerçekten de, psi vuruşu ve eksik ile ilişkili olarak farklı rastgele olmama stilleri bulunmuştur; Morris ve Cohen (1971), ESP testlerinde aynı sembolü nadiren iki kez arka arkaya çağıran denekler buldular.

psi isabeti elde etti ve sık sık çift olarak adlandırılanlar psi eksik gösterdi. Bu gerekçelerle, eğer psikolojik bir değişkenin birbiriyle ilişkili olduğu bildiriliyorsa,

ESP puanları ile bir yönde ve yanıt ile diğer yönde

rastgele olmama bu, Goodfellow'un teorisine aykırı olmayabilir, bunun yerine sadece seçilen rastgele olmama indeksinin bir sonucu olabilir. ESP ve rastgele olmamanın aynı bağıntıların çoğunu göstermesi (yön göz ardı edildiğinde) bu nedenle ruh için cesaret verici olarak alınabilir.

Goodfellow'un teorisinden.

Teorinin nispeten doğrudan iki testi düşünülebilir. İlk olarak, Houtkooper ve Haraldsson (1996), ESP testlerinde rastgele olmayan çağrı oluşturma ve performans arasındaki ilişkiyi araştırdı. Goodfellow'un teorisine tutarlı olarak, tekrardan kaçınma ve ESP puanları arasında anlamlı bir pozitif korelasyon (Kendall'ın $\tau = .16$) bulundu. Yani, ESP çağrıları giderek rastgele olmayan hale geldiğinde, daha büyük bir olasılık vardır.

aramalar, Goodfellow'un tahmin ettiği gibi hedeflerle eşleşecek. Bu en ilgi çekici bulgu, tercihen çeşitli rastgele olmama endeksleri ile acil tekrarlamayı garanti eder. Ek olarak, ilişkili etki büyüklüğünün (.24) her iki ekstra şans da hesaba katmak için yeterli olduğunu göstermeyi beklemektedir.

ESP performansı ve bağıntılarının modeli için.

Daha önceki kart tahmin çalışmalarında bile ikinci bir doğrudan kanıt kaynağı biliniyordu. Goodfellow'un görüşüne göre ekstra şans puanları Bir ESP deneyi ile, rastgele olmayan bir serinin (deneğin çağrıları) rastgele bir seriyle (hedefler) karşılaştırılmasından kaynaklanır. Bu nedenle, karşılaştırmanın yapıldığı rastgele serilerin seçiminden bağımsız olarak etki açık olmalıdır; yani, çağrıların kullanılan gerçek hedeflere karşı puanlanıp puanlanmadığına bakılmaksızın, ekstra şans puanları eşit derecede olası olmalıdır.

bu bireysel veya başka bir ESP sembolü çalışmasına karşı, deneyde hedef olarak bile kullanılmadı. Ancak ESP çağrıları, amaçlanmayan sembollerle karşılaştırıldığında, yazışmaların düzeyde olduğu tespit edilir.

(örneğin, Greenwood, 1938). (Böyle bir bulguyu mazur göstermek için parapsikolojik deneyci etkisine başvurmak elbette uygun değildir.

çünkü Goodfellow'un teorisi herhangi bir şekilde parapsikolojik etkiyi kabul etmez.) Bu, Goodfellow tarafından savunulan yaklaşım için önemli bir ampirik engeli temsil eder. Bazı parapsikologların görüşüne göre, başka bir huzursuzluk nedeni, teorinin yalnızca ESP'ye uygulanabilir olması ve PK'ye hiç uygulanmaması olabilir; bir PK deneyinde konu

bir dizi hedef ve dolayısıyla psikolojik kaynaklar üretmez.

rastgele olmama ilgili bir sorun değildir. Ek olarak, rastgele olmayan

teoriler, katılımcıların yalnızca dört veya beş hedef sembol üzerinde yüzlerce değilse de düzinelerce çağrı yapma eğiliminde olduğu kısıtlı seçimli ESP çalışmaları için en alakalı olanlardır. Bölüm 4'te belirttiğimiz gibi, çoğu modern ESP araştırması

Kısıtlı seçim yöntemlerini kullanmama eğilimindedir. Örneğin, ganzfeld gibi ücretsiz yanıt yöntemleri tipik olarak katılımcı başına yalnızca bir denemeye sahiptir. Bu durumda, aramanın rastgeleliği bir sorun değildir. Aynı şekilde, DMILS'de

Bölüm 7'de tanımladığımız çalışmalarda, olası ESP veya PK bilgilerinin göstergeleri olarak bilinçsiz psikofizyolojik ölçümler kullanılmaktadır ve yine bu çalışmalarda aramanın rastgeleliği ilgili bir faktör değildir. Bu nedenle, bir dereceye kadar rastgele olmama teorileri metodolojik tarafından baltalanır.

Zamanla değişir.

Birlikte, ESP performansının bağıntıları ile rastgele olmayan yanıt oluşturma arasındaki bazı tutarlılıkların kanıtı

Houtkooper ve Haraldsson'ın (1997) bulgularıyla, yine de Goodfellow'un teorisinin daha fazla ampirik incelemeyi garanti ettiğini göstermektedir.

Psi verilerinin diğer şüpheli teorileri ayrıntılı olarak geliştirilmemiştir. Spencer-Brown (1953), Bridgman (1956) ve Gilmore (1989), şans süreçlerine ilişkin klasik bilimsel anlayışın kusurlu veya basit olabileceğini ve bu nedenle psi'yi doğruladığı düşünülen verilerin

şansla ilgili uygunsuz fikirlerin sonucundan başka bir şey değil

beklenti. Bu argümanın, psi performansının gözlemlenen bağıntı modelini barındırdığı henüz gösterilmemiştir. Çünkü klasik olasılık teorisi, bilimsel alanların dışındaki bilimsel alanlarda da yaygın olarak uygulanmaktadır.

parapsikoloji, hatta şüpheliler bile tartışmayı sürdürmekten nefret ediyor.

Çağdaş şüpheciler genellikle psi verilerinin paranormal veya başka bir fenomeni kanıtladığına inanmazlar. Bu nedenle, anormal veriler, algılanan dolandırıcılık olasılığı nedeniyle (örn., Hansel, 1966, 1980) veya iddia edilen prosedür hataları nedeniyle (örn., Diaconis, 1978; Hyman, 1985) dikkate değer olmadığı için reddedilir. Bu görüşlerin varlığı inkar herhangi bir yapay olmayan etkiden söz ediyorlar, kesinlikle psi teorileri değildir. Ayrıca, tahrifata açık değildirler. Muhtemel olmayan bir durumda, şüphelinin açıkları belirlemek için kaybettiği bir psi deneyi vardı. sahtekarlık veya usule ilişkin eksiklikler, bu eserler olmadan bir etkinin meydana gelebileceğini kanıtlamaz: ikincisi, bu eserler olmadan da var olabilir. apaçık belli.

Geçerli ancak parapsikolojik olmayan bir etkinin göstergesi olarak psi verilerini ele alan diğer şüpheli teorilere yönelik bir talep devam etmektedir. Psi'nin gerçekliği hakkındaki tartışma, en iyi şekilde, şüphelinin verileri "açıklamaya" çalışmasıyla değil, ancak şüpheli teorilerin inşasıyla yürütülür. parapsikolojik modellerinkiyle karşılaştırılabilir tahminler üretir. Böyle bir teorik gelişme, özgünlüğün altında yatan varsayımları keskinleştirmenin verimli etkilerine sahip olacaktır.

sorun ve bunların eleştirel ampirik araştırmasını teşvik etmek. Bunlar, psi'yi açıklamak için tasarlanmış başlıca teori türleridir; daha mistik hesaplar da dahil olmak üzere bazı ek yaklaşımlar Chari (1977), Rao (1978) ve Stokes (1987) tarafından tanımlanmıştır. Muhtemelen adil bir durum, eğer daha kapsamlı bir özet değerlendirme ise, daha yeni modellere henüz yeterince kapsamlı ampirik değerlendirme verilmemişken, daha eski hesapların ampirik inceleme için ya geçerli olmadığı ya da nispeten erişilemez olduğu şeklindedir.

canlılığı değerlendirilebilir. Bununla birlikte, son teorilerin karmaşıklığı, uygunsuz olacağı zamanın yakın olduğuna işaret edebilir. parapsikolojiyi "bir teori arayışında olan bir dizi gerçek" olarak tanımlar.

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

arabuluculuk aşaması
deneyimsel aşama
elektromanyetik teoriler
ELF dalgaları
Ters kare kanunu

enerji alanı teorileri
biyoenerji
psikotronik
gözlem teorileri
sahte duyusal modeller
hafıza modelleri
psi aracılı araçsal yanıt
sibernetik olmayan modeller
eşzamanlılık
nedensel fenomenler
uygunluk teorisi
teleolojik
şüpheli teoriler

ÇALIŞMA SORULARI

1. Parapsikolojide bir kuramın hizmet etmesi gereken işlevler nelerdir?
2. Yöntemi açıklamak için tasarlanmış başlıca teori türlerini ana hatlarıyla belirtin.
hangi psi aracılık eder. Her bir türe hangi itirazlar yapılabilir?
3. Deneyimsel kuramların temel amacı nedir?
psi evresi? Psi'nin aracılık aşamasına ilişkin teorilerin çeşitliliği göz önüne alındığında,
deneyimsel modeller gerekli mi?
4. Sibernetik olmayan iki psi modeli sırasıyla Jung ve Stanford tarafından formüle edilmiştir. Bu teorileri karşılaştırın ve yorumlayın.
psi hakkında bilinenleri açıklama kapasitesi.
5. Şüpheli yaklaşımlar parapsikolojiye ne gibi katkılar sağlayabilir?
psi fenomeni teorileri?

HAYATTA KALMA HİPOTEZİ

Parapsikolojik araştırmanın üç klasik alanı ESP, PK ve hayatta kalma hipotezidir. Bu bölüm, hayatta kalma araştırmalarına genel bir girişle ilgilidir; sonraki bölümlerde daha fazla tartışılacaktır. Parapsikolojik araştırmalarda, başlangıçta hayatta kalma hipotezine duyulan ilgiyle motive edilen ancak şimdi ilgi çeken bazı konuları derinlemesine kendi başlarına araştırma çabası.

Hayatta kalma hipotezi, ölüm sonrası hayatta kalma kavramıyla ilgilidir, yani bedensiz bir bilinç ya da bu tür bir bedenden arındırılmış unsur.

insan kişiliği, en azından bir süreliğine bedensel ölümden sağ çıkabilir. Hayatta kalma hipotezinin bariz dini çağrışımları vardır, ancak bunların hiçbir anlamı yoktur.

Bilimsel parapsikolojide endişe. Ayrıca, hayatta kalmanın birçok dini sistemde teşvik edildiği gibi ölümsüzlük veya ebedi varoluş anlamına gelmediği belirtilmelidir (Thouless, 1979). Hayatta kalma sorunu, yalnızca bize anlatabilecekleri için değil, araştırmaya değer.

insan doğası değil, aynı zamanda nüfusun önemli bir bölümünün ölümünden sonra yaşama inanması nedeniyle. Örneğin, 1984'te yapılan bir NORC anketinde yanıt verenlerin yüzde 74'ü hayatta kalma inancını belirtti (Greeley, 1987). Ayrıca, bir

2005 ABD araştırması, ankete katılanların yüzde 20'si, ölmüş birinden haber almanın veya onunla zihinsel olarak iletişim kurmanın mümkün olduğuna inandığını belirtti.

(Moore, 2005), 28'den biraz daha az olsa da oldukça büyük bir sayı

2001 yılında bu inancı ifade eden Amerikalıların yüzdesi (Newport & Strausberg, 2001). Bu tür yaygın olarak tutulan inançların bir etkisi olması muhtemeldir.

insanların davranışları üzerinde Örneğin, bu bireylerin birçoğu yakın zamanda yaslı ve savunmasız olabilir ve medyumlar olarak bilinen ve iletişim kurabildiğini iddia eden bireyleri ziyaret edebilir ve hizmetleri için ödeme yapabilir.

ölen sevdiklerim Peki, medyumların gerçekten
ölülerle iletişim?

Medyumluk ve Hayatta Kalma Hipotezi

Psişik Araştırmalar Derneği'nin (SPR) ilk faaliyetlerinin temelinde bedensiz hayatta kalma konusuyla ilgili olduğunu hatırlayacaksınız. SPR'nin seans odası fenomenlerini araştırması ve

kendiliğinden psişik deneyimlerin vakalarının toplanması, büyük ölçüde, hayatta kalma hipotezinin üzerine dayandığı ampirik verileri toplamak için tasarlandı.

değerlendirilebilir. Gerçekten de ESP'ye olan ilginin gelişimi bir dereceye kadar hayatta kalma araştırmalarından kaynaklandı: ESP, "ruh dünyası" ile olası bir etkileşim modu veya ortamların edinilmesinde bir yapaylık olarak görülüyordu.

sanki bedensiz kişiliklerden toplanmış gibi sunulan bilgiler.

Spiritüalist medyumluk böylece hayatta kalma araştırmasının tarihsel olarak önemli bir bileşeni olarak durmaktadır. Açıkça konuşursak, hayatta kalma hipotezine dayanan en dikkate değer seans fenomeni, vekil oturumları, "araya giren" iletişimciler, yabancı dil bilgisi ve çapraz yazışmalar.

Vekil Oturumlar

Yukarıda bahsedildiği gibi, hayatta kalmak için kanıt olarak sözde ruhaniyet iletişimleriyle ilgili sorunlardan biri, ortamın bildirilen bilgiyi herhangi bir bedenden ayrılmış kişilikten ziyade seanstaki bir veya daha fazla bakıcıdan telepatik olarak elde etmiş olarak tutulabilmesidir. 1

Bakıcılardan ESP olasılığını ortadan kaldırmak için metodolojik cihaz, *vekil bakıcılar*. Yani bakıcı, medyumdan iletişim kurmasını ister.

sadece seansta bulunmayan bazı üçüncü şahısların bildiği bilgi ruhları. Medyanın, bakıcılardan hiçbirinin aşına olmadığı ancak devamsız olanla daha sonra istişarelerde doğrulanan belirli verileri alıntıladiğı bazı önemli başarılı vekalet oturumları vakaları vardır.

parti (örneğin, Saltmarsh, 1930–1931; Thomas, 1932–1933).

Hayatta kalma hipotezi için bir destek kaynağı olarak vekalet oturumlarına bir itiraz, ESP'nin sınırlarını bilmediğimizdir. Bazı parapsikologlar için, ortamın ESP'yi, orada olmayan kişi de dahil olmak üzere herhangi bir kaynağa "erişmek" için kullanması akıl almaz değildir. kimden gerekli bilgiler toplanabilir. Vekâleten oturumlardan elde edilen kanıtların bu açıklaması, ortamın ilgili kaynakların kimliğini veya yerini bilmesinin gerekli olmadığını varsayar. onlarla duyular dışı temas sağlamak için; böyle bir yorum sonuç olarak bilinir *süper-ESP hipotezi* (Braude, 1986, 1989, 1992; Gauld, 1961). Bu fikri desteklemek için, bazı görünürdeki ruhaniyet iletişimlerinin, kasıtlı olmayan bir şekilde ortaya çıkmış gibi görüldüğü not edilebilir. yaşayan bir kaynakla duyu dışı temas (örneğin, "Case..." 1923; Dallas, 1924).

"Drop In" İletişimciler

Bir "davetli" iletişimci, görünüşte zerrelere olmayan, istemeden de olsa bir seansa katılan, ancak ne medyum ne de bakıcılar tarafından bilinmeyen bir kişiliktir. "Bırakma" iletişimci, bakıcıların aşına olmadığı bilgileri sağlarsa ve bu bilgi daha sonra doğru çıkarsa, Buradaki ortamın bakıcılarla telepatik temasa güvenemeyeceği için hayatta kalma hipotezinin güçlendirildiği iddia edilebilir. iletilen materyalin temeli olarak.

Bu fenomenin hayatta kalma yorumuna alternatif olarak süper-ESP hipotezine tekrar başvurulabilir. Yani ortam, herhangi bir kaynaktan veri almak için ESP'yi kullanmış olabilir.

herhangi bir ölen kişi hakkında; medyumculuğun ayrılmış durumunda

Bu verileri transa geçirmek, dramatize edilmiş bir "ruh" iletişiminin bilinçaltı bilgisel temelini oluşturacaktır. Ek olarak, süre İletişimcilerin "bırakıldığına" dair bazı etkileyici raporların (Gauld, 1982, Bölüm 5) bulunduğunu kabul ederek, ortamın iletişimden önceki bir zamanda iletilen bilgilere normal yollarla erişemeyeceğini göstermek imkansız değilse de zordur. seans; Çünkü deneyci yok *Önse!* "Düşen" iletişimcinin kimliği üzerinde kontrol dolandırıcılık veya kriptomnezi operasyonu, bu seans iletişimlerinin potansiyel yorumları olmaya devam ediyor. Böyle bir durumu dışlamadaki başarısızlık

isteğe bağılı hesaplar, iletişimcilerin “bırakılması” olgusunun hayatta kalma hipotezi için kesin kanıt oluşturmaz.

Xenoglossy

Bedensiz bir kişiliğin, kişiliğin hayattayken kanıtlanabilir bir şekilde sahip olduğu, ancak ortamın kendisinin sahip olduğu bir beceriyi bir medyumla ilettiğinin görüldüğü bazı ender durumlar vardır.

yok. Böyle bir durumun bir türü xenoglossy olarak adlandırılır: burada ortam, ölen iletişimci tarafından bilinen bir dili konuşur, yazar veya anlar ve yine de, tespit edilebildiği kadarıyla, ortam hiçbir zaman konuşmamıştır.

bu dili öğrenme fırsatı buldu. Literatürde birkaç medyumsal xenoglossy vakası belgelenmiştir (Gauld, 1982, s. 101–

107; Stevenson, 1974, Ch. 1), her ne kadar onların titizliği soruşturma genellikle yetersiz olma eğilimindedir.

Bu vakaların önemi, eğer gerçeklerse, süper ESP hipotezinin onları yerleştirmek için zorlanmış olabileceğidir. Dır-dir

Bir ortamın bir yabancı dilin kelime dağarcığını, telaffuzunu ve gramerini yalnızca ESP yoluyla edinmesi gerçekten mümkün mü? Bu sorunun kesin cevabı parapsikologların bilmediğidir;

ancak ESP böyle bir beceriye hizmet edebiliyorsa, ESP'nin bilgisel sınırları neredeyse sınırsız olmalıdır. Bu nedenle, hayatta kalma hipotezi, Braude'un (1986, 1989) süper-ESP hipotezinin reddedilmemesi gerektiği yönündeki ıcalarına rağmen, bazı parapsikologlara giderek daha uygulanabilir görünmektedir.

erken. Bununla birlikte, bir kez daha, xenoglossy'nin başka bir açıklaması olarak medya tarafından sahtekarlığın dışlanması gibi önemli bir sorun var.

seans iletişim.

Çapraz Yazışmalar

SPR Myers'ın ilk üç lideri, Gurney ve Henry Sidgwick, kısa bir süre içinde öldüler ve kısa süre sonra, bu üç merhumdan birkaç medyanın iletişim aldığına dair raporlar ortaya çıkmaya başladı.

kişilikler. Bu şekilde iletilen malzeme, özellikle yirminci yüzyılın ilk on yılında oldukça hacimli hale geldi (Saltmarsh,

1938). Öncelikli ilgi, belirli yazışmaların var gibi görünmesidir. farklı ortamlar tarafından alınan mesajlar arasında Şimdi Myers, Gurney ve Sidgwick klasik bilginlerdi ve seans iletişimlerinin metinleri birçok klasik referans ve imalar. Bağımsız ortamların yazıları arasındaki bazı yazışmalar, yalnızca aynı belirsiz kelime veya deyimden oluşur. Ama diğerleri çok daha karmaşık ve inceydi. Örneğin, görünüşte anlamsız iki mesaj farklı ortamlar tarafından elde edilecek ve ardından bir üçüncü ortam, anlamsız öğelerin kinayeli ancak anlamlı bir şekilde bağlanmasını sağlayan bir anahtar veya ipucu alacaktı. yapbozun parçalarını bir araya getirmek gibi.

Bazı psişik araştırmacılar (örneğin, Piddington, 1908), çapraz yazışmaları, farklı kişiler tarafından alınan iletişimlerin kanıtı olarak kabul ettiler. medyumlar aslında ortak bir bedensiz kaynaktan geliyordu ve bu kaynak, bu yazışmaları tasarlamada son derece zeki ve yaratıcı aktiviteye sahipti. Diğer parapsikologlar (örneğin, Podmore, 1910) medyumlardan biri olan Bayan Verrall'ın klasik bir eğitime sahip olduğunu ve bu nedenle, bilinçaltı bir düzeyde çapraz yazışmalar dizisini tasarlayabilir, ardından diğer ortamlara bulmaca; Ancak karşılıklı yazışmalar Bayan Verrall'ın ölümünden sonra da devam etti. Aynı zamanda bir hipotez canlı kaynaklardan gelen bir tür ESP veya süper ESP, çapraz yazışma verilerini makul bir şekilde barındırabilir. Ek olarak, çapraz yazışmaların malzemesi çok karmaşıktır ve bu ölçüde kanıtlayıcıdır. hayatta kalma hipotezinin değeri kolayca ölçülemez.

Hayatta Kalma Hipotezinin İki Deneysel Testi

Daha sonra ortamların performansları bağlamında iki hayatta kalma testi önerildi. Öneriler Thouless'in (1946) "şifresidir. testi" ve Stevenson'ın (1968) "kombinasyon kilidi testi".

Bunlardan ilki, koda çevrilmiş bir nesir pasajı gerektirir; pasaj, yalnızca kodu tasarlayan kişinin bildiği bir anahtar kelime veya deyim kullanılarak deşifre edilebilir. Bu kişinin ömrü boyunca başkaları ESP veya kriptografik teknikleri kullanmaya davet edilir.

anahtarı keşfetmek ve böylece geçidi deşifre etmek. Bunu yapamıyorlarsa ve test tasarımcısının ruhundan gelen ölüm sonrası bir iletişim, bir ortama doğru anahtarı aktarıyorsa, hayatta kalma kavramı olabilir.

desteklenmesi için tutulmuştur.

Araştırmacılar, Thouless'in kendi şifre testi örneklerini hayata geçirme fırsatını uzun süre bekledi; kodlanmış pasajlarını 1946'da yayınladıktan sonra Thouless 1984'te 90 yaşında öldü. SPR ve başka bir grup, insanları (muhtemelen Thouless'in cüretkar kişiliğinin yardımıyla) sekansları deşifre edecek ipucunu belirlemeye hemen davet etti. Birkaç yıl boyunca etkili bir çözüm bulunamadı (Stevenson, Oram & Markwick, 1989), ancak daha sonra 1996'da Thouless'in pasajlarından birinin şifresinin "Siyah Güzellik" olduğu açıklandı (Berger, 1996; Stevenson, 1996): kodu çözülen pasajda, "Bu, anahtar kelimeleri vermedikçe okunmayacak bir şifredir" yazıyordu. Ne yazık ki "Black Beauty" çözümü, bir şifreleme uzmanı tarafından bilgisayar tarafından oluşturulmuştu ve bu nedenle, testin o belirli örneğini geçersiz kıldı.

Thouless tarafından tasarlanan hayatta kalma.

Ancak daha rahatsız edici bir şekilde Berger (1984), Thouless'in şifreleme yöntemi için benzersiz bir anahtarın olmayabileceğini, yani birkaç farklı anahtarın böyle bir görelilik olarak deşifre edilmiş olabileceğini göstermiştir.

kısa dizi. Bu nedenle, bir ortamın Thouless'in pasajlarından birinin şifresini çözen bir anahtarı tanımlaması, bunun Thouless tarafından amaçlanan ve ölümünden sonra onun tarafından iletilen anahtar olduğunu göstermezdi. Berger, görünüşe göre alternatif bir şifreleme yöntemi sunar.

benzersiz bir anahtara sahiptir, bu nedenle bu açıdan belki de hayatta kalmanın bir şifre testi hala geçerli olabilir. Thouless'in kendi şifrelerinden birinin çözümünün sonunda bir bilgisayar tarafından üretilmiş olması, yine de, özellikle kısa olduğunda (örneğin, iki kelime) bir şifre testinin uygulanabilirliği hakkında şüpheler uyandırmaktadır.

anahtarlar kullanılır. Thouless'in kalan kırılmamış kodu, yayınlanmış bir kitaptan yaklaşık 100 kelimelik bir pasaj içeren bir anahtara dayanır; bu durumda ilgili pasajı deşifre etme olasılığı bile bilgisayar algoritmalarının yardımıyla muhtemelen uzaktır. Ancak birçok parapsikologun hayatta kalmanın şifre testine olan güveni artık sarsıldı. Her halükarda, şifre testleri tasarlanmaya devam ediyor ve bazıları artık internet ortamında kurulmuştur (Smith, 2000).

Stevenson'ın (1968) testinde, kodlu bir geçiş yerine şifreli kilitle benzer bir prosedür izlenir; kilidin kombinasyonu

sadece testi yapan kişi tarafından bilinir ve o kişinin ölümünden sonra bir kod kelimesi şeklinde iletilmelidir. Bu tekniklerin, mühürlü bir şekilde bir mesajın bulunduğu eski bir uygulamaya göre önemli bir avantajı vardır.

zarf, yazarın ölümünden sonra bir ortam tarafından tanımlanacaktı (Gay, Salter, Thouless, Firebrace, Phillimore & Sitwell, 1955; Salter, 1958). bu

ikinci test, ortamların içerikle ilgili tahminlerini kontrol etmek için zarf açılır açılmaz işe yaramaz hale gelir, oysa bazı ortamların bir kod anahtarının veya kilit kombinasyonunun kimliğine ilişkin ilk tahminleri yanlışsa, test daha sonra başka herhangi bir ortam için çalışır.

merhumdan bir iletişim olduğunu iddia etmelidir. Tatmin edici bir sonuç kilit testlerinden herhangi biri henüz elde edilmemiştir (Stevenson, 1996; Stevenson, Oram & Markwick, 1989). Bir şifreli kilit olduğu söylenebilir.

Thouless tarafından ayarlanan, ölümünden sonra açıldı, ancak kombinasyon kasıtlı olarak Thouless'in sahip olduğu "Kara Güzellik" anahtarına karşılık gelecek şekilde ayarlandı.

kodlanmış pasajlarından biri için kullanılmıştır (Stevenson, 1996). Başka bir deyişle, bilgisayar algoritmaları kodlanmış pasajın anahtarını başarıyla tanımladı.

ancak kilit kombinasyonunun kendisi doğrudan kırılmadı.

Ortamların Modern Zaman İncelemeleri

Yukarıdaki bölümde gözden geçirilen araştırma, öncelikle seanslardaki medyumluğun değerlendirilmesine yönelik tarihsel yaklaşımlarla ilgilidir. Çalışma vekâleten oturumlar, ihbarsız iletişimler, yabancı dil bilgisi ve çapraz yazışmalar, bir kişinin ölümünden sonra hayatta kaldığı iddiasıyla ilgili olarak medyanın ifadelerinin kanıtlanabilirliğini değerlendirme girişimiydi.

bireysel. Daha önce de belirttiğimiz gibi, süper ESP, hayatta kalma hipotezi kadar seans fenomeni için alternatif bir hipotez gibi görünüyor.

Bununla birlikte, cimrilik ilkesine başvurarak, bazen iddia edildiği gibi, ortamın sadece bu konuda yetenekli olup olmadığını da dikkate almalıyız.

örneğin bakıcıdan gelen sözlü ve sözlü olmayan ipuçlarını ustaca yorumlayarak, akılcıca tahminde bulunarak ve çoğu bakıcı için geçerli olacak genel ifadeler yaparak (örneğin, Hyman, 1977; Podmore, 1901). İlk bölümümüz kontrollü

Bu tür ipuçlarını ortadan kaldırmayı amaçlayan testler. Daha sonra nadir bir modern güne dönüyoruz

seansta fiziksel fenomenlerin iddiası.

Laboratuvardaki Ortamlar

Bir dizi araştırmacı, ortamların bir bakıcıyla benzersiz bir şekilde ilgili olan ve eserler tarafından kirletilmeyen ifadeler yapıp yapamayacağını değerlendirmeye çalışırken karşılaşılan önemli metodolojik zorluklarla boğuşmuştur (örneğin, Pratt & Birge, 1948). Schouten'in (1994) bu çalışmayı incelemesinin gösterdiği gibi, ortaya çıkan çalışmalarda karışık sonuçlar elde edilmiştir. Daha yeni çalışmalar, metodolojik ve istatistiksel artifaktların üstesinden gelmek için çaba göstermeye devam ediyor, ancak yöntemler hantal olabilir (örn. Robertson & Roy, 2004) ve sonuçlar tartışma konusu olabilir.

(örneğin, Hyman, 2003; Schwartz, Russek & Barentsen, 2002).

Önceki metodolojik sorunların üstesinden geldiğini iddia eden bir çalışmada (O'Keeffe & Wiseman, 2005), beş profesyonel ortam, beş bakıcıya toplam 25 okuma vererek birer okuma verdi. Medyumların bakıcılarla hiçbir teması yoktu ve onlar ve bakıcılar hakkında hiçbir bilgisi yoktu.

hepsi aynı cinsiyettendi, aşağı yukarı aynı yaşıydılar ve birbirlerini tanıımıyordu. Her bakıcı daha sonra kendi 5 okumayı ve 20 sahte okumayı doğruluklarına göre kör olarak değerlendirdi. Ortaya çıkan analiz, bakıcının okuma için daha yüksek bir puan verdiği tek bir durum olduğunu buldu.

bu, diğer dört bakıcıdan ziyade onlara yönelikti; bu nedenle, bu çalışmadaki ortamlar, hedeflenen bakıcılarla benzersiz bir şekilde ilgili bilgileri sağlayamadı. Bu sonucun diğer ortamlara genellenip genellenemeyeceği ve diğer bakıcılar görülmeye devam ediyor, ancak her durumda, kullanılan metodoloji, aralarında yapay eşleşmeler için birçok potansiyel yolu ortadan kaldırıyor gibi görünüyor.

bakıcılar ve medyumların okumaları. Bu çalışma bir ana akım psikoloji dergisinde yayınlandı ve O'Keeffe ve Wiseman, bu metodolojinin, bir uzmanın bir kişiyle benzersiz şekilde alakalı bilgiler sağladığını iddia ettiği, kavramsal olarak benzer diğer durumlar için kullanılabileceğini belirtiyor.

örneğin klinik bağlamda bir hasta veya adli bağlamda potansiyel bir suçlu gibi. Dolayısıyla bu, metodolojik zorlukların olduğu başka bir durumdur.

parapsikologlarla yüzleşmek, potansiyeli olan tekniklere yol açabilir.

parapsikolojinin ötesinde bir uygulama.

Seans Soruşturmaları: Kapsam Raporu

1999'da, Psişik Araştırmalar Derneği (SPR), topluluğun üç kıdemli üyesi tarafından Scole Group (Keen, Ellison & Fontana, 1999), ikisi trans medyumları olarak görev yaptı. Soruşturma aynı zamanda popöler bir kitaba da yol açtı

altyazılı *Ölümden Sonra Yaşam İçin Bilimsel Kanıt* (Solomon ve diğerleri, 1999). İngiltere, Norfolk'ta bulunan Scole grubu, ruh iletişimcilerinden mesajlar aldıklarını ve çeşitli anormalliklere tanık olduklarını iddia etti. nesnelerin cisimleşmesi ve olağandışı ışık efektleri gibi fiziksel olaylar. Viktorya döneminde fiziksel seans fenomeni yaygın olsa da, modern zaman hesapları gerçekten nadirdir ve SPR'nin bu araştırmayla tarihsel köklerine döndüğünü görmek ilginçtir. SPR ekibi durumu

çalışmalarının “bir takım olarak hareket eden bir dizi kişinin faaliyetlerine yapılan ilk çalışma olduğunu; trans ortamları aracılığıyla sözde sözlü iletişimleri çeşitli fotoğrafik, görsel, işitsel, dokunsal ve somut fenomenlerle ilk ilişkilendiren ve görünüşte ektoplazma ile ilişkili olmayan ve duyarlı olan bir dizi somut fiziksel etkiyi araştıran ilk kişi seans odasının dışındaki kamu denetimine” (Keen, Ellison & Fontana, 1999, s. 157). Müfettişler, dolandırıcılık veya aldatma belirtileri tespit edemediklerini bildirdiler ve soruştırmalarının şu sonuca vardığı sonucuna vardılar:

ya discarnate kaynaklardan ya da yaşayan insanlardan paranormal aktivite kanıtı. Çalışmanın ölçeği, herhangi bir ayrıntıya girmemiz için çok büyük. Müfettişlerin gösterdiğine dair hiçbir şüpheli olmadığını söylemek yeterli.

Scole fenomenini inceleme ve belgeleme çabalarında büyük titizlik. Ancak bazı yorumcular, seansların karanlıkta gerçekteleştiğine ve bu şartlar altında bunun zor olduğuna dikkat çekmiştir.

Rapor edilen fenomenler için olası normal açıklamaları dışlamak için. İçin daha fazla ayrıntı, okuyucuya Cornell (1999), Gauld (1999) ve West (1999) tarafından yapılan eleştirel yorumlara ve Fontana (1999) ve Keen ve Ellison (1999) tarafından verilen yanıtlara atıfta bulunulur. Scole Raporunun gerçekten sağlayıp sağlamadığı sorusundan çıkarılabilecek sonucun olduğundan şüpheleniyoruz.

ölümden sonraki yaşamın bilimsel kanıtı, okuyucunun a priori inançlarına bağlı olabilir. Bununla birlikte, bölüm kesinlikle, bu konudaki araştırmalarda aldatma ve kendini aldatmayı dışlamanın zorluğuna dair mükemmel bir vaka çalışması yapıyor.

tür.

Hayatta Kalma Hipotezi ve Süper-ESP Hipotezi

Hayatta kalma hipotezi ile ana alternatifi olan süper ESP hipotezi arasında kritik bir test için beklentiler kasvetli görünüyor. Mevcut kanıtlar, zaman zaman olsa bile, sırayla her hipotez tarafından yerleştirilebilir.

Bunun için biraz gerilmeleri gerekir. Ayrıca, her bir hipotezden duyulan memnuniyetsizliğin çoğu, hipotezlerin yeterliliğinin nesnel değerlendirmesinden ziyade dini inançlar tarafından motive edilmiş gibi görünmektedir. Her iki hipotez de aralarında kritik bir test için biraz fazla belirsiz görünüyor veya

belki de her birinin kendi başına çok önemli bir testi için. Hayatta kalma hipotezi, ölümden kurtulmak için neyin gerekli olduğunu ve bu varlığın temel özelliklerinin neler olduğunu tam olarak tanımlayamadı.

olması gerekirdi (Grosso, 1979). Aynı zamanda süper-ESP hipotezi, bir bilinmeyen (örneğin seans iletişimleri) başka bir bilinmeyen, yani ESP cinsinden açıklamaya çalışır. Az sayıda tanımlanabilir kısıtlaması veya sınır koşulu (ESP'nin ve özellikle süper-ESP'nin sahip olduğu gibi) olan bir süreç açısından yapılan açıklamalar, ampirik olarak çürütmek için son derece zordur.

Alvarado ve Martínez-Taboas'a (1983) göre süper-ESP hipotezi basitçe test edilemez çünkü "bilimsel yöntemle yanlışılanamayan her şeyi bilen ve her şeye gücü yeten bir kapasiteyi varsayıyor" (s. 58). Hayatta kalma hipotezi belirsiz olsa bile, en azından belirli biçimleri ampirik değerlendirmeye açık olabilir (Schmeidler, 1980; Thouless, 1979).

Öte yandan, bu hipotezin kendisinin örtük bir duyu dışı bileşene sahip olması mümkündür, yani ruhaniyet iletişimleri duyu dışı olarak aracılık edilebilir ve dolayısıyla ESP'nin belirli özelliklerini sergileyebilir. Her halükarda, hiçbir ampirik test, aşağıdakilerden herhangi birini destekleyen ikna edici veriler sağlamamıştır.

rakip pozisyonlar

Bununla birlikte, bazı araştırmacıların görüşüne göre, gerçekliğine veya uygulanabilirliğine güçlü bir şekilde tanıklık eden birkaç fenomen vardır.

ölüm sonrası hayatta kalma. Bu tür fenomenler arasında poltergeistler, ölüme yakın deneyimler, beden dışı deneyimler, görünüm ve reenkarnasyon deneyimleri. Ancak bu fenomenler daha geniş bir bağlamda tartışmayı hak ediyor.

hayatta kalma hipotezinden daha Sonraki bölümlerde bu fenomenlerin her biri sırasıyla ele alınmaktadır; hayatta kalma sorununa bazı referanslar yapılmış, ancak kapsam bu yönüyle sınırlı değildir.

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

hayatta kalma hipotezi
süper-ESP hipotezi
vekil oturumları
zenoglossy
"bırak" iletişimciler
çapraz yazışmalar
Thouless'in şifre testi
Stevenson'ın şifreli kilit testi
Kapsam Raporu

ÇALIŞMA SORULARI

1. Hayatta kalma araştırması neden medyumluktan elde edilen kanıtlara bu kadar çok vurgu yaptı? Bu kanıtları gözden geçirin ve değerlendirin.
2. "İnsan kişiliği ve mizaçları tamamen Merkezi sinir sistemi." Bu önermeyi hayatta kalma hipoteziyle ilgili olarak keşfedin ve hayatta kalma araştırmasının ana akımla uyumlu olup olmadığına karar verin.
davranış bilimi.
3. Hayatta kalma hipotezinin ve süper ESP'nin durumunu inceleyin
Bilimsel teoriler olarak hipotez, bu tür konuları kavramsal olarak kabul etmek
ampirik değerlendirme için tutumluluk ve erişilebilirlik. ikisi mi
hipotezler zorunlu olarak birbirini dışlar mı?
4. Değerlendirmenin mümkün olabilmesi için önce hangi verilerin gerekli olduğu
yeterince süper-ESP hipotezi?
5. Şifre testleri ve şifreli kilidin potansiyelini eleştirel bir şekilde tartışın
hayatta kalma hipotezi ve hayatta kalma hipotezi arasında önemli bir test sağlamak için testler
süper-ESP hipotezi.
6. Kullanılan yöntemin güçlü ve zayıf yönlerini değerlendirin.
O'Keeffe ve Wiseman, Scole grubu tarafından kullanılan yöntemle karşılaştırıldığında,
medyumsal yeteneklerin değerlendirilmesi.

POLTERGEİST DENEYİMLERİ

Almanca kelime *poltergeist* tam olarak İngilizce'ye çevrilmez ama kabaca konuşursak, gürültülü, gürültülü, rahatsız edici bir ruh veya hayalet anlamına gelir. Bu nedenle terim, poltergeist rahatsızlıkların ölen bir kişinin ruhunun sorumluluğunda olduğuna dair popüler halk inancını yansıtır. Bu bağlamda, poltergeistler ve hayatta kalma hipotezi arasındaki bağlantının uzun bir geçmişi vardır. saat

aynı zamanda, poltergeist faaliyetin belirli bir canlı insanla ilişkili olabileceğine dair bir miktar farkındalık vardı ve bazı hesaplara göre (örneğin, Roll, 1977, s. 382) "geist" kelimesi artık ya bedenden ayrılmış bir ruhu ya da ruhu belirtmek için kullanılıyor. yaşayan bir bireyin "ruhu" (bir hesap için

bu yapının tarihsel gelişimi için bkz. Puhle, 2001). Poltergeist salgınları yüzyıllardır rapor edilmiştir (Gauld & Cornell, 1979; Puhle, 1999); gerçekten de MS 1. yüzyıla kadar uzanan kayıtlar var.

Her yıl basında iki veya üç yeni vaka çıkıyor. Bu nedenle poltergeistler yaygın olmasa da, parapsikologların araştırması için yeterli vaka vardır. Örnekleme yoluyla, sözde Sauchie poltergeistinin bir özeti aşağıda verilmiştir. (Poltergeist vakaları genellikle

Bazen salgına maruz kalan ailenin adıyla anılsalar da, salgının meydana geldiği kasabanın adıyla tanımlanırlar.

rahatsızlıklara. Sauchie, İskoçya'da bir kasabadır ve İskoç olduğu için ikinci yazar, CW, ilk heceye ve yumuşak bir gırtlaktan gelen "ch"ye vurgu yaparak doğru telaffuzun "sawchee" olduğunu onaylayabilir.

Loch'daki gibi ses.) Sauchie vakası, parapsikoloji camiasının ciddi ilgisini çeken ilk modern vakalardan biri olduğu için son literatürde sıklıkla anılır. Davanın aşağıdaki ana hatları çizer

Owen'ın (1964, Bölüm 5) ayrıntılı raporuna göre.

Sauchie salgını Kasım 1960'ta başladı ve tarafından belgelendi. ARG Owen, o sırada Cambridge Üniversitesi Trinity Koleji'nde akademisyen olan bir parapsikolog. Owen hiçbir şeye tanık olmadı.

fenomenin kendisi, ancak raporunu, rahatsızlıkların birçok tanığıyla yapılan görüşmelere dayandırdı. Sauchie poltergeist fenomeni merkezli 11 yaşındaki bir kız çocuğu, Virginia Campbell. Virginia, yalnız bir hayat sürdürdüğü İrlanda'da küçük bir çiftlikte büyümüştü, baş arkadaşları komşularının kızı ve evcil bir köpekti. 1960 yılında Virginia'nın babası çiftliği satmaya karar verdi ve işi sona erdirmeye sürecinde Virginia, evli ağabeyi ile birlikte kalması için Sauchie'ye gönderildi ve ayrıldı. arkadaşının, köpeğinin ve eşyalarının çoğunun arkasında. o görünüyordu bu duruma çok üzülmüştür.

İlk ilginç olay 22 Kasım Salı akşamı Virginia'nın yatak odasında, merdivenlerde ve oturma odasında sektiren top gibi bir ses duyulduğunda meydana geldi; bu gürültünün nedeni yoktu belirgin. Ertesi akşam Virginia, oturma odasında, ağır bir büfenin yanında, ama temas etmeksizin oturuyordu. Erkek kardeşi ve karısı, büfenin 12 cm kadar dışa doğru hareket ettiğini ve ardından orijinal konumuna geri döndüğünü gördü. O akşamın ilerleyen saatlerinde, Virginia yatakta uyanırken odasında yüksek sesle tıkırtılar duyuldu. Yerel bir bakan olan Rev. Lund çağrıldı ve tecavüzlerin yatak başından geldiği sonucuna vardı; Virginia'yı yataktan aşağı indirdi, böylece vücudunun hiçbir kısmı başucu ancak seslerin devam ettiğini fark etti. Rev. Lund daha sonra ana kayadan 45 cm uzakta duran ve yatağa paralel olarak sarsıntıyla hareket eden ve tekrar geri dönen büyük ve dolu bir keten sandık gördü. Göğüs yaklaşık 50 pound (23 kg.) ağırlığındaydı. Virginia'nın dokuz yaşındaki yeğeninin onunla yatması önerisi üzerine, şiddetli bir vuruş patlaması oldu.

24 Kasım Perşembe akşamı, Rahip Lund tekrar ziyaret etti ve daha fazla rap sesi duydu ve keten göğsün sallandığını gördü. Virginia'nın yastığını da gördü.

başının altında yaklaşık 60 derece yatay olarak döndürün. Rahip Lund'a eşlik eden bir doktor olan Dr. Nisbet de vuruşları duydu ve Virginia'nın başının üzerinde durduğu yastığın üzerinden tuhaf bir dalgalanma hareketi gördü.

sermek.

25 Kasım Cuma günü okulda, Virginia'nın öğretmeni, kendisini birkaç kez 45 ila 50 derecelik bir açıyla kaldıran sırasının kapağını tutmaya çalıştığını gördü. Öğretmen, Virginia'nın ellerini masanın kapağında düz görebiliyordu.

ve bacakları masanın altında. Virginia'nın öğretmeni de boş bir masa gördü

Virginia'nın arkasında yavaşça yerden bir inç (2 cm.) kadar yükselin ve tekrar oturun. O akşam Dr. Nisbet tekrar darbelere, hareketlere tanık oldu.

keten sandık, yastığın dönüşü ve üzerinden geçen dalgalanmalar
yatak örtüleri.

28 Kasım Pazartesi günü, öğretmen masasındaki bir karatahta işaretçisi titreşmeye başladı ve masa düşene kadar masanın üzerinde hareket etti. tablo hissedildi

titreşecek ve saat yönünün tersine döndü. Virginia ağlamaya başladı ve sorumlu olmadığını söyledi. O öğleden sonra Virginia yakındaki bir kasabada bir akraba ile kal ve orada Dr. Nisbet tekrar duydu

vurmalar, bu sefer çok yüksek sesle.

Virginia, Sauchie'ye döndü ve 1 Aralık Perşembe günü, Dr. Nisbet ve bir meslektaşı, sesleri teybe kaydetmeyi başardı. Bu tarihten sonra fenomenler önemli ölçüde azaldı. Küçük olaylar yaklaşık üç ay devam etti, ancak bunlar daha önceki olaylar kadar iyi kanıtlanmadı. Bu dönemde en güvenilir şekilde belgelenmiş olaylardan biri 23 Ocak 1961 Pazartesi günü meydana geldi. Virginia, öğretmenin üzerine bir kase ampul yerleştirdi.

masa ve kase masa üzerinde hareket etti. Hem Virginia hem de yeğeni ayrıca zaman zaman bilinmeyen yollarla sıkıştırıldığı iddia edildi.

Poltergeist Deneyimlerin Fenomenolojisi

Görünüşte paranormal olayların çeşitli türleri, poltergeist deneyimiyle ilişkilidir. Bunları gözden geçirirken, iki ana ankete sık sık atıfta bulunulacaktır. Biri William Roll (1977, 1978a) tarafından 116 poltergeist vakanın tablolaştırılmasını içeriyordu; diğeri ise anıtsal derlemedir.

İki İngiliz parapsikolog Alan Gauld ve Tony Cornell tarafından 500 vaka (1979).

Nesnelerin hareketi.Poltergeist aktivitenin en yaygın özelliklerinden biri nesnelerin hareketidir. Sauchie davasının dahil olduğu bildirildi büfe, keten sandık, yastık, öğretmen masası, çocuk masası, karatahta işaretçisi ve ampul kasesi gibi çeşitli eşyaların hareketi. Roll'un (1977, s. 387) örneğinde, vakaların yaklaşık yüzde 90'ı nesnelerin tekrar eden hareketinden bahseder; Gauld ve Cornell (1979, s. 226)

vakaların yüzde 64'ünün küçük nesnelerin hareketine sahip olduğunu ve 36'sının mobilya parçaları gibi büyük nesnelerin hareketi ile yüzde.

Bazen yerinden çıkan nesneler zarar görür. 1966-1967 Miami poltergeist'inde (Roll, 1976, Bölüm 9) büyük olaylar bir yenilik ve hediyelik eşya firmasının deposunda gerçekleşti ve birçok kırılabilir eşya vardı.

bozuldu.

Bazı durumlarda nesneler zeminde değil havada hareket eder ve bunların yörüngeleri gözlemlendiğinde daha çok

garip. Örneğin, nesneler yüzer gibi görünebilir veya yavaşça düşebilir.

taşındı: ikinci izlenim Gauld ve Cornell'in (1979, s. 226) örneğinin yüzde 19'unda kaydedildi. Roll (1977, s. 389) ayrıca nesne hareketi gerektiren vakaların yüzde 41'inde yörüngelerin olağandışı olduğunu bildirmektedir.

çeşitli şekillerde yüzer, sallanır, zikzaklar çizer, havada asılı kalır, çırpınır ve kıvrımlı bir şekilde hareket eder. Yerdeki veya masadaki hareketler bile tuhaf olabilir: Sauchie vakasında keten sandığı

sarsıntılı ve sallanan bir şekilde hareket edin.

Şekil 16. Miami poltergeist davasında maddi hasar (fotoğraf: William Rulo).

Ayırma da meydana gelebilir, yani nesneler uzak bir yerden görünüşte paranormal yollarla taşınabilir. yaklaşık yüzde 20'si durumlar bu etkiyi içerir (Gauld & Cornell, 1979, s. 226).

"Poltergeist", taşınan nesneler konusunda seçici olabilir. Böylece bazı salgınlar belirlenir *taş atan poltergeistler* Çünkü onlar ağırlıklı olarak kaya ve çakıl bombardımanından oluşur. Bu rahatsızlıklar yüzyıllar boyunca birçok kültürde aynı temel biçimde meydana gelmiştir. Örneğin, AD 530 Deacon Helpidius'ta, hekim Şimdi Almanya'nın bir parçası olan bir bölgenin teodor kralı, gizemli taş yağmurlarının hedefiydi (Thurston, 1953, s. 187-188). Bazen bu salgınlardaki taşlar dokunuşa sıcak gelir. Bazen taşlar toplanır, işaretlenir ve atılır, ancak evde yeniden ortaya çıkar. rahatsızlıktan mustarip (Gauld & Cornell, 1979, s. 228; Roll, 1977, s. 391). Çoğu durumda, düşen taşlar insanlara çarpar, ancak birinin yaralanması nadirdir: gerçekten de birkaç tanık, taşların "yüzer" gibi görüldüğünü ve düşmeden beklenenden daha az kuvvetle onlara çarptığını bildirir. nesne (Roll, 1977, s. 389).

Sesler. Poltergeist deneyiminin bir başka tipik tezahürü, özellikle vurmali türde, açıklanamayan gürültülerin patlamasıdır. Gauld ve Cornell'in (1979, s. 226) örneğinde yaklaşık yarısı rap, vurma, vurma ve tırmalama sesleri. Benzer bir seviye insidans Roll'un (1977, s. 387) örneğinde bulunmuştur. Bu nedenle poltergeist, "geceleri çarpışan şeylerden" biridir. Seslerin oluşumunun nesnelerin hareketinin patlak vermesinden önce gelme eğiliminde olabileceğine dair öneriler var (Sauchie örneğinde olduğu gibi), ancak henüz bu yönde veriler var. zayıftır (Roll, 1977, s. 387-388).

Çoğu durumda poltergeist sesler birkaç kişi tarafından toplu olarak duyulur (Virtanen, 1977/1990). Sauchie vakası da dahil olmak üzere birkaç modern vakada, sesler kasete kaydedilmiştir, böylece sesler hariç tutulmuştur. kitle halüsinasyon olasılığı. Ek olarak, bu gürültüleri araştırmacı tarafından taklitte üretilenlerle karşılaştırmak için bazı girişimlerde bulunulmuştur. Bir rapora göre, poltergeist sesler ayırt edici bir ses spektrumu gösterdi: titreşimler sönümlendi (öldü) daha fazla taklit seslerden daha hızlıdır (Whitton, 1975, 1976). **Yangınlar.** Gauld ve Cornell'in (1979, s. 227) vakalarının yüzde 11'inde kışkırtıcı olaylardan söz edilmiştir. Bazen bunlar büyükleri temsil eder.

rahatsızlık olgusu: bu tür durumlar olarak adlandırılır *yangın poltergeistler* ve evde çok sayıda küçük yangının aniden patlak vermesine neden olur.

Bazı durumlarda, alevlenen nesneler aksi takdirde yanıcı olmayacak veya normal yollarla ateşlendiğinde sadece için için için yanacaktır. Bir olgu

Michigan'da (Solfvin, kişisel iletişim, 1979; Solfvin & Roll, 1976), ıslak havlu ve bir rulo tuvalet kağıdının yakılarak yakılmasını içeriyordu. İkincisinin adli analizi, hiçbir kanıt ortaya çıkarmadı.

kimyasal emprenye. Sıkıca sarılmış bir şeyi tutuşturmaya çalıştıysanız

Gazete bu olayın tuhaflığını takdir edeceksiniz. Genellikle bu salgınlar, itfaiye veya polis departmanlarından yetkililer tarafından araştırılır. Bu müfettişlerden bazıları,

fenomenler, en azından özel olarak; diğerleri onları çocukça şakalara bağlar

ve kimse ne kadar normal olduğunu sormayı düşünmeden sahneyi terk edin.

yanıcı olmayan nesneler ateşe verildi.

Su baskınları.Bazı poltergeist rahatsızlıklar su takıntısı sergiler (Bugaj, 1996; Nichols, 2000). Su sızmaya veya fışkırmaya başlayabilir evdeki bir duvardan ve soruşturma bunun herhangi bir doğal açıklamasını ortaya çıkaramıyor. Diğer vakalar tuvalete odaklanıyor: İngiltere'de Brian Nisbet bir keresinde HJI'ye, sarnıcın anlaşılabilir bir şekilde sifonu çekeceği ve üzerine su fışkıracığı üç poltergeist vakayla ilgili araştırmalarından bahsetmişti.

tuvalet duvarları.

Nispeten konuşursak, bu etkiler yaygın değildir. Gault ve Cornell (1979, s. 227) bu tür fenomenleri araştırmalarının yalnızca yüzde 5'inde buldular.

koleksiyon ve Roll (1977, s. 387) sadece iki vakadan bahseder.

Isırıklar, çizikler ve sıkışmalar.Gault ve Cornell'in (1979, s. 227) koleksiyonunun yüzde on beşi, açıklanamaz nitelikteki çeşitli kişisel saldırı biçimlerini içeriyordu. İnsanlar çizildiğini veya ısırıldığını bildirir, vücuttaki işaretlerin kendi kendine zarar verme ile tutarsız olması. Sıkışmalar nispeten daha sıktır: bunlar, çalışmanın son aşamalarında meydana geldi.

Örneğin Sauchie davası.

Şeytani zulüm.Birkaç vaka, belirli bir birey veya aileye yönelik sürekli zulüm ile daha da kötü bir karaktere sahiptir. Çoğu zaman bu zulümlerin dini bir unsuru vardır: bir din adamını merkez alabilir ve dini eserlere saygısızlık gösterebilirler. Halkın zihninde şeytani poltergeistler en açık şekilde şu örnekte görülürdü:

Dehşet Sokağı"; Bununla birlikte, bu vakanın kitabın yazarı tarafından büyük ölçüde dramatize edildiğine dair kanıtlar vardır.

yazar ve ilgili aile (Auerbach, 1986, s. 295-303; Harris, 1986, s. 9-17; Morris, 1981).

elektronik olaylar. Yakın tarihli bir Birleşik Krallık vakası, bilgisayar çağında poltergeist benzeri fenomenlerin nasıl ortaya çıkabileceğini gösteriyor. 1997'de iki turist, Meryem Ana'nın Galler'deki bir tarlada görüldüğünü ve daha sonra hac yeri haline geldiği bildirildi. Daha sonra sahaya bitişik evlerinde bir okul müdürü ve ailesi, görünüm, oymalar da dahil olmak üzere bir dizi başka olağandışı fenomen dini Galce kelimeler, açıklanamayan lekeler, elektriksel rahatsızlıklar ve nesne yer değiştirmeleri. Ek olarak, Ekim ayında bir haftalık bir süre boyunca 1999'da aileden habersiz olduğu iddia edilen 14 kişiye Galce dini sözler içeren 40'a yakın e-posta mesajı gönderildi. e-posta adres defteri. Aile Galce veya Galce konuşmuyor. Mesajlar, Gönderilmiş posta klasöründe görünmemeye eğilimindeydi ve birçoğu gece yarısı gönderildi. Daha sonra, aile tarafından gönderilen e-posta mesajları ara sıra Galce kelime izinsiz girişleri ve diğer bilgisayar- ilgili fenomenler, belgelerin çıktılarında Galce dini kelimelerin veya dini görüntülerin veya ekranda izinsiz girişler olarak görünmesini ve özellikle, harflerin bazen baş aşağı veya yanlara yazdırılmasını içeriyordu. Olağandışı bir şekilde, poltergeist benzeri salgın birkaç yıl sürdü. Dava, SPR'nin bir üyesi tarafından soruşturuldu (Daniels, 2002), davanın bazı olağandışı özellikleri olmasına rağmen, kendisinin bir sonuca varamadığını kaydetti. fenomenlerin sahte olup olmadığına dair kesin sonuca varmak, paranormal veya ikisinin birleşimi.

Poltergeist Deneyiminin Diğer Özellikleri

Çoğu poltergeist rahatsızlık, hızla azalma eğiliminde olan tekrarlayan olaylar sergiler. Literatürde bir yıl veya daha uzun süre devam ettiği söylenen vakalar olmasına rağmen, genellikle salgınlar iki hafta ile iki ay arasında sürer. Roll'un (1977, s. 388) örneğinde medyan süre iki idi. aylar, ancak bazı olağanüstü kalıcı vakalar (altıdan biri dahil) yıl) ortalama süreyi beş aya kadar çekti. Bazı poltergeist vakaların bir yer merkezli olduğu söylene de (Bender, 1982; Osis & McCormick, 1982a; Pierce, 1973),

poltergeist araştırma, salgının odaklandığı ve genellikle poltergeist olarak adlandırılan belirli bir bireyin varlığını gerektirdiği vakalara yöneliktir. *odakveya ajan*. Roll (1977, s. 386) 79

vakalarının yüzdesinin iddia edilen bir odak noktası vardı ve vakaların yüzde 42'sinde rahatsızlıklar bu bireyi evin ötesinde "takip etti". Gauld ve Cornell (1979, s. 226) etken maddeli vakaların görülme sıklığını yüzde 40 olarak belirlemiştir.

Daha eski vakaların birçoğunun, odak bir kişinin varlığına dair bir yargıya varılmasına izin verecek kadar yeterli ayrıntıda belgelenmemiş olması mümkündür. Vakaların çoğu kilit bir figür içerse bile, bunun kişinin poltergeist ajan olduğu tartışmalıdır ve kişi merkezli davaların yargılanmış insidansı bu nedenle önemli ölçüde vaka analistlerinin muhafazakarlığına bağlı olacaktır. Her halükarda odak kavramı artık daha tanıdık parapsikologlar tarafından araştırılan çağdaş vakaların önemli bir çoğunluğunda odak bir kişi var gibi görünmektedir. Sauchie poltergeist böyle bir örnektir.

Odak noktası olan bir vakanın başka bir örneği de Bremen poltergeist'idir (Bender, 1971, s. 91-93). 1965 ortalarında bir Bremen mağazasının porselen eşya bölümünde açıklanamayan mal hareketleri meydana geldi. Polis ve diğer yetkililer tarafından yürütülen soruşturmalar, olaylar için herhangi bir normal açıklama ortaya koyamadı, ancak açık bir şekilde, 15 yaşındaki bir çırak işçi ile belirsiz bir şekilde bağlantılıydı.

departman. Delikanlı işten atıldı ve mağazadaki kargaşa hemen sona erdi. Genç adam daha sonra şöyle bir iş buldu:

Freiburg'daki bir elektrik dükkanında çırak. Mart 1966'da beton bir duvara delikler açması ve duvar kancaları takması istendi. görev yapıldı

ancak bir süre sonra kancaların genç çırağın önünde gevşediği anlaşıldı. Suçlu olmakla suçlandı. Bunun bir testinde, çırak duvardan yaklaşık bir yarda (metre) uzakta dururken, yeni takılmış bir kancanın iki dakika içinde gevşediği gözlemlendi. Çocuğun "zor şartlar altında yetiştirildiği" bildirildi.

ve salgın sırasında koruyucu ailelerle yaşıyordu.

Önemli sayıda poltergeist vakası, odak bir kişiye odaklanıyorsa, bu tür insanların özelliklerini araştırmak uygundur. İncelenen üç biyografik faktör cinsiyet, yaş ve aile içi durum.

Her iki poltergeist vaka koleksiyonunda da kadın ajanların baskınlığı var. Roll'un (1977, s. 386) örneğinde odak noktasının yüzde 61'i

bireyler kadındı; Gauld ve Cornell'in (1979, s. 226) koleksiyonundaki oran yüzde 73'tür. Roll, bu eğilimin en eski (1612 ila 1899) vakalarda erkek ajanların nadir olmasından kaynaklandığını öne sürüyor; daha yeni vakalarda cinsiyetler eşit olarak temsil edilir. Kadınların daha önceki baskınlığı, cinsiyetler arasındaki toplumsal baskıların farklı doğasından kaynaklanmış olabilir; yine bir raporlama yanlışlığı olmuş olabilir ve vakalar ya bir

“cadı” ya da kişi merkezli olmaktan ziyade yer merkezli olarak tasvir edilmiştir. herhangi birinde

Son veriler, cinsiyetin önemli bir belirleyici olmadığını göstermektedir.

poltergeist ajansı.

Roll'un (1977, s. 386-387) örneğinde, ajanların yaşı 8 ila 8 arasında değişiyordu. 78, ortalama 13 yıl olmasına rağmen. Ergen odakları eğilimi Gauld ve Cornell'in (1979, s. 226) koleksiyonunda 70'in üzerinde ajanların yüzdesi 20 yaşın altındaydı.

Temsilcinin ev içi durumuyla ilgili olarak ilginç bir eğilim bulunur. 18'in bir gencin normal nedenlerle evden ayrılabilmesi yaşı olduğu varsayımıyla, Roll (1977, s. 402) kendi örneğinden, ajanın 18 veya daha küçük olduğu vakaları seçmiştir. Bu grubun yüzde 62'si

rahatsızlıklar başladığında evden uzakta yaşamak. Bu nedenle birçok poltergeist vakada, odak noktası olan genç bir birey, salgın sırasında doğal ebeveynleri ile birlikte yaşamıyordu; örneğin hem Sauchie hem de Bremen poltergeist için durum buydu. Rulo (1977, s.

403) ayrıca, bir etkenin tanımlandığı vakalarda, rahatsızlıkların yüzde 41'inin, evde veya ailede etkeni etkilemiş olabilecek değişiklikler veya başka sorunlar olduğunda meydana geldiğini not eder. Bazı durumlarda, poltergeist ajanlar, kendilerini savunma güçleri olmaksızın, ebeveynleri tarafından fiziksel istismarın kurbanı olmuştur (Carvalho, 1992). on beş

Gauld ve Cornell'in (1979, s. 226) örneğindeki odak bireylerin yüzdesinin, olaydan önce zihinsel veya duygusal bir sorundan muzdarip olduğu biliniyordu. salgın ve diğer birçok durumda böyle bir sorun sırasında keşfedildi poltergeist faaliyetlerin dönemi.

Ortaya çıkan poltergeist ajanının modal resmi, kişisel sebepleri olan genç bir ergenin resmidir.

kargaşa ve isyan. Bu, bazılarında poltergeist rahatsızlıkların olduğunu göstermektedir.

odak kişide duygusal çatışma ile ilişkilidir. Ergen vakalarının sıklığı, ajanın tipik olarak

çatışmayı açıkça ifade edecek durumda değildir. Bu eğilimlerin etkileri, kısaca poltergeist teorileri bağlamında tartışılacaktır.

Görünüşte düzensiz niteliklerine rağmen, poltergeist fenomenlerin kendilerinde de bazı tutarlılıklar vardır. Örneğin, olabilir belirli nesnelere, belirli nesne türlerine veya belirli bir oda veya raf gibi belirli alanlara yoğunlaşan aktivite bozukluğunda takıntılı bir unsur olabilir (Roll, 1977, s. 390). Kişi merkezli vakalarda, failden uzaklaştıkça olay sayısının azaldığı yönünde öneriler vardır; başka bir deyişle, çoğu aktivite, çevrede meydana gelme eğiliminde olabilir. odak kişi (Roll, 1977, s. 388). Bunun nicel belgeleri etkisi ise sınırlıdır.

Poltergeist Deneyimi Teorileri

Poltergeist için beş ana teorik yaklaşım vardır. İlk ikisi normal nedenleri vurgularken, diğerleri ya doğaüstü ya da paranormal faktörler.

Sahtekar. Poltergeist faaliyetlerle ilgili bir teori, onların sadece çocukça şakalar olmalarıdır. Bu görüşün savunucuları (örneğin, Nickell, 2001; Podmore, 1896), neden bu kadar çok vakanın bir çocuk etrafında toplandığını açıkladığını belirtiyorlar.

ve neden insanların ilk aşamalara tanık olmasının nadir olduğu bildiriliyor?
yer değiştirmiş bir nesnenin hareketi (Zusne & Jones, 1982, s. 414).

Bu yaklaşım için bir destek ölçüsü var. Gauld ve Cornell (1979, s. 226) vakalarının yüzde 8'inde dolandırıcılık tespit edildiğini bildirmektedir. Roll (1977, s. 392) rakamı yüzde 16'ya koyar ve tanımlamanın

Dolandırıcılık modern vakalarda daha yaygındır, çünkü muhtemelen çağdaş parapsikologlar daha önceki zamanlarda rahatsızlıkları belgeleyen insanlardan daha yetenekli araştırmacılarıdır. Dolandırıcılık davalarında hile genellikle basittir, ancak bazen ustaca yürütülür, çeşit. Böylece nesneler, akıllıca seçilmiş anlarda fırlatılır ve nesneler, ince at kılı veya bunlara bağlı pamuk ipliği kullanılarak devrilir veya havaya kaldırılır (Christopher, 1971, pp. 142-163; Owen, 1964, s. 26-64). Çok nadiren, çeşitli tuhafliklar üretmek için mekanik bir cihaz kullanılmıştır.

Etkileri.

“Yaramaz çocuk” hesabının genelliği sorgulanmaya açıktır. Dolandırıcılık vakalarının görülme sıklığı, teoriyi desteklemek için kanıt olarak alınamayacak kadar düşüktür, ancak kabul etmek gerekirse, diğer pek çok başka vaka da mümkündür.

dolandırıcılık olarak tanımlanan vakalar müfettişler tarafından yazılmamıştır. Bu teorinin çekiciliği, daha kısa ömürlü vakalarla da sınırlı olabilir. Bu salgın yıllarca sürerse, poltergeist bir rahatsızlıkta tespit edilmemiş hileli faaliyetler için “yaramaz bir çocuğu” suçlamak daha az makul; örneğin bir Brezilya vakası, aynı aileyle bir yıl boyunca ilişkilendirildi.

11 yıllık dönem (Amorim, 1990). Yine, normal yollarla elde edilmesi mümkün görünmeyen, bildirilen bazı poltergeist başarılar var.

11 yaşındaki Virginia Campbell, Sauchie davasında ağır bir büfeyi ve büyük bir keten sandığı taşımayı nasıl başardı? normalde nasıl

yanmaz nesneler bazı yangın poltergeist durumlarında alevler içinde mi patlıyor? Gerçekten de, dolandırıcılık vakasının hafife alındığını öne süren literatürden çok, sözde dolandırıcılık vakalarının çoğunun aslında böyle olmadığını tartışmak için gerekçeler vardır. Örneğin, belirlenen zamanlama dolandırıcılık faaliyetleri incelemeye tabidir. Bu tür pek çok durumda hile, ilk salgın yatıştıktan çok sonra meydana geldi ve bu nedenle davanın bazı prensipleri tarafından oldukça çocukça bir girişim olarak yorumlanabilirdi.

başlangıçtaki hakiki fenomenlerin onlara yönelttiği ilgiyi uzatır.

Ayrıca, dolandırıcılık olduğu iddia edilen bir dizi davada, sorgulamanın o zaman sona ereceği ve başka bir işlem yapılmayacağına dair teşvikle bir gençten bir itiraf alındı. Kişi merkezli

durumlarda, odak bireyin fenomenler için bir miktar sorumluluk hissetmesi ve bu nedenle de aynısını itiraf edebilmesi pek şaşırtıcı değildir. Ayrıca, bir nesnenin hareketinin ilk aşamalarına poltergeist rahatsızlıklarda nadiren tanık olunmasının doğru olmadığı da belirtilmelidir.

Tam bir hareketin veya yörüngenin olduğu önemli sayıda vaka vardır.

gözlemlendi (örneğin, Sauchie poltergeist). meydana gelirken

bazı durumlarda hile, sahtekarlık teorisini reddetmez, bu nedenle,

poltergeist'in genel bir açıklaması olarak yetersiz. **Yanlış yorumlar.**

Poltergeist fenomenlerin, doğal olayların gergin veya aşırı hayal gücü yüksek insanlar tarafından yanlış yorumlanmasını temsil ettiği kabul edildi.

Örneğin, belirsiz gürültülerin kaynaklarının yerini tespit etmek zordur ve bu nedenle bunlar paranormal faktörlere bağlanabilir. Süpürgeliklerin arkasındaki kemirgenlerin faaliyetleri gibi doğal sesler ve

su darbeleri poltergeist tırmalama ve çarpma sesleri olarak algılanabilir. Küçük sismik aktivite, yeraltı su akışları ve değişen ev temelleri henüz tespit edilemeyebilir, ancak bu nesnelerin hareketine neden olur.

bir poltergeistin etkileri olarak yorumlanır (Lambert, 1959). Bazı örnekler

(görünüŖe göre) poltergeist deneyimin gerçekten de doğal olayların yanlış yorumlanmasını içerdiği teŖhis edilmiŖtir (Blackmore, 1986a, s. 195-207). Örneğin, bir saatin tik tak sesiyle perili gibi görünen bir kadın vakası, seslerin kaynağının toplu iğne baŖı büyüklüğünde küçük bir böcek olduğu keŖfedildięinde çözüldü (Eastham, 1988). Lange ve Houran (1997) ayrıca, yüksek seviyelere doğru bir eğilim bulmuŖlardır.

“Perili” bir tiyatroyu ziyaret eden bir grup insandaki algısal deneyimler, tiyatronun daha fazla olmadığı söylenen bir grupla karşılaştırıldığında.

tadilat altında. Bu deneyimler, belirsiz veya belirsiz somatik ve çevresel uyaranlar tarafından uyandırılabilir (Houran, 1997). Bulgular

Lange ve Houran'ın araŖtırmaları, bağlamsal faktörlerin bazı insanları belirli türlerde poltergeist benzeri fenomenleri deneyimlemeye yönlendirebileceğini öne sürüyor.

ayarı (ayrıca bkz. Lange & Houran, 1998, 2001).

"Gergin ve aşırı hayal gücü" olan insanlar yukarıdaki Ŗekilde pekala davranabilirken, poltergeist fenomenlere tanık olan herkesin bu Ŗekilde kategorize edilmesi pek olası değildir. En azından öyle görünecek yanlış yorumlama teorisi, önemli yanlış raporlama gibi faktörlerle desteklenmelidir. Ek olarak, poltergeist vaka koleksiyonlarının bazı eğilimleri bu yaklaşımla mutlu bir Ŗekilde oturmamaktadır. Ŗahsen-merkezli vakalar, fenomen neden belirli bir kiŖinin varlığına bağlı görünsün? Ve neden bu odak bireyler 20 yaŖın altında olma eğiliminde olsunlar? Ayrıca, yer deęiŖtirmiş nesnelerin yörüngeleri poltergeist vakalar, konut temellerine yönelik doğal Ŗoklarla iliŖkili vakalardan oldukça farklıdır (Gauld & Cornell, 1979, s. 334-337). ısrar poltergeist fenomenlerin sayısı, sismik aktivite gibi doğal olaylarla uyuşmaz.

Poltergeist deneyiminin geniş bir açıklaması olarak, bu yaklaşımla arzulanan çok Ŗey bırakıyor, ancak dikkate alındığında daha iyi sonuç veriyor.

dolandırıcılık faaliyeti teorisi ile bağlantılıdır.

“Yanlış yorumlama” hipotezinin nöropsikolojik bir versiyonu Persinger ve meslektaşları tarafından geliştirilmiŖtir (Gearhart & Persinger, 1986; Persinger & Cameron, 1986; Persinger & Koren, 2001). Poltergeist aktivite ve sismik arasındaki bir korelasyonun ampirik kanıtlarını veriyorlar.

veya diğer jeofiziksel rahatsızlıklar. Bu rahatsızlıklar, nesnelerin anormal hareketlerini üretmekten çok,

Duyarlı kiŖilerin temporal lob işleyiŖini etkileyen, endişeli hissetmelerine neden olan ve böylece çevreyi anormal bir Ŗekilde algılamalarına neden olan jeomanyetik alanlar oluŖturmak. Galyalı (1996)

ayrıca, artan jeomanyetik radyasyonun, görünen bölgede bazı temporal lob iritabilitesine veya davranışsal bozukluklara neden olabileceğini düşündürmektedir.

poltergeist ajan, muhtemelen bazı dolandırıcılık faaliyetlerini teşvik ediyor.

(Bazı) poltergeist fenomenlerin normal faktörler açısından tatmin edici bir şekilde açıklanamayacağı ortaya çıkarsa, geriye iki temel teorik seçenek kalır. Bu seçenekler arasındaki söz konusu nokta, "Poltergeistler yaşıyor mu yoksa öldüler mi?" sorusuyla özetleniyor. (Stevenson, 1972).

Ruhlar.Geleneksel folklorda poltergeist, bir tanrının ruhu olarak tasvir edilir.

ölen kişi. Bu açıklama, poltergeist fenomenlerin görünüşte birçok paranormal özelliği ile tutarlıdır. Böylece bazı poltergeistler altında yatan bir zeka izlenimi. Poltergeist gürültüler, anlamlı iletişim için bir temel olarak kullanılmıştır (Galya'nın yüzde 16'sında ve

Cornell'in örneği); nesneler taşınıyormuş gibi hareket edebilir (Gauld ve Cornell örneğinin yüzde 19'u); ve bazı rahatsızlıkların belirli bireylere, özellikle de şeytani poltergeist vakalara yönelik olduğu görülüyor. Alta yatan bir zekanın bu göstergeleri ruhla tutarlıdır.

dolandırıcılık teorisini destekledikleri söylenebilse de. Ruhların katılımıyla ilgili diğer öneriler, görünümünün rapor edildiğidir.

bazı poltergeist vakalar (Gauld ve Cornell'in örneğinin yüzde 29'u, Roll'un örneğinin yüzde 23'ü; ayrıca bkz.

Gauld ve Cornell'in şeytan çıkarma girişiminde bulunan vakaları).

Ruh teorisi, yer merkezli vakalarla maksimum çekiciliğine sahiptir. Öte yandan, bu vakalar, kişi merkezli poltergeistler ve özellikle son örneklerde yer merkezli salgınlar kadar iyi kanıtlanmamıştır.

belirgin bir azınlıktadır. Kişi merkezli rahatsızlıklar söz konusu olduğunda, bu teori altında, poltergeist odağın neden farklı bir psikolojik profile sahip olması gerektiği, yani neden yalnızca belirli türdeki insanların poltergeist bir "ruhu" çekmesi gerektiği açık değildir. Gerçekten de, "ruh" neden sadece çatışma halindeki bazı insanlara çekilsin de hepsine değil? Ruh hipotezini destekleyen çeşitli kanıt noktalarının tümü olmasa da çoğu, bedenden ayrılmış varlıklar varsayımına dayanmayan başka bir teori (aşağıya bakınız) tarafından yerleştirilebilir ve bu dereceye kadar çoğu parapsikologun görüşüne göre poltergeist deneyimler zorlayıcı değildir. destek hayatta kalma hipotezi için.

Bilinçaltı PK. Son yıllarda parapsikologlardan geniş destek alan bir poltergeist teorisi, poltergeist etkilerin, PK'nın bilinçaltı kullanımından önemli ölçüde serbest bırakılmasından kaynaklandığını öne sürmektedir.

psikolojik gerilim. Bu hipotezin fizibilitesi, bir kişinin, gerçekleştirilecek görevin veya ilgili durumun bilinçli farkındalığı olmadan PK'yi kullanabileceğini öne süren deneysel çalışmalar tarafından geliştirilmiştir (örn., Stanford ve diğerleri, 1975). Bu yaklaşımın savunucuları, bu nedenle, poltergeist aktiviteye şu şekilde atıfta bulunur: *tekrarlayan spontan psikokinez* veya RSPK. Hem "poltergeist" hem de "RSPK" teoriye dayalı terimler olduğu ölçüde, ikisi de bir fenomen sınıfı için salt tanımlayıcı terminoloji olarak gerçekten tatmin edici değildir, ancak her biri yerleşik hale gelmiştir.

yaygın kullanımı sayesinde.

Poltergeist deneyiminin birçok yönü, bilinçaltı PK yorumuyla tutarlıdır. Teori, yüksek düzeyde bir gerilime işaret ediyor.

poltergeist ajanlar arasında ve bu hem anket verileri hem de varsayılan ajanın detaylı psikolojik değerlendirmesini içeren bazı vaka çalışması materyalleri ile doğrulanmıştır (örneğin, Palmer, 1974; Roll, 1968). tanımlanması

Sorunun kaynağı, yetişkinlere kıyasla daha az beceri ve fırsata sahip olduğundan, çocukların ve ergenlerin fail olarak tanımlanma sıklığını açıklayabilir.

Çatışmalarına toplumsal olarak kabul edilebilir bir ifade kazandırdıkları için. Öngörülen fenomenlerin bilinçaltı temeli, onların hipnotik sonrası etkiye karşı rapor edilen duyarlılıklarıyla (Bender, 1982, s. 131) ve odak noktasının bilinçli kontrol altına almadaki açık yetersizliği ile uyumludur.

onun üzerine odaklanan rahatsızlıklar. Aktivitelerin çoğunun çocuksuluğu, eylemlerin hüsrandan kaynaklandığı fikriyle uyumludur: Dayanılmaz bir şekilde hüsrana uğradığımızda çoğu zaman davranışlarımız çocuksu hale gelir. Gerçekten de, genellikle bu tür salgınların olduğu varsayılan ajana belirtilmesi yeterlidir.

gerilimin bilinçaltında yer değiştirmesi olabilir ve rahatsızlıklar

dağılın. Benzer şekilde, psikanalitik bir bakış açısıyla, derinlere yerleşmiş psikoseksüel çatışmanın poltergeist aktivite olarak tezahür eden bir "poltergeist psikoz" yaratabileceği öne sürülmüştür (Carrington & Fodor, 1951; Fodor, 1948). Bununla birlikte, psikanalitikte sıklıkla olduğu gibi yaklaşım, böyle bir yorumu çürütmek zordur.

Belki de psikanalitik versiyonlardan ayrı olarak, bilinçaltı PK teorisi, poltergeist deneyime ilişkin mevcut fenomenolojik verilerle uyumlu görünmektedir. Poltergeist vakalarda görünümünün insidansı,

bazı rahatsızlıkların kaynağı olabilir, ancak görünüşler kendi başlarına bir fenomen oluşturdıklarından, bu noktada bu noktanın izlenmesine gerek yoktur. RSPK teorisinin bir diğer avantajı, daha açık olmasıdır.

ruh hipotezinden daha ampirik test. Bu, RSPK yaklaşımının eleştirmeden kabul edilmesi gerektiği anlamına gelmez. daha yakından bakalım iki ana varsayımı, birincisi poltergeist deneyimlerin çatışmayı yansıttığı, ve ikincisi psikokinetik bir mekanizma kullandıklarıdır. Poltergeist ajanlar gerçekten psikolojik çatışmanın pençesinde mi? Bu etkiyle ilgili anket verileri aslında yetersizdir çünkü kontrol denekleri araştırılmamıştır; bu nedenle, poltergeist ajanlar olmayan insanlar (özellikle ergenler) tarafından bildirilen benzer düzeyde çatışma bulunabilir.

Odak noktası olan bireylerin bazı ayrıntılı psikolojik değerlendirmeleri olmuştur, ancak bunlar genellikle metodolojik olarak zayıftı: değerlendirmeler vaka araştırmacısı veya konuyu bilen biri tarafından yapılmıştır.

poltergeist ajan ve bu nedenle çatışma kanıtı bulma beklentisi vardı. Martínez-Taboas (1984) ayrıca bu araştırmacıların neredeyse

münhasıran kullanılan güvenilir yansıtıcı kişilik testleri. Tatmin edici bir şekilde gerçekleştirilen bu psikolojik değerlendirmeler çok azdır.

teorinin “çatışma” varsayımı için kesin destek olarak kabul edilemeyecek kadar çok sayıda ve fail olmayanlardan gelen karşılaştırmalı verileri ihmal ediyor. Bir PK mekanizmasının varsayımı, poltergeist odakların PK yetenekleri araştırılarak test edilebilir. Roll (1977, s. 391–392) yalnızca üç

Alman parapsikolog Hans Bender (1974, s. 130) kendi deneyimlerinde PK'nin laboratuvardaki ajanlardan ortaya çıkarılamayacağını belirtiyor. Bu nedenle, PK önermesi için doğrudan kanıt, güçlü olmasa da güçlü değildir.

Laboratuardaki bilinçli PK testlerinin, bilinçaltı ve derinden motive edilmiş poltergeist PK'nin zayıf bir analogu olduğunu savundu. Böylece, poltergeist odak, bilinçaltında laboratuvar PK'sini göstermek konusunda isteksiz olabilir çünkü bu, poltergeist olayların “sahipliğini” ima edebilir; bu olasılık, odakların PK performansı sırasında

parapsikoloji laboratuvarı genellikle önemsizdir, ESP performansları genellikle şansın üzerindedir (Bender, 1974; Roll, 1977). Yine, poltergeist salgınların yakınında bırakılan REG'lerin çıktısında ekstra şans kalıplarına dair raporlar vardır (Gerding, Wezelman & Bierman, 2002; Maher & Hansen, 1997), ancak burada kaynağın olduğuna dair hiçbir kanıt yoktur.

REG üzerindeki belirgin PK etkileri, poltergeist odak noktasıydı.

Her halükarda, poltergeist fenomenlerin PK'ye atfedilmesi, bir bilinmeyeni başka bir bilinmeyenle açıklamaya benzer. Parapsikologlar, PK'nin sınırlamaları hakkında o kadar az şey biliyorlar ki, basitçe söyleyemezler.

poltergeist faaliyetlerin çeşitliliğini PK kavramı altında barındırmanın makul olup olmadığı. Örneğin, hiçbir laboratuvar çalışması, PK'nin yangın çıkaran fenomenler üretebileceği olasılığını incelememiştir ve

bu nedenle, PK'nin yangın örneklerini açıklayabileceğini varsaymak hızlıdır.

poltergeist aktivite.

Teorinin poltergeist ajan olarak bir bireye yaptığı vurgu da fazla basit olabilir. Bir kişi PK aktivitesini psikolojik çatışmadan kurtulmak için kullanabilirse, o zaman birkaç kişi de kullanabilir. Rogo (1982), aile dinamiklerini tek bir poltergeistte hesaba katma ihtiyacına dikkat çekti.

durum.

Şekil 17. Bir poltergeist odak noktası olan Julio, laboratuvar PK testi yapıyor (fotoğraf: William Roll).

Daha genel olarak, kişilerarası ilişkilerin psikodinamiğinin araştırılması
Belirli bir durumdaki ilişkiler, her biri önemli ve birbirine bağlı katkılarda
bulunan birden fazla poltergeist ajanı tanımlamaya hizmet edebilir.

RSPK fenomenine.

O zaman RSPK teorisinin popüleritesinin mevcut kanıtların biraz ötesine
geçtiği görülecektir. Bu yaklaşıma verilen destek muhtemelen bir ölçüde
modern parapsikologların huzursuzluğundan kaynaklanmaktadır.

ruh varlıkların varsayımını talep eden herhangi bir teklifle. Bu nedenle, ruh teorisinin reddi, şüphesiz bazı amaçlara dayanarak haklı çıkarılmıştır.

temelleri de parapsikolojik kuramlaştırmadaki güncel modalarla yakından bağlantılıdır. Kavramsal olarak poltergeist tabidir

zamanın ruhu.

Roll'un nörolojik modeli. Roll ayrıca RSPK yaklaşımının nörolojik bir versiyonunu da önermiştir (Montago & Roll, 1983; Roll, 1977, pp. 405–410; 1978b). RSPK aktivitesinin, epileptik rahatsızlıklar gibi merkezi sinir sistemi (CNS) içindeki patlamalardan kaynaklandığını öne sürüyor. Bu nedenle, poltergeist ajanların özelliği olduğu söylenen nevrotik çatışma, poltergeist salgının doğrudan nedeni değil, sadece tesadüfi bir sonucudur.

CNS rahatsızlıklarının daha temel faktörünün. Bu yaklaşımın yakın tarihli bir amplifikasyonunda Roll ve Persinger (1998), ajandaki nöropsikolojik ve psikososyal gerilimlerin kişinin elektromanyetik enerji “profilini” değiştirebileceğini ve bu değişimin bir RSPK üretmek için ortamdaki elektromanyetik enerjiyi modüle ettiğini ve odakladığını öne sürüyor.

Etkinlik.

Bu teoriyi desteklemek için Roll, EEG'si epilepsi semptomatik olan birkaç poltergeist ajan tanımlamıştır (örn., Solfin & Roll, 1976). O ayrıca topladığı vakaların yüzde dördünün epileptik bozuklukların davranışsal belirtilerine sahip olduğunu iddia ediyor ve bunun genel popülasyondaki bu tür belirtilerin yüzde birlik insidansını önemli ölçüde aştığını savunuyor. Öte yandan, yüzde dördlük bir oran bile poltergeist vakalarda bu faktörün gücünün önemli bir kanıtı olarak kabul edilemez. Ayrıca, çocuklar arasında ve ergenler (poltergeist odakların çoğunluğunu oluştururlar) EEG anormalliklerinin sıklığı yüzde birini önemli ölçüde aşmaktadır ve bu nedenle Roll'un rakamı özellikle sapkın olmayabilir (Martínez-Taboas, 1984; Martínez-Taboas).

& Alvarado, 1981). Roll tarafından CNS rahatsızlıklarının göstergesi olarak alınan bazı “davranışsal işaretler” de tanısal olarak şüphelidir (Martínez-Taboas, 1984). Roll'un RSPK teorisini yorumlaması hem tamamen ilginç ve deneysel incelemeye daha açık psikopatolojik versiyonu kanıta dayalı temeli güçlü değildir. Genel RSPK yaklaşımı yine de daha fazla araştırma çabasını garanti eder. Poltergeist vakalarda psikolojik çatışmanın olası rolüne dikkat çekerken, bu teori klinik bağlamda da dikkate alınmayı hak ediyor.

Teoriye karşı dikkatli olan psikologlar, kliniklere rehberlik için gelen insanları ele alırken daha yapıcı olabilirler.

poltergeist deneyimi. En azından RSPK modelinin takdiri ışığında danışmanlık yapmak, müşterilere hayaletlerin bunu yapmadığını söylemeye tercih edilir.

var, poltergeist rahatsızlıkların hepsi hayal gücünde.

Son tahlilde, poltergeist deneyimin teorilerinin her birinde bir hakikat unsuru olabilir. En azından bazı vakalar, dolandırıcılık faaliyetini ve/veya doğal olayların yanlış yorumlanmasını gerektirir. Diğer durumlarda paranormal kökenleri varsa, bazılarının bir RSPK ajanına ve diğerlerinin de discarnate bir varlığa bağlı olması da mümkündür; bu yaklaşım en çok desteklenir özellikle Stevenson (1972) ve Gault ve Cornell (1979, Bölüm 18).

Her ne kadar poltergeist vakaların hayatta kalma hipotezi için güçlü kanıtsal destek sağladığı haklı olarak iddia edilemese de, gerçek şu ki:

Henüz ana teorik bilgilerin hiçbirini indirecek durumda değiliz.

poltergeist deneyime yaklaşımlar.

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

poltergeist
poltergeist odak/ajan
tekrarlayan spontan psikokinezi (RSPK)
poltergeist psikoz
Roll'un nörolojik modeli

ÇALIŞMA SORULARI

1. Poltergeist faaliyetin başlıca biçimleri nelerdir? Bu formların aşağıdakiler tarafından oluşturulabileceğine dair herhangi bir bağımsız kanıt var mı?
psikokinetik ne demek?
2. Poltergeist'in temel özellikleri ve bağıntıları nelerdir?
deneyimler?
3. Kanıtları listeleyerek, poltergeist'in ana teorilerini ana hatlarıyla belirtin.
her teorinin lehinde ve aleyhinde olan puanlar.
4. Poltergeist araştırmaları hayatta kalmaya ne ölçüde destek verdi?
hipotez?

ÖLÜME YAKIN DENEYİMLER

Birdenbire ölümle karşı karşıya kalan pek çok kişi, varlıklarının hiçbirine bağlı olmadığı belirgin bir bilinç durumu yaşamıştır.

fiziksel bir bedene veya dünyevi çevrelere. Böyle bir duruma denir *yakın ölüm Deneyimi* (NDE) ve basitçe ölümle yüzleşmenin hızlandığı aşkın bir deneyim olarak tanımlanabilir. NDE'lerin raporları, yaşamlarına yönelik tehdidi atlatan insanlardan gelir. Bu deneyimler potansiyel olarak ölümcül durumlarda olmuş olabilir, ancak yaralanmadan kurtulmuş olabilir veya ciddi şekilde hastalanmış veya yaralanmış ve beklenmedik bir şekilde iyileşmiş olabilir; birkaç klinik olarak ölü olarak telaffuz edilmiş olabilir, ancak sonunda canlandırma önlemlerine yanıt verdi. NDE'nin ortaya çıkışı yine de öyle değil gibi görünüyor.

deneyimlerin ölmekte olduğu gerçeğine daha çok, *algılanan hayatlarının ciddi tehdit altında olması* (Gabbard & Twemlow, 1991; Stevenson, Cook & McClean-Rice, 1989).

Bir tahmine göre (Ring, 1980, s. 32), diğer bazı araştırmalar, görülme sıklığının 6 veya 7 kadar az bile olsa, çok daha düşük olduğunu öne sürse de, ciddi bir kaza veya ağır hastalığa yakalanan tüm insanların yarısından fazlasının ÖYD'si vardır. yüzde (Locke & Shontz, 1983; Parnia, Waller, Yeates & Fenwick, 2001). NDE'nin insidansına ilişkin modal tahminler, 10 ila 10 arasında düşüyor gibi görünmektedir.

Yüzde 15 aralığı (Greyson, 1998b; van Lommel, van Wees, Meyers & Elfferich, 2001). Yine, Schröter-Kunhardt (1993), ÖDE'nin psikolojik olarak travmatik bağlamının dissosiyatif veya amnestik sonuçları olmasaydı, deneyimin rapor edilen sıklığının çok daha yüksek olacağını tahmin eder. Başka bir deyişle, hayata yönelik bir tehdit o kadar travmatik olabilir ki psikolojik bütünlüklerini korumak için bazı insanlar

bu bağlamda sahip olabilecekleri herhangi bir NDE'yi hatırlayamıyorlar.

Aşağıdaki NDE örneği, HJI'nin eski öğrencilerinden biri olan Norm McMaster tarafından 55 yaşında kalp baypas ameliyatı geçiren bir adamdan alınmıştır.

operasyonda çok acı çekiyordu. NDE'sinin açıklaması şu şekildedir:
kaydedilmiş bir röportajdan alınmıştır.

Birdenbire yatağın ayakucunda durmuş kendime bakıyordum.

gövde. Yatakta ben olduğumu biliyordum çünkü kolayca tanıyabileceğim bazı özellikler vardı. Hiç acı hissetmedim. biraz kafam karıştı. değildim

Endişeli veya endişeli, sadece yatağın ayakucunda ne yaptığımı anlamadım. Sonra seyahat ediyordum. Bir tünelin girişindeydim.

Tünelin ucunda güneş ışığı gibi bir ışık vardı. İçimde bir rahatlık vardı ve tüm acılar gitmişti ve gitme arzum vardı.

ışığa doğru. [Yatay] bir pozisyonda yüzüyor gibiydim. Diğer uca ulaştığımda garip bir yerdeydim. Herşey

güzeldi, yine de görmekten çok bir duyguydu. Diğer insanları görebiliyordum. Beni tamamen görmezden geldiler ve sonra bir ses duydum, "Geri dönmelisin... senin zamanın değil." Daha

sonra babam [konuşan] olduğunu düşündüm ama bu bir hayal olabilirdi. Sonra yatağımdaydım. Hareket hissi yoktu

geri. Sanki uyandım ve tüm acı geri geldi ve

[hastane personeli] üzerimde çalışıyordu.

NDE ile ilgili izole raporlar daha önce yayınlanmış olmasına rağmen (bkz. Basford, 1990), NDE'lere olan ilgi 1970'lerde büyük ölçüde arttı. İş Elisabeth Kübler-Ross'un eseri, araştırmacıların ve genel halkın dikkatini ölüm araştırmalarına çekmiştir. Aynı zamanda, Russell Noyes (1972), ölüme yakın fenomenleri psikiyatrik bir perspektiften incelemeye başladı ve 1975'te bir doktor Raymond Moody, NDE'lere ilişkin on yıldan fazla bir araştırmaya dayanan bir kitap yayınladı ve bu süre zarfında yaklaşık 150 vaka raporu topladı. Moody'nin (1975) kitabı, *Yaşamdan Sonra Yaşam*, uluslararası bir en çok satan oldu. Bu kitabın devamında Moody (1977, 1988), NDE'nin hayatta kalma hipotezi üzerindeki etkilerini araştırdı ve onu vaka koleksiyonunun onu ikna ettiğini beyan etmeye sevk etti.

ölümden sonra hayatın varlığı. En bilimsel olanları Ring (1980, 1984), Sabom (1982), Lundahl (1982), Greyson ve Flynn (1984), Gray (1985) tarafından yazılanlar olan NDE'ler üzerine birkaç başka kitap artık mevcuttur.

ve Morse (1990). Deneyimin incelenmesi o kadar gelişti ki kendi uzmanlık dergisini desteklemektedir. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi* (vakti zamanında *anabiyoz*). Kitabın Amerikan Psikoloji Derneği tarafından yayınlanmasıyla birlikte *Anormal Deneyim Çeşitleri* (Cardena, Lynn & Krippner, 2000), ana akım psikologların NDE'ler ve dışsallık gibi anormal deneyimlerin giderek daha fazla farkına vardığına dair bazı işaretler var.

beden deneyimleri (bir sonraki bölümün konusu) ciddi bir incelemeye değer. NDE araştırma ve teorisinin kapsamlı bir incelemesi,

Greyson (2000b) tarafından sağlanan *çeşitleri* kitap.

NDE'nin incelenmesi mutlaka geriye dönük vaka raporlarını gerektirir;

Deneyimin katı deneysel tümevarımı, bir öznenin yaşamına yönelik algılanan bir tehdit oluşturmamızı gerektirecektir, bu etik gerekçelerle açıkça kabul edilemez bir prosedürdür. Kanadalı bir araştırmacı Joel Whitton kullandığını iddia ediyor.

NDE'lerde bulunanla hemen hemen aynı unsurlarla deneyimler uyandırmak için hipnotik bir teknik (Whitton & Fisher, 1986, Ch. 4). Bu teknik, makul bir şekilde NDE indüksiyonu için deneysel bir yöntem olarak temsil edilebilir. Bu yaklaşımın bazı bağımsız ampirik incelemeleri,

van Quekelberghe, Goebel ve Hertweck (1995) tarafından yapılmıştır.

Bu hipnotik teknikler altında uyandırılan deneyimler ilgi çekici olsa da, hipnotiklerin popüler açıklamalarına aşinalıktan kaynaklanan deneyim beklentilerinin rolü hakkında bazı sorular kalmalıdır.

NDE. Her halükarda, NDE ile ilgili en güncel veriler vaka koleksiyonlarından ve anketlerden gelmektedir. Kuşkusuz bu araştırma stratejisine olan güven

insan belleğinin yanılabilirliğinin NDE'nin geriye dönük hesaplarını bilinmeyen bir dereceye kadar güvenilmez hale getirebileceği eleştirisine açıktır, ancak

NDE'nin rapor edilen özelliklerinin deneyimden bu yana geçen süreye göre değişmediğini gösteren kanıtlar vardır (örneğin,

Lester, 2003) ve bu nedenle zaman içindeki olası bozulma,

kaygı. Ayrıca, ölüm riski yüksek olan popülasyonlarla "ileriye dönük" çalışmalar yapılabilir. Örneğin, hastane kalp hastaları sıklıkla kardiyak arrest geçirir ve bu da araştırmacıların

resüsitasyondan kısa bir süre sonra bu hastalarla görüşün, böylece zaman içinde meydana gelebilecek hatırlamadaki değişiklikleri en aza indirin ve karşılaştırmalara izin verin.

canlandırılmış ancak NDE yaşamayan hastalar

(örneğin, Parnia ve diğerleri, 2001; van Lommel ve diğerleri, 2001).

Ölüme Yakın Deneyimlerin Fenomenolojik Özellikleri

Moody (1975) vaka derlemesine dayanarak ÖDE'lerde ortak bir öğeler kümesi tanımlamıştır. Genel olarak konuşursak, bu “temel” unsurlar Ring (1980), Sabom (1982), Gray (1985) ve Lange, Greyson ve Houran (2004) tarafından yapılan daha titiz çalışmalarda doğrulanmıştır. Elsaesser Valarino (1997), NDE'nin özelliklerinin daha da ayrıntılı bir sınıflandırmasını sunmuştur.

Bununla birlikte, belirli bir NDE'nin tüm öğeleri içermeyebileceğini ve Ring (1980) tarafından tasvir edilmelerine rağmen sabit bir sırada meydana gelmeleri gerekmediğini unutmayın.

“aşamalar” ve Lundahl (1993) tarafından olayların bir “dizisi” olarak. bu

Moody tarafından rapor edilen fenomenolojik unsurlar şunlardır:

- (a) aşağıdakiler de dahil olmak üzere ezici bir huzur ve esenlik duygusu
acıdan kurtulma;
- (b) kişinin fiziksel bedeninin dışında bulunduğu izlenimi;
- (c) bazen karanlık olarak tanımlanan, karanlıkta yüzen veya sürüklenen
tünel;
- (d) altın bir ışığın farkına varmak;
- (e) Moody'nin “ışık varlığı” olarak tanımladığı bir “mevcudiyet” ile
karşılaşmak ve belki de onunla iletişim kurmak;
- (f) geçmişin görsel imgelerinin hızlı bir art arda sahip olması; ve
- (g) çok güzel başka bir dünyayı deneyimlemek, belki orada buluşmak
ölen akrabaların ve tanıdıkların ruhları da olabilir
iletişim kurmak.

Bu özelliklerin her birinin özellikleri sırasıyla gözden geçirilecektir.

Duyuşsal Bileşen

Genel olarak bu, duygusal bir kopukluk duygusu, yani bireyin başka türlü hissedemeyeceği korku ve acı duygularının yokluğu olarak tanımlanabilir.
deneyimliyor olacaktı.

Huzur ve esenlik hali bazen mutluluk ya da neşe olarak tasvir edilir. Üzüntü, yalnızlık ve yalnızlık anları olabilir.

NDE sırasındaki kaygı, ancak bunlar geçici olma eğilimindedir, genel olarak deneyim daha sonra keyifli olarak tanımlanıyor.

Deneyim ister bilinçli ister davranışsal olarak bilinçsiz olsun, duyuşsal bileşen aşağı yukarı aynı görünmektedir (Noyes & Slymen, 1979). Başka bir deyişle, bildirilen acıdan ve korkudan arınmışlık besbelli ki sadece bilinç kaybının bir sonucu değildir.

Ring'in (1980, s. 39) araştırmasında, barış duygusunun ÖYD'lerin en yaygın özelliği olduğu bulunmuştur ve katılımcıların yaklaşık yüzde 60'ı tarafından kabul edilmektedir. deneyimler. Birleşik Krallık'ta Fenwick ve Fenwick (1995) tarafından yapılan bir anket, deneyimlerin yüzde 88'inin bu duyguya sahip olduğunu kaydetti. Kardiyolog Michael Sabom tarafından yapılan çalışmaya katılanların ÖYD'leri vardı. kalp krizi veya kalp ameliyatı sırasında ve Sabom (1982, s. 206) hepsinin ÖYD'de sakin ve huzurlu olduğunu iddia ediyor. Benzer bir soruşturma van Lommel ve ark. (2001), ancak, görülme sıklığı sadece yüzde 56.

Vücut Dışı İzlenim

Birçok deneyim, ÖYD sırasında fiziksel bedenin dışında olduğu izlenimini bildirir. Bu elementin görülme sıklığına ilişkin tahminler oldukça değişkendir: van Lommel ve ark. (2001), insidansı yüzde 24 olarak bildirir, Ring (1980, s. 45) yüzde 37'ye koyar, Greyson ve Stevenson (1980, s. 1194) tarafından yapılan daha küçük ölçekli bir çalışma, görülme sıklığını yüzde 75 olarak bulmuştur ve Sabom'un (1982, s. 204–205) NDE'lerin biri hariç tümü (99 yüzde) bedensel bir ayrılık duygusu vardı. Özellikle incelenirse, insanlar kesinlikle ÖDE'lerini sanki kendilerinin dışında gerçekleşmiş gibi tanımlamaya eğilimlidirler. fiziksel beden.

Deneyimlerin çoğunluğu, fiziksel bedeni terk etme hissine sahip değildir, görünüşte dışsallaştırılmış durumlarını ancak kendi fiziksel bedenlerini dışarıdan görürler. Önemli sayıda

Yine de katılımcılar, vücuttan ayrılma sürecine eşlik eden sesler ve diğer duyumları bildirmektedir. Pek çok deneyim aynı zamanda beden-dışı durumundayken onların dışsallaştırıldığına inanır.

benliğin vücut benzeri bir formu vardı. Bu unsurlar daha ayrıntılı olarak incelenecektir.

Beden dışı deneyimler bağlamında Bölüm 12.

NDE'nin, deneyimin yakın çevresinden başka bir şey olmayan beden dışı bir izlenimden oluşması yaygın bir durumdur. Birey görünüşte fiziksel bedene yukarıdan baktığını ve onu izlediğini hatırlayabilir.

yardım etmeye çalışan diğer insanların faaliyetleri. Bazen bu beden dışı gözlemlerin bazılarının normal bir şekilde toplanamayacağı iddia edilir (örneğin, o sırada birey bilinçsizdi). Bununla birlikte, bu iddiaların doğruluğu nadirdir.

NDE araştırmacıları tarafından kontrol edilecek. Ayrıca, bir kişinin davranışsal olarak bilinçsiz olması, bazı duyuşsal (örneğin işitsel) girdilerin işleme olasılığını engellemez (Lawrence, 1997). Orada

bu nedenle, çevrenin beden dışı izleniminin paranormal bir temele sahip olduğuna ve ne saf fantezi ne de hayal olduğuna dair yetersiz kanıt

beklentiler ve kısmi duyuşsal bilgiler üzerine inşa edilmiştir. Duyuşsal olarak erişilemeyen bilgilerin bir araya getirildiği kanıtlanabilse bile

bazı NDE'lerde bunun ESP'den değil, bilincin bedenden kelimenin tam anlamıyla ayrılmasından kaynaklandığı gösterilmelidir (bu varsayımı varsayarsak). meşru olması için ayırım).

Şekil 18. geçit

karanlığın içinden.

Karanlıktan Geçiş

Bazen NDE, dünyevi çevrelerle sınırlı değildir ve bazı iddia edilen doğaüstü alemlerin bir deneyimine ilerleyebilir veya tamamen bunlardan oluşabilir. Genellikle bu aleme geçiş, karanlıktan hızlı bir geçiş olarak tanımlanır. Bu element NDE'lerin yaklaşık dörtte birinde bulunur (Ring,

1980, s. 53; Sabom, 1982, s. 206; van Lommel ve diğlerleri, 2001), ancak Fenwick ve Fenwick (1995) tarafından yapılan ankette insidans 51 idi.

yüzde. Moody (1975, s. 30-34), deneyimlerinin genellikle karanlığı bir tünel olarak algıladıklarını iddia eder, ancak bu eğilimi nicelleştirmez. Ring (1980) ve Sabom (1982) tarafından yapılan araştırmalarda, karanlığın tamamen karanlık ve şekli veya boyutu olmayan boş bir alan olarak tanımlanması daha yaygındır; Ankete katılanların sadece küçük bir azınlığı tünel olarak adlandırdı, huni, boru veya benzeri.

Greyson ve Stevenson'a (1980) göre, tünel etkisi, hizmet çalışanları ve emekçilerin aksine, yöneticiler ve profesyoneller tarafından sıklıkla dile getirilmektedir. Belki burada işleyen bir sınıf veya eğitim faktörü vardır.

ancak böyle bir faktörün uygunluğu belirsizdir ve bu nedenle ilişkilendirme bağımsız doğrulamayı garanti eder. Sabom'un (1982, s. 207) analizinde böyle bir mesleki ilişki belirgin değildi. Van Lommel ve ark. (2001) NDE'nin daha aşkın unsurları daha yaygındı kadın deneyimler arasında, ancak bu gözlemin tekrarlanması gerekiyor.

Bir Işık Görmek

Karanlıktan fiziksel olmayan aleme geçiş, bazen genellikle altın olarak tanımlanan parlak bir ışığın ortaya çıkmasıyla belirtilir.

Işık göz kamaştıracak kadar parlak olabilir ama aynı zamanda genellikle manyetik ve güven verici bir niteliğe sahiptir. Bazı durumlarda ışık

karanlıktan geçmeden deneyimlenebilir. Bu unsur, hem Ring'in (1980, s. 56) hem de Sabom'un (1982, s. 206) araştırmalarındaki deneylerin yaklaşık yüzde 30'u ve van

Lommel ve diğlerleri tarafından yapılan çalışmada deneylerin yüzde 23'ü tarafından dile getirildi. (2001), Fenwick tarafından yapılan İngiliz araştırmasına rağmen

ve Fenwick (1995) görülme sıklığını yüzde 72'ye kadar çıkarmıştır. Owens, Aşçı ve Stevenson (1990), bir ışık deneyiminin, tıbbi kayıtları, ışık deneyiminin en sık olduğunu bildirmiştir.

tıbbi müdahale olmadan ölebilirdi.

Bir "Varlık" ile Karşılaşmak

Aşkın ortama giren bir tür kozmik varlık, melek veya dini figürle karşılaşılabilir (Elsaesser Valarino, 1997; Lundahl, 1992; West, 1998). Ring'in yaklaşık yüzde 40'ı (1980, s. 67)

vakalar bu deneyimi içerir, ancak Serdahely (1987)

bazen karşılaşma karanlık boşlukta veya tünelde geçer.

Genellikle "mevcudiyet" doğrudan algılanmaz, sezgisel bir süreç tarafından algılanır ve tanımlanır. Deneyimle bu varlık arasındaki iletişim, genellikle bireyin öleceği mi yoksa fiziksel bedene mi döneceği sorusuyla ilgilidir. Birçok deneyimin izlenimi vardı seçimi yapmak kendilerine kalmış, ancak bazen "varlık" geri dönüşlerini emrediyor. Bazı durumlarda "varlık" ayrıca aşkın alemde rehber veya eskort rolüne sahip olmak (Lundahl, 1992).

Yeterince ilginç bir şekilde, üç çalışma (Greyson & Stevenson, 1980, s. 1195; Ring, 1980, s. 134; Sabom, 1982, s. 207), bir ÖYD sırasında bir "mevcudiyet" ile karşılaşmalar ile deneyimin önceki dini yaşantıları arasında hiçbir ilişki ortaya koymamıştır. inançlar. Öte yandan, hatta mümkün en aşık ateist, yüzleştğinde anında "inanan" olur yakın ölümle, sadece yaşam tehdidi süresi boyunca.

Panoramik Yaşam İncelemesi

Popüler bir halk inancı, ölümle yüz yüze geldiklerinde hayatlarının gözlerinin önünden geçtiğini göreceklidir ve bir dizi ölümle yakın deneyim bunu yapar.

Bunu şikayet et. Yaşamı gözden geçirme sıklığı genellikle ÖYD'lerin yaklaşık yüzde 25'i olarak belirlenir (Ring, 1980, s. 67; Greyson & Stevenson, 1980, s. 1195;

Noyes & Kletti, 1977, s. 181), Stevenson ve Cook (1995) ve

van Lommel et al. (2001) sadece yüzde 13'lük bir insidans bildirmiştir ve Sabom'un (1982, s. 206) kardiyak vakaları atipik olarak düşük bir kalp krizi rakamı göstermiştir.

yüzde 3 Fenwick ve Fenwick (1995) ayrıca, deneyimlerinin yaklaşık yüzde 15'inin geçmişteki bazı hatıralardan bir an için bahsettiğini belirtiyor.

Bu hatıraların geçmişi genellikle çok parçalıydı ve tam yaşam incelemesi çok daha az yaygındı. Yaşam incelemesi hemen hemen her durumda ortaya çıkabilir.

NDE'deki nokta ve gerçekten de, birkaç durumda bütünü kapsayabilir. deneyim (Stevenson & Cook, 1995).

Panoramik yaşam incelemesi, ya kişinin tüm yaşamının ya da onun seçilmiş birkaç vurgusunun alışılmadık derecede canlı, neredeyse anlık görsel görüntülerinden oluşur. Birçok durumda görüntüler, örneğin şimdiki zamandan çocukluğa kadar düzenli bir sırayla görünebilir, ancak bazen görüntüler “hep aynı anda” görünür (Stevenson & Cook, 1995). Hayat gözden geçirme, kişinin bilinçli çabası veya kontrolü olmadan gerçekleşir; bu nedenle, deneyimler genellikle yaşam incelemesinin pasif tanıkları olduklarını söylerler.

Aşağıdaki panoramik yaşam incelemesi örneği, HJI'nin NDE vaka raporları dosyasından alınmıştır. 19 yaşında, deneyimin göğsüne sahipti demiryolunda vagonlar arasında çalışırken ezildi.

Orada sıkışıp kaldığımda nefes alamıyordum. Lokomotif sürücüsü ne olduğunu anlamadı. Ben baygındım. Aklımdan film gibi bir şey geçti. O kadar hızlı gitti! Her resmi görüyorsun ve öldüğünü düşünüyorsun. Uzun süre çalışacak gibi görünüyor sadece birkaç saniye olmasına rağmen. Hayatımın yıllarıydı - yaptığım, yanlış ya da iyi. Sanırım hayatımın başından beri - ne yaptım, neredeydim. Geriye dönüp baktığımda hala “filmin” devam ettiğini görebiliyorum; Artık hiç resim görmüyorum ama hala var o aklımda.

Bazı durumlarda, deneyimler geçmiş bir olayın provasını yapabilir, ancak incittikleri insanlarla daha büyük bir empatik özdeşim kurabilirler (Ring, 1992). Panoramik yaşam incelemesi zaman zaman gelecekle ilgili fantezileri içerebilir: deneyimler ölümlerini, akrabalarının tepkilerini ve yakınlarının tepkilerini görselleştirebilir.

arkadaşlarının ölüm haberini alması ve cenazedeki olaylar
(Fenwick & Fenwick, 1995; Ring, 1982).

Aşkın Diyar

Bir NDE'den geçen insanlar, doğaüstü bir çevrenin algısal benzeri bir deneyimine sahip olabilirler. Bu, Ring'in (1980, s. 60) vakalarının yaklaşık yüzde 20'sinde, Fenwick ve Fenwick (1995) tarafından örneklenen deneylerin yüzde 24'ünde, van Lommel'in çalışmasındaki deneylerin yüzde 29'unda meydana geldi. ve diğerleri (2001) ve Sabom'un (1982, s. 206) vakalarının yüzde 54'ü.

Aşkın alem tipik olarak doğaüstü güzelliklerden biri, yemyeşil çimenler, ağaçlar ve güzel çiçeklerle dolu bir pastoral sahne olarak tanımlanır. Renklerin canlılığı genellikle üzerinde durulmaktadır. kimlik

Ezici güzellik, renk ve yumuşak dağınık aydınlatma, çevreyi dünyevi bir sahneden ayıran ipuçları olsa da, ortamın fiziksel olmayan bir şekilde değerlendirilmesi büyük ölçüde sezgisel bir süreç gibi görünüyor. Bazen güzel müzik de duyulabilir (Gibson, 1994). NDE'lerde deneyimlenen fiziksel olmayan alan, İncil'deki cennet klişesinden farklıdır, ancak Sabom (1982, s. 209) "St. Peter Kapısı" ve "altın sokaklar"dan söz edilmektedir. Bununla birlikte, pastoral görüntünün, öbür dünyanın doğasına ilişkin popüler bir klişe fikir olduğu belirtilmelidir.

(Irwin, 1987b; Kellehear & Irwin, 1990; McDannell & Lang, 1988).

Bazı deneyimler aşkın alemde ölen akraba ve arkadaşlarla görüşüğünü bildirmektedir (Fenwick & Fenwick, 1995; Moody, 1988, s. 10; van Lommel ve diğerleri, 2001). Elsaesser Valarino'ya (1997) göre deneyim, ölen sevilen kişi tarafından her zaman tanınır ve tipik olarak deneyim, ölen kişiyi de tanır. Bu varlıklar genellikle deneyime güven verir veya dünyevi varoluşa dönüşü tavsiye eder. Aşkın alemde iken

Deneyim, ister somut olsun, ister somut olsun, bir tür sınırla karşılaşabilir. engel veya görünmez bir duvar (Grey, 1985); örtük olarak anlaşılmış gibi görünüyor ki, bu yapı geçilecek olsaydı, dünyevi bir dönüş varlığı imkansız olurdu.

Cennetsel bir çevreyle temas, ne Ring'in (1980, s. 134) ne de Sabom'un (1982, s. 207) önceki dini inançlarıyla ilişkili değildi.

örneklem. Bu alanla karşılaşmalar, kadın deneyimler arasında erkek deneyimlerden daha yaygın bulunmuştur (Greyson & Stevenson, 1980, s. 1194); muhtemelen bu bir yanıt yanlılığından başka bir şeyi temsil etmez, kadınlar böyle bir karşılaşmayı kabul etmeye daha hazır olduklarında

araştırmacı tarafından görüşme yapılmıştır.

Fiziksel bedene fenomenolojik dönüş çoğunlukla anlıktır; yani, kişi ÖDE'nin bittiğini fark eder ve

bilinç bedenin "içindedir" (fakat bkz. Fenwick & Fenwick, 1995). Aşkın durumlarda, deneyimin sona ermesi görünüşte şu şekilde olabilir:

bedensiz bir varlıktan gelen bir komutla başlatıldı. "Dünyaya bağlı" deneyimlerde, bedensel uyarım (örneğin, belirli canlandırma önlemleriyle ilişkili olanlar) tarafından kaynaklanabilir. Nadiren bireyler

“dönüş” üzerine sarsıcı bir his yaşar. Çoğu NDE'nin sonu, ancak, hem ani hem de boştur.

Deneyimin Etkisi

Özellikle ölümün yakın olduğu düşünülüyorsa ve ÖDE'nin panoramik bir yaşam incelemesi içermesi durumunda, ÖDE genellikle bireyin tutumları ve değerleri üzerinde kalıcı bir etkiye sahiptir (Greyson & Stevenson, 1980). Bu etkiler, olduğu gibi NDE'den veya sadece ölümle yakın fırçadan kaynaklanıyor olabilir. Berman (1974) tarafından elde edilen verilere göre, NDE geçirmeden ölümle karşı karşıya kalan insanlar için tutum değişiklikleri belirgin değildir,

NDE'nin kendisinin bu tür değişiklikler için çok önemli olduğunu öne sürüyor. Bununla birlikte, bu sonuç, tarafından yürütülen metodolojik olarak üstün bir çalışma tarafından sorgulanmaktadır.

Papa (1991, 1994).

Pope, yaşam, ölüm ve intihara yönelik tutumları, aşkın bir deneyim yaşamadan yaşamı tehdit eden bir durumda bulunan bir grup insan (NDE'ler olmayan) ve NDE'si veya yakınlığı olmayan bir kontrol grubu olan NDE'ler olmak üzere üç grup arasında inceledi. ölümle fırçalayın. NDE'lerin ve NDE'lerin bazı inançlarının, yaşamı tehdit eden olaylarından bu yana değiştiği bulundu, ancak kontrol grubuyla karşılaştırıldığında, NDE'lerin ve NDE'lerin tam olarak aynı açılardan değiştiği açıktır. Pope, araştırdığı tutumlarla ilgili olarak,

NDE'nin etkisi temel olarak bir yaşamda ortaya çıkmasından kaynaklanıyordu. deneyimin içeriğinden ziyade tehdit edici bağlam. NDE'den sonra deneyimlerde meydana geldiği bildirilen değişiklikler, yaşamın amacına dair yenilenmiş bir hissi içerir; hayatı dolu dolu yaşama kararlılığıyla artan bir yaşam takdiri; daha büyük bir öz-değer duygusu; bir daha diğer insanlara karşı hoşgörülü, şefkatli tutum; artan dindarlık mezhepsel anlamdan ziyade evrensel; azalan materyalizm ve rekabet gücü; ve ölüm korkusunu önemli ölçüde azaltan ama aynı zamanda uygunluğa karşı daha güçlü tutumlarla ölümden sonraki hayata mahkumiyet (Bauer, 1985; Fenwick & Fenwick, 1995; Flynn, 1986; Grey, 1985; Greyson, 1983b, 1992, 1993; Greyson & Stevenson, 1980; Groth-Marnat & Summers, 1998; Musgrave, 1997; Noyes, 1980) Pennachio, 1988; Pope, 1991, 1994; Raft & Andresen, 1986; Ring, 1980, 1984; Sabom, 1982; Sutherland, 1990; van Lommel ve diğerleri, 2001; Wells, 1993). Deneyimler

ayrıca diğer parapsikolojik deneyimlerin görülme sıklığının arttığından bahseder (Fenwick & Fenwick, 1995; Greyson, 1983a; Groth-Marnat & Summers, 1998; Sutherland, 1989). 16 kişi ile 40 UDE'nin karşılaştırılmasında

Yakın zamanda yapılan bir araştırma, eski grubun ölümle yakın çağrılarını yaşamı değiştiren olarak tanımlamaya nispeten daha meyilli olduğunu, ancak aynı zamanda

bu sonradan etkileri uzun süreli ve hatta zamanla artan olarak tasvir edin (Bonefant, 2004).

NDE'nin etkisine ilişkin bu raporlar, elbette, bizzat deneyimlerin ifadelerine dayanmaktadır. Atwater'a (1988) göre, NDE'lerin aileleri, deneyimdeki değişikliklerin biraz farklı bir resmini çizebilir. Aile üyeleri, deneyimin diğer insanlara karşı ayırım gözetmeyen sevgi ifadesi, davranışlardaki sosyal sözleşmelerin "aptalca" olarak algılanması ve garip mistik ve psişik kavramlara karşı ani büyülenme olarak gördükleri şeye uyum sağlamak zorluk çekebilirler. Gerçekten de, bazı NDE'lerin arkadaşlarına ve akrabalarına, ikincisi artık daha fazla umursamış görünmüyor.

değil, daha kendini beğenmiş ve meşgul veya mesafeli. Bu nedenle aile ilişkileri önemli ölçüde bozulabilir (Greyson, 1998a; Insinger, 1991). Bazı deneyimler kendilerini iletişim kurmada zorluklarla karşılaşırlar.

diğer insanlarla, onların deneyimlerini bulmak bir dereceye kadar tarif edilemez ve başkaları tarafından yeterince anlaşılmaz (Elsaesser Valarino, 1997; West, 1998).

NDE'lerin deneyimlerine uyum sağlamasına yardımcı olmak için danışmanlık gerekebilir ve onun duygusal ve kişilerarası sekelleri (Clark, 1984; Furn, 1987;

Grayson, 1997; Greyson ve Harris, 1987; Holden, 1996). Kesin temellerinden bağımsız olarak, NDE'nin deneyim üzerindeki etkisi, genişliği ve derinliği açısından dikkate değerdir. Eğer sadece bu nedenle

NDE ciddi bir araştırmaya değer.

Negatif NDE

Ölüme yakın deneyimler bazen, deneyimlerin "cehennem" olarak tanımlayabileceği ve kabus olarak deneyimlenebileceği aşkın bir alemle ilgilidir. Bu vakalar nispeten nadirdir ve varlıkları henüz kabul edilmeye başlanmıştır (Atwater, 1988, s. 14-17; Atwater, 1992; Grey, 1985, Bölüm 5; Rawlings, 1978, Bölüm 7). NDE vaka koleksiyonunda ilk yazar HJI, bu "cehennem" deneyimine yaklaşan tek bir örneği var; öyleydi

öğrencilerinden biri olan Barbara Bramwell tarafından toplanmıştır ve Irwin ve Bramwell (1988) tarafından daha ayrıntılı olarak incelenmiştir. NDE, kırklı yaşlarının sonlarında bir kadınsıdır ve bir araba kazası bağlamında ortaya çıkmıştır. Pastoral aşkın bir alemdeki varlığını ve bir binaya girişini anlatıyor. daha çok bir kiliseye benziyordu ama öyle olmadığı da hissediliyordu.

[Koridorda] yürümeye başladım ve korktum. Her iki tarafta da pek çok sıra vardı ve her sıra sıra giyen insanlarla doluydu.

kapüşonlu siyah elbiseler. Yüzlerini göremiyordum ama gözlerimi çevirdiğimde davlumbazların içlerinin kırmızıyla kaplı olduğunu görebiliyordum. Oradaydı hiç ses yok. Yürümeye ve yürümeye devam ettim ve sonra üç basamağa geldim ve yukarı çıktım, sonra biraz daha yürüdüm. Daha sonra üzerinde altı gümüş kadeh ve büyük bir gümüş testi bulunan bir sunağa benzeyen bir şey gördüm. Nerede olduğumu ve orada ne yaptığımı merak ederek orada durdum, sunağın sağında bir kapı açılıp Şeytan çıktı. O

sunağa geldi, gözlerimin içine baktı ve bir kadeh almamı söyledi. Bir kadeh aldım ve o büyük gümüş sürahiyi aldı ve dökmeye başladı. Sürahidenden döktüğü şeyin ateş olduğunu gördüm ve çılgılık attım, kadehi düşürdüm ve koşmaya başladım. Sadece koştum ve koştum. Nereye kaçtığımı bilmiyordum. Sonra büyük bir çit gördüm, taş bir çit ve kapılar açıldı ve geçtim.

Sonra demir parmaklıklardan yapılmış başka bir çite geldim ve o yeni açıldı ve tekrar koştum. Her zaman ısınıyordum ve daha sıcak ve daha parlak ve daha parlak.

Bu noktada kendini bir hastanede bulmak için uyandı.

Sözde tanımlayıcı özelliği *olumsuz* ÖYD'ler onların tiksindirici duygulanım tonudur; bu NDE'ler barışçıl ve sakin değiller, bunun yerine korku ve ıstırap ile işaretlenmiş kabus gibidirler. Yukarıda gösterilen "cehennem" deneyimi, görünüşte farklı olan üç negatif NDE türünden biridir (Ring, 1994). İkinci tipte, deneyimler görünüşte varoluşsal bir boşluğa, deneyimlerin dünyevi yaşamının gerçekten hiçbir zaman var olmadığını iddia eden seslerle alay edildikleri anlamsız bir ortama itilirler; Bu deneyim, ameliyat sırasında yetersiz anesteziye verilen ortak bir yanıt gibi görünmektedir.

ameliyat. Negatif ÖDE'nin çok daha az yaygın olan üçüncü bir biçimi, esasen daha tipik veya "pozitif" ÖDE ile aynı içeriğe sahiptir, ancak bu vakalardaki deneyimlerin algıdan aşırı derecede korkması dışında.

hayatlarının sönme üzere olduğunu. Ring (1994), bu tipe şu şekilde atıfta bulunur:
birtersNDE.

arasında bir dereceye kadar büyük fenomenolojik paralellik olabilir.
negatif ve pozitif NDE'ler. Örneğin, olumsuz NDE, bedenin dışında olma (Grey, 1985, s. 63-64), karanlık bir boşluktan veya tünelden geçme izlenimlerini içerebilir (Grey, 1985, s. 69; Sutherland, 1988, p. 20), kozmik bir varlıkla temas (Grey, 1985, s. 66) ve ölen arkadaşların ve dini şahsiyetlerin karşılaşılabileceği aşkın bir aleme giriş (Grey, 1985, s. 69; Rawlings, 1978). Bu paralellikler, Atwater'ın (1988) pozitif ve negatif NDE'lerin "aynı

ortak öğelerin deseni" (s. 17), ayrıntılarda farklılık gösterebilir bile.

Ancak bu büyük benzerlikler çerçevesinde, olumsuz NDE'ler olumlu biçimden farklı olabilir (Irwin & Bramwell, 1988). dışında Duygusal ayrımı tanımlarken, genellikle olumsuz deneyimle ilişkili bir yargı unsuru vardır. Olumlu NDE'lerde deneyimler, "mevcudiyet" veya kozmik varlık tarafından koşulsuz olarak sevildiğini hissederek ve yaşamın tüm yönleri hem iyi hem de kötü geçmiş yaşamları kabul edilebilir görünüyor. Negatif NDE'lerde ise, deneyimler dolaylı ya da açık olarak yargılandıklarını bildirirler.

geçmiş işler için (Grey, 1985, s. 66-67).

Karanlık boşluk veya tünelden geçiş de ayırt edici olabilir. Negatif NDE'ler genellikle hareketi aşağı yönlü olarak tanımlar. (Grey, 1985, s. 70; Lindley, Bryan & Conley, 1981, s. 114; Sutherland, 1988, s. 20), genellikle diğer NDE'lerde bulunmayan bir izlenim. Bununla birlikte, en belirgin ayrım, deneyimin girebileceği aşkın ortamla ilgilidir. Bir pastoral bulmak yerine

doğaüstü güzellik sahnesinde, pek çok olumsuz NDE, aşkın ortamın cehennem gibi ve çorak bir yer olduğunu bildiriyor: karanlık, nemli, puslu bir yer.

örneğin mağara veya ateş ve kükürt gölü (Crookall, 1966; Grey, 1985, s. 68-72; Rawlings, 1978, Ch. 7). Şeytan veya diğer tehditkar şeytani varlıklar bu yerde karşılanabilir. Bedene geri döndüklerinde, olumsuz deneyimler tipik olarak korkunç bir olaydan "kurtulmuş" duygusuna sahiptir.

kaderlerini hayatlarını daha iyi bir amaca ayarlamak için yaparlar (Rawlings, 1978, Ch. 7).

Olumlu ve olumsuz NDE'ler arasındaki karşıtlıklar, iki biçimin farklı kökenlere sahip olduğunu ve dolayısıyla farklı fenomenler olduğunu öne sürmek için alınabilir. Öte yandan, hem olumlu hem de olumsuz yönleri olan bir ÖDE'nin ara sıra ortaya çıkması (Abramovitch, 1988; Bonenfant, 2001;

Irwin ve Bramwell, 1988; Lindley ve diğerleri, 1981) bazı noktalara işaret ediyor.

altta yatan mekanizmaların ortak özelliği.

Greyson ve Bush (1992), olumsuz NDE'nin etkisinin pekala derin ve uzun süreli olabileceğini tahmin etmektedir, ancak bu konu henüz araştırılmamıştır.

Atwater'a (1992, s. 159) göre, olumsuz deneyimler NDE araştırmacıları tarafından ihmal edilmiş hissediler ama aynı zamanda biraz utanırlar.

muhtemelen olumsuz NDE nedeniyle deneyimleri hakkında konuşmak için bazı sosyal çevrelerde damgalanma taşır.

Ölüme Yakın Deneyimin Bağlantıları

NDE'nin çeşitli anketleri, deneyimin bazı bağlantılarını belirlemek amacıyla, yanıtlayanın geçmişi hakkında maddeler içermektedir (Greyson ve Stevenson, 1980; Ring, 1980; Sabom, 1982).

Genel olarak konuşursak, NDE insidansı yaş, cinsiyet, sosyoekonomik düzey, ırk (en azından) gibi demografik faktörlerle ilişkili değildir.

Amerika Birleşik Devletleri içinde) ve medeni durum.

Öte yandan NDE'nin içeriği, bunlardan bazıları ile ilişkili olabilir.

faktörler. Örneğin, cinsiyetin, deneyimin bildirilen özellikleri üzerinde bir etkisi olabilir. Sabom (1982, s. 207), kadın deneyimlerin, bedensiz varlıklarla karşılaşmaları erkeklerden daha sık rapor ettiğini buldu. Ring'e (1980, s. 107) ve Twemlow ve Gabbard'a (1984, p. 227) cinsiyet ve ÖDE'nin ortaya çıktığı koşullar arasında bir etkileşim olabilir: Bu araştırmacıların örneklemelerinde, kadınların hastalık sırasında deneyim yaşama olasılıkları nispeten daha yüksekken, erkekler ÖYD'lerini daha sık bir kaza veya bir kazada yaşama eğilimindeydiler. intihar girişimi. Bu eğilim muhtemelen herhangi bir cinsiyetten ziyade yaşam tarzındaki bir cinsiyet farkını yansıtıyor.

deneyime duyarlılıktaki doğal farklılık. Meslek değişkenine ilişkin olumlu bulgular seyrek olmuştur ve her zaman tutarlı değildir. Sabom (1982, s. 207) profesyonel insanların bedensiz varlıklarla daha az karşılaşma bildirdiklerini gözlemlerken,

Greyson ve Stevenson'ın (1980, s. 1194) analiz uzmanlarına göre, karanlık boşluktan geçme veya

NDE sırasında tünel.

Yaşamı tehdit eden olay sırasındaki dini mensubiyet ve dindarlık, NDE olasılığı üzerinde veya doğaüstü unsurlar da dahil olmak üzere deneyimin çeşitli unsurlarının sıklığı üzerinde hiçbir etkiye sahip değildir (Ring, 1980; Sabom, 1982). Gerçekten de, şüphecilerin bile belgelenmiş ÖYD vakaları vardır (Lansberry, 1994). Yüksek dindarlık daha fazla görünüyor deneyimin bir nedeninden çok bir sonucudur.

Yaşın NDE içeriği üzerindeki olası etkisi özel bir ilgi konusu olmuştur. NDE'nin unsurlarını bir şekilde tutan herhangi bir teori altında

Çocuklar, yetişkinlere göre daha az kapsamlı sosyal koşullanmalara sahip olduklarından, çocukluktaki ÖDE'lerin temel fenomenolojik unsurların daha azını içereceği tahmin edilebilir. Birçok yetişkinin çocukluklarında ÖYD olduğunu iddia etmesine rağmen,

yakın zamanda deneyime sahip olan çocukları bulmanın nispeten zor olduğu kanıtlanmıştır. Çocuklardan ÖDE'lerin hesaplarını toplamada başarılı olan araştırmacılar arasında Morse (1990, 1994) ve Serdahely (1989, 1990) bulunmaktadır. Çocukların sınırlı kelime dağarcığına ve kavramsal karmaşıklığa gereken önemi vererek, çocukların ÖYD'lerinin yetişkin deneyiminde ortaya çıkan genel özelliklerin hemen hemen aynısını sergilediği görülmektedir (Irwin, 1989b).

Çocukların deneyimlerinde panoramik bir yaşam incelemesi olmayabilir (Serdahely, 1989) ve çocuklar deneyimlerinde ölen akrabalarından ziyade ölen evcil hayvanlarla karşılaşmaya meyilli olabilir (Serdahely, 1989), ancak çocukların ÖDE'lerinden oluşan örneklem, kesinlik kazandırmak için hâlâ çok küçük. bu konulardaki eğilimler.

Sosyal koşullandırmanın NDE'ye olası katkısı, kültürler arası araştırma yoluyla da keşfedilebilir. NDE'lerin iddialarına rağmen evrensellik (örneğin, Holck, 1978) deneyimin içeriği, deneyimin kültürel arka planından etkilenebilir. Hindistan'daki NDE'lerin Amerika'dakilerle karşılaştırılmasında Pasricha ve Stevenson (1986), Hintli deneyimlerin panoramik bir yaşam incelemesine veya fiziksel bedenleri hakkında beden dışı bir izlenime sahip olmadığını ve doğrudan "haberciler" tarafından alınıp alındıklarını ortaya koydu. Bir diskarnenin bazı kayıtlara başvurduğu, bir hata yapıldığına karar verdiği ve geri dönmelerini emrettiği aşkın bir alem.

karasal yaşam. Counts (1983), Melanezya NDE vakalarının beden dışı izlenimden ve huzur ve esenlik hissinden yoksun olduğunu bulmuştur. Murphy (2001), Tayland'daki NDE vakalarında cehennem ve Yeraltı Dünyasının Efendisi gibi olumsuz unsurların yaygın olduğunu bildirmektedir, ancak bunlar çok nadirdir.

Batı deneyimlerinde. Her ne kadar yukarıdaki çalışmalarda örnekler

Nispeten küçük olsa da, bu bulgular ÖDE'nin öğelerinin evrensel olmayabileceğini düşündürmektedir. Kellehear'ın (1993) kültürler arası literatür araştırması, tünel etkisinin ve panoramik yaşam incelemesinin, NDE'nin kültüre özgü özelliklerinin çoğu, bu noktada tartışmalar devam etse de (bkz.Blackmore, 1993b; Kellehear, Stevenson, Pasricha & Cook, 1994). Gerçekten de Rodabough (1985, s.107), daha genel olarak iddiaların çünkü ÖDE'lerin tekdüzeliği abartılmıştır.

Sosyal koşullanma, medyada bu fenomene verilen tanıtım yoluyla ÖDE'yi daha doğrudan etkileyebilir (Walker, 1989). Bazı deneyimler, kendi deneyimlerinden önce ÖDE'leri duymuş veya okumuşlardı.

deneyim: Ring'in (1980, s. 136) deneyimlerinin yüzde 19'unda durum böyleydi. Bu nedenle, bu bilginin, yaşamı tehdit eden bir durum ortaya çıktığında bir NDE'nin ortaya çıkmasına ilham verdiği iddia edilebilir. Ancak Greyson ve Stevenson (1980, s. 1195), ön bilgi ile ÖDE'nin görülme sıklığı arasında bir ilişki bulamamışlardır. Daha da merakla, hem Ring hem de Sabom bir *daha düşük* NDE'ye maruz kalmadan ölümle karşı karşıya kalan insanlara kıyasla deneyimler arasında ön bilgi oranı. sabom

(1982, s. 57), bunun, deneyimsiz kişilerin ölümle baş başa kalmadan önce Moody's kitabını duymaları için daha büyük bir fırsattan kaynaklandığını öne sürüyor:

Ring ve Sabom tarafından yapılan anketlerde, deneyimsizlerin ortalama olarak ölümle, deneyimlere göre daha yakın zamanda karşılaşmıştır. Diğer bir olasılık ise, bazı deneyimlerin herhangi bir konuda oldukça çekingen olmalarıdır.

deneyimlerinin hayali olduğunu ima eder. Her halükarda, deneyimcilerin ÖYD hakkında görünüşte düşük seviyedeki ön bilgileri, ÖDE'ler arasında iddia edilen tekdüzelik derecesinin esasen bu tür bir bilginin bir eseri olmasını olası kılmaz (Alcock, 1978, s. 28), ancak diğer sosyal kaynaklar koşullandırma yine de deneyimin unsurları için temel sağlayabilir. arasında herhangi bir fark olup olmadığını araştıran iki yeni çalışma yapılmıştır.

Moody's'in yayınlanmasından önce deneyimlenen NDE'lerin özellikleri seminal 1975 kitabı ve sonrasında bildirilenler. Bunlardan ilki, 1975 öncesi 48 UDE'nin tamamladığı internet tabanlı bir anket çalışmasıydı ve ÖDE'lerini 1975 veya sonrasında deneyimleyen 170 kişi. Bu çalışma iki grup arasında fark bulunamadı (Long & Long, 2003). Bununla birlikte, çalışmanın geriye dönük doğası, geri çağırmadaki değişikliklerin sonraki dönem için daha olası olma olasılığını dışlayamayacağımız anlamına gelir.

1975 öncesi grup, iki grup arasındaki benzerliği artırıyor. İkinci çalışma, yayınlanan 24 NDE hesabını inceleyerek bu sorunu önledi

1975'ten önce daha yakın zamanda yayınlanan ve ilgili demografik ve durumsal değişkenlerle eşleşen 24 hesaba kadar (Athappilly, Greyson & Stevenson, 2006). Bu çalışma, on beş fenomenolojik özelliğin on dördünde raporların ayırt edilemez olduğunu buldu. İstisna bir

daha yeni grupta tünel fenomeni raporlarının sıklığı arttı. Bu çalışmalar, kültürel faktörlerin çok az etkisi olduğunu göstermektedir.

NDE raporlarının içeriği.

Twemlow ve Gabbard (1984), NDE'nin doğasının, meydana geldiği koşullardan da etkilenebileceğini iddia etmektedir. Örneğin, deneyim uyuşturulduğunda ve bedensiz varlıklarla karşılaşmalar olduğunda altın ışığın farkındalığının biraz daha yaygın olduğunu bildiriyorlar.

kişinin kalbi atmayı bıraktığında ortaya çıkan NDE'ler için daha tipiktir. Bu çalışmanın ne yazık ki iki kusuru var. için kullanılan teknik istatistiksel analiz uygun değildi ve çoklu analizler için bir düzeltme içermiyordu. Örnek aynı zamanda bir

ölüme yakın bir durumda beden dışı deneyim; vücut dışı unsuru içermeyen ÖYD vakalarını hariç tutarak,

veriler belirsiz. uygunluğu konusunda daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir.

NDE'nin oluşum koşulları.

Deneyimlerin psikolojik profilini incelemeye çalışan az sayıda çalışma vardır ve bunlar bile çok küçük örneklerle dayanma eğilimindedir. Locke ve Shontz (1983), yaşamı tehdit eden bir karşılaşma yaşayan bir grup öğrenciyi incelemiş ve ÖYD yaşayanları ÖYD yaşayanlarla karşılaştırmıştır.

olumsuzluk. Alt gruplar arasında zeka, dışadönüklük, nevrotiklik ve sürekli kaygı açısından fark bulunmadı. Twemlow ve Gabbard (1984)

benzer şekilde, deneyimler Tellegen ve Atkinson'ın (1974) ölçeğinde yüksek bir Absorpsiyon kapasitesi gösterse de, psikotizm, histerik eğilimler, tehlike arayışı ve genel adaptasyon ölçümleriyle endekslenen deneyimler arasında hiçbir psikopatoloji belirtisi bildirmemiştir. Ölüme yakın deneyimlerin ve deneyimsizlerin daha büyük örneklerini kullanarak, Council, Greyson ve Huff (1986)

psikolojik soğurma ve fantezide yüksek oranda derecelendirilen deneyimler buldu.

yatkınlık.

Diğer yandan Ring ve Rosing (1990), karşılaştırma grupları ÖDE'ye ilgi duyan deneyimsiz kişilerden oluşmasına rağmen, ÖDE'ler arasında fanteziye yatkınlığa yönelik farklı bir eğilim bildirmemiştir. bu mümkün ikinci grup da genel nüfusa kıyasla fanteziye oldukça yatkın olacaktır (ayrıca bkz. Glicksohn, 1990, s. 681-682). Çünkü

müfettişler standart olmayan bir fantezi eğilimi indeksi kullandılar, bu görüşün uygulanabilirliği verilerinin incelenmesiyle değerlendirilemez. yüzük ve

Rosing (1990) ve Irwin (1993b), yine de NDE'lerinin, eğitimleri sırasında önemli ölçüde suistimal ve travma meydana geldiğini bildirdiklerine dikkat çekiyor.

çocukluk ve bu faktörün yüksek fantezi eğiliminin yordayıcısı olduğu bilinmektedir. Ayrıca Ring ve Rosing (1990) ve Greyson (2000a) NDE'ler psikolojik eğilim ölçüsünde yüksek puan alacaklar ayrışma.

Ayrışma süreçleri ve aslında daha genel olarak kişilik faktörleri hakkında daha fazla araştırma, bazı insanların neden bir yaşamda ÖYD'ye sahip olduğunu gösterebilir. diğerleri yokken hayatı tehdit eden bir durum.

Ölüme Yakın Deneyim Teorileri

NDE, yüzeysel olarak görüldüğü gibi, yani “ruhun” bedenden kelimenin tam anlamıyla ayrılması ve bir cennete geçişi olarak gösterilebilseydi, hayatta kalma hipotezi için güçlü bir destek sunardı. ölüm sonrası varoluş alanı. İkinci kavram elbette bir

NDE'nin tanımı değil, temelinin bir teorisi.

NDE'nin ayrılıkçı görüşü, en azından Batı ülkelerinde, genel olarak halk tarafından benimsenmektedir (krş., Kellehear & Heaven, 1989; Kellehear, Heaven & Gao, 1990). Pek çok açıdan olduğu gibi

Bununla birlikte, hayatta kalma meselesiyle ilgili olarak, parapsikologlar, gerçekten çaba eksikliğinden değil, teorinin materyalist olarak yönlendirilmiş bir bilimin ampirik incelemeye tabi olabileceği açık tahminler üretememesinden dolayı, NDE'nin bu teorisinin yeterli bir testini henüz tasarlamamışlardır. Örneğin, NDE'lere duyusal olarak erişilemeyen gözlemlerin dahil edilmesi

Ayrımcı hipotez lehine deneyimin hayali bir yorumunu indirgemek için tutulabilir; ancak bu tür sonuçlar eşit derecede iyi olabilir

ESP'nin bir ayrılık fantezisi ile birlikte çalışmasına atfedilir. Benzer şekilde, derin bilinç kaybı veya kortikal hareketsizlik durumunda bazı ÖYD'lerin ortaya çıkabileceğine dair raporlar (van Lommel ve ark., 2001) olabilir.

ayrılıkçı bir açıklama için ikna edici kanıt olarak kabul edilebilir, ancak belki de bu tür deneyimler, aslında bilinçsizlik döneminden sonra tetiklenen, ancak hatalı bir şekilde ortaya çıkan bir ayrılık fantezisini hatırlatıyor.

o döneme atfedilir (Fransızca, 2001). Kesin bir ampirik testin yokluğunda, “gerçek ayırım” teorisinin değerlendirilmesi, diğer potansiyel teorileri çürütme meselesi. Bu nedenle, inceleyelim diğer bazı seçenekler.

NDE'nin geleneksel bilim kapsamına giren açıklama hesaplarının rahatlığı için, ağırlıklı olarak oryantasyonlarında nörofizyolojik veya ağırlıklı olarak psikolojik.

Nöropsikolojik Teoriler

Temporal lob paroksizmi. Serebral korteksin temporo-parietal bölgesi, görsel imgelemde ve beden imgesinde bir miktar rol oynar. Böylece geçici lob epilepsisi ve temporal lobun elektriksel uyarımı, bu işlevlerin bozulması ile karakterize edilir. Bu temelde bazı yorumcular (Carr, 1982; Persinger, 1983) NDE'nin bir temporal lob paroksizmi örneği, yani nöral deşarjlar gibi nöbet temporal lobda veya daha genel olarak limbik sistemde. Bu teori, Britton ve Bootzin'in (2004) deneyimsizlere kıyasla ölüme yakın deneyimlerin temporal lobunda uyku sırasında daha fazla paroksizmal aktivite gözlemlemesi ile tutarlıdır. Öte yandan zor

EEG kayıtlarının NDE'den önce değil sonra yapıldığı göz önüne alındığında, bu korelasyondaki neden ve sonucu birbirinden ayırmak için. Ayrıca, NDE ve temporal lob bozuklukları arasındaki bazı benzerliklere rağmen, bu yaklaşıma karşı çıkan birkaç nokta vardır (Sabom, 1982, pp. 173-174).

Yakın çevre algısı tipik olarak bir temporal lob nöbetinde bozulur, ancak ÖDE'de çarpıcı biçimde gerçekçi görünür. NDE, nöbete korku, yalnızlık ve üzüntü duyguları eşlik eder.

çoğu zaman huzurlu ve sakinidir. Nöbetler işitsel görüntülere daha fazla yer verir görsel imgelerden daha sık ve koku ve tat duyuları yaygındır;

NDE bu modalite modeline uymaz. Bir nöbette ve temporal lobun elektriklerle uyarılmasında bir anı olabilir.

canlandı ama her zaman büyük bir önemi yok; panoramik yaşamda meydana gelen otobiyografik olayların ardışıklığından oldukça farklıdır.

NDE ile ilişkili inceleme. Son olarak, nöbetler ve elektrokortikal stimülasyon, ölen akrabalarla iletişim kurma görüntülerini uyandırmaz.

cennet gibi bir ortamda.

serebral anoksi. Beyin metabolizmasında bir oksijen kıtlığı (veya eşdeğer olarak hiperkarbi, karbondioksitte bir artış) halüsinasyon deneyimlerini ortaya çıkarabilir ve bu nedenle, beyin metabolizmasının fizyolojik bir temeli olarak öne sürülmüştür.

NDE (Blackmore, 1991; Rodin, 1980, s. 261-262; Schnaper, 1980; Whinnery, 1997). Gerçekten de deneysel olarak yüksek karbondioksit seviyelerine sahip bazı denekler, vücudun dışında yer aldıkları izlenimi edindiler (Sabom, 1982, s. 176–178). Öte yandan bir çalışmada kalp hastalarında NDE'lerin oranı Parnia ve ark. (2001), deneyimlerin aslında *daha yüksek* NDE sırasındaki oksijen seviyeleri, deneyimsizlere göre. Bir serebral anoksi durumundaki insanlar, ÖDE'nin pek karakteristik olmayan tuhaf görüntülerine ve düşüncelerine sahip olma eğilimindedir. Son olarak, pek çok ÖYD, serebral anoksinin son derece olası olmadığı durumlarda ortaya çıkar. Belki de serebral anoksi, yaşamı tehdit eden birçok olası fizyolojik ipucundan biridir.

ama aynı zamanda deneyimin temel nedeni değildir.

Nöropeptid ve nörotransmitter salınımı. Bazı yazarlar, NDE'nin beyinde limbik sistem ve zamansal sistem üzerinde etkili olan spesifik nörokimyasalların ani salınımından kaynaklandığını öne sürdüler.

lob.

Örneğin, Carr (1982), Jansen (1990) ve Jourdan (1994), endorfinlerin veya endopsikosinlerin katılımını önerir. Bu afyon benzeri nörokimyasalların analjezik etkilerle ilişkili olduğu bilinmektedir. psikolojik iyi olma duygusu.

Morse, Venecia ve Milstein (1989) benzer bir model önermektedir ancak nöropeptidlerden ziyade nörotransmitter serotonine dayanmaktadır. Bunun altında Nörolojik bir etkisi serotonerjik değişikliği değiştirmek olan duygusal veya fizyolojik stres ile ilişkili yaşamı tehdit eden bir durumu hesaba katar. aktivite. Bu da temporal lobun aktivasyonuna yol açar.

NDE'nin genetik olarak damgalanmış olduğu varsayılmaktadır.

Saavedra-Aguilar ve Gómez-Jeria (1989), hem endorfin hem de

limbik sistem, temporal lob ve diğer

beynin bağlantılı bölgeleri.

Bu sınıf teorilere karşı çıkan Sabom (1982, ss. 171-172) endorfinlerin bilinen analjezik etkilerinin, NDE'nin tipik süresi olan saniye ile dakikalardan çok daha uzun sürdüğünü ileri sürer. Endorfinler ayrıca güçlü halüsinojenler değildir; bu, Blacher'in (1989) salt nörokimyasal açıklamaların yeterince açıklayamadığı iddiasına dayanan bir gerçektir.

NDE'lerin nispeten spesifik algısal benzeri içeriği. Örneğin, cennetsel bir alemin görüntülerinin temporal lobda genetik olarak kodlandığını varsaymak gerçekçi midir? Ek olarak, bu teoriler henüz kanıtlanmamıştır.

NDE'nin bilinen tüm bağıntılarını barındırır. **İlaçlar.** Bazı NDE'ler, belirli tıbbi ilaçların, özellikle anesteziklerin etkisi altında ortaya çıkar. Belki NDE bu tür ilaçların bir etkisi olarak açıklanabilir. Öte yandan, NDE'lerin özellikleri oldukça fazladır.

ilaca bağlı halüsinasyonlar olarak reddedilmeye özel. İkincisi, insanlar arasındaki değişkenlikleri açısından dikkate değerdir ve diğerlerine göre daha tuhaftırlar.

NDE. Uyuşturucu halüsinasyon teorisi de sınırlı bir genelliğe sahiptir, çünkü çok sayıda NDE, muhtemelen çoğunluğu, ilaç zehirlenmesi.

Büyük kortikal disinhibisyon. Siegel (1980), NDE'lerin büyük kortikal disinhibisyondan kaynaklandığını öne sürdü; bu, Blackmore'un (1993a) deneyimi "ölmekte olan bir beyin" eseri olarak betimlemesinde yinelediği bir görüş. Bu nedenle, belirli durumlarda (hayatı tehdit eden olaylar dahil) kontrol Merkezi sinir sisteminin rastgele aktivitesi üzerinden kaybedilen bilinç ve sistemin bu içsel durumu anlamlandırma çabalarını yansıtır.

aktivite. Siegel'e göre bunun bir etkisi, benliğin fiziksel bedenle özdeşleşmesini yok etmektir. Bir diğeri optikteki endojen aktivite içindir. algısal benzeri bir deneyim olarak yorumlanacak yol; özellikle, optik yolun içsel yapıları hakkında bilgi, karanlık tünel şeklindeki bir yapının deneyimi için bir temel haline gelir. Siegel, teorisini desteklemek için, benzer ilaçların neden olduğu deneyimlerin unsurlarına işaret eder. NDE'ninkiler.

Yine, bu teori altında, NDE'de bulunan belirli öğeler kümesinin neden tipik olarak yalnızca uyuşturucu deneyimlerinin bazı izole bileşenleri olarak ortaya çıktığına ilişkin bir sorun vardır. Ayrıca, eğer Siegel'in açıklaması tünel etkisi doğrudur, uyuşturucu halüsinasyonlarında olduğu gibi NDE'de de "form sabiti" denen birçok başka deneyim olmalıdır.

bunlar NDE'lerde bulunmamalarıyla dikkate değerdir. Son olarak, bir NDE'de "sınırsız beyin" neden ölen akrabaların anılarını aktive etsin ki? yaşayan akrabaların değil mi (Serdahely, 1996)? Bu nedenle, Siegel ve Blackmore'un yaklaşımı bazı yeni özelliklere sahip olsa da, NDE'lerin bileşenlerini barındırmak için gerekli tutarlılıktan yoksundur.

Psikolojik Teoriler

Duyarsızlaşma. Pek çok klinisyen, özellikle Russell Noyes (1979), ÖDE'yi duyarsızlaşmanın bir örneği olarak sınıflandırmaya meyillidir. Duyarsızlaşma, kişinin vücudundan psikolojik olarak ayrılmasını gerektirir; NDE durumunda duyarsızlaşma, algılanan ölüm tehdidine karşı savunmacı bir psikolojik tepki olarak kabul edilecektir. NDE'nin benzer bir tasviri Roberts ve Owen (1988) tarafından geliştirilmiştir.

Öte yandan, tanım gereği duyarsızlaşma, yalnızca bedenden psikolojik olarak ayrılma duygusunu değil, aynı zamanda çok fazla kafa karışıklığını da içerir.

kişinin benliğinin kimliği ve gerçekliği üzerine. Duyarsızlaşmış birey, kendisinin bir kişi olmadığını hisseder. Bu kesinlikle ÖYD'nin bir özelliği değildir: deneyimler tipik olarak ÖYD sırasında benlik algılarının güçlü, açık ve normal uyanık bilinçten bile daha gerçek olduğunu bildirirler.

Duyarsızlaşma teorisi ayrıca bireyin ilk önce algıladığını varsayar.

yaşam için bir tehdit ve daha sonra psikolojik bir savunma olarak bir NDE'ye sahiptir. Sabom (1982, s. 162-163), deneyimin ÖYD'nin başlamasından sonraya veya bazı durumlarda ÖYD'nin kendisinden sonrasına kadar yaşamı tehdit eden durumu anlamamış gibi görüldüğü durumlar olduğunu öne sürer.

(ayrıca bkz. van Lommel ve diğerleri, 2001).

motive edilmiş fantezi. Yukarıdaki teorinin daha hafif bir biçimi, "savunma fantezisi" ögesini korur, ancak duyarsızlaşma kavramından vazgeçer. Bu yaklaşım, özellikle psikanalitik okulla ve daha genel olarak bir psikiyatrik yönelimle ilişkilidir.

Fantezinin gerçek motivasyonel temeli, narsisizm (Rank, 1971), ölümün inkarı (Ehrenwald, 1974; Greyson, 1981; Sagan, 1979) veya temel bir felaket korkusu (Gabbard & Twemlow,

1991). Fantazinin içeriği, deneyimin inanç sisteminden (Norton & Sahlman, 1995) ve Hollywood filmlerindeki cennet tasvirleri (Vaisrub,

1977) ve hatta NDE'nin kendisinin medya hesapları (Walker, 1989).

Bu teorinin bir örneğinde van Lommel ve ark. (2001) bu

derin bir bilinçsizlik durumu sırasında birçok ÖYD meydana gelebilir.

French'i (2001), deneyimin kortikal aktivitedeki "boşluğu doldurmak" için geriye dönük olarak oluşturulmuş bir fantezi olduğunu iddia etmeye sevk etti. Bu basit bir teori ve belki de çok fazla. Böylece teorinin motivasyonel bileşeni neredeyse totolojiktir: özünde öyle görünüyor.

deneyimlerin ölümden sağ çıktıklarına dair bir izlenime sahip olduğunu önermek, çünkü ölümden kurtulmak isterler. Bu teoriye göre, aynı zamanda ÖYD'lerin ortaya çıkışı ile dindarlık arasında güçlü bir korelasyon beklenebilir.

deneyimin süresi, ancak yukarıda belirtildiği gibi böyle bir korelasyon yoktur.

NDE'lerdeki diğer tutarlılıklar "fantezi" görüşle pek uyumlu değil. Neden bu kadar çok deneyim bir tünelden ya da karanlıktan geçmeyi hayal etsin ve deneyimlerin "cennet" vizyonu neden bu kadar benzer ama neden bu kadar benzer olsun ki?

aynı zamanda İncil'deki klişenin aksine? Eğer bu imgeler toplumsal olarak şartlandırılmışsa, nasıl, neden ve kim tarafından yayılıyorlar? Eğer

NDE, kısmen, Avrupa'da dağıtılan deneyimlerin açıklamalarına dayanmaktadır.

medya, halkın deneyime aşinalığı arttıkça NDE'ler neden giderek daha homojen veya klişeleşmedi? Genel olarak, bu ekolün teorisyenleri ÖDE'nin ayrıntılarına o kadar üstünkörü bir şekilde dikkat ederler ki, insan motive olmuş fantezi teorisinin gerçek olduğunu öne sürmeye meyillidir.

kendini motive eden fantezi. Belki ikinci değerlendirme çok serttir, ancak

Gerçek şu ki, ÖDE hayali bir olay olarak betimlenecekse,

deneyimin her bir ögesinin hayali kökenlerini daha kesin bir şekilde açıklamak için gereklidir. Bir sonraki psikolojik teori yapmaya çalışır

sadece bu.

arketipler. NDE öğelerinin ortaklığını açıklamanın bir yolu, bu görüntülerin (tünel, ışık, "mevcudiyet", cennetsel manzara) beyne "bağlandığını" varsaymaktır. Yani, tüm kültürlerden ve tüm çağlardan insanlar, belirli zihinsel imgeler veya *arketipler* ortak insanlığımızın mitolojik unsurlarını oluşturan Bu arketipler varlığı açıklamak için tutulur.

örneğin, farklı kültürlerin folklorundaki paralel temalar. İlk olarak Jung (1954/1971) tarafından öne sürülen arketip kavramı, Grosso (1981), Heaney (1983) ve Quimby (1989) tarafından ÖDE'ye uygulanmıştır. Ölüme yakın arketipsel görüntü, Grosso tarafından insan ırkının "mümkün olan en iyi ölüm yolu" konusundaki fikir birliği paradigması olarak tasavvur edilir ve teleolojik işlevi, bilincin nihai hale geçişini yapılandırmaktır.

ölüm noktasında tamamlama.

Öte yandan Jung, önerdiği arketipsel imgeleri doğrulamak için çeşitli kaynaklardan yararlandı, ancak tünel, altın ışık ve benzeri imgeler için kanıt, deneyimle sınırlı görünüyor.

söz konusu. Başka bir deyişle, iddia edilen "ölüme yakın arketiplerin" varlığına dair bağımsız kanıtlar eksiktir. Bu teori nasıl ortaya konabilir?

daha genel bir ampirik test de belirsizdir. Bu koşullarda yapar ÖDE'lerin tek biçimliliğini insanların arketipsel imgelerinin tekdüzeliğine bağlamak pek yapıcı görünmüyor:

bir başkasını açıklamak için bilinmiyor.

NDE'nin mevcut hiçbir nörofizyolojik veya psikolojik teorisinin tatmin edici olmadığını söylemek doğru olur. Bu gerekçelerle Sabom (1982)

NDE'nin "ruhun" cennetsel çevrelere yaptığı geziyi içeren gerçek bir deneyim olması gerektiği görüşüne eğilimlidir. Ayrıca, hiçbir rakip teoriler, ayrılıkçı bir yorumu engeller ve bu zordur.

bunu nasıl kesin olarak yapabildiklerini görmek için: bir bilinç ayrımı

Bedenin bedenden ayrılması, daha ortodoks teorisyenlerin dikkatlerini üzerine odakladıkları türden nörofizyolojik ve psikolojik bağıntılara pekala sahip olabilir. Her ne olursa olsun, NDE'lere ilişkin veriler hala

deneyime ortodoks yaklaşımların terk edilmesi. Özellikle deneyimin bireysel unsurlarının kökenlerinin araştırılması gereklidir,

çünkü mevcut teoriler bu bakımdan kurucu olma eğilimindedir. Bireysel ortodoks teorilerin yetersizliğinin, NDE'nin hayatta kalma hipotezine uygunluğunu arttırdığını iddia etmek için kesinlikle erken. Bu konuyla ilgili daha fazla tartışma için Cook, Greyson ve Stevenson (1998) ve Potts'a bakınız.

(2002).

Çeşitli geleneksel psikolojik faktörlere tek başına veya kombinasyon halinde başvurmak, yine de deneyimin yeterli bir açıklamasını sağlayabilir. Özellikle, Twemlow ve Gabbard'ın (1984) ve Council, Greyson ve Huff'ın (1986) soğurulma için yüksek kapasite bulmasından çok az şey yapılmıştır.

deneyimler arasında akıl yürütme. Ayrışmanın bu yönüne, müttefik bir fenomen olan dış olayla ilgili olarak önemli ölçüde daha yakından dikkat edildi.

beden deneyimi; sonuncusu bir sonraki bölümün konusudur.

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

ölüme yakın deneyim (NDE)

Raymond Moody

Kenneth Yüzük

Michael Sabom

negatif NDE

Dindarlık

ön bilgi
ayrılıkçı teori
nörofizyolojik teoriler
psikolojik teoriler

ÇALIŞMA SORULARI

1. NDE'nin başlıca fenomenolojik unsurlarını tanımlayın.
2. NDE'nin bağıntıları üzerine araştırmaları tartışın.
anlayışımıza her boyutun potansiyel uygunluğu
tecrübe etmek.
3. NDE'nin deneyim üzerinde etkili olduğu yönleri sıralayın ve deneyimin neden bu özel etkilere sahip olabileceğini düşünün.
4. NDE'nin ana teorilerini karşılaştırın ve karşılaştırın. Neyin içinde saygılar, bu teoriler başarısız mı?
5. Hayatta kalma için kanıtsal destek olarak NDE kullanımını tartışın
hipotez.
6. Ölüme yakın bir deneyimin ölümcül bir hastalığa ne faydası olabilir?
hasta? Bu konuya ilişkin değerlendirmemiz ne ölçüde,
NDE'nin ayrılıkçı açıklamasının algılanan yeterliliği?
7. İlk NDE araştırmaları, yalnızca ÖDE deneyimlerine odaklanma eğilimindeydi. Bu yaklaşımın değerleri nelerdir ve eksiklikleri nelerdir?

VÜCUT DIŞI DENEYİMLER

Önceki bölümde belirtildiği gibi, bazı ÖYD'lerde deneyim, bilincin fiziksel bedenin dışında olduğu izlenimine sahiptir. Bu izlenim, olarak adlandırılan *vücut dışı deneyim* veya OBE, ölüme yakın durumlarla sınırlı değildir: çeşitli başka durumlarda ortaya çıkabilir. İlk yazar, HJI, OBE'lerle ilgili literatürü gözden geçirdi (ayrıca bkz. Alvarado, 2000) ve 100'ün üzerinde OBE hesabı topladı. Koleksiyonundan aşağıdaki rapor tipik bir durumu gösterir (Irwin, 1985a, s. 1).

Bu olay birkaç yıl önce yirmili yaşlarımdayken meydana geldi. Yataktaydım ve uykuya dalmak üzereydim ki, "Ben" tavan seviyesinde yatakta vücuduma bakıyordum. Çok şaşırdım ve korktum; hemen hissettim, bilinçliydim tekrar yatakta.

Beden dışı deneyim, farkındalık merkezinin deneyime göre geçici olarak vücudundan uzamsal olarak uzak bir konumu işgal ediyor gibi görüldüğü bir deneyim olarak tanımlanabilir. NDE'de olduğu gibi, OBE gerçek bir olay olarak değil, bir deneyim olarak tanımlanır. OBE'nin bir bilincin bedenden kelimenin tam anlamıyla ayrılması teorik bir deneyimin tanımından ziyade yorumlanmasıdır. OBE, NDE fenomeni ile açıkça örtüşmektedir ve birçok deneyim, her iki terimle de uygun bir şekilde belirtilebilir. Bununla birlikte, iki fenomen eşdeğer değildir: yaşamı tehdit etmeyen koşullarda meydana gelen OBE'ler vardır ve olmayan NDE'ler vardır. benliğin bedene dışsal olduğu izlenimini dahil eder. Olabilir

NDE ile ilgili araştırmaların büyük ölçüde OBE'den bağımsız olarak ilerlediğini merak ediyorsunuz, ancak iki ana faktör var.

bu duruma katkıda bulunmak. İlk olarak, NDE araştırması öncelikle tıbbi bir ortamda gelişti ve şimdi bile NDE araştırmacılarının büyük bir kısmı tıp uzmanlarıdır; Öte yandan OBE araştırması, başlangıçta parapsikologlardan daha fazla ilgi gördü. En azından NDE araştırmacıları, çalışma arkadaşları tarafından “okültistler” olarak görülme korkusuyla, OBE literatürüne herhangi bir atıfta bulunmamaya özen gösterdiler. Bununla birlikte, NDE'leri araştıran sağlık görevlilerinin belki de farkında olmadan, nörologlar

OBE'leri ve diğer otoskopik belgeleri belgeliyor (kelimenin tam anlamıyla, kendini görmek)

1930'lardan bu yana hastalarında deneyimler (bkz. Blanke, Landis, Spinelli & Seeck, 2004; Blanke & Mohr, 2005; Brugger, Regard & Landis, 1997), bu konuda teori oluşturma önceden tanımlanmış olsa da.

bilimsel (Dening ve Berrios, 1994). İkincisi, her bir fenomene yönelik ayırt edici teorik yönelim, farklı düşünce tarzları tarafından kolaylaştırılmıştır.

tanım: NDE tanımlanırken *bağılamsal olarak* veya meydana geldiği koşullarla ilgili olarak, OBE tanımlanır *fenomenolojik olarak* veya içinde deneyimlerin kendileri üzerindeki izlenimiyle ilişkisi. OBE'yi

deneyimsel veya fenomenolojik terimlerle tanımlamak bazı zorluklar doğurur. Örneğin, psikotik bir hasta OBE bildirmişse,

Bu deneyim gerçek bir OBE olarak mı yoksa psikopatolojik bir sanrı olarak mı kategorize edilmelidir? Yukarıdaki tanım altında, bir OBE örneği olarak kabul edilecektir, çünkü o sırada deneyim, vücudun dışında olduğu izlenimine sahipti. Daha fazla araştırma ile olabiliriz

psikotiklerin OBE'lerini normal insanlarınkinden ayırt edebilecek bir konumda, ancak bu aşamada “gerçek” bir OBE ile halüsinasyonlu bir ayırım yapmak küstahça olacaktır. Aynısı için de geçerlidir

Doğru olmayan bilgileri içerdiği gösterilebilen OBE'ler. Hélène Smith'in Mars gezegenine yaptığı beden dışı gezilerin hikayesini hatırlayabilirsiniz (Bölüm 2). Smith'in Mars manzarasıyla ilgili açıklamasının uzay sondalarından elde edilen verilerle çelişmesi, deneyim sırasında Smith'in “ruhunun” bedeninin dışında olduğuna inandığı gerçeğini ve

hesap böylece bir OBE raporu olarak nitelendirilir. Doğrusal ve doğru olmayan OBE'ler farklı bağıntılara sahip olabilir, ancak bu boyut olamaz.

OBE raporlarını kabul etmek veya reddetmek için bir kriter olarak uygun şekilde kullanılmalıdır:

Doğrusal deneyimler, doğru olmayan deneyimlerle aynı temellere sahip olabilir.

Diğer durumlarda, insanlar yaşayan bir bireyin hayaletini gördüğünü bildirir ve ikincisinin bir OBE geçirdiğini iddia eder. Yine, ilgili kişi o sırada vücudunun dışında olduğu izlenimine sahip olmadıkça, böyle bir

kabul edilen tanım kapsamında bir OBE olarak nitelenmeyecektir. OBE'lere ilişkin veriler büyük ölçüde geriye dönük raporlara dayanmaktadır. Bu nedenle, OBE vaka koleksiyonlarından, deneyimlere (OBE'ler) ve deneyimsizlere (OBE'ler) yönelik anketlerden ve OBE uzmanları olarak adlandırılan kişiler tarafından yapılan öz gözlemlerden önemli ölçüde yararlanılır.

Bildirildiğine göre, deneyimi neredeyse istediği zaman tetikleyebilir. Irwin (1985a, Bölüm 2) bu veri kaynaklarının avantajlarını ve sınırlamalarını gözden geçirir; Bu bağlamda, OBE'lere ilişkin bazı bilgilerin dikkate alınması önemlidir.

sadece yukarıdaki kaynaklarda mevcuttur.

Yine de çabalar, OBE indüksiyonunun deneysel yöntemlerinin geliştirilmesine yöneliktir ve amaç, deneyimin laboratuvar araştırmasını kolaylaştırmaktır. yirminci yüzyılın başında yüzyıl Fransız araştırmacıları, bir OBE indüksiyon prosedürü olarak hipnotik telkinlere öncülük ettiler, ancak bu yöntem, güçlü talep özellikleri nedeniyle günümüzde nadiren kullanılmaktadır; yani, özne yalnızca hipnozcinun önerilerine uygun olarak sözlü tepkiler üretebildiğinden,

hipnotik performans, deneysel olarak bir başkasıyla karşılaştırılabilir olmayabilir.

spontan OBE (ayrıca bkz. Tart, 1998).

Daha yakın zamanlarda Palmer (1978c), spontane deneyimlerin meydana geldiği koşulları simüle ederek deneysel OBE'leri başlatmaya çalıştı. Bugüne kadarki en başarılı teknikleri üç temel unsuru içeriyor. bu Birincisi, genellikle ilerleyici kas gevşemesinde kaydedilen bir egzersizle desteklenen bedensel gevşemedir. İkincisi, ya duyu bombardımanı ya da duyu bombardımanı yoluyla öznenin duyuşal çevresinin manipölasyonunu içerir.

ciddi duyuşal kısıtlama ve homojenlik; bu prosedür, bireyin dış algısal işleminden ayrılmasını ve

düşüncede yüksek emilimi teşvik eder. Son olarak, katılımcının istek duymaya teşvik edildiği bir beklenti unsuru veya "zihinsel küme" vardır.

bir OBE ve birinin oluşabileceğine inanmak (Palmer & Lieberman, 1975).

HJI, Palmer'ın tekniklerini keşfettiğinde, uyarılmış deneyimlerin spontan OBE'lere kıyasla oldukça yavan olduğunu buldu.

belirsiz bir dissosiyatif duygudan biraz daha fazlası ile işaretlenmiştir. Talep özellikleri burada da önemli olabilir. Deneysel prosedürler

OBE araştırması, bu nedenle, emekleme aşamasındadır.

Beden Dışı Deneyimin Fenomenolojik Özellikleri

OBE fenomenolojisinin aşağıdaki incelemesi, HJI'nin anketlerden, vakalardan elde edilen verilerin daha önceki derlemesine (Irwin, 1985a, Bölüm 3) dayanmaktadır.
koleksiyonlar ve ustaların kendi kendini gözlemlemesi.

Başlangıçta ve Sonlandırmada Duyular

Ankete katılanların yüzde 20 ila 40'ı OBE'nin başlangıcında belirli duyumlara sahip olduklarını bildirmiştir (Irwin, 1985a, pp. 81-82; Poynton, 1975, p. 116). Dört ana deneyim türü belirtilmiştir. Vurmalı sesler olabilir; yani, OBE vücutu "terk ederken" bir vızıltı, kükreme, tıklama veya çatlama duyabilir. Fiziksel bedendeki titreşimler deneyimlenebilir; bunlar değişir titremeden şiddetli sarsıntıya ve tek bir sarsıntıdan bir dizi titreşime. Katalepsi bazen rapor edilir; bu durum, tam bir katılıkla, bedensel duyum eksikliği veya bedensel kontrol eksikliği olarak tanımlanır. Deneyimin başlangıcı, anlık bir elektrik kesintisi veya kısa bir "zihinsel karanlık" dönemi, ardından deneyimin dışsallaştırıldığı izlenimi verir. Bu başlangıç olaylarından bazıları şunlardır:
aşağıdaki durumda örneklenmiştir (Irwin, 1985a, s. 81).

İlk deneyimim 13 yaşındayken oldu. O sıralar olağan dışı bir şey hatırlamıyorum ya da hiçbir şey hatırlamıyorum.
buna yol açmış olabilir. Uyurken garip bir düşme hissi duydum. Kulaklarımda ve kafamda bir ses vardı, bum bum bum gitti
vb. çok yüksek sesle ve hızlı bir şekilde. Sanırım bir uçağın çıkardığı sese benzetilebilir ama daha çok zonkladı veya titredi. uyanmaya çalıştım ama hissettim dondurulmuş. Tüm vücudumun orada sıkıştığını hissettim.

Başlangıç duyularının deneyim sırasındaki kontrol izlenimi ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Irwin, 1985a, s. 84). Yani, bu fenomenleri deneyimleyen insanlar, daha fazla kontrole sahip olduklarını bildirme eğilimindedir.

OBE'nin daha sonra nasıl ortaya çıktığı hakkında.

Bununla birlikte, başlangıç duyularının arasında bulunduğu vurgulanmalıdır. vakaların azınlığı. Çoğu OBE'de, deneyim aniden

Aşağıdaki deneyimde olduğu gibi, dışsallaştırılmış bir durumda olma izlenimi (Irwin, 1985a, s. 81).

Tavanda olduğumu fark ettiğimde banyoda oturuyordum. odanın köşesinde banyoda kendime bakıyordum. Bir süre sessizce kendimi izledim, ışığın farkındaydım ve aşağı bakıyordum. Sonra aniden korktum ve sahne hızla kayboldu - geri döndüm banyoda bir kez daha zemin seviyesinde.

OBE'lerin çoğunluğunda olduğu gibi bu dava da anında sonlandırıldı. Bununla birlikte, ankete katılanların yüzde 40'a kadarı, vücuda "döndüklerinde" kesin duyumlar aldıklarını iddia ediyor. Bu fenomenler, deneyimin başlangıcıyla hemen hemen aynıdır: anlık bir bayılma, fiziksel bedendeki sesler, titreşimler ve hareketsizlik veya katalepsi hissi. Vücuda dönüş hızlı ise ani bir sarsıntı olarak tanımlanabilir. (Alvarado ve Zingrone, 1997b).

OBE, duygusal bir tepkiyle sonlandırılabilir: Yukarıda sunulan vakaların ikisinde korku, deneyime hemen bir son verdi.

Diğer vakalar, can sıkıntısı, neşe ve "aşkı tüketen" durumu kesip atmaktan bahseder.

OBE'yi kısaltın. Fiziksel bedenin dışarıdan görülmesi, çoğu durumda, görünüşe göre, bu görüşün uyandırdığı duygusal tepki (korku, küçümseme, iğrenme) nedeniyle deneyimi sonlandırabilir.

belki de dikkat tekrar bedene çevrildiği için. OBE'yi yaygın olarak sona erdiren bir diğer faktör, fiziksel bedene dokunulmasıdır.

biri tarafından. Ayrıca deneyim bilinçli olarak bedene "dönebilir".

yapma çabası. Bu nedenle OBE, dikkat bedensel süreçlere çekildiğinde veya bu tür süreçlerden ayrılma sona ermeye başladığında sona erebilir.

Deneyimin İçeriği

Tipik OBE deneyimlerinde, kendilerini fiziksel bedenin yakın çevresinde anında dışlanmış olarak bulurlar, aşağı bakarlar.

çevre üzerinde ve onu görünüşte gerçekçi bir moda içinde algılamak. Uzak diyarlara ve diğer gezegenlere yapılan "astral uçuşlar" eyalet olma eğilimindedir.

Ankete katılanların daha az olması mümkün olsa da, ustanın

Bu tür deneyimleri ortaya çıkarmak için istekli.

Çoğu OBER, kendi vücutlarını uzak bir konumdan gördüklerini bildirdi. Bu, anket vakalarının yüzde 50 ila 80'inin bir özelliğidir (Gabbard & Twemlow, 1984, s. 19; Irwin, 1985a, s. 88). Fiziksel görünüşü

Bir OBE sırasında vücut aşağıdaki açıdan ilgi çekicidir. olarak bilinen psikotik bir durum vardır. *otoskop* bireyin sahip olduğu bir kendi ikizi ile yüz yüze gelme halüsinasyonu. Birkaç psikiyatrist, belirgin fenomenolojik farklılıklara rağmen OBE'yi otoskopi ile eşitlemek ister: örneğin, otoskopide kişi vizyonun halüsinasyon olduğunu fark eder ve bilincin hala fiziksel bedende "olduğunu" kabul eder. Yine de otoskopinin ilginç bir yönü, halüsinasyon gören çiftin genellikle vücudun aynadaki bir görüntüsü olmasıdır.

yanal olarak ters çevrilmiş (karşı tarafa ayrılmış saç, yanlış eldeki alyans vb.). Belki de kendimizle ilgili zihinsel imajımız yanal olarak tersine dönme eğilimindedir, çünkü kendimizin en yaygın üç boyutlu deneyimi bir aynadadır. OBE halüsinasyonlu bir görüntü ise, fiziksel bedenin dışarıdan algısal benzeri bir deneyiminin bu nedenle yanal olarak tersine çevrilmesi beklenebilir. Kesinlik yok gibi

Bu noktadaki veriler, her ne kadar OBE'ler fiziksel bedenlerinin görünüşünü dışsallaştırılmış perspektiften not etseler de, yorumları genellikle "aynaya böyle bakıyorum" şeklinde değil, daha ziyade "yani bu kadar" şeklindedir.

diğer insanlara nasıl göründüğümü.

Çevrenin beden dışı algısı, vakaların yüzde 80'inden fazlasında görsel olarak gerçekçi olarak tanımlanır (Green, 1968a, s. 71). Bazen geniş açılı görme, nesnelerin arkasını görme ve karanlıkta görme gibi bazı garip etkiler meydana gelir, ancak bunlar nadirdir. Diğer yandan,

bazı OBE hesapları, belirli açılardan gerçekçilik eksikliğini ima eder. Örneğin, bir deneyim, fiziksel bedeni 30 fit (9 metre) veya daha fazla bir yükseklikten gördüğünü bildirebilir, ancak bu, fiziksel bedeni görmeyi gerektirecektir.

evin çatısından ve tavanından.

Diğer daha az yaygın özellikler, özellikle yaşamı tehdit eden durumlarda OBE'lerle ilişkilidir (Gabbard, Twemlow & Jones, 1981). Karanlık bir tünelden geçiş, ankete katılanların dörtte biri tarafından rapor edilmiştir (Gabbard & Twemlow, 1984, s. 19; Irwin, 1985a, pp. 93-94);

bu, örneğin beden ile dışsallaştırılmış durum arasında veya natüralist ve aşkın bir ortam arasında bir geçiş sürecini işaret ediyor gibi görünüyor. Parlak bir ışık, bedenden ayrılmış varlıklar ve müzik deneyimleri de

OBE'lerin küçük bir azınlığında, yine çoğu kez yaşamda-tehdit edici bağlam (Alvarado, 2001).

Duyusal Modaliteler

OBE'lerin yüzde 90'ından fazlası görseldir (Green, 1968a, s. 67-68), genellikle sadece görseldir. Diğer duysal modalitelerin katılımı, normal algısal deneyime paralel olma eğilimindedir veya alternatif olarak, maksimum düzeyde sağlamak için oluşturulan görüntülerle tutarlı olduğu söylenebilir.

Normal çevrenin ikna edici temsili. Çok ara sıra bir *duyarsız* OBE bildirilir, yani, deneyim kendini dışlanmış hissedir, ancak herhangi bir çevre hakkında algısal benzeri bir izlenime sahip değildir.

Green'in (1968a, s. 69) yaptığı bir İngiliz araştırmasında elde edilen 300'den fazla OBE vakasında, yalnızca "birkaç" duyu dışı deneyim bulmuştur. HJI'nin koleksiyonunda, herhangi bir algısal benzeri farkındalığın olmadığı tek bir koleksiyon var.

çevre.

Canlılık

Ankete katılanlara göre, algısal benzeri deneyimin canlılığı veya netliği çarpıcı. Yine bunda bazı farklılıklar olabilir

Canlılık olarak saygı, deneysel olarak indüklenen OBE'lerde genellikle düşüktür.

Kontrol

Bazı OBER'ler, deneyimlerinin içeriğini bir şekilde kontrol edebildiklerini bildirmektedir. HJI'nin araştırmalarından birinde (Irwin, 1985a, s. 100) deneyicilerin yüzde 46'sı bu iddiada bulundu. Ankete katılanlar ve ustalar arasında bu tür bir kontrolün tamamen bilişsel olduğu konusunda genel bir fikir birliği vardır:

dikkati "fiziksel" çaba harcamaktan ziyade arzu edilen bir duruma yönlendirme meselesi. Çoğu zaman kontrol, şunlarla ilgili olarak gerçekleştirilir: dışsallaştırılmış benliği olmayı arzular; Bazı hesaplara göre deneyim, o sırada yeri bilinmeyen bir kişiye yönlendirilebilir. Bazı OBER'ler, nesnelerin doğasının ve varlığının

beden dışı durumda manipüle edilebilir. Kadınlar daha fazla rapor verme eğilimindedir. erkeklere göre OBE içeriği üzerinde kontrol (Irwin, 1985a, s. 101). İçerik dışındaki hususlar kontrole tabidir. Bunlar, deneyimin sona ermesini ve beden dışı veya *parasomatik* biçim. Yine birçok OBE'nin çok kısa olduğu belirtilmelidir. ve o kadar rahatsız edici ki kontrol fikri aklından bile geçirilmiyor.

natüralizm

OBE'lerin yaklaşık yüzde 80'i tamamen natüralisttir. Muhtemelen bu rakam kısmen bir tepki yanlılığını yansıtıyor: aşkın bir ayara sahip bir OBE daha fazla deneyim tarafından fantezi olarak kolayca reddedilir ve bu nedenle rapor edilmez.

Natüralist vakaların dünyayı algılandığı gibi değil, kavrandığı gibi ilişkilendirme eğiliminde olduğuna dair bazı öneriler var. Bu nedenle duyuşal eksiklikleri olan kişiler genellikle bunların bir OBE'de bulunmadığını bildirir (Green, 1968a, pp. 32-33;

Irwin, 1987c).

Daha önce belirtildiği gibi, aşkın deneyimler, yaşamı tehdit eden koşullar altında daha sık meydana gelme eğilimindedir (Gabbard ve diğerleri, 1981).

doğruluk

Deneyimler tipik olarak kendi natüralist OBE'lerini tamamen gerçeğe dayalı olarak sunarlar. Bununla birlikte, beden dışı algının doğruluğu, kanıtlanmak yerine, genellikle varsayılır: eğer deneyim, bireyin gerçek yaşam ortamının hafızası, o zaman doğru olduğu kabul edilir. OBE'lerin doğruluğunun araştırılmasının bir yolu, beden dışı durumdaki bir kişinin duyuşal olarak erişilemeyen bilgileri elde edip edemeyeceğini görmektir. İçinde

Palmer (1979) tarafından yapılan anket, OBE'lerin yaklaşık yüzde 15'inin bu şekilde bilgi edindiğini iddia etti. Deneyde indüklenen OBE'ler sırasında testler (örneğin, Palmer & Lieberman, 1975) denekler, uzak hedefleri istatistiksel olarak anlamlı bir dereceye kadar tanımlayabilmiştir. Bu atfedilebilir

HJI'nin öğrencilerinden biri tarafından yürütülen bir çalışmada (Smith & Irwin, 1981) olmasına rağmen, ESP kullanımına yönelik olarak, doğrulanabilirlik ile bağımsız olarak değerlendirilen "OBEness" arasında bir korelasyon bulunmuştur; yani, uyarılmış deneyim ne kadar spontane bir OBE gibiyse, deneyin açıklaması o kadar doğruyd.

uzak bir hedefin. Bu nedenle, OBE'lerin yalnızca fantezinin yapamayacağı bir dereceye kadar doğru olabileceğine dair bazı göstergeler vardır. Bu konuda daha fazla araştırma nokta garantilidir.

Bazı OBE'lerde yine de doğru olmayan unsurlar ortaya çıkar. Bir vakada (Crookall, 1972, s. 89-90), yatak odası penceresinde var olmayan parmaklıklardan bahsedildi; bu çubukların sembolik bir anlamı var gibiydi odasından “çıkmasını” engelleyen deneyim için.

Astral Beden ve Astral Kordon

Bazı OBER'ler, dışsallaştırılmış benliklerinin belirli bir biçime sahip olduğunu bildirirler. Okült literatürde buna “astral beden” denir; parapsikolojik çalışmada da olarak bilinir *parasomatik* biçim. İnsidans tahminleri parasomatik formların yüzdesi, deneyimlerin yüzde 15'inden yüzde 84'üne kadar geniş ölçüde değişmektedir (Irwin, 1985a, s. 114), ancak eğilim, OBE'lerin küçük bir çoğunluğunun parasomatik olması yönündedir. Dahası, iddiaya göre bile *asomatik* OBe'nin yaşayabileceği deneyimler biçimsiz dışsallaştırılmış benliğin uzamsal boyutları olduğunu ima eder. Örneğin, dışsallaştırılmış benliğin içinden “sıkmak” zorunda kaldığı söylenebilir. küçük bir boşluk ya da “ayakta” olmak.

Parasomatik form en yaygın olarak fiziksel bedenin bir kopyasıdır. Birkaç eski deneyim, astral bedenlerini fiziksel zirvedeyken kendilerini Bazen parasomatik form bir nokta veya küçük bir küre olarak lokalize olurken, diğer durumlarda boyutları daha belirsizdir, bir bulut, bir sis veya bir bulut olarak tanımlanır. ışık bandı.

Araştırma vakalarının yaklaşık yüzde 20'sinde (Irwin, 1985a, s. 125) parasomatik biçim, fiziksel bedene kordon benzeri bir yapıyla bağlıdır. Bu sözde *astral kord* bu vaka koleksiyonlarında daha yaygındır hangi spiritüalist inanişaya yanıt verenler sık görülür; burada yapı “gümüş kordon” olarak bilinir. Çok daha az yaygındır çağdaş vakalar ve laboratuvar kaynaklı deneyimlerde çok nadirdir. Bildirildiğine göre kordon, fiziksel bedene alında veya solar pleksis bölgesinde birleşebilir; astral bedenle bağlantısı genellikle sırtttadır. Deneyimlerin astral korda sahip olduğunu bildirdiği durumlarda, genellikle görmüş olmasına dayanarak, ancak bazen sadece bir kanıt olarak kanıtlanır.

fiziksel bedene doğru çekilme hissi. Birçok deneyim var
kordon kırılırsa ölümün kaçınılmaz olacağı izlenimi.

Deneyim Sırasındaki Psikolojik Süreçler

Deneyimler, bir OBE'deki psikolojik durumlarını rahatlamış uyanıklık, zihinsel berraklık ve zahmetsiz konsantrasyon olarak karakterize etme eğilimindedir. Bilişsel terimlerle OBE, psikolojik emilim olarak bilinen durum olan dikkat dağınıklığına ve toplam katılıma karşı bir dirençle işaretlenir. Bu hatırlatıyor

Deneyimin, dikkat kaybı veya kesintisi ile sonlandırılabilmesine dair daha önceki öneri. Ancak, OBE sırasında bu emilen durumun tipik olarak zahmetsiz bir şekilde elde edildiğini ve sürdürüldüğünü unutmayın. Bu nedenle, deneyimler OBE'nin bilişsel süreçlerini içsel olarak değil, içsel olarak tasvir eder.

odaklanmış dikkat (Maitz & Pekala, 1991) değil, daha çok sürükleyici, Dışa dönük veya algısal benzeri bir deneyim. Duygusal olarak, deneyim, aksi halde uyarıcı koşullarda bile, deneyim sırasında sakin, huzurlu ve hatta duygusal olarak kopuk görünüyor. Görünüşe göre güçlü bedensel yandaşları olan herhangi bir duygu deneyimi sona erdirme eğilimindedir.

Oluşma Koşulları

OBE ile ilgili diğer araştırmalar, deneyimin altında yatan faktörleri aydınlatmaya çalışan daha açık bir şekilde süreç odaklıdır. Bu çalışma için iki ana odak, OBE'nin oluşum koşulları ve türleri olmuştur.

deneyime yatkın insanlar.

OBE hangi koşullar altında gerçekleşir? Tartışma kolaylığı için, deneyimin zihinsel durumu ve fiziksel durumu ayrı ayrı ele alınacaktır; Ancak, bu yönlerin olduğu varsayılmaz. bağımsız.

Anket vakalarının yaklaşık yüzde 60'ında, OBE öncesi zihinsel durum, OBE'nin kendisi gibi, sessiz veya sakin olarak tanımlanır. Öte yandan deneyim, duygusal olarak uyandıran durumlarda da ortaya çıkabilir.

ölümle yüzleşme; bu, vakaların yüzde 25 ila 40'ında bulunur (Irwin, 1985a, s. 144-145).

O zaman OBE çok çeşitli zihinsel durumlar altında ortaya çıkabilir gibi görünebilir, ancak aslında bundan daha spesifik olabiliriz. Irwin (1985a, s.

146) bir grup OBE'den OBE öncesi zihinsel durumlarını on puanlık bir ölçekte derecelendirmelerini istedi. Onbeş, duygusal uyarılmalarını düşük olarak değerlendirdi (1, 2, veya 3); dokuzu bunu yüksek (8, 9 veya 10) olarak değerlendirdi; ve yalnızca iki katılımcı orta dereceli derecelendirmeleri seçti. Aşırı uyarılma yönündeki bu eğilim istatistiksel olarak önemlidir. Bu gerekçelerle, OBE'nin şu durumlarda meydana geldiği önerilebilir:

kortikal uyarılma seviyesi aşırıdır (yüksek veya düşük), belki deneyim için alışılmadık derecede aşırı.

Bu noktada, geçmiş OBE araştırma metodolojisine ilişkin bir uyarı girmek uygundur. OBE'lere ilişkin fenomenolojik araştırmaların çoğu, çeşitli bilinç durumları altında meydana gelen vakalar hakkında. Stanford (1987b), OBE fenomenolojisinin bağıntılarının olduğu konusunda uyardı.

deneyimin gerçekleştiği bilinç durumuna göre değişiklik gösterebilir. Ek olarak, Blackmore (1986b) ve Irwin (1986a), kasıtlı olarak uyarılmış ve spontane deneyimler biraz farklı fenomenolojiye ve bağıntılara sahip olabilir. Glicksohn'un deneysel çalışması (1991), uyarılmış anormal deneyimlerin öznel niteliklerinin, öznenin kişiliğinin ve duysal çevrenin yönleri tarafından birlikte belirlendiğini öne sürer. Gelecekteki araştırmalar yararlı bir şekilde şu konulara daha yakından dikkat edebilir:

bu daha karmaşık etkileşim etkilerinin doğası (ayrıca bkz. Alvarado, 1997).

Deneyim Öncesi Fiziksel Durum

Birçok OBE, duysal girdi minimum olduğunda veya duysal yoksunluğa yaklaşan koşullar altında meydana gelir. Yatakta yatmak veya meditasyon yapmak, deneyim için ortak bağlamlardır. Diğer uçta, deneyim, yerel davulların ritimleri ve davulların danslarıyla ilişkili trans durumlarında olduğu gibi, duysal bombardıman veya aşırı yüklenme ile de hızlandırılabilir.

dönen dervişler; HJI koleksiyonundaki bir vakada deneyim şuydu:

çok yüksek sesle rock müzik dinlemek. Yine muhtemelen bu fiziksel durumlar kortikal uyarılma yoluyla etkilerini gösterirler.

Aynı zamanda, fiziksel hareketsizlik faktörü daha yakından incelemeyi garanti eder. OBE'lerin yüzde 90'ından fazlası (Green, 1968a, s. 50), kişi fiziksel olarak hareketsizken (yatarken, otururken vb.) ortaya çıkar. Bu öneriler OBE için somatik (kinestetik ve proprioseptif) stimülasyon eksikliğinin önemli bir durum olduğunu. Bunun için daha fazla kanıt, son 100 yılda nörolojik literatürde yayınlanan 11 OBE vakasının anketinden gelir; bu vakalarda, deneyimlerin yüzde 86'sı, deneyim yatarken meydana gelirken, 8 otoskopik vakanın yüzde 38'i (ki insanlar, kişi dışı uzayda kendilerinin ikizini görürler ama kendi bedenlerinin dışında hissetmezler) ve ayrıca 8 ısıoskopik vakanın yüzde 38'i (kişi dışı çiftin görüldüğü ancak deneyimin emin olmadığı bir ara deneyim biçimidir). kendileri kendi bedenlerinin içinde veya dışındadırlar (Blanke ve Mohr, 2005). Başka bir deyişle, OBE'ler, kişinin bedensel süreçlerle temasının kesilmesine yol açan proprioseptif ve dokunsal geri bildirim eksikliği tarafından kolaylaştırılıyor gibi görünmektedir. Bu aynı zamanda bedensel süreçlere gösterilen dikkatin deneyimi sona erdirdiğinin göstergesiyle de uyumludur. OBE sırasında deneyimin fiziksel olarak aktif olduğu vakaların yüzde 5 ila 10'unda, faaliyetlerin önemli bir çoğunluğu otomatiktir (örneğin yürüme) veya ilgili birey için otomatik olacak şekilde çok fazla uygulandı (örneğin, Bakan vaaz okuyor). Bilişsel terimlerle, bu otomatik etkinlikler ihmal edilebilir miktarda dikkat gerektirir, yani birey, bedensel süreçlerden ayrılırken onları.

İndüksiyon Süreçleri

Mistik deneyimler üzerine birçok yorumcu, OBE'nin kasıtlı olarak kendi kendini uyarması için ayrıntılı programlar yayınlamıştır (Rogo, 1983).

Bunların çoğu titiz bilimsel araştırmalara tabi tutulmamış olsalar da, bir kaynak olarak dikkate alınmaya değerlerdir. *hipotezler* deneyimin ortaya çıkması için kritik faktörler hakkında. İlk bakışta, ne kadar yorumcu varsa o kadar önerilen OBE tümevarım tekniği vardır, ancak ezoterik hile bir kez ortadan kaldırıldığında bazı tutarlılıklar tespit edilebilir (Irwin, 1985a, s. 155-170). Fiziksel

ve zihinsel rahatlamaya özel bir önem verilerek bazı

yukarıda yapılan öneriler. Zihinsel imgelerin kullanımı yaygın bir özelliktir; bunun kendi iyiliği için mi yoksa kişinin dikkatini çekmek için mi önemli olduğu açık değildir. Kesinlikle dikkat veya özümseme temel bir faktör olarak görülür: birçok program, dikkati belirli bir düşünce veya nesneye odaklamak için yönergeler içerir ve hatta bazıları toplamda bir miktar hazırlık eğitimini teşvik eder.

emilim. Örtük veya açık olarak tüm tekniklerin genel bir diğer özelliği de beklentidir: takip eden birey.

önerilen herhangi bir göreve başlama programı, bir OBE'nin gerçekleşmesini beklemektir.

deneyim

OBE'nin doğası hakkında daha fazla içgörü, bu deneyimlere sahip insan türlerinin belirlenmesiyle elde edilebilir.

insidans

Genel nüfus arasında çok az OBE araştırması yapılmıştır, ancak buradaki insidans tahminleri yüzde 8 ila 15 arasında değişiyor (Blackmore, 1984a; Palmer, 1979).

Nörolojik bağlamın dışında, en sık hedef kitle üniversite öğrencileri olmuştur. Kendi çalışmalarında (Irwin, 1985a, s.

174) HJI, Avustralyalı psikoloji lisans öğrencilerinin yüzde 20 ila 48'inin bu deneyime sahip olduğunu bulmuştur. Bu rakamlar diğer ülkelerden alınan verilerle karşılaştırılabilir. Üniversite öğrencileri arasında rapor edilen OBE'lerin daha yüksek insidansı, daha iyi hafıza, daha yüksek kendini gözlemlene kapasitesi, deneyimin yeniliği, daha fazla bilgi gibi çeşitli faktörleri yansıtıyor olabilir.

“tuhaf” deneyimleri kabul etmeye istekli olma, akademisyenlerin anketlerine daha fazla sempati duyma ve psikotropik ile daha sık deneyler ilaçlar.

Anketler ayrıca, deneylerin çoğunluğunun birden fazla OBE'ye sahip olduğunu göstermektedir (örneğin, Palmer, 1979). Deneyim, birey için günlük bir deneyim olmasa da, yine de dikkate değer bir şekilde görünüyor. nüfus bazında tanındık.

Yaş

OBE, yaşamın herhangi bir zamanında ortaya çıkabilir, ancak mevcut veriler, deneyimin belirli bir yaşam evresinde daha yaygın olup olmadığını belirtmek için yeterli değildir. 12 yaşındaki çocuklar OBE'leri kolayca kabul etseler de (Glicksohn, 1990), görünen o ki, deneyim beş yaşından küçükken rapor edilen çok az vaka meydana gelmiştir (Irwin, 1985a, s. 179; Blackmore & Wooffitt, 1990). Öte yandan, bu dönem için hatırlama güçlükleri var (okul öncesi yıllarınızdan kaç deneyim hatırlıyorsunuz?) ve çok küçük çocukların doğrudan sorgulanması, yanıt yanlılığı ve anlama eksikliği gibi metodolojik sorunlarla doludur.

Cinsiyet

Koleksiyonlarda, kadın deneyimlerinden erkeklerden daha fazla hesap var. Bununla birlikte, anket verilerinden yola çıkarak cinsiyet, OBE'nin ortaya çıktığı koşullarla bağlantılı olmasına rağmen, deneyimin insidansında önemli bir faktördür (Irwin, 1985a, s. 181): örneğin, esrar zehirlenmesi altındaki OBE'ler erkekler için daha olasıdır, çünkü muhtemelen ortalama olarak erkekler daha ağır esrar kullanıcılarıdır (Tart, 1971, s. 105).

Diğer Demografik Değişkenler

OBE açıkça eğitim seviyesinden, medeni durumdan, sosyal sınıftan ve gelirden bağımsızdır. Dindarlık, OBE'nin ortaya çıkışını veya OBE içeriğinin belirli yönlerinin görülme sıklığını etkilemez (Irwin, 1985a, s. 186–189).

OBE'de ırk ve kültürün olası rolünü değerlendirmek için çok az veri vardır. kültürler arasında farklılıklar vardır *inanç* içinde bir OBE'nin olasılığı, bir OBE'ye sahip olabileceği düşünülen insan türleri ve bir OBE'nin meydana geldiği koşullar (Sheils, 1978). Bazı nitel kanıtlar, kültürün

OBE içeriğini etkileyebilir. Örneğin, belirli ilkel kabilelerin şamanları “büyülü bir uçuşa” sahip olduklarında, parasomatik bedenlerinin genellikle kabilenin totem hayvanının şekli.

Ön bilgi

Kesinlikle OBE, deneyimin fenomen hakkında önceden bilgisi olmadan gerçekleşebilir. Anket vakalarının yaklaşık yüzde 50 ila 60'ı böyle bir bilgi olmadan gerçekleşti. Ayrıca, ön bilgi, deneyimin çeşitli unsurlarının ortaya çıkışını etkilemiyor gibi görünmektedir, buna duyular da dahildir.

başlangıç ve bitişte, bir astral bedene sahip olma ve deneyim üzerinde kontrol sahibi olma izlenimi (Irwin, 1985a, s. 192–196).

Kişilik

Çeşitli çalışmalar OBe'nin kişiliğini araştırdı. Gabbard ve Twemlow (1984, s. 32), “tehlike arayışı”nda deneylerin nispeten düşük olduğunu bulmuşlardır, ancak araştırmaları için kontrol grubu bu sonucu belirsiz kılmaktadır. HJI, öğrenci deneyimleri arasında bu eğilimi bulamadı (Irwin, 1980c).

Gackenbach (1978/1979), çok sayıda OBE'ye sahip kişilerin daha sınırsız, hayal gücü yüksek, radikal ve bohem olduğunu bildirmektedir. Benzer şekilde, McCreery (1997), OBE'lerin bir türe katılmaya meyilli olduğunu bulmuştur.

uyumsuz olmayan sihirli düşüncenin OBe'nin bu “geleneksel olmayan” profili yanıltıcı olabilir. Nispeten bohem olan insanlar, doğaları gereği deneyime karşı daha duyarlı oldukları için değil, daha derinlere dalma olasılıkları daha yüksek olduğu için daha fazla OBE'ye sahip olabilirler.

okültizm ve dolayısıyla OBE indüksiyon teknikleri ile deney yapmak.

Kullanmak/Jackson *Kişilik Envanteri*, Myers, Austrin, Grisso ve Nickeson (1983), OBE'lerin daha geniş bir ilgi ve zevke sahip olduğunu buldu.

deneyimsizlerden daha karmaşık. Ancak araştırdıkları nüfus, bir Cizvit kolejinin öğrencilerinden oluşuyordu. Verilerinin söylemesi mümkün

OBEing olmayan Cizvit kolej öğrencileri hakkında, onların hakkında yaptıklarından daha fazla

OBe'nin kişiliği. Verilerin üniversite öğrencisi normlarıyla karşılaştırılması

bu görüşü desteklemektedir.

Irwin (1985a, s. 201) ne dışadönüklük ne de nevrotiklik ölçeklerinde deneyimliler ve deneyimsizler arasında herhangi bir fark belirlemedi. *Eysenck Kişilik Envanteri*. Tobacyk ve Mitchell (1987a) ayrıca OBE ile kaçınma önlemleri arasında bir ilişki olmadığını bildir savunma tarzları, narsisizm ve sosyal istenirlik.

Bilişsel yetenekler

OBER'lerin görüntü becerileri biraz incelemeyi garanti ediyor. OBE hayali bir deneyim ise, biraz el becerisi gerektirmesi beklenebilir. yakın bir noktadan gözlemlenirse kişinin fiziksel bedeninin ve yakın çevresinin nasıl görüneceğine dair canlı bir görüntü oluşturmak için imgeleme becerileri.

tavan.

Birkaç parapsikolog, canlı görsel imgeler üretme ve bu tür imgeleri kontrol etme veya manipüle etme yeteneğini incelemiştir. Fark yok deneyimler ve deneyimsizler arasındaki ilişki, anket ölçümleriyle oluşturulmuştur (bir inceleme için bkz. Irwin, 1985a, s. 260-277). Biraz Bununla birlikte, görsel imgeleme yeteneğinin performans ölçütleri önemli sonuçlar. Cook ve Irwin (1983), OBE'lerin bir nesnenin çeşitli perspektiflerden nasıl görüneceğini yargılamada nispeten usta olduklarını belirlediler (ayrıca bkz. Amorim'in metodolojik olarak ilginç makalesi, 2003) ve Hunt, Gervais, Shearing-Johns ve Travis (1992), OBE'ler ile blok tasarımlarının performansı ve

gömülü rakamlar testleri.

HJI, genel görsel imgeleme becerilerinin dahil edilmesine ek olarak, kinestetik ve somaestetik imgelemenin, deneyimlerin kendi OBE'leri üzerindeki kontrol izlenimi ile ilişkili olduğunu bulmuştur (Irwin, 1985a, pp. 272-273). Bu, fiziksel beden başka bir şey yaparken dışsallaştırılmış benliğin bir şey yapıyormuş gibi görünmesi için, somatik görüntü gereklidir.

Dissosiyatif Süreçler

OBE'lerin fenomenolojik analizlerinin yanı sıra OBE'nin berrak rüyalar (Alvarado & Zingrone, 1999; Green, 1968a,b; Irwin, 1988a), meditasyon (Palmer, 1979) ve hipnotik duyarlılık (Palmer & Lieberman, 1976) ile ilişkisi, OBE'deki dikkat faktörlerinin olası önemini artırır. Bunun bir yönü, OBE sırasında bireyin bedensel süreçlerle temasının kesilmesi veya ondan ayrılmasıdır. Bu nedenle sorulabilir

eğer bu deneyime özgüyse veya deneyimlerin alışılmış bir eğilimiye. Bu konu kapsamlı bir şekilde araştırılmamıştır, ancak bir anket çalışmasında

HJI, kalıcı olarak düşük bir "vücut" seviyesine sahip olacak deneyimler bulamadı.

bilinç" (Irwin, 1985a, s. 279-280).

OBE'nin bir diğer dikkat çekici yönü, özümsemedir. Deneyimin doğası, OBE'lerin dikkat dağınıklığına direnme kapasitesine sahip olabileceğini düşündürmektedir. Bunun OBE dönemine özgü olmadığı, deneyimcilerin berrak rüyalar ve meditasyona yönelik daha büyük eğilimleri ve onların

hipnoza karşı üstün duyarlılık. Irwin (1980c, 1981b, 1985a), özümseme deneyimlerine sahip olma kapasitesinde deneyimlerin deneyimsizlere göre önemli bir avantajını ortaya koymuştur. Bu sonuç Myers ve ark. (1983) Amerika'da, Glicksohn (1990) İsrail'de ve Dalton, Zingrone ve Alvarado (1999) İskoçya'da. Ayrıca, yüksek olan insanlar

Absorpsiyon puanları deneysel bir OBE indüksiyon tekniğine daha açıktır (Irwin, 1981b). Bu nedenle, psikolojik absorpsiyonun dissosiyatif faktörünün OBE'de önemli bir rol oynadığı görülmektedir. göstergeler de var

yüksek absorpsiyon kapasitesine sahip deneyimlerin, spontan OBE'lerinin bitiminde parasomatik bir form ve duyum bildirme olasılıklarının daha yüksek olduğu

(Irwin, 1985a, s. 287-288).

Soğurma kapasitesiyle güçlü bir şekilde ilişkili bir faktör olan fantezi eğiliminin, OBE'ler arasında OBE'ler olmayanlara göre daha yüksek olduğu bildirilmektedir (Hunt ve diğerleri, 1992; Myers ve diğerleri, 1983; Wilson ve Barber, 1983). Stanford (1987b) raporları

ayrıca çocukluk dönemindeki çeşitli fantezi türlerinin, bireyin OBE'sinin ortaya çıktığı koşullarla farklı şekillerde ilişkili olabileceğini, bu bulgu sonraki bir çalışmada tekrarlanmamasına rağmen (Stanford, 1994). Muhtemelen bu bulguyla ilgili olarak, KDD'ler ile şizofrenik benzeri davranışlara yatkınlık olan şizotipinin "sapkın algılar ve inançlar" faktörü arasında bildirilen bir ilişki vardır (McCreery & Claridge, 2002).

Psikolojik soğurma ve fantaziye yatkınlık dissosiyatif fenomenlerdir. OBE'deki dissosiyatif süreçlerin rolü bu nedenle incelemeyi garanti eder. Henüz bu konudaki ampirik literatür yetersizdir, ancak

Alvarado ve Zingrone (1997a) ve Dalton ve diğerkleri. (1999) bildirmiştir ki OBE, dissosiyatif alanın çeşitli patolojik (duyarsızlaşma) ve patolojik olmayan (emilim) bileşenleri ile ilişkilidir. Son zamanlarda Irwin (2000), en çok disosiasyon alanının yönünü buldu.

OBE'lerin oluşumunun ve sıklığının güçlü bir şekilde öngörücüsü, somatoform dissosiasyon, yani bedensel dissosiasyon eğilimiydi. duyumlar. Dissosiyatif eğilimlerin çocukluk travması tarafından alevlenebileceği göz önüne alındığında (Irwin, 1994c), OBE'deki dissosiyatif süreçlerin rolü, deneyim ve çocukluk travması öyküsü arasında bildirilen bir ilişkiyi de açıklayacaktır (Bergstrom, 1999; Irwin, 1996). OBE'ler ayrıca daha yüksek öz bilince, daha yüksek sosyal fiziksel kaygıya ve deneyimsizlere göre somatoform disosiasyon ölçümünde daha yüksek puan alır (Murray & Fox, 2005a,b). Bu bulgular Irwin'inkileri kopyalıyor (2000) ve OBE'nin belki de kısmen kişinin beden imajından memnuniyetsizliğinden kaynaklanan bir dissosiasyonel beden deneyimi biçimi olduğunu öne sürerler. Bu etioloji, özellikle bunu yaşayanlar için geçerli olacaktır. alkol, uyuşturucu veya travmatik olaylardan kaynaklanan OBE'ler yerine spontan OBE'ler. Bu fikri test etmek için Murray ve Fox (2006), bir ÖDE'nin parçası olarak beden dışı izlenime sahip olanlar ve spontan OBE'si yaşamı tehdit edici bir bağlamda olmayan kişilerde beden imajını incelediler. Bu hipoteze uygun olarak, spontan OBE'ler, somatoform disosiasyon, vücut memnuniyetsizliği ve vücut memnuniyetsizliği ölçümlerinde ÖDE'lerden daha yüksek puan aldı. öz bilinç. Murray ve Fox (2006), bunun bir OBE deneyimlemenin birden fazla yolunun kanıtını sağladığını iddia ediyor ve bizim de yapacağımız gibi. OBE teorileri ile ilgili aşağıdaki bölüme bakınız, bazı OBE'lerin nörolojik bir nedeni olabileceğine dair kanıtlar da vardır. Bununla birlikte, OBE deneyimlerini disosiasyon ölçümleriyle ilişkilendiren araştırmaların çoğunun öz-bildirim araçlarına dayandığı göz önüne alındığında, bu korelasyonların her zaman bir tür yanıt yanlılığından kaynaklanma olasılığı vardır, örneğin raporlamaya hazır olma gibi. bedensel memnuniyetsizlik ve OBE deneyimlerini bildirmek. Bu çok yıllık öz bildirim önlemleri ile ilgili sorun.

ihtiyaçlar

Pek çok OBE'nin içeriği, deneyimin belirli bir kişiyle birlikte olma ihtiyacı gibi bazı sosyal ihtiyaçlara hizmet edebileceğini öne sürüyor. Üzerinde

Öte yandan, sosyal güdülerin eksik olduğu o kadar çok başka durum vardır ki, bu tür güdülerin gerçek olandan çok içeriği etkilemesi muhtemeldir.

OBE'nin ortaya çıkışı.

OBE'nin bir psikanalitik görüşü (örneğin, Rank, 1971), deneyimin narsisizmi yansıttığıdır, yani, deneyimlerin dışarı çıkma ihtiyacı vardır.

fiziksel bedenleri ve herkesin yapabileceği gibi ona hayran olun. Bununla birlikte, HJI'nin araştırmalarından birinde, deneyimler kendi deneyimlerine karşı daha büyük bir saplantı sergilemediler.

deneyimsizlerden daha fazla vücut (Irwin, 1985a, s. 296–297). Tobacık ve

Mitchell (1987a), aynı zamanda OBER'ler ve OBE'ler olmayanlar arasında hiçbir fark gözlemlenmedi. *Narsistik Kişilik Envanteri*. Bu nedenle, narsist bir fanteziye duyulan ihtiyaç, OBE'de olası bir faktör gibi görünmüyor. Gerçekten de durum tam tersi olabilir: OBER'ler vücut ölçülerinde daha yüksek puanlar alırlar.

memnuniyetsizlik ve fiziksel benliklerine daha az güven duyma

sunum, deneyimsizlere göre daha fazladır (Murray ve Fox, 2005a).

OBER'lerin açık ihtiyaçlarının daha geniş tabanlı bir araştırmasında Irwin (1981a), bu insanların daha yüksek bir İç Algılama ihtiyacına sahip olduklarını bulmuştur: bu, kişinin zihinsel süreçleriyle ilgilenmeyi ve bunlara dikkat etmeyi gerektirir. Bu bulgu, deneyimlerin yüksek kapasiteye sahip olduğu yönündeki önceki sonuçla uyumludur.

absorpsiyon için. Bu bağlantıyı daha fazla araştırmak için Absorpsiyon anketinin maddeleri, yanıtlayanın sorularına hitap edecek şekilde yeniden yazılmıştır. *ihitiyaç* emmek için

Bu tür deneyimler için kapasiteden ziyade deneyimler. Yine OBER'lerin iki çalışmada (Irwin, 1985a, s. 303; Irwin, 1985b) bir

absorpsiyon için önemli ölçüde daha yüksek ihtiyaç.

nörofizyolojik korelasyonlar

Birkaç çalışma, bir denek laboratuvarında OBE'ye sahipken nörofizyolojik verileri kaydetmiştir (inceleme için bkz. Irwin, 1985a, pp. 207-210).

Açık nedenlerden dolayı, bu araştırmaların çoğu ustaları denek olarak kullanmıştır. Genel olarak, beden dışı halin tek bağıntısı, derinden gevşemiş olmanın ve bir şeye ilgi göstermenin nörofizyolojik belirtilerini sergilemede usta. Bu bulgular henüz tekrarlanmadı seçilmemiş konular

Deneyimin Etkisi

Bir OBE, deneyimin bazı tutumlarını etkileyebilir. OBE deneyimi ne kadar karmaşıksa, sonradan etkilerin olması o kadar olasıdır (Alvarado & Zingrone, 2003a). Birçok OBER'de ölüm korkusu azalır (Irwin,

1988b; Osis, 1979). Yaşamı tehdit eden koşullar altında meydana gelen bu OBE'ler, özellikle ölümü, ölüm olarak görme eğilimi ile ilişkilidir.

ödül ve meşruiyetten sonraki bir yaşama yol açar (Irwin, 1988b). Birey, eğer birey varsa, deneyim muhtemelen manevi terimlerle yorumlanacaktır.

önceden dindardı veya OBE ölümüne yakın koşullarda meydana geldiyse (Gabbard ve diğerleri, 1981); ancak, OBE genellikle ateistlerde din değiştirmeye ilham vermez (Irwin, 1985a, s. 215-216; Palmer,

1979, s. 245). Pek çok deneyim psişik fenomenlerle ilgilenmeye başlar ve bu alanda bazı okumalar yapar (Gabbard & Twemlow, 1984, s. 22; Osis, 1979). Çoğu, deneyimin faydalı olduğunu, daha iyi bir deneyim sağladığını düşünüyor.

kendini anlama ve değişen durumların farkındalığını artırma bilinç ve "diğer gerçekliklerin" olasılığı (Gabbard & Twemlow, 1984, s. 23; Irwin, 1988b; Osis, 1979). Çoğunluğu

deneyimler, bu nedenle, başka bir OBE'ye sahip olmaktan mutluluk duyacaktır.

Beden Dışı Deneyim Teorileri

OBE'ler ve bunların bağıntıları nasıl açıklanacak? Genel olarak konuşursak, OBE teorileri iki kategoriye ayrılır. İlk olarak şunlar var:*eksomatik teoriler*;bir OBE'de fiziksel olmayan bir varoluş unsurunun kelimenin tam anlamıyla vücuttan ayrıldığını ve daha sonra ona geri döndüğünü öne sürüyorlar. karşı

bu yaklaşım*hayali teoriler*OBE'yi hayali veya halüsinasyon (aşağılayıcı olmayan bir anlamda), tamamen psikolojik veya fizyolojik faktörlerin bir ürünü olarak görenler. Her teori türünün örnekleri açıklanacaktır.

ve eleştirel olarak gözden geçirilir.

eksomatik teoriler

Crookall'a (1970) göre, her birimiz OBE'de fiziksel bedenden ayrılan ve içinden geçen bir "süperfizik ruh bedeni"ne sahibiz.

yeryüzünün, cennetin ve hades'in nesnel olarak gerçek dünyaları. birçok yönü

Crookall'ın teorisi eleştirilebilir, ancak bu tür teori için en büyük zorluklardan biri, ruh bedeninin dışsallaştırdığı varsayımından kaynaklanmaktadır.

fiziksel dünyaya. Eğer durum buysa, neden bazı OBE'ler gerçeklikteki çarpıklıkları (örneğin, yatak odası penceresindeki çubuklar) rapor ediyor ve bazı deneyimler, dış ortamdaki nesnelerin doğasını ve varlığını nasıl manipüle edebiliyor?
bir irade çabasıyla beden dışı ortam?

Yram (c.1926/1974) gibi diğer eksomatik teorisyenler, beden dışı dünyanın bellek ve hayal gücünden oluştuğunu, ancak fiziksel dünya kadar "gerçek" olduğunu iddia ederler. Beden dışı çevre bir dünyadır. *düşünce formlar* zihinsel süreçler tarafından manipüle edilebilir. Ancak beden dışı dünya hayali olsa da, OBE değildir: Deneyimin bu dünyaya girişi ve bu dünyaya girişi, kişinin fiziksel dünyadaki varlığı kadar gerçek olarak kabul edilir. Bu yorumdan rahatsız olabilirsiniz neyin gerçek neyin hayali olduğunu. Hafızadan ve hayal gücünden yaratılan bir dünya kavramı, yine de, OBE'nin, deneyimin kavradığı gibi fiziksel dünyayla ilişkili olabileceği gerçeğini de barındırır.

gerçek dünyanın bazı hayali çarpıtmalarını içerir.

Bu yaklaşım için bir rahatsızlık kaynağı, bazı OBE'lerde, deneyimlerin daha önce habersiz oldukları duyuşsal olarak erişilemeyen olaylar hakkında bilgi edinebileceklerinin görünmesidir. Beden dışı dünya bir hafıza ve hayal ürünüyse, bu nasıl mümkün olabilir?

Bu kamptaki bazı teorisyenler, bu tür deneyimlerin gerçekleştiğini basitçe reddediyor. Yram gibi diğerleri, bir OBE sırasında düşünce dünyasına girildiği gibi erişilebilen başka bir kavramsal alanı, "durgörüş boyutu"nu tanıtmaya başvururlar. İkinci kavram küçük görünüyor

neyin açıklanacağına dair bir varsayımdan başka. Whiteman (1961) ve diğer bazı eksomatik teorisyenler, fiziksel dünyayla değişen derecelerde yazışmalara sahip olan bir astral dünyanın var olduğunu öne sürüyorlar. Bir OBE, ruhun bu "astral" dünyaya hareketinden oluşur. Bu teorisyenler bahislerini koruyor gibi görünüyor. Bir OBE doğruysa, bunun nedeni astral ve fiziksel dünyaların karşılık gelmesidir. Eğer

deneyim çarpıtılırsa, o zaman iki dünya tam olarak örtüşmüyordu. Bağımsız bir ölçüm olmadığı sürece yazışma düzeyi bu kavram kalır öze/ve yapmacık.

Genel anlamda, eksomatik yaklaşım sezgisel olarak makuldür (özellikle OBE'si olan insanlar için) ve en azından ilk bakışta kavramsal olarak cimridir. Bedenin dışında olduğu izlenimi,

beden dışı bir bakış açısıyla çevrenin algısal benzeri farkındalığı, ve vücutla bağlantılı bir parasomatik formun görünürdeki mülkiyeti.

kordon, hepsi tek bir temel ve basit kavramla açıklanır: OBE'nin tam anlamıyla görüldüğü gibidir. Ancak eksomatik teorinin cimriliği aldatıcıdır.

Minimum kavramsal varsayımlar yapmak söz konusu olduğunda, tüm beden dışı fenomenlerin gerçek olduğunu iddia etmek aynı derecede basittir.

halüsinasyon.

Daha yakından incelendiğinde, eksomatik yaklaşımın çok iyi bir bilimsel teori oluşturmadığı görülür. sağlama eğilimindedir *olay sonras* açıklamalar yerine

test edilebilir sonuçlardan daha iyidir. Örneğin, bu teoriye göre ne tür insanlar OBE'lere karşı hassastır? Herhangi bir spesifik gösterge gelmiyor; ama lüsid rüya görenlerin deneyime daha açık olduğu söylenirse

bu, bu tür insanların doğal olarak "gevşek" astral varlıklara sahip olduklarını ilan ederek "açıklanır". Benzer şekilde, OBE'nin meydana geldiği koşullar, teori tarafından açıklanmış, ancak yalnızca koşullar olarak atıfta bulunulmuştur.

hangi bir OBE uyandırılabilir.

Bu, teoriyi test etmek için hiçbir girişimde bulunulmadığı anlamına gelmez. Bazı araştırmacılar, öznenin dışsallaştırılmış benliğinin orada tespit edilip edilemeyeceğini görmek için bir hedef konuma çeşitli fiziksel dedektörler yerleştirmiştir (incelemeler için bkz. Alvarado, 1982; Irwin, 1985a, s. 61-66). Bu tür çalışmaların çoğu, birkaç deneyde (örn., Osis & McCormick, 1980) dedektörlerden bazı olağandışı kayıtlar rapor edilmesine rağmen, boş sonuçlar vermiştir. bu

Bununla birlikte, eksomatik teori o kadar esnektir ki, bir dedektör çalışmasının herhangi bir sonucunu barındırabilir. Boş veriler şu şekilde açıklanabilir:

dışsallaştırılmış benlik fiziksel değildir ve bu nedenle fiziksel bir dedektörle etkileşime girmeyecektir. Enstrümanlardan gelen olumlu sinyallerin şunlar olduğu söylenebilir:

dışsallaştırılmış benliğin belirli "yarı-fiziksel" özelliklerinden dolayı. Üzerinde

Öte yandan, eleştirmenler bu tür sinyalleri herhangi bir dışsallaştırılmış varlığın varlığından ziyade bilinçaltı psikokinetik etkilere bağlayabilirler.

Osis (1974, 1975; Osis & Perskari, 1975) eksomatik yaklaşımın başka bir tür testini gerçekleştirdi. DeneySEL görevi, bir öznenin duyusal olarak erişilemeyen bir konuma dışsallaştırmasını ve oraya yerleştirilmiş bir hedefe "bakmasını" gerektirir. Şimdi, böyle bir görevdeki ekstra şans başarısı, potansiyel olarak bir OBE veya ESP'ye bağlı olabilir, bu nedenle Osis, deneySEL görevi bu rakip yorumlar arasında bir test sağlayacak şekilde düzenlemeye çalıştı. İçinde

Dışsallaştırmanın mümkün olduğunu gösterme girişimi Osis,

ESP tarafından hedef tanımlamayı dışlamak için aşağıdaki yöntem.

Hedef görüntü bir kutunun içinde oluşturuldu ve yalnızca kutunun bir tarafındaki küçük bir görüntüleme penceresinden görülebiliyordu. Hedefin üç bağımsız boyutu vardı: şekil, arka plan rengi ve görüntüleme penceresinin dört bölümünden birinde konum. Bu çeşitli boyutların her biri

farklı bir optik mekanizma tarafından yürürlüğe konmuştur. Bu nedenle, Osis, birleşik görüntünün kutu içinde tek bir yerde olmadığını ve ESP tarafından “taranamayacağını” savundu; ya normal görüşle ya da “dış görüşle” yalnızca izleme penceresinden kavranabilirdi. Bu cihazı kullanarak Osis, birkaç deneyin ya bileşik görüntüyü elde edebileceklerini ya da hiç bir şey elde edemediklerini öneren yanıtlar verdiğini iddia etti.

eksomatik hipotezi destekler.

Ancak sonucun basiretten kaynaklanamayacağı tartışmalıdır. Osis, durugörünün yalnızca fiziksel nesnelerle ilgili olduğunu varsaydı; yani, bu bağlamda, durugörünün kutu içindeki bireysel fiziksel bileşenlere uygulanabileceğini, ancak görüntüleme penceresinden yayılan fiziksel (görsel) uyarılara uygulanamayacağını savundu. Parapsikologlar bilmedikleri için

ESP'nin sınırları Osis'in ESP'nin işleyiş şekline ilişkin görüşünün sınırları küstahçadır ve bu gerekçelerle eksomatik hipotezi sınaması sonuçsuz kabul edilmelidir.

Osis'in çalışması bir şey başardıysa, eksomatik teorinin bilimsel değerlendirmeye tabi tutulmasının ne kadar zor olduğunu göstermekti. savunucuları

Yaklaşım, bunun, materyalist olarak yönlendirilmiş bir bilimin fiziksel olmayan fenomenlerin incelenmesi için ne kadar uygun olmadığını vurguladığı şeklinde yanıt verecektir. Bununla birlikte, eksomatik teorilerin sorunları daha derindir.

Bu yanıtın izin vereceğinden daha fazla oturdu. Bu, yalnızca bilimsel yöntemin yeterliliği meselesi değil, eksomatik hipotezin yeni ilişkileri önceden tahmin edip edemediği ve bilinen ilişkilere başvurmadan uyum sağlayıp sağlayamadığı meselesidir. *özel varsayımlar*. Eksomatik teorisyenlerin prensipte

Bu özelliklere sahip bir model inşa etmek henüz kanıtlanmamıştır.

hayali teoriler

Muhtemelen psikologların ve psikiyatristlerin çoğu OBE'yi halüsinasyon olarak görmektedir (Alvarado, 1992). Durumun bu olduğu çok iyi kanıtlanabilir, ancak kendi başına deneyimin yeterli bir açıklamasını oluşturamaz. İkincisi, çıkışın kökenleri ve temelleri hakkında biraz düşünmeyi gerektirir.

vücut halüsinasyonu ve bu özgüllük düzeyine sahip teorilere şimdi dönüyoruz. NDE'de olduğu gibi, OBE'nin hayali teorileri, ağırlıklı olarak fizyolojik veya ağırlıklı olarak psikolojik.

Fizyolojik teoriler. Amerikalı bir parapsikolog olan Barbara Honegger (1979), OBE'yi bir biyolojik homeostaz mekanizmasına bağlar. Homeostaz, biyolojik bütünlüğü korumak için fizyolojik durumdaki ani bir kaymaya düzenleyici bir yanıtı içerir. Buna göre Honegger, duysal yoksunluk, duysal aşırı yüklenme ve travma gibi belirli durumlarda insan organizması biyolojik benlik duygusunu kaybeder ve fiziksel bedenden bağımsız olarak benliğin var olduğu izlenimi bütünlüğünü yeniden sağlamak için yaratılır. Bir bedene sahip olmak olmazsa olmaz ise

bireyin benlik duygusunun bir parçası da parasomatik bir biçim olacaktır. beden dışı görüntülere dahil edilmiştir.

Persinger (Persinger, 1993; Munro & Persinger, 1992), OBE'lerin sağ yarıküre süreçlerinin beynin sol yarıküresine ani müdahaleleri olarak ortaya çıkabileceğini öne sürmüştür. Yani, bu tür izinsiz girişler meydana geldiğinde, sol yarıküre iki ayrı "benliğin" farkına varabilir: bunlardan biri bedensiz bir benlik duygusundan ve diğeri ise fiziksel beden farkındalığından oluşur. Persinger, bir

bedensel ayrılma duygusu ile yarım küre arasındaki ilişki temporal lob teta aktivitesinde uyumsuzluk.

Daha yakın zamanda Blanke, Ortigue, Landis ve Seeck (2002), keşif cerrahisi sırasında beynin sağ angular girusunun fokal elektriksel stimülasyonu yoluyla epileptik bir kadında bir OBE'nin ortaya çıktığını bildirdi.

Yazarlar, OBE'nin karmaşık somatosensoriyel ve vestibüler bilgiyi bütünleştirmedeki bir başarısızlıktan kaynaklandığı sonucuna varmışlardır. Bununla birlikte, angular girusun tek nörolojik bölge olmadığı belirtilmelidir.

OBE'lerde yer almıştır (Neppe, 2002). Blanke ve meslektaşları yakın zamanda OBE'nin fenomenolojik, nöropsikolojik ve nörogörüntüleme bağıntıları ve bir kişinin deneyimlediği otoskopik fenomenler hakkında veriler yayınladılar.

altı nörolojik hasta (Blanke ve ark., 2004). Bu hastaların beşinde beyin disfonksiyonu temporo-parietal bileşkedeydi.

görsel vücut kısmı yanılsamaları ile ilişkilendirilmiştir ve dokunsal, proprioseptif ve görsel bilgileri koordine etme işlevine sahip olabilir. OBE'lerin nörolojik bir modeli için daha fazla kanıt, bir çalışmadan gelmektedir.

hangi sağlıklı gönüllülerden kendilerini bu hastalığa sahip olduklarını hayal etmeleri istendi.

bir OBE deneyiminin konumu ve görsel perspektifi (Blanke ve diğerleri, 2005). Uyarılmış potansiyel haritalama, bu görev sırasında temporo-parietal kavşak seçici olarak aktive edildi ve bu görevdeki performans, transkraniyal manyetik stimülasyon temporo-parietal bileşkeye yönlendirildiğinde bozuldu. Gönüllülerden hayal etmeleri istendiğinde dış nesnelerin uzaysal dönüşümleri, transkraniyal manyetik uyarım görev performansını bozmadı, bu da temporo-parietal kavşak, özellikle kişinin kendi bedeninin zihinsel imgeleminin işlenmesiyle ilgilidir. Bu araştırmaya dayanarak, nörologlar OBE'lerin daha ileri nörolojik araştırmalarının açıklamaya yardımcı olabileceğini savundular. farkındalığına aracılık eden normal nörobilişsel mekanizmalar beden ve öz bilinç (Blanke & Mohr, 2005; Brugger, 2002). OBE'nin diğer fizyolojik teorileri, NDE için Bölüm 11'de listelenenlerle temelde aynıdır. "temporal lob paroksizmi" hipotezin bazı yandaşları vardır (Eastman, 1962; Persinger, 1983). NDE'nin fizyolojik modellerinin eleştirileri, OBE'nin eşdeğer tasvirlerine eşit şekilde uygulanır ve tekrar edilmesi gerekmez. OBE'lerin yalnızca yaşamı tehdit eden koşullar altında meydana gelmediği de hesaba katılmalıdır. Örneğin, Siegel'in (1980) "kitlese kortikal disinhibisyon", yüksek kortikal uyarılma varsayımına dayanmaktadır. ve daha önce belirtildiği gibi, altında ortaya çıkan bazı OBE'ler var gibi görünmektedir. çok düşük kortikal uyarılma koşulları.

psikolojik teoriler. OBE'nin eski bir teorisi, şizofrenik bir halüsinasyonu temsil etmesidir (Rawcliffe, 1959). NDE bağlamında bu görüşe bazı itirazlardan söz edilmiştir. OBE'lerin kişilik testi puanları ve OBE olmayanlar bu yaklaşım için çok az destek sunar ve lisans psikolojisi öğrencilerinin dörtte biri ile üçte birinin şizofrenik halüsinasyonlara maruz kaldığını hayal etmek zordur. Belki daha az aşırı bir formülasyon OBE'nin şizotipinin daha yaygın olarak dağıtılan şizofreni benzeri özelliği ile ilişkili olduğu teorisinin canlılık (McCreery, 1997; McCreery ve Claridge, 2002). NDE'nin duyarsızlaşma modeli, Whitlock (1978) tarafından OBE'ye tahmin edilmiştir. Bu görüşle tutarlı olarak, Alvarado ve Zingrone (1997a), OBE'nin duyarsızlaşma da dahil olmak üzere, ayrışmanın çeşitli yönleriyle ilişkili olduğunu bulmuşlardır. büyük çoğunluğu için Bununla birlikte, OBE, patolojik durumu gerektirmediği tespit edilen, duyarsızlaşmanın çok kısa süreli bir örneğidir.

bazı psikiyatrik hastalarda belirgin olan ciddi duyarsızlaşma biçimlerinin çağrışımları (Jacobs & Bovasso, 1996). Bu nedenle mümkün OBE'ler duyarsızlaşmaya benzer ancak yine de patolojik duyarsızlaşmadan niteliksel olarak farklı olan bazı süreçleri içerir. Bu noktada daha fazla araştırma yapılması istenmektedir. Bununla birlikte, sadece OBE'yi bir duyarsızlaşma örneği olarak etiketlemek, bunun bir açıklaması olarak yetersizdir. deneyim.

Rank'ın (1971) narsisizm kavramına odaklanan OBE'nin psikanalitik teorisinden daha önce bahsedilmiştir. Deneyimlerin fiziksel görünümüleriyle meşgul olmadığı (Irwin, 1985a, s. 296-297) ve narsistik eğilimlerin bir ölçüsünde yüksek puan almadığı (Tobacyk & Mitchell, 1987a) bu teoriyi ampirik bir temelden yoksun bırakır.

Bir psikiyatrist olan Jan Ehrenwald (1974), OBE'yi ölümsüzlük sorusunun hayali bir doğrulaması olarak tanımladı.

fiziksel bedenden bağımsız olarak var olan bir ruha sahip olduğumuzdan emin olalım. İki ana kanıt çizgisi Ehrenwald'ın aleyhine konuşuyor teori. Birincisi, ne OBE'nin ortaya çıkışı ne de onun içindeki aşkın unsurların görülme sıklığı dindarlık ile bağlantılı değildir (Irwin, 1985a, s. 186-189). İkincisi, ölümden sonraki yaşamın varlığıyla ilgili endişenin, deneysel bir OBE indüksiyon prosedürüne duyarlılığı etkilediği bulunmadı. (Smith ve Irwin, 1981).

Bazı eski metinlerde (örneğin, Tyrrell, 1942/1963) OBE, seyahat eden basiret veya *ESP projeksiyonu*. Böylece, OBE'lerin algısal benzeri içeriğinin ESP'ye dayanması ve kişinin kendisine uzak bir yere yönelim hissi vermesi, o noktaya zihinsel olarak seyahat etme fantezisinin duyu dışı bilgilerle bütünleşmesi mümkündür. Bu teori, birçokları gibi olmasına rağmen, hem doğrulanmış hem de çarpıtılmış OBE'leri açıklar.

diğer teoriler, bazı fenomenolojik açıklamaları açıklamakta güçlük çekiyor. başlangıç duyuları ve tünel etkisi gibi unsurlar. Blackmore'a (1982, s. 237) göre, ESP teorisi de çürütülmeye açık olmayabilir: bu, ESP olasılığı göz ardı edildiğinde bir OBE'nin ortaya çıkarılması gereken bir test gerektirir ve parapsikologlar bunu nasıl yapacaklarını bilmezler. son koşulları tasarlayın. Öte yandan, prensipte OBE'nin özelliklerinin ESP'nin özelliklerinden farklı olup olmadığını belirlemek mümkündür ve dolayısıyla

ESP teorisi bu terimlerle test edilebilir.

OBE'nin daha ayrıntılı psikolojik açıklamalarından biri Palmer (1978b) tarafından formüle edilmiştir. Bazı açılardan Palmer'ın teorisi benzerdir.

homeostatik bir yaklaşıma Palmer, belirli durumlarda proprioseptif geribildirim eksikliğinin bireyin benlik duygusunu tehdit ettiğini ve daha sonra OBE'nin bu benlik duygusunu yeniden kurmak için hayali bir girişim olarak ortaya çıktığını öne sürer.

ve egonun yok edilmediğinden emin olmak için. Palmer'a göre, OBE'nin algısal benzeri yönü aslında hipnagogik görüntülerdir;

deneyimin herhangi bir duyu dışı içeriği bir anlamda rastlantısaldır ve hipnagogik görüntülerin ESP'ye elverişliliğini yansıtır. Bununla birlikte, hipnagogik görüntülerin varsayılan katılımı sorgulanmaya açıktır. Bu tür imgeler, tuhaf, bağlantısız, hızla değişen,

istemli kontrol, en çok çocuklukta görülür ve kişinin kendisiyle ilgili değildir (Schacter, 1976); bu özellikler OBE'ye özgü değildir. Yine de Palmer'ın duyusal olarak bedenle temasın kopuk olduğu fikri uyum içindedir.

OBE'nin bu incelemesinde daha önce yapılan önerilerle.

Blackmore (1984b), OBE'nin bilişsel bir teorisini önerdi. Herhangi bir zamanda bilişsel sistemin birçok şey ürettiğini öne sürüyor.

farklı gerçeklik modelleri ve bunlardan biri mevcut duyusal girdiyle uyumluluğu temelinde seçilir. Stres gibi belirli durumlarda, duyusal bilgi işleme etkili değildir ve bilişsel

sistem daha sonra, derlenen bir gerçeklik modelini seçmeye daha eğilimlidir.

hafızada ve hayal gücünde bilgi. Çevrenin bu anıtsal temsillerinden bazıları kuşbakışı bir görünüm içerir. OBE

deneyimin bu modellerden birini "gerçeklik" olarak kabul etmesini gerektirir. Blackmore'un teorisi Cook ve Irwin'in (1983) bulgusu ile tutarlıdır.

OBER'lerin, belirli bir sahneyi farklı bir bakış açısından hayal etmede OBER olmayanlardan daha iyi olduğu. Blackmore ayrıca kasıtlı olarak OBE'leri teşvik eden insanlar arasında spontane deneyimlere göre daha yüksek imgeleme becerileri öngörüyor;

görüntü performansı verileri henüz bunu doğrulamadı. Irwin (1986a) tarafından yapılan araştırma, Blackmore'un teorisinin parasomatik ve asomatik OBE'ler arasındaki ayrımı dikkate alması gerekebileceğini ileri sürmektedir; eğilim

kuş bakışı gerçeklik modelleri inşa etmek bu boyuta göre değişebilir.

OBE'nin bu hayali teorilerindeki temel eksiklik, neredeyse yalnızca neden bu hayali teorilerin ortaya çıktığını açıklamaya odaklanma eğiliminde olmalarıdır.

deneyim, benliğin kelimenin tam anlamıyla dışsallaştırıldığını hisseder.

OBE'nin çeşitli fenomenolojik unsurları çoğu zaman ihmal edilmiştir.

OBE'nin daha kapsamlı bir teorisini formüle etme girişimi,

Irwin (2000) tarafından üstlenilmiştir.

Irwin'in OBE'nin dissosiasyonal modeli, somatoform disosiasyon ve psikolojik absorpsiyon (patolojik olmayan disosiasyon) gibi ayrışmanın çeşitli yönlerinin rolüne odaklanır. OBE modeli, kısmen kapsamlılığının bir sonucu olarak çoğundan daha karmaşıktır, ancak

özünde teori, OBE'nin her bir fenomenolojik unsurunun altında yatan spesifik ayrışma ve diğer süreçleri tanımlamaya çalışır. bu modelin özü aşağıdaki gibidir.

OBE'nin kökenlerinin, dissosiyatif faktörlerin birleştiği yerde yattığı varsayılmaktadır. Aşırı (yüksek veya

düşük) kortikal uyarılma seviyeleri, özellikle gerekli düzeyde emilim kapasitesine ve emilim deneyimlerine ihtiyaç duyan bir kişi söz konusu olduğunda, güçlü bir emilim durumunu uyandırır. Alternatif olarak, yüksek emilim deneyim tarafından kasıtlı olarak uyarılabilir. Bu absorbe etme durumu, somatik (somaestetik ve kinestetik) uyarılardan bir ayrılma ile paralel hale gelirse, bir OBE meydana gelebilir (bkz. Blanke ve diğerleri, 2002). İnsanlar

Bu tür somatoform disosiyasyona yatkın olan kişilerin (Nijenhuis, Spinhoven, van Dyck, van der Hart & Vanderlinden, 1996)

duyarsızlaşma eğilimleri vardır. Yine de bu eğilimin altında yatan çeşitli patolojik ve patolojik olmayan faktörler olabilir (Jacobs & Bovasso, 1996) ve bu nedenle OBE otomatik olarak olmamalıdır.

patolojik bir semptom olarak teşhis edilebilir.

Somatik ayrışma durumunun gelişiminin kademeli olduğu durumlarda, tüm somatik temasın yakın bilişsel kaybı, OBE olarak adlandırılan bazı doğuştan gelen biyolojik uyarı sinyalleriyle bildirilebilir. başlangıç hisleri.

Dikkatin hem dışsal hem de somatik uyarılardan uzağa sürekli olarak yönlendirilmesi, algılayan benliğin fiziksel bedende "içinde" olduğu şeklindeki sosyal olarak koşullandırılmış varsayımın desteğini etkin bir şekilde askıya alır ve bilincin artık uzamsal olarak bedene bağlı olmadığı izlenimini besler.

gövde. Bedenden ayrılmış bir bilincin bu soyut, sözel olmayan fikri, bilişsel işlem sistemi tarafından statik yüzen bir benliğin pasif, genelleştirilmiş bedensel bir görüntüsüne kodlanır. Bu görüntünün bilinci, sözde duyusuz OBE'ye karşılık gelir. Sinestezinin dissosiyatif süreci aracılığıyla, somaestetik görüntü de görüntüye dönüştürülebilir.

deneyimde temel düzeyde görsel-uzaysal beceriler verilen görsel bir görüntü.

Bu görüntüdeki güçlü emilim, OBE'nin algısal gerçekliğinin temelidir. Somaestetik görüntü de daha fazla görüntüye dönüştürülebilir.

dinamik, kinestetik form ve deneyim, hayali beden dışı ortamda hareket edebilme izlenimine sahip olacaktır. Bu dönüşümde yer alan somatik imgelemenin, parasomatik biçim olgusunun altında yattığı kabul edilir. Dikkatin fiziksel bedene geri çekilmesi

durum, aynı zamanda, görüntünün görüntüsü yoluyla sinestetik olarak da ifade edilebilir.
astral kord.

Beden dışı ortamın algılanan içeriği, kısa vadeli ihtiyaçlar tarafından yönetilir. Örneğin, yaşamı tehdit eden bir durum, cennetsel bir çevre hakkında imgeler yaratabilir; ikincisinin doğası şu şekilde tutulur:

bu cennetsel klişelerin kesin kaynakları henüz tam olarak tanımlanmamış olsa da, sosyal koşullanmanın bir ürünüdür (bkz. Irwin, 1987b). Ayrışma psi'ye elverişli olduğundan, beden dışı imgelemenin duyu dışı bilgileri içermesi ve dolayısıyla bir

sadece fanteziden beklenmeyen doğruluk derecesi; Bununla birlikte, spontan OBE'lerde duyu dışı unsurların kanıtı henüz ikna edici değildir.

Somatik disosiyasyonun nihai olarak dağılması veya dikkatin somatik veya dışsal süreçlere yönlendirilmesi, bireyin OBE'sini getirir.

sonuna kadar.

Parapsikologların OBE'ye ilişkin son ampirik ve teorik araştırmalarının bilimsel araştırmaları önemli ölçüde geliştirdiği söylenebilir.

deneyimin anlaşılması. Eksomatik teoriler kesin olarak küçümsenmemiş olsa da, OBE şu anda hayatta kalma hipotezi için umut verici bir destek kaynağı olarak görünmemektedir (ayrıca bakınız Braude, 2001). Deneyimin fiziksel olmayan bir nesnenin tam anlamıyla ayrılmasını içerdiği gösterilse bile.

fiziksel bedenden varlık elementi, bu elementin vücudun biyolojik ölümünde hayatta kalabileceğine dair hiçbir kesinlik yoktur. rağmen

Bu gerçek, OBE bilimsel çalışmanın ödüllendirici bir konusu olmaya devam ediyor.

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

vücut dışı deneyim (OBE)
vücut dışı deneyimler (OBers)
duyarsız
asomatik
parasomatik
başlangıç duyumları

otoskopi
astral kord
kortikal uyarılma
somatik görüntü
somaestetik
kinestetik
psikolojik emilim
eksomatik teoriler
Crookall
Osis
hayali teoriler
homeostaz
narsisizm
ESP projeksiyonu
palmiye
Blackmore
Irwin
ayrışma modeli
somatoform disosiasyon

ÇALIŞMA SORULARI

1. Tipik bir OBE'yi tanımlayın ve sistemin temel özelliklerini listeleyin.
fenomen.
2. OBE'yi araştırmak için başlıca yöntemler nelerdir? Her yaklaşımın avantajlarını ve dezavantajlarını düşünün.
3. Bazı OBE'ler, fiziksel özelliklere karşılık gelmeyen unsurlar içerir. gerçeklik. Örneğin, bir deneyci, OBE'sinde yatak odası duvar kağıdının renginin ve deseninin değiştiğini kaydetti. Bu vakalar gösteriyor mu?
OBE saf fantezi mi?
4. Birçok deneyim, OBE'lerini tamamen gerçekçi olarak tanımlar. Eğer OBE, algısal işlevlerin harfi harfine dışsallaştırılması süreci değildir.
bu izlenim açıklanabilir mi?
5. OBE'nin fenomenolojisi temelinde, deneyimin açıklanmasında potansiyel öneme sahip hangi faktörler ortaya çıkıyor?

6. OBE'ler hangi koşullar altında ortaya çıkar? Bu koşullar, deneyimin doğası hakkında ne öneriyor?

7. Ne tür insanlar olduğuna dair bazı araştırmalar yapılmıştır. OBE'ler. Bu araştırma, altta yatan süreçler hakkında herhangi bir şey gösterdi mi? deneyimden mi?

8. OBE'nin ana teorilerini ana hatlarıyla belirtin ve uygulanabilirliklerini tartışın.

9. Sessiz bir yerde rahat bir sandalyeye oturun, gözlerinizi kapatın ve aşağıdaki egzersizi yapın. noktanızı aktarabileceğinizi hayal edin. tavanın bir köşesini gözlemleyin ve aşağıya bakabilirsiniz.

oda ve kendinizi sandalyede otururken görün.

Bu egzersiz ne kadar zordu? Hayali hipotez geçerliyse, bir OBE için gerekli olan bilişsel beceriler hakkında ne önerir? Egzersiz sırasında “vücut dışında” hissetmediğinizi varsayarsak, nasıl

O zaman OBE'nin bu türden hayali bir deneyim olduğu iddia edilebilir mi?

GÖRÜNÜM DENEYİMLERİ

Hayaletlerin, hayaletlerin ve diğer hayaletlerin hikayeleri neredeyse tüm kültürlerde kaydedilmiştir (Rosenblatt, Walsh & Jackson, 1976). Bağlamında parapsikolojide bu fenomenler, hayatta kalma hipoteziyle o kadar açık bir şekilde ilişkilidir ki, onlara en erken dönemden itibaren özel bir önem atfedilmiştir.

Psşik Araştırmalar Derneği'nin yılları.

"Görüntü" terimini, kapsadığı fenomenlerin doğası hakkında bazı teorik varsayımlar getirmeden tanımlamak zordur.

bu terim (Braude, 1986). Özünde, algısal benzeri bir deneyimde bir görünümle karşılaşılır ve fiziksel olarak mevcut olmayan bir kişi veya hayvanla ilgilidir, fiziksel iletişim araçları ekarte edilir.

Görünüşlerin bir "ruh biçimi" olarak tanımlanmadığına dikkat edin; böyle bir yaklaşım, bir hayalet deneyiminin belirli bir teorik yorumunu içerecektir ve bu nedenle bir tanım formüle ederken en iyi şekilde kaçınılmalıdır.

Öte yandan birçok parapsikolog, kendilerini hayaletlerin gerçekliğine adanmışlar da, bu fenomenlerin nesnel ya da en azından yarı-nesnel olarak tanımlanması gerektiğini ileri sürerler. İnsanların hayalet deneyimleri olduğunu biliyoruz, ancak bu terimi hipoteze atıfta bulunmak için kastetmedikçe "görüntülerden" bahsetmenin anlamsız olduğu düşünülüyor.

nesnel bir varlıktır. Terimi bu şekilde tanımladıktan sonra, bu varsayımsal nesnel varlıkların olup olmadığını belirlemek parapsikologlara kalmıştır.

asında var.

Görünüşün bir halüsinasyon olarak tanımlanmasına karşı karşılaştırılabilir bir argüman ileri sürülebilir. Görünüş tarafından temsil edilen kişinin, *sözde referans kişi*, deneyimin yakın çevresinde mevcut değilse, hayaletin halüsinasyon olduğu söylenebilir. Ancak

bu da fenomenin örtük bir yorumunu gerektirir çünkü en azından Bazı araştırmacıların görüşüne göre, görüntünün kendisi, gönderen kişiden bağımsız olarak bir tür nesnel varoluşa sahip olabilir ve bu nedenle normal duyuşsal kanallar aracılığıyla "algılanabilir" olabilir. tanım haklı olarak yukarıda benimsenen herhangi bir teorik olasılık.

Bir hayaletin nesnel veya halüsinasyon olarak kavramsallaştırılması, geçen yüzyılda parapsikologların bu fenomenler üzerine yaptığı araştırmalarda baskın bir konu olmuştur, ancak Osis'in (1986a) işaret ettiği gibi, bu odaklanma umutsuzca sonuçsuz kalmıştır ve hatta araştırmacıları takip etmek için yanıp tutuşmuş olabilir. Hipotezler uygun olmayan şekilde dar yollar boyunca. Son yıllarda artan bir takdir görüyoruz.

kendi başına hayaleti değil, *hayali deneyim*, yani fenomenolojik bir yaklaşımı benimsemek en iyisi olabilir.

bu çalışma alanında. Bu bağlamda, görünüşün görünüşte nesnel özellikleri ve görünüşte halüsinasyon özelliklerinin tümü basitçe belgelenmiştir.

deneyimin fenomenolojisinin yönleri olarak. Bu nedenle, bu özellik kategorileri kabul edilmez *Önsekarşılıklı* olarak çelişkili olmak, ne de gerekli araştırmayı, hayalet deneyiminin diğer fenomenolojik boyutlarının belirlenmesinden saptırırlar. Yukarıdaki tanım, yönelimdeki bu değişime uyacak şekilde kolayca yeniden formüle edilebilir; Böylece *hayali deneyim* algısaldır ve bir kişi veya bir fiziksel araçlarla fiziksel olarak mevcut olmayan hayvan iletişim dışlanıyor.

Bir hayalet deneyiminin halüsinasyon olduğu kanıtlanabilse de, yine de prensipte seraplardan ve algısal yanılsamalardan (fiziksel iletişim araçlarının kullanılabildiği) ayırt edilebilir olmalıdır.

(Anderson & Anderson, 1982). Kuşkusuz, uygulamada belirli bir verinin olup olmadığına karar vermek zor olabilir.

rapor bir (diğer) halüsinasyonu tanımlar veya bir hayalet deneyiminin prima facie vakasıdır, ancak bazı durumlarda yardımcı olabilecek kriterler vardır.

örnekler.

Hayali bir deneyim, deneyimin önceden farkında olmadığı doğru bilgileri aktarabilir; bu genellikle psikotikte eksiktir

ve başka bir kişinin ilaca bağlı halüsinasyonları. Bir hayalet deneyimi, tanımlanabilir bir kişi (veya hayvan) ile açıkça ilişkilendirilebilir;

halüsinasyon figürleri tipik olarak anonimdir veya var olmadığı bilinmektedir.

Son olarak, bir hayalet birden fazla kişi tarafından deneyimlenebilirken psikotik veya uyuşturucuya bağlı bir halüsinasyon paylaşılamaz.

Örnekleme yoluyla, aşağıdaki toplu bir hayalet vakası, Society for Psychical Research tarafından araştırılmıştır (Gurney ve diğerleri, 1886, Cilt 2, pp. 617-618). Eski bir donanma gemisinde bir kamarayı paylaşan iki

kardeş aniden uyandılar ve yataklarının arasında duran babalarını gördüler. Kardeşlerden biri doğrulurken, form kayboldu. Baba olay saatinde ölmüştü. Bazı toplu durumlarda çeşitli hesaplar

aynı deneyimden farklılıklar gösteriyor; tabi ki görgü tanıkları nesnel olayların raporları da önemli açılardan farklılık gösterebilir.

Hayali deneyimlerin incelenmesinde çeşitli araştırma teknikleri kullanılmıştır. Söylemeye gerek yok, deneyime ilişkin veriler ağırlıklı olarak spontan vakaların incelenmesinden geliyor. Böylece vaka koleksiyonları ve anketler, deneyimin fenomenolojisi hakkında bilgi sağlar.

ve deneyimi bildiren insan türleri hakkında. Doğal gözlem amacıyla arazi çalışmaları da yapılabilir. Bunların içinden

Çalışmalar, bir hayaletin ortaya çıktığı bildirilen yerlere bazı algılama cihazları yerleştirilebilir ve bu sayede araştırmacı arayabilir. hayaletin ontolojik gerçekliği hakkında nesnel kanıt

tecrübe etmek.

Son yıllarda parapsikoloji laboratuvarında hayalet deneyimlerini teşvik etmek için girişimlerde bulunulmuştur (Moody, 1994; Radin & Rebman, 1996). Prosedür, oturan deneysel bir katılımcıyı içerir.

sessiz, karanlık bir odada ve ayna gibi yansıtıcı bir yüzeye derinlemesine bakmak. olarak bilinen bu ortamda *psikomanteum*, ayna konumlandırılmış öyle ki katılımcılar üstlerindeki ve arkalarındaki duvarın bir yansımasını görürler.

Her katılımcıdan, tekrar görmek isteyeceği vefat etmiş bir kişiyi seçmesi istenir. Deney oturumundan önce, ölen kişinin laboratuvara getirilen herhangi bir hatırası gibi, katılımcının ölen kişiyle ilişkisi derinlemesine tartışılır. Katılımcıya daha sonra rahatlaması ve aynaya bakması talimatı verilir. Moody'ye (1994) göre yüzde 70'i

psikomanteumdaki katılımcılar, ölen kişiyle ilgili görsel bir deneyime sahiptir. Radin ve Rebman'ın (1996) çalışmasındaki deneysel denekler, basit bir mevcudiyet duygusu gibi çok daha zayıf izlenimler bildirdiler.

canlı bir hayalet deneyiminden ziyade ölen kişinin Bu deneyin talep özellikleri

prosedür açıkça çok yüksektir ve hayaletin incelenmesi için psikomanteumun faydasını göstermek için daha fazla araştırma gereklidir. deneyimler.

Hayali Deneyimlerin Fenomenolojik Özellikleri

Hayali deneyimin fenomenolojisine ilişkin veriler, zorunlu olarak spontane vakalardan ve anekdotlardan oluşan koleksiyonlardan gelir. Birçok vaka psişik araştırma için toplumlara sunulan her ne kadar kendiliğinden vaka materyali ile ilgili olağan problemler geçerli olsa da, toplum üyeleri tarafından kanıtsal güvenilirlikleri için dikkatlice araştırılmıştır (Gauld, 1977, s. 604).

İki ek önyargı kaynağı, kurgudaki hayalet hikayelerinin popüleritesinden kaynaklanmaktadır. İlk olarak, bazı sözde gerçek hayat vakaları başlangıçta iyi bir hikaye olarak tasarlanmış olabilir, ancak daha sonra ticari potansiyellerini geliştirme umuduyla gerçek olarak sunulabilir. İkincisi, kurgusal hayalet hikayeleri (ve folklor da) bir hayalet deneyiminin belirli bir klişesini teşvik eder ve tanıkların deneyimlerine ilişkin açıklamalarının farkında olmadan,

bu popüler beklentilere uymak için çarpıtılmıştır. Bu nedenle parapsikologlar, kendiliğinden ortaya çıkan tutarlılıkları kabul etme konusunda biraz temkinli olmalıdırlar.

vaka açıklamaları, görünüşlerin doğasının göstergeleri olarak: kısmen bu tutarlılıklar, yalnızca hayali görünüş kavramını ortaya çıkarabilir. Bu sorunu en aza indirmenin bir yolu, tutarlılıklara daha fazla güven vermektir.

bunlar popüler klişenin bir özelliği değil, aşırıya kaçarsa

Burada mecazi bebeği banyo suyuyla birlikte dışarı atma tehlikesi vardır: Kurgusal klişenin bazı yönleri,

otantik deneyimler.

Kurgusal antolojileri (özellikle “gerçek yaşam hayalet hikayeleri” olarak etiketlenenleri) göz ardı ederek, hayalet deneyimlerinin fenomenolojisine tanıklık eden birkaç vaka koleksiyonu vardır. En eski büyük koleksiyonlardan biri SPR'nin “Halüsinasyon Sayımı” idi (Sidgwick ve diğerleri, 1894); bununla ilgilendi

ölüm zamanlarında meydana gelen insanların görüntüleri. Tyrrell'in (1942/1963)

kitabı *Görünüşler* SPR tarafından yoğun olarak araştırılan daha az sayıda vakaya dayanmaktadır ve kendi alanında bir klasiktir. Bununla birlikte, bu doğrulanmış vakalarla ilgili bir zorluk, SPR araştırmacılarının, deneyimin yalnızca bir halüsinasyondan daha fazlası olduğuna dair kanıt olduğu konusunda ısrar etmeleridir. A

bir hayalet figürünün basit raporu yetersizdi; şekil, deneyimin sahip olduğu gösterilebilecek bilgileri iletmek zorundaydı.

ya da deneyim, gönderen kişiyi içeren beklenmedik önemli bir olayla geçici olarak çakışmak zorunda kaldı. Bu nedenle, bu vakaların tüm hayalet deneyimlerini temsil edebilirliği belirsizdir.

Birkaç modern çalışmadan biri Green ve McCreery'nin (1975) çalışmasıdır.

Görünümler, bu, araştırılmamış deneyimleri araştırır. Son zamanlarda,

Haraldsson (1994), İzlandalılar arasında ölümlerin ortaya çıkmasıyla ilgili araştırılmamış deneyimler üzerine kapsamlı bir çalışma yürütmüştür. Bunların dışında, hayali deneyimlerle ilgili öğeleri içeren birkaç parapsikolojik deneyim araştırması yapılmıştır (örneğin, Haraldsson ve diğerleri, 1977;

Palmer, 1979). Bunların başlıca fenomenolojik bulguları şimdi incelemeler özetlenecektir.

Sıklık ve Süre

Bir hayalet deneyimi, sanıldığı kadar nadir değildir. Palmer'ın (1979)

Charlottesville, Virginia'da yaptığı ankette, sakinlerin ve öğrencilerin yüzde 17'si bir hayalet izlenimi edinmişti ve bunların yaklaşık dörtte üçü böyle bir deneyimden fazlasını kabul etti. Avustralyalı üniversite öğrencilerinin bir örneğinin yüzde yirmisi hayali deneyimler bildirmiştir (Irwin, 1985b, s. 6).

Haraldsson ve arkadaşları tarafından İzlandalı yetişkinlere yönelik bir anket

al. (1977) insidansı daha da artırdı: Yüzde 31'i ölen bir kişinin görünüşüne tanık oldu ve yüzde 11'i yaşayan bir kişinin ortaya çıktığını bildirdi. Kanada'da Persinger (1974, s. 69), ankete katılanların yüzde 32'sinin bir insan ya da hayvan görüntüsünü kabul ettiğini bulmuştur. Bu nedenle, nüfusun büyük bir kesimi bu deneyimlerden en az birine sahip olmuştur.

Hayali deneyimin süresi değişkendir. Green ve McCreery'nin (1975, s. 143) anketinde, katılımcıların yaklaşık yarısı,

deneyimlerinin yüzde 20 olmasına rağmen bir dakikadan az sürmesi süresinin beş dakikayı aşacağını tahmin etti.

Duyusal Modalite

Hayali deneyimler, bir veya iki duyuşal modalite ile sınırlı olma eğilimindedir. Green ve McCreery (1975), vakalarının yüzde 61'inin yalnızca bir modalitede olduğunu ve yüzde 25'inin iki duyuyu sınırlı olduğunu bildirmiştir. Çoğu hayali deneyim görseldir, Green ve McCreery'ye göre yüzde 84'ü (ayrıca bkz. Haraldsson, 1994; Sidgwick ve diğerleri, 1894). Yine de vakaların yaklaşık üçte biri işitsel bir bileşene sahiptir ve yüzde 14'ü tamamen işitsel deneyim. Öte yandan, görsel hayali deneyimlerin baskınlığı her ankette bulunmaz (bkz. Palmer, 1979, s.

228). Hayali görüntülerin rapor edilen modalitesi, verilen deneyimde bozulmuş duyu sistemi; örneğin, "tamamen sağır" bir adam, bir hayalet figürünün hışırtısını duyduğunu anlattı.

elbise (Green & McCreery, 1975, s. 169).

Az sayıda vaka, sezgiseldir ve sezgiseldir. yakınlarda bir "varlık" izlenimi. Bu mevcudiyet hissinin örnekleri Haraldsson'un (1985, s. 152) İzlanda örneğinde ve ankete katılan Avustralyalı üniversite öğrencilerinin bir örneğinde oldukça yüksek bir insidans olmasına rağmen, Green ve McCreery'nin (1975, s. 118) vakalarının sadece yüzde 8'ini temsil ediyordu.

HJI tarafından. Öğrencilerden biri, ıssız bir kumsalda dolaştığını ve yanında birinin yürüdüğünü hissettiğini; orada bir şey olduğunu gösteren hiçbir şey görmemiş ve duymamış olmasına rağmen, bir varlık duygusu çok güçlüydü ve onunla çok rahat hissetti.

Görünüşlerin Taksonomisi

Canlıların görünüşleri ile ölümlerin görünüşleri arasındaki ayrım, daha ayrıntılı bir sınıflandırmaya dönüştürülebilir. Tyrrell (1942/1963, s. 35ff) dört hayali deneyim sınıfı önerdi: deneysel vakalar, kriz vakaları, ölüm sonrası vakalar ve hayaletler veya musallat vakalar. bunların her biri aşağıda açıklanmıştır.

deneysel hayalet deneyimleri. Bu durumlarda, yaşayan insanlar kasıtlı olarak, iddiaya göre başarılı bir şekilde, bir hayalet yaratmaya çalıştılar. seçilmiş bir algılayıcının önünde belirirler.

En ünlü vakalardan bazıları SH Beard'a atfedilir (Gurney ve diğerleri, 1886, Cilt 1, pp. 93-94). Örneğin, Aralık 1882'de Beard, nişanlısı Miss LS Verity'ye kendisinin bir görüntüsünü yansıtmaya karar verdi. Ertesi gün Beard, Verity ailesini ziyaret etti. nişanlısı evli

ablası ailesini ziyaret ediyordu ve önceki gece Beard'ı iki kez gördüğünü söyledi. ona söyledi

Beard'ın (bedensel) ziyaretinden önceki deneyimin kız kardeşi. her iki kadın
bu hesabı doğruladı

Bu deneysel vakalar nadirdir. Ajan uykudayken veya trans benzeri bir durumdayken ortaya çıkarlar. Bazı açılardan OBE'lere benzerler ve en az bir araştırmacı (Hart, 1956) deneysel görünüşleri ve OBE'leri aynı fenomen olarak gördü. Öte yandan, "projektörün" deneysel bir hayalet durumunda vücudun dışında olduğuna dair bilinçli bir izlenime sahip olması olağan değildir; tersine, bir bireyin bir

OBE, o kişinin görüntüsünün (veya parasomatik formunun) kişinin bilinçli olarak bulunduğu yerde tanık olması çok nadirdir.

projelendirildi.

Hayali figürlerin deneysel vakalardaki davranışları sıklıkla farkındalık izlenimi verir. Bu nedenle, yukarıdaki Beard vakasında, hayaletin tanığın başucuna taşındığı ve saçını aldığı söylenir.
onun eline.

Kriz hayali deneyimleri. Kriz durumlarında, hayalet tarafından temsil edilen kişinin bir tür kriz geçirdiği bir zamanda tanınan bir hayalet yaşanır. Konvansiyonel olarak, bir hayalet deneyimi, ancak hayalet figürünün krizden en fazla 12 saat önce veya sonra deneyimlenmesi durumunda bir kriz vakası olarak nitelendirilir. Çoğu zaman kriz ölümdür; Gönderen kişinin ölümünden kısa bir süre önce veya sonra bir hayalet deneyimi, genellikle hayalet olarak bilinir. Gauld'a (1977, s. 602) göre kriz vakaları, seçim için SPR kriterleri altında en sık bildirilen hayalet deneyimi türüdür. Doğruluk kanıtı gerekli olmadığında

doğrulama amacıyla, ancak, kriz vakaları azınlıktadır

(Green & McCreery, 1975, s. 179).

Aşağıdaki bir hayalet vakası SPR tarafından araştırıldı (Tyrrell, 1942/1963, s. 39). Deneycinin erkek kardeşi pilottu ve ilgili kadının haberi olmadan Fransa'da vurulmuştu. Aynı gün, deneyci, geri dönmesi gerektiğine dair güçlü bir hisse kapıldı; bunu yaparken "kardeşini" görünce şaşırdı. Yeniden gönderildiğini varsayarak bebeğini güvenli bir yere koymak için geri döndü, sonra kardeşini karşılamaya gitti ve orada olmadığını gördü. aradığı bir şaka yaptığını düşünerek onu aradı ve evi aradı. Ancak erkek kardeşinden hiçbir iz bulunamadığında çok korktu ve onun olduğundan şüphelendi.

ölü. Kardeşinin deneyim günü muharebede kaybı,
iki hafta sonra onaylandı.

Bu davayla ilgili iki nokta takdir edilmelidir. İlk olarak, hayalet gerçek bir insanla karıştırıldı; ve ikincisi, deneyim sırasında deneyim kardeşini düşünmüyordu.

SPR'nin araştırmalarında, gönderen kişinin ölümü sırasında hayaletlerin tamamen tesadüfen ortaya çıkmadığını gösterme girişiminde bulunuldu (Gurney ve diğerleri, 1886, Cilt 2, Bölüm 3). Öte yandan Batı'nın (1948) SPR için daha yakın tarihli, ancak daha az kapsamlı bir araştırma, kriz görünümlerinin zamanlamasının bir şans süreci.

Ölüm sonrası hayalet deneyimleri. Bu vakalar, en az 12 saattir ölü olan bir kişinin görüntüsünü içerir. Tanınan görüntülerin yaklaşık üçte ikisi ölümlerdir (Green & McCreery, 1975, s. 188; Haraldsson, 1985, 1994; Persinger, 1974, s. 150). Bu türün en sık atıfta bulunulan örneklerinden biri, sözde "Chaffin will" davasıdır. ("Vaka...", 1927).

1905'te Kuzey Carolina'da bir çiftçi olan James Chaffin, eşi ve diğer üç oğluyla birlikte, mülkünü üçüncü oğlu Marshall'a desteksiz olarak bırakmayı vasiyet etti. 1919'da tüm ailenin altında yeni bir vasiyetname yaptı. için sağlandı. İkinci vasiyet tanık değildi, ancak Chaffin'in kendi el yazısıyla Kuzey Karolina yasalarına göre geçerliydi. Yeni vasiyet eski bir aile İnciline yerleştirildi ve vasiyetin yerini belirten bir not paltosunun cebine dikildi. 1921'de Chaffin öldü ve ailesinin yaptığı gibi Marshall'a miras kalan yeni vasiyetin varlığından habersiz arazi.

Haziran 1925'te canlı bir rüya sırasında ikinci oğul James, babasının paltosunu açtığını ve ilan ettiğini gördü:

vasiyetimi palto cebimde bul." James, vasiyetin yerini açıklayan mesajı bulduğu palto cebine baktı ve sonra

Bazıları eski bir İncil'i aradı ve ikincisi bulunacak. Aralık ayında bu vasiyetin vasiyetnamesi kabul edildi; on tanık hazırlandı vasiyetçinin el yazısı olduğuna yemin edin.

Chaffin Will vakası, ölüm sonrası vakaların ortak bir özelliğini gösterir, yani hayalet görünüşte deneyime göre bilinmeyen belirli bilgileri aktarmaya çalışır. Ayrıca bu durumda, görünümün hem görsel hem de işitsel bir bileşeni olduğunu unutmayın. Diğer görünüm türlerinde olduğu gibi

figür gerçeğe benzer ve aniden ve beklenmedik bir şekilde ortaya çıkar (Haraldsson, 1994; Tyrrell, 1942/1963, s. 40–41). Chaffin'in endişe verici bir özelliği, bir rüya sırasında meydana gelmesidir. Gauld gibi (1977, s. 605) bu temelde, herhangi bir duyu dışı rüyanın aynı zamanda gerçek bir hayali deneyim olarak kabul edilip edilemeyeceği merak ediliyor. Olduğu gibi ol olabilir, aksi durumda ölüm sonrası hayaleti temsil eder. deneyimler.

hayaletlerin deneyimleri. Sözde hayaletler, yinelenen ya da musallat olan hayaletlerdir, yani aynı figüre aynı bölgede birkaç kez, çoğu zaman bir dizi farklı deneyim tarafından tanık olunur. Bu deneyimlerdeki hayaletlerin, diğer hayalet figürlerinden daha az deneyimler ve çevreleri hakkında daha az farkındalık gösterdikleri bildiriliyor. Ek olarak, hayaletler hareketlerinde daha uyurgezer görünüyor. Bazı hayaletlerin performans gösterdiği bildiriliyor her fırsatta aynı mekanda aynı eylemler yaşanır. Bu konuda daha az basmakalıp tekrarlayan hayali deneyimler, referans kişi olarak ölen bir arkadaş veya akraba olma eğilimindedir.

(Green & McCreery, 1975, s. 65). Hayvanların, özellikle de kedilerin tekrarlayan görüntüleri de nadir değildir (Green & McCreery, 1975, s. 63).

Tyrrell'in hayalet taksonomisi, bazı parapsikologlar (örn., Gauld, 1982, s. 226) kendi “deneysel” kategorisini, canlıların görünmeyen görünümelerini içerecek şekilde genişletmeyi tercih ederler. ama aynı zamanda deneysel vakaların ima ettiği irade unsurunu da içermesi gerekmeyen kriz vakaları. Persinger (1974, s. 151–154) bazı hayali deneyimlerin geçmiş veya gelecekteki olaylarla ilgili olduğunu not eder ve geriye dönük ve önbilişsel görünümeler için kategoriler önerir. Diğer yazarlar (örneğin, Bayless, 1973; Sherwood, 2000) hayvanların hayaletleri ve ışık diskleri veya

bir ışık çemberi içinde rakamlar.

Görünüşlerin Özellikleri

Bazı durumlarda, hayaletlerin aynı anda birkaç kişi tarafından görüldüğü söylenir; Green ve McCreery (1975, s. 41) sekize kadar kişinin aynı anda bir hayalet deneyimlediğini bildirmiştir. Deneyimlerin yaklaşık dörtte biri durumlarını kolektifmiş gibi sunar (Haraldsson, 1994;

Palmer, 1979, s. 228). Bir grubun tüm üyelerinin mutlaka algılayamayacağı hayali figür. Birden fazla kişinin bulunduğu durumlarda, görünümünün yaklaşık üçte biri toplu olarak ortaya çıkmış gibi görünüyor.

deneyimli (Sidgwick ve diğerleri, 1894; Tyrrell, 1942/1963). Çoğu hayali figürün öznenin 3 metre (3 metre) yakınında olduğu deneyimlenir (Green & McCreery, 1975, s. 123). Bununla birlikte, çoğu durumda, rakam deneyim tarafından tanınmaz (Green & McCreery, 1975, s. 178). Tanınan görüntülerin yaklaşık yüzde 70'i, deneyimin öldüğünü bildiği kişilere aittir (Green & McCreery, 1975, s. 188; Haraldsson, 1985). Bu, bireyin yaşına veya daha doğrusu bireyin tanıdığı ölen kişilerin sayısına göre değişebilir. Bu nedenle Palmer'ın (1979, s. 228) araştırmasında, tanık oldukları görünümünün yaklaşık yüzde 60'ı

Kasaba halkının daha eski örneği ölüydü, ancak öğrenci için örneğin sadece yüzde 30'u bu türdendi.

Tyrrell (1942/1963) vaka koleksiyonuna dayanarak, hayalet figürlerinin fenomenolojik özelliklerinde bir dizi tutarlılık belirledi.

Görünümler gerçek ve sağlam görünür. Deneyim etrafında hareket ettikçe görünümleri değişir. Önlerinde hareket ettikleri nesneleri tıkarlar ve arkalarında hareket ettikleri nesneler tarafından engellenirler. Bir gölge oluşturabilirler ve deneyim, aynadaki yansımalarını algılayabilir.

Dolayısıyla bu açılardan, hayalet figürler şeffaf puslu biçimler değildir.

kurguda popüler oldu. Çoğu görünüm, çevrelerinin farkında olduklarını kanıtlar (bu, hayaletlerin daha az özelliği olmasına rağmen). örneğin, eğer gözlemci odanın etrafında hareket eder, hayalet figürün kafasının bu hareketleri takip etmek için dönebileceği bildirilir. Ayrıca bu figürler genellikle amaçsızca dolaşmak yerine bir odayı kapıdan terk etme deneyimine sahiptir.

bir duvarın içinden (kurgusal klişe gibi). Görünümlerin çıkardığı sesler, daha çok giysilerin hışırtısı ya da ayakların sürtüşmesi gibi uygun olma eğilimindedir.

şingirdayan zincirlerden ve duygulu iniltilerden daha fazla. Bazı hayali görüntüler bu yaygın olmasa da konuştuğunu iddia etti; herhangi bir sözlü iletişim genellikle birkaç kelime ile sınırlıdır. Kişi görüntüye yakınsa, bir soğukluk hissi hissedilebilir. Çoğu dokunma girişimi

bir hayalet figürü başarısızdır, ancak bunu yapan insanlar genellikle ellerinin hayaletten geçtiğini bildirirler. Şekil görünebilir

fiziksel olarak bunlar olmadığında bir nesneyi almak veya bir kapıyı açmak hiç hareket etti. Görünümler genellikle fiziksel iz bırakmazlar.

ayak izlerine göre fotoğraflanamaz veya teybe kaydedilemez.

Tyrrell.

Green ve McCreery'nin (1975) hayalet vakalarının analizi birkaç başka özellik daha ortaya çıkardı. Hayali figürün arka planı aynı kalır veya deneyimin bir parçası olarak değiştirilebilir. Genellikle, örneğin OBE'de olduğu gibi, hayali deneyimlerin başlangıcında ve sonunda deneyimde süreksizlik yoktur.

Görünüşün, tanığın gözleri önünde birikmek veya katılaşmaktan ziyade tam bir figür olarak girmesi daha yaygındır. Hayali deneyimin sonunda, figür genellikle anında kaybolur, ancak diğer durumlarda ya bir bütün olarak ya da parça parça yavaş yavaş kaybolabilir ya da kendi isteğiyle ayrılmış gibi (örn.

oda). Bu fenomenolojik eğilimlerin çoğu,

Persinger'in (1974, s. 159-161) Kanada araştırması. Son olarak,

Haraldsson (1994), İzlanda vaka koleksiyonunda tanınmış hayalet figürlerinin önemli bir oranının (yüzde 30) olduğunu belirtmektedir.

şiddet kullanarak hayatını kaybettiği bildirildi. Haraldsson'a göre bu faktörü, çoğunluğunun (yüzde 67) gözlemini açıklıyor.

hayalet figürler erkektir.

Hayali Deneyimin Bağlantıları

Fiziksel Koşullar

Hayali figürün neredeyse kaçınılmaz olarak beklenmedik bir şekilde ortaya çıktığı söylene de (Green & McCreery, 1975, s. 135), deneyimin oluşum koşullarında bazı tutarlılıklar vardır. Tipik olarak tanıdık günlük ortamlarda, çoğunlukla deneyimcinin evinde ortaya çıkar.

veya yakın çevresinde (Persinger, 1974, s. 157). Green ve McCreery'nin (1975, s. 123) vakalarının sadece yüzde 12'si, denneğin daha önce hiç ziyaret etmediği bir yerde meydana geldi. Vakaların önemli bir çoğunluğunda, deneyim iç mekandaydı (Green & McCreery, 1975, s. 123; Persinger, 1974,

s. 157-158) ve gün ışığında veya makul derecede iyi suni ışıkta (Haraldsson, 1994).

demografi

Çoğu demografik değişken, hayali deneyimleri deneyimsizlerden ayırt etmekte başarısız olur. Palmer (1979) cinsiyet, ırk, yaş ve dindarlık. Bununla birlikte, iki bağıntı istatistiksel olarak anlamlılık gösterdi. Hayali deneyimler tarafından daha sık rapor edildi düşük eğitim düzeyine sahip insanlar ve ayrıca dullar tarafından. Hem ABD'de hem de Birleşik Krallık'ta yaşlı bireylerle ilgili daha sonraki araştırmalar, dulların yaygın olarak hayaletler deneyimlediklerini ve onların varlığını hissettiklerini buldu. ölen eşler, bu deneyimlerin genellikle rahatlatıcı ve yardımcı olduğunu ve çoğu durumda dulların deneyimlerini başkalarına anlatmadıklarını (Olson, Suddeth, Peterson & Egelhoff, 1985; Rees, 1971; Simon-Buller, Christopherson & Jones, 1988).

Psikolojik Değişkenler

Psikolojik oluşum koşulları da araştırılmıştır. Green ve McCreery'nin (1975, s. 123) araştırmasına katılanların yüzde 90'ından fazlası hayalet deneyimi sırasında normal sağlıkta olduğu iddia edildi; genellikle fenomen, bu nedenle, hastalıkla ilişkili bir halüsinasyon gibi görünmüyordu. Yine de çoğu görünüm, deneyim fiziksel olarak etkin olmayan bir durumdayken ortaya çıkar. Eşzamanlı faaliyetler Green ve McCreery (1975, s. 124) tarafından bildirilenler, yatmak (yüzde 38), oturmak (yüzde 23), hareketsiz durmak (yüzde 19), yürümek (yüzde 18) ve diğerleri (yüzde 2). Hayatımızın yaklaşık üçte birini yatarak (uykuda) geçirdiğimiz için, bu veriler, kişinin hayali bir deneyimi kolaylaştırmak için sırtüstü bir pozisyon alması gerektiğini ima etmek için alınmamalıdır. minimal veya "otomatik" fiziksel aktiviteye doğru dikkat çekicidir. Bu özellik aynı zamanda Persinger (1974, s. 158) ve Campbell (1987) tarafından yapılan küçük ölçekli bir Avustralya araştırmasında da gözlemlenmiştir. As Thouless (MacKenzie tarafından alıntılanmıştır, 1982, s. 28) gözlemlendiğinde, bu, hayali deneyimlerin ya özümsemeye elverişli koşullarda ya da

emilim için kalıcı bir ihtiyaç. Geleneksel kişilik testleri nadiren eşleştirilmiş hayali deneyimler ve deneyimsiz gruplara uygulandı.

Kullanmak *Eysenck Kişilik Anketi* McCreery (1986), deneyimlerin psikotizm, nevrotiklik ve dışa dönüklük konusundaki puanlarının genel popülasyon için normatif verilerle karşılaştırılabilir olduğunu kaydetti. İçinde Bununla birlikte, yakın zamanda yaslı yetişkinlerden oluşan bir örneklem, Datson ve Marwit (1997), ölen kişiyle ilgili hayali bir deneyim bildirenlerin deneyimsizlere göre daha nevrotik ve dışadönüktüler. Kalan mevcut psikometrik veriler, bilişsel işlevler alanında yatmaktadır. Deneyimlerin nispeten belirgin bir *ihtiyaç* absorbe edilmiş akıl yürütme için, böyle olduğu bulunmuştur

Irwin'in vakası (1985b, s. 6), deneyimli ve deneyimsiz olmasına rağmen açıkçası aralarında fark yok *kapasite* psikolojik emilim için (Campbell, 1987). Fantaziye yatkınlıkla ilgili faktör güçlü bir ayrımcıdır: bir grup olarak, hayali deneyimler hayal kurmaya oldukça meyillidir (Cameron & Roll, 1983; Campbell, 1987; Myers & Austrin, 1985; Osis, 1986b; Wilson ve Barber, 1983).

Bu sonuçların, hayali deneyimin saf bir fantezi olduğunu mu yoksa diğer yandan, birey fantezi benzeri bir düşünceye kapıldığında ortaya çıkma eğiliminde olan bir deneyim olduğunu ima edip etmediğinin gösterilmesi gerekiyor.

Önceki yoruma göre, hayali deneyimler ve zihinsel imgelemedeki beceriler arasında bir ilişki tahmin edilebilir. Yani, deneycinin bir fantaziye algısal bir deneyim olarak yorumlaması için, kişinin son derece canlı imgelere sahip olması beklenebilir. Bazı (diğer) halüsinasyonlar için durum böyle görünüyor (Mahoney, 1976/1977; Mintz & Alpert, 1972), ancak hayali deneyim bağlamında bunun yeterli testleri.

temel hipotez henüz üstlenilmemiştir. Martin (1915), üç hayali deneyimin güçlü görsel imgelere sahip olduğunu ve bunu çevreye yansıtabildiğini buldu.

Bu kapasitenin gerekli olduğunu, ancak bir hayalet deneyimi için yeterli olmadığını tahmin etmesine rağmen. Numunenin inceliği

Ancak Martin'in çalışması genellemeyi uygunsuz kılıyor. Osis ve McCormick (1982b), toplu bir hayali vakada 11 deneyimin araştırılmasında, Betts'deki puanların normal bir dağılımı gibi görünen şeyi buldular. *Zihinsel Görüntü Üzerine Anket* (QMI), ancak deneyimli olmayanlar için karşılık gelen verilerin yokluğunda güvenilir bir sonuca varılamaz.

deneyimlerin zihinsel görüntülerinin görelî canlılığı hakkında çizilebilir. 1

Daha sonra Osis (1986b) tarafından test edilen diğerk hayali deneyim, QMI ölçeğinin tüm maddelerinde en yüksek görüntü canlılığını kontrol etti; Yeniden, tek bir konunun performansından çok az şey yapılabilir. Marks'ı kullanma *Görsel İmgelerin Canlılığı Anketi*(VVIQ) Campbell (1987), 14 deneyimin puanlarını cinsiyet ve yaş açısından eşleştirilmiş 28 deneyimsiz kişinin puanlarıyla karşılaştırdı ve deneyimlerin sergilenmesi gerektiğini buldu.

önemli ölçüde *daha düşük* görsel görüntülerin canlılığı. Campbell'ın bulgusu değil Hayali deneyimin herhangi bir yorumu tarafından öngörölmüştür ve onun deneyimlerinin, hayalet deneyimlerinin zımnı varsayımı nedeniyle VVIQ üzerindeki performanslarını kasten düşürmesi mümkündür. hayali. Daha fazla araştırma kesinlikle garanti edilse de, yetersiz Burada zihinsel imgeleme becerilerinin önemli, olumlu hayali deneyime katkı.

Yine de yakın tarihli bir vaka çalışması, hayalet deneyiminin altında yatan psikolojik süreçlerle ilgili bazı ilginç olasılıkları gündeme getiriyor.

Araştırma, Londra'da yaşayan Amerikalı bir psikiyatrist tarafından yapıldı.

Morton Schatzman (1980). Ruth (takma ad) adında genç evli bir kadın, babasının görünüşünden ciddi şekilde rahatsız olduğunda (ikincisi hayattaydı ve o sırada başka bir ülkedeydi) Schatzman'a danıştı. Görünüşte babasının görünüşü, sesi ve kokusu vardı. "O" oturduğunda

Ruth'un yatağında, yatağın sarktığını hissettiği ve gördüğü iddia edildi. Görünüş ayrıca arkasındaki nesneleri görmesini engelliyor, gölgeler oluşturuyor ve bir ayna. Figür bazen Ruth'un tercihi olmayan zamanlarda ortaya çıkıyor gibiydi.

Vaka cinsel çağrışımlar içeriyordu: hayalet, babasının ona çocukken tecavüz etmeye çalıştığı zamanların hatıralarıyla Ruth'u korkutacaktı ve

daha sonra yatakta kocasının yerinde ortaya çıktı. Şimdi, birçok vaka raporu koleksiyoncusu, Ruth'un hikayesini bir hayalet örneği olarak kabul etmeyecektir. Vakanın bazı özellikleri hayaletlerin karakteristiği değildir: örneğin, hayalet Ruth'un yatağında görüldüğünde, bu, kocasının görünüşünde babasınıninkine göre algılanan bir değişiklik yoluyla olmuştur. Ruth'un bazı davranışları ve deneyimlerin cinsel tonu, psikotik rahatsızlığın belirtisi olarak yorumlanabilir; aslında Ruth, doktoru tarafından Schatzman'a olası bir şizofreni olarak atıfta bulundu, ancak Schatzman'ın kendisi onun depresyonu ve kaygısıyla psikoz belirtilerinden ziyade hayali deneyimlere bir yanıt olarak ilgilendi. Ayrıca terapi sırasındaki bazı gelişmeler (kısaca anlatılacak)

deneyimlerin halüsinasyon olduğunu kuvvetle önerir. geçmişle

araştırmacıların hayaletlerin nesnelliğiyle meşgul olmaları Ruth'un deneyimleri birçok parapsikolog tarafından psikotik halüsinasyonlar olarak reddedilecek ve hayaletlerle ilgili olarak değerlendirilmek üzere kabul edilmeyecektir.

Objektiflik konusunun değerlendirilmesi söz konusu olduğunda, belki de bu pozisyon makul bir pozisyonudur. Ama hayalet deneyiminin doğası üzerine araştırma yapmak isteyen parapsikolog için Schatzman'ın tedavisi

Ruth'un davası en öğretici olabilir.

Schatzman'ın konumundaki çoğu psikiyatrist, Ruth'un deneyimlerine bir son vermek için çalışırdı, ancak bu Schatzman'ın acil amacı değildi. Ruth'u hayalet ortaya çıktığında onu ortadan kaldırmaya teşvik etmek yerine, Ruth'a hayaleti ortaya çıkarabileceğini ve yapması gerektiğini önerdi.

kendi isteğiyle. Başlangıçta bunu denemek için çok korkmuştu, ancak deneyimlerin uyandırdığı kaygıyı gidermek için daha fazla psikoterapi ile Ruth, hem deneyimlerin ortaya çıkışları hem de hayalet figürün davranışları üzerinde gönüllü bir kontrol elde etti. Daha sonra kocası, çocukları, bir arkadaşı, Schatzman ve hatta kendisi de dahil olmak üzere diğer insanların hayaletlerini üretebildi (kendisinin görünüşü *olumsuzluk* konun ayna görüntüsü). Babasının hayaletinin onun aracılığıyla "konuşmasına" izin vererek, Ruth

duygularını ve bakış açısını ifade edebildi, böylece babasına olan nefretini ve (haksız) suçluluk duygularını azalttı.

çocukluk saldırısındaki rolü.

Schatzman'ın testlerinden biri, hayalet deneyimlerinin süreçleri hakkında bazı ilginç soruları gündeme getiriyor. Bir kişi değişen bir dama tahtası deseni gösteren bir ekrana baktığında, oksipital korteks (serebral korteksin görsel alanı) bir EEG kaydı (uyarılmış olarak adlandırılır) üretecektir.

tepki) dama tahtası uyarını ile değişir. Ruth ne zaman

bu uyarı ile sunulan görsel uyarılmış yanıtı normaldi. Schatzman daha sonra Ruth'tan ekranın önünde bir hayalet görünmesini istedi. Uyarılmış tepki, sanki bir şey gerçekten uyarıları bloke etmiş gibi ortadan kayboldu, ancak retinanın tepkisi ve göz bebeği tepkisi

yanıp sönen dama tahtası desenine normaldi. Açıkça düşük seviyeli görsel süreçler Ruth'un halüsinasyonunda yer almıyor, ama görünüşe göre daha yüksek seviyeli görsel süreçler (örneğin, lateral genikülat çekirdekten)

gerçek bir nesnenin algılanmasındaki hemen hemen aynıdır.

Bu sonucu tekrarlayan hayalet vakalarında "normal" deneklerle tekrarlamaya çalışmak iyi olacaktır. Böyle bir çalışma, bilimin görünüşte nesnel ve öznel öğelerinin tuhaf karışımına biraz ışık tutabilir.

hayali deneyim. Bu bağlamda, daha sonraki testlerin

Ruth (Harris & Gregory, 1981) olağandışı güçlerin kanıtını ortaya çıkarmadı.

eidetik görüntüler. Hayali deneyim halüsinasyon ise, bu nedenle, hayalet figürünün gerçekçiliği, üretiminden sorumlu olan hayali süreçlerin kalitesinden çok,

görsel bilgi işleme içindeki hayali girdinin yeri
sistem.

Schatzman'ın hayalet deneyimlerini kontrol etme fikri, araştırma için birçok olasılık sunuyor. Örneğin, hayalet deneyiminin altında yatan kişilik dinamiklerinin araştırılmasına izin verebilir. Araştırmacı, deneyim(ler) aracılığıyla, hayalet kişiliğe çeşitli psikolojik testler uygulayabilir ve bu tür testlerin sonuçlarını, deneyimle karşılaştırabilir. deneyimlerin ihtiyaçlarını ve mümkünse psikolojik referans kişinin profili.

Schatzman tarafından kullanılan terapötik teknik ayrıca Mevcut klinik uygulama için çıkarımlar. Hayali deneyimleriyle uzlaşmak için rehberlik için bir psikolojik kliniğe giden insanlar,

psikotik olarak sınıflandırılması ve tedavi edilmesi ya da deneyimin yalnızca algısal bir yanılsama olduğu söylenmesi muhtemeldir. Schatzman bizi diğer olasılıklar konusunda uyarır, ancak en önemlisi, müşteriye bu konuda nasıl yardım edilebileceğini gösterir.

kendi anlayışlarına ulaşmak için deneyim yoluyla çalışın.

Schatzman'ın buna benzer son çalışmaları, bize bir hayalet figürünün nesnelliğinin tek ilgi konusu olmadığını, hatta en önemlisi. Görünüşlerin saf halüsinasyonlar olduğu kanıtlanacaksa, hayaletlerin kökenleri ve altında yatan süreçler. deneyim, davranış bilimcilerinin dikkatini hala hak ederdi.

Hayali Deneyimler Teorileri

Hayali deneyimlerin ana teorileri tarafından ele alınan temel konu, hayalet figürlerinin nesnel mi yoksa öznel fenomen mi olduğudur. Yukarıdaki incelemenin gösterdiği gibi, her iki görüş için de kanıt var gibi görünmektedir. Görünüşler, bazen birden fazla kişi tarafından algılandıkları için nesnel olarak kabul edilebilirler. nesneleri kapattığı, gölge oluşturduğu, aynaya yansıdığı ve

Deneyimin hareketiyle bakış açısını değiştirin. Öte yandan, görünümler öznel (halüsinasyonlu) fenomenler gibi görünmektedir, çünkü orada bulunan bazı insanlar onları algılayamayabilir, bazı görünümünün katı nesnelerin içinden geçtiği bildirilir, deneyimler ellerini şekle sokabilir, nesnelerin hareket ettiği algılanabilir. gerçekte öyle olmadıklarında ve hayaletler böyle durumlarda hiçbir fiziksel iz bırakmazlar. izleri bulunmalıdır. Hayali deneyimlerin yeterli bir teorisi bu görünüşte çelişkili olanları barındırabilmelidir özellikler.

Ruh

Görünümlerin geleneksel teorisi, ruh hipotezidir, yani bir görünüm, bireyin varoluşunun bedensel ölümden kurtulan bir yönüdür. Hart (1956, 1967) ve Crookall'ın (1970) her biri bu hatlar boyunca bir hayalet teorisi geliştirdi. Özünde yaklaşım, ek varsayımla birlikte OBE ve NDE'nin eksomatik modellerine eşdeğerdir.

eksomatik unsurun ölüm sonrası varlığını sürdürdüğü. Bazı insanlar, ölümlerin görünüşleriyle ilgili olduğu için böyle bir kavramdan memnunlar, ancak yaşayan insanların görünüşlerine uygulanabilirliği konusunda şüpheliler. Böylece ruh fiziksel bedeni terk ederse, kişinin öleceğini iddia ederler.

Bu modellerle ilgili daha ciddi zorluklar var. Görünümlerin hem nesnel hem de öznel özelliklerini açıklamak için, "yarıfizik" ve "ultrafizik" varoluş durumları gibi oldukça belirsiz kavramlara başvurulur. Yani, bir ruh, bildirilen nesnel fenomenlerinin temeli olan fiziksel niteliklere sahip olabilir, ancak yine de eterik olabilir ve örneğin katı nesnelerden geçebilir. Bu, bir öze/açıklanması gereken varsayım. Biraz daha ince bir yaklaşım

ruhun fiziksel olmadığını ve uzaya yansıtıldığını, ancak yalnızca duyular dışı yollarla algılandığını iddia etmektir. Bu, aşağıdakilerin çeşitli özelliklerini açıklar:

deneyim, her ne kadar duyu dışı olarak algılanan bir fiziksel olmayan ruhun gölge yapması gerektiği anlatılmaz.

Ruh hipotezi için önemli bir sorun, hayalet figürlerinin genellikle uygun şekilde giyinmiş, bazen de

bir baston ve bir yakada bir çiçek gibi aksesuarlar. Şimdi, dini mirasımız bizi en azından potansiyel olarak İslam kavramına karşı hoşgörülü bırakıyor.

bedenimizin “ruhu”dur, ancak giysilerimizin ve tercih edilen aksesuarlarımızın da bir “ruhu” olduğu iması, bazılarına inanılrlılığın sınırlarını zorluyor gibi görünmektedir. Eksomatik teorisyenlerin hayali kıyafetleri açıklama girişimleri gönderen kişinin kendi kıyafetlerinin “eterik ikizi” terimleri (örn. Crookall, 1966) kavramsal olarak hayalet giysiler kadar dayanıksız kendileri.

Ruh hipotezinin bazı nispeten doğrudan testleri yapılmıştır. için çeşitli sensör türlerini ve diğer cihazları kullanmaya çalışır. bir görünümün varlığını tespit etmek (örneğin, Maher & Hansen, 1992) yine de temelde belirsiz veya başka türlü sonuçsuz veriler vermiştir. Hayali deneyimlerin ruh hipotezi şimdi modern parapsikologların bir azınlığı tarafından desteklenmektedir (örn., Osis, 1986a; Stevenson, 1982).

telepatik halüsinasyon

Şimdi bazı alternatif teorilere dönelim. İlk teorilerden biri, SPR'nin kurucu üyelerinden Edmund Gurney tarafından önerilen teoriydi. Gurney (Gurney et al., 1886), görüşlerin halüsinasyonlar olduğunu ve telepatinin aracılık ettiğini savundu. Böylece deneyim, belirli bilgileri elde eder.

gönderge birey, duyu dışı yollarla ve daha sonra bu bilgiyi, o bireyin görünümü biçiminde bir halüsinasyon olarak bilince kabul eder. Toplu vakalara uyum sağlamak için Gurney, "bulaşıcı telepati" fikrini önermek zorunda kaldı. Bir kişi duyu dışı bilgileri edinir ve halüsinasyon figürünün doğasını mevcut diğer insanlara telepatik olarak iletir ve onları aynı deneyime tanık olmaya teşvik ederdi. Yine, bazı toplu vakalarda meydana geldiği iddia edildiği gibi, farklı insanların hayalet görüntülerinin karşılıklı olarak tutarlı bir perspektifler dizisi sergilemesini sağlamak için çok fazla ESP talep ediyor gibi görünüyor.

Ayrıca Gurney, teorisini yalnızca canlıların görünümüleriyle ilgili olarak ortaya koydu. ve kriz vakaları.

Gurney'in teorisinin postmortem görünümlere genişletilmesi, hayatta kalma hipotezinin ve ölen kişilikler tarafından telepatik iletişim olasılığının ek varsayımlarını gerektirebilir. bir çeşit süper-ESP modeli alternatif olarak tasarlanabilir. bu "telepatik halüsinasyon" teorisi yine de

deneyimin bilgi edindiği hayali deneyimler ve
hayali figürün uygun şekilde giyinmiş görüldüğü kişiler.

Gurney'nin meslektaşı Frank Podmore (c. 1909) genel olarak Gurney'nin canlıların gerçeğe uygun görünüşleri teorisini yineledi, ancak telepatik halüsinasyonlar olarak herhangi bir hayalet fikrini elden çıkarmada daha da ileri gitti.

Hayalet deneyimleri, endişeli bir öznenin doğal sesleri yaratıcı bir şekilde yanlış yorumlamasının bir ürünüydü, Podmore (c. 1909, s. 123).

iddia etti.

SPR'nin bir diğer kurucusu olan FWH Myers, birçok alanda bir teori geliştirdi. Gurney'inkine benzer yollar. Myers (Gurney ve diğerleri, 1886, Cilt 2, s. 277-316; Myers, 1903, Bölüm 6 ve 7) hayaletlerin (canlıların veya

ölü) telepatik olarak elde edilen bilgilerin halüsinasyonlu projeksiyonları olabilir, ancak ayrıca gönderen kişinin bazen bu değişimin çevresindeki insanlar tarafından kendi görüntüsünün nesnel olarak algılanmasına izin veren "methetherial dünyada" değişikliklere neden olabileceğini öne sürdü. Bu örneğin, farklı deneyimlerin tutarlılığını hesaba katardı.

Bazı toplu durumlarda bakış açıları. Myers'ın düşünceleri pek açık değildir.

bu göksel dünyanın özelliğidir, ancak açıkçası, fiziksel uzayla iç içe geçmiş bazı fiziksel olmayan varoluş boyutlarını gerektirir.

Metherial dünyanın varlığına dair bağımsız bir kanıtın nasıl aranacağı bilinmiyor. Ancak en azından Myers, toplu davaların yarattığı sorunu takdir etti ve SPR soruşturmalarında biriken kanıtlarla haklı çıkacağını düşündüğü bir şekilde bu sorunu çözmeye çalıştı. Ayrıca, hayali deneyimlerin hepsinin tam olarak aynı temel süreci içermeyebileceğini ima etti. Gauld (1982, Bölüm 16), Myers'ın teorisinin daha az olduğuna inanıyor.

diğer güncel yaklaşımlardan daha problemlidir.

Tyrrell (1942/1963), Gurney ve Myers gibi, telepatik olarak yaratılmak üzere hayaletlere sahipti. Tyrrell'in görüşüne göre, gönderen kişi ve deneyimler, bilinçaltı zihinlerinin karışmasıyla bir halüsinasyon yaratırlar.

bir hayalet dramasının ortak yapımı. Tüm katılımcılardan beri

Halüsinasyonun zihinsel evrenlenmesine katkıda bulunursa, hayaletin farklı deneyimler için tutarlı bakış açıları vardır. yapamayan insanlar

Görünüşü algılamak, içinde yer almamış olarak kabul edilir.

bilinçaltı dramatik üretim.

Hayali deneyimlerin halüsinasyonlu ESP deneyimleriyle tanımlanması Louisa Rhine (1957) tarafından daha da ileri götürülmüştür. ile tutarlı diğer duyu dışı deneyimlerde ajanın rolü hakkındaki görüşleri Ren

Hayali deneyimi (gönderilen kişiden ziyade) deneyimin kışkırtıcısı olarak yorumladı, gönderen kişiye duyu dışı olarak uzandı ve bilinçaltında edindiği bilgileri o kişinin halüsinasyonu aracılığıyla ifade etti. Bu nedenle, daha önceki teorisyenlerin aksine, Rhine, referans kişiyi aktif bir katılımcı olarak önermeye gerek görmedi. deneyime.

Green ve McCreery (1975) ayrıca, bazı durumlarda referans kişi hakkındaki duyu dışı bilgilerden esinlenerek, hayali deneyimi halüsinasyon olarak kabul eder. Bu araştırmacıların görüşüne göre, hem hayalet figürü hem de görünüşte görüldüğü çevre, vakaların çoğunda halüsinasyondur (ayrıca bakınız Green & Leslie, 1987).

figürün gerçek üzerinde halüsinasyon gördüğü bazı deneyimler deneyimin ortamı.

Hayal Gücü ve Yanlış Atıf

Hayali deneyimlere başka bir yaklaşım, hayaletin saf bir halüsinasyon olmasıdır. Yani görüntünün nesnel bir statüsü yoktur ve oluşumu ESP'ye veya başka herhangi bir parapsikolojik sürece dayanmaz; tamamen hayal gücünün bir ürünüdür ve deneyimin telkin edilebilirlik, beklentiler, ihtiyaçlar, sosyal koşullanma ve bilinçdışı çocukluk anıları (Houran, 2000; Lange & Houran, 1997, 1998; Rawcliffe, 1959, pp. 372-377; Shapiro, Sherman & Osowsky, 1980). bu deneyimin gerçekçiliği genellikle hipnagogik imgelemenin özelliklerine atfedilir (Alcock, 1981, s. 83; Neher, 1980, s. 200; Reed, 1972, p. 39).

Bu teori, görünümlere inancın hizmet ettiği sosyal işlevlere uygun olarak, tarihsel dönemler ve kültürler arasında hayalet deneyimindeki varyasyonların iddialarıyla desteklenir (Beyer, 1999; Emmons, 1982, Ç. 8; Finucane, 1984; Thomas, 1971, Ch. 19). Öte yandan Gauld (1984), bu tür iddialar için kanıtların yetersiz olduğunu savunuyor çünkü 17. yüzyıldan önceki hayalet deneyimi vakaları çok kötü belgelenmiştir ve hiçbir şekilde kendi tarihsel dönemlerinde bu tür deneyimlerin rastgele bir örneği olarak kabul edilemezler. Ek olarak, belki de sosyal uzlaşımlar, ilişkili deneyimin fenomenolojisinden ziyade bir hayalet vakasının nasıl anlatıldığı üzerinde daha büyük bir etkiye sahiptir.

kendisi (bkz. Herman, 2000). Kolektif hayalet vakaları, şüpheli teori altında muhtemelen toplu halüsinasyonlar olarak ele alınır, ancak böyle bir açıklamanın bu türlerin özelliklerini barındırabileceğine dair bazı şüpheler vardır.

vakalar doğru bir şekilde rapor edildiyse.

Konvansiyonel psikolojik faktörlerin hayali deneyimlerden sorumlu olabileceği teorisini ampirik olarak test etmek için bazı girişimler olmuştur. Örneğin, grup halüsinasyonları olabilir.

psikolojik bulaşmanın etkisiyle kolaylaştırılmıştır ve insanların beklentilerinin hayalet deneyimlerine katkıda bulunan bir faktör olabileceği teorisi için bazı ampirik destek vardır. Örneğin, Houran ve Lange (1996), herhangi bir ortamda, paranormal olarak yorumlanabilecek sabit bir olay arzı olduğunu ve potansiyel anormallikler fark edildiğinde, algısal bulaşmanın artışa neden olacağını öne sürdü.

dikkat edilmesi gereken olayların sayısı. Bu teoriyi, evli bir çiftten evlerinde (daha önce poltergeist veya musallat tipi fenomenler için hiçbir üne sahip olmayan) 30 günlük tuhaf olaylar günlüğü tutmalarını isteyerek test ettiler. bu

olay kategorileri görsel ve işitsel fenomenleri, nesnelerin açıklanamayan hareketlerini ve algılanan varlıkları içeriyordu. Çift sıklığı tahmin edildiği gibi artan 22 "olağandışı" olay bildirdi. Başka bir çalışma, talep özellikleri, inanç gibi bağlamsal değişkenlerin teoriyi test etmek için 900'den fazla musallat deneyimini analiz etti.

paranormal veya durumsal olarak gömülü ipuçları, kısmen bu tür deneyimlerin içeriğini şekillendirebilir. Araştırmacıların tahminleri desteklenmiştir (Lange, Houran, Harte & Havens, 1996). Ancak olası bir zayıflık Bu çalışma, derecelendiren iki kişinin açık olup olmadığı açık değildir.

deneyimler, test edilen hipoteze karşı kördü.

Yakın zamanda yapılan iki araştırma (Wiseman, Watt, Stevens, Greening & O'Keeffe, 2003), gönüllülerden yaşadıkları olağandışı deneyimleri kaydetmelerini istedi.

Bazı bölgeleri daha önce perili olarak bilinen, bazı bölgeleri ise perili olmayan tarihi mekanlarda dolaşırken. Hayaletlere önceden inandıklarını bildiren katılımcılar, inanmayanlardan önemli ölçüde daha fazla sayıda deneyim bildirdiler ve bu da beklenti hipotezi için bir miktar destek sağladı. Bununla birlikte, katılımcılar kontrol alanlarına göre "perili" alanlarda önemli ölçüde daha fazla olağandışı deneyimler bildirdiler ve bu, katılımcıların siteler hakkında önceden sahip oldukları bilgilere atfedilemez. Bu nitelikteki çalışmaların çoğunda, deneyimler genellikle oldukça ince ve nispeten küçük bir oran tam teşekküllü hayaletlerdir.

deneyimler. Dolayısıyla bu çalışma, hayal gücü ve yanlış yükleme modeli için bir miktar destek sağlasa da, hayali deneyimlerin tam olarak anlaşılmasının hesaba katılması gerekeceği muhtemeldir. sonraki iki bölümde göreceğimiz gibi, katkıda bulunan diğer faktörler.

nöropsikoloji

“Bir mevcudiyet duygusu” üzerine yakın zamanda yapılan bazı çalışmalar, hayalet deneyimlerine ilişkin gelecekteki araştırmalar için verimli bir yol olduğunu kanıtlayabilir. Persinger ve meslektaşları (Persinger, 1993; Persinger ve Makarec, 1992), algılanmış bir mevcudiyet deneyiminin nöropsikolojik bir modelini önerdiler. Persinger, ("bilinçli") benlik duygusunun, öncelikle beynin sol yarıküresinde meydana gelen dil süreçlerinin toplu bir özelliği olduğu yönündeki önceki önerilere atıfta bulunarak, bu sol yarıkürenin bir homologunun olduğunu öne sürer.

süreçler sağ yarıkürede bulunur ve birincil nörolojik

mevcudiyet duygusunun temelidir. Bu açıklama, bir hayalet ya da "hayalet" deneyimini barındıracak şekilde genişletilebilir (Persinger, 1993, s. 916). Persinger'in teorisi, algılanan mevcudiyetin veya hayali figürün tipik olarak deneycinin vücudunun solunda yer alacağını öngörür, ancak durum böyle görünmüyor (Brugger, 1994; Houran, Ashe & Thalbourne, 2003; Terhune, 2004). Persinger'in teorisine bir miktar destek, temporal lob disfonksiyonu olan kadınları bulan klinik çalışmalardan geliyor.

görsel ve işitsel halüsinasyonlar dahil olmak üzere öznel ESP deneyimlerini ve bu deneyimlerin sol hemisfer rahatsızlıkları ile ilişkili görüldüğünü bildirdi (Palmer & Neppe, 2003, 2004). Ayrıca, algılanan varlıklar ve görsel ve işitsel halüsinasyonlar, yüksek irtifa dağcılar için alışılmadık deneyimler değildir. Nörobilimciler önerdi bu deneyimlerin sosyal izolasyonun neden olduğu disinhibisyonun birleşik etkilerinden ve oksijen yoksunluğu ve yüksek

Temporo-parietal kavşağın işleyişindeki yükseklik (Arzy, Idel, Landis ve Blanke, 2005).

Fiziki çevre

Daha önce poltergeist deneyimlerinin analizinde bahsedilen (Bölüm 10) müttefik bir yaklaşım, olağandışı elektromanyetik veya jeomanyetik alanların, hassas kişilerin temporal lob işleyişini etkileyerek, bir hayalet deneyimi gibi anormal algılara sahip olmalarına neden olabileceğini savunur (Persinger & Koren, 2001). . Bu görüşü destekleyen bazı vaka materyalleri ve ilişkisel kanıtlar vardır (örneğin, Persinger, Koren & O'Connor, 2001; Terhune, 2003; Wiseman ve diğerleri, 2003), ancak şu anda araştırmanın metodolojik sınırlamaları var. Fiziksel çevrenin diğer yönleri de hayali deneyimlerde rol oynayabilir. Infrasound olarak bilinen duyulamayan düşük frekanslı ses, algılanan varlıklar ve görsel deneyimlerle (Tandy, 2000; Tandy ve Lawrence, 1998). Buradaki öneri, infrasonun neden olduğu varsayılan olağandışı fiziksel duyumların belirli bağlamlarda paranormal olarak yorumlanabileceği ve bu da korku duygusuna ve kişinin bir hayaleti hissetmiş, hatta görmüş. Wiseman et al. (2003) ayrıca, perili olma ününe sahip yerlerde olağandışı deneyimlerin raporlarının, oda alanı ve aydınlatmanın fiziksel faktörleriyle ilişkili olduğunu bulmuştur. koşullar.

Jawer (2006), yukarıdaki araştırma satırlarının çoğunu bir araya getiren ilginç bir makale yayınladı. Bazı bireylerin gerçekten nörobiyolojik olarak "hassas" tırlar ve bu nedenle başkalarını etkilemeyen ince çevresel özelliklere tepki verebilirler. Kendilerini tanımlayan 62 hassas ve 50 kontrol katılımcısını karşılaştıran bir ankette, hassas kişiler daha fazla sayıda hayali ve diğer psi algıları ve kadın, ilk doğan veya tek çocuk, bekar, çok yönlü, yaratıcı, içe dönük, travmatik hatırlama eğilimindeydiler. olayları algılamak ve elektriksel aktiviteye duyarlı olduklarını algılamak. Şaşırtıcı bir şekilde, hassas kişilerin yüzde 14'ü şiddetli bir elektrik çarpmasına maruz kaldıklarını veya aydınlatmaya maruz kaldıklarını iddia ederken, kontrollerin hiçbiri bu tür deneyimler bildirmedi. Bu çalışmanın anlamı, hayaletleri deneyimleyen bazı kişilerin gerçekten tepki veriyor olabileceğidir. çevrelerinin fiziksel özelliklerine Bu reddetmez daha cimri bir yaklaşım olsa da, manevi veya psişik bir nedenin olasılığı veya bu çevresel faktörlerle bağlantılıdır. Görünüşün birincil nedeni olarak çevresel faktörleri görmek belirli hassas bireyler için deneyimler. Jawer'ın çalışmasında öz bildirim ölçütleri kullanıldığından yanıt yanlılığı olasılığını dışlamak için

çalışma, daha ileri çalışmalar hassas ve kontrollerin yeteneklerini araştırabilir
yapay olarak oluşturulmuş süptil varlıkların varlığını veya yokluğunu tespit etmek için

Çift kör bir tasarımda çevresel uyaranlar.

Hayali deneyimlerle ilgili son zamanlardaki diğer teoriler, McCue (2002) tarafından eleştirel
bir şekilde incelenmiştir. Son olarak, bazıları arasında bir eğilimden söz edilebilir.

çağdaş araştırmacılar (Evans, 2001; Houran, 2000), dünya dışı
uzaylılar, Meryem Ana, hayalet otostopçular, periler, Erkekler

Siyah, seans odasındaki cisimleşmeler, melekler ve yatak odası ziyaretçileri
(örneğin, "yaşlı cadı").

Hayatta kalma hipotezi söz konusu olduğunda, Gauld (1977, s. 601-607)
tarafından çok az somut ampirik destek topladığı değerlendirilmektedir.

Hayali deneyimlerden yola çıkarak, bu sonuca Stevenson (1982)
tarafından itiraz edilmesine rağmen. Yine de, ruh kuramının henüz

üretken bir yaklaşım olduğunu kanıtladı, ancak telepatik teorilerin çoğu savunucusu,
kendi yaşamlarında bir tür bedensiz varoluşu ima etmeye mecbur görünüyorlar.

ölüm sonrası hayalet vakalarını açıklamaya çalışır. Ek olarak, toplu
davaların ve özelliklerinin tatmin edici bir açıklaması henüz

formüle edilmelidir. Hayali deneyimlere yönelik araştırmaların son zamanlardaki
fenomenolojik yöneliminin yeni bir deneyim yaratacağı umulmaktadır.

geçmiş yaklaşımlardan daha verimli ve daha kapsamlı bir teori tarzı olmuştur.

Bu alandaki çalışmaları ilerletmenin bir başka yolu da, herhangi bir alanda
olağandışı olayların kendiliğinden meydana gelme olasılığını hesaba katmak ve
burada yaşanan olaylarda potansiyel olarak bilgilendirici farklılıkları not etmek,
"perili" alanlar ile birlikte "kontrol" alanlarını araştırmak olacaktır.

iki farklı konum türü (Houran & Brugger, 2000).

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

hayalet
hayali deneyim
halüsinasyon
toplu dava
psikomanteum
"Halüsinasyon Sayımı"
Tyrrell

Yeşil ve McCreery
insidans
duyusal modaliteler
deneysel vakalar
kriz görünümleri
hayaletler
ölüm sonrası görünümler
hayaletler
"nesnel" özellikler
"öznel" özellikler
Schatzman
ruh hipotezi
hayalet giysiler
telepatik teoriler
bulaşıcı telepati
kızılötesi
çevresel duyarlılık

ÇALIŞMA SORULARI

1. Hayali deneyimlerin bir şeyi ifade ettiği fikrini eleştirel olarak inceleyin.
psikotik bozukluk.
2. Tyrrell'in hayali deneyimler sınıflandırmasını ana hatlarıyla belirtin ve düşünün
her bir deneyim türünü hesaba katmada ruh kuramının yeterliliği.
3. Hayali durumdaki başlıca fenomenolojik tutarlılıkları listeleyin
raporlar. Bunların her birini (a) ruh teorisi açısından inceleyin,
(b) telepatik bir teori ve (c) şüpheli bir "saf halüsinasyon" yaklaşımı.
4. Birkaç araştırmacı, telepatiye kendi çalışmalarında biraz vurgu yapmışlardır.
hayali deneyimlerin hesapları. Bunu yapmaktaki amaçları nedir? Hayatta
kalma hipotezi reddedilirse, telepatik bir sürecin varsayılmasıdır.
hayali deneyimin tüm örneklerinde uygulanabilir mi?
5. Schatzman'ın çalışmasının hayalet deneyimleriyle ne ilgisi var?
"Ruth"?
6. Nöropsikolojik bir yaklaşım temel durumu nasıl açıklayabilir?
hayali deneyimlerin özellikleri ve hangi özelliklerin belirli bir
Bu yaklaşım için meydan okuma?

REENKARNASYON DENEYİMLERİ

Reenkarnasyon, insan varoluşunun fiziksel olmayan bir ögesinin yalnızca ölümden sağ çıkmakla kalmayıp, daha sonra başka bir varlıkta yeniden doğduğu fikridir.

gövde. Mevcut bağlamda, özellikle aşağıdakilerle ilgileniyoruz:

Farklı hayvan yaşamı türleri arasında ruh göçü veya ruh göçü hipotezi ile değil, insan formunda reenkarnasyon hipotezi. Yazarlar bazen terimi kullanır *geçmiş yaşam deneyimi* (PLE), bu tür deneyimlerin zorunlu olarak öznel olarak tanımlandığını kabul ederek (örneğin, Mills & Lynn, 2000), ancak göreceğimiz gibi bu tür vakalar araştırılabilir.

rapor edilen deneyimlerin nesnel doğrulamasını bulmak amacıyla.

Reenkarnasyon kavramı, özellikle Orta Doğu ve Asya'da birçok kültürde yaygın olarak kabul edilmektedir ve birçok büyük dini sistemde önemli bir unsurdur (Head & Cranston, 1977; TenDam, 1990).

Bununla birlikte, Batı'da, bu kavram, Batı'nın çıkarlarının hiçbir şekilde hiçbir şekilde olmadığına dair göstergeler olmasına rağmen, genel olarak çok şüphecilikle karşılanmaktadır.

ihmal edilebilir (Sigelman, 1977); örneğin, 1980'lerin başında neredeyse bir

Gallup örgütü tarafından araştırılan Amerikalı yetişkinlerin dörtte biri reenkarnasyona inandığını kabul etti (Gallup, 1982, s. 137). Bu seviye

görülme sıklığı nispeten sabit kalmıştır (Newport & Strausberg, 2001; Moore, 2005).

Bununla birlikte, reenkarnasyon inancının yaygın olduğu kültürlerde bile, geçmiş yaşam deneyimlerine ilişkin iddialar nispeten nadirdir: Kuzey Hindistan'da ankete katılan 500 kişiden sadece biri bir PLE bildirdi (Barker & Pasricha, 1979).

Sözde Pollock davası, iddia edilen bir örneğini göstermektedir.

reenkarnasyon. Wilson (1982, Bölüm 1; 1984) tarafından belgelenen bu dava, ağırlıklı olarak John Pollock adlı bir İngiliz'in ifadesine dayanmaktadır. Yaşta

19 Pollock, Roma Katolikliğine dönüştü, ancak

reenkarnasyon inancını dile getirerek bölge rahipleri; Böyle bir inanç, Katolik kilisesinin görüşüne göre sapkıdır. Rahiplerin onu vazgeçirme çabalarına rağmen Pollock reenkarnasyonist duruşunda ısrar etti ve geceleri Tanrı'nın sorunu çözmek için bir reenkarnasyon kanıtı sağlaması için dua etti. anlaşılmazlık. Birkaç yıl sonra Pollock evlendi. Karısı Florence

reenkarnasyona olan inancını paylaşıyor.

Pollock ailesinin iki kızı Joanna ve Jacqueline dünyaya geldi ve aile Hexham'a taşındı. Mayıs 1957'de, sırasıyla 11 ve 6 yaşındaki kızlar, sabahın erken saatlerinde bir çocuk ayinine yürürken bir arabanın çarpması sonucu öldüler. Hemen hemen John Pollock, kızlarının ölümünün, Tanrı'nın reenkarnasyonun kanıtı için dualarına yanıtının bir parçası olduğuna ve kızların ona yeniden doğacağına karar verdi. Floransa bulundu bu tavır çok nahoştu ve bir süre evlilikleri ciddiye

tehlike. Florence 1958'in başlarında hamile kaldığında John, ikiz kızları olacaktı çünkü Tanrı Joanna ve Jacqueline'i ebeveynlerine geri veriyordu. Gerçekten de, ikiz kızları Jennifer ve Gillian, Ekim ayında doğdu. İkinci doğan ("daha genç") Jennifer'ın karnında silik ince bir çizgi alını ve sol kalçasındaki doğum lekesinin işaretlerle aynı olduğu söylendi

Ölen kız kardeşlerin en küçüğü Jacqueline'de.

İkizler dört aylıkken Pollock'lar başka bir şehre taşındı. Üç yıl sonra aile Hexham'ı tekrar ziyaret etti ve John'a göre

Pollock ikizler hemen kasabayı biliyormuş gibi davrandılar. Ölen kız kardeşlerinin daha önce uğrak yeri olan okulu ve oyun alanını tanıdıkları ve eski evlerini tespit ettikleri söylendi.

ebeveynlerinden herhangi bir talepte bulunmadan. İddiaya göre benzer olaylar takip etti. Örneğin, Joanna ve Jacqueline'in bazı oyuncakları açılmıştı ve Jennifer'ın iki bebeği doğru isimlendirdiği ve ablası Jacqueline'in ilk doğan ikiz kardeşi Gillian'a bir oyuncağı. Pollock ayrıca arka bahçedeki ikizlerin histerik bir şekilde çılgınlık attığını bildiriyor, "Araba! Araba! Üzerimize geliyor!" Bu tür olaylar, ikizlerin beşinci doğum gününden kısa bir süre sonra sona erdi. Bugün Jennifer ve Gillian iddia ediyor

merhum kız kardeşlerine "ait" hiçbir anıları yoktur. John Pollock'a göre, ikizlerle reenkarne oldukları iddia edilen durumları tartışmadı.

13 yaşına kadar.

Bu vaka Pollock'un kendisine ve reenkarnasyon inancına katılan diğerlerine inandırıcı gelse de, kanıtsal temelleri güçlü değildir.

Davanın özelliklerinin çoğu tamamen John'un ifadesine dayanmaktadır.

Pollock (eşi 1979'da ölmüştür) ve iddia edilen olayların tarafsız bir gözlemcisi ve muhabiri olarak kabul edilemez. doğrulanmış gerçekler vaka yetersiz ve reenkarnasyona inandırıcı değil. Hiç şüphesiz Joanna ve Jacqueline'in öldürüldüğünü ve ikizlerin sonradan doğduğunu. Ayrıca, Jennifer'in sol kalçasında bir doğum lekesi var, ancak şimdi alnında izden eser yok. Ama bu veriler pek kesin değiller. Normal genetik ilkeler, Jacqueline ve Jennifer'daki doğum lekelerinin benzerliğini açıklayabilir; doğum lekelerinin ailelerde aktığı bilinmektedir. Öte yandan, ikizler özdeş olduğundan (I. Stevenson, kişisel görüşme, 8 Kasım 2000), doğum lekesinin yalnızca Jennifer'da olması garip. İkizlerin tanınma davranışı, inançlarının şevkinden ve iddialarının İngiliz medyasında gördüğü ilgiden dolayı Pollock tarafından abartılmış olabilir. Ian Wilson (1984, s. 51) ayrıca ikizlerin, babalarının karısıyla inançlarını tartışırken duyduğu ve daha sonra babalarının beklentilerine göre davrandığı ihtimali. Pollock davasıyla ilgili bir başka zorluk da, önceki bir varoluşun kişisel hatıraları gibi görünen şeylerin ilk elden bir raporunu veren bir deneyi kesinlikle gerektirmemesidir. Yani, Pollock davası iddia edilen reenkarnasyon "davranışı" iddialarını içerirken, bir *reenkarnasyon tecrübe etmek*, deneyimin bir olayın ayrıntılarını spontane olarak hatırladığı bir kişisel hayatı, görünüşe göre, şimdiki hayatından bir süre önceydi. Reenkarnasyon hipoteziyle ilgilenen araştırmacılar, enerjilerinin çoğunu böyle bir deneyimi içeren vakaların peşinden koşmaya adanmışlardır. Bununla birlikte, diğer parapsikolojik deneyimlerin tanımlarına uygun olarak, reenkarnasyonun, deneyim, zorunlu olarak, deneyimin önceki bir varoluşunun hatırlanmasını gerektirir; deneyim sadece *öyle gib* bunu yapmak ve bu deneyimlerin temellerini belirlemek araştırmacının görevidir. Matlock (1990), bu sınıf için "geçmiş yaşam anı vakaları" ifadesinin kullanılmasını savunmaktadır. ancak "reenkarnasyon deneyimi", "geçmiş yaşam deneyimi" veya "reenkarnasyon tipi vakası" terimleri parapsikoloji literatüründe geleneksel

Reenkarnasyon Deneyiminin Fenomenolojisi

Kendiliğinden reenkarnasyon deneyimlerinin ayrıntılı araştırmasının 1920'lerde Hindistan'da başladığı söylene de (Pasricha & Barker, 1981, s. 381), Virginia Üniversitesi'nden Ian Stevenson en çok araştırma yapan kişi olmuştur. bu davaların önde gelen, üretken ve saygın araştırmacısı kırk yıl. Stevenson birçok ülkeyi ziyaret etti, sayısız vakayı kaydetti ve araştırdı; ayrıntılı gözlemleri bir dizi kitapta yayınlandı (örneğin, Stevenson, 1966, 1975, 1977c, 1987a). Stevenson (1987c), araştırma yapmanın önemine büyük vurgu yapar. kendiliğinden vakaların gerçekliği ve kısmen bu nedenle neredeyse sadece çocukların reenkarnasyon deneyimleri ile çalıştı. O

ayrıca çocukluk vakalarının ayrıntı bakımından, çocuklukta deneyimlerden çok daha zengin olduğu görülüyor.

yetişkinlik (Matlock, 1990; TenDam, 1990). Genellikle Stevenson, vakaları diğer parapsikologların ve medyanın yardımıyla bulur. Genç deneyim ve tanıklar (tipik olarak deneyimin ebeveynleri ve diğer aile üyeleri), genellikle bir tercüman yardımıyla görüşülür. Mümkün olduğunda, reenkarnasyon deneyimlerindeki veriler, doğrulukları açısından kontrol edilir.

Bazı durumlarda, örneğin, ölen kişinin ailesi, görünürdeki önceki yaşamın tanımlanmış ve rapor edilmiş ayrıntıları daha sonra kontrol edilir; deneyimleyen ve “eski” aile arasında zaman zaman bir görüşme düzenlenebilir ve deneyimin insanları tanınması ve çevresi gözlemlenir. Stevenson'ın bir eğitimci olarak eğitim aldığı not edilebilir. psikiyatrist ve görüşme teknikleri üzerine bir kitap yazmıştır; bu nedenle ondan insan tanıklığını yüz değerinde kabul etmesi beklenemez.

Ne yazık ki, Stevenson tarafından belgelenen vakaların çoğu, soruşturmaları sırasında artık “aktif” değildi. Yani, konunun vakanın sözde önceki varoluşa ilişkin hatıraları kalmamıştı ve bu nedenle kanıtlar esas olarak diğer kişilerin (örneğin ebeveynler) bu varoluşa ilgili deneyimin açıklamalarına ilişkin geçmişe dönük açıklamalarından oluşuyor. Yine de Stevenson, “geçmiş yaşam” anılarına erişmeye devam ederken bazı deneyimlerle röportaj yapabildi. Köyünde doğan bir kız çocuğu olan Gnanatilleka (Stevenson, 1966, s. 118–134) böyle bir vakadır.

Hedunawewa, merkezi Sri Lanka, Şubat 1956.

Gnanatilleka bir yaşındayken başka bir anne ve babadan bahsetti ve 2 yaşındayken bir erkek olarak önceki yaşamına açıkça göndermeler yapmaya başladı. Başka bir kasabada yaşayan ebeveynleri, iki erkek kardeşi ve birçok kız kardeşi olduğunu iddia etti. İlk başta Gnanatilleka kasabayı tanımlamadı

ancak bazı ziyaretçilerin Talawakele'den bahsettiğini duyduktan sonra, onu (veya "onun") önceki varlığının yeri olarak belirledi. Talawakele, Hedunawewa'dan yaklaşık 16 mil (26 kilometre) uzaklıkta bir kasabadır; iklimi ve bitki örtüsü

bu iki yerleşim yeri önemli ölçüde farklıdır ve aralarında seyahat etmek zordur ve nadiren denenir. Gnanatilleka, "diğer" ebeveynlerini ziyaret etmek istediğini ve sözde geçmiş yaşamının ayrıntılarını hatırladığını söyledi.

eski aile üyelerinin isimleri, babanın mesleği, anne-babanın tanımları, aile evinin yeri ve bir hikayesi

önceki hayatında okulda öğretilmişti.

Şekil 19.
Gnanatilleka ve annesi 1966'da (fotoğraf: Ian Stevenson).

Bu ayrıntılara dayanarak, Talawakele'deki belirli bir aile, "önceki kişilik" olarak tanımlandı (Stevenson'ın sözde eski bir varlığın öznesi olarak adlandırdığı gibi). Önceki kişilik, Kasım 1954'te 12 yaşında ölen Tillekeratne adında bir delikanlıydı.

Tillekeratne'nin ölüm nedeni belirsizliğini koruyor. Bazı iç organ hastalıkları olmuş olabilir; kesinlikle bir düşüşten sonra hastaneye kaldırıldığı ve iki hafta içinde öldüğü biliniyor. Ölümünden önce efemine eğilimler geliştirdiği söylenir. Stevenson'ın Gnanatilleka ile yaptığı röportaj sırasında, o, bir erkek çocukken istediğini istediğini bildirdi.

kız olmaktı ve şimdi bir kız olarak daha mutluydu. Her ailenin üyeleri

Gnanatilleka'dan önce diğeriyle ilgili herhangi bir bilgiye sahip olmadığı reddedildi.

önceki varlığı hakkında açıklamalar.

1960 yılında Gnanatilleka ve ailesi Talawakele'yi ziyaret etti ve burada kasabadaki birkaç binayı doğru bir şekilde tespit etti; ailesini eski ikamet ettiği yere yönlendirdiğinde ise evin artık ayakta olmadığı anlaşıldı. Gnanatilleka daha sonra Tillekeratne'nin okulundan bazı öğretmenleri tanıdı. 1961 başlarında Gnanatilleka tekrar Talawakele'ye gitti.

Tillekeratne'nin çeşitli akraba ve tanıdıklarının önüne getirildiği ve her birini tanıyıp tanımadığı sorulmuştur. bir mevcudiyetinde önceki kişiliğin ailesinin yedi üyesi bağımsız gözlemci

ve diğer iki kişinin Tillekeratne ile ilişkileri açısından doğru bir şekilde tespit edildi. Tillekeratne tarafından bilinmeyen bir kişi Gnanatilleka tarafından tanınmadı. Evin dışında bir kalabalığın içinde bulunan iki kişi de kendiliğinden tanındı. Gnanatilleka'nın insanlara karşı davranışı

Tillekeratne'ninkiyle tutarlı olduğunun söylendiğini fark etti.
onlarla ilişki.

Daha sonra 1961'de hem Hedunawewa hem de Talawakele'ye yaptığı ziyaret sırasında Stevenson, Gnanatilleka'nın kendisi, ilgili iki hane halkı ve diğer tanıklarla görüşerek davanın yukarıdaki verilerini teyit edebildi. Ertesi yıl, Gnanatilleka'nın yedincisinden kısa bir süre önce

Doğum gününde Stevenson, genç kızın daha önceki bir varoluşa ilişkin kendiliğinden anımsamalarının sona erdiğini ve şimdi

o hayat hakkında çok az şey hatırladı.

Stevenson'ın da kabul ettiği gibi, Gnanatilleka vakası bazı genel açılardan tipik değildir. Reenkarnasyon deneyimlerinin çoğu özellik göstermez.

doğrulanabilir türden bir bilgi zenginliği. Pek çok ayrıntılı deneyimde bile önceki kişilik tanımlanamaz.

kesin olarak bilinen bir kişiyle; Stevenson bu "çözülmemiş davalar" ve Gnanatilleka tipindeki davalar "çözölmüş" olarak adlandırır. Ve daha önce belirtildiğı gibi, bu

Bir parapsikologun, bir kişinin bir "aktif" vakayı tespit etmesi pek sık değildir.

deneyimin hala geçmiş bir yaşamın anılarına erişimi vardır; Çoğıu durumda kanıtlar, deneyimin sonuçlarına tanık olan kişilerden derlenmelidir.

önceki varoluşla ilgili hatıralar. Yine de Gnanatilleka vakası, bir deneyimin kendiliğinden daha önce yaşamış olduğı izlenimine sahip olduğı ve görünüşe göre bu önceki hakkında çeşitli ayrıntılı bilgileri hatırlayabildiğı reenkarnasyon deneyimini örneklemeye hizmet ediyor. varoluş.

Stevenson ve yardımcılarının zahmetli araştırmaları sayesinde, reenkarnasyon deneyiminin fenomenolojisinin takdiri ortaya çıktı.

Reenkarnasyon deneyimlerinin görölme sıklığı tam olarak bilinmemektedir. Barker ve Pasricha (1979) tarafından kuzey Hindistan'ın bir bölgesi olan Fatehabad'da yapılan bir araştırma, bu popölasyondaki insidansın yaklaşık binde iki olduğunu buldu, ancak

Bu tahminin genelliğı şüphelidir. Genel olarak, vakalar daha fazla reenkarnasyon inancının güçlü olduğı ölkelerde sık görölen (Stevenson, 1977a, s. 646).

Bir reenkarnasyon deneyimi, genellikle 2 ila 5 yaşlarında başlayan, küçük bir çocukta uyanma halindeyken, çocuğun başka bir zaman ve yerde yaşadığı bir hayatı ebeveynlerine veya kardeşlerine anlatması ile ortaya çıkar. Genellikle bunlar

Özellikle bu yaş aralığındaki daha büyük çocuklarda deneyim için bir "uyaran" olabilse de, görünüşte hatıralar kendiliğinden ortaya çıkar.

önceki yaşamın ortamıyla bazı temaslar yoluyla (Matlock, 1989). "Önceki kişiliğın" ölümü arasındaki "ara" aralığı

(Stevenson'ın dediğı gibi) ve deneyimin doğuşu değişkendir, birkaç haftadan birçok yıla kadar değişir (Wilson, 1982, s. 47) ve ortalama 15 aydır (Pasricha & Stevenson, 1987, s. 244; Stevenson, 1987a, s. 117).

Amerikan vakalarının yaklaşık üçte birinde ve Hint vakalarının dörtte üçünde yer alan önceki kişiliğın adı sıklıkla verilir (Stevenson, 1983a, s. 745). Önceki kişilik bazen deneyimle ilişkilidir, neredeyse her zaman sıradan ve ayırt edilemezdir ve onun kişiliğı

yaşam koşulları, deneyime göre daha fazla veya daha az varlıklı olabilir (Cook, Pasricha, Samararatne, Win Maung & Stevenson, 1983;

Stevenson, 1983a, s. 745). Wilson'ın (1982, s. 50) Stevenson'ın bazı verilerinin yeniden analizi, bununla birlikte, Hindistan'daki vakaların yüksek bir oranının

ve Sri Lanka, bundan daha zengin veya daha yüksek bir kastın geçmiş yaşamıyla ilgilidir.
deneyimin.

“Geçmiş” ortamları ile şimdiki yaşamlar arasındaki coğrafi mesafe nadiren 100 mili (160 kilometreyi) aşıyor (Wilson, 1982, s. 48); önceki kişilik ve deneyim, bu nedenle, çoğu durumda aynı milliyettendir, aynı dili konuşur ve aynı dini geçmişe sahiptir. nceki kişilik, sıklıkla deneyimle aynı cinsiyete sahiptir; cinsiyetler arası “yeniden doğuş” Türkiye'deki vakalarda neredeyse bilinmiyor, ancak

Amerikan deneyimleri arasında yüzde 15 kadar yüksek olabilir (Stevenson, 1983a, s. 745) ve Burma ve Tayland'dan gelen vakalarda yüzde 20 (Stevenson, 1977a, s. 655).

Deneyim tarafından anlatılan önceki kişiliğin çeşitli yaşam olaylarından sıklıkla ölüm tarzına atıfta bulunulur. Belgelenmiş vakaların çoğunda ölüm şekli şiddetliydi, özellikle de zlmemiş vakalarda

(Cook ve diğerleri, 1983; Pasricha & Stevenson, 1987; Stevenson, 1983a).

Çocuğun geçmiş yaşamla ilgili spontane anıları, tipik olarak 5 ile 8 yaşları arasında yavaş yavaş sona erer (Pasricha & Stevenson, 1987, s. 244; Stevenson, 1983a, s. 745) ve kısa süre sonra bu belirgin hatırlamalar, tamamen unutulmuştur. Yine de deneyimin diğer özellikleri

biraz daha uzun süre devam etme eğiliminde olabilir. Örneğin, cinsiyetler arası reenkarnasyon deneyimlerinde ocuk geken çapraz giyinme gösterebilir.

ve cinsiyetler arası zdeşleşmenin çeşitli belirtilerini sergilemeye devam ediyor.

büyür (Stevenson, 2000). Özellikle enstrüman ve ölüm şekliyle ilgili olarak önceki yaşamdaki travmatik bir olay, şimdiki yaşamdaki bir fobinin görünürdeki temeli olabilir (Stevenson, 1977b, s. 311–

312; 1990b; 2000). Aynı şekilde, bir doğum lekesi, önceki bir varoluştaki bir yaranın kalıntısı olarak yorumlanabilir (Stevenson, 1977b, pp. 318–

320; 1993; 2000).

Son araştırmalar, reenkarnasyon deneyimlerinin çeşitli fenomenolojik özellikleri arasındaki istatistiksel ilişkileri inceledi. Chadha ve Stevenson (1988), nceki kişiliğin söylendiği durumlarda şiddet yoluyla ölmüş olmak için, bu ölüm ile deneyimin doğumu arasındaki süre nispeten kısadır ve deneyim, önceki yaşam hakkında nispeten erken yaşta konuşmaya başlar. Öte yandan, deneyimin hatırlamanın başlangıcındaki yaşı, önceki kişiliğin öldüğü yaş ve aralığın uzunluğu arasında hiçbir karşılıklı ilişki yok gibi görünmektedir.

Ölüm ve “yeniden doğuş” arasında (Stevenson & Chadha, 1990).

Stevenson'ın verilerinin Cook ve diğerleri tarafından yapılan bir analizine göre, çözülmüş ve çözülmemiş vakalar fenomenolojilerinde biraz farklıdır. (1983). Önceki kişiliğin bilinen bir kişiyle olumlu bir şekilde ilişkilendirilmediği deneyimler, nispeten yüksek bir şiddet vakasına sahiptir.

ölüm. Bu çözülmemiş vakaların deneyimleri, önceki kişiliği adıyla daha sık tanımlar ve önceki kişi hakkında konuşmayı bırakır.

hayat, çözülmüş vakaların deneklerinden daha erken. Cook ve ark. bu veriler hakkında kesin bir açıklama sağlayamıyorlar, ancak bunun hakkında spekülasyon yapıyorlar.

bazı çözülmemiş vakalar fantezi unsurlarını içerebilir. Reenkarnasyon deneyiminin birkaç ayırt edici özelliği belirlenmiştir. Haraldsson (1995, 1997) tarafından yapılan araştırmalar, reenkarnasyon anılarını iddia eden Sri Lankalı çocukların daha fazla sözel becerilere ve becerilere sahip olduğunu buldu.

bir kontrol grubundan daha iyi anılar. İki grup önerilebilirlik açısından farklılık göstermedi (ayrıca bkz. Haraldsson, Fowler & Periyannanpillai, 2000), ancak reenkarnasyon anıları olanların daha dissosiyatif, saplantılı, mükemmeliyetçi ve davranış sorunları yaşamaya meyilli oldukları bildirilmektedir (Haraldsson ve diğerleri, 2000). Lübnanlı çocuklar için de benzer bulgular rapor edilmiştir (Haraldsson, 2003). Avustralyalı yetişkinlerle yapılan bir ankette Robertson ve Gow (1999), geçmiş yaşam deneyimlerini iddia edenlerin daha çok fantezi olduğunu buldular.

diğer katılımcılardan daha yatkındır ve daha sezgisel ve duygulu bir kişiliğe sahiptir. Bununla birlikte, bu çalışmadaki deneyimlerin en azından bazıları için, geçmiş yaşam deneyimi hipnotik olarak tetiklenmiş olurdu. Daha önce belirtildiği gibi, reenkarnasyon deneyimleri, reenkarnasyon kavramını benimseyen kültürler arasında en sık bildirilmektedir. Bu gerçek, reenkarnasyona olan inancın temel bir inanç olduğunu göstermek için alınabilir.

deneyim için uyarıcı. Aynı zamanda, aileleri böyle bir inanca katılmayan, hatta bu inanca aşına olmayan çocuklar arasında da birçok vakanın meydana geldiği bilinmektedir (Mills, 1990; Stevenson, 1983a, s.

744). kültürel inançların aile iletişiminin rolü

reenkarnasyon, Hintli olduğunu bildiren Pasricha (1990) tarafından daha da sorgulanır.

reenkarnasyon deneyimlerinin özelliklerine ilişkin basmakalıp kavramlar genellikle o ülkede meydana gelen vakaların gözlemlenen özelliklerine tekabül etmez. Reenkarnasyon hipotezinin kültürel olarak onaylanması, reenkarnasyonu bildirmeye hazır olmayı etkilemesi mümkündür.

deneyimin bu şekilde ortaya çıkmasından ziyade deneyimdir.

Bununla birlikte, deneyimlerin kültürel arka planı, reenkarnasyon deneyimlerinin bazı fenomenolojik özellikleriyle bağıntılıdır.

inanç sistemlerinin etkisi veya başka nedenlerle (Matlock, 1990; Mills & Lynn, 2000). Örneğin, cinsiyetler arası deneyimlerin sıklığı kültürler arasında önemli ölçüde değişmektedir ve bu tür vakaların Lübnanlı Dürziler arasında hiç meydana gelmediği bildirilmektedir (Stevenson & Haraldsson, 2003). Sri Lanka vakaları arasında bir azınlık oluşturan şiddetli bir ölüm içeren reenkarnasyon deneyimlerinin insidansı da öyle.

çoğunluk Lübnanlı Dürzi davalarında (Stevenson, 1977a, s. 655) ve Amerika davalarında (Stevenson, 1983a, s. 745). Yakın bir akrabanın "yeniden doğuşu" vakaları da kültürler arasında farklı sıklıklara sahiptir (Stevenson, 1983a, s. 744-745). Genellikle bu eğilimler, ilgili kültürdeki reenkarnasyon hakkındaki inançlarla tutarlıdır. Stevenson (1977a, s. 634)

Buradaki ilişki, inançları sürdürmeye hizmet eden vakaların insidansı ve inancın gücünü teşvik eden inançların gücü ile döngüsel bir ilişkidir.

deneyimlerin gelişimi ve iletişimi. Stevenson, reenkarnasyon deneyimlerinin fenomenolojisinin bir taslağını derlerken, vaka raporlarının

reenkarnasyonu "kanıtlamak" değil; en iyi ihtimalle reenkarnasyon hipoteziyle tutarlı veriler sağlarlar. Bu nedenle Stevenson, bunlara "reenkarnasyonu düşündüren vakalar" veya "reenkarnasyonu düşündüren vakalar" veya "kabul reenkarnasyon türü." Ancak şüpheçiler Stevenson'a saldırmak için can atıyorlar.

araştırma, muhtemelen bilimsel bir sapkınlık olan bir kavramı ele almaya cesaret ettiği için. Bu eleştirilerden bazılarını kısaca değinilebilir; için daha detaylı inceleme, bakınız Edwards (1996) ve Matlock (1990).

Stevenson, reenkarnasyon deneyimlerinin ortodoks açıklamalarını araştırmış olsa da, onları asılsız gerekçelerle reddetmeye fazla hazır olmakla suçlanmıştır (Wilson, 1982, s. 50). Verilerinin kalitesi de sorgulandı. Stevenson'ın davalarının çoğu, tanıklardan alınan geriye dönük bilgilere dayandığından, bu tür raporların genellikle savunmasız olduğu kanıtsal eksikliklere sahip olabilirler. Ama bazı eleştirmenler

Stevenson'ın gözlemlerinin, birçoğunun reenkarnasyon doktrinine hararetli bir dini bağlılığa sahip topluluklarda toplanmış olması ek bir zemin üzerine güvenirliliği. Örneğin, Wilson (1982, s. 50), Stevenson'ın çoğu reenkarnasyona inanan tercümanlara ve yardımcı müfettişlere sık sık güvenmesinin, kanıtları Stevenson'a ulaşmadan önce çarpıtmak için bir fırsata izin verdiğini öne sürüyor. Rogo (1985, s. 85) ayrıca, Stevenson'ın daha zayıf vakaların bazılarını yayınlanmadan önce "düzelttiğini" ileri sürer. Her ne kadar iddia edilen değişiklikler

Nispeten küçük olabilir, Rogo onları Stevenson'ın reenkarnasyon hipotezi lehine sistematik önyargısının bir yansıması olarak görüyor. Diğer eleştirmenler (örn.

Edwards, 1996), Stevenson'ın reenkarnasyon davacıları ve tanıklarıyla yaptığı röportajların naif olduğunu ve yeterince araştırılmadığını iddia ediyor.

Diğer birçok spontane paranormal deneyim türünde olduğu gibi, bir PLE vakasını yalnızca tesadüfen “çözmenin” istatistiksel olasılığını değerlendirmek zordur (Haraldsson & Abu-Izzeddin, 2004). Bazı yazarlar bu zorluğun üstesinden gelmek için bir yol önermişlerdir (Mills ve Lynn, 2000). Bir dizi prototipik tanımlayıcıdan birini seçerek rastgele bir reenkarnasyon vakası oluşturabilirsiniz. Kör araştırmacılar daha sonra sorunu çözmeye çalışabilirler.

bir eşleşme bulmaya çalışarak durum. Bu tür uydurma vakalar için bulunan uygunluk derecesi, faydalı bir şekilde “gerçek” için bulunanlarla karşılaştırılabilir.

vakalar. Mills ve Lynn (2000) ayrıca, PLE'leri anlamada daha fazla ilerleme kaydetmek için, bu tür deneyimleri kodlamak ve bir vakanın ne zaman çözülebileceğini belirlemek için standartlaştırılmış bir sisteme acil bir ihtiyaç olduğuna işaret etmektedir.

çözülmüş sayılır.

Reenkarnasyon deneyimleri hakkındaki verilerin bu kadar büyük bir bölümünün sadece bir araştırmacı tarafından toplanmış olması kesinlikle üzücüdür ve onun ortakları. Her ne olursa olsun, reenkarnasyon kavramına ilişkin tüm literatürde Stevenson'ın ampirik katkıları benzersizdir.

bilimsel başarı. Ayrıca reenkarnasyon deneyimlerine ilişkin son zamanlarda yapılan bağımsız araştırmaların (örneğin, Haraldsson, 1991; Keil, 1991; Mills, 1989; Mills, Haraldsson & Keil, 1994) büyük ölçüde Stevenson'ın fenomenolojik bulgularını desteklemektedir.

Reenkarnasyon Deneyimi Teorileri

Edwards (1996) gibi şüpheci filozoflar, reenkarnasyon hipotezinin kavramsal olarak tutarsız olduğu konusunda önemli bir dava oluşturdular.

Bu nedenle reenkarnasyon deneyimlerinin alternatif yorumları dikkatli bir şekilde düşünülmesini gerektirir. Stevenson, reenkarnasyon deneyiminin başlıca vakalarının her birini tartışırken, bir dizi olası teorik açıklamaya değiniyor.

ve analiz altındaki vakayı muhasebeleştirme konusundaki yeterliliklerini değerlendirir. Reenkarnasyon hipotezine ek olarak sahtekarlık, paramnezi, kriptomnezi, kişileştirmeli ESP, kalıtsal hafıza,

ve sahiplik. Şimdi bu teorik seçeneklerin her birinin doğası,
özetlenen.

Stevenson (1977a, s. 650) şunu kabul eder: *dolandırıcı* reenkarnasyon deneyimi vakaları meydana geldi; gerçekten de bazılarını ifşa etti (Stevenson, Pasricha & Samararatne, 1988). Birçok toplumda, dolandırıcılığın güçlü bir nedeni, reenkarne bir varlık olduğuna inanılan bir kişinin ailesine verilen statüdür. Bu nedenle, örneğin Pollock davası gibi, tamamen iddia edilen deneyimin ebeveynlerinin desteklenmeyen ifadelerine dayanan herhangi bir davaya, bu nedenle çok az kanıt ağırlığı verilmelidir.

Bu tavizlerle Stevenson, yine de, küçük çocukların reenkarnasyon deneyimlerinin genellikle hileli olma ihtimalinin olmadığını, çünkü çocuğu üstlenmesi ve sürdürmesi için yönlendirmenin çok zor olacağını düşünüyor. başka biri olmanın doğal olmayan rolü. Öğrenilecek teatral beceriler ve gerçeklere dayalı bilgi miktarının küçük bir çocuğun yeteneğinin ötesinde olduğu düşünülür ve bu şekilde tasarlanan herhangi bir performansın başarılı olması beklenir.

şeffaf olun.

Stevenson'ın bu bölümde daha önce değinilen Sri Lanka vakasının deneyimi olan Gnanatilleka, 4 ya da 5 yaşında iken onu simüle etmeye istekli ve istekli olabilir mi?

“Eski” ailesi hakkındaki bilgi ve hislerini, sadece ebeveynleri tarafından tasarlanan bazı sözde yaramazlık planını gerçekleştirmek için mi? Eh, bazı eleştirmenler buna inanacaktır (Zusne & Jones, 1982, s. 165-166). Wilson (1982, s. 50-51), Stevenson'ın birkaç vakasında dolandırıcılığın olası nedenlerini tartışıyor ve Stevenson'ın safça davrandığı ve işten çıkarmada aceleci davrandığı sonucuna varıyor.

bu teori. Dolandırıcılık hipotezinin şüpheli bir versiyonu, bazı durumlarda dürüst olmayan ebeveynlerin, çocuklarının fantezileri (örneğin, hayali oyun arkadaşı) hakkında konuştuğunu duydukları ve çocuğun sonraki hayali deneyimlerini onlara reenkarnasyonist bir tat vermek için teşvik edip şekillendirdikleridir (Chari, 1978, s. 319-320). Çapraz cinsiyet kimliği, fobiler ve doğum lekeleri gibi özelliklere ilişkin şüpheli görüş, bunların reenkarnasyon deneyiminin bir sonucu olmaktan çok bir neden olarak görülmesidir; yani, bu özellikler çocuk veya ebeveynleri tarafından bir reenkarnasyon fantezisi için bir ilham kaynağı olarak alınır. Ancak Stevenson, farklı zamanlarda araştırılan vaka gruplarının istatistiksel karşılaştırmalarının ve

Farklı kültürlerde, bu tür deneyimlerin fanteziler olarak yorumlanması gerektiği önerisini baltalayan bir dereceye kadar istikrar ve benzerlik sergilemektedir (Keil ve Stevenson, 1999; Pasricha ve Stevenson, 1987; Stevenson

& Haraldsson, 2003).

Hile hipotezi ile ilgili olarak, araştırılıp belgelenmeden önce “çözülen” vakalarda, ailelerin daha sonra aile ile etkileşimleri yoluyla kazanılan önceki kişilik hakkında oldukça kasıtsız olarak bilgileri dahil eder veya karıştırır, bu da iki kişilik arasındaki benzerliğin yapay olarak abartılmasına yol açar. Ancak, vakaları inceleyen ve belgeleyen müfettişler *önceki* çözümlerine göre, bu hipotezin kanıtlarının zayıftır (örneğin, Keil & Tucker, 2005).

Reenkarnasyon türündeki vakalara ilişkin bir başka teori de, tanıkların yanlışlıkla, deneyimin gerçekte var olan bilgi kaynağı olduğuna inanmalarıdır. başka yerden alındı. Örneğin, önemli bir çoğunluğunda Stevenson vakaları, ilgili iki aile parapsikologun soruşturmasından önce tanışmış ve önceki hayatlarını tartışmışlardı. kişilik. Bu tartışmanın bazı ayrıntıları, aile üyeleri tarafından, deneyim tarafından rapor edilmiş gibi, yanlış hatırlanabilir. Bu süreç denir *paramnez*(Stevenson, 1977a, s. 650–651). Reenkarnasyon deneyimlerinde paramnezinin olası rolü uzun zaman önce Burnham (1889, s. 432) tarafından önerildi ve hala kabul ediliyor (Zusne & Jones, 1982, p. 165) reenkarnasyon için bu vakaların değerinde büyük bir kusur olarak hipotez. Stevenson, paramnezinin birkaç vakada bir unsur olabileceğini kabul ediyor, ancak dikkatli gözlemciler tarafından bildirilen son derece ayrıntılı deneyimlerin yetersiz bir açıklaması ve iki aile arasında herhangi bir görüşmeden önce soruşturulan vakaların uygulanamaz bir açıklaması olarak görüyor (örneğin, Stevenson ve Samararatne), 1988). Ayrıca, Schouten ve Stevenson (1998) bir nesnenin doğru ayrıntılarının ne sayısının ne de yüzdesinin Bu ayrıntılar ikisinden sonra işe alınırsa, iddia edilen eski yaşam daha yüksektir. aileler buluşuyor.

hipotezi altında *kriptomnez* Deneyimin, önceki yaşamın gerçeklerini normal yollarla edindiği, ancak bu bilginin kaynağını unuttuğu ve yanlışlıkla varlığını kendi deneyimlerine Kriptomnezi süreci, diğer bağlamlarda iyi bir şekilde kanıtlanmıştır (Stevenson, 1983b) ve nörolojik bir işlev bozukluğundan kaynaklanıyor olabilir (Persinger, 1996), ancak Stevenson'a (1977a, s. 651) göre, henüz hiçbir spontan reenkarnasyon deneyimi gösterilmemiştir. kriptomnezi nedeniyle olmuştur. Ayrıca, bu hipotezin, bir deneyimin akrabalarla olası herhangi bir temastan önce önceki bir yaşamın ayrıntılarını verdiği birçok vakayı barındıramayacağına inanıyor.

önceki kişiliğin tanındıkları. Zusne ve Jones (1982, s. 154)

“Geçmiş yaşam” anılarının tarihsel doğruluğunun kriptomneziden kaynaklandığına inanırlar, ancak bu yazarlar bu sonuca ilişkin kanıtları belgelerken spontan reenkarnasyon deneyimleri arasında hiçbir ayırım yapmazlar. ve hipnotik regresyon (ikincisi bu makalenin sonraki bölümünde tartışılacaktır) bölüm).

Reenkarnasyon deneyimine ilişkin başka bir teori, parapsikolojik bir mekanizmaya veya daha spesifik olarak, aşağıdakilerin bir kombinasyonuna hitap eder.

ESP ve kişileştirme. Burada çocuk, kültürel ortamın etkisi altında reenkarnasyonist bir biçime dönüştürülen patolojik bir ikincil kişilik geliştirmek için tutulur. Sanrı, hayatta kalan ilişkilerden ölen kişi hakkında bilgi almak için ESP kullanımıyla desteklenir ve tanındıklar. Bu hipotezin bir biçimi Chari (1962) tarafından araştırılmıştır. Çoğu durumda, hipotez süper-ESP kapasitesini ima eder, çünkü deneyci, var olan kaynaklardan bilgi toplamak zorunda kalacaktı. normal yollarla bilinmiyordu.

Stevenson (1977a, s. 653) reenkarnasyon deneyimlerinin davranışsal yönlerini

ESP açısından açıklamanın mantıksız olduğunu savunuyor. Ek olarak Chari (1978, s. 316) ve Gauld (1982, s. 184) reenkarnasyon deneyimlerinin çoğunun herhangi bir özel ESP belirtisi göstermediğini iddia eder.

yetenekleri. Gauld, reenkarnasyon deneyimlerinin yalnızca çeşitli bilgi parçalarını içermediğini, aynı zamanda bu verilerin entegre ve organize olduğunu da ekliyor.

önceki kişiliğe uygun bir stil. Bir süper-ESP hipotezinin, zımni her şeyi bilmesinden dolayı, aşağıdakiler tarafından test edilemez olduğu söylenmelidir. ampirik yöntemler, ancak aynı şekilde şu anki durumu dışlayamamamız

Sonuç olarak, ESP'nin reenkarnasyon deneyimlerindeki rolü, reenkarnasyon hipotezini de test edilemez hale getirir (Chari, 1978, s. 314).

Stevenson tarafından desteklenen reenkarnasyon hipotezinin bir başka seçeneği, *kontrol altına alma*. Yani, reenkarnasyon deneyimleri olabilir

deneyimin ölen bir kişinin ruhuna sahip olması nedeniyle. Sahip olma, Stevenson'ın (1966, s. 33-50) önceki kişiliğin ölümden sonra ölmediği vakalarından birinin daha uygun bir açıklaması gibi görünüyor.

deneyimin doğumundan üç yıl sonra. sahip olma hipotezi şüphecilere hitap etmiyor çünkü hem o hem de

reenkarnasyon hayatta kalma hipotezini kapsar. Stevenson ayrıca çeşitli gerekçelerle sahip olma hipotezine karşı çıkar. İlk olarak, deneyim, yaşam hakkında yalnızca sınırlı bir miktarda hatırlayabilir.

sahip bir kişiliğin kendisi hakkında neredeyse sınırsız veri sağlayabileceği düşünülür (Stevenson, 1966, s. 346). İkincisi, Stevenson'a göre (1966, s. 349) sahip olma hipotezi, deneyim üzerinde bir doğum lekesinin görünümünü açıklamaz.

bu tematik olarak reenkarnasyon deneyimiyle ilgilidir. Üçüncüsü, bedensiz kişiliklerin, deneyim 2 ila 4 yıl arasındayken “gelen” ve 5 ila 8 yıl arasında “ayrılan”, sahip oldukları dönemde nispeten tek biçimli olmaları için hiçbir neden yok gibi görünmektedir (Stevenson, 1977a, s. 654). Dördüncüsü, deneyim, önceki varoluşu hatırlamayı bıraksa da, davranış üzerinde iddia edilen etkiler (örneğin, bir fobi yoluyla) bir süre devam edebilir; önerilen açıklama altında, sahip olan kişilik neden bu parça parça bir şekilde “boşalsın”? Chari (1978, s. 316) ayrıca, sahip olma hipotezinin, deneyimin şimdiki yaşamla ilgili olarak şimdiki zaman ve geçmiş zaman ile ilgili olarak şimdiki zaman kullanımıyla iyi uyuşmadığını ileri sürer.

önceki hayata.

Stevenson, alternatiflere karşı argümanların çok iyi farkındadır. verilerin yorumlanması kendi başlarına önemli ölçüde yeterli değildir.

reenkarnasyon hipotezinin gücünü artırır. Yine de, reenkarnasyon hipotezinin daha ciddi bir şekilde ele alınmaya değer olduğuna inanıyor.

düşünce.

Reenkarnasyon hipotezinin kendisi homojen değildir. Bir dizi çeşidi vardır, bunlar esasen tam olarak ne olduğuna göre farklılık gösterir.

ölümden sağ çıkmak için konulmuştur. Örneğin, bazı versiyonlar terimlerle ifade edilmiştir.

diğerleri, önceki kişiliğin “psşik unsurlarına” (anılar ve özellikler) odaklanırken, ölen kişinin hayatta kalan ruhuna odaklanır (Rogo, 1985, Bölüm 11). Bu metafizik ayrımların mümkün olup olmadığını göreceğiz.

aralarında kritik bir ampirik test oluşturun.

Henüz genel reenkarnasyon hipotezi ile onun kavramsal rakipleri arasında etkili bir test tasarlamak mümkün olmamıştır. Reenkarnasyon deneyiminin fenomenolojisine ilişkin daha fazla araştırma, sonunda

böyle bir test, ancak burada gerçekten arzu edilen şey, reenkarnasyon deneyimlerini deneysel olarak uyandırmak için bir tekniktir.

daha kontrollü koşullar altında soruşturma.

Hipnotik Regresyon: Deneysel Bir İndüksiyon Tekniği mi?

Hipnoz altındaki deneklere geri dönmeleri veya geri dönmeleri için telkinlerde bulunulabileceği uzun zamandır bilinmektedir.*gerileme* hayatlarının daha erken bir aşamasına Katılımcılar genellikle bu önerilere, hayatlarını o erken aşamada yeniden yaşıyormuş gibi davranarak yanıt verirler. Bu hipnotik yaş gerileme tekniğinin mantıklı bir uzantısı, deneğin geri dönebileceğini önermektir. doğmadan önceki bir zamana giderler ve orada daha önce sürdürdükleri bir hayatla karşılaşır. Fransız spiritüalistler on dokuzuncu yüzyılda bu prosedürü denemeye başladılar ve geçmişe hipnotik geri dönüşün sistematik bir incelemesini yaptılar.

1911'de Albay Albert de Rochas tarafından bildirildi.

geçmiş bir yaşamın çeşitli ayrıntılı hesapları, dramatik performansları, deneyimlerinin en canlı ve kişisel olarak ikna edici olduğunu gösteriyor. 1950'lerde Amerikalı bir kadın Virginia'nın çokça duyurulan vakası

On dokuzuncu yüzyıl Belfast'ta (Bernstein, 1956; Ducasse, 1960) Bridey Murphy olarak varlığa gerileyen Tighe, popüler

Hipnotik gerilemenin geçmiş yaşamlarımızı özgürleştirmenin deneysel bir yöntemi olduğu görüşünü aklınızdan çıkarmayın. Bu inanç, gerileyen deneyimlerin sayısız örneğini alıntılaman çok sayıda popülerist ciltsiz kitap tarafından desteklenmiştir.

iddia edilen geçmiş yaşamların

Fenomenolojik (Winn, 2002) ve terapötik (Lucas,

1993) çerçeveler. Bununla birlikte, profesyonel parapsikologların bakış açısından hipnotik gerilemenin tatmin edici olduğu kanıtlanmamıştır.

deneysel bir teknik olarak, güvenilmezliğinin basit bir nedeni olarak (Stevenson, 1994). Gerileyen bir deneyim son derece zor değil

hipnotik duyarlılıkları için önceden seçilmiş insanları uyarmak için (Baker, 1982). Ancak bu şekilde uyandırılan deneyimlerin önemli bir çoğunluğu açıkça tarihsel yanlışlıklar, uygunsuzluklar, anakronizmler ve gevşek anlatılarla işaretlenmiş fanteziler (Venn, 1986). Hipnotik durum şu şekilde iyi belgelenmiştir:

yaratıcı rol oynama ve konfabulasyon için bir bağlam, prosedür kapsamındaki performansların çoğu için açıkça geçerli olan bir gerçek (Baker, 1982; Perry, Laurence, Nadon & Labelle, 1986; Spanos, 1988). Halkın çoğu üyesinin hipnozun geçmiş yaşamların anılarını kurtarabileceğine inandığı göz önüne alındığında, hipnotik olarak gerileyen kişinin beklentileri de katkıda bulunabilir (Johnson & Hauck, 1999). Ek olarak, hipnotik etkinin olduğuna dair deneysel kanıtlar vardır.

Geçmiş yaşam regresyonları, hipnozcu tarafından ifade edilen beklentilerle şekillenir.

(Spanos, Menary, Gabora, DuBreuil & Dewhirst, 1991).

Bununla birlikte, deneysel bir teknik olarak hipnotik regresyonun zayıf etkinliği, verdiği verilerin reenkarnasyon hipotezi için kanıt değeri taşımadığı anlamına gelmez. Tekniğe rağmen

Hayali geçmiş yaşamlar üretme konusundaki itibarı, önemli tarihsel ve diğer gerçekliği gösteriyor gibi görünen ara sıra vakalar olduğu bildiriliyor, ancak hipnotik denekler, söz konusu bilgiyi normal yollarla elde etme fırsatlarına sahip olmadıklarını beyan ediyorlar (örn., Tarazi, 1990).

Bu davalar daha fazla incelemeyi hak ediyor.

Böyle bir durumda, bir deneyim bir dereceye kadar önceki kişiliğin diline hakimdir, ancak bu dili şimdiki yaşamı boyunca öğrenmemiştir. Bu fenomen olarak bilinir *zenoglossy*. Bazen özne sadece “öğrenilmemiş dilde” açıklamalar yapmakla kalmaz, aynı zamanda

o dilde anlaşılır etkileşimli konuşma yapabilir; Bugün nasılsın?
biçim denir *duyarlı xenoglossy*.

Hem spontan reenkarnasyon deneyiminde hem de hipnotik durumda *zenoglossy* örnekleri son derece nadirdir. Belgelenmiş birkaç vakadan biri sözde Gretchen vakasıdır (Stevenson, 1984). Burada Amerikalı bir kadın Dolores Jay kocası tarafından hipnotize edildi ve herhangi bir gerileme önerisi olmadan Almanca konuşan Gretchen adında bir trans kişiliği sundu. Sonraki hipnotik seanslar sırasında önceki kişiliğin birkaç biyografik detayı belirlendi, ancak bu verilerin çoğu çeşitli şekillerde belirsiz, doğrulanamaz veya basitçe yanılttı.

Gretchen kişiliği yine de Almanca'yı duyarlı bir şekilde konuşabiliyordu. Kabul etmek gerekir ki, ifadeler tipik olarak kısa, basit, tekrarlayıcı ve gramerden uzaktı, ancak yine de oldukça iyi bir dildeydiler.

Almanca telaffuz edilir. Uyanık haldeyken Dolores Jay, bu dili hiç öğrenmediğini açıkladı ve Stevenson'ın oldukça kapsamlı araştırmaları, Dolores'in de Almanca öğrenme fırsatının olmadığını doğruluyor gibi görünüyor.

okulda veya çocukluk memleketinde yaşayan insanlardan. Böyle bir konuda kesinlikle emin olmak elbette mümkün değildir. Thomason (1987), ayrıca, dilbilgisi kurallarına uymayan birkaç Almanca parçacığının, Dolores Jay'in önceki yaşamında bu dili akıcı bir şekilde konuştuğunu pek ileri sürmediğini ileri sürer. Bu düşünceler, gerçeğin yanı sıra

istisnai nadirlikleri, duyarlı *zenoglossy* vakalarını, reenkarnasyonun kesin kanıtlarından daha olağanüstü bir muamma haline getirir. onların ana

Büyülenme, ESP'yi, hatta süper-

ESP, bu öğrenilmemiş yabancı dil bilgisinin temeli olmak
kelime bilgisi, telaffuz ve gramer.

Diğer hipnotik regresyon vakalarının tarihsel olarak doğru bilgiler içerdiği bildirildi. Bir İngiliz hipnoterapist olan Arnall Bloxham, çalışmaları bir BBC televizyon belgeseli ve bununla bağlantılı çok satan bir kitap aracılığıyla kamuoyuna duyurulmuştur.

kitap (Iverson, 1976). Bloxham teybe kaydedilmiş hipnotik olduğunu iddia etti 400'den fazla kişinin gerilemesi, ancak sadece birkaçı ayrıntılı araştırmayı gerektirecek kadar spesifikti. Bloxham'ın hipnotik deneklerinden ikisi, televizyonda yer almaya özellikle uygun görüldü. belgesel. Bir İngiliz Graham Huxtable, yaklaşık 200 yıl önce bir İngiliz firkateyninde topçu arkadaşı olarak geri çekildi. gerileme sırasında Huxtable gemiyi ve subaylarını adlandırdı ve deniz argosunda gemideki koşulları ve olayları canlı bir şekilde anlattı ve dramatik bir şekilde sona erdi.

bir deniz savaşında denizcinin ağır yaralanmasının yürürlüğe girmesi.

Ama Bloxham'ın en üretken konusu bir Galli kadındı. takma adlı Jane Evans, üçü etkileyici ayrıntılarla betimlenmiş, birbirinden oldukça farklı altı hayata geri döndü. Tarihsel olarak konuşursak, en erken yaşam MS 286 yılında Roma Britanya'sında Livonia'ydı.

kocasını Britanya valisi Constantius'un en küçük oğlunun öğretmeniydi ve Livonia bir Roma hanesinin hayatını anlattı ve Constantius'u devirmeyi amaçlayan başarısız bir darbenin hesabı.

Başka bir hayat, 1189 yılında İngiliz şehri York'ta bir Yahudi tefecinin karısı olan Rebecca'ydı. Bu regresyonda Rebecca, Yahudi karıştı rahatsızlıkları anlattı ve doruk noktasında, görünüme göre bir mafyanın çocuklarına ve sonra da kendisine yaptığı katliamı yeniden yaşadı. bir York kilisesinin mahzenine sığındılar. Bildirilen üçüncü bir varlık, ortada ortaçağ Fransa'sında bir tüccar prensi olan Jacques Coeur'un kahyası Alison'du. on beşinci yüzyıldan kalma. Alison, Coeur'un

kral ve metresi güzel Agnes Sorel. Jane Evans'ın gerilemeleriyle ilgili televizyonda yayınlanan belgeselin izleyicileri,

iki özellik tarafından vuruldu. İlk olarak, Evans her rolü o kadar inandırıcı bir şekilde canlandırdı ki, gerçek deneyimleri yeniden yaşıyormuş gibi görünüyordu. İkinci, profesyonel tarihçiler onun gerilemelerinin içeriğini incelediler ve ara sıra ilginç yanlışlıklara dikkat çekmelerine rağmen, hesapların gerçek olduğuna karar verdiler. tarihsel olarak önemli ölçüde doğrudur. Şimdi, Evans sahip olduğuna yemin etti.

bu tarihi olayların hiçbirini araştırmadım. Yine de kalır
kriptomnezi olasılığı; yani, Evans bir aşamada ilgili tarihsel bilgileri
edinmiş olabilir, ancak şimdi bunu yaptığını hatırlayamıyor.

böyle.

Kriptomnezi, gerçek hipnotik gerilemelerin geçerli bir açıklaması mı? Bilimsel bir hipotez olarak kriptomnezi, çürütülmeye açık olmama kusuruna sahip olsa da, kesinlikle bazı doğrulayıcı örnekler vardır. En sık alıntılananlardan biri Blanche Poynings davasıdır (Dickinson, 1911). Hipnoz altında, özne, yalnızca "Bayan C" olarak tanımlanan genç bir kadın, II. Richard döneminde İngiltere'de Salisbury Kontesi Maud'un yakın arkadaşı Blanche Poynings olarak gerilemiştir. Trans kişiliği, Kontes'in hayatı ve zamanları hakkında zengin bilgiler verdi ve Salisbury Kontu. Bir SPR araştırmacısı olan Dickinson, bilgileri kontrol etti ve büyük ölçüde doğru olduğunu buldu. Öte yandan Bayan C, bunları tarihsel olarak nasıl edindiğini hayal edemiyordu. Richard II'nin saltanatını hiç incelemediği için doğru ayrıntılar. Bu nedenle, görünüşe göre, bu klasik bir hipnotik gerileme vakasıydı.

Önceki yaşam.

Ancak daha sonra Dickinson, aracı olarak Bayan C ile bir seansa katıldı ve "Blanche" kişiliğiyle temas kuruldu. Dickinson, regresyon sırasında Blanche'dan alınan bilgilerin nasıl doğrulanabileceğini sordu. Biraz araştırdıktan sonra, ruh iletişimcisi, ona şu adı taşıyan bir roman okumasını önerdi: *Kontes Maud* ve Emily Holt tarafından yazılmıştır. Normal uyanma durumunda Bayan C, bu isimde bir romanı hatırlayabiliyordu.

ve hikayeyi hatırlayamasa da okuduğunu söyledi. Dickinson romanı inceledi ve neredeyse tüm romanları içerdiğini buldu. regresyon sırasında elde edilen olgusal materyal. Ancak romanda Blanche Poynings'in kendisi ikincil bir karakterdi. Bayan C'nin gerilemesi açıkça bir kriptomnezi örneğiydi; tarihsel bir romanın "unutulmuş" anıları, bilinçsizce bir anlatı oluşturmak için kullanılıyordu.

Romanın yan karakterlerinden birinin bakış açısı.

Kriptomnezinin hipnotik regresyon altında oluşturulan diğer "geçmiş yaşamlarda" bir rol oynadığı gösterilmiştir. Örneğin, bazı denekler gerileme telkinleri olmadan ikinci kez hipnotize edildiğinde,

Kaynağı normal olarak hatırlayamasa da, bildirilen geçmiş yaşamlarında yer alan bilgilerin kaynağını tespit edebildi

uyanıklık durumu (örneğin, Zolik, 1958). Gerçekten de geçmiş yaşamın araştırılması

Finlandiyalı bir psikiyatrist Reima Kampman'ın (örn., Kampman & Hirvenoja, 1978), bazı gerilemelerin dayandığı olgusal materyalin, bilinçdışı hatıralara çok derinden gömülü olabileceğini öne sürüyor. sırasında bireyin en ufak bir hatırasına sahip olmayabileceğini

uyanık olma durumu.

Bu kriptomnezi göz önüne alındığında *olabilmek* geçmiş yaşam regresyonunun temeli olabilir, Bloxham tarafından toplanan vakaların yorumlanabileceğine dair herhangi bir kanıt var mı?

Böylece? Bu soru Britanya'daki bir araştırmacı olan Melvin Harris tarafından araştırılmıştır (Harris, 1986, s. 145-163; Wilson, 1982, s. 233-243). Numara Graham Huxtable'ın regresyonu için belirli bir kaynak tespit edilmiştir. topçu arkadaşı. Harris, gerileme çağındaki gemi yaşamının hesaplarını içeren düzinelerce roman buldu, ancak firkateyn ve subaylarının tarihsel olarak onaylanmamış isimlerinin izini herhangi bir spesifik olarak takip etmedi. kitap.

Harris'in Jane Evans'ın gerilemelerine ilişkin araştırmaları daha verimli oldu. Onun Roma Britanya'sında Livonia olarak gerilemesi, besbelli,

Roman *Yaşayan Ahşap* Louis de Wohl'un fotoğrafı. Bu kitap, yalnızca bu kitapta yer alan tarihsel olarak doğru bilgileri içermekle kalmaz.

ama hem kitap hem de regresyon, de Wohl'un dramatik amaçlar için icat ettiği en az iki hayali ayrıntıyı içeriyor. TB Costain'ın romanı *paracı* gerilemenin kaynağı olarak gösteriliyor

Alison, Jacques Coeur'un hizmetçisi. Coeur'un kralla ilişkilerinin gerçek ayrıntıları romanda ve gerilemede ortaktır. Daha ileri,

Alison kişiliği, efendisinin evli ve beş çocuğu olduğundan habersiz görünüyor ve Costain'ın kitabı kasıtlı olarak

hikayeyi basitleştirmek için Coeur'un aile hayatına atıfta bulunuldu. Jane Evans'ın altı gerilemesinden bir diğeri için olası bir kaynak da Harris tarafından bulundu. Evans vakalarının temelinde aldatma olmasa da kriptomnezi olduğu görülüyor. Evans'ın kendisinin, gerilemeleri ile aday gösterilen romanlar arasındaki yazışmalar hakkında röportaj yapmayı reddettiği bildirildi.

Harris (Wilson, 1982, s. 243).

Elbette, tüm görünüşe göre bir kriptomnezik mekanizma içermeyen bazı gerçek geçmiş yaşam gerileme örnekleri kalabilir. Ancak bu tür durumlar ve aslında Evans regresyonları da muhtemelen bir süper-ESP hipotezi ile uyumlu hale getirilebilir. hipnotik *ilerleme* "gelecekteki bir hayata" bu bağlamda potansiyel bir araştırma tekniği olabilir. Gelecekteki bir yaşamın gerçek bir açıklaması elde edilebilseydi,

(öngörüşel) süper-ESP açısından açıklanabilir, ancak kesinlikle ya kriptomnezi ya da başka bir varoluşun yeniden canlanan anıları. Hipnotik ilerleme tekniğı ne yazık ki iki açıdan verimsiz olacaktır. Deney arasında önemli bir gecikme olacaktır.

ve gelecekteki bir yaşamla ilgili verilerin değeriendirilmesi. Ek olarak, bu prosedür kapsamında gerçeğı uygun “gelecekteki yaşam” anlatılarının veriminin yüksek olacağı beklentisini teşvik edecek hiçbir şey yoktur.

hiç meydana geldi; böylece öznenin içinde hipnotik ilerlemeye çalışır.

bugüne kadarki yaşam sadece fanteziler üretti (Rubenstein & Newman, 1954).

Her ne olursa olsun, hipnotik gerilemenin ne deneysel bir başlangıç prosedürü olarak ne de destekleyici bir veri kaynağı olarak reenkarnasyon hipotezi için özellikle yararlı olduğu kanıtlanmadığı söylenmelidir. Kendiliğinden reenkarnasyon deneyimlerinin alternatif açıklamalarını dışlamanın zorluğunun da ışığında, reenkarnasyon kavramının verimli bir alan olduğu kanıtlanmamıştır.

hayatta kalma hipotezi üzerine araştırma. Bir açıdan bu şaşırtıcıdır: Reenkarnasyon, hayatta kalma hipoteziyle ilişkilendirilen diğer tüm fenomenlerden belki de daha fazla, tam olarak ne olduğu konusunu gündeme getirir.

bedensel ölümden sağ kurtulduğu iddia edilmektedir. Ancak hayatta kalma henüz bir kanıtlamamış olsa da

otantik fenomen, reenkarnasyon deneyimleri bir düşünce olarak kalır.

fenomenolojik araştırmalar için kışkırtıcı bir konu.

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

reenkarnasyon
reenkarnasyon deneyimi

geçmiş yaşam deneyimi

Stevenson

çözülmüş/çözülmemiş vakalar

fobiler

doğum lekeleri

sahtekar

paramnezi

kriptomnezi

Kişileştirme ile ESP/super-ESP

kalıtsal hafıza

kontrol altına alma

hipnotik gerileme
duyarlı xenoglossy
Bloxham

ÇALIŞMA SORULARI

1. Tipik bir spontan reenkarnasyon vakasının özelliklerini listeleyin tecrübe etmek. Gnanatilleka örneğinde bu özelliklerden hangileri söz konusudur?
2. Reenkarnasyon deneyimi vakaları nasıl araştırılır?
3. Reenkarnasyon deneyimlerinin olası açıklamaları neler olmalıdır? müfettişler tarafından değerlendirildi mi? Bu açıklamalardan herhangi biri için destek var mı?
Onlara karşı argümanlar nelerdir?
4. Bilim felsefecisi Karl Popper'a göre, temel bir Bilimsel bir hipotezin gereği, onun çürütülmeye açık olmasıdır. İçinde reenkarnasyon deneyimleri ve geçmiş yaşam regresyonlarının açıklamaları bağlamında, kriptomnezi hipotezi neden yanlışlanabilirlik kriteri?
5. Reenkarnasyon deneyimleri farklı kültürler arasında farklılık gösterir mi? Bunun ışığında reenkarnasyon nesnel bir olay olarak kabul edilebilir mi?
6. Hipnotik regresyon tekniği hangi açılardan reenkarnasyon hipotezinin değerlendirilmesine katkıda bulunmadı?
7. Bir hipnotik regresyon vakası için hangi özelliklere ihtiyaç duyarsınız? reenkarnasyonun ikna edici bir örneği olarak kabul etmeden önce?

PARANORMAL İNANÇ

Önceki bölümler, en azından ilk bakışta paranormal süreçlerin varlığını ima ediyormuş gibi görünen çeşitli anormal deneyimlerin doğasına ilişkin araştırmaları incelemiştir. Açıktır ki, bunların gerçekliği varsayımsal süreçler oldukça tartışmalı bir konu olmaya devam ediyor: bazı parapsikologlar mevcut kanıtları, paranormalin varlığı, ancak şüpheli yorumcular ampirik literatürü ya sonuçsuz ya da metodolojik olarak reddederler. kusurlu.

Yine de birçok insan paranormal inançları benimsiyor. Örneğin Gallup Organizasyonu, yıllar boyunca bir dizi anket gerçekleştirdi.

ABD vatandaşlarından çeşitli iddia edilen paranormal olaylara ne derece inandıklarını belirtmelerini istediler. 2005 yılında yüzde 41

Ankete katılanlar ESP'ye inandıklarını 2001'deki yüzde 50'den aşağıya indirdiler (Moore, 2005). Benzer ESP inanç seviyeleri 1996'da Gallup tarafından bulundu.

(yüzde 48) ve 1990 (yüzde 49). Toplamda, Amerikan nüfusunun yaklaşık dörtte üçü bir veya daha fazla paranormal olayın gerçekliğine inanıyor. süreçleri (Moore, 2005). Psi'nin gerçekten var olup olmadığına bakılmaksızın, ESP ve PK'nin gerçekliği halk tarafından geniş çapta onaylanmıştır. Bu inanç, araştırmacıların büyük ilgisini çekmiştir ve bu çalışma, çalışmanın odak noktasıdır. şimdiki bölüm.

Paranormal inancın doğasına ilişkin bilimsel araştırmanın, paranormalin gerçekliği hakkındaki tartışmanın nihai çözümüne bakılmaksızın meşru olduğunu başlangıçta takdir etmek önemlidir. Yani, paranormale inancın doğası ve işlevleri, ortodoks psikolojik ve sosyolojik bir çerçeve içinde, sınırlı referansla araştırılabilir.

parapsikolojik deneyimlerin gerçek temelleri. Bu bağlamda araştırma paranormal inanca, parapsikologların ve şüpheciler aynı.

Bu ilginin nedenlerinden bazılarını kısaca değinilebilir. Bölüm 4'te belirtildiği gibi, ESP'ye olan inancın laboratuvar ESP görevlerindeki performansı etkilediği bildirilmektedir: inananlar ("koyunlar") psi isabetine ulaşma eğilimindedir ve inanmayanlar ("keçiler") psi eksik olduğunu gösterir. Deneysel ESP performansının gelişmiş kontrolünün içsel beklentisi nedeniyle, bu sözde koyun-keçi etkisi parapsikolojik araştırmaların çoğunun ana odak noktası olmuştur. paranormal inançtan.

Ancak paranormal inanç çalışması başka konularla da ilgilidir. Bu inançların temellerinin anlaşılması, birçok parapsikologun, paranormal süreçlerin varlığını desteklemek için elde ettikleri kanıtlar üzerinde zihinsel çatışmayla karşılaştıkları deneyimi açıklamaya yardımcı olabilir (Inglis, 1986; McConnell & Clark, 1980; Tart, 1995). . Ek olarak, paranormal olaylara inanç ve dolayısıyla inançsızlık üzerine yapılan araştırmalar, bazı konulara ışık tutabilir.

birçok eleştirmenin parapsikolojiye verdiği tepkinin savaşıması (Hansen, 1992; Irwin, 1989c). Gerçekten de, McClenon (1982b), American Association for the Advancement of Science'ın üyeleri arasında,

ESP'ye inanmama düzeyi, parapsikolojik araştırmanın meşru bir bilimsel girişim olmadığı görüşüyle istatistiksel olarak ilişkilidir.

Şüpheli bakış açısından, paranormal inanç, insanların normal olayları paranormal olaylar olarak yanlış yorumlamasında da bir faktör olabilir (Ayeroff & Abelson, 1976; Benassi, Sweeney & Drevno, 1979; Jones & Russell, 1980; Singer & Benassi, 1981, s. 51-52; Wiseman, Greening & Smith, 2003) ve paranormal bir yorumla uyumlu olmayan bilgilerin seçici indirgemesinde (Russell & Jones, 1980; Singer & Benassi, 1981). Hatta paranormal inanç düzeyini kullanmak için bir teklif bile var.

toplumsal altüst oluşun ve ulusun fen eğitimi programının yetersizliğinin bir göstergesi olarak genel nüfus içinde (Singer & Benassi, 1981). Böylece, paranormalin bilimsel anlayışındaki ilerlemeler inançların potansiyel olarak bazı geniş kapsamlı etkileri olabilir. Her halükarda, paranormal inancın doğası kendi başına ilgi çekici olmalıdır.

insan davranışının herhangi bir profesyonel öğrencisine.

Paranormal inanç araştırmalarının çoğu, parapsikolog olmayan bilim adamları tarafından yapılmıştır. Bunun üç ana paranormal inanç literatürü için sonuçları.

Birincisi, şüpheli araştırmacılar arasında paranormal inanç ile olumsuz psikolojik özellikler (örneğin, saflık) arasındaki ilişkileri takip etme eğilimi olmuştur. Her ne kadar bireysel çalışmaların bulguları Bu yaklaşım altında yürütülen pekala geçerli olabilir, paranormalde inananın genel tasvirinde bir miktar yanlışlık getirme tehlikesi vardır. Paranormal inananların saf mı, dogmatik mi yoksa benzer mi olduğunu bilmek elbette önemlidir, ancak toplu olarak bu bilgi potansiyel olumlu psikolojik özellikleri varsa yanıltıcı olabilir.

inananlar (örneğin empati) araştırmacılar tarafından ihmal edilmektedir.

İkincisi, insanların paranormal inançla ilgili bir ankete verdiği yanıtların, toplumun talep özelliklerinden etkilenmeye açık olduğuna dair kanıtlar vardır.

testin bağlamı. İnsanların paranormal olaylara ilişkin kendi inançları hakkında ortaya koydukları şey, test durumundaki işaretlerden önemli ölçüde etkilenir.

Bu tür inançların araştırma ekibi tarafından ne ölçüde desteklendiği. Araştırmacılar şüpheli olarak algılanırsa, katılımcılar açıkça paranormal inançlarını tam olarak kabul etmekte isteksizdirler (Crandall, 1985; Fishbein & Raven, 1967; Layton & Turnbull, 1975). Bu bir sebep olabilir paranormal inançla ilgili bulgular arasındaki ara sıra tutarsızlıklar için parapsikologlar ve şüpheliler tarafından bildirilenler (Irwin, 1991c).

Üçüncüsü, parapsikolog olmayan araştırmacıların katılımı, paranormal inancın kapsamı olarak alınan şeylerdeki önemli farklılıklardan sorumlu görünüyor. Bu varyasyon en açık şekilde şu anda mevcut olan paranormal inanç ölçümlerinde yansıtılmaktadır. Bazı önlemler geliştirildi

parapsikologlar tarafından tamamen koyun-keçi pullarıdır, yani ESP'ye olan inançtan fazlasını endekslemeyiz (örneğin, Thalbourne & Haraldsson, 1980). Diğer araçlar, daha geniş bir parapsikolojik iddialar yelpazesinden yararlanır; örneğin,

Sheils ve Berg'in (1977) anketi, telepati, önsezi, psikokinezi, astral projeksiyon (beden dışı seyahat) ve ruhsal şifa.

Diğer uçta ise, paranormalin sadece parapsikolojik süreçleri değil, her türlü büyü, batıl inançlı, dini, doğaüstü, okült ve UFO'lar, astroloji, déjà vu, Loch Ness canavarı, melekler gibi diğer kavramları da kapsadığını düşünen araştırmacılar var. , merdiven altından yürümenin şanssızlığı, bitkilerle iletişim, cadılar, havaya yükselme, el falı, vudu ve grafoloji. Bu kavramların çoğu, elbette, genellikle olduğu gibi paranormal kapsamın dışında kalır.

parapsikologlar tarafından tasarlanmıştır. Öte yandan, ortalama bir insan, tüm bu inançların aynı genel düşünceye düştüğünü görmeye meyilli olabilir.

kategori. Bu çok geniş, popüler bakış açısının damgasını vurduğu envanterler yaygın olarak kullanılanları içerir *Paranormal İnanç Ölçeği* (PBS: Tobacyk & Milford, 1983), istatistiksel olarak ayırt edilebilen yedi alt ölçeği vardır.

tasarımcılar geleneksel dini inanç, psi inancı, büyüculük, batıl inanç, maneviyat, olağanüstü yaşam formları ve önsezi olarak adlandırmışlardır (ancak ayrıca bkz. Lange, Irwin & Houran, 2000). PBS, paranormal inancın psikolojik bağıntılarını araştıran psikologlar tarafından en yaygın olarak kullanılan ölçek iken, daha dar bir paranormal tanımını alan ölçekler, araştırma yapan parapsikologlar tarafından kullanılma eğilimindedir.

laboratuvar psi görevlerinde inanç ve performans arasındaki ilişkiler (Goulding ve Parker, 2001).

Paranormal inancın değerlendirilmesindeki bu çeşitlilik nedeniyle, herhangi bir araştırmacının bu inancın doğasına ilişkin bulgularını olduğu gibi kabul ederken dikkatli olunmalıdır; yani, "paranormal" olup olmadığını sormak da araştırmacı tarafından sınırlı bir parapsikolojik anlamda kullanılır veya bunun yerine çok daha geniş bir alanı ifade etmesi amaçlanır. ulaşan bir araştırma makalesi

İnanç ölçüsü batıl inançlara odaklanıyorsa, psi fenomenini ele alıyorsa, "paranormal inananların düşük zekası vardır" sonucuna farklı şekilde bakılmalıdır. Ampirik verilerin çoğu aslında ilgili en geniş anlamıyla paranormal inanca ve aksi belirtilmedikçe, genel "paranormal inanç" terimi baştan sona aynı çağrışıma sahiptir.

bu bölümün geri kalanı. Bununla birlikte, paranormal inanç alanının faktöriyel yapısının devam eden bir sorun olduğu vurgulanmalıdır.

tartışma (Lawrence, 1995; Thalbourne, Dunbar & Delin, 1995; Tobacyk, 1995).

Paranormal inanç konusunun tartışılması da "inananlar" ve "inananlar" açısından olma eğilimindedir. Yine, bu sözleşmenin büyük ölçüde açıklama kolaylığı için olduğu vurgulanmalıdır; kesinlikle olmamalı insanların paranormal inançla ilgili olarak basitçe ikiye ayrılabilceğini ima etmek için alınabilir. Gerçekten de, olarak bilinen istatistiksel bir teknik temelinde küme analizi Irwin (1997), ilgili bileşenleri geleneksel dini inananlar, Yeni Çağcılar, geçici inananlar ve şüpheciler olarak tanımlanabilecek dört kategorili bir tipoloji belirlemiştir. Henüz hiçbir araştırma dört grubun psikolojik profillerini ele almamıştır, ancak aynı zamanda

"paranormal inananlar" hakkındaki ampirik genellemelerin
iyi, fazla süpürme.

bu *biçim* Aile içinde sosyalleşme, akran grubu süreçleri,
medyadaki parapsikolojik kavramların yayılması ve kilise gibi diğer
sosyal kurumlar tarafından resmi ikna gibi kültürel faktörlerden güçlü
bir şekilde etkilenir.

2006; Schriever, 2000; Sparks, Nelson ve Campbell, 1997; Vyse, 1997;
Zusne ve Jones, 1982). Öte yandan, sosyalleşme faktörü, bireyin
paranormal inanca karşı altta yatan duyarlılığını açıklamak için
yetersizdir. Bu inançların özel biçiminden bağımsız olarak neden

insanlar onları onaylıyor mu?

Bazı parapsikologlar, mevcut ampirik kanıtları göz önünde
bulundurarak, insanların paranormal olaylara inandıkları sonucuna varırlar.
gerçekten paranormal olaylar yaşadı (örneğin, Goulding & Parker,
2001). Ancak, insanların aktardığı deneyimleri göz önüne
aldığımızda, deneyime yol açan olguların ontolojik statüsünü,
deneyimin bu olguları yorumlamasından ayıramayız. Paranormal
olaylara inananlar ve inanmayanlar anormal deneyimler yaşarlar.

fakat onları farklı şekillerde yorumlarlar (Irwin, 1985d). Böylece, insanlar
Paranormal inanca, eylemde paranormale tanık oldukları için
değil, anormal deneyimleri paranormal kavramlar açısından
yorumladıkları için abone olurlar. Bu nedenle paranormal inancı
anlamaya yönelik temel teorik yaklaşımlar şu soruya odaklanmaz:
paranormal olayların gerçekliği.

Bu dört yaklaşıma burada sosyal marjinallik hipotezi, dünya
görüşü hipotezi, bilişsel eksiklikler hipotezi ve
psikodinamik işlevler hipotezi. Öyle olur ki, bu hipotezlerin her biri,
paranormal inancın bağıntılarının oldukça farklı gruplarına dayanır. Bu
gerçek, henüz tek bir teorik yaklaşımın paranormal inanca ilişkin tüm
verileri ele almadığı, ancak en azından her bir bağıntı sınıfını ele almanın
açıklayıcı uygunluğuna izin verdiği gözlemini öngörmektedir.

tek bir ilişkili hipotez ile bağlantılı olarak. Bununla birlikte, bu
yaklaşımların her birinin diğerlerinden büyük ölçüde bağımsız olarak
ilerlemiş gibi görünmesi üzücüdür, çünkü

tek bir bakış açısı, var olan paranormal inançların zengin çeşitliliğini
yeterince açıklayacaktır (Wiseman & Watt, 2006). Aşağıdaki inceleme
sırasıyla dört ana temayı, yani demografik bağıntıları ele almaktadır.

paranormal inanç ve sosyal marjinallik hipotezi, tutumsal bağıntılar ve dünya görüşü hipotezi, bilişsel bağıntılar ve bilişsel eksiklikler hipotezi ve kişilik korelasyonları ve psikodinamik işlevler hipotezi. Bu konuda daha detaylı bir anket için çerçeve bkz. Irwin (2006).

Demografik Bağıntılar ve Sosyal Marjinallik Hipotezi

Paranormal inancın demografik bağıntılarına olan ilgi, öncelikle *sosyal marjinallik hipotezi*. Buna göre Bainbridge (1978), Lett (1992) ve Wuthnow (1976), paranormal inanca en duyarlı insanlar, sosyal olarak marjinal grupların üyeleridir, yani kötü eğitilmiş veya işsizler gibi baskın toplumsal değerler arasında alt sıralarda yer alan özellikler veya roller. Toplumda marjinal statü ile ilişkili yoksunluk ve yabancılaşma bu tür insanları büyüsel ve dini inançlara başvurmaya teşvik etmek, çünkü muhtemelen bu inançlar yaşamlara çeşitli tazminatlar getiriyor.

onların taraftarlarından.

Sosyal marjinallik hipotezi altında, paranormal inancın demografik bağıntıları, sosyal marjinallik endekslerini temsil edenler olmalıdır. Sosyologların görüşüne göre, bu tür göstergeler arasında (yaşlı) yaş, (kadın) cinsiyet, (düşük) sosyoekonomik durum, etnik köken ve medeni durum (boşanmış veya ayrılmış bir kişi olmak) yer alır. Araştırmacılar ilişki kurmaya çalıştı

bu faktörlerin her birine paranormal inancın onaylanması. **Yaş.**

Geleneksel dini inançların büyük bir istisnası dışında, paranormal inançların çoğu genç yetişkinlerde yaşlılara göre daha güçlü görünmektedir. İnsanlar. Gerçekten de, Emmons ve Sobal (1981, s. 52) yaş, paranormal inancın tüm demografik bağıntılarının en güçlüsü. Yaşın küresel paranormal inançla ve ESP, büyücülük, spiritüalizm, batıl inançlara özel inançla negatif korelasyon gösterdiği bulunmuştur.

astroloji, Yeni Çağ ilkeleri ve Loch gibi olağanüstü yaşam formları Ness canavarı (örn. Boy, 2002; Emmons & Sobal, 1981; Irwin, 2001a; Randall, 1990; Tobacyk, Pritchett & Mitchell, 1988). Öte yandan, Emmons ve Sobal'ın (1981) ilk iddiasının aksine, ilişki nispeten zayıf görünmektedir (Irwin, 2001a). Ayrıca, Tobacyk, Pritchett ve

Mitchell (1988) ve Emmons ve Sobal (1981), yaşı ile dini inanç arasında anlamlı bir ilişki bulamadılar ve diğer çalışmalar (örneğin, McAllister, 1988) aslında bir *artırmak* arasında dindarlık yaşı.

Yaş ve paranormal inanç arasındaki bildirilen ilişkileri yorumlamaya çalışırken, tüm çalışmaların çapraz-tasarımda uzunlamasına değil kesitseldir. Bu, yorumu biraz belirsiz kılar; Veriler, yaşlanmanın veya gelişimsel süreçlerin paranormal inançlara bağlılık üzerindeki etkilerini iyi bir şekilde kanıtlasa da, kuşak farklılıklarını da yansıtır.

Her halükarda, yaş ve paranormal inanç arasındaki baskın olumsuz ilişki, sosyal marjinalite hipotezi ile çelişiyor gibi görünüyor. Batı toplumunda gençliğe çok değer verilir ve bu nedenle yaşlılar sosyal olarak marjinal bir grup oluşturur. Sosyal marjinalite hipotezi altında, yaşlı insanlar nispeten paranormal inanca eğilimli olmalıdır, ancak bu inanç alanının çoğu yönü için durum tam tersidir. **Cinsiyet.**

Çoğunun onaylanması, ancak kesinlikle hepsinin değil, paranormal inançlar kadınlarda erkeklerden daha güçlüdür. Kadınlar tipik olarak küresel paranormal inanç ölçümlerinde ve ESP, batıl inançlar, astroloji, Yeni Çağ ilkeleri, kara büyü ve geleneksel dini kavramlardaki belirli inançlar için ölçeklerde daha yüksek puanlar gösterirler (örn., Blum, 1976; Boy, 2002; Clarke, 1991; Emmons & Sobal, 1981; Irwin, 1985d, 2001a; Rice, 2003; Thalbourne, 1981; Tobacyk & Milford, 1983). Öte yandan, erkeklerin UFO'lara ve dünya dışı varlıklara daha güçlü bir inancı var.

(Clarke, 1991; Rice, 2003) ve olağanüstü yaşam formlarında (Tobacyk & Milford, 1983). Büyücülüğe olan inanç genellikle cinsiyete göre değişmez (Emmons & Sobal, 1981).

Kadın olmanın toplumsal olarak değersizleştirilmeye devam ettiği ölçüde, bu veriler, paranormal inancın sosyal marjinalite hipotezi için en iyi ihtimalle yalnızca kısmi destek sunmaktadır. Bu alandaki bazı inançlar, erkekler tarafından kadınlardan daha güçlü bir şekilde onaylanmaktadır. Ek olarak, paranormal inanç ve cinsiyet arasındaki ilişkiye sosyal marjinalite tarafından değil, daha geniş anlamda klişeleşmiş cinsiyet rolleri tarafından aracılık edildiği makul. Bu tür toplumsal cinsiyet rolü etkilerinin doğası yine de daha fazla araştırma.

İlgili cinsel yönelim kavramıyla ilgili olarak McBeath (1985), eşcinsel insanların paranormal olayları onaylamaya meyilli olduklarını öne sürdü.

inançlar; eşcinsellik marjinalleştirilmeye devam ettiği sürece bu spekülasyon sosyal marjinallik hipotezi ile tutarlıdır. Eşcinsel ve heteroseksüel erkeklerin karşılaştırmasında Thalbourne (1997) yine de McBeath'in görüşüne destek bulamadı. **Sosyo-ekonomik durum.** Sosyoekonomik statü değişkeni, muhtemelen ölçümünün zorluğu ve soruların algılanan müdahaleciliği nedeniyle paranormal inançla ilgili olarak çok az araştırılmıştır. indeksler olarak kullanılabilir.

Emmons ve Sobal (1981) tarafından yapılan analizde, sosyoekonomik statünün önemli bir yönü olan işsizlik, bir gösterge olarak açıkça kullanılmıştır. sosyal marjinallik. İlişkili buldukları paranormal inançlar işsizlik, ESP ve bireysel formları, olağanüstü yaşam formları, hayaletler ve meleklerle ilgili olanları içerir, ancak bunların çoğunda ilişkinin olumsuz olduğu durumlarda. Yani, işsiz insanlar genellikle nispeten düşük paranormal inanç gösterdiler. Bu eğilim tersine sosyal marjinallik hipotezi. Ancak daha yakın zamanlarda, MacDonald (1995), finansal memnuniyetsizlik ile finansal memnuniyetsizlik arasında pozitif bir ilişki olduğunu bildirmiştir. durugörü deneyimleri, tutarlı olarak kabul edilebilecek bir bulgu hipotez ile.

Etnik köken. Belirli bir toplumdaki bazı etnik gruplara tanınan sosyal olarak marjinal statü nedeniyle, bazı paranormal inanç araştırmalarına etnik köken dahil edilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde bu değişken genellikle katılımcının siyah olup olmamasına göre puanlanmıştır.

Emmons ve Sobal (1981), ESP'ye ve onun tüm bireysel biçimlerine inancında *düşük* genel nüfustaki diğer etnik gruplara göre siyahlar arasında, ancak üniversite öğrencileriyle yapılan bir ankette Tobacyk, Miller, Murphy ve Mitchell (1988), siyahların beyazlardan daha fazla önseziye inandığını gözlemledi. Yine Murphy ve Lester (1976), ESP inancının üniversite öğrencilerinin etnik geçmişine bağlı olmadığını bildirmektedir.

Burada etnik köken, coğrafi bölge ve eğitim düzeyi arasında karmaşık etkileşimler işliyor olabilir. Bu etkiler daha fazla çalışmayı gerektirse de, tek başına ele alındığında etnisite faktörü

sosyal marjinalliğin değerlendirilmesi için özellikle umut verici olmak ESP inancının hesabı.

Tobacyk, Miller, Murphy ve Mitchell (1988), üniversite öğrencileri örneğinde siyahların maneviyat, batıl inançlar ve büyücülük konusunda beyazlardan daha güçlü bir inanç sergilediklerini, beyaz öğrencilerin ise

daha yüksek düzeyde geleneksel dini inanç. Emmons ve Sobal (1981) ve Tobacyk, Miller, Murphy ve Mitchell (1988) olağanüstü yaşam biçimlerine olan inancın beyazlar arasında siyahlardan daha güçlü olduğunu bildirmektedir. İçinde Etnik köken açısından, bu nedenle, sosyal marjinallik hipotezi, açıkça, paranormal olayların farklı boyutları arasında tek tip olarak uygulanmaz. inanç.

Medeni hal. Boşanmış ve ayrılmış kişilerin bazen toplumda marjinal bir statüye sahip olduğu düşünüldüğünde, medeni durum uygun olabilir. çalışma için demografik değişken.

Emmons ve Sobal (1981), evli kişilerin nispeten güçlü dini inançlara sahip olduğunu, ancak aynı zamanda ESP'ye ve onun farklı biçimlerine, astrolojisine, büyücülüğüne ve olağanüstü yaşam biçimlerine nispeten düşük düzeyde inandıklarını bulmuşlardır. Wuthnow (1976) benzer şekilde boşanmış ve ayrılmış insanları evli, dul veya "hiç evlenmemiş" katılımcılardan önemli ölçüde daha yüksek astroloji inancı. Veritabanı hala oldukça küçük olmasına rağmen, medeni durum sosyal marjinalliğin bir yönüdür. paranormal inancın sosyal marjinallik hipotezi için tutarlı kanıtlar.

Ancak burada bile, dini inanç bu eğilimin bir istisnası gibi görünüyor.

Çözüm. Paranormal inancın demografik bağıntılarına ilişkin bu sınırlı anketin bir sonucu olarak, yorum yapmak uygundur.

ampirik kanıtlarla ilgili olarak sosyal marjinallik hipotezinin konumu üzerine. Sosyologların gözlemlerini takiben yaş, cinsiyet, sosyoekonomik durum, etnik köken ve medeni durum değişkenlerinin her biri

sosyal marjinalliğin bir göstergesi olarak kabul edilmiştir. Bununla birlikte, ampirik literatürün gözden geçirilmesi, sosyal marjinallik hipotezi ile tek tip tutarlı olan bu endekslerle bir korelasyon modeli gösteren tek bir paranormal inanç boyutu bulamadı. Ayrıca, gözlemlenen korelasyonlar tipik olarak küçüktür. Belki de endekslerin karmaşık bir kombinasyonu, konuyla ilgili gelecekteki araştırmalar için bir temel sağlayabilir (bkz. Rice, 2003), ancak şu anda sosyal marjinallik hipotezini söylemek doğru olur.

(izole alındığında) mevcut kanıtları tatmin edici bir şekilde barındırmaz. Tanımlanan demografik bağıntılar, yine de, bir verinin formüle edilmesinde dikkate alınması gereken veriler olarak kalır. paranormal inancın etkili teorisi.

Tutum İlişkisi ve Dünya Görüşü Hipotezi

Paranormal inançla ilişkili inançlar ve faaliyetler üzerine yapılan araştırmalar, *dünya görüşü hipotezi*, Diğer şeylerin yanı sıra. Zusne ve Jones'a (1982) göre, paranormal inanç, daha geniş bir dünya görüşünün sadece bir yönüdür; bu, insanlık, yaşam ve genel olarak dünya hakkında oldukça öznel ve ezoterik bir bakış açısıyla karakterize edilen bir görüş. Örneğin,

olaylar, gözlemlenebilir veya fiziksel faktörlerden ziyade soyut zihinsel ve metafizik süreçler açısından yorumlanabilir. Zusne ve Jones'un hipotezine göre, paranormal inanç,

öznel ve ezoterik yönelimi paylaşan diğer inançlar ve faaliyetlerle birlikte bulunur. Bu konudaki kanıtlar şimdi

anket yapıldı.

Dini inançlar. Bazı araştırmacıların geleneksel dini kavramlara inancı paranormal bir inanç olarak tanımladıkları ölçüde, paranormal inançların dini inançlarla ilişkili olup olmadığını araştırmak gereksiz görünebilir.

inançlar. Öte yandan, dini ve dini olmayan paranormal inançlar arasındaki ilişki kesinlikle dünya görüşü ile ilgilidir. hipotez.

Tobacyk ve Milford (1983), geleneksel dini inancın, önseziye ve büyücülüğe olan inançla pozitif, maneviyata olan inançla negatif ve psi'ye olan inançla önemsiz bir şekilde ilişkili olduğunu bulmuşlardır.

batıl inanç ve olağanüstü yaşam formları. Clarke'a (1991) göre, dindarlık, psişik iyileşmeye olan inançla pozitif ve UFO inancıyla negatif ilişkilidir. Hillstrom ve Strachan (2000) olumsuz raporlar

telepati, önsezi, psikokinezi, psişik şifa, UFO'lar, reenkarnasyon ve ruhlarla iletişimde dindarlık ve inançlar arasındaki ilişkiler. Dünya görüşü hipotezi, bu ilişkilerin tipik olarak olumlu olduğunu tahmin ederdi. Bu nedenle, görüş için en iyi ihtimalle yalnızca kısmi destek vardır.

dindarlığın (dini olmayan) paranormal inançların bir parçası olması gerektiğini. Daha yakın tarihli bir destek, beklenmedik bir şekilde, paranormal inancın Tanrı'ya olan inancın yerine geçebileceği yönündeki popüler öneriyi test eden bir çalışmadan (Thalbourne, 2003) geldi. Thalbourne, eğer durum buysa, ikisinin negatif ilişkili olacağını öngördü. Teizm ve paranormal konuların ele alındığı toplam 1558 katılımcıyla 9 çalışmanın verilerine baktı.

inanç ölçüldü. Çalışmaların çoğu, psişik yeteneklere olan inanca odaklanan bir paranormal inanç ölçüsü kullandı. Medyan korelasyon, tahminin aksine pozitif ancak büyük değildi (+0.29) ve hiçbir durumda korelasyon negatif değildi. Hergovich, Schott ve Arendasy (içinde Press) ayrıca, açık bir dini bağlılığı olan bireylerde paranormal inancın dindarlık ile sadece zayıf bir şekilde ilişkili olduğunu ve bu korelasyonun dini bağlantısı olmayanlar için daha yüksek olduğunu bulmuştur, bu da bu araştırmacıları paranormal inancın mutlaka bir ikame olmadığı sonucuna varmalarına yol açmıştır.

geleneksel dini inanç için.

Diğer inançlar. Yine de, paranormal inancın, daha çok öznel düşünce biçimleriyle ilişkili olduğuna dair bazı ek göstergeler vardır. hangi dünya çalışır.

Durumun böyle olabileceği bir husus, insan dünyası ile ilgilidir. Paranormal inancın boyutlarının doğası şunu düşündürür:

paranormal inananlar kendilerini sadece fiziksel veya biyolojik yapılardan daha fazlası olarak görürler. Bu izlenim, bazı ampirik çalışmalar tarafından doğrulanmaktadır. Stanovich (1989) ve Svensen, White ve Caird (1992), psi inancının, insan doğasının dualist (zihin/beden) felsefesi ile pozitif bir ilişki içinde olduğunu bildirmektedir.

Paranormal inananların insan varlığının fiziksel olmayan boyutlarına olan inançları, ölüm sonrası kaderleriyle ilgili olarak da somutlaştırılır; paranormal olana olan küresel inanç, buna olan inançla pozitif olarak ilişkilidir.

ölümden sonraki yaşam (Irwin, 1985d; Thalbourne, 1995a).

İnananların yaşamın öznel yönlerine daldıkları hipotezi,

ESP'ye veya daha geniş parapsikolojik fenomenlere olan inanç düzeyi ile hem rüyaları yorumlama eğilimi (Haraldsson, 1981; Irwin, 1985d; Thalbourne, 1984) hem de

özdüşünümsel olmak veya daha genel olarak öznel deneyime dikkat çekmek (Davies, 1985; Glicksohn, 1990). Benzer şekilde, Irwin (2003a), New Age inançlarının ve kara büyüye olan inancın, yaşam olaylarından dünyanın anlamlılığına dair bir anlam çıkarma eğilimi ile pozitif olarak ilişkili olduğunu bulmuştur.

Doğrudan dünya görüşü hipotezini test etme çabasıyla Zusne ve Jones (1982, s. 192–194) Dünya Görüşü Ölçeğini geliştirdi. Bu anket, evrene ve insan davranışına ilişkin öznel veya nesnel bir görüşü yansıtan maddelerden oluşmaktadır. Paranormale olan küresel inancın en yüksek düzeyde öznelcilikten yüksek puan alan insanlar için olduğu gözlemlendi.

Dünya Görüşü Ölçeği.

Bu nedenle, dünya görüşü hipotezi için bir miktar ampirik destek vardır. Şimdi, mevcut verilerin çoğu küresel inancın belirli boyutlarından ziyade paranormal inanç, bu ampirik bilgi kesinlikle bilgilendiricidir ve herhangi bir kapsamlı paranormal inanç teorisi tarafından dikkate alınmalıdır. Her şeye rağmen, dünya görüşü hipotezi kendi içinde yeterli görünmüyor. Paranormal inananların öznelciliğe eğilimi göz önüne alındığında, hala bir ihtiyaç var. paranormal inancın daha temel belirleyicilerinin tespit edilmesi için. Yani, paranormal inançların ve bu daha geniş sübjektivist inanç sisteminin altında hangi bilişsel süreçler ve kişilik tarzları yatar? Ek olarak, yalnızca "öznel" olarak nitelendirmenin yetersiz olduğuna dair paranormal inançla ilişkili bazı tutum türleri vardır. Söz konusu inançlar, yaşamın ne ölçüde olduğuyla ilgilidir. bireyin kontrolüne tabi olarak kabul edilir. olarak bilinen bilişsel bir boyut *denetim yer* insanların kaderlerinin ya kendi ellerinde olduğuna ya da kişisel kontrolleri dışındaki dış etkenlerin sonucu olduğuna inanma eğilimini ifade eder. Kişisel sonuçların büyük ölçüde kendi davranışlarına bağlı olduğuna inananlar ve niteliklerin iç kontrol odağına sahip olduğu söylenir. Dış kontrol odağına sahip kişiler ise kişisel sonuçların ağırlıklı olarak diğer güçlü kişi ve kurumlar tarafından yönetildiğine inanırlar. ve benzeri.

Paranormal inancın harici bir kontrol odağıyla ilişkilendirilmesine yönelik genel bir eğilim vardır. Bu ilişki şu şekilde belgelenmiştir: küresel paranormal inanca ve ESP, önsezi, büyücülük, batıl inançlar, spiritüalizm ve olağanüstü yaşam formlarına ilişkin belirli inançlara (Dag, 1999; Irwin, 1986b; Randall & Desrosiers, 1980; Thalbourne ve diğerleri, 1995; Tobacyk ve Tobacyk, 1992; Tobacyk ve Milford, 1983). Bir grup olarak, paranormal inananlar, bu nedenle, kontrolleri dışındaki dış güçlere karşı özellikle savunmasız olduklarını savunmaya meyillidirler. Bu tema, düşünme tarzlarını ele alan aşağıdaki bölümlerde tekrar ortaya çıkacaktır.

paranormal inançta kişilik faktörleri. Dünya görüşü hipotezi, paranormal inançla bağlantılı bazı inançların öznel perspektifine dikkat çekmede değerli olmuştur. Bununla birlikte, diğerlerini de hesaba katma ihtiyacı devam etmektedir. ilişkili inançların yönleri, özellikle bunlar

yaşam olayları üzerinde kontrol ve bu çeşitli inanç sistemlerinin hizmet edebileceği kişilik dinamiklerinin daha temel meselesini incelemek.

Bilişsel Bağıntılar ve Bilişsel Açıklar Hipotezi

Birçok şüpheli araştırmacı, paranormal inançla ilişkili bilişsel süreçlerin doğasına özel bir ilgi duymuştur. Bu ilginin altında yatan hipotez genellikle resmileştirilmez, ancak açıklama kolaylığı için burada olarak anılacaktır *bilişsel eksiklikler hipotezi*. Bunun altında

Kolektif görüşe göre, paranormale inanan, çeşitli şekillerde mantıksız, mantıksız, saf, eleştirel olmayan ve aptal olarak kabul edilir. Örneğin Alcock (1981, s. 48-53), paranormal inananları saf, dogmatik olarak tasvir eder.

ve genellikle temel entelektüel becerilerde yetersizdir. Bu nedenle, paranormal inançla ilişkili varsayımsal bilişsel eksiklikleri belgelemek için önemli miktarda şüpheli araştırma tasarlanmıştır. Diğer araştırmacıların Wiseman ve Watt gibi daha tarafsız bir duruş sergilemeye çalıştı (2006) bunu gözden geçirirken “yanlış yükleme hipotezi” terimini kullanır. edebiyat.

Eğitimsel kazanımlar. Bilişsel eksiklikler hipotezi altında tahmin edildiği gibi, bulgular kesinlikle karışık olsa da, paranormal inananlar için nispeten zayıf eğitim kazanımı gösterme eğilimi vardır (Emmons & Sobal, 1981; Messer & Griggs, 1989; Musch & Ehrenberg, 2002; Otis & Alcock, 1982; Rice, 2003; Tobacyk, Miller & Jones, 1984). Sonuçların değişkenliği, kısmen farklı eğitimsel kazanım endekslerinden kaynaklanabilir.

çalışmalar arasında ve yaş, sosyoekonomik durum, kuşak farklılıkları, gelişim düzeyi, sosyal belirli mesleklerle ilişkili roller ve eğitim dışındaki telkinler.

Bilimsel eğitim. Birkaç araştırmacı, paranormal inancı bireyin sahip olduğu bilimsel eğitim miktarıyla ilişkilendirmeye çalıştı. Fen bilimlerine kayıtlı öğrencilerin, en azından bazı araştırmalarda, beşeri bilimler öğrencilerinden daha düşük bir paranormal inanca sahip oldukları bildirilmektedir.

(Otis & Alcock, 1982). Daha yakın zamanlarda, 350'den fazla İspanyol üniversite öğrencisiyle yapılan bir anket (Diaz-Vilela & Alvarez-Gonzalez, 2004)

turizm öğrencileri arasında daha yüksek paranormal inanç eğilimi ve özellikle dini inanç için biyoloji, sosyoloji ve fizik derslerine kayıtlı öğrenciler arasında daha düşük inanç. Psikoloji öğrencileri, eğitim ve insan kaynakları daha tarafsız inançları ifade etti.

Bununla birlikte, fen öğrencilerinin düşük paranormal inanç düzeylerinin, onların daha bilimsel düşünme tarzlarından mı, yoksa paranormal inançlarının kabul edilmesini engelleyen kültürlenme süreci. Eğitim programları daha spesifik olarak

Paranormal kesinlikle, programın tarzına bağlı olarak öğrencilerin bu tür inançları kabul etmelerini etkiler (Irwin, 1990b; Morier & Keeports, 1994; Tobacık, 1983a; Vitulli, 1997).

Bilişsel işleyişin göstergeleri olarak, bilimsel eğitim ve eğitimsel kazanım değişkenleri, eleştirel bir değerlendirme sağlayamayacak kadar belirsizdir. bilişsel eksiklikler hipotezinin testi.

Zeka ve muhakeme becerileri. Bilişsel eksiklikler hipotezini değerlendirmenin açık bir yolu, paranormal inanç ve zeka (IQ) arasındaki ilişkinin araştırılmasıdır. Şaşırtıcı bir şekilde, bu tür çalışmaların çok azı üstlenildi.

Killen, Wildman ve Wildman (1974), batıl inançların IQ ile negatif korelasyon gösterdiğini gösterdiler, ancak Jones, Russell ve Nickel (1977)

Rapor et*pozitif*küresel paranormal inanç ve zeka arasındaki ilişki. Daha fazla araştırma açıkça garanti edilse de, Jones ve ark. bilişsel açıdan önemli bir meydan okuma olarak görünmektedir. eksiklikler hipotezi.

Paranormal inanç ve akıl yürütme becerileri arasındaki bağlantıya daha fazla dikkat edildi. Birkaç şüpheli araştırmacı, paranormal inananlarda nispeten zayıf eleştirel düşünme yeteneği göstermiştir (Alcock & Otis, 1980; Wierzbicki, 1985). Sappington (1990) ayrıca, psi, rasyonel düşüncelerden çok duygusal etkilerden etkileniyor gibi görünüyor.

Ancak bulgular bireysel çalışmalarda bile çelişkili olabilir. Hergovich ve Arendasy (2005) katılımcılarına bir ölçüm yaptırdılar. eleştirel düşünme yeteneği, ardından akıl yürütme yeteneğini ölçmek için bir zeka testi, ardından paranormal deneyim hakkında bir anket ve paranormal inanç hakkında bir anket. Çalışma, eleştirel düşünme yeteneği ile paranormal inanç veya deneyim arasında hiçbir ilişki bulamadı.

180 psikoloji, bilgisayar bilimi ve sanat öğrencilerinden oluşan bir örneklemde.

Ancak aynı çalışmada muhakeme yeteneği daha düşük olan öğrencilerin daha yüksek düzeyde paranormal inanç, ancak deneyim değil.

Tobacyk ve Milford (1983) yine de, eleştirel olmayan düşünme, paranormal inancın tüm boyutlarının özelliği olmayabilir. Yedi boyuttan sadece ikisi *Paranormal İnanç Ölçeği* (PBS) kritik olmayan bir çıkarım ölçüsü ile bağıntılı; bu nedenle, geleneksel dini inananlar çıkarımlarda bulunma konusunda nispeten eleştirel olma eğilimindeydiler ve spiritüalizme inananlar eleştirel değildi. Hergovich ve Arendasy'ye daha yakından bir bakış (2005) çalışması bu uyarıyı tekrarlamaktadır: muhakeme yeteneği ile önemli ölçüde negatif ilişkili olan sadece iki PBS alt ölçeği, batıl inançlar ve geleneksel dini inançlarla ilgilidir. diğer beş için alt ölçeklerde korelasyonlar pozitif olmasa da sıfıra yakındı. Ek olarak, paranormal inanç ve muhakeme becerileri arasındaki ilişkinin araştırılması, testlerin gerçekleştirildiği bağlamın talep özelliklerine tabi olabilir. Her ne kadar şüpheciler ilişkinin olumsuz olmasına karşın, parapsikologlar tarafından yürütülen iki çalışma (Irwin, 1991c; Roe, 1999) bunu doğrulamamıştır. Watt ve Wiseman'ın (2002) yakın tarihli çalışması, bu faktörlerde motivasyonel faktörlerin önemine işaret etmektedir.

çalışmalar.

Paranormal inancın temelde akıl yürütmeye çok fazla ilgili olmaması mümkündür. *yetenek* akıl yürütmeye gelince *stil*. Epstein ve çalışma arkadaşları (örn., Epstein, Pacini, Denes-Raj & Heier, 1996), insanların iki akıl yürütme tarzına veya bilgi sistemlerine göreceli olarak güvenmelerinin farklı olduğunu göstermiştir. işleme. Analitik-rasyonel üslup, geleneksel olarak mantıksal olanın oldukça yavaş, müzakereci, çabalı, bilinçli ve öncelikle sözlü bir sürecidir. veya bilginin nesnel analizi; Sezgisel-deneyimsel stil, hızlı, otomatik (çabalı olmaktan ziyade), bilinçaltı, bütünsel ve öncelikle

subjektif olarak yönlendirilen bilgi analizinin sözlü olmayan ("sezgisel") süreci. İnsanlar bu akıl yürütme tarzlarının her birini mevcut koşullara göre kullanacak olsa da, bir kişi diğerinden ziyade bir stile güvenmeyi alışkanlık haline getirebilir. Wolfradt, Oubaid, Straube, Bischoff ve Mischo (1999), küresel paranormal inancın, analitik-rasyonel tarzdan ziyade sezgisel-deneyimsel tarza güvenmeyle daha güçlü bir şekilde ilişkili olduğunu buldular, ancak her iki akıl yürütme tarzı da, en azından kendi içlerinde, dahil edilmiş gibi görünse de. üniversite öğrencileri örneği. İçinde

Genel bir topluluk örneği ile tekrarlama Irwin ve Young (2002) paranormal inancın tüm ana yönlerinin,

sezgisel-deneyimsel stil ve analitik-rasyonel stil ile olumsuz.

Bununla birlikte, iki muhakeme stiline farklı bilişsel işlevlere hizmet ettiğine dikkat edilmelidir, bu nedenle kişi mutlaka ondan "aşağı" olarak görülemez.

diğeri. Bu nedenle, paranormal inancın sezgisel deneyimsel bir tarzla ilişkisi potansiyel olarak öğretici bir bulgudur, ancak tartışmalıdır.

bilişsel eksiklikler hipotezi için anlamlıdır.

Kısacası, paranormal inananların zekası ve mantığı üzerine yapılan araştırmalar, bilişsel eksiklikler hipotezi için kesin bir destek sağlamadı.

Gerçekten de, bazı karşıt bulgular (Jones ve diğerleri, 1977), hatta

Hipotezin genel geçerliliği hakkında şüpheler. **Yaratıcılık ve hayal gücü.** Paranormal inancın yaratıcılık (Davis, Peterson & Farley, 1974; Thalbourne & Delin, 1994), heyecan arama (Tobacyk & Milford, 1983),

ve hipnotik duyarlılık (Nadon, Laurence & Perry, 1987; Pekala, Kumar & Cummings, 1992). Bu sonuçlar, paranormal inancın

bilişsel bir fantezi kurma tarzıyla bağlantılıdır.

Bu görüşün daha doğrudan incelenmesi, fantezi eğilimi olarak bilinen kişilik yapısının ölçümleriyle sağlanır. Fantezi yatkınlığı gerektirir

zamanın büyük bir bölümünü hayal etme ve derinden emilme eğilimi

fantazi olunan şeyin içinde ya da tamamen deneyimlenmesidir (Lynn & Rhue, 1988).

Birkaç çalışma (örneğin, Irwin, 1990a, 1991a; Lawrence, Edwards, Barraclough, Church & Hetherington, 1995) bu fanteziyi ortaya koymuştur. yatkınlık, küresel paranormal inançla ve

geleneksel dini kavramlara inanç, psi, önsezi, büyücülük, maneviyat ve olağanüstü yaşam formları. Dissosiyatif alanın fantezi eğiliminden başka yönleri de söz konusu olabilir (Irwin, 1994a; Wolfradt, 1997).

Paranormal inanç ve fantezi eğilimi arasındaki ilişki, yalnızca kendi başına değil, aynı zamanda paranormal inancın kökenleri ve işlevleri meselesiyle ilgili olarak da ilgi çekicidir. Fantezi yatkınlığı görünüyor

kısmen çocukluk döneminde fiziksel istismar ve diğer travmaların bir sonucu olarak ortaya çıkar. Bu nedenle, çocukluk çağı travmasının, bireyin paranormal olaylara temel açıklığını açıklamada önemli bir faktör olması mümkündür.

inanç. Bu konu, bir değerlendirmenin ardından daha fazla tartışılacaktır.

kişilik, paranormal olana olan inançla ilişkilidir.

Kişilik İlişkisi ve Psikodinamik İşlevler Hipotezi

Şüphesiz, bir bireyin belirli paranormal kavramlara inanmaya gelebileceği çeşitli yollar vardır. Pek çok insan, kişisel veya

diğer anormal (parapsikolojik) deneyim. Paranormal inançlara sosyalleşme, bireyin aile üyeleri ve yakın arkadaşları tarafından iletilen paranormale yönelik tutumları yavaş yavaş özümsemesiyle güçlü bir mekanizma olabilir. Bazı insanlar, kişisel bir yaşam felsefesi formüle etme sürecinde paranormal inançları benimseyebilirler. dini veya tarikatçı bir grup tarafından teşvik edilen fikirlerden veya popüler Yeni Çağ literatüründe gelişmiş fikirlerden kendini anlama. Hatta birkaç kişi parapsikolojik araştırma verileriyle paranormal süreçlerin varlığına ikna edilebilir. Ancak içinde bulunulan belirli sosyal bağlamın ötesinde paranormal inançlar kalıplanır, altta yatan ihtiyaçlar meselesi vardır gibi inançlarla karşılandı.

İnançların, bireyin önemli psikodinamik ihtiyaçlarına hizmet ettikleri için kabul edildiği neredeyse psikolojik bir aksiyomdur. Taylor ve Brown'a (1988) göre inançlar, isterlerse isterlerse bu işlevi yerine getirebilirler.

nesnel gerçekliğe dayalıdır veya özünde yanıltıcıdır ve bu nedenle parapsikologlar ve şüpheciler, hizmet edilen işlevlerle benzer şekilde ilgilenirler. paranormal inançlarla.

Paranormal inançların ihtiyaçlara hizmet ettiğine dair genel görüş,*psikodinamik işlevler hipotezi*. Şüpheciler genellikle bunu alır varsayım, paranormal inananların bazı açılardan psikolojik olarak sapkın olduğu anlamına gelir ve bu zorunlu bir çıkarım olmasa da psikodinamik işlevler hipotezi, paranormal inancın kişilik bağıntıları açıkça bu konuda dikkate alınması gereken verilerdir.

Kişiliğin sosyal boyutları. Paranormale inananlar sosyal olarak geri çekilmiş insanlar gibi görünmese de (Windholz & Diamant, 1974), Tobacyk (1983b, 1985), küresel paranormal inancın ve onun bireysel boyutlarının çoğunun sosyal yabancılaşma ve düşük sosyal ilgi ile ilgili olduğunu tespit etmiştir. Yani, bir grup olarak paranormal inananlar çok az endişe duyuyorlar.

diğer insanların ihtiyaçları veya tutumları hakkında. Bu tutarlı

inananların öncelikle dünyayla ilgilendiğine dair daha önce belirtilen kanıtlar (Davies, 1985; Glicksohn, 1990).

psikolojik uyum. Bazı paranormal inananlar, kendi önemleri ve benzersizlikleri konusunda görkemli bir duyguya sahip olabilirler. Tobacık ve Mitchell (1987b), bir narsisizm ölçüsü ile psi, önsezi, büyücülük ve spiritüalizme olan inanç arasında pozitif korelasyonlar bildirmiştir. O inananların sınırsız güç fantezileriyle meşgul olabileceği ve başarı. Kontrol duygusunun önemi bir kez daha belirtilmiştir. Dogmatizm, paranormal inancın birkaç boyutuyla, özellikle de psi, büyücülük ve geleneksel dini kavramlara olan inançla bağlantılı görünmektedir (Alcock & Otis, 1980; Thalbourne ve diğerleri, 1995; Tobacyk & Milford, 1983). Zusne ve Jones'a (1982) göre, bu tür bulgular, paranormal inananların fakir olduğu fikriyle tutarlı psikolojik uyum.

Schumaker (1987), küresel paranormal inancın aşağıdakilerle ilişkili olduğunu gösterdiğini iddia ediyor. *üst* psikolojik uyum, ancak psikolojik uyum endeksini yorumlayarak verilerini yanlış yorumlamış görünüyor.

aslında ters olduğunda doğrudan bir ölçü olarak (bkz. Irwin, 1991a); yani,

Bunun yerine Schumaker, bu inançlar ve uyum arasında ters bir ilişkiyi belgelemiş olarak alınabilir. Schumaker'ın prosedürünün bir tekrarında Irwin (1991a), küresel paranormal inanç ve cadılığa olan inancın psikolojik uyum ile olumsuz bir ilişki içinde olduğunu buldu.

Büyüsel düşünce, bir şizotipi indeksi veya psikoza yatkınlık konusunda paranormal inananların ve inanmayanların durumuna daha fazla inceleme yapılmıştır. Büyülü düşünce ölçülerinin pozitif korelasyon gösterdiği bulundu.

küresel paranormal inanç ve psi, önsezi, büyücülük, batıl inanç, olağanüstü yaşam biçimleri ve geleneksel dini kavramlara olan inançla (Irwin & Green, 1998; Peltzer, 2003; Simmonds & Roe, 2000; Thalbourne, 1985, 1994; Thalbourne ve ark. ., 1995; Tobacyk & Wilkinson, 1990; Williams, 1989; Williams & Irwin, 1991). Ayrıca psi inancı ile manik-depresif (bipolar) eğilimler arasında bir ilişki olduğuna dair raporlar da vardır.

(Thalbourne & French, 1995). Paranormal inancın klinik bağıntılarına ilişkin daha kapsamlı bir araştırma için bkz. Irwin (2006). Nispeten yeni bir gelişmede, paranormal inanç, sözde "sağlıklı şizotipi" ile ilişkilendirilmiştir (Goulding, 2004, 2005; McCreery & Claridge, 2002),

bu yazarlar, bazı paranormal inançların uyarlanabilir olabileceğini öne sürüyorlar. Benzer şekilde, Wiseman ve Watt (2004)

özellikle batıl inançların bağıntıları patolojik olma eğilimindedir, çoğu çalışmalar, batıl inancı ölçmek için PBS'yi kullandı. PBS batıl inanç alt ölçeği yalnızca “olumsuz” batıl inançlara atıfta bulunan maddeleri içerir, yani, kötü şans deneyimi ile ilgili öğeler. Wiseman ve Watt, kötü inançlarla ilgili maddeler içeren bir batıl inanç anketinde puanlamadaki bireysel farklılıkları araştırdıklarında.veiyi şanslar, farklı desenler bulmuşlar iki farklı batıl inanç türü için puanlama. Bu sağlar farklı paranormal inançların farklı psikolojik işlevlere hizmet edebileceği ve paranormal inancın gelişmiş bir ölçüsü için çağrılara daha fazla ses katabileceği fikrine daha fazla destek. Bu araştırma dizisi, gelecekte ayrıntılı bir anlayış geliştirmede çok yardımcı olacaktır. bu tür inançların farklı nedenleri.

Yukarıda bahsedilen klinik bağıntıların birçoğunun burada gerçeklik testinin dolaylı göstergeleri olarak çalışıyor olması mümkündür. Gerçeklik testi, “bir kişinin karar vermesini sağlayan bir dizi algısal, bilişsel ve duyuşal-motor eylemi içerir.

kişinin dış fiziksel ve sosyal çevre ile ilişkisi” (Reber, 1995, s. 640).

Yani, paranormal inançlar oluşturulabilir ve

kısmen sürdürülür, çünkü kişi sezgisel yorumları titiz bir eleştirel incelemeye tabi tutmaz. Bu görüş için bazı destekler

Irwin (2003b) tarafından rapor edilmiştir, ancak bu çalışma paranormal inançla ilgili maddeleri içeren bir gerçeklik testi ölçüsü kullanmıştır, bu nedenle incelenen değişkenleri kısmen karıştırmış olabilir. Irwin (2004) tarafından kontamine olmayan bir gerçeklik testi ölçümü ile yapılan müteakip bir tekrar çalışması, gerçeklik testindeki eksikliklerin, yedi PBS alt ölçeğinin tamamında nispeten yüksek puanlama ile ve aynı zamanda daha yeni bir versiyondaki iki faktörle ilişkili olduğunu bulmuştur. PBS (Lange, Irwin & Houran, 2000),

yani geleneksel paranormal inançlar ve New Age felsefesi.

Bildirildiğine göre paranormal inançla bağıntılı olmayan psikolojik uyumun bir yönü, sürekli kaygı, yani kronik kaygıya eğilimdir. Birkaç çalışma (örneğin, Irwin, 1995; Jones ve diğerleri, 1977) böyle bir ilişkiyi belirlemede başarısız olmuştur. Öte yandan, akut bir kaygı durumu, bir bağıntı. Dudley (1999), stres veya çaresizlik düzeyini manipüle etmek için deneysel bir görev kullandı ve stresli katılımcı grubunu buldu.

batıl inançlarının gücünü artırma eğilimindeydiler. Benzer

fenomen Keinan (2002) tarafından ortaya çıkarılmıştır. Bu, paranormal inancın aktivasyonunun bağlamsal stres tarafından yönetildiğini göstermektedir. Bir durum kontrolden çıkmış gibi görüldüğünde, insanlar bu nedenle daha eğilimli olabilirler.

paranormal olana olan inançlarına hitap etmek için. Yani, paranormal inanç kaprisli ve tehditkar bir dünya karşısında güvenlik duygularını artırmaya hizmet eder. Bu bakımdan paranormal inancın aktivasyonu, özelleşmiş bir başa çıkma mekanizması gibi işlev görür (Callaghan ve Irwin, 2003).

Kesinlikle daha fazla araştırma için alan olmasına rağmen, mevcut literatür psikodinamik işlevler hipotezi için genel destek sunmaktadır. Ancak bu noktada gerekli olan, psikodinamiğin doğasını daha kesin olarak ortaya koyan hipotezin özel bir versiyonudur.

dahil olmuş. Bölümün sonuç bölümü bu konuyu daha fazla incelemektedir.

yakından.

İşlevleri ve Kökenleri paranormal inanç

Paranormal inananlar uyumsuz olma eğilimindeyse, bu tür kişilik bozukluğunun kökenleri ne olabilir ve bu rahatsızlıkla ilgili olarak paranormal inançlar hangi işlevlere hizmet edebilir? Bu paranormal göz önüne alındığında

İnanç fanteziye yatkınlıkla ilgilidir, bu tür bir inancın kökenlerine dair bir ipucu, fantezinin gelişimindeki öncül faktörlerden birinde bulunabilir.

yatkınlık, yani çocuklukta bir istismar öyküsü. ampirik olarak

Bu fikri araştıran Irwin (1992), paranormal inanç ile çocukluk çağı travması, özellikle aile üyeleri tarafından fiziksel istismar arasında bir bağlantı kurmuştur. Daha az kalıcı travma da en azından geçici olabilir.

çocukların paranormal inançları üzerindeki etkisi (Terr ve diğerleri, 1997). Bu da paranormal inançların hizmet ettiği bazı psikodinamik işlevlerin doğasını gösterir. Yani, yaşam olayları üzerinde bir kontrol duygusu sağladıkları için paranormal inançlar onaylanabilir (Irwin, 1993a). Fiziksel ve sosyal dünyada bir düzen ve anlam güvencesi olduğu düşünülmektedir.

duygusal güvenlik ve psikolojik uyum için esastır. Bununla birlikte, travmatik olaylar ve anormal deneyimler, bir güvence durumuna potansiyel bir tehdit oluşturur, çünkü özünde ima olarak alınabilirler.

dünya bazen belirsiz, kaotik ve bireyin anlayışının ve ustalığının ötesindedir. Birey, bir paranormal inanç sistemi dahil ederek, hayattaki birçok olayı ve deneyimi, anlaşılır ve anlaşılır görünecek şekilde etkili bir şekilde yapılandırmak için bilişsel bir çerçeveye sahip olur.

böylece en azından entelektüel olarak ustalaşılabilir. Bu görüşe göre, paranormal inanç, bireyin duygusal güvenlik duygusunu tehdit etmeden gerçekliğin filtrelenebileceği bilişsel bir önyargı oluşturur. İçinde paranormal inançların bu etkiyi elde etme yolu, olaylar üzerinde geçici bir “kontrol yanılsaması” (Langer, 1975) yaratmaktır.

anormaldir veya gerçekte birey tarafından kontrol edilemez.

Ampirik araştırmalar bu görüşü destekler. Blackmore ve Troscianko (1985), bir grup paranormal inananın

bir bilgisayar görevi üzerinde bir grup inanmayandan daha fazla kontrol duygusu, ancak iki grup üzerinde elde ettikleri kontrol açısından farklılık göstermedi. görev. Irwin (1992) ayrıca paranormal inananların bağımsız yargıçlar tarafından davranışlarında çok kontrolcü olarak algılanma eğiliminde olduğunu bulmuştur.

diğer insanlara karşı; yani, paranormal inanç, kişilerarası kontrol ihtiyacı ile ilgilidir. Rudski (2004), anket ölçümlerinin kontrol yanılsaması, paranormal inançla, özellikle batıl inançlarla ve önsezi inançlarıyla ilişkilendirildi ve yine bu tür inançların öngörülemez olaylar üzerinde bir kontrol hissi verebilir.

Bağımsız çalışmalar ayrıca paranormal inanca psikodinamik yaklaşım için geniş destek sağlamıştır. anahtar ile ilgili

French ve Kerman (1996) modelindeki değişkenler, çocukluk çağı travması, fantezi eğilimi ve paranormal inanç arasındaki karşılıklı ilişkileri doğruladı. Çalışmalarının dikkat çekici özelliği, Belgelenmiş çocukluk istismarı geçmişini katılımcıları işe aldı, böylece rapor edilen istismar geçmişinin katılımcıların fantezi eğilimlerinin bir eseri olmamasını sağladı. Ayrıca Lawrence ve ark. (1995), yapısal denklemi kullanarak modelin ampirik bir değerlendirmesini yaptı modelleme teknikleri. Model için önemli destek bulundu. Psikodinamik modelin daha yeni bir versiyonu (Irwin, 2006), paranormalin aday gösterilen gelişimsel kökenlerini biraz genişletmiştir.

travmadan, kişinin yaşam olayları üzerinde kontrol uygulama kapasitesi hakkında net bir fikir oluşturmadağı bir çocukluk dönemine kadar olan inanç. Böylece, paranormal inancın anahtar gelişimsel öncülü şu şekilde önerilmiştir:

Çocuğun, yaşam olayları üzerinde hakimiyet duygusuna yönelik kalıcı bir ihtiyacı besleyen, azaltılmış kontrol ile önemli erken deneyimi olabilir. İnsanlar kim Böyle bir ihtiyaçtan yoksun olanlar, kendilerini karşılaştıkları ya da duydukları anormal olaylar için bir açıklama bulmaya mecbur hissetmezler. Güçlü bir ihtiyaç Öte yandan, bir ustalık duygusu için,

parapsikolojik ve diğer bilimsel olarak kabul edilmeyen inançlar. Yine de yaratılan belirli inançlar, hem kişinin bilgi işleme stili hem de kişinin sosyokültürel ortamı tarafından yönetilir veya yönetilir.

Örneğin, bir kişi ESP'ye sezgisel-deneysel olarak temellendirilmiş bir inanç oluşturabilirken, bir başkası şeytanın gücüne daha analitik olarak rasyonel yönelimli bir inanç geliştirebilir. Irwin'e biraz destek

gözden geçirilmiş model, algılanan çocukluk kontrolü ile paranormal inanç arasında öngörülen negatif korelasyonu bulan bir anket çalışmasından gelmektedir (Watt, Watson & Wilson, baskıda). Korelasyon istatistiksel olarak anlamlıydı, ancak nispeten küçüktü (-.18), bu nedenle bu çalışmada indekslendiği gibi çocukluk kontrolü, paranormal olayların gelişiminde güçlü bir şekilde rol oynamadı.

inanç.

Kişinin inanç sistemi içinde paranormal bir inanç oluşturulduktan sonra, bu inancın diğer değerli inançlarla uyumlu olmasını sağlamak için biraz çaba sarf edilebilir, böylece makul ölçüde tutarlı veya entegre inanç sistemi (örneğin, bir dünya görüşü). Bu süreç, psikodinamik olarak daha fazla çelişkili olan inançların değiştirilmesini gerektirebilir.

önemli bir paranormal inanç, hatta çelişkili bir inancı tamamen reddetme. Bununla birlikte, genel olarak konuşursak, paranormal inançlar, doğrudan eleştirel incelemeden nispeten korunur. Bağlamsal bir stres etkeniyle yüzleşme, kişinin ilgili paranormal inançlarını harekete geçirmeye hizmet edebilir,

ister bilinçli ister bilinçaltı düzeyde. Bu tür aktivasyonun başlıca işlevsel önemi, bağlamsal stres etkeni tarafından uyandırılan kaygı durumunu hafifletmektir; aslında, kaygıyı azaltma süreci, altta yatan inancın yoğunluğunu daha da güçlendirmede önemli bir role sahip olabilir. Diğer ilgili davranışlar, inancın etkinleştirilmesiyle tetiklenebilir.

Böylece, kişi aktive edilmiş paranormal olaya göre hareket etmek için ilham alabilir.

inanç ve örneğin inançla ilişkili ritüellere katılın. Bazı durumlarda bu davranışlar paranormal inancı sürdürmek için işlev görebilir.

uzun vadede, ya inancı doğrulayarak ya da engelleyerek

onun onaylamaması.

Yine, birey tarafından onaylanan belirli paranormal inanç biçimlerinin kültürel ve sosyal koşullara çok bağlı olacağı vurgulanmaktadır.

çevre. Bu bağlamda, ebeveynler, akranlar, öğretmenler, medya ve paranormal inançların profesyonel havarileri tarafından sağlanan modellere özel bir önem atfedilir. Bu inançların işlevleri yine de doğada daha temelde psikodinamik.

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

sosyal marjinallik hipotezi
dünya görüşü hipotezi
bilişsel eksiklikler hipotezi
psikodinamik işlevler hipotezi
kontrol ihtiyacı

ÇALIŞMA SORULARI

1. Pek çok parapsikolog için araştırma için birincil konu, paranormal süreçlerin gerçekliği. İnsanların inançları neden paranormal herhangi bir bilimsel öneme sahip bir konu olabilir mi?
2. Bazı araştırmacılar paranormal olanı her türlü büyü, batıl ve okült kavramların. Avantajları düşünün ve bu yaklaşımın dezavantajları.
3. Sizce geleneksel dini konulara yer verilmesi uygun mudur? paranormal inancı araştırmak için tasarlanmış bir anketteki kavramlar? Ne üstüne Bu tür öğelerin dahil edilmesine veya hariç tutulmasına gerekçe olarak karar verilmeli mi?
4. Paranormal inançlar hangi yollarla sosyal olarak marjinal kesimlere hitap edebilir? gruplar? Sosyal marjinallik hipotezi bir kılavuz olarak nasıl rafine edilebilir? gelecekteki araştırmalara?
5. Dünya görüşü hipotezi altında, hangi mesleki kategorilerde nispeten yüksek düzeyde paranormal inanç bulmayı beklersiniz?
6. Yaşam olayları üzerinde kontrol ihtiyacı, paranormal inançların önemli bir psikodinamik işlevini nasıl oluşturabilir?
7. Bazı ampirik bulgular, paranormal inananların bir grup olarak inanmayanlardan daha uyumsuzdur. Şüpheci haklı olarak sonuca varabilir mi? parapsikologların psikolojik olarak rahatsız bireyler olduğunu? Bu, kişilik bağıntıları hakkında daha fazla araştırma için hangi sorunu gündeme getiriyor? paranormal inanç?
8. Bazı parapsikologlar, psi'nin gerçekliğine olan inançlarının tamamen bilimsel araştırma bulgularına dayandığını iddia ederler. Bunu yapar psikodinamik işlevler hipoteziyle çelişiyor mu?

9. Psikodinamik işlevler hipotezi, pek çok şüphelinin tepkisinin
parapsikoloji çok kavgacı mı?

İLGİLİ KONULAR

Parapsikolojinin çok çeşitli akademik disiplinlerle önemli açılardan alakalı olduğu kabul edilmiştir (Angoff & Shapin, 1974; Schmeidler, 1976; Watt, baskıda). Ancak bu bölüm, özellikle klinik parapsikolojik bir bağlamda ve parapsikolojik araştırma bulgularının önerilen bazı pratik uygulamaları üzerinde uygulama. Bu konuların her birine kendi başlarına bir kitap ayrılabilir, bu nedenle bu bölüm

birkaç önemli konuyu gündeme getirmekten başka bir şey yapmayın.

Parapsikoloji ve Klinik Uygulama

Parapsikolog ve bazen klinikteki psikolog, insanlara parapsikolojik deneyimleri hakkında tavsiyede bulunmaya çağrılabilir. Bu nedenle, etkileri kısaca ele almak uygundur.

klinik bağlam için parapsikoloji.

Burada daha az belirgin olan bir çıkarım, terapötik ilişkide psi deneyimidir. Böylece müşteri, hakkında telepatik rüyalar bildirebilir. terapist veya yer değiştirmiş bir hayal kırıklığı ifadesinde psikokinezi kullanın terapötik ilişki ile vb. Terapi sırasındaki psi deneyimlerinin en ünlü örneklerinden bazıları tarafından kaydedilmiştir.

Freud ve Jung. Bir vakada genç bir kadın Jung'a (1955/1985, s. 31) kendisine altın bir bok böceği verildiği bir rüyayı anlatıyordu. Bu işte

Bir an Jung'un dikkati, pencereye çarpan uçan bir böceğin sesiyle dağıldı. Pencereyi açtı, böceği yakaladı ve

Altın bir bok böceğine güçlü bir şekilde benzemesi onu şaşırttı. Jung böceği kendisine “altın bok böceği” olarak sunduğunda hasta aynı derecede şaşırdı. Bu deneyimin iyileştirici etkisi, Hastanın tedaviye entelektüel direnci. Terapi sırasında parapsikolojik deneyimlerin diğer birçok örneği belgelenmiştir (örneğin, Carvalho, 1996; Devereux, 1953; Eisenbud, 1987; Mintz, 1983; Schwarz, 1980) ve terapötik bağlam, psi uygulamasına ilham verdi. testler (Carpenter, 1988). Terapötik durumda psi deneyimleri ortaya çıkabileceğinden, terapist bu olasılığa karşı tetikte olmalı ve deneyimin terapötik ilişkideki olası işlev(ler)ini düşünmelidir. (Calvesi, 1983; Ehrenwald, 1978; Schwarz, 1980).

Bununla birlikte, parapsikologlara daha tanıdık gelen bir durum, parapsikolojik bir deneyim veya bu tür deneyimler dizisi bildiren kişilere tavsiye vermelerinin istenmesidir. Bu durumlar, bazılarını kısaca değinilebilecek çeşitli ihtiyaç ve nedenleri yansıtabilir. Aynı zamanda Bununla birlikte, aşağıda yapılan önerilerin, herhangi bir anlamda danışmanlık “yemek tarifleri” olarak tasarlanmıştır. Her kişi benzersiz olduğundan, belirli bir durumda verilen danışmanlık bireysel olmalıdır. uyarlanmış. Ek olarak, klinik veya danışmanlık eğitimi almamış parapsikologun, kendisinin veya uygun uzmanlığa sahip değildir - örneğin bir kişi psikotik veya sanrılı görünüyorsa. Bu durumda tavsiye veya danışmanlık sunmak etik dışı olabilir ve vaka, tercihen deneyimlerin gerçek psi'nin işleyişini yansıtma olasılığını tamamen göz ardı etmeyen, uygun niteliklere sahip profesyonel bir irtibat kişisine havale edilmelidir.

Bu nedenle, aşağıdaki noktalar yalnızca tartışılması gereken konular olarak sunulmaktadır. klinik bağlamda değerlendirilir.

Aldatmacalar

Parapsikolojiye olan ilginiz halk tarafından biliniyorsa, bağlısınız demektir. tamamen yaramazlık duygusuyla doğaüstü deneyimlerin hikayeleriyle size yaklaşan insanlarla karşılaşmak. Genellikle bu tür bireyler olabilir açıklamalarının abartılı karakteriyle kolayca tanımlansa da,

Daha önceki bazı bölümlerde atıfta bulunulan kanıtlar, gerçek parapsikolojik deneyimlerin bile fantezi eğiliminde yüksek oranda bulunduğu konusunda uyarıda bulunuyor. Herhangi bir olayda

Sahtekarların varlığı, bildirilen deneyimler hakkında yorum yaparken tarafsız ve değerlendirmesiz olmanın tavsiye edilebileceği konusunda bir uyarı görevi görür.

özellikle istişarenin ilk aşamalarında. Elbette, sahtekar bile bir tür danışmanlıktan yararlanabilir. klinisyen olduğunu

Aldatmacanın hedeflenen kurbanının danışmanlık sunmak için yeterince kendi kendini kontrol etmesi başka bir konudur, ancak aldatmacanın danışmanın dikkatini, sempatisini ve sempatisini kazanmak için bir hile olabileceği akılda tutulabilir. destek oldukça farklı bir sorunla ilgili olarak.

Güven Arayanlar

Spontane bir parapsikolojik deneyim yaşadıklarına gerçekten inanan insanlar, terapisti bilimsel şeytan kovucu rolüne sokarak, parapsikolog veya klinisyene güvence vermekten başka bir şey için başvurabilirler (Morris, 1976; Siegel, 1986; Sprinkle, 1988). Deneyimlerini rahatsız edici ve korkutucu bulanlar için bazı etkinliklere katılım terapi şekli faydalı olabilir (örn. Montanelli & Parra, 2004).

Güvence ihtiyacı çeşitli derecelerde kendini gösterebilir. Bazı insanlar, bu şekilde danışmanlık almak yerine, deneyimleri hakkında birisiyle konuşmak isteyebilir. Pek çok parapsikolojik deneyim o kadar esrarengizdir ki, deneyimler arkadaşların sadece olay gerçekleşmişse güleceğinden korkarlar.

onlara emanet. Deneyimi, değerlendirme yapmayan bir dinleyiciye basitçe sözlü olarak ifade etme fırsatı, deneyimcinin, deneyimin gerçekten yaşandığına dair kendilerine güvence vermesine ve olayın kendi içinde daha tutarlı görünmesini sağlamasına izin verir.

kendi akılları.

Diğer insanlar, deneyimin aslında paranormal olduğunu ve yanıltıcı olmadığını doğrulamak ister. Tabii ki, spontane parapsikolojik deneyimlerin paranormalliği hakkında kesin bir yargıda bulunulamaz.

Açıklama makul görünüyorsa, en azından bunların yaygın (= normal?) olduğunu belirtmek için diğer benzer deneyimlere atıfta bulunulabilir, ancak belki de özgünlük sorununun daha az olduğunu önermek daha verimlidir.

deneyimin sunduğu işlevden daha önemlidir. Bu nedenle, parapsikolog, bireyin bu süreç boyunca çalışmasına yardımcı olabilir.

deneyimin kişisel önemini saptamak için deneyim: deneyimin paranormalliğinden bağımsız olarak, deneyimin anlamı ve yaşamlarındaki yeri nedir? Bu, görünüşte tüm

paranormal deneyimler psikodinamik anlamda çok önemlidir; onların işlevsel önemi fikri kesinlikle parapsikolog tarafından dogmatik bir şekilde ileri sürülmemelidir. Ancak bireyin deneyimin statüsüne olan ilgisi çoğu zaman bunun psikolojik öneme sahip bir konu ile ilişkili olduğuna dair bir ipucudur ve deneyim en azından davet edilebilir.

Bu olasılığı keşfetmek için.

Bu değerlendirmeci olmayan yaklaşım, parapsikolojik deneyimlerin kendilerini anormal kılmadığından emin olmak isteyenler için de uygundur. ya da bir anlamda uzaylı. En azından deneyimi etiketlemek, onu normalleştirmeye ve sorgulayanın kaygı düzeyini azaltmaya yardımcı olabilir ve kesinlikle bireyi psişik ya da zihinsel olarak etiketlemekten daha yapıcıdır.

psikotik. Diğer parapsikolojik deneyimlerin ortaya çıkışını sormak da faydalı olabilir: bu hem deneyciye hem de klinisyene yardımcı olabilir.

odak deneyimini daha geniş bir bağlama oturtmak. Daha genel olarak Belz-Merk (2000), aşağıdaki konulara dikkat edilmesini tavsiye eder:

danışmanlık kursu: parapsikolojik deneyimi dramatize etme ve mitolojiden arındırma; Müşterinin başlangıçta benimsediğinden başka deneyimin olası açıklamalarını keşfetmesine yardımcı olmak; deneyimi müşterinin benlik kavramıyla bütünleştirmeye yardımcı olmak ve dünya görüşü; ve müşteriye restore edilmiş bir kontrol duygusuna yönlendirmek

hayat boyunca.

Weiner'in (kişisel iletişim, 17 Haziran 1988) belirttiği gibi, parapsikolog, bir danışanla ilişkisini hissederek önemli ölçüde artırabilir.

parapsikolojik deneyimleri tartışmada rahat ve psi olasılığını göz ardı etmemeye hazır olduğunu göstererek.

Müşteriye daha sonra kendi özel deneyiminin parapsikolojik görünmediği söylene bile, tavsiye bir ifadeden daha fazlası olarak kabul edilebilir.

önyargıdan yoksundur ve bu nedenle bireyi olaylarla yüzleşmeye teşvik edebilir.

alternatif açıklamaların etkileri.

Terapiye İhtiyacı Olan Müşteriler

Eğer psi varsa, psikopatolojik bir bağlamda işlemeyeceğini varsaymak için çok az neden vardır. Gerçekten de, başkalarının bizim hakkımızdaki düşüncelerinin duyular dışında farkında olsaydık, muhtemelen oldukça paranoyak olurduk. Şizofreni gibi en azından bazı psikozlarda psi'nin rolleri,

Alberti (1974), Ehrenwald (1978), Ullman (1973) ve diğerkleri tarafından teşvik edildi ve belki de (kişi merkezli) poltergeist salgınlarında en net olduklarında. Bu durumlarda terapi, durumun farkına varılırsa daha etkili olabilir.

olası paranormalliklerini elden çıkarmak yerine parapsikolojik unsurlar (Munson, 1985; Rogo, 1974; Snoyman, 1985),

psikotik deneyimlerin yüksek psi yeteneklerine sahip olduğuna dair kesinlikle yetersiz deneysel kanıt olmasına rağmen (Greyson, 1977; Rogo, 1975).

Parapsikolojik deneyimler bildiren kişilerin kişilik ve uyum sorunları daha az aşırı tipte olabilir. Örneğin,

belki de OBE'ler, hayatın bazı hoş olmayan yönlerinden kaçmak için kullanılıyor.

bireyin yüzleşmeye hazır olmadığı gerçek. Bu nedenle klinisyen, altta yatan olası psikopatolojik faktörlere karşı uyanık olmalıdır.

parapsikolojik deneyimler. Örnek olarak, Harary (1982), sık sık bir hayalet deneyimleyen iş arkadaşları arasında yüksek düzeyde hayal kırıklığı ve kaygının ortaya çıktığı bir grup terapisi vakasını rapor eder.

gece vardiyasında kendi bölümlerinde. Bu yine, danışanı yalnızca psişik veya psikotik olarak etiketlemekten ziyade parapsikolojik deneyimin oynadığı işlevleri keşfetmenin önemini vurgular. Aynı zamanda, parapsikologların etik olarak,

deneyime yönelik araştırma ilgilerinden önce bir deneyimin ihtiyaçları.

Terapist psi'nin varlığına inansa bile, "psödo-psi" ile ilişkili psikopatoloji olasılığı göz ardı edilmelidir (Greyson, 1977; McHarg, 1982). Örneğin, bazı şizofrenler

birinin zihninin paranormal kontrolünde olduğunu veya hakkında konuşulanları duydukları olağanüstü telepatik güçleri olduğunu onlara. Bu durumlar genellikle kusurlu gerçeklik testinin varlığı ile tanımlanabilir (Greyson, 1977; Hastings, 1983). Temporal lob epilepsisi olan hastalar bazen yorumlayabilecekleri tuhaf görüntüler yaşarlar.

parapsikolojik terimler. Belz-Merk (2000), gönüllü olarak psikolojiye yaklaşan tüm parapsikolojik deneyimlerin yaklaşık yarısının

Klinik, psikolojik bir bozukluk için tanı kriterlerini karşılıyor. Benzer şekilde, Weiner (1980, s. 46), deneyenlerin en az yarısının

Laboratuvarını yardım için aradı, geçmişinde psikolojik rahatsızlık vardı. Bu parapsikolojik deneyimler paranormal olmasa da, aldatmacalarla gruplandırılmamalıdır. İlgili kişiler profesyonel yardıma çok ihtiyaç duyarlar ve

Herhangi bir parapsikologun bir politikaya sahip olması konusunda duyarsız olduğu rapor edilirse

deneyimin gerçekten paranormal olması muhtemel değildir, araştıran kişi olmalıdır
kapıyı olabildiğince çabuk gösterdi.

Ek olarak, tedavi edici durumlar olarak kabul edilebilecek terapötik durumlar ortaya çıkar. *reaktif* bireyin kaygısı ve uyumsuz davranışı anlamında tersinden ziyade deneyimden kaynaklanır. Birçok insan oldukça parapsikolojik deneyimlerinden rahatsız olurlar (Hastings, 1983; Montanelli ve Parra, 2004; Siegel, 1986; Targ, Schlitz ve Irwin, 2000; Morris, 1976) ve olayla uzlaşmak için danışmanlığa ihtiyaç duyarlar. Bu türün en yaygın örneklerinden biri, önsezi deneyimidir: deneyim, trajik bir olayla ilgili önceden haber veren bir rüya gördü ve

ikincisi gerçekten gerçekleştiğinde, trajediyi önlemek için daha fazlasını yapmadığı için çok suçlu hissetti. Çoğu zaman bu sorumluluk duygusu, bireyin yapabileceği hiçbir şeyin önceden bilinen olayı engelleyemediği veya önleyemeyeceği için yanlış yönlendirilir. Her ne olursa olsun, terapide izlenecek yararlı bir konu, önbilişsel deneyimin hizmet ettiği yorumlanabilecek müdahale dışındaki işlevlerin olasılığıdır. Böylece bir önsezi söylenebilir

sonunda meydana geldiğinde deneyimleyenin trajedi ile başa çıkmasına yardım etme ya da onları yardım etmek için daha iyi bir konuma getirme amacına sahip olmuştur.

diğer etkilenen insanlar başa çıkmak için.

ÖYD, yaşama yönelik gerçek tehdidin dışında, deneyim üzerinde rahatsız edici etkileri olabilecek başka bir parapsikolojik deneyimdir.

Çoğu NDE'li deneyimleriyle güvence altına alınmış olsa da, bazıları cennet diyarını terk etme ve dünyaya geri dönme emriyle sıkıntı yaşıyor.

dünyevi varoluşları (Clark, 1984) ve diğerleri, deneyimin derinliğinin paylaşılmasını engelleyen tarif edilemezliği karşısında hüsrana uğrarlar.

başka biri (Greyson ve Harris, 1987). Bir NDE Furn'e (1987) eşlik eden büyük felsefi ve ruhsal değişiklikler nedeniyle

NDE'ın ayrıca kültürel bir azınlığın yeni bir üyesi gibi hissedebileceğini ve yeni benimsedikleri dünya görüşlerinin "kültür şokuna" duygusal ve kişilerarası olarak uyum sağlamak için profesyonel rehberliğe ihtiyaç duyabileceğini gözlemliyor. Diğer vaka türlerinde, deneyimler, parapsikolojik deneyim hakkında bir şeyler duyduklarında bir arkadaşının tepkilerinden rahatsız olabilir ve danışanın bu durumun ikincil etkilerine uyum sağlamasına yardımcı olmak için bir miktar danışmanlık gerekebilir.

kişilerarası ilişkiler üzerine deneyim. Bir kişi çok sık parapsikolojik rahatsızlık geçirdiğinde, daha ciddi bir reaktif vaka çeşidi ortaya çıkabilir. deneyimler. Neppe'ye (1984) göre böyle bir birey

fiziksel ve fiziksel durumlarıyla ilişki kurmanın bir yolu olarak bu deneyimlere

sosyal çevre, bunun sonucunda gerçeklikle teması kaybetme eğiliminde olurlar.
akut psikotik olma noktasına.

Parapsikolojinin onaylanmayı garanti eden başka bir terapötik uygulaması daha vardır ve bu parapsikolojik bir deneyime sahip olan insanlarla değil, bir parapsikolojik deneyime sahip olmaktan fayda sağlayabilecek insanlarla ilgilidir. Örneğin, OBE'lerin ve NDE'lerin çok derin psikolojik etkilerini, özellikle de deneyimin yaşam ve ölüme karşı tutumları ile ilgili olarak hatırlayacaksınız. Bu etkilerin başkaları tarafından yanıltıcı olarak kabul edilip edilmediği

terapötik amaçlar için de kullanılabilirler. Bu nedenle, parapsikologlar OBE'lerin (veya belirli OBE'lerin) uyarılması için güçlü ve güvenilir bir teknik geliştirirlerse, bunun önemli olduğunu kanıtlayabilir. ölümcül hastalar için danışmanlık programlarında değer.

Parapsikolojik deneyimlere yönelik bir danışmanlık yaklaşımı, burada sadece birkaçına değinilmiş olan pek çok hususu açıkça ortaya koymaktadır. Gibi Hastings (1983), parapsikolojik danışma konusunda hem araştırma hem de eğitime büyük ihtiyaç olduğunu gözlemler. Son zamanlarda belirtiler var bu alana ilgi artıyor (Tierney, Coelho & Lamont, basında; Ruttenberg, 2000; Beyaz, 1995).

Potansiyel Pratik Uygulamalar

Parapsikolojik araştırmaların psikoloji kliniği dışında birçok alanda uygulaması olabilir. bu *Uygulamalı Psi Bülteni* aşağıdaki alanlarda biraz iddialı bir şekilde listelenen potansiyel pratik uygulama (Mishlove & Kautz, 1982, s. 1):

tarım ve haşere kontrolü
hayvan eğitimi ve türler arası iletişim
yarışmalar ve kumar
yaratıcılık
Eğitim ve öğretim
eğlence
çevresel iyileştirme
yürütme karar verme
kayıp nesneleri bulma

gelecek tahmini
jeolojik keşif
tarihsel araştırma
araştırmacı gazetecilik
tıp ve diş hekimliği
askeri istihbarat
çalışan yönetimi
polis işi
psikoterapi ve danışmanlık
güvenlik kontrol
Bilimsel keşif
sosyal kontrol
hava tahmini ve kontrolü

Bunlara diğer yorumcular, maden arama, arkeolojik kazı ve doğal afetlerin tahminini eklerdi. Ayrıca, önceki bölümlerimizde yaşamla doğrudan zihinsel etkileşime ilişkin araştırmaları gözden geçirdik.

sağlık hizmetlerinde açıkça potansiyel uygulaması olan sistemler ve psişik şifa. Cansız sistemlerle PK'ya dönen Radin (1993), sinir ağlarının bireylerin PK "imzalarını" (rastgele sayı üreteçleriyle benzersiz etkileşim kalıplarını) tanımak için kullanılabileceğine dair ilginç öneri ve onun davasını desteklemek için ampirik kanıtlar sağlıyor. Bu tür sinir ağlarının, örneğin zihinsel olarak kontrol edilen bir kilit ve bir felçli tarafından kontrol edilebilecek bir psişik anahtar gibi potansiyel pratik uygulamalarını önerir (ayrıca bkz. Radin, 1997b). Şimdi, psi'nin bazı potansiyel pratik uygulama alanlarını daha ayrıntılı olarak ele alıyoruz. parapsikologlardan özel ilgi gördü.

Psişik Algılama

Psi, cezai soruşturma amacıyla yapıcı bir şekilde kullanılabilir mi?

Psişik açıdan yetenekli bir kişinin suçun failinin yakalanmasına yardım ettiği söylenen ceza davalarının uzun bir geçmişi vardır (Lyons & Truzzi, 1991). Örnek olarak, 1692'de bir Fransız şarap tüccarı ve karısı öldürüldü ve soyuldu ve bildirildiğine göre, bir radyestezistin yerini bulmak ve sonra onu tanımlamak için kehanet çubuğunu kullandığı bildirildi.

üç suçlu (C. Wilson, 1984). Yirminci yüzyıldan önce, birçok iddia edilen psişik tespit vakası söz konusuydu.*psikometri*:tutarken

Psikometrist, mağdur veya suçlu ile temas halinde olan bir nesneyi, suç hakkında paranormal olarak bilgi edinebilir (Rowe, 1996). Bununla birlikte, özellikle çağdaş durumlarda, baskın olan psişik algılama yöntemi, durugörü vizyonlarını, yani uyanmayı içerir. suçla ilgili görüntüler veya rüyalar.

Deneyssel psi ile ilgili literatürde, psişik yeteneklerin ilke olarak suç soruşturmasına uygulanamayacağını öne süren çok az şey vardır.

Görünen o ki, bu görüşü destekleyen çeşitli popüler hesaplar vardır.

bir suçun başarılı çözümüne kendini belli eden bir medyumun belirgin katkısını tanımlar (örneğin, Friedman, 1982; Lyons & Truzzi, 1991; Tabori, 1974). Yine de bu tür raporlar, şüpheli yorumcular tarafından (örneğin, Alcock, 1994; Rowe, 1996) delil olarak sağlam olmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir; yani, rapor edilen vakaların şu yollarla iyi bir şekilde çözülmüş olabileceği iddia edilmektedir.

herhangi bir paranormal süreç içermez. Bu nedenle, bazı medyumların "çözümlerinin", suç hakkında halihazırda bilinenlerden (haber medyasındaki raporlardan ve belki de vaka üzerinde çalışan polis personeliinden derlendiği gibi), ortak sosyal eğilimler hakkında rasyonel çıkarımlara dayanan yaratıcı anlatılar olduğu söylenir. ve hakkında popüler sosyal klişeler üzerine

suçluların özellikleri. Bazı durumlarda, bir medyumun bildirilen başarısı, tahminlerin olumlu yeniden yorumlanmasına atfedilebilir.

vakayla ilgili başka gerçekler gün ışığına çıktıktan sonra, bellekteki birleştirici hatalara (Alcock, 1994) ya da gerçekten de, psişik (Gordon, 1994; Rowe, 1996) veya medya (Ejvegaard & Johnson, 1981).

Psişik algılamanın etkinliği için popüler olarak sunulan vaka materyallerinin çoğu, kesinlikle psişiklerin nispeten gayri resmi tanımlarını içerir.

bir suçla ilgili izlenimler ve yüzeysel, büyük ölçüde öznel bu izlenimler ile davanın sonradan belirlenen gerçekleri arasındaki uyumun değerlendirilmesi (Irwin, 2001b). Nitekim eksiklik

Bu vakaların büyük çoğunluğunun yeterli belgelenmesi ve bağımsız olarak doğrulanması, onları ölümcül iftiralara karşı oldukça savunmasız hale getirdi.

şüpheli yorumcular tarafından (örnekler için bkz. Hoebens & Truzzi, 1985; Nickell, 1994). "Psişik tespit" vakaları antolojilerinin oldukça seçici olduğu da vurgulanmalıdır: bir suçun geçerli ve geçersiz psişik çözümlerinin göreceli sıklığı tam olarak kesin olarak ortaya çıkmış gibi görünmüyor.

belgelenmiştir, ancak eskilerin genellikle küçük bir azınlık oluşturduğu kabul edilmektedir. Bu nedenle, popüler olarak atıfta bulunulan başarılı vakaların yarattığı herhangi bir izlenim, çoğu vakanın önemli ölçüde başarısız olduğuna dair kanıtlara karşı kurulmalıdır.

diğer psişiklerin vizyonları, belirli bir olayın gerçeklerine açık bir şekilde dayanmak için suç (Randi, 1982a).

Potansiyel olarak daha büyük kanıt değeri taşıyanlar, psişik algılamayı eleştirel deneysel incelemeye tabi tutma girişimleridir. Bazı erken çalışmalarda (örneğin, Brink, 1960; Tenhaeff, 1955) deneyciler, medyumları, psikometriyi laboratuvar koşullarında kullanmaya davet ettiler.

Polisin daha önce çözdüğü ve hakkında mahkumiyet aldığı davalarda suçlu. Bu çalışmaların bazılarının metodolojisi birkaç açıdan zayıftı; örneğin, deneyci bazen suçlunun kimliğini biliyordu, böylece psişğin deneycinin istemsiz yüz tepkilerinden temel olarak yararlanma olasılığına izin veriyordu.

suçluyla ilgili ifadeleri korumak ve değiştirmek için (soğuk okuma teknikleri olarak adlandırılan; Hyman, 1977). Her halükarda Brink (1960) tarafından elde edilen sonuçlar geçersizdir ve Tenhaeff (1955) tek bir psişik (Croiset) ile cesaret verici gözlemler bildirmiş olsa da, bunların böyle olacağı şüphelidir.

istatistiksel anlamlılık için gereken katı kriterleri karşılayın. Daha yeni çalışmalar tipik olarak metodoloji ve istatistiksel tedavide daha titiz olmuştur. Başlıca iyileştirmelerden ikisi, bir kişi yerine bir dizi kendi kendini beyan eden psişik katılımcı kullanmak olmuştur.

ve suçun ve failinin tahmin edilen özelliklerinin ölçümünü sistematize etmek. Bugüne kadar tüm bu çalışmalar (O'Keeffe & Alison, 2000; Kocsis, Irwin, Hayes & Nunn, 2000; Reiser & Klyver; 1982; Reiser, Ludwig, Saxe & Wagner, 1979; Wiseman, West & Stemman, 1996), medyumların, bir suçun ve suçlunun temel özelliklerini, şansa veya olaya dayalı olarak beklenen düzeyin ötesinde tanımlayamadıklarını bulmuşlardır.

suçlular hakkında sağduyu ve popüler sosyal klişelerin uygulanmasının temeli.

Mevcut veri tabanı, kuşkusuz, ceza davalarının çok küçük bir örneğine dayanmaktadır ve bu nedenle, genelliği belirsizliğini korumaktadır, ancak Psişik algılamamanın etkinliğinin henüz sağlıklı olmadığını söylemek doğru olur. gösterdi.

Potansiyel uygulamaların önemli bir kısmı önsezi olgusuyla ilgilidir. Bu tür uygulamaların etkinliğini değerlendirmek için, önceden bilinen olaylar meydana gelmeden ve tercihen tahminlerin kendileri yapılmadan önce bir değerlendirme programı tasarlanmalıdır. Böylece medyumlar

Başkan Kennedy'nin öldürülmesi gibi olayları önceden gördüğünü iddia ediyor, ancak bu performansları geriye dönük olarak değerlendirmek çok zor:

Bu medyumlar tarafından başka kaç kehanette bulunulmadığı sorulmalıdır.

yerine getirilmiştir. Bir değerlendirici programdaki tahminler önceden bilinse bile, başarı ve başarısızlığın önceden tanımlanabilmesi için yeterince kesin olmalı ve tahmin etmenin bir yolu olmalıdır. *Önsezi* önceden bilinen olayların olasılığı.

Diyelim ki bir duyarlı kişi, "Önümüzdeki yaz Sidney bölgesinde ciddi orman yangınları olacak" diyor. Bu tahminin programa dahil edilebilmesi için aşağıdaki sorular üzerinde anlaşılmaya varılması gerekmektedir. "Ciddi" ne kadar ciddi? "Yaz" ne zaman başlar ve ne zaman biter? Nedir

"Sydney bölgesi" ne kadar? Ek olarak, resmi kayıtlara başvurulması gerekir. *Önsezi* Bu tahminin gerçekleşme olasılığı. Bu nedenle, Sydney'de hemen hemen her yaz ciddi orman yangınları olursa, bu tahmin, değerlendirme programına dahil edilmeye değmez.

Şaşırtıcı bir şekilde, yukarıdaki tür önlemleri alan sadece birkaç çalışma yapılmıştır. Bu projelerdeki tahmin konuları arasında Skylab'ın dünyaya dönüş zamanı ve yeri; en

İran'daki Amerikalı rehinelere serbest bırakılma zamanı; depremlerin zamanı, yeri ve büyüklüğü; ve belirli suçların çözümü. Medyumların geçmişteki başarılarının görünürde gösterişli kayıtlarının aksine, bu planlı ve dikkatle belgelenmiş araştırmaların sonuçları, örneklerin önemli bir çoğunluğunda geçersiz olmuştur (örneğin, Hunter & Derr, 1978; McClenon, 1982a; Reiser, Ludwig, Saxe & Wagner, 1979). Eleştirmenler, bunun, psi'nin olmadığı yönündeki görüşlerini doğruladığını belirtmek için hızlı olacaktır.

var, ancak böyle bir sonuç, ESP ve PK ile ilgili laboratuvar araştırmalarını yeterince dikkate almıyor. Belki de psi'nin bilinçli kontrolü için

belirli bir durumda kullanımı, basit laboratuvar görevlerinin verilerinin önerdiğinden bile daha zordur. Laboratuvarın çoğu gibi Uygulamalı önseziyle ilgili araştırmalar, kişisel önem ve spontanlık unsurlarından büyük ölçüde yoksun görünmektedir. günlük yaşamda parapsikolojik deneyimler.

Finansal kazanç

Psi'nin bir başka olası uygulaması kumardır. Hangi atın büyük bir yarışı kazanacağını veya bir yarışa sahip olacağını hayal eden çok sayıda insan raporu var. rulet veya zarda hangi sonuca bahse girileceğine dair güçlü sezgisel izlenim oyunları. Ancak bu koşullarda, psi'nin olası işleyişini şans, bilgi, sağduyu,

ve benzeri (Nash, 1986, s. 67). Parapsikolojinin kumara uygulanmasına ilişkin araştırmalar yetersizdir. Brier ve Tyminski tarafından yapılan bir çalışma (1970), belirli "şans oyunlarında" bir miktar ekstra şans başarısı gösterdi, ancak buradaki deney düzeni son derece yapaydı: katılımcılar rekabet etmiyorlardı, aksine grubun çoğunluğunun üzerinde anlaştığı seçeneğe bahse girerek işbirliği yapıyorlardı. Radin ve Rebman (1998) tarafından yapılan bir başka çalışma, ay döngüsü, yerçekimi (gelgit) kuvvetleri ve jeomanyetik alan kayıtlarının, bir Las Vegas kumarhanesinden günlük oyun ödemesini nasıl tahmin ettiğini inceledi.

dört yıllık süre. Bu fiziksel değişkenler, başka bir yerde yapılan araştırmalar, bunların psi işleyişinde rol oynayabileceğini gösterdiği için seçilmiştir. Sonuçlar, ödemelerin şu veya bu güne yakın günlerde biraz arttığını gösterdi

önemli ölçüde olmasa da, dolunay ve yeni aya yakın veya yakın zamanda azalır. Korelasyonlar jeomanyetik alan için önemsizdi ve gelgit kuvvetleri için önemliydi, ancak etkinin büyüklüğü küçük olduğu için ve oranlar hala kumarhane lehine yığılmış durumda, kumarbazlar

yine de genel olarak kaybetmek.

Eğer psi gerçek hayattaki kumarda kullanılabiliyorsa, bunun etkili olması pek olası değildir: pek çok oyuncu (bilmeden bile) psi'yi, hiç kimsenin psi'sinin gözle görülür şekilde üretken olmadığı net etkisiyle kendi bireysel avantajları için kullanmaya çalışıyor olabilir. Laboratuvar psi görevlerinde de unutulmamalıdır ki, şanstın sapma çok küçüktür. Kumarda bu büyüklükteki bir sapma, bahisçilerin lehine olan ihtimalleri telafi etmek için yeterli olmayacaktır. kumarhane ve her halükarda, anında zenginlik getirmeyecek kadar küçük olurdu. Aynı zamanda birinin psikan olduğunu kanıtlayabilecek göz korkutucu bir ihtimal de var.

bu durumlarda cimri! Son olarak, tipik olarak kumarla ilişkilendirilen bilinç durumlarının, psi'ye elverişli olduğu düşünülen durumlar olmadığı belirtilebilir. Kısacası, parapsikolojiyi aşağıdakilere uygulama umutları kumar umut verici görünmüyor.

Benzer bir sonuç, borsadaki yatırımları planlarken psi kullanma olasılığı için de geçerli olabilir. Bazıları varken

Hisse senedi fiyatlarının önceden bilindiğini düşündüren deneysel kanıtlar (Targ, Katra, Brown & Wiegand, 1995), gerçek yaşam bağlamında bu fenomen muhtemelen hem hisse senedi sahiplerinde hem de potansiyel olarak bulunabilir. her iki gruba da net bir avantajı olmayan alıcılar.

Psi Eğitimi

Bu noktaya kadar uygulamalı parapsikolojiyi şu açıdan ele aldık: psi'nin kasıtlı kullanımının pratik amaçlar için kullanılması. Parapsikolojik araştırma sonuçlarının, "psi yeteneği eğitimi" için belirli programların geliştirilmesinde uygulandığı da söylenebilir. Bu çok yönlü yapıların deneysel değerlendirmesine çok az araştırma yapılmıştır. ancak gönüllülere dikkat, özsaygı, imgeleme ve rahatlamaya odaklanmayı geliştirmek için çeşitli psiko-iletken egzersizler veren bir çalışma, kontrollü psi testlerinde iyileştirilmiş veya şansın üstünde puanlama olduğuna dair hiçbir kanıt bulamadı (Delanoy, Morris & Watt, basında).). Kuşkusuz, yüzeysel olarak parapsikolojik deneylerin verilerinden meşru çıkarımlar yapılmasını gerektiren bazı programlar vardır (Mishlove, 1983), ancak bu programların müşterilerinin, orijinal deneylerin tekrarlanabilirlik derecesinin veya bir başarılı psi deneyi, tam anlamıyla doğru bir performans değil, .05 seviyesinde şans beklentisinin ötesinde bir performanstır. Buna, birçok psi geliştirme programının, psi geliştirme programlarından daha ticari görüldüğünü de eklemek gerekir. bilimsel olarak esinlenmiştir. Yine, programların çeşitli olması mümkündür. sosyal, eğitimsel ve tedavi edici faydaları önceki yorumlar gerektiği gibi dikkate alınmıyor.

Askeri

Bazı ulusal hükümetler, parapsikolojik araştırma bulgularını askeri amaçlarla kullanma olasılığıyla ilgilenmektedir. için Amerika'da Örneğin, hükümet yirmi yılı aşkın bir süredir istihbarat toplama için uzaktan izlemenin potansiyel uygulamasına ilişkin araştırmaları finanse etti. Çalışma sonunda sınıflandırıldı ve programın uzman değerlendirmeleri kamuya açıklandı (Hyman, 1995; Utts, 1995). Rusya'nın askeri ilgisi

uygulamalar Ebon (1983) tarafından belgelenmiştir. deniliyor ki dünya süper güçler, ESP ve OBE'nin casuslukta ve PK'nın sabotaj için (örneğin, radar ekipmanı veya füze güdüm sistemleri) kullanımını araştırıyorlar. Hükümetin bu uygulamalara dahil olduğuna dair bazı raporlar, rakip ülkeleri savunma bütçelerinin bir kısmını izlemeye harcamaya teşvik etmek olan dezenformasyon örnekleri olabilir.

parapsikolojik araştırma Yine de birçok parapsikolog, alanlarının askeri amaçlara yönelik olarak altüst edilmesi fikrinden rahatsız oluyor.

Ayrıca, eğer parapsikologlar canlı sistemlerle doğrudan zihinsel etkileşimin veya psişik iyileşmenin kanıtını sağlıyorsa, bu tür yeteneklerin zararlı olmaktan çok zararlıya yönelmemesinin mantıklı bir nedeni yoktur.

terapötik amaçlar (Watt, Ravenscroft & McDermott, 1999). Öte yandan, fenomenleri kontrol edememe ve etkinin küçüklüğü

Tipik psi deneyleri, askeri uygulamaların veya aslında birçok tartışmalı pratik uygulamanın yakın gelecekte başarılı olabileceğine inanmak için çok az neden veriyor. Bazı yorumcular (örneğin, Jahn, 1984, s. 134)

Bununla birlikte, pratik uygulamalara daha fazla vurgu yapılmasının, diğer bilim adamları arasında parapsikolojinin kabulünü iyileştirebileceğine inanmaktadır. Daha geniş bilimsel toplulukta parapsikolojinin durumu şu bölümde ele alınmaktadır:

son kısım.

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

terapide psi

sahtekarlar

psikopatolojide psi

sözde psi

psi'de psikopatoloji

reaktif durumlar

pratik uygulamalar

psişik algılama

psi eğitim programları

askeri uygulamalar

ÇALIŞMA SORULARI

1. Pratik bir psikolog olarak nasıl tavsiyede bulunma eğiliminde olursunuz? kişi aşağıdaki durumlardan her birinde? Mümkünse, bunu siz ve dönüşümlü olarak başka bir öğrenciyle birlikte rol yapma alıştırması olarak deneyin.

terapist ve müşterininki.

(a) Bir adam, uzak bir şehirde yaşayan bir kız kardeşin hayaletini gördükten sonra akıl sağlığından emin değil.

(b) Bir kadın meditasyon yaparken vücudunun dışında olduğu izlenimini edindi ve deneyimlerini merak ediyor.

(c) Bir adam, büyük bir kazayla ilgili önceden bilişsel bir rüya gördü - halayı sevdi ve şimdi kaza gerçekten oldu, suçluluk duyuyor Teyzesini önceden uyarmadı.

(d) Eşcinsel bir ilişki yaşayan genç bir adam, evlerinin perili olduğunu, gece boyunca duvarlarda yüksek sesle tecavüz sesleri duyulduğunu iddia ediyor.

(e) Bir kadın, bir arkadaşının kaza sonucu ölümünü hayal etti. Düşündü başlangıçta belki de arkadaşına karşı anlaşılmaz bir öfke beslediğini söyledi. Ancak arkadaşı daha sonra bir kazada öldüğünde, kadın bir şekilde bu görüntünün ölüme neden olduğundan korkmaya başladı.

(f) Bir adam, evindeki elektrikli eşyaların arızalı olduğunu bildiriyor.

kötü niyetli bir komşunun PK kullanması nedeniyle.

(g) Bir kadının istediği bir yayın sözleşmesini güvence altına almak amacıyla ruhuyla medyumca iletişim kurabilme yeteneğini kanıtlayacaksınız.

John Lennon.

(h) Bir adam geç saatlere kadar kokusunu aldığı izlenimini edindiğini bildirdi. annesinin parfümü, onun ruhu tarafından ele geçirildi ve

bir kasılma nöbeti geçirir.

(i) Birkaç haftadır müşteriniz olan bir kadın, onunla evleneceğiniz ama onun yerine kardeşinizi törene gönderdiğiniz bir rüyayı anlatıyor; gerçekte buna atıfta bulunabileceğini düşünüyordun ek tedavi için bir tıbbi meslektaşına danışan.

(j) Bir NDE'yi takiben bir hastane hastası kırgınlık duyduğunu kabul eder fiziksel acı dolu bir hayata "geri gönderilmek" ve hatta "ötedeki o güzel yere geri dönmenin bir yolu olarak intihar etmeyi düşünmek" hakkında. ölüm."

(k) Bir "sigarayı bırakma" programı sırasında hipnoz altında genç bir adam bir Nazi toplama kampında kendiliğinden bir Yahudi tutsak "olur"

Dünya Savaşı sırasında ve o korkunç varlık çilesini canlı bir şekilde canlandırıyor.

işkence gördü. Onu normal uyanık bilince döndürdükten sonra,
deneyimler ve bunun önceki bir yaşamdan mı kaynaklandığını sorar.

2. Gerçek yaşam ortamlarında psi nasıl uygulanabilir? akımlar nelerdir
Böyle bir uygulama beklentisi?

3. Bir psi geliştirme programı nasıl değerlendirilebilir? Bu tür
bir programın tamamen,
parapsikologlar tarafından laboratuvar deneyi?

PARAPSİKOLOJİ OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ BİLİMSEL İŞLETME

Metnin bu son bölümünde parapsikolojiyi bilim sosyolojisi perspektifinden incelemek uygundur. Önceki bölümlerde de belirtildiği gibi, bu alanda cesaret verici bir ilerleme kaydedilmiştir. bazı parapsikolojik fenomenlerin deneysel olarak araştırılması ve elde edilen veriler, sayısız boşluğa rağmen önemli ölçüde tutarlılık gösteriyor gibi görünüyor. Diğer birçok parapsikolojik deneyimin araştırılması için yeterli bir deneysel paradigma olmamasına rağmen, burada bile etkileyici bir fenomenolojik veri birikmiştir. Kısacası, parapsikolojik araştırmalar için gelecekteki beklentiler heyecan verici görünüyor, değilse de garantili.

Ancak parapsikoloji, bilimsel girişimin daha geniş bağlamında şu anda nasıl değerlendiriliyor? Bu sorudan kaynaklanan iki genel konu burada ele alınmaktadır. Bunlardan ilki parapsikologların çabalarıyla ilgilidir. kendi disiplinini meşru bir bilim olarak kurmak; ikinci konu ise bilimsel kuruluşun bu çabalara verdiği yanıtların doğası.

Parapsikolojiyi Bilim Olarak Yerleştirme Çalışmaları

Tarihsel olarak konuşursak, parapsikolojide anekdot materyallerinin toplanmasından bilim dünyasına kadar açık bir ilerleme olmuştur.

psi fenomeninin laboratuvar analoglarının deneysel olarak incelenmesi. Böylece parapsikologların disiplinlerini bir düzene koyma çabalarında önemli bir unsur bilimsel temel, bilimsel yöneme başvurdur. Muhtemelen JB Rhine'in parapsikolojiye en büyük katkısı, görünüşte paranormal olanın gerçekliğini ve doğasını araştırmak için yerleşik bilimlerin araştırma modunu kullanmanın önemini takdir etmesiydi.

Etkinlikler. Kesinlikle Ren'den önceki insanlar ESP üzerinde bazı temel deneyler yapmışlardı, ancak çoğu kişinin psişik araştırma yaptığı toplumlarda. psi fenomeninin laboratuvar analoglarının geliştirilmesi, o sırada üstlenilen araştırmanın küçük ve aslında biraz çevresel bir faaliyet olarak görülüyordu. Ren'in sürdürülebilir ve uyumlu bir ESP ve PK araştırmalarının deneysel programı, dikkati ile

Yapay değişkenlerin tanımlanması ve kontrolü ve verilerin olasılıksal olarak değerlendirilmesi, bu nedenle, hedefine doğru önemli bir adım oluşturdu.

parapsikoloji için bilimsel statü kazanmak. Bu girişim, çağdaş parapsikologlar tarafından,

modern konvansiyonel bilimin giderek karmaşıklaşan yöntemleri. Bilimsel prosedürlerle birlikte modern bilimin teknolojik donanımı psi araştırmasına dahil edilmiştir. Bilgisayarlar ve REG'ler yalnızca daha sıkı deneysel yöntemlere izin vermekle kalmaz, aynı zamanda bir dereceye kadar Çağdaş bilimin ayırt edici özelliği olan teknik kesinlik özelliği. Örneğin, duyu dışı hedefler bilinen rastgelelik parametreleri altında seçilebilir ve deneyci veya katılımcı tarafından tam olarak tanımlanmış bir aralık için seçilen anda görüntülenebilir; katılımcının yanıtı

insan önyargısı olmadan kaydedilebilir ve hedefle karşılaştırılabilir; ve yanıt gecikmesi ve nörofizyolojik aktivite hakkında her türlü bilgi

psi işlemenin varsayılan periyodu boyunca çizilebilir. Ancak bilimsel bir disiplinin pratiğinde yöntem ve donanımdan çok daha fazlası vardır. Bilim, özünde sosyal bir faaliyettir. Kendilerine belirli kodları empoze eden insan grupları tarafından üstlenilir.

kendi aralarında etkileşimde bulunmak ve çıkarlarını desteklemek için davranış veya kurallar. Böylece profesyonel bilimin çağdaş dünyası, son derece kurumsallaşmış.

Bu durumun bir sonucu, araştırmanın nerede yapıldığının önemli olmasıdır. Gerçekten bilimsel olmak için, deneysel araştırma olmalıdır.

"laboratuvar" adı verilen özel bir ortamda gerçekleştirilir. işin varsa (potansiyel veya fiili) ticari bir uygulamada gerçekleştirilebilir.

özel sektöre ait tesis, ancak her halükarda herhangi bir araştırma alanı Bilimsel liyakat, tanınmış üniversitelerin laboratuvarlarında temsil edilmelidir. Üniversite düzeyinde böyle bir temsili olmayan bir faaliyet alanı, bilimsel kuruluş nazarında “doğru” bilim olarak kabul edilemez. Bu bağlamda denilebilir ki, bir diğer önemli husus da

Rhine'in katkısının en büyük nedeni bir üniversite bölümünde araştırma programını üstlenmesiydi. Üniversite temsiline önemi özellikle Amerika ve Avrupa'daki kampüslerde parapsikolojik araştırmalar yapan birçok akademisyen tarafından tanınmaya devam etti. Gerçekten de, son yirmi yılda, parapsikoloji için bazı yeni Avrupa finansman kaynakları, Avrupa parapsikoloji araştırmalarında önemli bir artış gördü, böylece alanın ağırlık merkezi,

Amerika Birleşik Devletleri'nden Avrupa'ya sıçradı. Kurumsallaşmış bilimin bir başka özelliği de profesyonelliktir. Herhangi bir gerçek bilim, büyük ölçüde kendi uzmanlık alanlarında uzmanlaşmış profesyoneller tarafından yürütülür.

Amatörler konvansiyonel çalışmalara kabul edilmiş katkılarda bulunurken

19. yüzyılda bilim, bu kısa sürede değişti ve bugün bir ilgi alanındaki amatörlerin baskınlığı, genellikle ortodoks bilim adamları tarafından alanın bir bilimden ziyade bir zanaat olarak statüsünün göstergesi olarak yorumlanacaktı. İlk günlerinde psişik araştırmalar da yapıldı, genellikle bir yarı zamanlı, amatörler tarafından, bu tür işleri neredeyse bir eğlence arayışı olarak gören insanlar. Modern parapsikoloji için bilimsel statü elde etme çabasının bir kısmı, profesyonelliğin büyümesine, tam-

parapsikolojik araştırmalarda uygun şekilde eğitilmiş personelin zamanında istihdamı (en azından mevcut finansman ve kaynakların izin verdiği ölçüde).

Bu özelliğin müttefiki profesyonel toplumların oluşumudur. Bilimsel araştırmaların tanınmış alanlarında resmi topluluklar kurulur.

alanı tanıtmanın ve araştırmaya katılan insanlar arasında üretken etkileşimi kolaylaştırmanın genel amaçları. Bu tür toplumlar, üyelik için yüksek akademik nitelikler belirleme ve daha yüksek üyelik seviyeleri (burslar) ve/veya her yıl özel ödüller vererek disipline önemli katkı sağlayanlara tanınma sağlama eğilimindedir. Bir toplum

Bu tür parapsikologlar için kurulmuştur: Parapsikoloji Derneği olarak adlandırılır ve 1957'de kurulmuştur.

üyelik yaklaşık 110 kişide nispeten statik kalmıştır,

ortak üyeler olarak listelenen 100 veya daha fazla kişi ile; Bu üyelik, kuşkusuz, çoğu bilim derneğinkine karşılaştırıldığında çok küçüktür.

Parapsikoloji Derneği'nin tam üyelik için sahip olduğu nitelikler, kişinin (a) doktora sahibi olması veya tanınmış bir akademik kurum veya araştırma kuruluşu ile profesyonel bir bağlantısı olması; (b) hazırladık

Dernek Konseyi'nin görüşüne göre yüksek profesyonel kalibreli ve bilimsel bir dergide yayınlanmış veya bu tür bir yayını hak eden parapsikolojinin bazı yönleri hakkında bir makale; ve (c) olmak

Derneğin iki üyesi tarafından aday gösterilir ve oy çokluğu ile seçilir.

yönetim Konseyinin oyu. (Düşük üyelik derecesi olan Ortak, lisans derecesine sahip ve yayını olmayan bir kişiye verilebilir.)

Araştırmacılar arasındaki etkileşim, çeşitli yayınlar ve yıllık bir kongre yoluyla teşvik edilir. Dernek, her yıl

Kariyer Başarı Ödülü ve Olağanüstü Katkı Ödülü.

Son zamanlarda, bir bilim toplumunun kabul edilen işlevlerinden biri, kendi alanında deney etiğine ilişkin kılavuzlar tasarlamak olmuştur.

tarla. Bu, deneyler bağlamında özellikle önemlidir.

insan veya hayvan katılımcılarla. Örneğin Amerikan

Psikologlar Birliği, etik değerleri bazı ayrıntılarla belgelemiştir.

Psikolojik araştırmalar için geçerli olan düşünceler. Benzer şekilde, Parapsikoloji Derneği 1977'de kendi komitesini kurdu.

Üyeleri için bu konularda kılavuzlar geliştirmek amacıyla Mesleki

Standartlar ve Etik. Bir çalışmaya katılmak için bilgilendirilmiş onam konularına özel atıfta bulunularak, parapsikolojik araştırmalarda katılımcıların haklarının korunmasına ilişkin tavsiyelerde bulunulur,

gizlilik, çalışmanın amacı hakkında yanıltma, test sonrası tartışma

çalışma hakkında ("bilgi alma"), insanların profesyonel tedavisi hakkında

katılımcılar ve hayvan deneklerin insanca ele alınması.

Ele alınan diğer konular, araştırma fonlarının kötüye kullanılması; araştırmanın yürütülmesinde ve raporlanmasında açıklık; araştırma raporu metninde ve yazar atamasında çalışmaya katkıda bulunanların kabulü; mümkün

için gönderilen bir makale üzerinde hakemlik yapma konusundaki çıkar çatışmaları

yayın; diğer araştırmacıların çalışmalarının eleştirisinde etik; deneyciler veya

katılımcılar tarafından dolandırıcılık; kamu haber medyası aracılığıyla bilginin

yayılması; ve parapsikolojinin profesyonelliğinin sürdürülmesi

görüntü. Parapsikologlar genellikle kendilerini şu durumlara karşı tetikte olduklarını göstermişlerdir.

etik konular (Gregory, 1982; Stanford, 1988a,b; Thomson, 1986).

Kendi toplumuna sahip bir disipline ek olarak, bu toplumun daha genel bilimsel derneklere bağlı olması olağandır.

Bilim politikasının oluşturulmasında ve desteklenmesinde söz sahibi olmak. Amerika Birleşik Devletleri'nde bu genel organ, prestijli Amerikan Bilim İlerleme Derneği'dir (AAAS). Parapsikoloji Derneği, 1969'da AAAS'a kabul edildi (McClenon, 1984). Yıllık AAAS sözleşmesi, parapsikologlara araştırmalarını diğer alanlardan bilim adamlarına sunmaları ve parapsikolojiyi diğer alanlarda ilerletmeleri için bir forum sağlar.

AAAS'ın ulusal bilim politikasına yönelik lobi faaliyetleri bağlamında. Bilim uluslararası bir faaliyettir. Bu nedenle bilimsel disiplinler, herhangi bir kültürel bakış açısıyla sınırlı değildir, bunun yerine şu şekilde temsil edilir:

çeşitli kültürel geçmişlere sahip sayısız ülke. Parapsikolojik araştırmalar da uluslararası olarak yürütülmektedir. Parapsikoloji yaklaşık 30 farklı ülkede temsil edilmektedir (Angoff & Shapin, 1973; Krippner, 1992). Birleşik Krallık, tüm uluslar arasında en fazla sayıda aktif araştırmacıya sahiptir, ancak parapsikolojik araştırma merkezleri veya bireysel parapsikologlar, Amerika Birleşik Devletleri gibi ülkelerde de bulunabilir.

Amerika Birleşik Devletleri, İsveç, Orta ve Güney Amerika (Parra, 1997; Rueda, 1991; Zangari & Machado, 2001), Çin (Zha & McConnell, 1991), Japonya (McClenon, 1989), Avustralya (Irwin, 1988c; Keil, 1981), Hindistan, İzlanda (Gissurarson & Haraldsson, 2001), İsrail, İspanya (Alvarado, 1984; Rueda, 1991), Fransa, Belçika, Hollanda, Avusturya, Almanya, İsviçre, İtalya, Rusya ve Güney Afrika. Ulusal politik ve bilimsel felsefeleri yansıtan bazı yaklaşım farklılıkları kesinlikle vardır (örn., Hess, 1989a) ve dil engelleri bazı açılardan iletişimi engelleyebilir (Alvarado, 1989c), ancak yine de parapsikoloji oldukça adil olabilir.

geniş bir uluslararası temsile sahip olduğunu söyledi. Bilimsel bir disiplinin diğer bir özelliği, alanın konusuna ayrılmış uzman dergilerin yayınlanmasıdır. Bu dergiler, yalnızca teorik ve ampirik araştırmaların iletişimine izin vermekle kalmaz, aynı zamanda ilgilenen kişiler değil, aynı zamanda bölgenin statüsünün bir bilimsel çaba için meşru alan. Bunlara gönderilen evraklar

Yayınlanacak dergiler, metodoloji ve veri sunumunda belirli gereksinimleri karşılamalı ve bir yetkili tarafından incelemeye tabi tutulmalıdır.

yayınlanmaya değer önemli bir bilimsel katkı olarak değerlendirilmek üzere nitelikli hakemler paneli. Psikolojide ilk dergiler kapsam olarak çok genişti ve geleneksel psikolojik araştırmaların tüm yelpazesine ilişkin makaleleri içeriyordu; bugün çok sayıda son derece uzmanlaşmış dergi var

her biri belirli bir psikolojik araştırma alanını ele alır (örn. imgeleme, hipnoz, hafıza, sözlü öğrenme, kişilik vb.) Tarihinin büyük bir bölümünde parapsikolojik araştırma, psişik araştırmalar için birkaç toplumun dergilerinin tek çıkış noktası olmuştur. 1937'de Ren, *Parapsikoloji Dergisi*; bugün bu ve toplumların dergileri, bu alandaki araştırmaların yaygınlaştırılması için ana kanalları oluşturmaktadır. Daha yakın zamanlarda, diğer bazı büyük İngilizce dergiler de dahil olmak üzere kurulmuştur. *Avrupa Parapsikoloji Dergisi* (1975) ve *Bilimsel Keşif Dergisi* (1987'den itibaren). Bu dergilerin her biri, ortodoks bilimsel dergileri karakterize eden makalelerin kabulü için katı kurallara uyar. Ek olarak, birkaç özel yayın daha var. Örneğin, *teta* (1963'ten beri) öncelikle hayatta kalma hipotezi ile ilgili araştırmalar için bir forum sağlar. *Yakın Ölüm Dergisi*

Çalışmalar (vakti zamanında *anabiyoz* ve 1981'den beri yayınlandı) hakkında makaleler içeriyor NDE ve ilgili fenomenler ve *Olağanüstü İnsan Deneyimi* (vakti zamanında *Parapsikoloji Özetleri Uluslararası* ve 1983'ten beri yayınlanmıştır) anormal deneyimlerin raporlarını ve bunların yorumlarını içerir. fenomenolojik araştırma. İngilizce dışındaki dillerdeki dergiler Dahil etmek *Caudernos de Parapsicologia*, *Psi İletişim*, *Dörtlü Parapsikoloji*, *Revista Arjantin de Psicología Paranormal*, *Revista Brasileira de Parapsicologia*, *Revue de Parapsikoloji*, *Revue Française de Psychotronique*, *Tijdschrift voor Parapsychologie*, ve *Zeitschrift für Parapsikoloji ve Grenzgebiete der Psikoloji*. Üniversite ortamında bir disiplinin temsili, hevesli profesyonellerin yetiştirilmesi için de önemlidir. Akademik parapsikologların azmi, ülkemizde parapsikoloji kurslarının kurulmasını sağlamıştır.

Amerika, İngiltere, kıta Avrupası, Avustralya, Hindistan ve diğer ülkelerde birçok üniversite ve kolej. Gerçek bir bilimin diğer bir özelliği tatsız olsa da bahsedilmelidir. Zaman zaman profesyonel bilim adamları oyunun kurallarını çiğniyor ve sahadan atılmak zorunda kalıyorlar.

Böyle bir olay parapsikolojide 1974'te Levy olayıyla ortaya çıktı (McConnell, 1987, Bölüm 11; Rhine, 1974, 1975). Dr. WJ Levy birkaç yıldır Rhine'in laboratuvarında çalışıyordu ve öncelikle hayvanlarla (anpsi) yapılan psi araştırmalarıyla ilgileniyordu. 1974'te bazı öğrenciler, Levy'nin laboratuvarın anpsi deneylerinden birinde kullanılan otomatik kayıt cihazıyla kurcaladığını gözlemlediler. Verilerin gizli kayıtları düzenlendi ve Levy'nin rapor edilen sonuçlarıyla karşılaştırıldığında tutarsızlıklar bulundu.

Ren ile karşılaştığında, Levy onun hileli faaliyetini kabul etti ve görevden alındı. Levy'nin yayınlanmış çalışmalarından herhangi birini makalelerinde kullanmayı planladıkları bilinen parapsikologlara derhal bunu yapmamaları tavsiye edildi. Rhine (1974) bir bildiri yayınladı. *Parapsikoloji Dergisi* olayın ayrıntılarını vermek ve tavsiyede bulunmak *Tümü* Levy'nin yayınlarından şimdi kabul edilemez olarak kabul edilmelidir (Levy, yalnızca son deneyleri önemsiz veriler sağladığında hileli manipülasyona başvurduğunu iddia etmesine rağmen). Levy vakasında parapsikolojinin evini düzenli tutabilecek ve örtünmeye meyilli olmayacak

dış görünüş uğruna yapılan düşüncesizlikler.

Bu nedenle, birçok bakımdan parapsikologlar, bilimsel çabanın ideallerini gözlemlemeye ve disiplinlerinin otantik bir bilimin tuzakları.

Eleştirmenlerin Yanıtları

Bilim kuruluşunun üyeleri, parapsikologların kendi alanlarını bilimsel bir temele oturtma çabalarına nasıl tepki verdiler? Birçok anonim anketler (Evans, 1973; McClenon, 1982b, 1984; Wagner & Monnet, 1979; Warner, 1952; Warner & Clark, 1938) sürekli olarak birçok bilim adamının psi fenomeninin varlığını kesin olarak kabul etmemekle birlikte, parapsikolojik hipotezlerin geleneksel olarak bilimsel bir şekilde değerlendirilmesine izin verilmesi gerektiğini kabul ettiklerini belirtti.

tavır. Bununla birlikte, "sessiz çoğunluğun" görüşleri, her zaman bilimsel kurumun seslerine yansımaz ve bilimde bu, her zaman en önemli şeydir. en büyük siyasi güce sahip seçkin gruplar (Broad & Wade, 1982,

Bölüm 5).

Bazı bilim adamları parapsikolojiyi sadece ampirik bulgularını kabul edemedikleri için bir bilim olarak reddederler. Bazen bu, çıplak önyargıyla eşdeğerdir. Örneğin, önde gelen psikolog Donald Hebb 1951'de "ESP'yi neden psikolojik bir gerçek olarak kabul etmiyoruz? Rhine, bizi hemen hemen her konuda ikna etmeye yetecek kadar kanıt sundu...

Meslektaşlarımla bunu reddetmek için başka ne dayanağı olduğunu göremiyorum... [Rhine'in] görüşlerini reddetmem, kelimenin tam anlamıyla - önyargı" (Hebb, 1951, s. 45). Ve 1958'de AAAS'ın başkan yardımcısı hatırladı

fizikçi Hermann von Helmholtz'un sözleri: "Buna inanamıyorum. Ne Royal Society'nin tüm Fellows'larının tanıklığı, ne de kendi duyularımın kanıtı, beni

tanınan duyum kanallarından bağımsız olarak bir kişiden diğerine düşünce. Açıkça imkânsızdır" (Birge, 1958, aktaran Collins & Pinch, 1979, s. 244). Daha yakın zamanlarda, şüpheli yorumcu Ray Hyman (1996), bir dizi psi deneyinde herhangi bir metodolojik kusur bulamadığını kabul etti, ancak yine de, kısmen "prensipte bunun imkansız olduğu" gerekçesiyle onların psi hipotezine olan desteğini kabul etmeyi reddetti. herhangi bir belirli deney veya deney dizisinin olası kusurlardan tamamen arınmış olduğunu söyleyin" (s. 40). Bu *Önse*/deneysel olduğu varsayımı

parapsikologların bulguları "sadece doğru olamaz" ve bu nedenle bilimsel seçkinler ve psikologlar arasında bilim dışı olmalıdır.

özellikle, diğer birçok alandaki bilim adamları daha açıklayıcıdır (Alcock, 1975; McClenon, 1982b, 1984; McConnell & Clark, 1991;

Wagner ve Monnet, 1979). Parapsikolojik verilerin yapabileceği dogmatik varsayım *as/aikna* edici olmak bazen "sahte şüphecilik" olarak adlandırılır (örneğin, Meynell, 1996), çünkü gerçek bilimsel şüpheciliğin ruhuna aykırı olarak, bir şüphe unsuru asla barındırılmaz. Böylece, bir sözde şüpheli dünya görüşü bazı yorumcuları

"Sürekli, incelikli ama istatistiksel olarak saptanabilir psişik fenomenlere yönelik her iddia çürütüldü" gibi abartılı iddialar (Hacking, 1993, s. 591).

Diğer yorumcular, bilim felsefesinden türetilen gerekçelerle psi araştırmasını reddederler. Örneğin, böyle bir ilke Occam'ın (veya Ockham'ın) Usturası olarak bilinir ve iki

belirli bir veri kümesi için eşit derecede iyi, en basit veya en cimri kabul edilmelidir. Bu nedenle, mevcut verilerin kalitesine bakılmaksızın ESP, Occam's Razor ilkesi altında göz ardı edilebilir, çünkü herhangi bir ortodoks alternatif hipotez (dolandırıcılık, duyusal sızıntı, zayıf deneysel

tasarım, vb.) herhangi bir yeni mod önermeme avantajına sahip olacaktır.

bilgi transferi. Campbell (1971, s. 95) bu stratejinin gösterimi yoluyla şunu savundu: "Dolandırıcılık sorunu, erkeklerin (sic) hile yapabildiğini ve yaptığını, hile yapabileceğini ve gizleyebileceğini bilmemizdir, ancak onların paranormal kapasiteleri olduğunu bilmiyoruz. Dolayısıyla, açıklanabilecek herhangi bir psişik araştırma sonucu için

ya paranormal güçlere başvurarak ya da dolandırıcılık hipoteziyle, dolandırıcılıkla açıklama daha mantıklıdır." Aşırıya kaçarsa,

bu ilkenin uygulanması, hemen hemen başka bilimsel keşif.

Birkaç bilim adamı, parapsikolojinin deneysel literatürünü tamamen hileli olduğu gerekçesiyle reddetmeye çalıştı (örneğin, Price, 1955). Onların motivasyonu

bunu yapmak daha az başka görünüyor. Önce parapsikolojik fenomenlerin imkansız olduğu inancı. Bununla birlikte, sahtekarlık argümanı için bazı kanıtlar mevcuttur. 1974'teki Levy olayı belki de en dikkate değer örnektir. Bundan önce, 1930'larda İngiliz parapsikolog SG Soal, Rhine ve Jephson'ın çalışmalarını kopyalamak amacıyla çok sayıda ESP testi gerçekleştirmişti, ancak çok başarısız olmuştu.

psi'ye deneysel bir yaklaşımın uygulanabilirliği konusunda tamamen karamsar hale geldiğini söyledi. Önce Robert Thouless'in, sonra Whately'nin ısrarı üzerine Ancak Carington (Mauskopf & McVaugh, 1980, s. 237), 1939'da Soal, yer değiştirme etkilerini araştırmak için verilerini yeniden işledi. 160 deneğinden ikisi, Gloria Stewart ve Basil Shackleton'ın gerçekten de bu tür etkiler gösterdiği bulundu, yani hedefe önemli düzeyde psi isabet etti.

amaçlanandan önce veya sonra hedefte (Soal ve Bateman, 1954).

Bu kişilerle yapılan daha ileri testlerin, performans modelini doğruladığı bildirildi. Yer değiştirmenin doğada geçici olduğu desteklendi Shackleton'ın tepki hızını artırması gerektiğinde, sonraki deneme için hedefte psi vuruşunun bulunmadığı, ancak

Bunun üzerine önümüzdeki iki deneme için. Ancak 1978'de bir İngiliz araştırmacı olan Betty Markwick (1978), SG Soal'ın ESP hedeflerini karşılaştırırken Shackleton deneğiyle yaptığı deneylerde hedef seçiminin temeli olduğu iddia edilen rastgele sayılar tablosuyla, Shackleton'ın ESP puanını artırmanın etkisiyle neredeyse tüm durumlarda bazı ciddi tutarsızlıklar belirgindi. Bilim adamları arasında, sahtekarlığın bir işletmenin operasyonunun nispeten olası bir özelliği olduğuna dair büyüyen bir görüş olmasına rağmen,

bilim gibi insan sosyal kurumu (John, 1991),

Soal ve Levy tarafından yapılan hileli araştırma, 1980'lerde parapsikologların birbirlerinin bulgularına olan güvenleri üzerinde yıkıcı bir etkiye sahipti.

(Blackmore, 1989).

Bazı parapsikologların bazen hile yaptıkları yadsınamaz. Müphem olan, tüm parapsikolojik araştırmaların hileli olduğu ya da aslında Neher'in (1980, s. 142) bu alanda alışılmadık derecede yüksek bir sahtekarlık vakası olduğu iddiasında herhangi bir haklılık olduğu fikridir. dolandırıcılık oluşur

tüm bilim dallarında (Broad & Wade, 1982; Kohn, 1987; St. James-Roberts, 1976).

Parapsikolojinin, psikolojiden görece daha sık deneyci sahtekarlığı vakalarına sahip olması, kısmen farklı bilim dallarına dayanan bir izlenimdir.

iki disiplin arasındaki bu tür sahtekarlığa kalıcı tepkiler. Parapsikologlar bir dolandırıcılık örneği belirlediklerinde, bu geniş bir tanıtım yapılır, disiplinin bütünlüğünü koruma konusundaki kararlılıkları bu şekildedir; gerçekten de Hansel'in (1966) ESP deneylerinde kanıtlanmış bazı dolandırıcılık örneklerini aktarabilmesinin tek nedeni, parapsikologların

kendileri bu vakaların ayrıntılı raporlarını yayınlamıştı.

Öte yandan, psikologlar arasında, Burt'ün sözde aldatmacasının ölümünden sonra teşhir edilmesine rağmen (Hearnshaw, 1979);

varsayımları, deneyin muhtemelen zaten rapor edilen şekilde sonuçlanacağı gibi görünüyor, bu yüzden okuyucular gerçekten yanlış yönlendirildi (Broad & Wade, 1982, s. 80). Parapsikolojide de deneysel bulguların kopyalanmasına yönelik çok fazla çaba vardır ve bu dolandırıcılık uygulamasının belirlenmesine yardımcı olur. Çok daha az ilgi

deneysel tekrarlama psikologlar tarafından gösterilmektedir: eğer veriler teorik veya sezgisel olarak makul ise, bugün akademik psikologlar nadiren

Psikoloji dergilerinin genel olarak böyle bir çalışmanın raporunu yayınlamaması nedeniyle, basit tekrarlarla uğraşmayın. Rutin deneysel tekrarlar olmadan, deneyci sahtekarlığına karşı hiçbir koruma yoktur; ortodoks bilimlerdeki çoğu sahtekarlık teşhiri sonuç olarak ortaya çıkmıştır.

kişisel açıklama yoluyla (Broad & Wade, 1982, s. 73). Kısacası, parapsikolojide sık sık dolandırıcılık argümanı, parapsikolojiden ziyade politik olarak görünüyor.

bariz bir şekilde kuruldu.

Parapsikologlara yönelik bazı saldırılar, dürüstlüklerinden çok mesleki yeterliliklerine odaklanmıştır. Hansel'in (1966, 1980) seçilmiş deneylerdeki olası sahtekarlık senaryoları, tipik olarak deneyciyi deneysel kontrol kurmaya teşebbüs etmede beceriksiz olarak tasvir eder. Bu

parapsikolojik deneylerin haksız yere eleştirildiğini söylemek değildir; Metodolojik zayıflıklar, ortodoksluğun birçok alanındaki deneyler için olduğu kadar, bu çalışmalar için de (bkz. Akers, 1984) kolaylıkla aday gösterilebilir.

örneğin psikoloji. Ancak Diaconis (1978), Gardner gibi şüpheciler (1981) ve Randi (1975, 1982b) parapsikologların

Deneysel kontrol o kadar zayıf ki, katılımcılar hokkabazlık yapabiliyor

Şansın üzerinde performans elde etmek için püf noktaları.

Artık parapsikologların çoğu, deneylerinden bazılarını tasarlarken bir sihirbazın profesyonel tavsiyesini almanın önemini takdir ediyor.

yardımcı olabilir ve gerçekten de birçok parapsikolog bu tür danışmalar aramıştır (Hansen, 1985, 1990). Yine de şüpheciler parapsikologların mesleki yetkinliği üzerine genelleştirilmiş karalamalar hâlâ sıra dışı. Sorun, Randi'nin (1983a,b) sözde Projesi ile akut hale geldi.

Profesyonel bir sahne sihirbazı olan Randi'nin, iki genç sihirbazın kendilerini bir parapsikoloji laboratuvarında psişik olarak tanıtmaları için düzenlediği Alfa (Shaw, 1996). Randi'ye göre parapsikologlar bir dizi sözde kontrollü deney sırasında genç adamlar tarafından etkili bir şekilde aldatıldı. Parapsikologların kendileri, sihirbazların sıkı bir şekilde kontrol edilen deneylerde başarılı olmadıklarını açıkladılar; öyleydi ancak, bazı keşif çalışmalarında sahte performansların araştırma ekibi tarafından "cesaret verici" sonuçlar olarak alındığını kabul etti. ve hakemsiz konferans araştırma özetlerinde bu şekilde rapor edilmişti.

Randi'nin aldatmacasına ilişkin müteakip tartışmaların çoğu, prosedürün etiğiyle ilgiliydi (Thalbourne, 1995b; Truzzi, 1987), ancak Randi'nin bir şovmen olduğu ve dolayısıyla onun, kurallara bağlı olmadığı unutulmamalıdır.

bilim adamlarının mesleki etiği. Proje Alfa yapıcı olmuştur parapsikologlara "medyumlar" olarak gönüllü olan insanlarla çalışırken özellikle dikkatli olmaları gerektiğini hatırlatıyor. Diğer taraftan, başka bir açıdan El aldatmacası kesinlikle parapsikologları araştırma konusunda yetersiz bir grup olarak göstermedi. Bilim sosyolojisi perspektifinden, Proje Alfa, şüphecilerin bir tür parapsikolojik araştırmayı "çözmek".

Bazı eleştirmenler (örneğin, Hyman, 1980) parapsikolojiye makul ve uygun bir şekilde yanıt vermenin gerekliliğini tartışmışlardır, ancak yine de şüphecilerin ortak bir taktiği alay etmektir. Meynell'in (1996, s. 25) gözlemlediği gibi,

bazı şüpheciler "kamuoyunun küçümsemesine ve alaylarına maruz kalmaktan" üstün değildir.

Hoşlarına gitmeyen delilleri samimiyetle bildirenler." Parapsikolojik fenomenler, saçma sapan ve ilkel halk olarak alaya alınır.

inançlar ve parapsikolojik araştırmalar, sözde bilimsel kılıkta okültizm olarak küçümsenir. Bu yaklaşım, özellikle Şüpheli Soruşturma Komitesi'nin (CSI, eski adıyla CSICOP) özelliğidir. CSI bir gruptur kanıtları nesnel olarak incelemek için kurulmuş kişilerin

paranormal fenomenler (Frazier, 1996), ancak esnek olmayan bir paranormal araştırmalara karşı duruş (Hansen, 1992), onun bazı yan kuruluşları deneysel raporlarda aldatmaya bile başvurmuştur (Pinch & Collins, 1984); daha tarafsız üyelerinin çoğu sonuç olarak istifa etti. CSICOP'un en sesli üyeleri gazeteciler, sihirbazlar,

ve bilim adamlarından çok filozoflar (Hansen, 2001). Diğer yıkıcı stratejiler de şüpheci yorumcular tarafından kullanılmaktadır. Dergide yayınlanan makaleler *Hümanist* ve CSI'nin kendi süreli yayınında *şüpheci araştırmacı* (Frazier, 1981, 1986, 1991) astroloji, vampirler, UFO'lar, piramit gücü, numeroloji, Bermuda üçgeni, büyücülük, Tarot, Abominable Snowman ve benzerleriyle parapsikolojik araştırmaları bir araya getirerek, çağrışım yoluyla parapsikolojinin suçluluğu izlenimini teşvik eder (bkz. ayrıca Hines, 2003; Park, 2000).

Parapsikoloji, bazı şüpheciler tarafından, bilimsel bir metodoloji görünümü benimseyerek popöler desteği sürdürmeye çalışan bir spiritüalist veya okültist hareket olarak tasvir edilmiştir; örneğin, disiplinin bir "sözde bilim" (Alcock, 1981), "vudu bilimi" (Park, 2000) ve "büyülü düşüncenin başlıca örneği" (Bunge, 1991, s. 136), araştırmacıları "gizli okültistler" (Romm, 1977) ve kavramları "bilim öncesi dini-mistik geleneğe dönüş" (Moss & Butler, 1978, s. 1077). bu parapsikolojik araştırmaların sonuçları bir anda reddedilir veya açıkça yanlış sunulur. Bunge (1991, s. 133), örneğin, kel yapar "İyi tasarlanmış tüm parapsikolojik deneyler olumsuz sonuçlar üretti." Benzer şekilde, görevlendirilen önemli bir raporda

ABD Kongresi'nin talebi Hyman (1995, s. 325), "Bilimsel statü iddiasında bulunan araştırma alanları arasında yalnızca parapsikoloji eksiktir.

kümülatif bir veri tabanı."

Parapsikologlar bu retorik aygıtları kınıyor olsa da, meselenin gerçeği şu ki, bilimsel tartışmalar böyle yürütölüyor. Feyerabend'in (1975) öne sürdüğü gibi, durumu belirleyen olayın mantığı değil.

bilimsel bir tartışmanın sonucu değil, daha çok her tarafı savunur.

Daha önceki bölümlerde parapsikolojiye yönelik daha spesifik eleştirilere de değinilmişti. Bazı bilim adamları ESP verilerini reddediyor çünkü sonuçlar istatistiksel olarak anlamlı olsa da şanstan sapma çok küçük bilgiye duyular dışı bir erişimin ikna edici olmadığıdır. Diğerleri, parapsikolojinin bir bilim statüsü olarak kabul edilemeyeceğine inanıyor.

fenomenine ilişkin geniş çapta onaylanmış bir teoriden yoksun olduğu sürece (Churchland, 1987; Flew, 1980). Yine başka yorumcular, parapsikolojinin bir bilim olmadığını çünkü deneylerinin tekrarlanabilirliğinin garanti edilmediğini savunuyorlar.

talep üzerine (Beloff, 1994). Şüphesiz üzerine inşa etmek için bir ihtiyaç var

Mevcut bulguların daha sistematik ve kümülatif bir şekilde değerlendirilmesi, ancak bunun nedeni büyük ölçüde ilerlemenin finansman ve araştırma görevlerinin eksikliği nedeniyle ciddi şekilde engellenmesidir. 1882'den beri parapsikolojiye ayrılan toplam beşeri ve finansal kaynakların, dünyadaki psikolojik araştırmaları sürdürmek için mevcut kaynaklara eşdeğer olduğu tahmin edilmektedir.

Birleşik Devletler'de sadece iki ay kaldı (Schouten, 1993).

Muhtemelen, parapsikolojinin bu yönleri, fenomenleri üzerinde henüz istenen düzeyde kontrol elde edemeyen genç bir bilimin özelliği olarak yorumlanabilir. Ama yine, belki de psi fenomenleri doğası gereği zayıf, kaprisli veya bilinçli üretime veya kullanıma çok az açık (Beloff, 1985; Kennedy, 2003; von Lucadou, 1995). Kesinlikle son yıllarda psi teorilerinin daha uygulanabilir hale geldiğine dair işaretler var ve

deneysel bulguların daha tekrarlanabilir hale gelebileceğini Birçok parapsikolog, psi deneylerinin bulgularının meta-analizlerinin, eleştirilenlerin tekrarlanabilirlik konusundaki iddialarını susturacağını ummuştu (Krippner ve diğerleri, 1993); bu olmadığında, parapsikologlar görünüme göre geleneksel bilim adamlarını güvence altına almak için çabalarının çoğunu terk ettiler.

bu noktada (Hess, 1993). Evans'ın görüşüne göre (1996, s. 75), "parapsikologlar, bazı şüpheli muhaliflerini ikna etmeye çalışmanın boşuna olduğunu anlamalıdır." Benzer şekilde, Zingrone (2002), geçmiş parapsikologlar şüpheli retoriğe dikkat etmeye fazlasıyla hazırды. Bu tepkilerin üzücü bir sonucu, her bir grubun birbirine düşman olduğu, ancak diğerinin kendilerine yönelik eleştirilerini görmezden geldiği ve bu nedenle de baskıyı azaltan rakip kampların daha tecrit edici hale gelmesidir.

yapıcı bilimsel tartışmanın özü olan verimli etkileşimli diyalog için beklentiler. Alcock'un (2003, s. 30) gözlemlediği gibi, tartışma parapsikolojik araştırmanın statüsünün "*bir diyalog yardımcı sours*, sağırın diyalogu." Utts da aynı noktaya değinerek, "Kanıt sunmak için tasarlanmış deneyleri sürdürmenin pek bir yararı yoktur, çünkü kabul etmeyen birine sunulabilecek çok az şey vardır. mevcut veri toplama" (1995, s. 290).

Yukarıdaki parapsikoloji eleştirilerinin, bilimsel araştırmanın diğer kabul edilen alanlarına da aynı şekilde uygulanabileceğini belirtmek küstahlık olmaz. İçinde

Örneğin psikoloji, birçok deneysel sonuç küçük ama istatistiksel olarak anlamlı etkiler içerir ve çoğu zaman bu etkilerin tekrarlanabilirliği ya zayıftır ya da test edilmemiştir. Bu, etki büyüklüğü ve tekrarlanabilirlik anlamına gelmez.

önemsizdir, ancak yalnızca eleştirmenlerin parapsikoloji tartışmasında bunlara vurgu yapmaları temelde retorik amaçlar içindir (McClenon, 1984, s. 89-91). Pek çok psikoloğun parapsikolojik araştırmalara yönelik düşmanlığının bir ölçüde bir kaygıların kendi disiplinlerine yansması.

Parapsikolojiyi eleştirenlerin motivasyonları, hatırı sayılır bir spekülasyonun konusu olmuştur (örneğin, LeShan, 1966; McConnell, 1977; Wren-Lewis, 1974). Eleştirmenler kuşkusuz parapsikolojiye karşı davalarının rasyonalitesine inanırlar, ancak bu kendi içinde yetersiz görünmektedir.

saldırılarının şiddeti ve şiddeti. Bazı parapsikologlar, psi fenomeninin çıkarımlarının, materyalist bilimde büyük bir devrimin habercisi olacak kadar geniş kapsamlı olduğunu düşünseler de (Tart, 2003), eleştirmenlerin bilimin dokusunu ciddi bir tehdit altında gördüklerine dair çok az belirti var ve bu nedenle bu önemli bir neden gibi görünmüyor.

Tart (1982), eleştirmenlerin davranışlarının çok güçlü bilinçdışı bir duygu, bir "psi korkusu" tarafından körüklendiğini öne sürer. Birçok insan, eğer psi ise gerçekten var olsaydı, sosyal etkileşim bozulurdu, kişisel mahremiyetleri istila edilirdi ve bağımsızlıkları haksız manipülasyona açık olurdu.

diğerleri. Psi'nin olası varlığı üzerinde düşünürken bir şüpheci, "Ama ne kaos yaşırdık. Elbette mahremiyet olmayacaktı, çünkü duyular ötesi algı ile insan zihinlerinin içini bile görebilirdi... Çoğu insan geleceği öngörebilseydi, nasıl olurdu?

hayat, kişisel geleceklerini optimize etmek için mevcut koşulları değiştirmeye çalışan milyonlarca insanla mı olacak? (Alcock, 1981, s. 191). Bu tür insanlar için psi'nin var olması çok korkunç, bu yüzden varlığı kabul edilmemelidir. Tart'ın eleştirmenlerin psi korkusu tarafından motive edildiği hipotezini desteklemek için Irwin (1985c) önemli bir ilişki bildirir.

psi korkusunun bir ölçüsü ile katılımcının parapsikolojik araştırmacının uygunluğuna karşı tutumu arasında. Önemli bir kapsam var

karşı tutumların psikodinamiğine ilişkin daha fazla araştırma için
parapsikolojik araştırma

Eleştiri elbette akademik bilime içkindir (Merton, 1973) ve bu gerçek parapsikologların kendileri tarafından takdir edilmektedir (Radin, 1997a). Diyalog olmadan kamplar giderek kutuplaşabilir ve potansiyel

yapıcı karşılıklı eleştirinin faydaları kaybolur (Watt, baskıda). eleştiri teorilerin ve ampirik tekniklerin iyileştirilmesinde önemli bir rol oynar ve böylece daha fazla, daha keskin araştırmaları teşvik etmeye hizmet eder.

Gerçekten de, parapsikolojik araştırmaların bazı şüpheci analizleri,

çok yapıcı (örneğin, Hyman, 1985; Hyman & Honorton, 1986). Ayrıca, deneyci etkileri gibi parapsikolojideki bazı konular, savunucular ve karşı savunucular arasındaki işbirliğine dayalı bir yaklaşımdan özellikle yararlanabilir (örn., Schlitz, Wiseman, Watt & Radin, 2006). Öte yandan, bilim kurumunun parapsikolojiye tepkileri, eleştirileri korumak için zemin olarak kullanmakta bundan daha ileri gitme eğilimindedir.

parapsikolojinin marjinal statüsü ve onu bilimsel bir disiplinin ayrıcalıklarından mahrum bırakması. Yani, şüpheci bilim adamlarının bazı faaliyetleri

arasında kültürel bir sınır oluşturmak ve sürdürmek için tasarlanmıştır.

parapsikoloji ve bilimin geri kalanı (Hess, 1993).

Bunun bir örneği, parapsikologların ortodoks dergilere erişiminin engellenmesidir. gibi yayınlar *Bilim ve Doğa* olmuştur

parapsikolojik kavramları destekleyen makaleler yayınlamak

konusunda son derece isteksiz olduğu gösterilmiştir (Collins & Pinch,

1979, pp. 257–258; McClenon, 1984, pp. 114–118; Rockwell, 1979). Bunun

büyüleyici bir belgesi Honorton ve diğerleri tarafından sağlanmıştır. (1975).

Honorton'a gönderildi *Bilim ESP*'de deneyci etkileri üzerine bir çalışmanın raporu. Daha önceki yorumlar ışığında revize edildikten sonra, makale, üçü yayınlanmasını tercih eden dört hakem tarafından incelendi. Muhalif hakem açıkça parapsikolojik araştırmalara aşina değildi,

örneğin, önemli ölçüde olan bir ortalama ESP puanının gözlemini karşılayamamak *aşağıda* şans. editörleri *Bilim* karar verilmiş

gazeteyi yayınlamamak.

Dergide yayımlanmak üzere kabul edilen makaleler *Bilim* veya içinde *Doğa* sıklıkla eşlik eden bir başyazıda veya alan dışındaki bilim adamları tarafından yapılan bir yorumda yapılan olumsuz yorumlarla seyretilir (Collins & Pinch,

1979, s. 258–259); genellikle bu tür yorumlar olağan editoryal

süreçlere tabi tutulmuş gibi görünmüyor. Psikoloji dergileri de çıkıyor

başarısız psi deneylerini parapsikoloji dergilerinden daha yüksek oranda yayınlamak (Billig, 1972), psikolojiye giriş metinlerinde eğilim ya parapsikolojik araştırmaları tamamen görmezden gelmektir.

(Child, 1985; Irwin, 1991b; Lamal, 1989) veya yalnızca zayıf ve

modası geçmiş alışmalar (McClenon, Roig, Smith & Ferrier, 2003; Rogo, 1980; Roig, Icochea & Cuzzucoli, 1991).

Ancak son zamanlarda, psi için kanıt bildiren parapsikolojik makaleler (Bem & Honorton, 1994; Storm & Ertel, 2001) prestijli dergilerde yayınlanmak üzere kabul edildi. *Psikolojik Blter* ve diğerk birkaç makale de yayınlandı. *İngiliz Psikoloji Dergisi* (rneğinin, Roe, 1999; Schmidt, Schneider, Utts ve Walach, 2004). Bazı parapsikologlar bu kabulü, ana akım dergilerin editörleri arasında parapsikolojik araştırma raporlarına karşı tarafsızlığının ortaya çıktığının bir nerisi olarak yorumladılar.

psikolojik dergiler. Geçmiş deneyimlere dayanarak, diğerk parapsikologlar bu iyimser görüşü paylaşmazlar ve yukarıdaki dergilerde yayınlanmak üzere kabul edilen parapsikolojik fenomenler hakkındaki makalelerin çoğunun paranormal inancın psikolojisi veya null psi ile ilgili olma eğiliminde oldukları söylenmelidir. Sonuçlar. olmasına rağmen cesaret kırıcıdır.

Yüksek profilli psikoloji dergilerinde parapsikolojik makalelerin ortaya çıkması, yakın tarihli bir anket, giriş psikolojisinin yüzde 40'ının ders kitapları parapsikolojiden bahsetmedi (McClenon ve diğerkleri, 2003).

Parapsikologların ortodoks dergilerine erişimi elbette önemli bir konudur. Parapsikoloji dergileri tipik olarak çok küçük bir tiraja sahiptir.

ve nadiren ana akım bilim adamları tarafından okunur. Parapsikolojik araştırmaların ortodoks dergilerde yayınlanması bu nedenle bu tür araştırmaları daha geniş bilimsel topluluğının dikkatine sunmaya hizmet edecektir ve

bu da disiplinin diğerk bilim adamları tarafından kabul edilmesi üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir (Alvarado, 2003). Ayrıca, yayında

temel ortodoks dergileri pekala prestijli olabilir ve bu nedenle niversite sistemi içinde bir parapsikologun terfisi için sonuçlar doğurabilir. Parapsikologların araştırmaları için daha düşük statülü satış noktalarına ortak olarak güvenmeleri (Martin, 1998), bu nedenle, onların araştırmaları için dezavantajlı olabilir.

kariyer olasılıkları.

Parapsikolojik araştırmalar için fonlara da kısıtlamalar getirilmiştir. Araştırma tekliflerini değerkendiren ve onlara kamu fonu tahsis eden komiteler tipik olarak parapsikolojiye karşı anlayışsız oldukları bulunmuştur. Ulusal Araştırma Konseyi'nin parapsikolojik araştırmaları küçümseyen değerkendirmesine önde gelen şüphecilerin dahil olması (Druckman & Swets, 1988), gelecekteki araştırma fonları için ciddi sonuçlar doğurmuş olabilir.

bu alan (Palmer, Honorton & Utts, 1989). Bir niversitenin kendi araştırma faaliyetinin çoğunu finanse ettiğeri yerde bile, parapsikolojik araştırma

makul düzeyde bir mali destek sağlanamayabilir. Bazı fonlar özel kaynaklardan temin edilebilir, ancak sıklıkla sınırlamalar uygulanır.

himayesinde yürütülebilecek soruşturma türleri

bu kaynaklar; örneğin, hibe koşulları, araştırmacıyı hayatta kalma hipotezinin bazı yönlerine bakmaya zorlayabilir. Ek olarak,

bu fon sağlayan kuruluşların yöneticilerinin, parapsikolojik araştırma desteğini dışlamak için fonun başlangıçta belirlenen amacını

değiştirdiği birkaç durum vardır (Hansen, 2001, s. 197-198). Bu nedenle, sinir bozucu derecede kısa bir ömre sahip olduğu kanıtlanan özel olarak

finanse edilen laboratuvarlarda bir dizi parapsikolojik araştırma programı yürütülmüştür. Bu, birçok araştırmacının nispeten kısa bir katılımdan sonra alandan çekilme eğiliminde bir faktör olabilir.

Üniversite ortamında, parapsikolojik araştırma yapmak isteyenlerin önüne birçok başka engel konulmuştur. Buna göre

Hansen (2001, s. 185), "Sosyologların, psikologların ve folkloristlerin çalışmalarına izin verilir. *inançlar* paranormal olaylar hakkında, ancak onların gerçekliğini doğrulamaya çalışmak için bir tabu var." Akademide bu tür çıkarlar, kişinin yükselme şansına önemli ölçüde zarar verebilir ve olmaya da devam etmektedir.

akademisyenlerin parapsikolojik araştırmalara katıldıkları için görevden alınma (Cornwell, 1997) veya dışlanma (Hastings, 2002) vakaları. Bem (1996, aktaran Trocco, 2002, s. 35) şu uyarıda bulunmuştur: "Yalnızca iki tür

bu [yani parapsikolojik araştırma] üzerinde çalışması gereken kişiler: lisans öğrencileri ve kadrolu profesörler. Diğer herkes risk altında." Ayrıca, akademik parapsikologlar için çok az açık var. Şu anda parapsikolojik araştırma veya öğretimde aktif olan Avustralyalı akademisyenlerden, *Yok* aslen bu alanda atandı. Parapsikolojinin üniversitelerde ve kolejlerde öğretilmesine, nominal değerlere rağmen, muhalefet de olabilir.

bu kurumlarda akademik özgürlük ilkesinin onaylanması (Hansen, 1992; Hess, 1993). McCormick (1987), CSI'ye bağlı şüpheli bir grubun baskısı sonrasında Hawaii Üniversitesi'ndeki parapsikoloji derslerinin iptal edildiği bir vakayı bildirmektedir. Benzer olaylar diğer kampüslerde de meydana gelmiştir (Lederer & Singer, 1983). Yeterli olmaması

Alanın üniversite kampüslerinde resmi olarak kabul edilmesi, parapsikolojideki ilerlemeyi ciddi şekilde engeller ve disipline yeni insanların alınmasını engeller. Öte yandan, giderek artan sayıda üniversite (örneğin, Birleşik Krallık'ta Edinburgh Üniversiteleri, Liverpool Hope ve Northampton) parapsikolojiye açık ve destekleyici olmuştur. Sadece Edinburgh'da 100'ün üzerinde

lisans öğrenci projeleri ve parapsikolojik konularda 20 doktora tezi merhum Profesör Robert Morris ve merhum Dr.

John Beloff ayrıca bir dizi parapsikoloji öğrencisini denetledi, bu gelenek şu anda ikinci yazar tarafından sürdürülüyor. Bunların çoğu öğrenciler diğer üniversitelerde akademik kariyerlere devam ettiler ve parapsikolojik araştırmaları sürdürmeye devam ettiler. Üniversiteler bunu yaparken Birinci elden parapsikoloji deneyimine sahip olmayanlar, kampüste potansiyel olarak tartışmalı bir konunun olması konusunda gergin olabilir, buna maruz kalanlar, akademik mükemmelliğin ve parapsikolojinin incelenmesinin olduğunu bulmuşlardır.

paranormal birbirini dışlayan arayışlar değildir. Tam tersi: parapsikologların karşılaştığı metodolojik zorluklar ve alanın maruz kaldığı inceleme, çok yüksek metodolojik konuları teşvik etme eğilimindedir.

standartlar. Ayrıca, konu hem lisans hem de lisansüstü öğrenciler için heyecan verici ve çekicidir ve mükemmel bir konu olarak kabul edilmektedir.

Bilimsel metodoloji hakkında bilgi edinme aracı.

Bilim camiasının bazı etkili üyelerinin tepkileri göz önüne alındığında, herhangi birinin neden parapsikolojinin bilim için meşru bir alan olarak kabul edilmesine yönelik çabalarında ısrar ettiği sorulabilir.

soruşturma. Bunu yapmanın bazı nedenleri idealisttir: parapsikologlar çalışmalarını gerçekten bilimsel olarak görebilir ve bu şekilde kabul edilmesini isteyebilirler. Diğer nedenler nihayetinde daha bencilcedir: parapsikolojinin etkin bir şekilde tanınması, daha fazla araştırma fonu, daha büyük fırsatlar ve istihdam güvenliği ve yan bir ilgi olarak takip etmek yerine parapsikolojide uzmanlaşma şansı getirmelidir. Ek olarak, parapsikolojinin bir bilim olarak tanıtılmasının politik işlevleri vardır: bir yanıt oluşturur.

akademik olarak izole pozisyonlarda çalışan parapsikologlarda bir tür profesyonel destek duygusu ve birlik (Hess, 1993).

Parapsikologların çoğu maalesef kendilerini

alanlarını temsil etmeye devam ederek stratejik bir dezavantaj

Paranormal süreçlerin işleyişini ima ediyor gibi görünen parapsikolojik deneyimlerin veya deneyimlerin incelenmesinden ziyade paranormalin araştırılması (Blackmore, 1988). terimlerle tanım

Paranormal fenomenlerin analizi, parapsikologlar ve onların eleştirmenleri arasındaki herhangi bir yakınlaşmayı engeller, çünkü şu anda disiplinin araştırarak herhangi bir fenomeni olup olmadığı sorusunu açık bırakır: paranormal fenomenlerin var olduğu en iyi ihtimalle belirsizdir. Ayrıca, çok kullanımı

"Paranormal" terimi, geleneksel bilim adamlarına parapsikologların psi'yi doğal bir fenomen olarak düşünmediklerini önermek gibi istenmeyen bir etkiye sahiptir (Honorton, 1993), parapsikoloji özünde bilim alemlerinin ötesindedir. Parapsikoloğun bilimsel prosedürlere bağlılığı kendi içinde yetersizdir; Bir araştırma alanının bilim olarak kabul edilebilmesi için ayrıca bu prosedürlerle araştırma için tanımlanabilir doğal fenomenler olmalıdır. Fenomenolojik bağlam bu zorluğu önler. olabilir İnsanların parapsikolojik deneyimlere sahip olduğu tartışmasıdır ve bu deneyimlerin bilimsel olarak araştırılması tanım gereği bilim.

Bu, parapsikolojinin tamamen insan bilinci dünyasına daldırılması gerektiğini iddia etmek değildir. fenomenolojik bir tanım altında disiplin, psi deneylerinin performansı hala uygundur, çünkü bazı öznel parapsikolojik olaylar, fiziksel dünyada kök salmış bir temele, nesnel bir temele sahip olduklarını pekâlâ kanıtlayabilirler.

Parapsikologlar bu parapsikolojik deneyimleri takdir edene kadar paranormal olup olmadıkları incelenenir, parapsikolojik araştırma ortodoks bilim alanındaki marjinal statüsünü koruyacak ve Moore'un (1977) öne sürdüğü gibi, parapsikoloji kültürel varlığının riskini üstlenecektir.

önemi, neredeyse unutulma noktasına kadar giderek soluyor, tıpkı 19. yüzyıl spiritüalizminin başına geldi.

Belki de parapsikolojik araştırmanın nihai hayatta kalması, bir disiplin olarak parapsikolojinin ölümüne bağlı olacaktır. Stevenson (1988), parapsikologların araştırma faaliyetlerini ayrı bir çalışma alanı olarak sunma konusundaki kararlılıklarını sorgulamıştır. Bir kardeşliğin temeli

Bilimsel parapsikologlar arasında, bilimin ana akımı tarafından önemli bir tecrit ve dışlama maliyetiyle başarılmış görünüyor. Tamamen pragmatik terimlerle, parapsikoloji krizde çünkü yeni araştırmacılar ve araştırma fonları parapsikolojiyi bir disiplin olarak sürdürmek için gerekli dereceye çekilmiyor. Stevenson'ın önerdiği gelecekte, parapsikolojik konular en iyi şekilde psikoloji ve fizik gibi ortodoks bilimlerin çerçevesini çizer.

Bu seçeneğin mesleki eğitim için önemli etkileri vardır. geleceğin araştırmacıları. Örneğin, parapsikolojik konulara ilgi duyan öğrencilere bu konularda lisansüstü eğitim almaları tavsiye edilir. alanında uzman bir doktora programından ziyade ortodoks bir alan

parapsikoloji. Mesleki olarak bir ana akım olarak kurulmuş olmak Araştırmacı bilim adamı, birey daha sonra araştırma uzmanlığını mantıklı bir şekilde parapsikolojik konulara uygulayabilir. Bu şekilde araştırmacı, ana akım dergilerde yayınlamak ve parapsikolojinin yapabileceği yöntemleri ana akım topluluğun dikkatine sunmak için yeterli uzmanlığa sahiptir.

diğer disiplinlerdeki sorunlu alanlara katkıda bulunur. parapsikologlar psi'nin potansiyel etkilerine rağmen, diğer araştırmacıların uzman parapsikoloji dergilerinde yayınlanan nispeten küçük ölçekli psi etkileri raporlarıyla ilgilenmesi gerektiğini varsayamaz. bakmak yerine içe doğru ve kale zihniyetini benimseyerek, dışa bakmaları ve diğer alanlarla ilgili parapsikolojik araştırmaları nasıl yapacaklarını düşünmeleri gerekir (Watt, baskıda). Bunu yapmak için başka bir strateji, parapsikolojinin halihazırda sahip olduğu ana akım topluluk yöntemlerinin dikkatine sunmaktır.

ana akım bilimde fikirlerin geliştirilmesine katkıda bulunmuştur (örn. Alvarado, 2002; Hacking, 1988; Kelly ve Alvarado 2005). Bazı açılardan geleceğe yönelik bu senaryo, parapsikolojiye yönelik şüpheli saldırılara karşı yumuşak başlı bir teslimiyet gibi görünüyor. Kesinlikle zor kazanılmış, akademik olarak sağlam bir mezunun terk edilmesini gerektirecektir.

parapsikoloji programları. Ancak çağdaş parapsikolojinin yaşayabilirliği ciddi tehdit altındadır ve altta yatan sorunların gerçekçi bir şekilde ele alınmalıdır.

Gelecekteki parapsikolojik araştırmalar tipik olarak ortodoks bilimsel disiplinler içinde yapılsa bile, parapsikolojik konuların bilimsel incelemeye ilgili kabul edilmesine karşı hala muhalefet olabilir.

Yine de bazı gözlemciler bilim felsefesindeki iki çağdaş hareketin bu konuda bir miktar iyimserliğe neden olduğunu düşünüyorlar.

İlk hareket olarak bilinir *postmodernizm* (Griffin, 1988, 1997; Krippner, 1995, 2001). Bilimsel, determinist, indirgemeci ve mekanik bakış açılarına karşı büyüyen bir düş kırıklığı var.

çağdaş bilim ve kültürümüzün dogmatik egemenliği. Bilim, dünya görüşümüzü gerçek bilgilere indirgemiş görünüyor.

kültürel kurumlarımızı idealler veya değerler duygusundan yoksun bırakmak.

Bilim, geleneksel kültürel mitolojilerin yerini büyük ölçüde almış olsa da, mitsel işlevi yerine getirmemiştir.

yaşam için bir rehber olarak ilkeler (Krippner, 1988). Modern bilimin indirgemeciliği de nedensel açıklamaları en alt seviyelerde arar, yani incelenen nesnenin parçaları; gibi daha yüksek nedensel varlıklar

bilinç ve birey bir bütün olarak bilim dışı olarak reddedilir.

Postmodernistler, bilim insanlarını, insanların ve dünyalarının incelenmesinde gevşek bir şekilde "ruhsal" bir boyut olarak adlandırılabilir şeyin takdirini yeniden kazanmaya çağırırlar. Bu postmodern bilim, insan niteliklerini ve kişinin bireyselliğini kabul edecek ve ayrıca insanları indirgemeci bir çerçeveden ziyade bütünsel olarak anlamaya çalışacaktır. Krippner'a (1988) göre, parapsikolojik araştırma, bilime postmodern bakış.

Öte yandan birçok postmodern yazar, bilimsel olmayan yaklaşımları, bilimsel bir yaklaşım kadar meşru ve potansiyel olarak aydınlatıcı olan "alternatif" dünya görüşleri olarak tasvir eder. Bu yorumun altında, postmodernizmi benimseyerek ve bilimcilik parapsikologlarını reddederek araştırma paradigmalarını geçersiz olarak değil, yalnızca "farklı" bir bakış açısının işlevselleştirilmesi olarak yorumlayabilir ve böylece şüpheli yorumcuların saldırılarını önleyebilir. Kuşkusuz, birçok parapsikolog araştırma yapmak istiyorlarsa kurumsallaşmış bilim bağlamında çalışmalıdır. destek ve geçim kaynağı olduğundan, yaklaşımlarını bilime meşru bir alternatif olarak gösterme olasılığı sınırlı çekiciliğe sahip olabilir. Ama ölçüde postmodernist bakış açılarının ortodoks bilimin bilgi yaratmanın tek geçerli yöntemi olduğuna dair kültürel varsayımı baltalamayı başardığına dair

profesyonel çalışmalarının değeri.

Bilim felsefesindeki ilgili bir hareketin kökleri feminizme dayanır. Bleier (1984), Harding (1986, 1987) ve Keller (1983) gibi feminist bilim adamları, modern bilimi, erkek merkezli veya "eril" değerlerin uzlaşmaz bir ifadesi olarak görürler. Örneğin, bilim adamları esasen

güç peşinde; doğaya hükmetmeye, boyun eğdirmeye ve kontrol etmeye çalışırlar. Bilim adamları ayrıca, öznel, kişisel ve duygusal ("duygu") unsurları dışlayarak nesnel, kişisel olmayan ve tarafsız ("mantıksal") bir yaklaşımı vurgulayan yöntemler kullanırlar. Sosyal bilimler araştırmacılarında bile meşgul olmaktan ziyade deneysel konular üzerinde kontrol sağlamaya çalışmak ortak bir eğzersize katılanlar. Bilim adamları, bağımsız bir metodoloji benimserken aynı zamanda düşmanca olma, akranlarıyla oldukça rekabetçi olma ve astlarını sömürme eğilimindedir (Utts, 1994; Zingron, 1994).

Parapsikolojik araştırmalarda bu ikilik, JB Rhine'in ESP üzerinde deneysel kontrol için amansız dürtüsü arasındaki karşıtlık tarafından somutlaştırılır.

ve Louisa E. Rhine'ın spontane duyu dışı deneyimlerin kişisel boyutlarına duyarlılığı. Basmakalıp "kadınsı" değerler belki de parapsikolojide diğer disiplinlerin çoğundan daha belirgindir; [kadınların parapsikolojiye katkılarını takdir etmek için bkz. Alvarado (1989b), Coly ve White (1994), Hess (1989b) ve Zingrone (1988)]. Kesinlikle bazı parapsikologların sübjektif ve insan davranışının "sezgisel" yönleri (Powers, 1991) son derece önemlidir.

(neredeyse yalnızca erkek) şüpheler için can sıkıcı bir durum.

Her halükarda, feministlerin savunduğu gibi, genel bilimde "kadınsı" değerlerin daha kapsamlı bir şekilde yerleştirilmesi, daha çeşitli parapsikolojik çalışmaların bilimsel olarak kabul edildiği bir bağlam sağlayabilir.

meşru. Bilimin feminizasyonu kısmen çoğulcu bir yaklaşımın uygulanmasını (White, 1992), yani birçok farklı araştırma paradigmasının değerinin kabul edilmesini ve laboratuvar deneyinin bilimsel yöntemin özü olduğu görüşünün reddedilmesini gerektirecektir. . White (1991, 1994) parapsikologları çalışmaya katılmaya çağırdı.

çağdaş bilimi bu amaca dönüştürme sürecinde. Böylece parapsikoloji, önemli bir uygulamanın ilk noktası olabilir. bilim felsefesinde devrim.

Son tahlilde parapsikoloji hakkında ne söylenebilir? Tarihsel olarak, araştırma gündeminin erken dönem tarafından takip edildiği iddia edilmiştir.

psişik araştırmacılar, ana akım psikoloji ve psikiyatride ayrışma ve bilinçle ilgili fikirlerin geliştirilmesine katkıda bulunmuştur (Alvarado, 2002; Kelly ve Alvarado, 2005). Ayrıca, sosyolojik olarak

baskılar davranış bilimlerini giderek daha indirgemeci bir yaklaşıma doğru yönlendirebilir, parapsikologların insan niyetliliği ile fiziksel dünya arasındaki etkileşimi incelemesi dengeyi düzeltmeye yardımcı olabilir.

Emily Kelly'nin dediği gibi, "Psişik araştırma, temel sorular hakkındaki kayıtsız varsayımları sürekli olarak sarsmaktan başka bir şey yapmıyorsa, akıl, bilinç, irade ile ilgili tek başına bilime önemli bir katkıdır" (Kelly, 2001, s. 86). Ayrıntılı araştırma bulgularına dönersek, kendiliğinden vakalar söz konusu olduğunda, çok sayıda kendini aldatma, yanılsama ve hatta sahtekarlık örneklerinin olması muhtemel görünüyor. Bazı

ampirik literatür de benzer şekilde kalitesiz deneysel prosedürlere ve verilerin hileli manipülasyonuna atfedilebilir. Bu gibi ol parapsikolojik deneyimlerin sağlam fenomenolojik kanıtları ve anormal olayların deneysel kanıtları da olabilir ve buna

Davranış bilimciler, etik olarak bu fenomenleri göz ardı etmek yerine bu fenomenlerin araştırılmasını teşvik etmekle yükümlüdürler.

Eğer tüm fenomenler konvansiyonel çerçeve içinde açıklanabiliyorsa, ana akım psikolojinin ilkeleri, özellikle danışmanlık uygulamasıyla ilgili olarak, kesinlikle bilmeye değer bir şeydir; ve eğer sadece biri

Çağdaş psikolojik ilkelerin gözden geçirilmesini veya genişletilmesini talep eden fenomenler bulunmalı, davranış bilimi ne kadar zenginleşmiştir? muhtemel.

ANAHTAR TERİMLER VE KAVRAMLAR

bilimsel yöntem
laboratuvar analogları
teknolojik donanım
profesyonellik
bilimsel topluluklar
Parapsikoloji Derneği
Amerikan Bilimin İlerlemesi Derneği (AAAS)
uzmanlık dergileri
Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi Amerikan
Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi
Parapsikoloji Dergisi Avrupa
Parapsikoloji Dergisi
Bilimsel Keşif Dergisi
teta
Ölüme Yakın Çalışmalar Dergisi
Olağanüstü İnsan Deneyimi
üniversite temsili
dolandırıcılık ifşası
Levy meselesi
Soal tarafından dolandırıcılık
dolandırıcılık olayı
Proje Alfa
etki boyutu
tekrarlanabilirlik
eleştirmenlerin nedenleri

dergilere erişim
araştırma fonu
parapsikoloji öğretime
postmodernizm
bilimde feminizm

ÇALIşMA SORULARI

1. Bilim neden genellikle bir laboratuvarı yürütölmelidir? Tartışmak
Bu konu, çağdaş parapsikolojinin konumuyla bağlantılı olarak.
2. Parapsikoloji pratiği hangi yönlerden gelişmiştir?
bilimsel olmak?
3. Parapsikolojinin üniversitede temsiline izin verilmeli mi?
kampüsler? Neden ya da neden olmasın?
4. Bilimsel kuruluş, parapsikolojinin bir bilim olarak kabul
edilmesini hangi yollarla engellemeye çalıştı?
5. Levy olayı, deneyci dolandırıcılığının
parapsikoloji. Dolayısıyla bu alana bilimsel bir statü verilemez.”
Tartışmak.
6. (a) parapsikolojinin önemini ve (b) etiği düşünün,
Randi'nin Alfa Projesi.
7. Bilim adamlarının insanları bilinçlendiren bir ilaç icat ettiğini hayal edin.
30 fit (9 metre) yarıçapındaki her insanın düşünceleri. Bu durum
hakkında ne gibi hisleriniz var? biraz takdir edebilir misin
insanlar bu konuda çok endişeli olur mu?
8. Parapsikolojinin bilimsel bir disiplin olarak varlığını sürdürebilmesi
için gelecekteki gelişimi için başlıca seçenekler nelerdir?

REFERANSLAR

- [Başrahip, CG] (1938). Bir bilim adamı kendi ESP yeteneğini test eder. *Dergisi Parapsikoloji*, **2**, 65-70.
- Abbot, Kuzey Carolina (2000). İnsan hastalığı için bir tedavi olarak iyileşme: Sistematik bir derleme. *Alternatif ve Tamamlayıcı Tıp Dergisi*, **6**, 159-169.
- Abbott, DP (1909). *Medya ile perde arkası* (3. baskı). Chicago: Açık Mahkeme.
- Abramovitch, H. (1988). Ölüme yakın bir deneyimin İsrailli bir açıklaması: Kültürel uyumsuzluk üzerine bir vaka çalışması. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **6**, 175-184.
- Ader, R., Felten, DL ve Cohen, N. (Ed.). (1991). *psikonöroimmünoloji* (2. baskı). San Diego, CA: Akademik Basın.
- Akers, C. (1984). Parapsikolojinin metodolojik eleştirileri. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler*, Cilt. 4 (s. 112-164). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.
- Akers, C. (1985). Meta-analiz, ESP tartışmasını çözebilir mi? P. Kurtz'da (Ed.), *Bir Şüphelinin Parapsikoloji El Kitabı* (s. 611-627). Buffalo, NY: Prometheus.
- Alberti, G. (1974). Psikopatoloji ve parapsikoloji: Bazı olası temaslar. A. Angoff & B. Shapin'de (Ed.), *Parapsikoloji ve Bilimler* (s. 225-233). New York: Parapsikoloji Vakfı.
- Alcock, JE (1975). *Olağanüstü inancın bazı bağıntıları*. Kanada Psikolojisinin 36. Yıllık Toplantısında sunulan bildiri Dernek, Quebec.
- Alcock, JE (1978). Psikoloji ve ölüme yakın deneyimler. *Şüpheli sorgulayan*, **3**(2), 25-41.
- Alcock, JE (1981). *Parapsikoloji: Bilim mi, büyü mü? A psikolojik bakış açısı*. Oxford: Bergama.
- Alcock, JE (1990). *Bilim ve doğaüstü: Eleştirel bir değerlendirme parapsikoloji*. Buffalo, NY: Prometheus Kitapları. Alcock, JE (1994). Sonsöz: Psişik dedektiflerin iddialarının bir analizi. J. Nickell'de (Ed.), *Medyum dedektifler: ESP ve sansasyonel vakalar* (s. 172-

- 190). Buffalo, NY: Prometheus Kitapları.
- Alcock, JE (1996). Kanalizasyon. G. Stein'da (Ed.), *ansiklopedisi paranormal* (s. 153-160). Amherst, NY: Prometheus Kitapları.
- Alcock, JE (1998). Bilim, sözde bilim ve anomali. *Davranışsal ve Beyin Bilimleri*, **21**, 303-304.
- Alcock, J. (2003). Boş hipoteze bir şans verin: Psi'nin varlığından şüphe duymanız için nedenler. *Bilinç Çalışmaları Dergisi*, **10**, 29-50.
- Alcock, JE ve Otis, LP (1980). Eleştirel düşünme ve inanç paranormal. *Psikolojik Raporlar*, **46**, 479-482.
- Alvarado, CS (1982). Son OBE tespit çalışmaları: Bir inceleme. *teta*, **10**(2), 35-37.
- Alvarado, CS (1984). İspanya'da psişik araştırma. *Dergisi Parapsikoloji*, **48**, 219-226.
- Alvarado, CS (1989a). ESP yer değiştirme etkileri: 1940 öncesi kavramların ve nitel gözlemlerin bir incelemesi. *Amerikan Dergisi Psişik Araştırmalar Derneği*, **83**, 227-239.
- Alvarado, CS (1989b). Parapsikolojide kadınların tarihi: Geçmiş çalışmaların bir eleştirisi ve daha fazla araştırma için öneriler. *Dergisi Parapsikoloji*, **53**, 233-249.
- Alvarado, CS (1989c). Parapsikolojide dil engeli. *Parapsikoloji Dergisi*, **53**, 125-139.
- Alvarado, CS (1992). Beden dışı deneyimlere psikolojik yaklaşım: Erken ve modern gelişmelerin gözden geçirilmesi. *Dergisi Psikoloji*, **126**, 237-250.
- Alvarado, CS (1996). Spontan vakaların parapsikolojideki yeri. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **90**, 1-34.
- Alvarado, CS (1997). Beden dışı deneyimlerin özelliklerinin haritalanması. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **91**, 15-32.
- Alvarado, CS (1998). ESP ve değişmiş bilinç durumları: Kavramsal ve araştırma eğilimlerine genel bir bakış. *Parapsikoloji Dergisi*, **62**, 27-63.
- Alvarado, CS (2000). Beden dışı deneyimler. E. Cardena, SJ Lynn ve S. Krippner (Ed.), *Anormal deneyim çeşitleri: İnceleme*

bilimsel kanıt(s. 183–218). Washington, DC: Amerikan Psikoloji Derneği.

Alvarado, CS (2001). Algılanan ölüme yakınlıkla ilgili olarak beden dışı deneyimlerin özellikleri.*Sinir ve Akıl Hastalıkları Dergisi*, **189**, 331-332.

Alvarado, CS (2002). On dokuzuncu yüzyılın sonlarında Britanya'da Disosiyasyon: Psikik Araştırmalar Derneği, 1882-1900.

Travma ve Dissosiyasyon Dergisi,**3**, 9–33. Alvarado, CS

(2003). Parapsikolog olma üzerine düşünceler.

Parapsikoloji Dergisi,**67**, 211–248.

Avarado, CS (2005). Frederic WH Myers'ın yüzüncü yılında

İnsan Kişiliği ve Bedensel Ölümden Kurtulması.Dergisi

Parapsikoloji,**68**, 3-43.

Alvarado, CS ve Martínez-Taboas, A. (1983). süper psi hipotez: Bir inceleme.*teta*,**11**, 57-62.

Alvarado, CS ve Zingrone, NL (1995). Hayaletler olan ve olmayan hayaletlerin özellikleri: Yayınlanmış vakaların analizi.*dergisi*

Psişik Araştırmalar Derneği,**60**, 385-397. Alvarado, CS

ve Zingrone, NL (1997a, Ağustos).*Beden dışı deneyimler ve ayrışma*. Parapsikoloji Derneğinin 40. Yıllık Toplantısında sunulan bildiri, Brighton, İngiltere.

Alvarado, CS ve Zingrone, NL (1997b). Vücut dışı deneyimler ve vücuda "şoklar" hissi.*Psişik Derneği Dergisi*

Araştırma,**61**, 304–313.

Alvarado, CS ve Zingrone, NL (1999). Bir İspanyol Yeni Çağ dergisinin okuyucuları arasında beden dışı deneyimler.*Derneği Dergisi*

Psişik Araştırma,**63**, 65-85.

Alvarado, CS ve Zingrone, NL (2003a). Beden dışı deneyimlerin yan etkileriyle ilgili faktörleri araştırmak.*dergisi*

Psişik Araştırmalar Derneği,**67**, 161-183.

Alvarado, CS ve Zingrone, NL (2003b, Ağustos).*İspanyol katılımcılarla yapılan bir ankette psişik deneyimler, rüya hatırlama ve berrak rüyalar arasındaki ilişkiler*.46. Yıllık Konvansiyonunda sunulan bildiri

Parapsikoloji Derneği, Vancouver, Kanada. Amorim, M.

(1990). Guarulhos poltergeist: Andrade'in (1984)

monografisinin yeniden değerlendirilmesi.*Psişik Derneği Dergisi*

Araştırma,**56**, 193-207.

- Amorim, M. (1994, Ağustos). *Kuantum mekaniği kavramları psi fenomenini anlamaya yardımcı olur mu?* 37. Yıllık Kongrede sunulan bildiri Parapsikoloji Derneği, Amsterdam, Hollanda. Amorim, M. (2003). "Atavarım ne görüyor?": Sahne tanıma için "beden dışı" ve "bedenlenmiş" perspektiflerin koordinasyonu. Görüntüleme. *Görsel Biliş*, **10**, 157-19. Anderson, RI (1987). Fox kardeşlerden önce Spiritüalizm. *Parapsikoloji İncelemesi*, **18**(1), 9-13.
- Anderson, R. ve Anderson, W. (1982). Gerçek ve psikopatik halüsinasyonlar: Türlerin karşılaştırılması. *Parapsikoloji İncelemesi*, **13**(3), 17-23.
- Angoff, A., & Shapin, B. (Ed.) (1973). *Bugün parapsikoloji: A coğrafi görünüm*. New York: Parapsikoloji Vakfı. Angoff, A., & Shapin, B. (Ed.) (1974). *Parapsikoloji ve bilimler*. New York: Parapsikoloji Vakfı. Arango, MA ve Persinger, MA (1988). Jeofizik değişkenler ve davranış: LII. Sidgwick koleksiyonundan azalan jeomanyetik aktivite ve spontan telepatik deneyimler. *Algısal ve Motor Beceriler*, **67**, 907-910.
- Arzy, S., Idel, M., Landis, T., & Blanke, O. (2005). Dağlarda neden vahiy geldi? Mistik deneyimler ve bilişsel bağlantı sinirbilim. *Tıbbi Hipotezler*, **65**, 841-845.
- Astin, JA, Harkness, E. ve Ernst, E. (2000). "Uzaktan iyileşmenin" etkinliği: Randomize çalışmaların sistematik bir incelemesi. *Dahili Yıllıklar İlaç*, **132**, 903-910.
- Athappilly, GE, Greyson, B. ve Stevenson, I. (2006). Hakim toplumsal modeller ölüme yakın deneyimlerin raporlarını etkiliyor mu? 1975 öncesi ve sonrası rapor edilen hesapların karşılaştırılması. *Sinir ve Zihin Dergisi Hastalık*, **194**, 218-222.
- Atwater, PMH (1988). *Hayata dönüş: Ölüm sonrası etkileri yakın ölüm Deneyimi*. New York: Dodd, Mead & Co. Atwater, PMH (1992). cehennem var mı Ölümüne yakın deneyim hakkında şaşırtıcı gözlemler. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **10**, 149-160.
- Auerbach, L. (1986). *ESP, hayaletler ve hayaletler: Bir parapsikologun el kitabı*. New York: Warner Kitapları. Ayeroff, F. ve Abelson, RP (1976). ESP ve ESB: Zihinsel telepatide kişisel başarıya olan inanç. *Kişilik ve Sosyal Psikoloji Dergisi*,

34, 240-247.

Bainbridge, ABD (1978). Safların savaş arabaları. *şüpheli araştırmacı*, **3**(2), 33-48.

Baker, RA (1982). Telkinlerin geçmiş yaşam regresyonu üzerindeki etkisi.

Amerikan Klinik Hipnoz Dergisi, **25**, 71-76. Ballard, JA

(1991). Rychlake teorisi ve parapsikoloji. *günlük*

Amerikan Psikik Araştırmalar Derneği'nden, **85**, 167-181.

Barker, DR ve Pasricha, SK (1979). Fatehabad'daki reenkarnasyon vakaları: Kuzey Hindistan'da sistematik bir araştırma. *Asya Dergisi ve*

Afrika Çalışmaları, **14**, 231-240.

Barker, JC (1967). Aberfan felaketinin önsezileri. *Dergisi*

Psikik Araştırmalar Derneği, **44**, 169-181. Basford, TK

(1990). *Ölüme yakın deneyimler: Açıklamalı*

kaynakça. New York: Garland.

Bauer, M. (1985). Ölüme yakın deneyimler ve tutum değişikliği.

anabiyoz, **5**, 39-47.

Bayless, R. (1973). *Görünüşler ve ölümün hayatta kalması*. yeni Hyde Parkı,

NY: Üniversite Kitapları.

Bayless, R. (1976). *ötelere gelen sesler*. Secaucus, NJ: Üniversite

Kitabın.

Bechara, A., Damasio, H. ve Damasio, AR (2000). Duygu, karar verme ve orbitofrontal korteks. *Beyin zarı*, **10**, 295-307. Becker, RO

(1992). Elektromanyetizma ve psi fenomeni. *Dergisi*

Amerikan Psikik Araştırmalar Derneği, **86**, 1-17. Bell, M.

(1956). Parapsikolojide bir öncü. *Hibbert Günlüğü*, **54**,

281-285.

Beloff, J. (1972). Parapsikolojide teorinin yeri. R. Van Over'da (Ed.), *Psikoloji ve duyu dışı algı* (s. 379-395). New York:

Yeni Amerikan Kütüphanesi.

Beloff, J. (1977a). Geriye nedensellik. *Parapsikoloji İncelemesi*, **8**(1),

1-5.

Beloff, J. (1977b). Psi fenomeni: Nedensele karşı nedensel yorum.

Psikik Araştırmalar Derneği Dergisi, **49**, 573-582. Beloff, J.

(1980). Yedi kanıt deneyi. *Zetetik Bilgin*, **6**, 91-

94.

Beloff, J. (1985). Kararsız fenomenlerle başa çıkmak için araştırma stratejileri. B. Shapin & L. Coly'de (Ed.), *tekrarlanabilirlik sorunu*

parapsikoloji(s. 1-21). New York: Parapsikoloji Vakfı.

Beloff, J. (1986). Retrodiksiyon.*Parapsikoloji İncelemesi*,**17**(1), 1–5.

Beloff, J. (1993).*Parapsikoloji: Kısa bir tarihçe*. Londra: Athlone

Basmak.

Beloff, J. (1994, Ağustos).*Şüpheli pozisyon: Tutarlı mı?*

Parapsikolojinin 37. Yıllık Kongresinde sunulan bildiri

Dernek, Amsterdam, Hollanda.

Belz-Merk, M. (2000, Ağustos).*Olağanüstü deneyimler talep eden kişiler için danışmanlık ve terapi*.Parapsikoloji Derneği 43. Yıllık Toplantısında sunulan bildiri, Freiburg, Almanya.

Ben, DJ (1996). Ganzfeld fenomeni. G. Stein'da (Ed.),
paranormal ansiklopedi(s. 291–296). Amherst, NY: Prometheus

Kitabın.

Bem, DJ ve Honorton, C. (1994). psi var mı? Anormal bir bilgi aktarımı süreci için tekrarlanabilir kanıt.*Psikolojik Bülten*,
115, 4-18.

Bem, DJ, Palmer, J. ve Broughton, RS (2001). Ganzfeld veri tabanının güncellenmesi: Kendi başarısının kurbanı mı oldunuz?*Parapsikoloji Dergisi*,
65, 207-218.

Benassi, VA, Singer, B. ve Reynolds, CB (1980). Gizli inanç: Görmek inanmaktır.*Bilimsel Din Araştırmaları Dergisi*,**19**, 337–349.

Benassi, VA, Sweeney, PD ve Drevno, GE (1979). Madde üzerinde zihin: Psikokineзде algılanan başarı.*Kişilik Dergisi ve Sosyal Psikoloji*,**37**, 1377-1386.

Bender, H. (1971). Poltergeist araştırmalarında yeni gelişmeler. WG'de Roll, RL Morris ve JD Morris (Ed.),*Parapsikoloji Derneği Bildirileri No. 6, 1969*(s. 81–102). Durham, Kuzey Carolina: Parapsikoloji Derneği.

Bender, H. (1974). Modern poltergeist araştırma. J. Beloff'ta (Ed.),*Yeni parapsikolojide yönler*(s. 122-143). Londra: Elek.

Bender, H. (1977). Freiburg Enstitüsü tarafından spontane ve deneysel PK'nin ileri araştırmaları. JD Morris, WG Roll ve R.

L. Morris (Ed.),*Parapsikolojide Araştırma 1976*(s. 202–203).

Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.

Bender, H. (1982). Poltergeistler. I. Grattan-Guinness'te (Ed.),*Psişik araştırma: Tarihçesi, ilkeleri ve uygulamaları için bir rehber*(s. 123–133).

- Wellingborough, İngiltere: Aquarian Press.
- Benor, DJ (1986). Psişik şifa araştırmaları. B. Shapin & L. Coly'de (Ed.), *Psi araştırmasında güncel eğilimler* (s. 96-119). New York: Parapsikoloji Vakfı.
- Benor, DJ (1990). Ruhsal şifa araştırması araştırması. *Tamamlayıcı Tıbbi Araştırma*, **4**(3), 9-33. Berger, AS (1984). Sahte anahtarlarla deneyler. *dergisi Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*, **78**, 41-54. Berger, AS (1996). Hayatta kalmak için Tholess testi: Başarısızlıklar ve iddialar. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **90**, 44-53.
- Berger, RE ve Persinger, MA (1991). Jeofizik değişkenler ve davranış: LXVII. Altmış yılı aşkın süredir deneysel psi (ESP) çalışmaları için daha sessiz yıllık jeomanyetik aktivite ve daha büyük etki boyutu. *Algısal ve Motor Yetenekler*, **73**, 1219-1223.
- Bergstrom, CB (1999). Çocukluk çağı cinsel istismarına bir uyum olarak astral seyahate olan inancın gelişimi: Temelli bir teori. (Doktora tezi, Pepperdine Üniversitesi). *Tez Özetleri Uluslararası*, **59**(11-B), 6059.
- Berman, AL (1974). Ahirete inanç, din, dindarlık ve hayat-tehdit edici deneyimler. *Omega*, **5**, 127-135.
- Bernstein, M. (1956). *Bridey Murphy'nin aranması*. Bahçe Şehri, NY: Çift gün.
- Besterman, T. (1932). Parafiziksel fenomenlerle ilgili olarak tanıklık psikolojisi: Bir deneyin raporu. *Bildiriler Psişik Araştırmalar Derneği*, **40**, 363-387.
- Beutler, JJ, Attevelt, JTM, Geijskes, GG, Schouten, SA, Faber, JA ve Dorhout Mees, EJ (1987). Paranormal iyileşmenin hipertansiyon üzerine etkisi. *Hipertansiyon Dergisi*, **5**(suppl. 5), S551-S552.
- Bevan, JM (1947). Aydınlık ve karanlıkta ESP testleri. *Dergisi Parapsikoloji*, **11**, 76-89.
- Beyer, J. (1999). İskandinav ve Almanya'daki hayalet hikayelerinin dönüşümü üzerine, c.1350-1700. *Folklor*, **110**, 39-47.
- Bierman, DJ ve Houtkooper, JM (1975). Programlanabilir yüksek hızlı rastgele sayı üretici ile keşif amaçlı PK testleri. *Avrupa Dergisi Parapsikoloji*, **1**, 3-14.
- Bierman, DJ ve Radin, DI (1997). Randomize gelecek koşullarda anormal beklenti yanıtı. *Algısal ve Motor Beceriler*, **84**, 689-

- Billig, M. (1972). Psikoloji ve parapsikoloji dergilerinde pozitif ve negatif deneysel psi sonuçları. *Derneği Dergisi Psikik Araştırma*, **46**, 136-142.
- Blacher, RS (1989). "Yakın için bir nörobiyolojik model-ölüm deneyimleri." *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **7**, 241-242.
- Blackmore, SJ (1982). *Bedenin Ötesinde: Dışa dönük bir soruşturma vücut deneyimleri*. Londra: Heinemann. Blackmore, SJ (1984a). OBE'lere ve diğer deneyimlere ilişkin bir posta anketi. *Psikik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **52**, 225-244.
- Blackmore, SJ (1984b). Beden dışı olmanın psikolojik teorisi tecrübe etmek. *Parapsikoloji Dergisi*, **48**, 201-218.
- Blackmore, S. (1986a). *Bir parapsikologun maceraları*. buffalo, NY: Prometheus Kitapları.
- Blackmore, S. (1986b). Kendiliğinden ve kasıtlı OBE'ler: Bir anket araştırması. *Psikik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **53**, 218-224.
- Blackmore, S. (1988). Yeni bir psikik araştırmaya ihtiyacımız var mı? *Dergisi Psikik Araştırmalar Derneği*, **55**, 49-59. Blackmore, S. (1989). Gerçekten ne düşünüyoruz?: Parapsikologlar ve şüpheciler üzerine bir araştırma. *Psikik Derneği Dergisi Araştırma*, **55**, 251-262.
- Blackmore, S. (1991). Ölüme yakın deneyimler: Vücudun içinde mi dışında mı? *şüpheli araştırmacı*, **16**(1), 34-45.
- Blackmore, S. (1993a). *Yaşamak için ölmek: Ölüme yakın deneyimler*. buffalo, NY: Prometheus Kitapları.
- Blackmore, SJ (1993b). Hindistan'da ölüme yakın deneyimler: Sahip oldukları tüneller de. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **11**, 205-217.
- Blackmore, S. ve Troscianko, T. (1985). Paranormal inanç: Olasılık yargıları, yanıltıcı kontrol ve "şans temel çizgisi kayması". *İngiliz Psikoloji Dergisi*, **76**, 459-468.
- Blackmore, SJ ve Woofitt, RC (1990). Küçük çocuklarda vücut dışı deneyimler. *Psikik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **56**, 155-158.
- Blanke, O., Landis, T., Spinelli, L., & Seeck, M. (2004). Vücut dışı deneyim ve nörolojik kökenli otoskopi. *Beyin*, **127**, 243-258.

Blanke, O. ve Mohr, C. (2005). Vücut dışı deneyim, ısıoskopi ve nörolojik kökenli otoskopik halüsinasyon: bedensel farkındalık ve öz bilincin nörobilişsel mekanizmaları için çıkarımlar.

Beyin Araştırmaları İncelemeleri,**50**, 184-19.

Blanke, O., Mohr, C., Michel, CM, Pascual-Leone, A., Brugger, P., Seeck, M., Landis, T., & Thut, G. (2005). Beden dışı deneyimi birbirine bağlamak ve temporoparietalde zihinsel kendi beden imgesine kendini işleme

Kavşak noktası.*Nörobilim Dergisi*,**25**, 550-557. Blanke, O., Ortigue, S., Landis, T., & Seeck, M. (2002). uyarıcı hayali kendi beden algıları.*Doğa*,**419**, 269-270. Bleier, R. (1984).*Bilim ve cinsiyet: Biyolojinin bir eleştirisi ve*

kadınlarla ilgili teoriler. New York: Bergama Basını.

Blum, SH (1976). Hakim batıl inançlara olan inancın bazı yönleri.

Psikolojik Raporlar,**38**, 579-582.

Bonenfant, RJ (2001). Bir çocuğun şeytanla karşılaşması: Hem keyifli hem de korkutucu unsurlarla alışılmadık bir ölüme yakın deneyim.*günlük*

Ölüme Yakın Çalışmalar,**20**, 87-100.

Bonenfant, RJ (2004). Klinik ölümden kurtulan 56 kişide ölüme yakın deneyim ve ölüme yakın olmayan deneyim sonuçlarının karşılaştırmalı bir çalışması.

Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi,**22**, 155-178. Bösch, H. (2004, Ağustos).*Bilim tarihindeki ilk kapsamlı meta-analiz olan 1940 yılına ait duyu dışı algı üzerine bir meta-analizin yeniden analizi*. 47. Yıllık Konvansiyonunda sunulan bildiri

Parapsikoloji Derneği, Viyana, Avusturya. Bösch, H., Steinkamp, F. ve Boller, E. (2006a). Psikokineziyi incelemek: İnsan niyetinin rastgele sayı ile etkileşimi jeneratörler—Bir meta-analiz.*Psikolojik Bülten*,**132**, 497-523.

Bösch, H., Steinkamp, F. ve Boller, E. (2006b). İzleyicinin gözünden: Wilson ve Shadish'e (2006) ve Radin, Nelson, Dobyns'e yanıt verin, ve Houtkooper (2006).*Psikolojik Bülten*,**132**, 533-537. Oğlan, D.

(2002). Les Français et les para-sciences: Vingt ans de mesures [Fransızca ve para-bilimler: Yirmi yıllık önlemler].*Revü*

Française de Sociologie,**43**, 35-45.

Brady, C., & Morris, R. (1997, Ağustos).*Uzaktan zihinsel etkileşim yoluyla kolaylaştırılan dikkat odaklanması: Parametrelerin tekrarı ve keşfi*. 40. Yıllık Konvansiyonunda sunulan bildiri.

Parapsikoloji Derneği, Brighton, Birleşik Krallık.

- Braud, WG (1978). Mikrodinamik psikokinezi ile ilgili son araştırmalar, geri bildirim, çaba ve farkındalık. *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*, **2**, 137-162.
- Braud, WG (1980). Uyum davranışında kararsızlık ve atalet. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **74**, 297-318.
- Braud, W. (1985). Psi'nin iki yüzü: Psi açığa çıktı ve psi gizlendi. B. Shapin & L. Coly'de (Ed.), *Parapsikolojide tekrarlanabilirlik sorunu* (s. 150–175). New York: Parapsikoloji Vakfı.
- Braud, W. (1986). Psi ve PNI: Parapsikoloji ve psikonroloji arasındaki arayüzü keşfetmek. *Parapsikoloji İncelemesi*, **17**(4), 1–5.
- Braud, W. (1987). Yer değiştirme ile uğraşmak. *Amerikan Dergisi Psişik Araştırmalar Derneği*, **81**, 209-231.
- Braud, W., Davis, G. ve Wood, R. (1979). Matthew Manning ile deneyler. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **50**, 199–223.
- Braud, WG ve Schlitz, M. (1991). ile bilinç etkileşimleri uzak biyolojik sistemler *İnce Enerjiler*, **2**, 1-46.
- Braud, W., Shafer, D., McNeill, K., & Guerra, V. (1995). Dikkat odaklanması, uzaktan zihinsel etkileşim yoluyla kolaylaştırılmıştır. *dergisi Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*, **89**, 103–115.
- Braude, SE (1979). Parapsikolojide gözlemsel teoriler: Bir eleştiri. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **73**, 349–366.
- Braude, SE (1986). *Etki sınırları: Psikokinezi ve Bilim Felsefesi*. New York: Routledge ve Kegan Paul.
- Braude, SE (1989). Süper-ESP hipotezinin değerlendirilmesi. GK Zollschan, JF Schumaker & GF Walsh (Ed.), *Paranormali keşfetmek: İnanç ve deneyim üzerine bakış açıları* (s. 25–38). Bridport, İngiltere: Prizma Basın.
- Braude, SE (1992). Hayatta kalma veya süper psi? *Bilimsel Dergisi keşif*, **6**, 127–144.
- Braude, SE (2001). Beden dışı deneyimler ve ölümün hayatta kalması. *Uluslararası Parapsikoloji Dergisi*, **12**(1), 83-129.
- Braude, SE (2003). *lmsz kalıntılar: Ölümden sonraki yaşamın kanıtı lm*. Lanham, MD: Rowman ve Littlefield.
- Bridgman, PW (1956). Olasılık, mantık ve ESP. *Bilim*, **123**(3184), 15-17.

- Brier, RM ve Tyminski, WV (1970). Psi uygulaması: Kısım I. A ön deneme. *Parapsikoloji Dergisi*, **34**, 1-25.
- Brink, F. (1960). Parapsikoloji ve cezai soruşturma. *Uluslararası Kriminal Polis İncelemesi*, **134**, 3-9.
- Britton, WB ve Bootzin, RR (2004). Ölüme yakın deneyimler ve Temporal lob. *Psikoloji Bilimi*, **15**, 254-258. Geniş, CD (1962). *Psişik araştırma üzerine dersler*. Londra: Routledge ve Kegan Paul.
- Broad, W. ve Wade, N. (1982). *Gerçeğe ihanet edenler*. New York: Simon & Schuster.
- Broughton, RS (1991). *Parapsikoloji: Tartışmalı bilim*. New York: Ballantine Kitapları.
- Broughton, RS (1994). ESP testlerinde tekrardan kaçınma: Koyun ve keçiler gerçekten farklı mı? EW Cook & DL Delanoy'da (Ed.), *Araştırma parapsikoloji 1991* (s. 147-150). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.
- Broughton, RS (2006, Ağustos). *Bellek, duygu ve alıcı psi süreci*. 49. Yıllık Konvansiyonunda sunulan bildiri Parapsikoloji Derneği, Stockholm, İsveç.
- Broughton, RS ve Perlstrom, JR (1985). PK araştırmasında rekabetçi bir bilgisayar oyunu: Bazı ön bulgular. RA White & J. Solfvin'de (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1984* (s. 74-77). metüçen, NJ: Korkuluk Basın.
- Brugger, P. (1994). "Varlık" tercihli olarak sol tarafta mı hissediliyor? vücutundan mı? *Algısal ve Motor Beceriler*, **79**, 1200-1202.
- Brugger, P. (1997). Rastgele dizilerin oluşturulmasını etkileyen değişkenler: Bir güncelleme. *Algısal ve Motor Beceriler*, **84**, 627-661.
- Brugger, P. (2002). Yansıtıcı aynalar: Otoskopik bakış açısı alma fenomenler. *Bilişsel Nöropsikiyatri*, **7**, 179-194.
- Brugger, P., Landis, T., & Regard, M. (1990). Tekrardan kaçınmada bir "koyun-keçi etkisi": Sübjektif bir etki olarak duyu dışı algı olasılık? *İngiliz Psikoloji Dergisi*, **81**, 455-468.
- Brugger, P., Regard, M., & Landis, T. (1991). Duyu dışı algı ve yanıltıcı kontrole olan inanç: Bir çoğaltma. *Psikoloji Dergisi*, **125**, 501-502.
- Brugger, P., Regard, M., & Landis, T. (1997). Kişinin kendi vücudunun hayali ikilemesi: Otoskopik fenomenoloji ve sınıflandırma fenomenler. *Bilişsel Nöropsikiyatri*, **2**, 19-38.

- Bugaj, R. (1996). İki su kirliliği vakası. *Derneği Dergisi Psikik Araştırma*, **61**, 235-242.
- Bunge, M. (1991). Bir şüphecinin inançları ve inançsızlıkları. *Yeni Fikirler Psikoloji*, **9**, 131-149.
- Burdick, DS ve Kelly, EF (1977). Parapsikolojik araştırmalarda istatistiksel yöntemler. BB Wolman'da (Ed.), *parapsikoloji el kitabı* (s. 81-130). New York: Van Nostrand Reinhold.
- Burnham, WH (1889). Bellek, tarihsel ve deneysel olarak düşünülmüştür. III. Paramnezi. *Amerikan Psikoloji Dergisi*, **2**, 431-464.
- Byrd, RJ (1988). Bir koroner bakım ünitesi popülasyonunda şefaathuasının olumlu terapötik etkileri. *Güney Tıp Dergisi*, **81**, 826-829.
- Cadoret, R., & Pratt, JG (1950). ESP'deki tutarlı eksik etki. *Parapsikoloji Dergisi*, **14**, 244-256.
- Callaghan, A. ve Irwin, HJ (2003). Psikolojik bir başa çıkma mekanizması olarak paranormal inanç. *Psikik Derneği Dergisi Araştırma*, **67**, 200-207.
- Calvesi, A. (1983). Parapsikolojik bir bakış açısıyla analitik ilişki ve terapötik faktörleri. *Psikanalitik İnceleme*, **70**, 387-402.
- Cameron, T. ve Roll, WG (1983). Bir hayalet soruşturması deneyimleri. *teta*, **11**, 74-78.
- Campbell, J. (1987). *Biliş ve hayali deneyim: Bir keşif çalışması*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, University of New İngiltere, Armidale, Avustralya
- Campbell, K. (1971). *Vücut ve akıl*. Londra: Macmillan.
- Cardena, E., Lynn, SJ ve Krippner, S. (Ed.) (2000). *Anormal deneyim çeşitleri: Bilimsel kanıtların incelenmesi*. Washington DC: Amerika Psikoloji Derneği.
- Carrington, WW (1940). Paranormal biliş üzerine deneyler çizimler. *Parapsikoloji Dergisi*, **4**, 1-129.
- Carrington, Dünya Savaşı (1945). *Telepati: Gerçeklerinin, teorisinin ve etkileri*. Londra: Methuen.
- Marangoz, JC (1971). Erotik ve nötr uyaranlardan oluşan diferansiyel etki ve gizli hedef farkları. *Amerikan Dergisi Psikik Araştırmalar Derneği*, **65**, 204-214.
- Marangoz, JC (1977). ESP deneylerinde özne içi ve özne-aracı etkileri. BB Wolman'da (Ed.), *parapsikoloji el kitabı* (s. 202-272). New York: Van Nostrand Reinhold.

Marangoz, JC (1988). Yarı terapötik grup süreci ve ESP.
Parapsikoloji Dergisi,**52**, 279-305.

Marangoz, JC (1991). Zorunlu seçim ESP performansının tahmini. Bölüm III: Ruh hali raporları ve tekrarlanan bir tahmin tekniği kullanarak kodlanmış bilgileri almaya yönelik üç girişim.*Parapsikoloji Dergisi*,**55**, 227-280.

Marangoz, JC (2001). ganzfeld protokollerinin psikolojik bir analizi.
Parapsikoloji Dergisi,**65**, 358-359.

Marangoz, JC (2004). İlk görüş: Birinci bölüm. Bir psi modeli ve akıl.*Parapsikoloji Dergisi*,**68**, 217-254.

Marangoz, JC (2005a). İlk görüş: İkinci bölüm. Bir modelin detaylandırılması psi ve zihin.*Parapsikoloji Dergisi*,**69**, 63-112. Carpenter, JC (2005b, Ağustos).*Katılımcıların ganzfeld'deki deneyimlerinin örtük ölçümleri: Bir dizideki önceki ilişkilerin doğrulanması yeni örnek*. 48. Yıllık Konvansiyonunda sunulan bildiri Parapsikoloji Derneği, Petaluma, CA.

Carpenter, JC (2006, Ağustos).*ESP ve bellek arasındaki ilişkiler* İlk bakış *psi'nin modeli*. Parapsikoloji Derneğinin 49. Yıllık Toplantısında sunulan bildiri, Stockholm, İsveç.

Carr, D. (1982). Stres kaynaklı limbik lob disfonksiyonunun patofizyolojisi: NDE'ler için bir hipotez.*anabiyoz*,**2**, 75-89.

Carrington, H. ve Fodor, N. (1951).*poltergeist aşığı çalışma yüzyıllar*. New York: Dutton.

Carvalho, AP de (1992). On üç Brezilyalı poltergeist vakası ve bunları açıklamak için bir model üzerine bir çalışma.*Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*,**58**, 302-313.

Carvalho, AP de (1996). Psikoterapide aktarım ve olası spontan psi fenomenleri.*Psişik Derneği Dergisi Araştırma*,**61**, 18-25.

Düşünce aktarımı olgusu, A. (1923).*Derneği Dergisi Psişik Araştırma*,**21**, 170-175.

James L. Chaffin'in vasiyeti davası. (1927).*Dernek Çalışmaları Psişik Araştırma için*,**36**, 517-524.

Casler, L. (1976). ESP motivasyonunun hipnotik maksimizasyonu.*günlük Parapsikolojinin*,**40**, 187-193.

Chadha, NK ve Stevenson, I. (1988). Reenkarnasyon tipi vakalarda şiddetli ölümün iki bağıntısı.*Psişik Derneği Dergisi*

Araştırma,**55**, 71-79.

Chari, CTK (1962). Paramnezi ve reenkarnasyon. *Bildiriler Psikik Araştırmalar Derneği*,**53**, 264-286.

Chari, CTK (1977). Bazı genelleştirilmiş teoriler ve psi modelleri: Eleştirel bir değerlendirme. BB Wolman'da (Ed.), *parapsikoloji el kitabı* (s. 803-822). New York: Van Nostrand Reinhold. Chari,

CTK (1978). Reenkarnasyon araştırması: Yöntem ve tercüme. M. Ebon'da (Ed.), *Parapsikolojinin Signet el kitabı* (s. 313-324). New York: Yeni Amerikan Kütüphanesi. Chauvin, R. (1985). *Parapsikoloji: Mantıksız olan yeniden birleştiğinde*

bilim. Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.

Chibnall, JT, Jeral, JM ve Cerullo, MA (2001). Uzaktan şefaath duası üzerine deneyler: Tanrı, bilim ve Massah dersi.

Dahiliye Arşivleri,**161**, 2529-2536. Çocuk, IL (1985).

Psikoloji ve anormal gözlemler: Rüyalarda ESP sorunu. *Amerikalı Psikolog*,**40**, 1219-1230.

Christopher, M. (1971). *Görücüler, medyumlar ve ESP*. Londra: Cassell.

Churchland, PM (1987). Parapsikoloji nasıl bir bilim dalı haline gelebilir? *bilim.Sorgu*,**30**, 227-239.

Clark, K. (1984). Ölüme yakın deneyimcilerle klinik müdahaleler. İçinde B. Greyson & CP Flynn (Ed.), *Ölüme yakın deneyim: Sorunlar, beklentiler, perspektifler* (s. 242-255). Springfield, IL: Thomas.

Clarke, D. (1991). Paranormal inanç: Yeni Zelanda araştırması. *Psikik Araştırmalar Derneği Dergisi*,**57**, 412-425.

Collins, HM ve Pinch, TJ (1979). Paranormalin inşası: Bilimsel olmayan hiçbir şey olmuyor. R. Wallis'te (Ed.), *On the bilimin sınırları: reddedilen bilginin sosyal inşası*.

Sosyolojik İnceleme Monografisi, No. 27, 237-270. Collins, HM ve Pinch, TJ (1982). *Anlam çerçeveleri: Olağanüstü bilimin toplumsal inşası*. Londra: Routledge & Kegan Paul.

Coly, L., & White, RA (Ed.) (1994). *Kadınlar ve parapsikoloji*. New York: Parapsikoloji Vakfı.

Cook, AM ve Irwin, HJ (1983). Görsel-uzaysal beceriler ve vücut deneyimi. *Parapsikoloji Dergisi*,**47**, 23-35. Cook, EW, Greyson,

B., & Stevenson, I. (1998). Herhangi bir ölüme yakın deneyim, insan kişiliğinin ölümden sonra hayatta kaldığına dair kanıt sağlıyor mu?

ölüm? İlgili özellikler ve açıklayıcı vaka raporları. *Bilimsel Dergisi keşif*, **12**, 377-406.

Cook, EW, Pasricha, S., Samararatne, G., Win Maung, U., & Stevenson, I. (1983). Reenkarnasyon tipi "çözülmemiş" vakaların bir incelemesi ve analizi: II. Çözölmüş ve çözölmemiş vakaların özelliklerinin karşılaştırılması.

Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi, **77**, 115-135.

Cooperstein, MA (1992). Şifa mitleri: Transpersonal şifa deneyimlerine ilişkin araştırmaların bir özeti. *Amerikan Dergisi Psişik Araştırmalar Derneği*, **86**, 99-133.

Coover, JE (1913). Kendisine bakılma hissi. *Amerikan Dergisi Psikoloji*, **24**, 570-575.

Coover, JE (1975). *Leland Stanford Junior Üniversitesi'nde psişik araştırmalarda deneyler*. New York: Arno Basın. (Orijinal iş 1917'de yayınlandı)

Cornell, AD (1999). Skor Raporu ile ilgili bazı yorumlar. *Psişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*, **58**, 397-403. Cornwell, T. (1997, 17 Ekim). Gerçek ortada ve Dr. Radin. *Times Yüksek Öğrenim Eki*, 23.

Costa de Beauregard, O. (1998). Paranormal dışlanmaz fizik. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **12**, 315-320. Council, JR, Greyson, B., & Huff, KD (1986, Ağustos). *Fantaziye yatkınlık, hipnotize edilebilirlik ve paranormal deneyimlerin raporları*. Kağıt Amerikan Psikoloji Derneği toplantısında sunulan, Washington DC

Sayımlar, DA (1983). Ölöme yakın ve beden dışı deneyimler Melanezya toplumu. *anabiyoz*, **3**, 115-135. Couttie, RD (1986). Yazışma. *Derneği Dergisi*

Psişik Araştırma, **53**, 336-337.

Cox, BİZ (1956). Önsezi: Bir analiz. II. Bilinçaltı önsezi. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **50**, 99-109.

Cox, BİZ (1971). Bir PK'de farklı zar yoğunluklarının karşılaştırılması görev. *Parapsikoloji Dergisi*, **35**, 108-119.

Crandall, JE (1985). Olumlu ve olumsuz koşulların psi eksik yer değıştirme etkisi üzerindeki etkileri. *Amerikan Derneği Dergisi Psişik Araştırma*, **79**, 27-38.

- Crandall, JE (1991). Psi-eksik yer değiştirme etkisi: Uygun ve daha az elverişli koşulların meta analizleri. *dergisi Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*, **85**, 237-250. Crandall, JE (1994). Hangisi önce gelir, eksik mi yoksa yer değiştirme mi? İçinde EW Cook & DL Delanoy (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1991*(s. 75-79). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.
- Crookall, R. (1966). *Bir sonraki dünya - ve bir sonraki. hayalet giysiler.* Londra: Teosofi Yayınevi.
- Crookall, R. (1970). *Beden dışı deneyimler: Dördüncü bir analiz.* Yeni York: Üniversite Kitapları.
- Crookall, R. (1972). *Astral projeksiyon vaka kitabı, 545-746.* Sekucus, NJ: Üniversite Kitapları.
- Curtis, JT ve Wilson, JP (1997). Heyecan arayışı ve ESP testi performansı: Bir n araştırma. *Derneği Dergisi Psişik Araştırma*, **62**, 1-21.
- Dağ, İ. (1999). Bir Türk kolej örneğinde paranormal inançlar, kontrol odağı ve psikopatoloji arasındaki ilişkiler. *kişilik ve Bireysel farklılıklar*, **26**, 723-737.
- Dale, Los Angeles (1946). Psikokinetik etki: İlk ASPR deneyi. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **40**, 123-151.
- Dalkvist, J. ve Westerlund, J. (2000, Ağustos). *Yerel yıldız zamanı, küresel jeomanyetik alan dalgalanmaları ve hafıza.* Parapsikoloji Derneği 43. Yıllık Toplantısında sunulan bildiri, Freiburg, Almanya.
- Dalkvist, J., Westerlund, J., & Bierman, DJ (2002, Ağustos). *nsezi simülasyonları tarafından ortaya konan bir hesaplamalı beklenti yanlılığı deneyler.* 45. Yıllık Konvansiyonunda sunulan bildiri. Parapsikoloji Derneği, Paris, Fransa.
- Dallas, HA (1924). Hala enkarne olandan gelen iletişimler vücuttan uzaklık. *Gizli İnceleme*, **40**, 26-32. Dalton, K. (1997a, Ağustos). *Bağlantıları keşfetmek: Ganzfeld'de yaratıcılık ve psi.* 40. Yıllık Konvansiyonunda sunulan bildiri. Parapsikoloji Derneği, Brighton, Birleşik Krallık. Dalton, K. (1997b). Ganzfeld'de başarının bir formülü var mı? Psi-ganzfeld performansının tahmin edicileri üzerine gözlemler. *Avrupa Dergisi Parapsikolojinin*, **13**, 71-82.

Dalton, KS, Morris, RL, Delanoy, DL, Radin, DI, Taylor, R., & Wiseman, R. (1996). Otomatik bir ganzfeld sisteminde güvenlik önlemleri.

Parapsikoloji Dergisi,**60**, 129-147.

Dalton, KS, Zingrone, NL ve Alvarado, CS (1999, Ağustos).

Ganzfeld'deki yaratıcı bir popölasyonla beden dışı deneyimleri, ayrışmayı, özümsemeyi ve bilinç değişikliklerini keşfetmek. 42.

Yıllık Parapsikoloji Kongresi'nde sunulan bildiri

Dernek, Palo Alto, CA.

Daniels, M. (2002). "Kardeş Doli" vakası: Kuzey Galler'deki poltergeist tipi tezahürlerin araştırılması.*Derneği Dergisi*

Psişik Araştırma,**66**, 193-221.

da Silva, FE, Pilato, S., & Hiraoka, R. (2003, Ağustos). *Ganzfeld vs. ganzfeld yok: ganzfeld koşullarının ESP üzerindeki etkilerine dair bir keşif çalışması*.

Parapsikolojinin 46. Yıllık Kongresinde sunulan bildiri

Dernek, Vancouver, Kanada.

Datson, SL ve Marwit, SJ (1997). Kişilik yapıları ve ölen sevdiklerinin algılanan varlığı. *Ölüm Çalışmaları*,**21**, 131-146.

Davey, SJ ve Hodgson, R. (1887). Pratik bir bakış açısından kötü gözlem ve hafıza kaybı olasılıkları. *Psişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*,**4**, 381-495.

Davies, MF (1985). Özbilinç ve paranormal inanç.

Algısal ve Motor Beceriler,**60**, 484-486.

Davis, GA, Peterson, JM ve Farley, FH (1974). Tutumlar, motivasyon, heyecan arayışı ve ESP'ye inancın gerçekliğin yordayıcıları olarak

yaratıcı davranış *Yaratıcı Davranış Dergisi*,**8**, 31-39. Gün, RH (1969). Duyu dışı algı ve ilgili fenomenler.

Avustralyalı Rasyonalist,**1**(3), 22-26.

Dean, ED ve Nash, CB (1967). Kontrollü koşullar altında tesadüfi pletismograf sonuçları. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*,

44, 1-14.

De Angelis, CE, Drazen, JM, Frizelle, FA, Gaug, C., Hoey, J., Horton, R., et al. (2004). Klinik araştırma kaydı:

Uluslararası Tıp Dergisi Editörleri Komitesi. *dergisi*

Amerikan Tabipler Birliği,**292**, 1363-1364.

De Angelis, CE, Drazen, JM, Frizelle, FA, Gaug, C., Hoey, J., Horton, R., et al. (2005). Bu klinik araştırma tamamen kayıtlı mı? Bir deyim

Uluslararası Tıp Dergisi Editörleri Komitesi'nden.*lanset*,**365**,
1827-1829.

Debes, J. ve Morris, R. (1982). Bir PK çalışmasında çabalayan ve çabalamayan
öğretim setlerinin karşılaştırılması.*Parapsikoloji Dergisi*,**46**, 297-312.

deGraaf, TK ve Houtkooper, J. (2004). Duygusal geçmişleri olan bireyler
tarafından duygusal olarak yüklü hedeflere yönelik öngörülü farkındalık
travma.*Parapsikoloji Dergisi*,**68**, 93-128.

Del Prete, G. ve Tressoldi, PE (baskıda). OBE indüksiyonu ile
hipnagogik durumda anormal biliş: Deneysel bir çalışma.*Dergisi*
Parapsikoloji.

Delanoy, DL (1987). Sahte bir PK metal bükme konusuyla
çalışın.*Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*,**54**, 247-256.

Delanoy, DL (1989a). Başarılı serbest yanıt hedeflerinin
özellikleri: Deneysel bulgular ve gözlemler. LA Henkel & RE
Berger'de (Ed.),*Parapsikolojide Araştırma 1988*(s. 92-95). metüçen,
NJ: Korkuluk Basın.

Delanoy, DL (1989b). Ganzfeld'de özne ve etmen
değerlendirmesinin incelenmesi.*Avrupa Parapsikoloji Dergisi*,**7**,
135-168. Delanoy, DL (2001). anormal psikofizyolojik tepkiler
uzaktan biliş: DMILS çalışmaları.*Avrupa Dergisi*
Parapsikoloji,**16**, 30-41.

Delanoy, DL, Morris, RL ve Watt, CA (baskıda). Serbest yanıt ESP
performansı ve zihinsel eğitim teknikleri üzerine bir çalışma.*dergisi*
Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği.

Dening, TR ve Berrios, GE (1994). Otoskopik fenomenler.*ingiliz*
Psikiyatri Dergisi,**165**, 808-817.

de Rochas, A. (1911).*birbirini izleyen les vies*. Paris: Kömür.
Devereux, G. (Ed.) (1953).*Psikanaliz ve okült*. New York:
Uluslararası Üniversiteler Basını.

Diaconis, P. (1978). ESP araştırmalarında istatistiksel problemler.*Bilim*,**201**,
131-136.

Diaconis, P. ve Mosteller, F. (1989). Tesadüfleri inceleme yöntemleri.
Amerikan İstatistik Derneği Dergisi,**84**, 853-861. Díaz-Vilela, L. ve
Alvarez-Gonzalez, CJ (2004). Bir İspanyol uyarlamasından çalışma
alanları arasında paranormal inançlardaki farklılıklar
Tobacyk'in RPBS'si.*Parapsikoloji Dergisi*,**68**, 405-421.

- Dickinson, GL (1911). Hipnoz altında gizli bir belleğin ortaya çıkması olgusu. *Psişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*, **25**, 455-467.
- Dickstein, ML ve Davis, JW (1979). İki mesafeden kör bir PK testi. *Parapsikoloji Dergisi*, **43**, 41-42. (Özet) Dierkens, JC (1978). PK durumlarına psikofizyolojik yaklaşım. İçinde B. Shapin & L. Coly (Ed.), *Psi ve farkındalık durumları* (s. 152-166). New York: Parapsikoloji Vakfı.
- Dingwall, EJ (1961). Spontane vakaların İngiliz araştırması. *Uluslararası Parapsikoloji Dergisi*, **3**(1), 89-97. Dingwall, EJ (Ed.) (1967-1968). *Anormal hipnotik fenomenler: A on dokuzuncu yüzyıl vakalarının incelenmesi* (4 cilt). Londra: Churchill.
- Dobinson, G. (1998). Geriye dönük tanıma davası. *Dernek Dergisi Psişik Araştırma için*, **62**, 337-346.
- Dobyns, YH (1996). Seçime karşı etki yeniden ziyaret edildi: Yeni yöntem ve sonuçlar. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **10**, 253-267. Dobyns, YH (2000). PEAR ile ilgili birkaç teorik modele genel bakış veri. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **14**, 163-194. Dobyns, YH, Dunne, BJ, Jahn, RG ve Nelson, RD (1992). Hansen, Utts ve Markwick'e Yanıt: İstatistiksel ve metodolojik PEAR uzaktan görüntüleme sorunları (*hastalık*) deneyler. *Dergisi Parapsikoloji*, **56**, 115-146.
- Dobyns, YH, Dunne, BJ, Jahn, RG ve Nelson, RD (2004). MegaREG Deneyi: Çoğaltma ve yorumlama. *Bilimsel Dergisi keşif*, **18**, 369-397.
- Dommeyer, FC (1975). Stanford Üniversitesi'nde psişik araştırma. *Parapsikoloji Dergisi*, **39**, 173-205.
- Don, NS, McDonough, BE ve Warren, CA (1995). Zorunlu seçim ESP verilerinin sinyal işleme analizi: Bir dalga olarak psi için kanıt korelasyon. *Parapsikoloji Dergisi*, **59**, 357-380. Donovan, JM (1998). Telepatiyi alışılmadık empati ve karizma deneyimleri olarak yeniden yorumlamak. *Algısal ve Motor Beceriler*, **87**, 131-146. Drewes, AA (2002). Dr. Louisa Rhine'in mektupları yeniden gözden geçirildi: Çocuklar. *Parapsikoloji Dergisi*, **66**, 343-370. Druckman, D., & Swets, JA (Ed.) (1988). *İnsan performansını artırma: Sorunlar, teoriler ve teknikler*. Washington, DC: Ulusal Akademi Basın.

- Ducasse, CJ (1960). "Bridey Murphy'yi Arama" davası bugün nasıl duruyor. *Amerikan Psişik Derneği Dergisi Araştırma*, **54**, 3-22.
- Dudley, RT (1999). Çözölemeyen bir problemin ardından batıl inancın performansa etkisi. *Kişilik ve Bireysel Farklılıklar*, **26**, 1057-1064.
- Dunne, BJ, Dobyns, YH, Jahn, RG ve Nelson, RD (1994). Seri rastgele olay üretici deneylerinde konum etkileri. *Dergisi Bilimsel Keşif*, **8**, 197-211.
- Dunne, BJ, Jahn, RG ve Nelson, RD (1983). *Önsezili uzaktan algılama, (Teknik Not PEAR 83003)*. Princeton, NJ: Mühendislik Anomaliler Araştırma Laboratuvarı, Princeton Üniversitesi.
- Dunne, JW (1927). *Zamanla bir deney*. Londra: Macmillan. Eastham, P. (1988). Bir poltergeist'i işaretlemek. *Derneği Dergisi Psişik Araştırma*, **55**, 80-83.
- Eastman, M. (1962). Beden dışı deneyimler. *Bildiriler Psişik Araştırmalar Derneği*, **53**, 287-309.
- Ebon, M. (1983). *Psişik savaş: Tehdit mi yanılısama mı?* New York: McGraw-Hill.
- Edge, H., & Farkash, M. (1982). Psi-dağıtılmış hipotez için daha fazla destek. WG Roll, RL Morris ve RA White'da (Ed.), *Araştırma parapsikoloji 1981* (s. 171-172). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.
- Edge, HL, Morris, RL, Palmer, J., & Rush, JH (1986). *Parapsikolojinin Temelleri: İnsanın sınırlarını keşfetmek kabiliyet*. Boston: Routledge ve Kegan Paul.
- Edge, HL, Suryani, LK, Tiliopoulos, N., & Morris, RL (2004). Bali'de iki bilişsel DMILS çalışması. *Parapsikoloji Dergisi*, **68**, 289-321.
- Edwards, P. (1996). *Reenkarnasyon: Kritik bir muayene*. Amherst, NY: Prometheus Kitapları.
- Ehrenwald, J. (1974). Beden dışı deneyimler ve ölüm. *Sinir ve Akıl Hastalıkları Dergisi*, **159**, 227-233.
- Ehrenwald, J. (1978). *ESP deneyimi: Bir psikiyatrik doğrulama*. New York: Temel.
- Eilbert, L. ve Schmeidler, GR (1950). ESP performansı ile ilgili belirli psikolojik faktörlerin incelenmesi. *Dergisi Parapsikoloji*, **14**, 53-74.

- Eisenbud, J. (1967). *Ted Serios'un dünyası*. New York: Yarın.
- Eisenbud, J. (1977). Paranormal fotoğrafçılık. BB Wolman'da (Ed.), *parapsikoloji el kitabı*(s. 414-432). New York: Van Nostrand
- yeniden tut; McFarland, Jefferson NC tarafından yeniden basılmıştır. Eisenbud, J. (1982). *Paranormal önbilgi: Sorunlar ve karmaşıklıklar*. New York: İnsan Bilimleri Basını.
- Eisenbud, J. (1987). Psikoterapide Psi. *ASPR Bülteni*, **13**, 29-30.
- Eisenbud, J. (1989). *Ted Serios dünyası: Olağanüstü bir zihnin "düşüncesel" çalışmaları*(2. baskı). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.
- Ejvegaard, R., & Johnson, M. (1981). Katil ESP: Bir hikaye vakası yapılışı. *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*, **4**, 81-98. Ellwood, GF (1971). *Geçmişe psişik ziyaretler: Bir keşif geçmişe dönük tanıma*. New York: Yeni Amerikan Kütüphanesi.
- Elsaesser, Valarino, E. (1997). *Hayatın diğer tarafında: Ölüme yakın deneyim olgusunu keşfetmek*. New York: Plenum Basın. Emmons, CF (1982). *Çin hayaletleri ve ESP: Paranormal bir çalışma inançlar ve deneyimler*. Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.
- Emmons, CF ve Sobal, J. (1981). Paranormal inançlar: marjinalite hipotezi. *Sosyolojik Odak*, **14**, 49-56. Epstein, S., Pacini, R., Denes-Raj, V., & Heier, H. (1996). Sezgisel-deneyimsel ve analitik-rasyonel düşünme tarzlarında bireysel farklılıklar. *Kişilik ve Sosyal Psikoloji Dergisi*, **71**, 390-405. Estabrooks, GH (1961). Deneyisel telepatiye bir katkı. *Parapsikoloji Dergisi*, **25**, 190-213. (1927'de yayınlanan orijinal eser)
- Etzold, E. (2006). Psi var mı ve bunu kanıtlayabilir miyiz? *Parapsikolojik araştırmalara inanmak ve inanmamak. Avrupa Dergisi Parapsikoloji*, **21**, 38-57.
- Evans, C. (1973). Parapsikoloji: Anketin ortaya çıkardığı şey. *Yeni Bilim Adamı*, **57**, 209.
- Evans, D. (1996). Parapsikoloji: Esaslar ve sınırlar. M. Stoeber & H. Meynell (Ed.), *Paranormal üzerine kritik yansımalar*(s. 47-86). Albany, NY: State University of New York Press.
- Evans, H. (2001). Daha geniş bir bağlamda hayalet deneyimi. J. Houran'da & R. Lange (Ed.), *Hauntings ve poltergeistler: Multidisipliner perspektifler*(s. 41-61). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland. Falk, R. (1989). Tesadüflerin yargısı: Benimkine karşı seninki. *Amerikan Psikoloji Dergisi*, **102**, 477-493.

- Faraday, M. (1853). Masa taşımanın deneysel incelenmesi. *bu Atina* 1340, 801-803.
- Feather, SR ve Rhine, LE (1969). PK deneyleri aynı ve farklı hedefler. *Parapsikoloji Dergisi*, **33**, 213-227. Fenwick, P. ve Fenwick, E. (1995). *Işıktaki gerçek: 300'den fazla ölüme yakın deneyimin araştırılması*. Londra: Başlık.
- Feyerabend, P. (1975). *karşı yöntem*. Londra: Verso.
- Finucane, RC (1984). *Ölülerin Görünüşü: Bir Kültür Tarihi hayaletler*. Buffalo, NY: Prometheus Kitapları.
- Fishbein, M. ve Raven, BH (1967). AB ölçekleri: İnanç ve tutumun işlevsel bir tanımı. M. Fishbein'de (Ed.), *Tutumdaki okumalar teori ve ölçüm* (s. 183-189). New York: Wiley.
- Fisk, GW ve Mitchell, AMJ (1953). Saat kartlarıyla ESP deneyleri: Diferansiyel puanlama ile yeni bir teknik. *Derneği Dergisi Psişik Araştırma*, **37**, 1-14.
- Flew, A. (1953). Tesadüf ve eşzamanlılık. *Dernek Dergisi Psişik Araştırma için*, **37**, 198-201.
- Flew, A. (1980). Parapsikoloji: Bilim mi, sözde bilim mi? *Pasifik Felsefi Aylık*, **61**, 100-114.
- Flournoy, T. (1900). *Hindistan'dan Mars gezegenine: Bir vakanın incelenmesi glossolalia ile somnambulizm*. New York: Harper. Flynn, CP (1986). *Öteden sonra: İnsan dönüşümü ve yakın ölüm Deneyimi*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Fodor, N. (1948). Poltergeist - psikanalize edilmiş. *Psikiyatrik üç ayda bir*, **22**, 195-203.
- Fontana, D. (1999). Ölçek: Ek yanıtlar. *Bildiriler Psişik Araştırmalar Derneği*, **58**, 440-447.
- Forman, J. (1978). *Zamanın maskesi: Zaman kaymalarındaki gizem faktörü, önsezi ve arka görüş*. Londra: MacDonald & Jane.
- Forwald, H. (1961). Hedef olarak kalıp yüzleri olan bir PK deneyi. *günlük Parapsikolojinin*, **25**, 1-12.
- Frazier, K. (Ed.) (1981). *Bilimin paranormal sınır bölgeleri*. buffalo, NY: Prometheus Kitapları.
- Frazier, K. (Ed.) (1986). *Bilim paranormal ile yüzleşir*. buffalo, NY: Prometheus Kitapları.
- Frazier, K. (Ed.) (1991). *Yüzüncü maymun ve diğer paradigmalar paranormal*. Buffalo, NY: Prometheus Kitapları.

- Frazier, K. (1996). Paranormal İddiaların Bilimsel Araştırma Komitesi (CSICOP). G. Stein'da (Ed.), *ansiklopedisi paranormal* (s. 168-181). Amherst, NY: Prometheus Kitapları.
- Freeman, JA (1970). Freeman resim-şekil testi ile gösterildiği gibi ESP yanıtındaki cinsiyet farklılıkları. *Parapsikoloji Dergisi*, **34**, 37-46.
- Fransızca, CC (2001). Gerçeği bilmek için ölmek: Ölmekte olan bir beynin vizyonları, yoksa sahte anılar mı? *Neşter*, **358**, 2010-2011.
- Fransızca, CC (2003). Fantastik anılar: Görgü tanıklarının ifadelerine yönelik araştırmanın uygunluğu ve anormallik raporları için sahte anılar deneyimleri. *Bilinç Çalışmaları Dergisi*, **10**, 153-174.
- French, CC ve Kerman, MK (1996, Aralık). *Çocukluk travması, fantezi eğilimi ve paranormale olan inanç*. Toplantıda sunulan bildiri İngiliz Psikoloji Derneği Yıllık Konferansı, Londra.
- Freud, S. (1933). *Psikanaliz üzerine yeni giriş dersleri*. Londra: Hogarth Basını.
- Friedman, R. (Ed.). (1982). *En ürkütücü cinayet: Cinayet ve paranormal*. Virginia Beach, VA: Giymek.
- Fukurai, T. (1931). *Basiret ve düşünce*. Londra: Binici.
- Fuller, U. (1975). *Bir psikoloğun itirafları*. Teaneck, NJ: Fulves.
- Furn, BG (1987). Uyum ve ölüme yakın deneyim: Kavramsal ve terapötik bir model. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **6**, 4-19.
- Gabbard, GO ve Twemlow, GB (1984). *Aklın gözleriyle*. New York: Praeger.
- Gabbard, GO ve Twemlow, GB (1991). "Ölüme yakın deneyimler" yalnızca ölümün yakınında mı gerçekleşir?—Yeniden ziyaret edildi. *Yakın Ölüm Dergisi Çalışmalar*, **10**, 41-47.
- Gabbard, GO, Twemlow, GB ve Jones, FC (1981). "Ölüme yakın deneyimler" sadece ölüme yakın mı oluyor? *Sinir ve Zihin Dergisi Hastalık*, **169**, 374-377.
- Gackenbach, JI (1979). Lucid rüyanın kişilik ve bilişsel stil analizi. (Doktora tezi, Virginia Commonwealth Üniversitesi, 1978). *Tez Özetleri Uluslararası*, **39-B**, 3487.
- Gallup, GH ve Newport, F. (1991). Paranormal olaylara inanç yetişkin Amerikalılar arasında. *şüpheli araştırmacı*, **15**, 137-146.
- Gallup, G., Proctor, W. ile (1982). *Ölümsüzlük maceraları: Bir bakış ölüm eşiğinin ötesinde*. New York: McGraw-Hill.

- Gardner, M. (1981). *Bilim—İyi, kötü ve sahte*. Buffalo, NY: Prometheus Kitapları.
- Gardner, M. (1991). Bir PPO nasıl üretilir. *Derneği Dergisi Psikik Araştırma*, **58**, 43-44.
- Gardner, M. (1992). *vahşi tarafta*. Buffalo, NY: Prometheus Kitapları.
- Gauld, A. (1961). "Süper ESP" hipotezi. *Bildiriler Psikik Araştırmalar Derneği*, **53**, 226-246. Gauld, A. (1977). Dekarne hayatta kalma. BB Wolman'da (Ed.), *parapsikoloji el kitabı* (s. 577-630). New York: Van Nostrand Yeniden tut.
- Gauld, A. (1982). *Aracılık ve hayatta kalma: Bir asırlık araştırmalar*. Londra: Heinemann.
- Gauld, A. (1984). RC Finucane tarafından yazılan "Ölülerin Görünüşleri: Hayaletlerin Kültürel Tarihi"nin Gözden Geçirilmesi. *Psikik Derneği Dergisi Araştırma*, **52**, 330-333.
- Gauld, A. (1996). Poltergeistler. G. Stein'da (Ed.), *paranormal ansiklopedi* (s. 540-544). Amherst, NY: Prometheus Kitapları.
- Gauld, A. (1999). Skor Raporu hakkında yorumlar. *Bildiriler Psikik Araştırmalar Derneği*, **58**, 404-424.
- Gauld, A., & Cornell, AD (1979). *poltergeistler*. Londra: Routledge & Kegan Paul.
- Gault, R.H ve Goodfellow, LD (1940). Psikofiziksel ölçümlerde hata kaynakları. *Genel Psikoloji Dergisi*, **23**, 197-200. Gay, K., Salter, WH, Thouless, RH, Firebrace, RH, Phillimore, M., & Sitwell, C. (1955). Oliver Lodge ölümünden sonra yapılan test hakkında rapor. *günlük Psikik Araştırmalar Derneği'nin*, **38**, 121-134. Gearhart, L., & Persinger, MA (1986). Jeofizik değişkenler ve davranış: XXXIII. Tarihsel ve çağdaş poltergeistin başlangıçları jeomanyetik aktivitedeki ani artışlarla meydana geldi. *Algısal ve Motor Beceriler*, **62**, 463-466.
- Gendin, S. (1998). tahmin. *Philosophia: Philosophical Quarterly of İsrail*, **26**, 435-440.
- George, L. (1981). arasındaki ilişkileri inceleyen bir araştırma. görüntü ve psi. *Parapsikoloji Dergisi*, **45**, 121-146. Gerding, JLF, Wezelman, R., & Bierman, DJ (2002). Druten rahatsızlıklar: Keşif amaçlı RSPK araştırması. *Avrupa Dergisi Parapsikoloji*, **17**, 3-15.

Gibson, AS (1994). Salt Lake City bölgesindeki araştırmalardan ölüme yakın deneyim kalıpları. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **13**, 115-127.

Gibson, EP ve Rhine, JB (1943). PK etkisi: III. Bazı tanıtım serileri. *Parapsikoloji Dergisi*, **7**, 118-134. Gilmore, JB (1989). Rastgelelik ve psi arayışı. *Dergisi Parapsikoloji*, **53**, 309-340.

Giorgi, A. (1997). Nitel bir araştırma prosedürü olarak fenomenolojik yöntemin teorisi, uygulaması ve değerlendirilmesi. *Dergisi fenomenolojik psikoloji*, **28**, 235-260. Girden, E. (1962). Psikokinezi (PK) üzerine bir inceleme. *Psikolojik Bülten*, **59**, 353-388.

Gissurarson, LR (1991). PK performansının belirleyicileri olarak bazı PK tutumları. *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*, **8**, 112-122. Gissurarson, LR (1997). PK görev performansını artırma yöntemleri. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler*, Cilt. 8(s. 88-125). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.

Gissurarson, LR ve Haraldsson, E. (2001). İzlanda'da parapsikolojinin tarihi. *Uluslararası Parapsikoloji Dergisi*, **12**(1), 29-50. Gissurarson, LR ve Morris, RL (1990). İrade ve psikokinezi: İmgeleme pratiği yoluyla PK performansını artırma girişimleri stratejiler. *Parapsikoloji Dergisi*, **54**, 331-370. Gissurarson, LR ve Morris, RL (1991). Psikokinezi performansının yordayıcıları olarak altı anketin incelenmesi. *Dergisi Parapsikoloji*, **55**, 119-145.

Glicksohn, J. (1990). Paranormal ve subjektif paranormal deneyime inanç. *Kişilik ve Bireysel Farklılıklar*, **11**, 675-683.

Glicksohn, J. (1991). Duyusal çevre ve deneyim arayışının bir fonksiyonu olarak değişmiş bir bilinç durumunun uyarılması. *Kişilik ve Bireysel Farklılıklar*, **12**, 1057-1066.

Glik, DC (1990). Durumun yeniden tanımlanması: Sosyal ruhsal şifa deneyimlerinin inşası. *Sağlık ve Hastalık Sosyolojisi*, **12**, 151-168.

Goodfellow, LD (1938). Telepatide Zenith radyo deneyinin sonuçlarının psikolojik bir yorumu. *Deneyisel Dergisi Psikoloji*, **23**, 601-632.

- Goodfellow, LD (1940). Olasılıkta insan unsuru.*Dergisi Genel Psikoloji*,**23**, 201-205.
- Gordon, H. (1994). "Radar beyni olan adam": Peter Hurkos. J. Nickell'de (Ed.),*Medyum dedektifler: ESP ve sansasyonel vakalar*(s. 21-29). Buffalo, NY: Prometheus Kitapları.
- Goulding, A. (2004). Sübjektif sağlık ve paranormal inançlar ve deneyimlerle ilgili şizotip modelleri.*Kişilik ve Bireysel farklılıklar*,**37**, 157-167.
- Goulding, A. (2005). Paranormal inananlar ve deneyimlerden oluşan bir popülasyonda sağlıklı şizotipi.*Kişilik ve Bireysel Farklılıklar*,**38**, 1069-1083.
- Goulding, A. ve Parker, A. (2001). Paranormalde psi bulma: Paranormal inançlar/deneyimler üzerine araştırmalarda kullanılan psikometrik ölçümler ve psi yeteneği üzerine araştırmalarda.*Avrupa Parapsikoloji Dergisi*,**16**, 73-101.
- Goulding, A., Westerlund, J., Parker, A., & Wackermann, J. (2004). Gerçek zamanlı bir yargılama prosedürü kullanan ilk dijital autoganzfeld çalışması.*Avrupa Parapsikoloji Dergisi*,**19**, 66-97.
- Grad, BR (1976). Hayvanlar ve bitkiler üzerinde "el değmenin" biyolojik etkileri: Biyoloji için çıkarımları. GR Schmeidler'de (Ed.),*Parapsikoloji: Fizik, biyoloji, psikoloji ve psikiyatri ile ilişkisi* (s. 76-89). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.
- Greeley, A. (1987). "İmkansız": Oluyor.*Noetik Bilimler Gözden geçirmek*,**2**, 7-9.
- Green, BF ve Hall, JA (1984). Literatür için nicel yöntemler yorumlar*Psikolojinin Yıllık İncelemesi*,**35**, 37-53.
- Green, C. (1960). Spontan vakaların analizi.*Bildiriler Psişik Araştırmalar Derneği*,**53**, 97-161.
- Green, C. (1968a).*Beden dışı deneyimler*. Londra: Hamish Hamilton.
- Yeşil, CE (1968b).*Lucid rüyalar*. Londra: Hamish Hamilton.
- Green, C. ve Leslie, W. (1987). Tamamen halüsinasyonlu veya "metakorik" deneyimlerin görüntüleri.*Zihinsel İmgeleme Dergisi*,**11**, 75-82.
- Green, C. ve McCreery, C. (1975).*Görünüşler*. Londra: Hamish Hamilton.
- Greenwood, JA (1938). Büyük bir şans kontrol serisinin analizi ESP verileri.*Parapsikoloji Dergisi*,**2**, 138-146.

- Gregory, A. (1982). Etik ve psişik araştırma. I. Grattan-Guinness'te (Ed.), *Psişik araştırma: Tarihçesi, ilkeleri ve uygulamalar* (s. 284-291). Wellingborough, İngiltere: Aquarian Press.
- Grey, M. (1985). *Ölümden dönüş: Ölüme yakınlığın keşfi tecrübe etmek*. Londra: Arkana.
- Greyson, B. (1977). Akıl hastalığında telepati: Tufan mı, kuruntu mu? *Sinir ve Akıl Hastalıkları Dergisi*, **165**, 184-200.
- Greyson, B. (1981). Ölüme yakın deneyimlerin psikolojik bir açıklamasına doğru: Dr. Grosso'nun makalesine bir yanıt. *anabiyoz*, **1**, 88-103.
- Greyson, B. (1983a). Yakın takip eden psişik fenomenlerde artış ölüm deneyimleri. *teta*, **11**, 26-29.
- Greyson, B. (1983b). Ölüme yakın deneyimler ve kişisel değerler. *Amerikan Psikiyatri Dergisi*, **140**, 618-620.
- Greyson, B. (1992). Ölüme yakın deneyimcilerde azaltılmış ölüm tehdidi. *Ölüm Çalışmaları*, **16**, 523-536.
- Greyson, B. (1993). Ölüme yakın deneyimler ve intihar karşıtı tutumlar. *Omega*, **26**, 81-89.
- Greyson, B. (1997). Klinik ilgi odağı olarak ölüme yakın deneyim. *Sinir ve Akıl Hastalıkları Dergisi*, **185**, 327-334.
- Greyson, B. (1998a). Ölüme yakın deneyimlerin biyolojik yönleri. *Biyoloji ve Tıpta Perspektif*, **42**, 14-32.
- Greyson, B. (1998b). Ölüme yakın deneyimlerin görülme sıklığı. *Tıp ve Psikiyatri*, **1**, 92-99.
- Greyson, B. (2000a). Ölüme yakın deneyimler. E. Cardena, SJ Lynn ve S. Krippner (Ed.), *Anormal deneyim çeşitleri: bilimsel kanıt* (s. 315-352). Washington, DC: Amerikan Psikoloji Derneği.
- Greyson, B. (2000b). Ölüme yakın deneyimler yaşayan insanlarda ayırışma: Bedenlerinden mi yoksa akıllarından mı? *Neşter*, **355**, 460-463.
- Greyson, B. ve Bush, NE (1992). Üzücü ölüme yakın deneyimler. *Psikiyatri*, **55**, 95-110.
- Greyson, B. ve Flynn, CP (Ed.) (1984). *Ölüme yakın deneyim: Sorunlar, beklentiler, perspektifler*. Springfield, IL: Thomas.
- Greyson, B. ve Harris, B. (1987). Ölüme yakın klinik yaklaşımlar deneyimci. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **6**, 41-52.

- Greyson, B. ve Stevenson, I. (1980). Ölüme yakın fenomenoloji deneyimleri. *Amerikan Psikiyatri Dergisi*, **137**, 1193-1196. Griffin, DR (1988). Giriş: Bilimin yeniden büyüü. D. R. Griffin (Ed.), *Bilimin yeniden büyüü: Postmodern öneriler* (s. 1-46). Albany, NY: State University of New York Press. Griffin, DR (1997). *Parapsikoloji, felsefe ve maneviyat: Postmodern bir keşif*. Albany, NY: State University of New York Press.
- Grosso, M. (1979). Zihne bağımlı bir dünyada kişiliğin hayatta kalması. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **73**, 367-380.
- Grosso, M. (1981). Ölüme yakın fenomenlerin bir açıklamasına doğru. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **75**, 37-60.
- Grosso, M. (1989). Gyges'in psi halkası. *Amerikan Dergisi Psişik Araştırmalar Derneği*, **83**, 1-6.
- Groth-Marnat, G. ve Summers, R. (1998). Ölüme yakın deneyimlerin ardından değişen inançlar, tutumlar ve davranışlar. *Hümanist Dergisi Psikoloji*, **38**, 110-125.
- Gurney, E., Myers, FWH ve Podmore, F. (1886). *fantazmaları yaşamak* (2 cilt). Londra: Trübner.
- Guthrie, M. ve Birchall, J. (1883). Liverpool'daki düşünce aktarımı deneylerinin kaydı. *Psişik Derneği Bildirileri Araştırma*, **1**, 263-283.
- Hacking, I. (1988). Telepati: Deneylerde randomizasyonun kökenleri tasarımı. *İŞİD*, **70**, 427-251.
- Hacking, I. (1993). Parapsikolojiyi çok ciddiye almamak için bazı nedenler. *Diyalog: Kanadalı Felsefi İnceleme*, **32**, 587-594.
- Hagio, S. (1994). Bir grup Japon öğrencide spontane psi deneyimlerine yönelik bir anket-mülakat yaklaşımı. EW Cook & DL Delanoy'da (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1991* (s. 157-158). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.
- Haight, J. (1979). Spontan psi vakaları: ESP, tutum ve kişilik ilişkileri üzerine bir anket ve ön çalışma. *Dergisi Parapsikoloji*, **43**, 179-204.
- Hall, TH (1962). *Spiritüalistler: Florence Cook ve William Crookes*. Londra: Duckworth.
- Hall, TH (1984). *Daniel Home'un muamması: Ortam mı yoksa dolandırıcılık mı?* Buffalo, NY: Prometheus Kitapları.

- Hanlon, J. (1975). Ama ya çocuklar? *Yeni Bilim Adamı*, **66**, 567.
- Hansel, ÇEM (1966). *ESP: Bilimsel bir değerlendirme*. New York: Yazıcılar.
- Hansel, ÇEM (1980). *ESP ve parapsikoloji: Eleştirel bir yeniden-değerlendirme*. Buffalo, NY: Prometheus Kitapları. Hansel, ÇEM (1989). *Psişik güç arayışı: ESP ve parapsikoloji yeniden ziyaret edildi*. Buffalo, NY: Prometheus Kitapları. Hansen, GP (1985). Parapsikologlar için büyüye kısa bir bakış. *Parapsikoloji İncelemesi*, **16**(2), 5-8.
- Hansen, GP (1990). Psi araştırmasında denekler tarafından aldatma. *Dergisi Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*, **84**, 25-80. Hansen, GP (1992). CSICOP ve şüpheciler: Bir genel bakış. *günlük Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği'nden*, **86**, 19-63.
- Hansen, GP (2001). *Düzenbaz ve paranormal*. Philadelphia, PA: Xlibris.
- Hansen, GP, Utts, J. ve Markwick, B. (1992). PEAR uzaktan izleme deneylerinin eleştirisi. *Parapsikoloji Dergisi*, **56**, 97-113.
- Haraldsson, E. (1981). Psişik fenomenlere inancın bazı belirleyicileri. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **75**, 297-309.
- Haraldsson, E. (1985). Psişik fenomenlerin temsili ulusal araştırmaları: İzlanda, Büyük Britanya, İsveç, ABD ve Gallup'un çok uluslu araştırması. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **53**, 145-158.
- Haraldsson, E. (1991). Geçmiş yaşam anılarına sahip çıkan çocuklar: Dört vaka Sri Lanka'da. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **5**, 233-261. Haraldsson, E. (1994). Ölülerin hayaletleri: 350 rapordan oluşan yeni bir koleksiyonun analizi. EW Cook & DL Delanoy'da (Ed.), *Araştırma parapsikolojide 1991*(s. 1-6). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.
- Haraldsson, E. (1995). Önceki yaşam anılarını talep eden çocukların kişilikleri ve yetenekleri. *Sinir ve Akıl Hastalıkları Dergisi*, **183**, 445-451.
- Haraldsson, E. (1997). Sıradan çocuklarla önceki yaşam anılarını iddia edenler arasında psikolojik bir karşılaştırma. *Bilimsel Dergisi keşif*, **11**, 323-335.
- Haraldsson, E. (2003). Geçmiş yaşam deneyimlerinden bahseden çocuklar: Psikolojik bir açıklaması var mı? *Psikoloji ve Psikoterapi: Teori*,

Araştırma ve Uygulama,**76**, 55-67.

Haraldsson, E. ve Abu-Izzeddin, MA (2004). Rastgele seçilmiş üç Lübnanlı çocuk vakası, önceki yaşamlarının anılarını iddia ediyor.

Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi,**68**, 65-85. Haraldsson, E.,

Fowler, PC ve Periyannanpillai, V. (2000). Önceki bir yaşamdan bahseden çocukların psikolojik özellikleri: Sri Lanka'da bir başka saha çalışması.*Kültürlerarası Psikiyatri*,**37**, 525-544.

Haraldsson, E. ve Gissurarson, LR (1987). Jeomanyetik aktivite duyu dışı algıyı etkiler mi? *Kişilik ve Bireysel Farklılıklar*,**8**, 745-747.

Haraldsson, E., Gudmundsdottir, A. Ragnarsson, A., Loftsson, J., & Jonsson, S. (1977). Ulusal psişik deneyimler ve tutumlar araştırması İzlanda'daki paranormale doğru. JD Morris, WG Roll ve RL Morris (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1976* (s. 182-186). metüçen, NJ: Korkuluk Basın.

Haraldsson, E., & Houtkooper, JM (1991). Çok Uluslu İnsani Değerler Araştırmasında psişik deneyimler: Bunları kim rapor ediyor? *dergisi Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*,**85**, 145-165.

Haraldsson, E., & Houtkooper, JM (1992). Algısal savunuculuk, kişilik ve inancın duyu dışı algı görevlerine etkileri. *Kişilik ve Bireysel Farklılıklar*,**13**, 1085-1096. Haraldsson, E., & Houtkooper, JM (1995). Algısal savunmacılık ve ESP üzerine 10 deneyin meta-analizleri: ESP puanlama kalıpları ve deneyci ve düşüş etkileri. *Parapsikoloji Dergisi*,**59**, 251-271.

Haraldsson, E., Houtkooper, JM ve Hoeltje, C. (1987). ESP performansının bir yordayıcısı olarak Savunma Mekanizması Testi: İzlanda çalışması VII ve 13 deneyin meta analizi. *Parapsikoloji Dergisi*,**51**, 75-90.

Haraldsson, E., Houtkooper, JM, Schneider, R., & Bäckström, M. (2002). Algısal savunma ve ESP performansı: İlk Alman DMT-ESP'de yeniden yapılandırılmış DMT derecelendirmeleri ve psikolojik ilişkiler Deney. *Parapsikoloji Dergisi*,**66**, 249-270. Haraldsson, E., & Johnson, M. (1979). ESP ve Savunma Mekanizması Testi (DMT). İzlandaca çalışma No. III. Bir deneyci vakası Efeet? *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*,**3**, 11-20. Harary, SB (1982). Hatmi hayaleti: Bildirilen bir hayalet vakasına grup danışmanlığı yaklaşımı. WG Roll'da, RL Morris, &

- RA Beyaz (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1981* (s. 187-189). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.
- Harding, S. (1986). *Feminizmde bilim sorusu*. Ithaca, NY: Cornell Üniversitesi Yayınları.
- Harding, S. (Ed.) (1987). *Feminizm ve metodoloji: Sosyal bilim sorunlar*. Bloomington, IN: Indiana University Press.
- Hardy, AC (1950). Telepati ve evrim teorisi. *dergisi Psikik Araştırmalar Derneği*, **35**, 225-238. Harris, J. ve Gregory, RL (1981). halüsinasyon testleri "Ruth." *Algı*, **10**, 351-354.
- Harris, M. (1986). *Açıklanamayanları araştırmak*. Bufalo, NY: Prometheus Kitapları.
- Harris, WS, Gowda, M., Kolb, JW, Strychacz, CP, Vacek, JL, Jones, PG, et al. (1999). Kalp krizine kabul edilen hastalarda uzaktan, şifa duasının sonuçlar üzerindeki etkilerinin randomize, kontrollü bir denemesi bakım ünitesi. *Dahiliye Arşivleri*, **159**, 2273-2278. Hart, H. (1956). Görünüşler hakkında altı teori. *Bildiriler Psikik Araştırmalar Derneği*, **50**, 153-239.
- Hart, H. (1967). Bilimsel hayatta kalma araştırması. *Uluslararası Dergisi Parapsikoloji*, **9**, 43-52.
- Harvey, D. (1983). *İyileştirme gücü: Şifa araştırması ve şifa deneyimi*. Wellingborough, İngiltere: Aquarian Press.
- Hasted, J. (1981). *metal bükücüler*. Londra: Routledge & Kegan Paul.
- Hasted, JB ve Robertson, D. (1979). Paranormal metal bükmenin detayı. *Psikik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **50**, 9-20.
- Hastings, A. (1983). Parapsikolojik deneyime bir danışma yaklaşımı. *Transpersonel Psikoloji Dergisi*, **15**, 143-167. Hastings, A. (1987). Kanalizasyon çalışması. DH Weiner & RD Nelson'da (Ed.), *parapsikolojide araştırma 1986* (s. 152-153). metüçen, NJ: Korkuluk Basın.
- Hastings, A. (2002). İnanç direnci. *Yakın Ölüm Dergisi Çalışmalar*, **21**, 77-98.
- Hastings, A., Hutton, M., Braud, W., Bennett, C., Berk, I., Boynton, T., Dawn, C., Ferguson, E., Goldman, A., Greene, E., Hewett, M., Lind, V., McLellan, K. ve Steinbach-Humphrey, S. (2002). Psikomanteum araştırması: Yas üzerindeki deneyimler ve etkileri. *Omega*, **45**, 211-228.

- Hastings, RJ (1969). Dieppe Raid davasının incelenmesi. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*,**45**, 55-63. Head, J., & Cranston, SL (Ed.) (1977). *Reenkarnasyon: Anka kuşu ateş gizemi*. New York: Taç.
- Heaney, JJ (1983). Ölüme yakın deneyimlerle ilgili son çalışmalar. *günlük Din ve Sağlık*,**22**, 116-130.
- Hearne, KMT (1984). Bildirilen önsezilere ve bunlara sahip olanlara ilişkin bir anket. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*,**52**, 261-270.
- Hearnshaw, LS (1979). *Cyril Burt, psikolog*. Londra: Hodder & Stoughton.
- Heath, PR (2000). PK bölgesi: Fenomenolojik bir çalışma. *günlük Parapsikolojinin*,**64**, 53-72.
- Hebb, DO (1951). Psikolojide nörolojik fikirlerin rolü. *Kişilik Dergisi*,**20**, 35-55.
- Hergovich, A., & Arendasy, M. (2005). Eleştirel düşünme yeteneği ve paranormale olan inanç. *Kişilik ve Bireysel Farklılıklar*,**38**, 1805-1812.
- Hergovich, A., Schott, R. ve Arendasy, M. (baskıda). paranormal inanç ve dindarlık. *Parapsikoloji Dergisi*.
- Herman, D. (2000). Anlatı işlemedeki pragmatik kısıtlamalar: Kuzey Carolina hayalet hikayelerinden oluşan bir külliyatta eyleyenler ve anafora çözünürlüğü. *Pragmatik Dergisi*,**32**, 959-1001.
- Hess, DJ (1989a). Poltergeist ve kültürel değerler: Bir Brezilya ve bir Amerikan örneğinin karşılaştırmalı bir yorumu. LA Henkel & RE'de Berger (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1988*(s. 64-66). metüçen, NJ: Korkuluk Basın.
- Hess, DJ (1989b). Cinsiyet, hiyerarşi ve psişik: Parapsikoloji kültürünün bir yorumu. LA Henkel & RE Berger'de (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1988*(s. 104-106). metüçen, NJ: Korkuluk Basın.
- Hess, DJ (1993). *Yeni Çağda Bilim: Paranormal, savunucuları ve debunkerları ve Amerikan kültürü*. Madison, WI: Üniversite Wisconsin Press'in fotoğrafi.
- Hillstrom, EL ve Strachan, M. (2000). Geleneksel Protestan dini inançlarına güçlü bağlılık, inançlarla olumsuz ilişkilidir. paranormal olaylar. *Psikolojik Raporlar*,**86**, 183-189.

- Hines, T. (2003). *Sözde bilim ve paranormal* (2. baskı). Amherst, NY: Prometheus Kitapları.
- Hodges, RD ve Scofield, AM (1995). Manevi şifa geçerli ve etkili bir terapi midir? *Kraliyet Tıp Derneği Dergisi*, **88**, 203-207.
- Hodgson, R. (1892). Belirli trans fenomenlerinin kaydı. *Psişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*, **8**, 1-167. Hodgson, R. (1898). Belirli trans fenomenlerinin gözlemlerinin bir başka kaydı. *Psişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*, **13**, 284-582.
- Hoebens, PH ve Truzzi, M. (1985). Psişik dedektifler üzerine düşünceler. İçinde P. Kurtz (Ed.), *Bir şüphelinin parapsikoloji el kitabı* (s. 631-643). Buffalo, NY: Prometheus Kitapları.
- Holck, FH (1978). Hayat yeniden ziyaret edildi (ölüm deneyimlerindeki paralellikler). *Omega*, **9**, 1-11.
- Holden, JM (1996). Ölüme yakın deneyimin hipnotik olarak hatırlanmasının duygusal iyi oluşuna etkisi. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **14**, 273-280.
- Holt, NJ ve Roe, CA (baskıda). ESP çalışmalarında PK ajanı olarak gönderici: Ajan ve hedef sistem kararsızlığının performans üzerindeki etkileri yeni bir PK görevi. *Parapsikoloji Dergisi*.
- Ev, DD (c. 1973). *hayatımdaki olaylar* (2. baskı). Secaucus, NJ: Üniversite Kitapları. (Orijinal eser 1864'te yayınlandı)
- Honegger, B. (1979). Yazışma. *Parapsikoloji İncelemesi*, **10**(2), 24-26.
- Honorton, C. (1970). Geri bildirimin doğru ve yanlış ESP yanıtları arasındaki ayrım üzerindeki etkileri. *Amerikan Derneği Dergisi Psişik Araştırma*, **64**, 404-410.
- Honorton, C. (1972). Bildirilen rüya hatırlama ve ESP sıklığı. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **66**, 369-374.
- Honorton, C. (1975). Resimsel uyaranlarla psi görevlerinde bilgi oranının nesnel olarak belirlenmesi. *Amerikan Psişik Derneği Dergisi Araştırma*, **69**, 353-359.
- Honorton, C. (1977). Psi ve içsel dikkat durumları. BB Wolman'da (Ed.), *parapsikoloji el kitabı* (s. 435-472). New York: Van Nostrand Reinhold.
- Honorton, C. (1978). Psi ve iç dikkat durumları: Ganzfeld'de bilgi alımı. B. Shapin & L. Coly'de (Ed.), *Psi ve durumları farkındalık* (s. 79-90). New York: Parapsikoloji Vakfı.

Honorton, C. (1985). Psi ganzfeld araştırmasının meta analizi: Hyman'a bir yanıt. *Parapsikoloji Dergisi*, **49**, 51-91. Honorton, C. (1993). Öz üzerine retorik: Yoksul devlet şüphecilik. *Parapsikoloji Dergisi*, **57**, 191-214. Honorton, C., Berger, RE, Varvoglis, MP, Quant, M., Derr, P., Hansen, GP, Schechter, E., & Ferrari, DC (1990). Otomatik bir test sistemi kullanan Psi ganzfeld deneyleri: Daha önceki çalışmaların bir meta-analizi ile bir güncelleme ve karşılaştırma. LA Henkel & J. Palmer'da (Ed.), *parapsikolojide araştırma 1989*(s. 25-32). Metuchen, NJ: Korkuluk

Basmak.

Honorton, C. ve Ferrari, DC (1989). "Gelecek Anlatımı": Bir meta-analiz zorunlu seçim önsezi deneyleri, 1935-1987. *Dergisi Parapsikoloji*, **53**, 281-308.

Honorton, C., Ferrari, DC ve Bem, DJ (1998). Dışa dönüklük ve ESP performansı: Bir meta-analiz ve yeni bir onay. *Dergisi Parapsikoloji*, **62**, 255-276.

Honorton, C., & May, EC (1976). İşitsel ve görsel geribildirim ile psikokinetik bir görevde istemli kontrol. JD Morris, WG Roll ve RL'de Morris (Ed.), *parapsikolojide araştırma 1975*(s. 90-91). metüçen, NJ: Korkuluk Basın.

Honorton, C., Ramsey, M. ve Cabibbo, C. (1975). Duyu dışı algıda deneyci etkileri. *Amerikan Psişik Derneği Dergisi Araştırma*, **69**, 135-149.

Houran, J. (1997). "Poltergeistlerin" belirsiz kökenleri ve belirtileri. *Algısal ve Motor Beceriler*, **84**, 339-344. Houran, J.

(2000). Bir "varlık karşılaşması" psikolojisine doğru deneyimler." *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **64**, 141-158.

Houran, J., Ashe, DD ve Thalbourne, MA (2003). Zihinsel sınırlar ve iki taraflılık bağlamında deneyimlerle karşılaşma. *Dergisi Psişik Araştırmalar Derneği*, **67**, 260-280. Houran, J. ve

Brugger, P. (2000). Bağımsız kontrol bölgelerine duyulan ihtiyaç: Hainlik ve poltergeist saha araştırmalarına özel atıfta bulunan metodolojik bir öneri. *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*, **15**, 30-45.

Houran, J. ve Lange, R. (1996). Tamamen perili olmayan bir evde olayların günlüğü. *Algısal ve Motor Beceriler*, **83**, 499-502.

Houtkooper, JM (2002). Paranormal olayların gözlemsel bir teorisini savunmak. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **16**, 171-185.

- Houtkooper, JM ve Haraldsson, E. (1996, Ağustos). *Zorunlu bir seçim ESP görevinde tahmin ve puanlama davranışının güvenilirlikleri ve psikolojik bağıntıları*. 39. Yıllık Konvansiyonunda sunulan bildiri Parapsikoloji Derneği, San Diego, CA. Houtkooper, JM (2003). Doğal ve simüle edilmiş sferiklerle bir ESP deneyi: Yer değiştirme puanları ve psikolojik değişkenler. *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*, **18**, 49-64. Houtkooper, JM ve Haraldsson, E. (1997). Zorla bir çalışmada tahmin ve puanlama davranışının güvenilirlikleri ve psikolojik bağıntıları seçim ESP görevi. *Parapsikoloji Dergisi*, **61**, 119-134. Houtkooper, JM, Schienle, A., Stark, R., & Vaitl, D. (1999). Atmosferik elektromanyetizma: Doğal ortamın olası rahatsız edici etkisi ESP'de sferics. *Algısal ve Motor Beceriler*, **89**, 1179-1192. Houtkooper, JM, Schienle, A., Stark, R., & Vaitl, D. (2001). Atmosferik elektromanyetizma: Doğal sferikler ve ESP arasındaki korelasyonun tekrarı denendi. *Algısal ve Motor Beceriler*, **93**, 754-756. Hövelmann, GH ve Krippner, S. (1986). geleceğini çiziyor parapsikoloji. *Parapsikoloji İncelemesi*, **17**(6), 1-5. Hubbard, GS ve May, EC (1987). Parapsikolojide kullanım için jeomanyetik indekslerin ve aşırı düşük frekanslı elektromanyetik radyasyonun ölçülmesi ve uygulanmasının yönleri. DH Weiner & RD Nelson'da (Ed.), *parapsikolojide araştırma 1986*(s. 79-82). metüçen, NJ: Korkuluk Basın. Humphrey, BM (1946a). Tepki çizimlerinin biçimiyle ilgili olarak ESP'de başarı: I. Durugörü deneyleri. *Dergisi Parapsikoloji*, **10**, 78-106. Humphrey, BM (1946b). Yanıt çizimlerinin biçimiyle ilgili olarak ESP'de başarı: II. GESP deneyleri. *Parapsikoloji Dergisi*, **10**, 181-196. Humphrey, BM (1947). PK testlerinde yardımcı engel karşılaştırması. *günlük Parapsikolojinin*, **11**, 4-13. Humphrey, BM ve Ren, JB (1945). İki boyutta zarla PK testleri mekanik olarak atılır. *Parapsikoloji Dergisi*, **9**, 124-132. Hunt, HT, Gervais, A., Shearing-Johns, S., & Travis, F. (1992). Çocuklukta kişötesi deneyimler: Keşifsel bir ampirik çalışma seçilmiş yetişkin grupları *Algısal ve Motor Beceriler*, **75**, 1135-1153.

- Hunter, R., & Derr, J. (1978). Tahmin izleme ve değerlendirme programı. *Deprem Bilgi Bülteni*, **10**, 93-96. Hutchinson, L. (1940). Karıştırma öncesi karttaki zaman aralıklarının varyasyonları- arama testleri *Parapsikoloji Dergisi*, **4**, 249-270. Hutchinson, M. (1988). Geller'in tarafında bir diken. *İngiliz ve İrlandalı şüpheli*, **2**(4), 9-11.
- Hyman, R. (1977). "Soğuk okuma": Yabancıları sizi ikna etmeye nasıl ikna edersiniz? onlar hakkında her şeyi bil. *Zetetik*, **1**(2), 18-37. Hyman, R. (1980). Patolojik bilim: Doğru teşhise doğru ve çare. *Zetetik Bilgin*, **6**, 31-39.
- Hyman, R. (1981). Schmidt'in PK deneyleri hakkında daha fazla yorum. *şüpheli araştırmacı*, **5**, 34-40.
- Hyman, R. (1985). Ganzfeld psi deneyi: Eleştirel bir değerlendirme. *Parapsikoloji Dergisi*, **49**, 3-49.
- Hyman, R. (1995). Programın anormal zihinsel olarak değerlendirilmesi fenomenler. *Parapsikoloji Dergisi*, **59**, 321-351. Hyman, R. (1996). Anormal zihinsel bir programın değerlendirilmesi fenomenler. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **10**, 31-58. Hyman, R. (2003). Nasıl olumsuzluk ortamları test etmek: Ölümden sonraki yaşamı eleştirmek deneyler. *şüpheli araştırmacı*, **27**(1), 20-30. Hyman, R., & Honorton, C. (1986). Ortak bir bildiri: psi ganzfeld tartışması. *Parapsikoloji Dergisi*, **50**, 351-364.
- Ibson, M. (1998). Anormal istatistiksel etkinin rastgele sürecin ayrıntılarına bağlı olduğuna dair kanıt. *Bilimsel Dergisi keşif*, **12**, 407-423.
- Inglis, B. (1977). *Doğal ve doğaüstü: En eski zamanlardan 1914'e kadar paranormalin tarihi*. Londra: Hodder & Stoughton.
- Inglis, B. (1986). Geriye dönük uyumsuzluk. *teta*, **13/14**(1), 4-9.
- Insinger, M. (1991). Ölüme yakın bir deneyimin aile üzerindeki etkisi ilişkiler. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **9**, 141-181. Irwin, HJ (1978a). ESP ve insan bilgi işleme sistemi. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **72**, 111-126.
- Irwin, HJ (1978b). Psi, dikkat ve işleme kapasitesi. *Dergisi Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*, **72**, 301-313. Irwin, HJ (1979a). *Psi ve zihin: Bir bilgi işleme yaklaşmak*. Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.

Irwin, HJ (1979b). ESP ve bellek arasındaki ilişkide yönsele tutarsızlık üzerine.*Parapsikoloji Dergisi*,**43**, 31-39. Irwin, HJ (1979c). Kodlama tercihleri ve spontane duyu dışı deneyimlerin biçimi.*Parapsikoloji Dergisi*,**43**, 205-220. Irwin, HJ (1980a). Bilgi işleme teorisi ve psi fenomeni. B. Shapin & L. Coly'de (Ed.),*İletişim ve parapsikoloji* s.

25-43). New York: Parapsikoloji Vakfı. Irwin, HJ (1980b).

PK ve bellek: Psikokinetik etkilerin bir bilgi işleme modeli.

Amerikan Derneği Dergisi

Psişik Araştırma,**74**, 381-394.

Irwin, HJ (1980c). Vücut Dışı Altta: OOB bildiren Avustralyalı öğrencilerin bazı bilişsel özellikleri.*dergisi*

Psişik Araştırmalar Derneği,**50**, 448-459.

Irwin, HJ (1981a). Beden dışı deneyimlerin psikolojik işlevi: Peki beden dışı deneyime kimin ihtiyacı var?*Sinir Dergisi*

ve Akıl Hastalığı,**169**, 244-248.

Irwin, HJ (1981b). Beden dışı olmanın bazı psikolojik boyutları tecrübe etmek.*Parapsikoloji İncelemesi*,**12**(4), 1-6.

Irwin, HJ (1985a).*Akıl uçuşu: Dışlanmışlık üzerine psikolojik bir çalışma vücut deneyimi*. Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.

Irwin, HJ (1985b). Parapsikolojik fenomenler ve emilim alanı. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*,**79**, 1-11.

Irwin, HJ (1985c). Psi korkusu ve parapsikolojiye karşı tutum Araştırma.*Parapsikoloji İncelemesi*,**16**(6), 1-4.

Irwin, HJ (1985d). Paranormal inancın ölçümü ve bağıntıları üzerine bir çalışma.*Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*,
79, 301-326.

Irwin, HJ (1985e). psi üniter bir alan mı? Performans kalıpları açısından analiz.*Güney Afrika Parapsikoloji Dergisi*,**6**, 34-46.

Irwin, HJ (1986a). OBE'lerde, rüyalarda ve anımsamalarda görsel imgelemenin algısal perspektifi.*Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*,
53, 210-217.

Irwin, HJ (1986b). Kontrol odağı ile paranormale olan inanç arasındaki ilişki.*Güney Afrika Parapsikoloji Dergisi*,**7**, 1-23.

Irwin, HJ (1987a). Charles Bailey: Avustralya apport ortamının biyografik bir çalışması.*Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*,

54, 97-118.

Irwin, HJ (1987b). Cennet görüntüleri. *Parapsikoloji İncelemesi*, **18**(1), 1-4.

Irwin, HJ (1987c). Körlerde beden dışı deneyimler. *Dergisi Ölüme Yakın Çalışmalar*, **6**, 53-60.

Irwin, HJ (1988a). Beden dışı deneyimler ve rüya berraklığı: Ampirik perspektifler. J. Gackenbach & S. LaBerge'de (Ed.), *Bilinçli zihin, uyuyan beyin: Lucid rüyada yeni bakış açıları* (s. 353-371). New York: Plenum Basın.

Irwin, HJ (1988b). Beden dışı deneyimler ve yaşam ve ölüme karşı tutumlar. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **82**, 237-251.

Irwin, HJ (1988c). Avustralya'da Parapsikoloji. *dergisi Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*, **82**, 319-338. Irwin,

HJ (1989a). Duyu dışı deneyimler ve ihtiyaç emilim. *Parapsikoloji İncelemesi*, **20**(6), 9-10.

Irwin, HJ (1989b). Çocuklukta ölüme yakın deneyim. *Avustralyalı Parapsikolojik İnceleme*, **14**, 7-11.

Irwin, HJ (1989c). Paranormal inanç üzerine: Şüphelinin psikolojisi. GK Zollschan, JF Schumaker & GF Walsh (Ed.), *Paranormali keşfetmek: İnanç ve deneyim üzerine bakış açıları* (s. 305-312). Bridport, Birleşik Krallık: Prism Press.

Irwin, HJ (1990a). Fantezi eğilimi ve paranormal inançlar. *Psikolojik Raporlar*, **66**, 655-658.

Irwin, HJ (1990b). Parapsikoloji dersleri ve öğrencilerin paranormale olan inancı. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **56**, 266-272.

Irwin, HJ (1991a). Paranormal inanç, psikolojik uyum ve fantezi eğilimi üzerine bir çalışma. *Amerikan Derneği Dergisi Psişik Araştırma*, **85**, 317-331.

Irwin, HJ (1991b). Parapsikolojinin psikolojide sunumu metinler. *Avustralya Parapsikolojik İnceleme*, **18**, 21-23. Irwin, HJ

(1991c). Paranormal inananların akıl yürütme becerileri. *Parapsikoloji Dergisi*, **55**, 281-300.

Irwin, HJ (1992). Paranormal inancın kökenleri ve işlevleri: Çocukluk çağı travmasının ve kişilerarası kontrolün rolü. *Amerikan Dergisi Psişik Araştırmalar Derneği*, **86**, 199-208.

Irwin, HJ (1993a). Paranormale olan inanç: Ampirik literatürün gözden geçirilmesi. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **87**, 1-39.

Irwin, HJ (1993b). Dissosiyatif bir fenomen olarak ölüme yakın deneyim: Ampirik bir değerlendirme. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **12**, 95-103.

Irwin, HJ (1994a). Paranormal inanç ve ayrışmaya yatkınlık. *Psikolojik Raporlar*, **75**, 1344-1346.

Irwin, HJ (1994b). Parapsikolojinin fenomenolojisi deneyimler. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler*, Cilt 7 (s. 10-76). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.

Irwin, HJ (1994c). Ayrışma ve travmatik çocukluk eğilimi Etkinlikler. *Sinir ve Akıl Hastalıkları Dergisi*, **182**, 456-460.

Irwin, HJ (1995). Las creencias paranormales ve las funciones emocionales [Paranormal inanç ve duygusal işlevsellik]. *Revista Arjantin de Psicología Paranormal*, **6**, 69-76.

Irwin, HJ (1996). Beden dışı ve déjà vu deneyimlerinin çocuklukta öncülleri. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **90**, 157-173.

Irwin, HJ (1997). Ampirik olarak türetilmiş bir paranormal tipolojisi inananlar *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*, **13**, 1-14.

Irwin, HJ (2000). Bedensiz benlik: Ayrışma ve beden dışı deneyim üzerine ampirik bir çalışma. *Parapsikoloji Dergisi*, **64**, 261-277.

Irwin, HJ (2001a). Paranormal inançlarda yaş ve cinsiyet farklılıkları diferansiyel öge işleyişi için kontrol. *Avrupa Dergisi Parapsikoloji*, **16**, 102-106.

Irwin, HJ (2001b). Psişik tespit: Ceza soruşturmasında psi kullanımı. *Avustralya Parapsikoloji Dergisi*, **1**, 61-71.

Irwin, HJ (2003a). Paranormal inançlar ve varsayımsal dünya görüşlerinin sürdürülmesi. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **67**, 18-25.

Irwin, HJ (2003b). Gerçeklik testi ve paranormal oluşumu inançlar. *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*, **18**, 15-28.

Irwin, HJ (2004). Gerçeklik testi ve paranormal inançların oluşumu: Yapıcı bir tekrar. *Psişik Derneği Dergisi Araştırma*, **68**, 143-152.

- Irwin, HJ (2006). *Paranormal inancın psikolojisi*. New York: Parapsikoloji Vakfı.
- Irwin, HJ ve Bramwell, BA (1988). Cennetteki şeytan: Hem olumlu hem de olumsuz yönleri olan bir ölüme yakın deneyim. *Yakın Dergisi Ölüm Çalışmaları*, **7**, 38-43.
- Irwin, HJ ve Green, MJ (1998). Şizotipal süreçler ve inanç paranormal: Çok boyutlu bir çalışma. *Avrupa Dergisi Parapsikoloji*, **14**, 1-15.
- Irwin, HJ ve Young, JM (2002). Sezgisel ve yansıtıcı süreçler paranormal inançların oluşumunda. *Avrupa Dergisi Parapsikoloji*, **17**, 45-53.
- Isaacs, E. (1983). Fox kardeşler ve Amerikan spiritüalizmi. H. Kerr & CL Crow'da (Ed.), *Amerika'da okült: Yeni tarihsel perspektifler* (s. 79-110). Urbana, IL: Chicago Üniversitesi Yayınları. Isaacs, J. (1983). Mikro-PKMB eğitiminin on iki seanslık bir çalışması. İçinde WG Roll, J. Beloff & RA White (Ed.), *Parapsikolojide araştırma 1982* (s. 31-35). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.
- Isaacs, JD (1986). PK ve bilinçli farkındalık. DH Weiner & D'de. I. Radin (Ed.), *parapsikolojide araştırma 1985* (s. 162-163). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.
- Iverson, J. (1976). *Birden fazla hayat*. Londra: Souvenir Press.
- Jackson, M., Franzoi, S. ve Schmeidler, GR (1977). Geri bildirimin ESP üzerindeki etkileri: Meraklı bir kısmi çoğaltma. *Amerikan Dergisi Psişik Araştırmalar Derneği*, **71**, 147-155.
- Jacobs, JR ve Bovasso, G. (1996). Bir profil analizi duyarsızlaşma türleri kümelerinde psikopatoloji. *Ayrışma*, **9**, 169-175.
- Jahn, RG (1984). Psişik araştırmanın yerleşik bilim topluluğuna temsili üzerine. RA White & RS Broughton'da (Ed.), *parapsikolojide araştırma 1983* (s. 127-138). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.
- Jahn, RG ve Dunne, BJ (1986). Anormal fenomenlere uygulama ile bilincin kuantum mekaniği üzerine. *temelleri Fizik*, **16**, 721-772.
- Jahn, RG ve Dunne, BJ (1987). *Gerçekliğin sınırları: Fiziksel dünyada bilincin rolü*. San Diego, CA: Harcourt Brace Jovanoviç.

Jahn, RG, Dunne, BJ, Nelson, RD, Dobyns, YH ve Bradish, G. J. (1997). Önceden belirtilen operatör amacı ile rastgele ikili dizilerin korelasyonları: 12 yıllık bir programın gözden geçirilmesi. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **11**, 345-367.

Jahn, RG, Mischo, J., Vaitl, D., Dunne, B., Boller, E., Houtkooper, J., et al. (2000). Akıl/makine etkileşimi konsorsiyumu: PortREG replikasyonu deneyler. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **14**, 499-555. James, W. (1886).

Ortamsal fenomenler komitesinin raporu. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Bildiriler*[orijinal Seri], **1**, 102-106.

Jansen, KLR (1990). Sinirbilim ve ölüme yakın deneyim: NMDA-PCP reseptörü, sigma reseptörü ve endopsikosinler. *Tıbbi Hipotezler*, **31**, 25-29.

Jaroff, L. (2001). Sihirbaz ve düşünce kuruluşu. P. Kurtz'da (Ed.), *Şüpheli yolculuklar: Dünyanın önde gelen paranormal olaylarının kişisel hesapları sorgulayanlar*(s. 95-100). Amherst, NY: Prometheus Kitapları.

Jawer, M. (2006). Çevresel duyarlılık: Hayali deneyimle olası bir bağlantının araştırılması. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **70**, 25-47.

Jenkins, E. (1982). *Gölge ve ışık: Daniel'in savunması*

Dunlas Home, orta. Londra: Hamish Hamilton. Jephson, I.

(1928). Kart tahmininde basiret kanıtı. *Psişik Araştırmalar*

Derneği Tutanakları, **38**, 223-268. John, ID (1991). Bilim

adamlarının bilim hakkındaki söylemlerindeki farklılıklar

dolandırıcılık ve uygunsuzluk. *Avustralyalı Psikolog*, **26**, 120-122. Johnson,

M. ve Nordbeck, B. (1972). Puanlama davranışındaki değişiklik

"psişik" bir konu. *Parapsikoloji Dergisi*, **36**, 122-132.

Johnson, ME ve Hauck, C. (1999). Halkın hipnoz hakkındaki inanç ve görüşleri: Sistemik bir değerlendirme. *Amerikan Klinik Hipnoz Dergisi*, **42**, 10-20.

Jones, WH ve Russell, D. (1980). İnançları doğrulayan bilgilerin seçici olarak işlenmesi. *Avrupa Sosyal Psikoloji Dergisi*, **10**, 309-312.

Jones, WH, Russell, DW ve Nickel, TW (1977). Paranormal Ölçeğe İnanç: Büyülü fenomenlere ve nedenlere olan inancı ölçmek için nesnel bir araç. *Dergi Eki Özet Servisi, Katalog Psikolojide Seçilmiş Belgeler*, **7**, 100 (MS 1577).

Jourdan, J. (1994). Ölüme yakın ve aşkın deneyimler: Mistik geleneklerin nörofizyolojik bağlantıları. *Yakın Ölüm Dergisi*

Çalışmalar, **12**, 177-200.

Jung, CG (1963). *Anılar, rüyalar, yansımalar*. Londra: Collins.

Jung, CG (1971). *Kolektif bilinçdışının arketipleri*. Princeton, NJ: Princeton University Press. (1954'te yayınlanan orijinal eser)

Jung, CG (1985). *Eşzamanlılık: Nedensel bir bağlantı ilkesi*.

Londra: Routledge & Kegan Paul. (1955'te yayınlanan orijinal eser)

Kampman, R. ve Hirvenoja, R. (1978). Hipnozun neden olduğu ikincil kişiliğin mevcut kişilikle dinamik ilişkisi. FH Frankel ve HS Zamansky'de (Ed.), *Hipnoz iki yüzüncü yılında* (s. 183-

188). New York: Plenum Basın.

Kanthamani, H. ve Rao, HH (1974). Dilsel formları kullanarak bellek-ESP ilişkileri üzerine bir çalışma. *Parapsikoloji Dergisi*, **38**, 286-300.

Kaptchuk, TJ (1998). Kasıtlı cehalet: Tıpta kör değerlendirme ve plasebo kontrollerinin tarihi. *Tarih Bülteni*

İlaç, **72**, 389-433.

Keen, M. ve Ellison, A. (1999). Scole: Eleştirmenlere bir yanıt. *Psişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*, **58**, 425-439.

Keen, M., Ellison, A. ve Fontana, D. (1999). Skor Raporu. *Psişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*, **58**, 149-392.

Keene, ML (1976). *psişik mafya*. New York: Dell. Keil, HHJ, Herbert, B., Ullman, M., & Pratt, JG (1976). Doğrudan gözlemlenebilir gönüllü FK etkileri: Nina Kulagina ve yakın tarihli diğer bilinen ilgili vakalardan elde edilen mevcut bulguların bir anketi ve geçici yorumu. *Psişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*, **56**, 197-235.

Keil, J. (1981). Avustralya'daki son gelişmeler. *Parapsikoloji*

Gözden geçirmek, **12**(2), 16-18.

Keil, J. (1991). Burma, Tayland ve Türkiye'deki yeni vakalar: Ian Stevenson'ın araştırmasının bazı yönlerinin sınırlı bir saha çalışması tekrarı. *günlük*

Bilimsel Keşif, **5**, 27-59.

Keil, J. ve Stevenson, I., (1999). Reenkarnasyon tipi vakalar uzun yıllar boyunca benzer özellikler gösteriyor mu? Türkiye vakaları üzerine bir araştırma nesil ayrı. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **13**, 189-198.

- Keil, J. ve Tucker, J. (2005). Önceki yaşamları hatırladığını iddia eden çocuklar: Önceki kişilikten önce yapılmış yazılı kayıtları olan vakalar tanımlandı. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **19**, 91-101.
- Keinan, G. (2002). Stres ve kontrol arzusunun batıl davranışlar üzerindeki etkileri. *Kişilik ve Sosyal Psikoloji Bülteni*, **28**, 102-108.
- Kellehear, A. (1993). Kültür, biyoloji ve ölüme yakın deneyim. *Sinir ve Akıl Hastalıkları Dergisi*, **181**, 148-156.
- Kellehear, A., & Heaven, P. (1989). Ölüme yakın deneyimlere yönelik toplum tutumları: Bir Avustralya çalışması. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **7**, 165-172.
- Kellehear, A., Heaven, P. ve Gao, J. (1990). Ölüme yakın deneyimlere yönelik toplum tutumları: Bir Çin çalışması. *Yakın Ölüm Dergisi Çalışmalar*, **8**, 163-173.
- Kellehear, A. ve Irwin, HJ (1990). Ölümden beş dakika sonra: İnançlar ve beklentiler üzerine bir çalışma. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **9**, 77-90.
- Kellehear, A., Stevenson, I., Pasricha, S., & Cook, E. (1994). Hindistan'dan ölüme yakın deneyimlerde tünel duyularının olmaması. *günlük Ölüme Yakın Çalışmalar*, **13**, 109-113.
- Keller, EF (1983). Cinsiyet ve bilim. S. Harding & MB Hintikka'da (Ed.), *Gerçekliği keşfetmek: Epistemoloji, metafizik, metodoloji ve bilim felsefesi üzerine feminist bakış açıları* (s. 187-205). Dordrecht, Hollanda: Reidel.
- Kelly, EF (1982). Bazı istisnai psi sanatçıları isabetlerin gruplandırılması hakkında. *Amerikan Psikik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **76**, 101-142.
- Kelly, EF, Kanthamani, H., Child, IL, & Young, FW (1975). İstisnai bir ESP konusunda görsel ve ESP karışıklık yapıları arasındaki ilişki üzerine. *Amerikan Psikik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **69**, 1-31.
- Kelly, EW (2001). FWH Myers'ın Psikolojiye Katkıları. *Psikik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **65**, 65-90.
- Kelly, EW ve Alvarado, CS (2005). Frederic William Henry Myers, 1843-1901. *Amerikan Psikiyatri Dergisi*, **162**, 34.
- Kennedy, JE (1978). PK'da görev karmaşıklığının rolü: Bir inceleme. *Parapsikoloji Dergisi*, **42**, 89-122.

Kennedy, JE (1979). Tutarlı eksik: ESP'de bir tür bilgi işleme hatası.*Parapsikoloji Dergisi*,**43**, 113-128.

Kennedy, JE (2002). "Uzaktan şifaat duası üzerine deneyler" üzerine yorumlar *Dahiliye Arşivleri. Dergisi Parapsikoloji*,**66**, 177-182.

Kennedy, JE (2003). Psi'nin kaprisli, aktif olarak kaçamak, sürdürülemez doğası: Bir özet ve hipotezler.*Parapsikoloji Dergisi*,**67**, 53-74.

Kennedy, JE (2004). savunucuları için bir öneri ve meydan okuma ve psi şüphecileri.*Parapsikoloji Dergisi*,**68**, 157-167. Kennedy, JE ve Kanthamani, H. (1995). Anormal deneyimler ile sanatsal yaratıcılık ve maneviyat arasındaki ilişki.*dergisi*

Amerikan Psikik Araştırmalar Derneği,**89**, 333-343.

Kennedy, JE ve Taddonio, JL (1976). Parapsikolojik araştırmalarda deneyci etkileri.*Parapsikoloji Dergisi*,**40**, 1-33.

Kennedy, JL (1939). Duyu ötesinin metodolojik bir incelemesi algı.*Psikolojik Bülten*,**36**, 59-103. Kenny, MG (1986).

Ansel Bourne'un tutkusu: Amerikan kültüründe çoklu kişilik. Washington, DC: Smithsonian Enstitüsü

Basmak.

Killen, P., Wildman, RW ve Wildman, RW (1974). Batıl inançlılık ve zeka.*Psikolojik Raporlar*,**34**, 1158. Kleinman, A. (1980). *Kültür bağlamında hastalar ve şifacılar: Antropoloji, tıp ve tıp arasındaki sınır bölgesinin keşfi.*

psikiyatri. Berkeley, CA: California Üniversitesi Yayınları. Kocsis, RN, Irwin, HJ, Hayes, AF ve Nunn, R. (2000). Psikolojik profil oluşturmada uzmanlık: Karşılaştırmalı bir değerlendirme.*Dergisi*

Kişilerarası Şiddet,**15**, 311-331.

Kogan, IM (1966). Telepati mümkün mü? *Telekomünikasyon ve Radyo Mühendisliği*,**21**(1, Bölüm 2), 75-81.

Kohn, A. (1987). *Sahte peygamberler: Bilimde hile ve yanılgı ve ilaç.* New York: Blackwell.

Krauss, RH (1994). *Işık ve gölgenin ötesinde*[T. Brill ve J. Gledhill, Trans.]. Münih: Nazraeli Basını.

Kreiman, N. (2001). Olası özdeş topolojik figürler Zener, en los deneyseles de eleccion forzosa.*Cuadernos de Parapsicologia*,**34**(1), 1-5.

- Kreitler, H. ve Kreitler, S. (1973). Bilinçaltı algı ve duyu dışı algı. *Parapsikoloji Dergisi*, **37**, 163-188.
- Krieger, J. (1977). Kasıtlı ve kasıtsız psi performansında yarım küre uzmanlığı. *Parapsikoloji Dergisi*, **41**, 40-42.
- (Soyut)
- Krippner, S. (1982). Psişik şifa. I. Grattan-Guinness'te (Ed.), *Psişik araştırma: Tarihçesi, ilkeleri ve uygulamaları için bir rehber*(s. 134-143). Wellingborough, İngiltere: Aquarian Press.
- Krippner, S. (1988). Parapsikoloji ve postmodern bilim. DR Griffin'de (Ed.), *Bilimin yeniden büyüü: Postmodern öneriler*(s. 129-140). Albany, NY: State University of New York Press.
- Krippner, S. (1989). İyileşme süreci: Yerli şifacılar nasıl katkıda bulunur? bilgiye. *Avustralya Parapsikolojik İnceleme*, **14**, 3-6.
- Krippner, S. (1992). Parapsicologia: Uluslararası bakış açısı [Parapsikoloji: Uluslararası bir bakış açısı]. *Revista Arjantin de Psikoloji Paranormal*, **3**, 44-52.
- Krippner, S. (1995). Postmodern dünyada psişik araştırma. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **89**, 1-18.
- Krippner, S. (2001). Yirmi birinci yüzyılda psi ve postmodernite. *Uluslararası Parapsikoloji Dergisi*, **12**(1), 128.
- Krippner, S., Braud, W., Child, IL, Palmer, J., Rao, KR, Schlitz, M., White, RA, & Utts, J. (1993). Gösteri araştırması ve meta-analiz parapsikolojide. *Parapsikoloji Dergisi*, **57**, 275-286.
- Krippner, S., Vaughan, A. ve Spottiswoode, J. (2000). Öznel önsezili rüya deneyimlerinde jeomanyetik faktörler. *Dernek Dergisi Psişik Araştırma için*, **64**, 109-118.
- Kuley, NB ve Jacobs, DF (1988). Disosiyatif benzeri deneyimler ile heyecan arayışı arasındaki ilişki, sosyal ve sorunlu kumarbazlar *Kumar Davranışı Dergisi*, **4**, 197-207.
- Kumar, VK, Pekala, RJ ve Cummings, J. (1993). Heyecan arayışı, uyuşturucu kullanımı ve bildirilen paranormal inançlar ve deneyimler. *kişilik ve Bireysel farklılıklar*, **14**, 685-691.
- Lamal, PA (1989). Parapsikolojiye katılmak. *öğretimi Psikoloji*, **16**, 28-30.
- Lambert, GW (1959). İskoç musallatları ve poltergeistler: Bölgesel bir çalışma. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **40**, 108-120.

- Lambert, GW (1976). DD Ev ve fiziksel dünya.*Dergisi Psikik Araştırmalar Derneği*,**48**, 298-314.
- Lambert, GW ve Gay, K. (1952). Dieppe Raid vakası: Toplu bir işitsel halüsinasyon.*Psikik Araştırmalar Derneği Dergisi*,**36**, 607-618.
- Lamont, P. (1999, Ağustos).*DD için kanıtlar ne kadar ikna edici? Ev?*42. Yıllık Konvansiyonunda sunulan bildiri.
Parapsikoloji Derneği, Palo Alto, CA. Lamont, P. (2005).*İlk psikik: Bir kişinin tuhaf gizemi*
ünlü Victoria büyücüsü. Londra: Küçük, Kahverengi. Lange, R., Greyson, B., & Houran, J. (2004). Bir "çekirdek" ölüme yakın deneyimin Rasch ölçeklendirme doğrulaması.*İngiliz Psikoloji Dergisi*,**95**, 161-177.
- Lange, R. ve Houran, J. (1997). Bağlam kaynaklı paranormal deneyimler: Houran ve Lange'in musallat modeline destek fenomenler.*Algısal ve Motor Beceriler*,**85**, 95-98. Lange, R., & Houran, J. (1998). Paranormal sanrılar: Akıldan çıkmayan bir algı sorusu.*Sinir ve Akıl Hastalıkları Dergisi*,**186**, 637-645.
- Lange, R., Houran, J., Harte, TM, & Havens, RA (1996). Hainliklerde ve poltergeist benzeri deneyimlerde algıların bağlamsal dolayımı.
Algısal ve Motor Beceriler,**82**, 755-762.
- Lange, R. ve Houran, J. (2001). Hayata geçirilen belirsiz uyaranlar: Hainlerin ve poltergeistlerin psikolojik dinamikleri. J. Houran ve R. Lange'de (Ed.),*Periler ve poltergeistler: Çok disiplinli bakış açıları* (s. 280-306). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.
- Lange, R., Irwin, HJ ve Houran, J. (2000). Tobacyk'in Gözden Geçirilmiş Paranormal İnanç Ölçeğinin yukarıdan aşağıya saflaştırılması.*Kişilik ve Bireysel farklılıklar*,**29**, 131-156.
- Langer, EJ (1975). Kontrol illüzyonu.*Kişilik Dergisi ve Sosyal Psikoloji*,**32**, 311-328.
- Lansberry, LD (1994). Birinci şahıs raporu: Bir şüpheci ölüme yakın tecrübe etmek.*şüpheci araştırımcı*,**18**, 431-432.
- Lantz, ND, Luke, WLW ve May, EC (1994). Hedef ve gönderen anormal biliş deneylerinde bağımlılıklar.*Dergisi Parapsikoloji*,**58**, 285-302.

- Lawrence, M. (1997). *Kendi dünyalarında: Deneyimlemek bilinçsizlik*. New York: Praeger.
- Lawrence, TR (1991). Öznel rastgele nesiller ve tersine çevrilmiş koyun-keçi etkisi: Kopyalama hatası. *Avrupa Dergisi Parapsikoloji*, **8**, 131-144.
- Lawrence, TR (1993, Ağustos). *Koyun ve keçilerde toplanma...: Zorla seçilmiş koyun-keçi ESP çalışmalarının bir meta-analizi, 1947-1993*. 36. Yıllık Konvansiyonunda sunulan bildiri. Parapsikoloji Derneği, Toronto, Kanada.
- Lawrence, TR (1995). Paranormal inancın kaç faktörü vardır orada? Paranormal İnanç Ölçeğinin bir eleştirisi. *Dergisi Parapsikoloji*, **59**, 3-25.
- Lawrence, T. [R.], Edwards, C., Barraclough, N., Church, S., & Hetherington, F. (1995). Paranormal inanç ve deneyimin çocukluk nedenlerini modellemek: Çocukluk travması ve çocukluk fantezisi. *kişilik ve Bireysel farklılıklar*, **19**, 209-215.
- Layton, BD ve Turnbull, B. (1975). Bir ESP görevinde inanç, değerlendirme ve performans. *Deneyisel Sosyal Psikoloji Dergisi*, **11**, 166-179.
- Leahey, TH ve Leahey, GE (1983). *Psikolojinin okült çiftleri: Psikoloji ve sözde bilim sorunu*. Chicago: Nelson-Hall.
- Lederer, RJ ve Singer, B. (1983). adına sözde bilim Üniversite. *şüpheli araştırmacı*, **7**(3), 57-62.
- LeShan, L. (1966). Parapsikolojinin bir bilim olarak kabul edilmemesi üzerine bazı psikolojik hipotezler. *Uluslararası Dergisi Parapsikoloji*, **8**, 367-385.
- LeShan, L. (1974). *Ortam, mistik ve fizikçi*. Yeni York: Viking Basını.
- Lester, D. (2003). Ölüme yakın deneyimlerin derinliği ve kafa karıştırıcı faktörler. *Algısal ve Motor Beceriler*, **96**, 18.
- Lett, J. (1992). Paranormalin kalıcı popülaritesi. *şüpheli sorgulayan*, **16**, 381-388.
- Levi, A. (1979). Görüntülerin ve geri bildirimin PK efektleri üzerindeki etkisi. *Parapsikoloji Dergisi*, **43**, 275-289.
- Levin, JS (1993). Mistik deneyimde yaş farklılıkları. *bu Gerontolog*, **33**, 507-513.

- Lewicki, DR, Schaut, GH ve Persinger, MA (1987). Jeofizik değişkenler ve davranış: XLIV. Öznel önbilişsel deneyimlerin günleri ve gerçek olaylardan önceki günler, ilişkili jeomanyetik görüntüler aktivite. *Algısal ve Motor Beceriler*, **65**, 173-174. Lindley, JH, Bryan, S. ve Conley, B. (1981). Pasifik Kuzeybatı Amerika popölasyonunda ölüme yakın deneyimler: Evergreen çalışması. *anabiyoz*, **1**, 104-124.
- Locke, TP ve Shontz, FC (1983). Ölüme yakın deneyimin kişilik bağıntıları: Bir ön çalışma. *Amerikan Derneği Dergisi Psişik Araştırma*, **77**, 311-318.
- Uzun, JP ve Uzun, JA (2003). 1975'ten önce ve sonra meydana gelen ölüme yakın deneyimlerin karşılaştırılması: İnternet sonuçları anket. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **22**, 21-32.
- Lovitts, BE (1981). Koyun-keçi etkisi tersine döndü. *Parapsikoloji Dergisi*, **45**, 293-309.
- Lucas, W. (1993). *Regresyon terapisi: Profesyoneller için bir el kitabı. Cilt 1: Geçmiş yaşam terapisi*. Crest Park, CA: Deep Forest Press.
- Lundahl, CR (Ed.) (1982). *Ölüme yakın araştırma koleksiyonu okumalar*. Chicago: Nelson-Hall.
- Lundahl, CR (1992). Ölüme yakın deneyimlerdeki melekler. *Dergisi Ölüme Yakın Çalışmalar*, **11**, 49-56.
- Lundahl, CR (1993). Ölüme yakın deneyim: Teorik bir özetleme. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **12**, 105-118. Lynn, SJ ve Rhue, JW (1988). Fantezi eğilimi: Hipnoz, gelişimsel öncüller ve psikopatoloji. *Amerikalı Psikolog*, **43**, 35-44.
- Lyons, A., & Truzzi, M. (1991). *Mavi duyu: Psişik dedektifler ve suç*. New York: Gizemli Basın.
- McAllister, I. (1988). Dini değişim ve sekülerleşme: Avustralya'da dini değerlerin aktarımı. *Sosyolojik Analiz*, **49**, 249-263.
- McBeath, MK (1985). Psi ve cinsellik. *Derneği Dergisi Psişik Araştırma*, **53**, 65-77.
- McClenon, B., Roig, M., Smith, MD ve Ferrier, G. (2003). Psikolojiye giriş ders kitaplarında parapsikolojinin kapsamı: 1990-2002. *Parapsikoloji Dergisi*, **67**, 167-179.

- McClenon, J. (1982a). Pratik uygulamada iki deney
psi.*Parapsikoloji Dergisi*,**46**, 59. (Özet) McClenon, J. (1982b).
Seçkin bilim adamlarının bir araştırması: ESP ve parapsikolojiye
karşı tutumları.*Parapsikoloji Dergisi*,**46**, 127-152.
- McClenon, J. (1984). *Sapkın bilim: Parapsikoloji olgusu*.
Philadelphia, PA: Pennsylvania Üniversitesi Yayınları.
- McClenon, J. (1989). Japonya'da Parapsikoloji.*Parapsikoloji*
Gözden geçirmek,**20**(4), 13-15.
- McClenon, J. (2002). Anormal bir deneyimin içerik analizi
koleksiyon: Evrimsel bakış açılarının değerlendirilmesi.*Dergisi*
Parapsikoloji,**66**, 291-316.
- McConnell, RA (1977). hakkında çatışan inançların çözümü
ESP kanıtı.*Parapsikoloji Dergisi*,**41**, 198-214. McConnell, RA
(1987). *Geriye dönük olarak parapsikoloji: Arayışım*
boynuzlu at. Pittsburgh, PA: Yazar.
- McConnell, RA ve Clark, TK (1980). Eğitim, inanç ve zihinsel
Parapsikoloji Derneği içinde çatışma.*Dergisi*
Parapsikoloji,**44**, 245-268.
- McConnell, RA ve Clark, TK (1991). Ulusal Bilimler Akademisi'nin
parapsikoloji hakkındaki görüşü.*Amerikan Derneği Dergisi*
Psişik Araştırma,**85**, 333-365.
- McConnell, RA, Snowdon, RJ ve Powell, KF (1955). isteyen
zar ile.*Deneyisel Psikoloji Dergisi*,**50**, 269-275. McCormick, DL
(1987). Hawaii'de bir dava.*ASPR Bülteni*,**13**,
14.
- McCreery, C. (1986, Eylül). *Spontane deneyimler ve Eysenck*
Kişilik Anketi. 10th International Conference of the Society for
Psychical Research, Trinity'de sunulan bildiri
Kolej, Cambridge, İngiltere.
- McCreery, C. (1997). Halüsinasyonlar ve uyarılabilirlik: Bir
psikoz teorisine işaret eder. G. Claridge'de (Ed.), *Şizotipi: Etkileri*
hastalık ve sağlık(s. 251-273). Oxford: Oxford University Press.
- McCreery, C. ve Claridge, G. (2002). Sağlıklı şizotipi: Beden dışı
deneyimler örneği.*Kişilik ve Bireysel Farklılıklar*,**32**,
141-154.
- McCue, PA (2002). Hainlik teorileri: Eleştirel bir bakış.*günlük*
Psişik Araştırmalar Derneği'nin,**66**, 1-21.

- McDannell, C. ve Lang, B. (1988). *Cennet: Bir tarih*. New Haven, CT: Yale Üniversitesi Yayınları.
- MacDonald, WL (1995). Dindarlığın ve yapısal gerginliğin bildirilen paranormal deneyimler üzerindeki etkileri. *Bilimsel Çalışma Dergisi Din*, **34**, 366-376.
- McDonough, BE, Don, NS ve Warren, CA (1994, Ağustos). *Bir ganzfeld psi görevinde EEG*. 37. Yıllık Konvansiyonunda sunulan bildiri Parapsikoloji Derneği, Amsterdam, Hollanda. McDonough, BE, Don, NS ve Warren, CA (2000, Ağustos). *Bir psi'de gama bandı ("40 Hz") EEG ve bilinçsiz hedef tespiti görevi*. 43. Yıllık Konvansiyonunda sunulan bildiri Parapsikoloji Derneği, Freiburg, Almanya. McDonough, BE, Warren, CA ve Don, NS (1989). Seçilmiş bir öznenin psi testi sırasında gözlemlenen tesadüfi bir olayın EEG analizi. *Parapsikoloji Dergisi*, **53**, 181-201.
- McElroy, WA ve Brown, WRK (1950). Hatalar için elektrik çarpması ESP kart testlerinde. *Parapsikoloji Dergisi*, **14**, 257-266.
- McHarg, JF (1982). Paranormal ve kişisel sıkıntının tanınması. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **51**, 201-209.
- MacKenzie, A. (1982). *Perili ve hayaletler*. Londra: Heinemann.
- MacKenzie, A. (1997). *Zamanda Maceralar: Geçmişle Karşılaşmalar*. Londra: Athlone Press.
- McMahan, EA (1947). Aydınlık ve karanlık altında bir PK deneyi koşulları. *Parapsikoloji Dergisi*, **11**, 46-54. McMullen, T. (1978). "Psi fenomeni" kavramında temel bir karışıklık. JP Sutcliffe'de (Ed.), *Psikolojide kavramsal analiz ve yöntemler: WM O'Neil onuruna denemeler* (s. 15-20). Sidney: Sidney Üniversitesi Basını.
- Maher, MC ve Hansen, GP (1992). Birkaç tespit tekniği kullanılarak bildirilen bir musallatlığın nicel araştırması. *dergisi Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*, **86**, 347-374.
- Maher, MC ve Hansen, GP (1997, Ağustos). *Nicel yasal olarak tartışmalı bir "perili ev" soruşturması*. Parapsikoloji Derneği'nin 40. Yıllık Kongresi'nde sunulan bildiri, Brighton, İngiltere.

Maher, M. [C.] ve Schmeidler, GR (1977). ESP işlemede serebral lateralizasyon etkileri.*Amerikan Psikik Derneği Dergisi Araştırma*,**71**, 261-271.

Maher, MC, Vartanian, IA, Chernigovskaya, T., & Reinsel, R. (1996). El koymanın fizyolojik eşlikçileri: Şifacıların ve hastaların dokunsal duyarlılığındaki değişiklikler.*Amerikan Derneği Dergisi Psikik Araştırma*,**90**, 77-96.

Mahoney, PJ (1977). Bir grup halüsinasyon gören psikiyatri hastasının görüntüleri üzerine bazı gözlemler. (Doktora tezi, Tennessee Üniversitesi, 1976).*Tez Özetleri Uluslararası*,**37**(8-B), 4152-4153.

Maitz, EA ve Pekala, RJ (1991). Ölüme yakın bir olayla ilişkili beden dışı deneyimin fenomenolojik nicelemesi.*Omega*,**22**, 199-214.

- Mansfield, V., Rhine-Feather, S., & Hall, J. (1998). Ren-Jung Mektupları: Parapsikolojiyi eşzamanlı olaylardan ayırt etmek. *Parapsikoloji Dergisi*, **62**, 3-25.
- Marks, DF (1986). Paranormali araştırmak. *Doğa*, **320**, 119-124.
- Marks, D. ve Kammann, R. (1980). *Psişik psikoloji*. Buffalo, NY: Prometheus Kitapları.
- Markwick, B. (1978). Basil Shackleton ile Soal-Goldney deneyleri: Veri manipülasyonunun yeni kanıtı. *Dernek Çalışmaları Psişik Araştırma için*, **56**, 250-277.
- Martin, B. (1998). Muhafif bilim adamları için stratejiler. *İçin dergi Bilimsel Keşif*, **12**, 605-616.
- Martin, LJ (1915). Hayaletler ve görsel imgelerin izdüşümü. *Amerikan Psikoloji Dergisi*, **26**, 251-257. Martínez-Taboas, A. (1984). RSPK ajanlarında saldırganlığın ve merkezi sinir sisteminin rolünün değerlendirilmesi. *Amerikan Dergisi Psişik Araştırmalar Derneği*, **78**, 55-69.
- Martínez-Taboas, A. ve Alvarado, CS (1981). Poltergeist ajanlar: Son araştırma eğilimlerinin ve kavramsallaştırmaların bir incelemesi. *Avrupa Dergisi Parapsikolojinin*, **4**, 99-110.
- Matlock, JG (1989). Geçmiş yaşam hafızası vakalarında yaş ve uyaran: Yayınlanmış vakaların bir çalışması. *Amerikan Psişik Derneği Dergisi Araştırma*, **83**, 303-316.
- Matlock, JG (1990). Geçmiş yaşam hafızası vaka çalışmaları. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler*, Cilt. 6 (s. 184-267). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.
- Mauskopf, SH ve McVaugh, MR (1980). *Zor bilim: Deneysel psişik araştırmanın kökenleri*. Baltimore: Johns Hopkins Üniversite Basını.
- May, EC, Paulinyi, T. ve Vassy, Z. (2005). Akustik uyarılara anormal beklenen cilt iletkenliği yanıtı: Deneysel sonuçlar ve bir mekanizma hakkında spekülasyon. *Alternatif ve Tamamlayıcı Dergisi İlaç*, **11**, 587-588.
- May, EC, & Spottiswoode, SJP (1989). bir Michelson-interferometre Schrödinger kedisi: Gözlem teorilerinin ölümü. LA Henkel & RE Berger'de (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1988* (p. 63). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.

May, EC, Utts, JM ve Spottiswoode, SJP (1995). Karar büyüme teorisi: Anormal zihinsel fenomenlerin bir modeline doğru.

Parapsikoloji Dergisi,**59**, 195-220.

Medhurst, RG ve Goldney, KM (1964). William Crookes ve medyumluğun fiziksel fenomeni.*Derneğin Bildirileri*

Psişik Araştırma,**54**, 25-157.

Merikle, PM, Smilek, D., & Eastwood, JD (2001). Farkında olmadan algı: Bilişsel psikolojiden bakış açıları.*Biliş*,**79**, 115-134.

Merton, RK (1973).*Bilim sosyolojisi: Teorik ve ampirik araştırmalar*.Chicago: Chicago Üniversitesi Yayınları. Messer, WS ve Griggs, RA (1989). Öğrencinin paranormal olaylara olan inancı ve katılımı ve giriş psikolojisinde performans.*öğretimi Psikoloji*,**16**, 187-191.

Meynell, H. (1996). Sözde paranormal soruşturma üzerine. M. Stoeber ve H. Meynell'de (Ed.),*Paranormal üzerine kritik yansımalar*(s. 23-45). Albany, NY: State University of New York Press.

Millar, B. (1978). Gözlemsel teoriler: Bir astar.*Avrupalı Parapsikoloji Dergisi*,**2**, 304-332.

Mills, A. (1989). Bir çoğaltma çalışması: Kuzey Hindistan'da önceki bir yaşamı hatırladığı söylenen üç çocuk vakası.*Dergisi Bilimsel Keşif*,**3**, 133-184.

Mills, A. (1990). Kuzey Hindistan'daki reenkarnasyon tipi Müslüman vakaları: dayatılan özdeşleşme hipotezinin bir testi. Bölüm I: Analizi 26 vaka.*Bilimsel Keşif Dergisi*,**4**, 171-188. Mills, A., Haraldsson, E. ve Keil, HHJ (1994). Üç bağımsız araştırmacı tarafından reenkarnasyonu düşündüren vakaların replikasyon çalışmaları.

Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi,**88**, 207-219.

Mills, A. ve Lynn, SJ (2000). Geçmiş yaşam deneyimleri. E. Cardena, SJ Lynn ve S. Krippner (Ed.),*Anormal deneyim çeşitleri: Bilimsel kanıtların incelenmesi*(s. 283-313). Washington DC: Amerika Psikoloji Derneği.

Milton, J. (1988a). Yer değiştirme etkisinin eleştirel incelemesi: I. Yer değiştirme ile amaçlanan hedef üzerinde puanlama arasındaki ilişki.

Parapsikoloji Dergisi,**52**, 29-55.

Milton, J. (1988b). Yer değiştirme etkisinin eleştirel incelemesi: II. Yer değiştirme ile psikolojik ve durumsal arasındaki ilişki

değişkenler.*Parapsikoloji Dergisi*,**52**, 127-156. Milton, J. (1992).
"Paranormal" deneyimlerin insanların yaşamları üzerindeki etkileri:
Sıra dışı bir kendiliğinden vaka araştırması.*Derneği Dergisi*
Psişik Araştırma,**58**, 314-323.

Milton, J. (1994). Zorunlu seçimli bir ESP deneyinde talimat verilmeyen
katılımcıların tahmin stratejileri ve güven çağrısı kriterleri.*dergisi*
Psişik Araştırmalar Derneği,**60**, 65-77.

Milton, J. (1996). ESP çalışmaları için metodolojik kılavuz ilkelerin oluşturulması:
Deneycilerin ve eleştirmenlerin fikir birliğine yönelik bir anket araştırması.
Parapsikoloji Dergisi,**60**, 289-334.

Milton, J. (1997). Değişmiş bilinç durumları olmadan serbest yanıtli
ESP çalışmalarının meta analizi.*Parapsikoloji Dergisi*,**61**, 279-320.

Milton, J. (1999). Tekrarlanabilir bir psi etkisi arayışında ganzfeld
araştırması çok önemli olmaya devam etmeli mi? Bölüm I. Tartışma belgesi
ve elektronik posta tartışmasına giriş.*Parapsikoloji Dergisi*,**63**, 309-333.

Milton, J. ve Wiseman, R. (1997).*Duyu dışı algı araştırması için*
yönergeler. Hatfield, İngiltere: Hertfordshire Üniversitesi Yayınları.

Milton, J. ve Wiseman, R. (1999a). psi var mı? Anormal bir bilgi
aktarımı sürecinin kopyalanmaması.*Psikolojik Bülten*,
125, 387-391.

Milton, J. ve Wiseman, R. (1999b). Duyu dışı algının kitle iletişim
araçları testlerinin bir meta-analizi.*İngiliz Psikoloji Dergisi*,**90**, 235-
240.

Milton, J. ve Wiseman, R. (2001). psi var mı? Storm'a yanıt ve
Ertel (2001).*Psikolojik Bülten*,**127**, 434-438.

Mintz, EE (1983).*Psişik iplik: Paranormal ve transpersonal*
psikoterapinin yönleri. New York: İnsan Bilimleri Basını. Mintz,

S. ve Alpert, M. (1972). Görüntü canlılığı, gerçeklik testi ve
şizofrenik halüsinasyonlar.*Anormal Psikoloji Dergisi*,**79**, 310-
316.

Mishlove, J. (1983).*Psi geliştirme sistemleri*. Jefferson, Kuzey Carolina:
McFarland.

Mishlove, J. ve Kautz, WH (1982). Ortaya çıkan yeni bir disiplin!
Uygulamalı Psi Bülteni,**1**(1), 1.

Mitchell, JL ve Drewes, AA (1982). Gökkuşağı deneyi.
Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi,**76**, 197-215.

Montago, E. de A., & Roll, WG (1983). Psikokinez için nörolojik bir model. WG Roll, J. Beloff ve RA White'da (Ed.), *Araştırma parapsikoloji 1982* (s. 272–273). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.

Montanelli, DG ve Parra, A. (2004). Grup terapisinde anormal/ paranormal deneyimlerin duygusal olarak işlenmesine klinik bir yaklaşım. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **68**, 129-142.

Moody, RA (1975). *hayattan sonra hayat*. Covington, GA: Alaycı Kuş. Moody, RA (1977). *Yaşamdan sonraki yaşam üzerine düşünceler*. Covington, ABD:

alaycı kuş

Moody, RA (1994, Ağustos). *Son zamanlardaki bir psikomanteum*. Parapsikolojinin 37. Yıllık Kongresinde sunulan bildiri

Dernek, Amsterdam, Hollanda.

Moody, RA, Perry ile birlikte, P. (1988). *ötesindeki ışık*. New York: Bantam.

Moore, DW (2005). *Her dört Amerikalıdan üçü paranormal şeylere inanıyor*. Washington, DC: Gallup Anket Haber Servisi, 16 Haziran.

Moore, RL (1977). *Beyaz karga arayışı içinde: Spiritüalizm, parapsikoloji ve Amerikan kültürü*. New York: Oxford Üniversitesi

Basmak.

Morier, D. ve Keepports, D. (1994). Normal bilim ve paranormal: Bilimsel bir yöntem dersinin öğrencilerin inançlarına etkisi. *Araştırma Yüksek öğretim*, **35**, 443-453.

Morris, F. (1976). Psişik deneyimlere duygusal tepkiler. M. Ebon'da (Ed.), *Şeytan tuzağı: Okültün tehlikeleri* (s. 205–216). Bahçe Şehir, NY: Doubleday.

Morris, RL (1980). Basit bir iletişim modeli içinde çalışan Psi. B. Shapin & L. Coly'de (Ed.), *İletişim ve parapsikoloji* (s. 1–24). New York: Parapsikoloji Vakfı. Morris, RL (1981). Amityville Korku vakası. K. Frazier'de (Ed.), *Bilimin paranormal sınırları* (s. 170–178). Bufalo, NY:

Prometheus Kitapları.

Morris, RL ve Cohen, D. (1971). ESP, alfa ritmi ve çağrı kalıpları arasındaki ilişkiler üzerine bir ön deney. WG Roll, RL Morris ve JD Morris (Ed.), *Parapsikoloji Derneği Bildirileri No. 6, 1969* (s. 22–23). Durham, NC: Parapsikolojik

Dernek.

Morris, RL, Cunningham, S., McAlpine, S., & Taylor, R. (1993, Ağustos). *autoganzfeld sonuçlarının çoğaltılması ve genişletilmesine doğru*. Kağıt Parapsikolojinin 36. Yıllık Konvansiyonu'nda sunulan Dernek, Toronto, Kanada.

Morris, RL, Dalton, K., Delanoy, DL ve Watt, CA (1995, Ağustos). *Ganzfeld'de gönderen/gönderen yok koşulunun karşılaştırılması*. Kağıt 38. Yıllık Parapsikoloji Kongresi'nde sunuldu. Dernek, Durham, Kuzey Karolina.

Morris, RL, Nanko, M. ve Phillips, D. (1982). Bir psikokinezi görevinde popüler olarak savunulan iki görsel imgeleme stratejisinin karşılaştırılması. *Parapsikoloji Dergisi*, **46**, 1-16.

Morse, M., Perry ile birlikte, P. (1990). *Işığa daha yakın: Öğrenmek çocukların ölüme yakın deneyimleri*. New York: Villard Kitapları.

Morse, ML (1994). Çocuklarda ölüme yakın deneyimler ve ölümlle ilgili vizyonlar: Klinisyen için çıkarımlar. *Pediatric Güncel Sorunlar*, **24**, 55-83.

Morse, ML, Venecia, D., & Milstein, J. (1989). Ölüme yakın deneyimler: Bir nörofizyolojik açıklayıcı model. *Yakın Ölüm Dergisi deneyimler*, **8**, 45-53.

Moss, S. ve Butler, DC (1978). ESP'nin bilimsel güvenilirliği. *Algısal ve Motor Beceriler*, **46**, 1063-1079. Mulholland, J. (1979). *Tanıdık ruhlara dikkat edin*. New York: Yazar.

(1938'de yayınlanan orijinal çalışma).

Mundle, CWK (1964). Önsezi kavramı mantıklı mı? *Uluslararası Parapsikoloji Dergisi*, **6**, 179-198. Munro, C., & Persinger, MA (1992). Göreceli sağ temporal lob teta aktivitesi, Vingiano'nun Hemisferik Bölümü ve

"hissedilmiş mevcudiyet." *Algısal ve Motor Beceriler*, **75**, 899-903.

Munson, RJ (1985). *Psi'nin klinik uygulamaları: Üç vaka*. Güneydoğu Bölgesi'nin 12. yıllık konferansında sunulan bildiri

Parapsikoloji Derneği, Duke Üniversitesi, Durham, NC. Munves, J. (1997). Richard Hodgson, Bayan Piper ve "George Pelham": Yüz yıllık bir yeniden değerlendirme. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **62**, 138-154.

Murphy, G. (1967). Geçmiş ve gelecekle doğrudan temaslar: Geçmiş dönük algılama ve önsezi. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **61**, 3-23.

- Murphy, K. ve Lester, D. (1976). inanç bağıntıları için bir araştırma
ESP.Psikolojik Raporlar,**38**, 82.
- Murphy, T. (2001). Tayland'da ölüme yakın deneyimler.*Dergisi
Ölüme Yakın Çalışmalar*,**19**, 161-178.
- Murray, CD ve Fox, J. (2005a). Daha önce beden dışı deneyimleri
olan ve olmayan kişilerde beden imajı.*İngiliz Psikoloji Dergisi*,**96**,
441-456.
- Murray, CD ve Fox, J. (2005b). Beden dışı deneyim ve beden imajı:
Deneyimler ve deneyim olmayanlar arasındaki farklar.*Dergisi
Sinir ve Akıl Hastalığı*,**193**, 70-72.
- Murray, CD ve Fox, J. (2006). Ölüme yakın ve spontan beden dışı
deneyimler bildiren insanlar arasındaki beden imajındaki farklılıklar.
Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi,**70**, 98-109. Musch, J. ve
Ehrenberg, K. (2002). Olasılık yanlış değerlendirmesi, bilişsel
yetenek ve paranormale olan inanç.*İngiliz Psikoloji Dergisi*,**93**,
169-177.
- Musgrave, C. (1997). Ölüme yakın deneyim: Maneviyat üzerine bir araştırma
dönüşüm.*Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*,**15**, 187-201. Myers,
FWH (1903).*İnsan kişiliği ve bedeninin hayatta kalması
ölüm*. Londra: Longmans, Yeşil.
- Myers, FWH, Lodge, OJ, Leaf, W. ve James, W. (1890). Belirli trans
fenomenlerinin gözlemlerinin bir kaydı.*Dernek Çalışmaları
Psişik Araştırma için*,**6**, 436-659.
- Myers, SA ve Austrin, HR (1985). Distal eidetik teknoloji:
Fantezi eğilimli kişiliğin diğer özellikleri.*Zihinsel Dergisi
görüntü*,**9**, 57-66.
- Myers, SA, Austrin, HR, Grisso, JT ve Nickeson, RC (1983). Beden
dışı deneyimle ilgili kişilik özellikleri.*günlük
Parapsikolojinin*,**47**, 131-144.
- Nadon, R. ve Kihlstrom, JF (1987). Hipnoz, psi ve anormal
deneyimin psikolojisi.*Davranış ve Beyin Bilimleri*,**10**,597-599.
- Nadon, R., Laurence, J. ve Perry, C. (1987). Hipnotik duyarlılığın
çoklu yordayıcıları.*Kişilik ve Sosyal Psikoloji Dergisi*,**53**,
948-960.
- Nash, CB (1978). Yanıt yanlılığının psi arabuluculuğu üzerindeki etkisi.*Dergisi
Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*,**72**, 333-338.

- Nash, CB (1983). Duyu dışı gözlemsel bir teori. *Dergisi Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*, **52**, 113-116. Nash, CB (1986). *Parapsikoloji: Psikoloji bilimi*. Springfield, IL: Thomas.
- Nash, CB (1989). "Altmış Yıldan Sonra Ekstra Duyusal Algı"da deney içi ve denek içi puanlama düşüyor. *Derneği Dergisi Psişik Araştırma*, **55**, 412-416.
- Nash, CB ve Nash, CS (1958). Başarının kontrol edilmesi ve kişilik özelliklerinin ESP ile ilişkisi. *Amerikan Derneği Dergisi Psişik Araştırma*, **52**, 98-107.
- Nash, CS ve Nash, CB (1968). Hedef seçimi, alan bağımlılığı ve gövde kavramının ESP performansına etkisi. *Dergisi Parapsikoloji*, **32**, 248-257.
- Negro, PJ, Palladino-Negro, P., & Louza, MR (2002). Dini aracılık dissosiyatif deneyimleri sosyobilişsel teoriye uyuyor mu? ayrışma mı? *Travma ve Dissosiyasyon Dergisi*, **3**, 51-73. Neher, A. (1980). *aşkınlık psikolojisi*. Englewood Kayalıkları, NJ: Prentice-Hall.
- Nelson, RD (2001). Küresel olayların REG verileriyle korelasyonu: İnternet tabanlı, yerel olmayan bir anormallik deneyi. *Parapsikoloji Dergisi*, **65**, 247-272.
- Nelson, RD (2002). Tutarlı bilinç ve azaltılmış rastgelelik: 11 Eylül 2001'deki korelasyonlar. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **16**, 549-570.
- Nelson, R., Bösch, H., Boller, E., Dobyns, Y., Houtkooper, J., Lettieri, A., et al. (1998). Bilincin küresel rezonansı: Prenses Diana ve Rahibe Teresa. *Anormal Olaylar için Elektronik Dergi, ejAP*. <http://www.psy.uva.nl/ejAP>.
- Neppe, VM (1983). Subjektif paranormal deneyimlerde temporal lob semptomatolojisi. *Amerikan Psişik Derneği Dergisi Araştırma*, **77**, 1-29.
- Neppe, VM (1984). Öznel paranormal deneyim psikozu. *Parapsikoloji İncelemesi*, **15**(2), 7-9.
- Neppe, VM (2002). "Vücut dışı deneyimler" (OBES) ve beyin lokalizasyonu: Bir bakış açısı. *Avustralya Parapsikoloji Dergisi*, **2**, 85-96.

Newport, F., & Strausberg, M. (2001, Haziran). *Gallup anketi açıklaması: Amerikalıların psişik ve paranormal olaylara olan inancı son on yılda arttı*. 12 Haziran 2001'de World Wide Web'den alındı: <http://www.gallup.com/poll/releases/pr010608.asp>

Nichols, A. Florida'da bir su kirliliği uzmanı. *Uluslararası Dergisi Parapsikoloji*, **11**(2), 143-159.

Nickell, J. (Ed.). (1994). *Medyum dedektifler: ESP ve sansasyonel vakalar* (s. 172-190). Buffalo, NY: Prometheus Kitapları. Nickell, J.

(2001). Hayaletler, sahtekarlıklar veya fanteziler? J. Houran ve R. Lange'de (Ed.), *Periler ve poltergeistler: Çok disiplinli bakış açıları* (s. 214-223). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.

Nijenhuis, ERS, Spinhoven, Ph., van Dyck, R., van der Hart, O., & Vanderlinden, J. (1996). Gelişim ve psikometrik özellikler

Somatoform Disosiyasyon Anketi (SDQ-20). *Dergisi*

Sinir ve Akıl Hastalığı, **184**, 688-694. Norton, MC ve

Sahlman, JM (1995). Işığın tanımlama: Ölüme yakın deneyimin bir açıklaması olarak yükleme teorisi. *günlük*

Ölüme Yakın Çalışmalar, **13**, 167-184.

Noyes, R. (1972). Ölme deneyimi. *Psikiyatri*, **35**, 174-184.

Noyes, R. (1979). Ölüme yakın deneyimler: Onların yorumlanması ve önemi. R. Kastenbaum'da (ed.), *Yaşam ve ölüm arasında* (s. 73-88).

New York: Springer.

Noyes, R. (1980). Ölüme yakın deneyimlerin ardından tutum değişikliği.

Psikiyatri, **43**, 234-242.

Noyes, R. ve Kletti, R. (1977). Panoramik bellek: Bir yanıt ölüm tehdidi. *Omega*, **8**, 181-194.

Noyes, R. ve Slymen, DJ (1979). Hayata öznel tepki-tehdit eden tehlike. *Omega*, **9**, 313-321.

O'Keeffe, C. ve Alison, L. (2000). "Psişik tespit"te retorik.

Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi, **64**, 26-38. O'Keeffe, C. ve

Wiseman, R. (2005). İddia edilen aracılığın test edilmesi: Yöntemler ve sonuçlar. *İngiliz Psikoloji Dergisi*, **96**, 165-179.

Olson, PR Suddeth, JA, Peterson, PL ve Egelhoff, C. (1985). Dulluk halüsinasyonları. *Amerikan Geriatri Derneği Dergisi*, **33**, 543-547.

Oppenheim, J. (1985). *Öteki dünya: İngiltere'de Spiritüalizm ve psişik araştırma, 1850-1914*. Cambridge: Cambridge University Press.

- Orme, JE (1974). Önsezi ve zaman. *Derneği Dergisi Psikik Araştırma*, **47**, 351-365.
- Osis, K. (1974). ASPR'de vücut dışı araştırma. *ASPR Bülteni*, **22**, 1-3.
- Osis, K. (1975). Beden dışı deneyimler üzerine algısal deneyler. İçinde JD Morris, WG Roll ve RL Morris (Ed.), *Araştırma parapsikoloji 1974* (s. 53-55). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın. Osis, K. (1979). OBE hakkında içeriden kişilerin görüşleri: Bir anket anketi. İçinde WG Rulosu (Ed.), *parapsikolojide araştırma 1978* (s. 50-52). metüçen, NJ: Korkuluk Basın.
- Osis, K. (1986a). Görünüşler eski ve yeni. KR Rao'da (Ed.), *Parapsikolojide vaka çalışmaları* (s. 74-86). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland. Osis, K. (1986b). Bir hayalet vakasında amaçlı eylemin özellikleri. *Amerikan Psikik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **80**, 175-193.
- Osis, K. ve McCormick, D. (1980). Algısal test sırasında vücut dışı bir projeksiyonun görünür konumundaki kinetik etkiler. *Dergisi Amerikan Psikik Araştırmalar Derneği*, **74**, 319-329. Osis, K. ve McCormick, D. (1982a). Tanımlanabilir bir canlı ajanı olmayan bir poltergeist vakası. *Amerikan Psikik Derneği Dergisi Araştırma*, **76**, 23-51.
- Osis, K. ve McCormick, D. (1982b). Toplu olarak gözlemlenen görünüm ve ilgili fenomenler vakası. WG Roll, RL Morris ve RA White'da (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1981* (s. 120-123). metüçen, NJ: Korkuluk Basın.
- Osis, K. ve Perskari, B. (1975). *Beden dışı hipotezinin algısal testleri*. Yayınlanmamış el yazması, American Society for Psychical Araştırma, New York.
- Otis, LP ve Alcock, JE (1982). Olağanüstü etkileyen faktörler inanç. *Sosyal Psikoloji Dergisi*, **118**, 77-85.
- Owen, A. (1990). *Karanlık oda: Geç Viktorya İngiltere'sinde kadınlar, güç ve maneviyat*. Philadelphia, PA: Pensilvanya Üniversitesi Basmak.
- Owen, ARG (1964). *Poltergeist'i açıklayabilir miyiz?* New York: Garrett.
- Owens, JE, Cook, EW ve Stevenson, I. (1990). Hastaların ölüme yakın olup olmadığıyla ilgili olarak "ölüme yakın deneyim" in özellikleri. *Neşter*, **336**, 1175-1177.

- Palmer, J. (1974). On yaşındaki bir çocuğu içeren bir RSPK vakası: Powhatan poltergeist. *Amerikan Psişik Derneği Dergisi Araştırma*, **68**, 1-33.
- Palmer, J. (1977). Deneysel ESP araştırmalarında tutumlar ve kişilik özellikleri. BB Wolman'da (Ed.), *parapsikoloji el kitabı* (s. 175-201). New York: Van Nostrand Reinhold.
- Palmer, J. (1978a). Duyu dışı algı: Araştırma bulguları. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler, Cilt. 2: Duyu dışı algı* (s. 59-243). New York: Plenum Basın.
- Palmer, J. (1978b). Beden dışı deneyim: Psikolojik bir teori. *Parapsikoloji İncelemesi*, **9**(5), 19-22.
- Palmer, J. (1978c). ESP ve beden dışı deneyimler: Deneysel bir yaklaşım. DS Rogo'da (Ed.), *Bedenin ötesinde zihin* (s. 193-217). Yeni York: Penguin.
- Palmer, J. (1979). Psişik deneyimlerin bir topluluk posta anketi. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **73**, 221-251.
- Palmer, J. (1982). ESP araştırma bulguları: 1976-1978. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler, Cilt. 3* (s. 41-82). Yeni York: Plenum Basın.
- Palmer, J. (1993). Deneyci etkisi ile yüzleşmek. L. Coly ve J. DS McMahon (Ed.), *Psi araştırma metodolojisi: Yeniden inceleme* (s. 44-64). New York: Parapsikoloji Vakfı.
- Palmer, J. (1996, Ağustos). *Algısal esp Testi ile daha ileri çalışmalar: Bayram ve kıtlık*. 39. Yıllık Konvansiyonunda sunulan bildiri Parapsikoloji Derneği, San Diego, CA.
- Palmer, J. (1997a). Deneyci psi'nin meydan okuması. *Avrupalı Parapsikoloji Dergisi*, **13**, 110-125.
- Palmer, J. (1997b). Helmut Schmidt'in otomatik ön tanıma deneylerinde isabete bağlı yanıt yanlılığı. *Parapsikoloji Dergisi*, **61**, 135-141.
- Palmer, J. (2000). Bilgisayar solitaire gizli psi. *Dergisi Parapsikoloji*, **64**, 195-211.
- Palmer, J. (2003). Ganzfeld'de ESP: Bir tartışmanın analizi. *Dergisi Bilinç Çalışmaları*, **10**, 51-68.
- Palmer, J. ve Carpenter, JC (1998). Dışa dönüklük ile ilgili yorumlar- Honorton, Ferrari ve Bem tarafından ESP meta-analizi. *Dergisi Parapsikoloji*, **62**, 277-282.

Palmer, JA, Honorton, C., & Utts, J. (1989). Parapsikoloji üzerine Ulusal Araştırma Konseyi çalışmasına yanıt. *Amerikan Dergisi Psişik Araştırmalar Derneği*, **83**, 31-49.

Palmer, J. ve Kramer, W. (1984). İç durum ve zamansal faktörler psikokinezi. *Parapsikoloji Dergisi*, **48**, 1-25. Palmer, J. ve Lieberman, R. (1975). Psikolojik setin ESP ve beden dışı deneyimlere etkisi. *Amerikan Derneği Dergisi Psişik Araştırma*, **69**, 193-213.

Palmer, J. ve Lieberman, R. (1976). ESP ve vücut dışı deneyimler: Bir başka çalışma. JD Morris, WG Roll ve RL Morris (Ed.), *parapsikolojide araştırma 1975*(s. 102-106). Metuchen, NJ: Korkuluk

Basmak.

Palmer, J. ve Neppe, VM (2003). Bir nöropsikiyatride temporal lob disfonksiyonunda subjektif paranormal deneyimlerin kontrollü bir analizi nüfus. *Parapsikoloji Dergisi*, **67**, 75-98. Palmer, J. ve Neppe, VM (2004). Bir nöropsikiyatrik popülasyonda öznel ESP deneyimlerinin ve temporal lob disfonksiyonunun rafine öngörücülerinin keşif analizleri. *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*, **19**, 44-65.

Pamplin, BR ve Collins, H. (1975). Kaşık bükme: Bir deneysel yaklaşmak. *Doğa*, **257**, 8.

Parapsikoloji Derneği (1989). Parapsikolojik araştırmalarda terimler ve yöntemler. *Hümanist Psikoloji Dergisi*, **29**, 394-399.

Park, RL (2000). *Vudu bilimi: Aptallıktan sahtekarlığa giden yol*. New York: Oxford University Press.

Parker, A. (1977). Deneyci etkisi ile ilgili olarak parapsikologların kişiliği ve psi. JD Morris, WG Roll ve RL Morris (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1976*(s. 107-109). Metuchen, NJ: Korkuluk

Basmak.

Parker, A., Persson, A. ve Haller, A. (2000). Teori geliştirme için nitel ganzfeld araştırmasının kullanılması: Psi-aracılıkta yukarıdan aşağıya süreçler.

Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi, **64**, 65-81. Parnia, S., Waller, DG, Yeates, R., & Fenwick, P. (2001). Yakın ölümün insidansı, özellikleri ve etiyolojisine ilişkin nitel ve nicel bir çalışma kardiyak arrest mağdurlarında deneyimler. *canlandırma*, **48**, 149-156.

Parra, A. (1997). Arjantin'deki parapsikolojik gelişmeler (1900–1995). *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **91**, 103–109.

Parra, A. ve Villanueva, J. (2003). Ganzfeld seansları sırasında kişilik faktörleri ve ESP. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **67**, 26–36.

Pasricha, S. (1990). Kuzey Hindistan'daki reenkarnasyon tipi vakaların tahmin edilen üç özelliği: Gerçek vakalara aşına olmayan kişilerin tepkisi. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **84**, 227–233.

Pasricha, SK ve Barker, DR (1981). Hindistan'da reenkarnasyon tipi bir vaka: Rakesh Gaur vakası. *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*, **3**, 381–408.

Pasricha, S. ve Stevenson, I. (1986). Hindistan'da ölüme yakın deneyimler.

Sinir ve Akıl Hastalıkları Dergisi, **174**, 165–170. Pasricha, S.

ve Stevenson, I. (1987). Hindistan'daki reenkarnasyon vakaları, iki nesil arayla. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **54**, 239–246.

Pekala, RJ, Kumar, VK ve Cummings, J. (1992). Hipnotik olarak yüksek düzeyde duyarlı bireylerin türleri ve paranormal ve anormal durumlara ilişkin bildirilen tutum ve deneyimler. *Amerikan Derneği Dergisi*

Psişik Araştırma, **86**, 135–150. Pekala, RJ, Kumar,

VK ve Marcano, G. (1995). Anormal/paranormal deneyimler, hipnotik duyarlılık ve ayrışma. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **89**, 313–332.

Peltzer, K. (2003). Güney Afrika'daki ortaokul ve üniversite öğrencileri arasında büyümlü düşünce ve paranormal inançlar. *kışilik ve Bireysel farklılıklar*, **35**, 1419–1426.

Pennachio, J. (1988). Ölüme yakın deneyimler ve kendi kendine dönüşüm.

Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi, **6**, 162–168.

Perry, C., Laurence, J., Nadon, R., & Labelle, L. (1986). Geçmiş yaşam regresyonu. B. Zilbergeld, MG Edelstien ve DL Araoz'da (Ed.), *Hipnoz: Sorular ve cevaplar* (s. 50–61). New York: Norton. Persinger, MA

(1974). *Paranormal. Bölüm I. Desenler*. New York:

mss Bilgi Şirketi.

Persinger, MA (1975). ELF dalgaları ve ESP. *Yeni ufuklar*, **1**(5), 232–235.

Persinger, MA (1983). Temporal lob işlevinin eserleri olarak dini ve mistik deneyimler: Genel bir hipotez. *Algısal ve Motor*

Yetenekler, **57**, 1255-1262.

Persinger, MA (1984). Paranormal deneyimleri bildirme eğilimi, temporal lob işaretleri ile ilişkilidir. *Algısal ve Motor Beceriler*, **59**, 583-586.

Persinger, MA (1985). Öznel telepatik deneyimler, jeomanyetik aktivite ve ELF hipotezi: Bölüm II. Uyarıcı özellikler ve sinirsel tespit etme. *psi araştırma*, **4**(2), 4-23.

Persinger, MA (1989). Psi fenomeni ve temporal lob aktivitesi: Jeomanyetik faktör. LA Henkel & RE Berger'de (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1988* (s. 121-156). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.

Persinger, MA (1993). Algılanan mevcudiyet, mistik deneyimler ve dini dönüşümler. *Algısal ve Motor Beceriler*, **76**, 915-930. Persinger, MA (1996). Kendilik duygusunu yaratan nörobilişsel süreçlerde beklenen bozulmalar olarak geçmiş yaşamların duyguları: Limbik sorumluluk ve vektörel yarı küresellikten katkılar. *Algısal ve Motor Beceriler*, **83**, 1107-1121.

Persinger, MA (2001). Paranormal deneyimlerin nöropsikiyatrisi. *Nöropsikiyatri ve Klinik Nörobilim Dergisi*, **13**, 515-524.

Persinger, MA ve Cameron, RA (1986). Bazı poltergeist benzeri bölümlerde toprak arızaları hatalı mı? *Amerikan Derneği Dergisi Psişik Araştırma*, **80**, 49-73.

Persinger, MA ve Koren, SA (2001). Jeomanyetik faktörlerden ve beyin duyarlılığından musallat fenomenlerinin özelliklerini tahmin etmek: Alan ve deneysel çalışmalardan elde edilen kanıtlar. J. Houran ve R. Lange'de (Ed.), *Periler ve poltergeistler: Çok disiplinli bakış açıları* (s. 179-194). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.

Persinger, MA, Koren, SA ve O'Connor, RP (2001). Jeofizik değişkenler ve davranış: CIV. Güç frekansı manyetik alan geçişleri (5 mikroTesla) ve elektronik olarak yoğun bir ortamda musallat deneyim raporları *ev. Algısal ve Motor Beceriler*, **92**, 673-674. Persinger, MA ve Krippner, S. (1989). Rüya ESP deneyleri ve jeomanyetik aktivite. *Amerikan Psişik Derneği Dergisi Araştırma*, **83**, 101-116.

Persinger, MA ve Makarec, K. (1987). Normal popölasyonların gösterdiği temporal lob epileptik belirtileri ve ilişkili davranışlar. *Dergisi Genel Psikoloji*, **114**, 179-195.

Persinger, MA ve Makarec, K. (1992). Temporal lob işlevi bağlamında varlık hissi ve sözel anlamlılık: Faktör analitiği Muses'in doğrulanması? *Beyin ve Biliş*, **20**, 217-226. Persinger, MA ve Roll, WG (1986). Psi cinsinden temporal lob faktörü fenomenler. DH Weiner & DI Radin'de (Ed.), *parapsikolojide araştırma 1985* (p. 119). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın. Persinger, MA ve Valliant, PM (1985). Normal bir popölasyonda temporal lob belirtileri ve subjektif paranormal deneyimlerin raporları: A çoğaltma. *Algısal ve Motor Beceriler*, **60**, 903-909. Piddington, JG (1908). Bir dizi uyumlu otomatizm. *Psişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*, **22**, 19-416. Pierce, HW (1973). İki aile tarafından bağımsız olarak gözlemlenen RSPK fenomeni. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **67**, 86-101.

Pinch, TJ ve Collins, HM (1984). Özel bilim ve kamu bilgisi: İddiaların Bilimsel Araştırma Komitesi Paranormal ve literatürün kullanımı. *Sosyal Bilimler Bilimi*, **14**, 521-546.

Piper, AL (1929). *Bayan Piper'in hayatı ve eseri*. Londra: Kegan Paul, Hendek, Trübner.

Podmore, F. (1896). Poltergeistler. *Derneğin Bildirileri Psişik Araştırma*, **12**, 45-115.

Podmore, F. (1901). Profesör Hyslop'un Bayan Piper ile görüşmeleri hakkındaki raporu hakkında. *Psişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*, **17**, 374-388.

Podmore, F. (1902). *Modern spiritüalizm: Bir tarih ve bir eleştiri. Cilt II*. Londra: Methuen.

Podmore, F. (c. 1909). *Telepatik halüsinasyonlar: Yeni görüş hayaletler*. Londra: Milner.

Podmore, F. (1910). *Daha yeni spiritüalizm*. Londra: Fisher Unwin. Polidoro, M. (2003). *Medyumların Sırları: Paranormali Araştırmak iddialar*. Amherst, NY: Prometheus Kitapları.

Papa, JE (1991). *Ölüme yakın deneyimler ve yaşam, ölüm ve intihara yönelik tutumlar*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, University of New İngiltere, Armidale, Avustralya

- Pope, J. [E.] (1994). Ölüme yakın deneyimler ve yaşam, ölüm ve intihara yönelik tutumlar. *Avustralya Parapsikolojik İnceleme*, **19**, 23-26.
- Potts, M. (2002). Ölümünden sonraki yaşam inancı için ölüme yakın deneyimlerin kanıt değeri. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **20**, 233-258.
- Powers, R. (1991). Kadın bilgisi, kadın ruhu. *teta*, **17**, 44-47.
- Poynton, JC (1975). Vücut dışı bir anketin sonuçları. JC Poynton'da (Ed.), *Güney Afrika'da Parapsikoloji* (s. 109-123). Johannesburg: Güney Afrika Psişik Araştırmalar Derneği. Prasad, J. ve Stevenson, I. (1968). Hindistan, Uttar Pradesh'teki okul çocuklarında spontane psişik deneyimler üzerine bir araştırma. *Uluslararası Parapsikoloji Dergisi*, **10**, 241-261.
- Pratt, JG ve Birge, WR (1948). Sözlü test materyallerini değerlendirme parapsikoloji. *Parapsikoloji Dergisi*, **12**, 236-256. Pratt, JG, Rhine, JB, Smith, BM, Stuart, CE ve Greenwood, J. A. (1940). *Altmış yıl sonra duyu dışı algı: Eleştirel bir değerlendirme duyu dışı algı araştırması*. New York: Holt. Pratt, JG ve Woodruff, JL (1946). Bir keşif soruşturması PK pozisyon efektleri. *Parapsikoloji Dergisi*, **10**, 197-207. Fiyat, GR (1955). Bilim ve doğaüstü. *Bilim*, **122**, 359-367.
- Fiyat, GR (1956). Kesin deney nerede? *Bilim*, **123**, 17-18.
- Prens, WF (1928). *Psişik olaylar için tanınmış tanıklar*. Boston: Boston Psişik Araştırmalar Derneği.
- Prens, WF (1930). *büyülü sınır*. Boston: Boston Derneği Psişik Araştırma için.
- Puhle, A. (1999). 1700 ve 1900 yılları arasında Almanya'da hayaletler, hayaletler ve poltergeist olaylar. *Psişik Derneği Dergisi Araştırma*, **63**, 292-305.
- Puhle, A. (2001). Tarihsel vakalardan öğrenme: Almanya'da 1700'lerden seçilmiş altı poltergeist vakası. *Avrupa Dergisi Parapsikoloji*, **16**, 61-72.
- Quider, RF (1984). Gevşeme/öneri ve müziğin zorunlu seçim ESP puanlamasına etkisi. *Amerikan Psişik Derneği Dergisi Araştırma*, **78**, 241-262.

- Quimby, SL (1989). Bilinçte bir olay olarak ölüme yakın deneyim. *Hümanist Psikoloji Dergisi*, **29**, 87-108. Radin, DI (1988). Önsel olasılığın psi algısı üzerindeki etkileri: Önsezi gerçek veya olası gelecekleri tahmin ediyor mu? *Dergisi Parapsikoloji*, **52**, 187-212.
- Radin, DI (1993). Rastgele dizilerde bilinçle ilgili kalıpların sinir ağı analizleri. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **7**, 355-373.
- Radin, DI (1997a). *Bilinçli evren: Bilimsel gerçeği psişik fenomenler*. San Francisco: HarperEdge.
- Radin, DI (1997b). Gelecekteki duyguların bilinçsiz algısı: Önsezi bir deney. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **11**, 163-180.
- Radin, DI (2002). Rastgele fiziksel olaylar ile kitlesel insan ilgisi arasındaki ilişkileri keşfetmek: Zilin kimin için çaldığını sormak. *günlük Bilimsel Keşif*, **16**, 533-547.
- Radin, DI (2004). Gelecekteki duyguların elektrodermal önsezileri. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **18**, 253-273.
- Radin, DI ve Ferrari, DC (1991). Zarların düşmesinde bilincin etkileri: Bir meta-analiz. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **6**, 61-83.
- Radin, DI ve May, EC (1987). Sezgisel veri sıralama modelinin sözde rasgele sayı üreticileriyle test edilmesi: Önerilen bir yöntem. DH Weiner & RD Nelson'da (Ed.), *parapsikolojide araştırma 1986* (s. 109-111). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.
- Radin, DI ve Nelson, RD (1989). Rastgele fiziksel sistemlerde bilinçle ilgili anormallikler için kanıt. *Fiziğin Temelleri*, **19**, 1499-1514.
- Radin, DI ve Nelson, RD (2003). Akılla ilgili araştırma intercitons (MMI): Bireysel niyet. WB Jonas & CC Crawford'da (Ed.), *Şifa, niyet ve enerji tıbbı: Araştırma ve klinik etkileri* (s. 39-48). Edinburg: Churchill Livingstone. Radin, DI, Nelson, RD, Dobyns, Y., & Houtkooper, J. (2006). Psikokineziyi yeniden incelemek: Bösch, Steinkamp ve Boller (2006) meta analizi. *Psikolojik Bülten*, **132**, 529-532. Radin, DI ve Rebman, JM (1996). Fantazmalar gerçek mi yoksa fantezi mi? Laboratuarda uyandırılan hayaletlerin ön incelemesi. *Dergisi Psişik Araştırmalar Derneği*, **61**, 65-87.

- Radin, DI ve Rebman, JM (1998). Kumarhanede psi aranıyor. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **62**, 193-219.
- Raft, D. ve Andresen, JJ (1986). Kendiliğinden dönüşümler ölüme yakın deneyimlerden sonra anlamak. *Çağdaş Psikanaliz*, **22**, 319-346.
- Rand Şirketi (1955). *Bir milyon rastgele basamak ve 100.000 normal sapar*. New York: Özgür Basın.
- Randall, JL (1982). *Psikokinezi: Paranormal kuvvetlerin incelenmesi çağlar boyunca*. Londra: Souvenir Press.
- Randall, JL ve Davis, CP (1982). Nitinol telinin paranormal deformasyonu: Doğrulayıcı bir deney. *Psişik Derneği Dergisi Araştırma*, **51**, 368-373.
- Randall, TM (1990). Paranormale olan inanç azalır: 1977-1987. *Psikolojik Raporlar*, **66**, 1347-1351.
- Randall, TM ve Desrosiers, M. (1980). Doğaüstü inancın ölçümü: Cinsiyet farklılıkları ve kontrol odağı. *Kişilik Dergisi Değerlendirme*, **44**, 493-498.
- Randi, J. (1975). *Uri Geller'in büyüü*. New York: Ballantine. Randi, J. (1982a). Atlanta çocuk katili: Medyumların başarısız vizyonları. *şüpheli araştırmacı*, **7**(1), 12-13.
- Randi, J. (1982b). *Flim-flam! Medyumlar, ESP, tek boynuzlu atlar ve diğer sanrılar*. Buffalo, NY: Prometheus Kitapları.
- Randi, J. (1983a). Proje Alfa deneyi: Bölüm 1. İlk ikisi yıllar. *şüpheli araştırmacı*, **7**(4), 24-33.
- Randi, J. (1983b). Proje Alfa deneyi: Bölüm 2. Ötesi laboratuvar. *şüpheli araştırmacı*, **8**(1), 36-45.
- Sıra, O. (1971). *Çift: Bir psikanalitik çalışma*. Şapel tepesi, NC: Kuzey Karolina Üniversitesi Yayınları.
- Rao, KR (1965). Psi'nin çift yönlülüğü. *Dergisi Parapsikoloji*, **29**, 230-250.
- Rao, KR (1978). Psi teorileri. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmaların ilerlemeleri, Cilt. 2: Duyu dışı algı* (s. 245-295). New York: Plenum Basın.
- Rao, KR (Ed.) (1984). *Parapsikolojideki temel deneyler*. Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.
- Rao, KR, Kanthamani, H., & Norwood, B. (1983). İki isteğe bağlı çalışmada cinsiyete bağlı diferansiyel puanlama. *Parapsikoloji Dergisi*,

47, 7-21.

Rao, KR ve Palmer, J. (1987). Anomali denilen psi: Son araştırma ve eleştiri. *Davranış ve Beyin Bilimleri*, **10**, 539-551.

Rapoport, A., & Budescu, DV (1997). Bireysel olarak rastgeleleştirme seçim davranışı. *Psikolojik İnceleme*, **104**, 603-617. Rattet,

SL ve Bursik, K. (2001). Paranormal inanç ve önsezi deneyiminin kişilik bağıntılarını araştırmak. *Kişilik ve Bireysel Farklılıklar*, **31**, 433-444.

Rawcliffe, DH (1959). *Doğaüstü yanılsamalar ve sanrılar ve okült*. New York: Dover.

Rawlings, M. (1978). *ölümün kapısının ötesinde*. Nashville, TN: Nelson. Reber, AS (1995). *Penguen psikoloji sözlüğü* (2. baskı).

Londra: Penguen Kitapları.

Reed, G. (1972). *Anormal deneyimin psikolojisi*. Londra: Hutchinson.

Reed, G. (1989). Kanalizasyon psikolojisi. *şüpheli araştırmacı*, **13**, 385-390.

Rees, DW (1971). Dulluk halüsinasyonları. *İngiliz Tıp günlük*, **778**(4), 37-41.

Rein, G. (1978). *Şifa enerjisi ve nörokimya*. 2. Uluslararası Psişik Araştırmalar Derneği Konferansı'nda sunulan bildiri, Cambridge, İngiltere.

Reiser, M. ve Klyver, N. (1982). Büyük suçların araştırılmasında medyumlar, dedektifler ve öğrencilerin karşılaştırılması. M. Reiser'de (Ed.), *Polis psikoloji: Toplanan kağıtlar* (s. 260-267). Los Angeles, CA: LEHI.

Reiser, M., Ludwig, L., Saxe, S., & Wagner, C. (1979). Büyük suçların araştırılmasında medyumların kullanımına ilişkin bir değerlendirme. *Polis Dergisi Bilim ve Yönetim*, **7**, 18-25.

Ren, JB (1934). *Ekstra duyuşsal algı*. Boston: Boston Derneği Psişik Araştırma için.

Ren, JB (1936). Ekstra duyuşsal algıda bazı seçilmiş deneyler. *Anormal ve Sosyal Psikoloji Dergisi*, **31**, 216-228.

Ren, JB (1938). Önseziyle ilgili deneyler

hipotez. *Parapsikoloji Dergisi*, **2**, 38-54. Ren, JB (1941).

Önsezi hipotezine dayanan deneyler: III. Mekanik olarak seçilmiş kartlar. *Parapsikoloji Dergisi*, **5**, 1-58.

- Ren, JB (1948). *Aklın ulaştığı*. Londra: Faber & Faber.
- Ren, JB (1969). psi test sonuçlarında konum etkileri. *Dergisi Parapsikoloji*, **33**, 136-157.
- Ren, JB (1974). Yorumlar: Yeni bir deneyci vakası güvenilmezlik. *Parapsikoloji Dergisi*, **38**, 215-225. Ren, JB (1975). Yorumlar: Bir deneyci dolandırıcılığı vakasıyla ilgili ikinci rapor. *Parapsikoloji Dergisi*, **39**, 306-325. Ren, JB ve Humphrey, BM (1944). Atış başına altı, on iki ve yirmi dört zar ile PK testleri. *Parapsikoloji Dergisi*, **8**, 139-157. Rhine, JB ve Pratt, JG (1954). Pearce-Pratt mesafesinin gözden geçirilmesi
ESP testleri serisi. *Parapsikoloji Dergisi*, **18**, 165-177. Rhine, JB, Smith, BM ve Woodruff, JL (1938). Önsezi hipotezine dayanan deneyler: II. Karıştırmada ESP'nin rolü
kartların. *Parapsikoloji Dergisi*, **2**, 119-131. Ren, LE (1951). Spontan vakalarda mahkumiyet ve ilişkili durumlar. *Parapsikoloji Dergisi*, **15**, 164-191. Ren, LE (1953a). Kendiliğinden psi deneyimlerinin öznel biçimleri. *Parapsikoloji Dergisi*, **17**, 77-114.
- Ren, LE (1953b). Deneyimin ilişkili olayla ilişkisi kendiliğinden ESP. *Parapsikoloji Dergisi*, **17**, 187-209. Ren, LE (1954). Spontane deneyim türlerinin sıklığı
önsezi. *Parapsikoloji Dergisi*, **18**, 93-123. Ren, LE (1955). Önsezi ve müdahale. *Dergisi Parapsikoloji*, **19**, 1-34.
- Ren, LE (1956). Spontan telepatide fail ve algılayan ilişkisi. *Parapsikoloji Dergisi*, **20**, 1-32. Ren, LE (1957). Halüsinasyon psi deneyimleri: II. Yaşayan, ölmekte olan ve ölü halüsinasyonlarında algılayıcının inisiyatifi. *Parapsikoloji Dergisi*, **21**, 13-46.
- Ren, LE (1961). *Aklın gizli kanalları*. New York: Yarın. Ren, LE (1962a). ESP deneyimlerinde psikolojik süreçler. Bölüm I. Uyanma deneyimleri. *Parapsikoloji Dergisi*, **26**, 88-111.
- Ren, LE (1962b). ESP deneyimlerinde psikolojik süreçler. Bölüm II. rüyalar. *Parapsikoloji Dergisi*, **26**, 172-199.
- Ren, LE (1963a). Spontane fiziksel etkiler ve psi süreci. *Parapsikoloji Dergisi*, **27**, 84-122.

- Ren, LE (1963b). İşitsel psi deneyimi: Halüsinasyon veya fiziksel? *Parapsikoloji Dergisi*, **27**, 182-198. Ren, LE (1970). *Madde üzerinde zihin: Psikokinezi*. New York: Macmillan.
- Ren, LE (1981). *Görünmez resim: Psişik bir çalışma deneyimleri*. Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.
- Ren, LE ve Ren, JB (1943). Psikokinetik etki. I. ilk deney. *Parapsikoloji Dergisi*, **7**, 20-43. Piriç, TW (2003). İster inanın ister inanmayın: Amerika Birleşik Devletleri'ndeki dini ve diğer paranormal inançlar. *Bilimsel Din Araştırmaları Dergisi*, **42**, 95-106.
- Richardson, A. (1999). Öznel deneyim: Kavramsal durumu, araştırma yöntemi ve psikolojik önemi. *Dergisi Psikoloji*, **133**, 469-485.
- Richeport, MM (1992). Çoklu kişilik, ruh medyumluğu ve hipnoz arasındaki arayüz. *Amerikan Klinik Hipnoz Dergisi*, **34**, 168-177.
- Richet, C. (1888). Hipnotik berraklıkta ileri deneyler veya basiret. *Psişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*, **6**, 66-83.
- Richet, C. (1923). *Otuz yıllık psişik araştırma: Bir inceleme olmak metapsişik üzerine*. Londra: Collins.
- Yüzük, K. (1980). *Ölümde yaşam: Ölümüne yakın deneyimin bilimsel bir araştırması*. New York: Korkak, McCann ve Geoghegan. Ring, K. (1982). Yakın ölümle ilgili öngörü ve kehanet vizyonları deneyimleri. *anabiyoz*, **2**, 47-74.
- Ring, K. (1984). *Omega'ya yönelmek: Anlam arayışı içinde ölümüne yakın deneyim*. New York: Yarin.
- Ring, K. (1992). David Lorimer'in "Bütün Bir Arada" kitabının gözden geçirilmesi. *günlük Ölümüne Yakın Çalışmalar*, **10**, 241-245.
- Ring, K. (1994). Korkutucu ölümüne yakın deneyimlerin bilmecesini çözme: Bazı test edilebilir hipotezler ve "A Mucizeler Kursu." *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **13**, 5-23. Ring, K. ve Rosing, CJ (1990). Omega Projesi: ÖDE'ye yatkın kişilik üzerine ampirik bir çalışma. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **8**, 211-239.
- Riniolo, TC ve Schmidt, LA (1999). Psi ve psi eksik testi: Şüpheli ESP deneylerini olumsuz etkiler mi? *şüpheli*, **7**(4), 74-76.

Roberts, G. ve Owen, J. (1988). Ölümüne yakın deneyim.*İngiliz Psikiyatri Dergisi*,**153**, 607-617.

Roberts, L., Ahmed, I., & Hall, S. (2000). Hastalıkların hafifletilmesi için şifa duası (Cochrane Review).*Cochrane Veritabanı Sistematik incelemeler*, Sayı 2. Sanat. No.: CD000368.

Robertson, S. ve Gow, KM (1999). Fantezi eğilimi ve kişilik, geçmiş yaşam deneyimi raporlarının canlılığını ve kesinliğini etkiler mi?*Avustralya Klinik ve Deneysel Hipnoz Dergisi*,**27**, 136-149.

Robertson, TJ ve Roy, AE (2004). Robertson-Roy protokolünün ortamlar ve katılımcılarla yapılan bir dizi deneye uygulanmasının sonuçları.*Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*,**68**, 18-34.

Rockwell, T. (1979). Sahte bilim mi? Yoksa sözde eleştiri mi?*Dergisi Parapsikoloji*,**43**, 221-231.

Rodabough, T. (1985). Ölümüne yakın deneyimler: Destekleyici verilerin ve alternatif açıklamaların incelenmesi.*Ölüm Çalışmaları*,**9**, 95-113.

Rodin, EA (1980). Ölüm deneyimlerinin gerçekliği: Kişisel bir bakış açısı.*Sinir ve Akıl Hastalıkları Dergisi*,**168**, 259-263. Roe, CA (1999).

Eleştirel düşünme ve paranormale inanç: Bir yeniden-değerlendirme. *İngiliz Psikoloji Dergisi*,**90**, 85-98.

Roe, CA, Davey, R. ve Stevens, P. (2003). ESP ve PK üniter bir olgunun yönleri midir? ESP arasındaki ilişkinin bir ön testi ve PK.*Parapsikoloji Dergisi*,**67**, 343-366.

Roe, CA, Davey, R. ve Stevens, P. (2005). ESP ve PK özellikleri üniter bir fenomen mi? ESP ve PK arasındaki ilişkiyi test ederken aldatmanın etkileri.*Psişik Derneği Dergisi Araştırma*,**69**, 18-32.

Roe, CA, Holt, NJ ve Simmonds, CA (2003). Göndericinin ganzfeld ESP çalışmalarında bir PK ajanı olarak kabul edilmesi.*Parapsikoloji Dergisi*,**67**, 129-146.

Roe, CA, McKenzie, EA ve Ali, AN (2001). Gönderici ve alıcı yaratıcılığı, bir Ganzfeld ESP görevinde performansın tahmin edicileri olarak puanlar.

Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi,**65**, 107-121. Roe, CA, Sherwood, SJ ve Holt, NJ (2004). Kişilerarası psi: ganzfeld GESP görevlerinde gönderenin rolünü keşfetmek. *Dergisi Parapsikoloji*,**68**, 361-380.

- Rogo, DS (1974). Psikoterapi ve poltergeist.*dergisi*
Psişik Araştırmalar Derneği,**47**, 433-446.
- Rogo, DS (1975). Psi ve psikoz: Deneysel bir inceleme
kanıt.*Parapsikoloji Dergisi*,**39**, 120-128. Rogo, DS (1980).
Parapsikoloji ve psikoloji ders kitapları. *Utrecht Üniversitesi*
Parapsikoloji Laboratuvarı Araştırma Mektubu,
10, 9-17.
- Rogo, DS (1982). Poltergeist ve aile dinamikleri: Yakın tarihli bir
araştırma üzerine bir rapor.*Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*,**51**,
233-237.
- Rogo, DS (1983). *Bedeni terk etmek: Astral için pratik bir rehber*
projeksiyon. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Rogo, DS (1985). *Dünün arayışı: Reenkarnasyon kanıtlarının*
eleştirel bir incelemesi. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Roig, M., Icochea, H. ve Cuzzucoli, A. (1991). Psikolojiye
giriş ders kitaplarında parapsikolojinin kapsamı. *öğretimi*
Psikoloji,**18**, 157-160.
- Rulo, WG (1966). ESP ve hafıza. *Uluslararası Dergisi*
nöropsikiyatri,**2**, 505-521.
- Rulo, WG (1968). Bir dizi poltergeist fenomenin bazı fiziksel ve
psikolojik yönleri. *Amerikan Psişik Derneği Dergisi*
Araştırma,**62**, 263-308.
- Rulo, WG (1976). *poltergeist*. Metuchen, NJ: Korkuluk Basın. Rulo,
WG (1977). Poltergeistler. BB Wolman'da (Ed.), *parapsikoloji el*
kitabı(s. 382-413). New York: Van Nostrand Reinhold. Rulo, WG
(1978a). Poltergeist'i anlamak. WG Roll'da (Ed.), *Parapsikolojide*
Araştırma 1977(s. 183-195). Metuchen, NJ: Korkuluk
Basmak.
- Roll, WG (1978b). Poltergeist için bir teoriye doğru. *Avrupalı*
Parapsikoloji Dergisi,**2**, 167-200.
- Rulo, WG (1987). Hafıza ve uzun vücut. *teta*,**15**, 10-29.
- Roll, WG ve Persinger, MA (1998, Ağustos). *Poltergeist ve yerel*
olmama: RSPK'nın enerjik yönleri. 41. Yıllık Toplantıda sunulan bildiri
Parapsikoloji Derneği Sözleşmesi, Palo Alto, CA. Romm, EG
(1977). Bir dolap okültistine doktora verdiğinizde, ne
nasıl bir araştırma bekleyebilirsiniz? *Hümanist*,**37**(3), 12-15.

Roney-Dougal, SM ve Solfvin, J. (2002). Marul tohumları üzerinde geliştirme etkisinin saha çalışması: Çimlenme oranları, büyümeleri ve sağlıkları.*günlük*

Psişik Araştırmalar Derneği'nin,**66**, 129-143. Roney-Dougal,

SM ve Solfvin, J. (2003). Marul tohumları üzerinde bir geliştirme etkisinin saha çalışması: Bir çoğaltma çalışması.*Dergisi*
Parapsikoloji,**67**, 279-298.

Gül, L. (1955). Paranormal iyileşmenin bazı yönleri.*dergisi*

Psişik Araştırmalar Derneği,**38**, 105-121. Rose, L.

ve Rose, R. (1951). Avustralya ile psi deneyleri

aborjinler.*Parapsikoloji Dergisi*,**15**, 122-131. Rosenblatt,

PC, Walsh, RP ve Jackson, DA (1976).*Kültürler arası*
perspektifte keder ve yas. New Haven, CT: hraf Press.

Ross, CA (1989).*Çoklu kişilik bozukluğu: Tanı, klinik*
özellikleri ve tedavisi. New York: Wiley.

Ross, CA, Ellason, JW ve Anderson, G. (1995). Dissosiyatif kimlik bozukluğunda Dissosiyatif Deneyimler Ölçeği'nin (DES) bir faktör analizi.
Ayrışma,**8**, 229-235.

Ross, CA ve Joshi, S. (1992). Genel popülasyonda paranormal deneyimler.*Sinir ve Akıl Hastalıkları Dergisi*,**180**, 357-361.

Rowe, W. (1996). Psişik dedektifler. G. Stein'da (Ed.),*bu*
paranormal ansiklopedi(s. 584-597). Amherst, NY: Prometheus
Kitabın.

Rubenstein, R. ve Newman, R. (1954). "Geleceğin" dışında yaşamak

hipnoz altında deneyimler.*Bilim*,**119**, 472-473. Rudski, J.

(2004). Kontrol yanılması, batıl inanç ve iyimserlik.*Güncel*
Psikoloji: Gelişimsel, Öğrenme, Kişilik,
Sosyal,**22**, 306-315.

Rueda, SA (1991). İbero-Amerikan dünyasında parapsikoloji: Geçmiş ve

şimdiki gelişmeler.*Parapsikoloji Dergisi*,**55**, 175-207. Rush, JH (1977).

Psikokinezi araştırmalarında problemler ve yöntemler. S. Krippner'da
(Ed.),*Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler, Cilt. 1: Psikokinez*(s.
15-78). New York: Plenum Basın.

Rush, JH (1982). Psikokinezi araştırmalarında problemler ve yöntemler. İçinde
S. Krippner (Ed.),*Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler, Cilt. 3*(s. 83-
114). New York: Plenum Basın.

Russell, D. ve Jones, WH (1980). Batıl inanç başarısız olduğunda: Tepkiler
paranormal inançların çürütülmesi.*Kişilik ve Sosyal*

Psikoloji Bülteni,**6**, 83-88.

Ruttenberg, BH (2000). Paranormal deneyimlerin iyileşme, büyüme ve dönüşümdeki rolü: Klinik parapsikolojide bir çalışma. (Doktora tezi, Transpersonal Psikoloji Enstitüsü). *Tez*

Özetler Uluslararası,**61**, 1095B.

Saavedra-Aguilar, JC ve Gómez-Jeria, JS (1989). Ölümüne yakın deneyimler için bir nörobiyolojik model. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*,**7**, 205-222.

Sabine, WHW (1950). Geriye dönük tanıma durumu var mı? *Dergisi Amerikan Psikişik Araştırmalar Derneği*,**44**, 43-64. Sabom, MB (1982). *Ölüm hatıraları: Tıbbi bir araştırma*.

New York: Harper ve Satır.

Sağan, C. (1979). *Broca'nın beyni: Bilimin romantizmi üzerine düşünceler*. New York: Rastgele Ev.

St. James-Roberts, I. (1976). Bilimde aldatma. *Yeni Bilim Adamı*,**72**, 466-469.

Salter, WH (1958). FWH Myers'in ölümünden sonraki mesajı. *Psikişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*,**52**, 1-32. Saltmarsh, HF (1930-1931). Bayan Warren Elliot ile yapılan bazı görüşmelerin soruşturması hakkında bir rapor. *Psikişik Derneği Bildirileri Araştırma*,**39**, 47-184.

Saltmarsh, HF (1934). Görünür önsezi vakaları hakkında rapor verin. *Psikişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*,**42**, 49-103.

Saltmarsh, HF (1938). *Çaprazdan kişisel hayatta kalma kanıtı yazışmalar*. Londra: Bell.

Sandford, J. (1977). etkisini inceleyen üç deneyin raporu elektronik bir zamanlayıcının doğrudan bilişi hakkında geri bildirim. *Dergisi Parapsikoloji*,**41**, 36-37. (Soyut)

Sannwald, G. (1963). Kendiliğinden paranormal olayların psikolojisi üzerine. *Uluslararası Parapsikoloji Dergisi*,**5**, 274-292.

Sappington, AA (1990). Entelektüel ve duygusal temelli inançların bağımsız manipölasyonu. *Araştırma Dergisi Kişilik*,**24**, 487-509.

Sartori, L., Massaccesi, S., Martinelli, M., & Tressoldi, PE (2004). ESP'nin fizyolojik bağıntıları: Hedefler ve hedefler arasındaki kalp atış hızı farklılıkları hedef olmayanlar. *Parapsikoloji Dergisi*,**68**, 351-360.

Scargle, J. (2000). Yayın yanlılığı: Bilimsel çıkarımda "dosya çekmecesini" sorunu. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **14**, 91-106.

Scargle, J. (2002). Yorum: 11 Eylül 2001'de küresel bilincin kanıtı var mıydı? *Bilimsel Keşif Dergisi*, **16**, 571-577.

Schacter, DL (1976). Hipnagogik durum: Eleştirel bir inceleme edebiyat. *Psikolojik Bülten*, **83**, 452-481. Schatzman, M.

(1980). *Ruth'un hikayesi*. New York: Putnam'ın. Schechter, EI (1977). Kasıtsız ESP: Bir inceleme ve tekrarlama. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **71**, 337-374.

Schechter, EI (1984). Hipnotik indüksiyona karşı kontrol koşulları: Parapsikolojik verilerde tekrarlanabilirliğin değerlendirilmesine yönelik bir yaklaşımın gösterilmesi. *Amerikan Psişik Derneği Dergisi Araştırma*, **78**, 1-27.

Schlitz, M. ve Braud, W (1997). Uzak niyet ve şifa:

Kanıtları değerlendirmek. *Alternatif terapiler*, **3**, 62-73. Schlitz, MJ ve Honorton, C. (1992). Sanatsal açıdan yetenekli bir nüfus içinde Ganzfeld psi performansı. *Amerikan Derneği Dergisi Psişik Araştırma*, **86**, 83-98.

Schlitz, M., Wiseman, R., Watt, C., & Radin, D. (2006). İki zihin: parapsikoloji içinde şüpheli-savunucu işbirliği. *İngiliz Dergisi Psikoloji*, **97**, 313-322.

Schmeidler, GR (1944). Psikolojik fenomenler olarak konum etkileri. *Parapsikoloji Dergisi*, **8**, 110-123.

Schmeidler, GR (1952). Kişisel değerler ve ESP puanları. *Dergisi*

Anormal ve Sosyal Psikoloji, **47**, 757-761. Schmeidler, GR (1971). Parapsikologların parapsikoloji hakkındaki görüşleri, 1971. *Parapsikoloji Dergisi*, **35**, 208-218. Schmeidler, GR (Ed.) (1976). *Parapsikoloji: Fizik, biyoloji, psikoloji ve psikiyatri ile ilişkisi*. Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.

Schmeidler, GR (1977). Psikokineзде araştırma bulguları. S.

Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler*, Cilt. 1:

psikokinezi (s. 79-132). New York: Plenum Basın. Schmeidler, GR (1980). İleriye Bakmak: Hayatta Kalma Araştırması İçin Bir Yöntem. *Din ve Psişik Araştırmalar Akademisi Dergisi*, **3**, 16-22.

Schmeidler, GR (1982). PK araştırması: Bulgular ve teoriler. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler*, Cilt. 3(s. 115–146). New York: Plenum Basın.

Schmeidler, GR (1987). Psikokinezi: Son çalışmalar ve olası bir paradigma kayması. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojideki gelişmeler araştırma*, Cilt. 5(s. 9–38). Jefferson, Kuzey Carolina:

McFarland. Schmeidler, GR (1991). Psi'nin algısal işlenmesi: Bir model. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **85**, 217–236.

Schmeidler, GR (1994a). ESP deneyleri 1978–1992: Bardağın yarısı dolu. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler*, Cilt. 7(s. 104–197). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.

Schmeidler, GR (1994b). PK: Son araştırma raporları ve ESP ile bir karşılaştırma. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojideki gelişmeler araştırma*, Cilt. 7(s. 198–237). Jefferson, Kuzey Carolina:

McFarland. Schmeidler, GR (1997). Psi-iletken deneyciler ve psipermissive olanlar. *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*, **13**, 83-94.

Schmeidler, GR ve Lewis, L. (1968). ESP'de geri bildirim arayışı: Bölüm II. Üç boyutlu hedeflerde iki başarının ardından yüksek ESP puanları. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **62**, 255-262.

Schmeidler, GR ve Maher, M. (1981). Psi-konuktif ve psi-inhibitör deneycilerin sözsüz iletişimleri. WG Roll & J. Beloff'ta (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1980*(s. 121–124). metüçen, NJ: Korkuluk Basın.

Schmeidler, GR ve McConnell, RA (1958). *ESP ve kişilik desenler*. New Haven, CT: Yale University Press.

Schmidt, H. (1969). Kuantum sürecinin önsezisi. *Dergisi Parapsikoloji*, **33**, 99–108.

Schmidt, H. (1970a). Kuantum mekanik rastgele sayı üretici psi testleri için. *Parapsikoloji Dergisi*, **34**, 219-224. Schmidt, H.

(1970b). Denek olarak hayvanlarla yapılan PK deneyleri. *günlük Parapsikolojinin*, **34**, 255–261.

Schmidt, H. (1973). Yüksek hızlı rastgele sayı ile PK testleri jeneratör. *Parapsikoloji Dergisi*, **37**, 105-118. Schmidt, H.

(1974). İki farklı rasgele PK eyleminin karşılaştırılması

sayı üreteçleri. *Parapsikoloji Dergisi*, **38**, 47-55. Schmidt, H.

(1975). Psi'nin matematiksel teorisine doğru. *dergisi*

Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği, **69**, 301-319.

- Schmidt, H. (1976). Önceden kaydedilmiş hedefler üzerinde PK etkisi. *dergisi Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*, **70**, 267-291. Schmidt, H. (1984). Bir kuantum ile teleolojik bir modelin karşılaştırılması psi'nin çöküş modeli. *Parapsikoloji Dergisi*, **48**, 261-276. Schmidt, H. (1985). Önceden kaydedilmiş hedeflerde PK için ekleme etkisi. *Parapsikoloji Dergisi*, **49**, 229-244.
- Schmidt, H. (1991). PK performansı ve kalp atış hızı arasında bir korelasyon arayın. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **85**, 101-117.
- Schmidt, H. (2000). Uyku öncesi bir durumda PK testleri. *Dergisi Parapsikoloji*, **64**, 317-331.
- Schmidt, H., Morris, R. ve Rudolph, L. (1986). Bir PK etkisi için kanıtları bağımsız gözlemcilere kanalize etmek. *Parapsikoloji Dergisi*, **50**, 1-15.
- Schmidt, H. ve Stapp, H. (1993). Önceden kaydedilmiş rastgele olaylar ve ön gözlemin etkileri ile PK. *Parapsikoloji Dergisi*, **57**, 331-349.
- Schmidt, S., Schneider, R., Utts, J., & Walach, H. (2004). Uzak niyetlilik ve bakılma hissi: İki meta-analiz. *ingiliz Psikoloji Dergisi*, **95**, 235-247.
- Schmidt, S. ve Walach, H. (2000). Elektrodermal aktivite (EDA)—parapsikolojik amaçlar için son teknoloji ölçüm ve teknikler. *Parapsikoloji Dergisi*, **64**, 139-163.
- Schnaper, N. (1980). Yorumlar Ernst Rodin'in "Ölüm deneyimlerinin gerçekliği" başlıklı makaleyle ilgilidir. *Sinir Dergisi ve akıl hastalığı*, **168**, 268-270.
- Schouten, SA (1981). Spontan vakaları analiz etme: Sannwald koleksiyonuna dayalı bir replikasyon. *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*, **4**, 9-48.
- Schouten, SA (1982). Spontan vakaları analiz etme: Ren koleksiyonuna dayalı bir replikasyon. *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*, **4**, 113-158.
- Schouten, SA (1983). Louisa E. Rhine'in davasının çalışmasına özellikle atıfta bulunarak, spontan vakaları analiz etmek için farklı bir yaklaşım Toplamak. *Parapsikoloji Dergisi*, **47**, 323-340. Schouten, SA (1993). ilerleme kaydediyor muyuz? L. Coly ve J. McMahon'da (Ed.), *Psi araştırma metodolojisi, yeniden inceleme: Bildiriler uluslararası bir konferansın*. NY: Parapsikoloji Vakfı.

Schouten, SA (1994). Medyumlar ve medyumlar ile nicel olarak değerlendirilen çalışmalara genel bir bakış. *Amerikan Psişik Derneği Dergisi Araştırma*, **88**, 221-254.

Schouten, SA (1997). Psişik şifa ve tamamlayıcı tıp. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler*, Cilt. 8(s.

126-210). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.

Schouten, SA ve Stevenson, I. (1998). Sosyo-psikolojik hipotez, reenkarnasyon tipi vakaları açıklıyor mu? *Sinir Dergisi ve akıl hastalığı*, **186**, 504-506.

Schriever, F. (2000). Paranormal inançların arkasında farklı bilişsel yapılar var mı? *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*, **15**, 46-67.

Schröter-Kunhardt, M. (1993). Ölüme yakın deneyimlerin gözden geçirilmesi.

Bilimsel Keşif Dergisi, **7**, 219-239.

Schumaker, JF (1987). Ruh sağlığı, inanç eksikliği telafisi ve paranormal inançlar *Psikoloji Dergisi*, **121**, 451-457. Schwartz, GE, Russek, LG ve Barentsen, C. (2002). Anormal bilgi alımının doğruluğu ve tekrarlanabilirliği: Çoğaltma ve genişletme.

Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi, **66**, 144-156.

Schwarz, BE (1980). *Psişik-bağ: Psikiyatride ve günlük yaşamda psişik fenomenler*. New York: Van Nostrand Reinhold.

Scriven, M. (1962). Psikolojinin sınırları: Psikanaliz ve parapsikoloji. RG Colodny'de (Ed.), *Bilim ve felsefenin sınırları* (s. 79-129). Pittsburgh, PA: Pittsburgh Üniversitesi Yayınları.

Scutt, DC (1981). Ori Svoray ile metal bükme "Geller etkisi" üzerine bir araştırma. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **51**, 1-6.

Serdahely, WJ (1987). Ölüme yakın deneyim: Varlığı

her zaman yüksek benlik? *Omega*, **18**, 129-134.

Serdahely, WJ (1989). Pediatrik bir ölüme yakın deneyim: Tünel varyantlar. *Omega*, **20**, 55-62.

Serdahely, WJ (1990). Pediatrik ölüme yakın deneyimler. *Dergisi Ölüme Yakın Çalışmalar*, **9**, 33-39.

Serdahely, WJ (1996). "Ölmekte olan beyin hipotezi" için sorular.

Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi, **15**, 41-53.

Shadowitz, A. ve Walsh, P. (1976). *Bilginin karanlık yüzü*.

Okuma, MA: Addison-Wesley.

Shapiro, T., Sherman, M., & Osowsky, I. (1980). Okul öncesi çocukların hayalet anlayışı. *Amerikan Çocuk Akademisi Dergisi*

Psikiyatri,**19**, 41-55.

Shaw, S. (1996). Psikokinetik metal bükme. G. Stein'da (Ed.), *paranormal ansiklopedi*(s. 613-619). Amherst, NY: Prometheus

Kitabın.

Sheils, D. (1978). Beden dışı deneyimlerdeki inançların kültürler arası bir çalışması.*Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*,**49**, 697-741.

Sheils, D. ve Berg, P. (1977). Psişik fenomenlere inançla ilgili sosyolojik değişkenler üzerine bir araştırma notu.*Wisconsin Sosyologu*,**14**, 24-31.

Sheldrake, R. (2001). Bakılma duygusu üzerine deneyler: Olası artefaktların ortadan kaldırılması.*Psişik Derneği Dergisi*

Araştırma,**65**, 122-137.

Sherwood, SJ (2000). Kara Köpek görünüşleri.*Amerikan Dergisi Psişik Araştırmalar Derneği*,**94**, 151-164.

Sherwood, SJ, Dalton, K., Steinkamp, F., & Watt, C. (2000). Dinamik video klipler kullanan rüya durugörü Çalışması II: Konsensüs oylaması yargılama prosedürlerinin ve hedef duygusallığın araştırılması.*Rüya görmek*,**10**, 221-236.

Sherwood, SJ ve Roe, CA (2003). Maimonides rüya ESP programından bu yana yürütülen rüya ESP çalışmalarının bir incelemesi.*Dergisi Bilinç Çalışmaları*,**10**, 85-109.

Sicher, F., Targ, E., Moore, D., & Smith, HS (1998). olan bir popülasyonda uzaktan iyileşmenin etkisinin randomize, çift-kör bir çalışmasıdır.

İleri AIDS: Küçük ölçekli bir çalışmanın raporu.*Batı Dergisi İlaç*,**169**, 356-363.

Sidgwick, Bayan H. [EM] (1888-1889). Önseziler için kanıtlar hakkında.*Psişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*,**5**, 288-354.

Sidgwick, Bayan H. [EM] (1891). Basiret için kanıtlar hakkında. *Psişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*,**7**, 30-99. Sidgwick, H., Johnson, A., Myers, FWH, Podmore, F., & Sidgwick, EM (1894). Halüsinasyon Sayımı Raporu.*Bildiriler*

Psişik Araştırmalar Derneği,**10**, 25-422. Siegel, C. (1986). Parapsikolojik danışmanlık: Spontane psişik deneyimlere altı tepki modeli. DH Weiner & DI Radin'de (Ed.), *parapsikolojide araştırma 1985*(s. 172-174). metüçen, NJ: Korkuluk Basın.

- Siegel, RK (1980). Ölümünden sonraki yaşam psikolojisi. *Amerikan Psikolog*, **35**, 911-931.
- Sigelman, L. (1977). Çok uluslu dini inanç araştırmaları. *günlük Din Bilimsel Çalışması için*, **16**, 289-294.
- Simmonds, CA ve Roe, CA (2000, Ağustos). *Anormal deneyimler, algılanan yetenek ve inançların kişilik bağıntıları: Şizotipi, temporal lob işaretleri ve cinsiyet*. Parapsikoloji Derneği 43. Yıllık Toplantısında sunulan bildiri, Freiburg, Almanya.
- Simon-Buller, S., Christopherson, VA ve Jones, RA (1988). Ölen bir eşin varlığını hissetme ile ilişkilidir. *Omega*, **19**, 21-30.
- Sinclair, U. (1962). *zihinsel radyo* (2. baskı). Springfield, IL: Thomas. (1930'da yayınlanan orijinal eser)
- Singer, B. ve Benassi, VA (1981). Gizli inançlar. *Amerikalı Bilim Adamı*, **69**, 49-55.
- Smith, EL (1972). Raudive sesler—nesnel mi yoksa öznel mi? Bir tartışma. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **46**, 192-200.
- Smith, MD (2003). "Psi'ye elverişli" deneycinin psikolojisi: Kişilik, psi'ye karşı tutumlar ve kişisel psi tecrübe etmek. *Parapsikoloji Dergisi*, **67**, 117-128. Smith, [M.] J. (1968). Enzim aktivitesi üzerinde paranormal etkiler. *Dergisi Parapsikoloji*, **32**, 281. (Özet)
- Smith, P. ve Irwin, HJ (1981). Beden dışı deneyimler, ihtiyaçlar ve deneysel yaklaşım: Bir laboratuvar çalışması. *Parapsikoloji İncelemesi*, **12** (3), 1-4.
- Smith, S. (2000). *Ölümünden sonraki yaşam kodları: Kanıt aranıyor ruhun hayatta kalması*. Charlottesville, VA: Hampton Yolları. Snel, FWJJ ve van der Sijde, PC (1997). Paranormal şifacılar da "güçlü diğerleri" tarafından algılanan kontrol. *Psikolojik Raporlar*, **81**, 543-546.
- Snoyman, P. (1985). İddia edilen bir RSPK vakasında aile terapisi. *Güney Afrika Parapsikoloji Dergisi*, **6**, 75-90. Soal, SG ve Bateman, F. (1954). *Telepatide modern deneyler*. Londra: Faber & Faber.
- Solfvin, GF ve Roll, WG (1976). Epileptik ajan içeren bir RSPK olgusu. JD Morris, WG Roll ve RL Morris (Ed.), *parapsikolojide araştırma 1975* (s. 115-120). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.

Solfvin, J. (1984). Zihinsel şifa. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler*, Cilt. 4(s. 31–63). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.

Solomon, G., Solomon, J., & Scole Experimental Group (1999). *Scole deneyi: Ölümden sonraki yaşamın bilimsel kanıtı*. Londra: Piatkus

Kitabın.

Sondow, N. (1988). Zaman geçtikçe önceden bilinen olayların azalması: Spontane rüyalardan kanıtlar. *Amerikan Dergisi Psişik Araştırmalar Derneği*, **82**, 33–51.

Spanos, NP (1988). Geçmiş yaşam hipnotik regresyonu: Eleştirel bir inceleme. *şüpheli araştırmacı*, **12**, 174–180.

Spanos, NP, Menary, E., Gabora, NJ, DuBreuil, SC, & Dewhirst, B. (1991). Hipnotik geçmiş yaşam regresyonları sırasında ikincil kimlik canlandırmaları: Sosyobilişsel bir bakış açısı. *Kişilik Dergisi ve Sosyal Psikoloji*, **61**, 308–320.

Sparks, GG, Nelson, CL ve Campbell, RG (1997). Paranormal olaylarla ilgili televizyon mesajlarına maruz kalma ve paranormal inançlar arasındaki ilişki. *Yayıncılık ve Elektronik Dergisi medya*, **41**, 345–359.

Spencer-Brown, G. (1953). *Olasılık ve bilimsel girişim*. Yeni York: Longmans, Yeşil.

Spiegel, D. ve Cardena, E. (1991). Parçalanmış deneyim: Yeniden gözden geçirilen dissosiyatif bozukluklar. *Anormal Psikoloji Dergisi*, **100**, 366–378.

Spiritüalizm açığa çıktı: Margaret Fox Kane sahtekarlığı itiraf ediyor. (1985). İçinde P. Kurtz (Ed.), *Bir şüphelinin parapsikoloji el kitabı*(s. 225–233).

Buffalo, NY: Prometheus Kitapları. (Orijinal çalışma 1888'de yayınlandı) Spottiswoode, J. (1997). Jeomanyetik dalgalanmalar ve serbest yanıtli anormal biliş: Yeni bir anlayış. *Parapsikoloji Dergisi*, **61**, 3–12.

Spottiswoode, J. ve May, EC (2003). Deri iletkenliği ön uyarı tepkisi: Analizler, artefaktlar ve bir pilot çalışma. *Bilimsel Dergisi keşif*, **17**, 617–641.

Serpin, RL (1988). UFO deneyimlerini talep eden kişiler için psikoterapötik hizmetler. *Özel Uygulamada Psikoterapi*, **6**, 151–157.

Stanford, RG (1969). PK hedefini etkileme yöntemleri olarak "bilinçdışının çağrışımsal aktivasyonu" ve "görselleştirme". *dergisi Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*, **63**, 338–351.

- Stanford, RG (1974a). Spontan psi olayları için deneysel olarak test edilebilir bir model. I. Duyu dışı olaylar. *Amerikan Dergisi Psikik Araştırmalar Derneği*, **68**, 34-57. Stanford, RG (1974b). Spontan psi olayları için deneysel olarak test edilebilir bir model. II. Psikokinetik olaylar. *Amerikan Dergisi Psikik Araştırmalar Derneği*, **68**, 321-356.
- Stanford, RG (1975). Duyusal dışı performansta tepki faktörleri. *İletişim Dergisi*, **25**(1), 153-161.
- Stanford, RG (1977). Deneysel psikokinezi: Farklı perspektiflerden bir inceleme. BB Wolman'da (Ed.), *parapsikoloji el kitabı* (s. 324-381). New York: Van Nostrand Reinhold. Stanford, RG (1978). Psi olaylarını yeniden yorumlamaya doğru. *dergisi Amerikan Psikik Araştırmalar Derneği*, **72**, 197-214. Stanford, RG (1981). Şaman mıyız, bilim insanı mıyız? *dergisi Amerikan Psikik Araştırmalar Derneği*, **75**, 61-70. Stanford, RG (1983). REG alternatiflerinin PK hedefine benzerliğinin olası psi aracılı algısal etkileri: Çift kör bir çalışma. WG Roll, J. Beloff ve RA White'da (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1982* (s. 178-181). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.
- Stanford, RG (1987a). ESP araştırmasında Ganzfeld ve hipnotik indüksiyon prosedürleri: Başarılarını anlamaya doğru. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler, Cilt. 5*(s. 39-76). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.
- Stanford, RG (1987b). Hayali bir yolculuk olarak beden dışı deneyim: Gelişimsel bakış açısı. *Parapsikoloji Dergisi*, **51**, 137-155.
- Stanford, R. (1988a). Parapsikolojik araştırma ve yayında etik ve profesyonel sosyal sorumluluk: Bölüm I. *Parapsikoloji İncelemesi*, **19**(3), 1-5.
- Stanford, R. (1988b). Parapsikolojik araştırma ve yayında etik ve profesyonel sosyal sorumluluk: Bölüm II. *Parapsikoloji Gözden geçirmek*, **19**(4), 1-7.
- Stanford, RG (1990). Spontan psi olayları için deneysel olarak test edilebilir bir model: İlgili kanıt ve kavramların gözden geçirilmesi parapsikoloji ve diğer bilimler. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler, Cilt. 6*(s. 54-167). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.

Stanford, RG (1992). Deneysel hipnoz-ESP literatürü: Hipotez testi perspektifinden bir inceleme. *Parapsikoloji Dergisi*, **56**, 39-56.

Stanford, RG (1994). Belirli bilinç durumlarında beden dışı deneyimlerin (OBE'ler) gelişimsel bağıntıları: Bir replikasyon arıza. *Parapsikoloji Dergisi*, **58**, 197-19.

Stanford, RG, Frank, S., Kass, G., & Skoll, S. (1989a). Ganzfeld, ESP için uygun bir ayar olarak. Kısım I. Kendiliğindenlik, uyarılma ve sözlü transkript analizi yoluyla içsel dikkat durumu. *Dergisi Parapsikoloji*, **53**, 1-42.

Stanford, RG, Frank, S., Kass, G., & Skoll, S. (1989b). Ganzfeld, ESP için uygun bir ayar olarak. Bölüm II. Spontanelik, optimal olmayan uyarılma ve içsellik sözlü transkript ölçümleri yoluyla ESP-görev performansının tahmini

dikkat durumu. *Parapsikoloji Dergisi*, **53**, 95-124. Stanford, RG,

Kass, G. ve Cutler, S. (1989). Ganzfeld'de serbest yanıtli ESP-görev performansının oturuma dayalı sözlü tahmin edicileri. LA Henkel & RE Berger'de (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1988* (s. 79-84). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.

Stanford, RG ve Stein, AG (1994). ESP çalışmalarının bir meta analizi zıt hipnoz ve bir karşılaştırma koşulu. *Dergisi Parapsikoloji*, **58**, 235-269.

Stanford, RG, Zenhausern, R., Taylor, A., & Dwyer, MA (1975). Psi-aracılı araçsal tepki olarak psikokinezi. *dergisi*

Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği, **69**, 127-133. Stanford,

TW (1903). *Psişik fenomenler: Gerçeklerin bir anlatımı*.

Melbourne: Bruce ve Davies.

Stanovich, KE (1989). Örtük zihin felsefeleri: Dualizm Ölçeği ve onun dindarlık ve duyu dışı algıya olan inançla ilişkisi.

Psikoloji Dergisi, **123**, 5-23.

Steilberg, BJ (1975). PK testlerinde "bilinçli konsantrasyon" ve "görselleştirme". *Parapsikoloji Dergisi*, **39**, 12-20. Steinkamp, F. (1997, Ağustos). *Geriye doğru nedensellik, önsezi ve müdahale paradoksu*. 40. Yıllık Konvansiyonunda sunulan bildiri

Parapsikoloji Derneği, Brighton, İngiltere. Steinkamp, F. (1998, Ağustos). *Meta-'da bağımsız kodlama için bir rehber analiz*. 41. Yıllık Konvansiyonunda sunulan bildiri

Parapsikoloji Derneği, Palo Alto, CA.

Steinkamp, F. (2000). Geleceğe göre hareket etmek: Önbilişsel deneyimler üzerine bir araştırma. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **94**, 37-59.

Steinkamp, F., Milton, J., & Morris, RL (1998). Basiret ve önseziyi karşılaştıran zorunlu seçim deneylerinin bir meta-analizi. *Parapsikoloji Dergisi*, **62**, 193-218.

Stevens, P. (1997, Ağustos). *Zayıf elektromanyetik alanların insan tarafından algılanması: psi ile olası bir ilişki?* 40. Yılda Sunulan Bildiri Parapsikoloji Derneği Sözleşmesi, Brighton, İngiltere.

Stevens, P. (2002). ESP ile hayal gücünü birbirinden ayırt edebilir miyiz? *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **66**, 239-246. Stevenson, I. (1960). Dünyanın batmasıyla bağlantılı paranormal deneyimlerin bir incelemesi ve analizi. *Titanik. Amerikan Derneği Dergisi* *Psişik Araştırma için*, **54**, 153-171.

Stevenson, I. (1963). Piktografik sürecin bazı yönlerini gösteren bir post-bilişsel rüya. *Amerikan Psişik Derneği Dergisi* *Araştırma*, **57**, 182-202.

Stevenson, I. (1966). Reenkarnasyonu düşündüren yirmi vaka. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Bildirileri*, **26**, 1-362.

Stevenson, I. (1968). Hayatta kalmak için şifreli kilit testi. *Dergisi* *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*, **62**, 246-254. Stevenson, I.

(1970). *Telepatik izlenimler: Otuz beş yeni vakanın incelemesi ve raporu*. Charlottesville, VA: Virginia Üniversitesi Yayınları.

Stevenson, I. (1971). Spontan vakaların önemliliği. WG'de Roll, RL Morris ve JD Morris (Ed.), *Parapsikoloji Derneği Bildirileri No. 5, 1968* (s. 91-128). Durham, Kuzey Carolina: Parapsikoloji Derneği.

Stevenson, I. (1972). Poltergeistler yaşıyor mu yoksa öldüler mi? *Dergisi* *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*, **66**, 233-252. Stevenson, I.

(1974). *Xenoglossy: Bir vakanın gözden geçirilmesi ve raporu*. Charlottesville, VA: Virginia Üniversitesi Yayınları.

Stevenson, I. (1975). *Reenkarnasyon tipi vakalar. Cilt ben: on vaka Hindistan'da*. Charlottesville, VA: Virginia Üniversitesi Yayınları.

Stevenson, I. (1977a). Reenkarnasyon: Alan çalışmaları ve teorik konular. BB Wolman'da (Ed.), *parapsikoloji el kitabı* (s. 631-663).

New York: Van Nostrand Reinhold.

- Stevenson, I. (1977b). Reenkarnasyon fikrinin açıklayıcı değeri. *Sinir ve Akıl Hastalıkları Dergisi*, **164**, 305-326. Stevenson, I. (1977c). *Reenkarnasyon tipi vakalar. Cilt II: On vaka Sri Lanka'da*. Charlottesville, VA: Virginia Üniversitesi Yayınları. Stevenson, I. (1980). Gaither Pratt: Bir takdir. *dergisi Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*, **74**, 277-295.
- Stevenson, I. (1982). Görünüşlerin hayatta kalma kanıtlarına katkısı. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **76**, 341-358.
- Stevenson, I. (1983a). Önceki yaşamları hatırladığını iddia eden Amerikalı çocuklar. *Sinir ve Akıl Hastalıkları Dergisi*, **171**, 742-748.
- Stevenson, I. (1983b). Kriptomnezi ve parapsikoloji. *Dergisi Psişik Araştırmalar Derneği*, **52**, 1-30.
- Stevenson, I. (1984). *Öğrenilmemiş dil: Xenoglossy'de yeni çalışmalar*. Charlottesville, VA: Virginia Üniversitesi Yayınları. Stevenson, I. (1987a). *Önceki yaşamları hatırlayan çocuklar: Bir reenkarnasyon sorusu*. Charlottesville, VA: Virginia Üniversitesi Yayınları.
- Stevenson, I. (1987b). Spontane vakaların incelenmesinde değişen moda. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **81**, 1-10.
- Stevenson, I. (1987c). Niye ya inceleme spontan vakalar? *Dergisi Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*, **81**, 101-109. Stevenson, I. (1988). Parapsikolojiyi ayrı bir bilim alanı olarak tanımlama girişimi yanlış mı yönlendirildi? *Amerikan Derneği Dergisi Psişik Araştırma*, **82**, 309-317.
- Stevenson, I. (1990a). Büyük paranormal olayların düşüşü üzerine düşünceler. *Psişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*, **57**, 149-162.
- Stevenson, I. (1990b). Önceki yaşamları hatırladığını iddia eden çocuklarda fobiler. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **4**, 243-254. Stevenson, I. (1993). Ölen kişilerde yaralara karşılık gelen doğum lekeleri ve doğum kusurları. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **7**, 403-410.
- Stevenson, I. (1994). Psikoterapistin yanılgısı örneği: "önceki yaşamlara" hipnotik gerileme. *Amerikan Klinik Dergisi Hipnoz*, **36**, 188-193.
- Stevenson, I. (1996). Robert Thouless'in şifreli kilidinin açılması. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **61**, 114-115.

Stevenson, I. (2000). Önceki yaşamların iddia edilen anıları olgusu: Olası yorumlar ve önem. *Tıbbi hipotezler*, **54**, 652-659.

Stevenson, I., & Chadha, NK (1990). Çocukların önceki yaşamları hakkında konuşması durdurulabilir mi? Aşağıdaki durumlarda özelliklerin bazı ek analizleri reenkarnasyon türü. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **56**, 82-90.

Stevenson, I., & Cook, EW (1995). Şiddetli fiziksel hastalık veya yaralanma sırasında istemsiz anılar. *Sinir ve Akıl Hastalıkları Dergisi*, **183**, 452.

Stevenson, I., Cook, EW ve McClean-Rice, N. (1989). "Ölüme yakın deneyimler" bildiren kişiler gerçekten ölüme yakın mı? Tıbbi bir çalışma kayıtlar. *Omega*, **20**, 45-54.

Stevenson, I. ve Haraldsson, E. (2003). Uzun yıllar boyunca reenkarnasyon tipi vakaların özelliklerinin benzerliği: Üçüncü bir çalışma. *Dergisi Bilimsel Keşif*, **17**, 283-289.

Stevenson, I., Oram, AT ve Markwick, B. (1989). Ölümden sonra iki hayatta kalma testi: Negatif sonuçlar hakkında rapor verin. *Derneği Dergisi Psişik Araştırma*, **55**, 329-336.

Stevenson, I., Pasricha, S. ve Samaratne, G. (1988). Reenkarnasyon tipi vakalarda aldatma ve kendini aldatma: Asya. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **82**, 1-31.

Stevenson, I. ve Samaratne, G. (1988). Sri Lanka'da daha önce yapılmış yazılı kayıtlarla reenkarnasyon tipinde üç yeni vaka doğrulamalar *Bilimsel Keşif Dergisi*, **2**, 217-238. Stokes, DM (1987). Teorik parapsikoloji. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler*, Cilt. 5(s. 77-189). Jefferson, NC: McFarland.

Firtına, L. (1999). Eşzamanlılık, nedensellik ve nedensellik. *Dergisi Parapsikoloji*, **63**, 247-269.

Firtına, L. (2000). Araştırma notu. Psi'nin tekrarlanabilir kanıtı: Milton'ın (1999) ganzfeld veri tabanlarının meta-analizinin bir revizyonu. *Dergisi Parapsikoloji*, **64**, 411-416.

Firtına, L. (2003). Komite tarafından uzaktan görüntüleme: Çoklu aracı/çoklu algılayıcı tasarımı kullanan RV. *Parapsikoloji Dergisi*, **67**, 325-342.

Firtına, L., & Ertel, S. (2001). psi var mı? Milton ve Wiseman'ın (1999) ganzfeld araştırmasının meta-analizi üzerine yorumlar. *Psikolojik*

Bülten,**127**, 424-433.

Fırtına, L. ve Ertel, S. (2002). Ganzfeld tartışması devam etti: Milton ve Wiseman'a (2001) bir yanıt. *Parapsikoloji Dergisi*,**66**, 73-82.

Storm, L. ve Thalbourne, MA (2000). Bir paradigma kayması, ESP-PK ikiliği: Psikopraksi teorisi. *Dergisi Parapsikoloji*,**64**, 279-300.

Stowell, MS (1997a). Önsezili rüyalar: Fenomenolojik bir çalışma. Bölüm I: Metodoloji ve örnek vakalar. *Amerikan Dergisi Psişik Araştırmalar Derneği*,**91**, 163-220.

Stowell, MS (1997b). Önsezili rüyalar: Fenomenolojik bir çalışma. Bölüm II: Tartışma. *Amerikan Psişik Derneği Dergisi Araştırma*,**91**, 255-304.

Strauch, I. (1963). "Zihinsel" iyileşmenin tıbbi yönleri. *Uluslararası Parapsikoloji Dergisi*,**5**, 135-165.

Struckmeyer, FR (1970). Önsezi ve "müdahale paradoksu". *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*,**64**, 320-326.

Sutherland, C. (1988). Ölüme yakın deneyim: "Yaşamı talep etmek İlk kez." *pallicom*,**8**(2), 18-23.

Sutherland, C. (1989). Ölüme yakın deneyimlerin ardından psişik fenomenler: Bir Avustralya çalışması. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*,**8**, 93-102.

Sutherland, C. (1990). Ölüme yakın deneyimlerin ardından dini inançlar, tutumlar ve uygulamalardaki değişiklikler: Bir Avustralya çalışması. *Dergisi Ölüme Yakın Çalışmalar*,**9**, 21-31.

Svenson, SG, White, KD ve Caird, D. (1992). Tekrarlar ve çözümler: İkili inanç, kişilik, dindarlık ve paranormal inanç Avustralyalı öğrencilerde. *Psikoloji Dergisi*,**126**, 445-447.

Tabori, P. (1974). *Suç ve okült: Nasıl ESP ve parapsikoloji algılamaya yardım*. New York: Taplinger.

Tandy, V. (2000). Mahzende bir şey. *Derneği Dergisi Psişik Araştırma*,**64**, 129-140.

Tandy, V. ve Lawrence, TR (1998). Makinedeki hayalet. *günlük Psişik Araştırmalar Derneği'nin*,**62**, 360-364. Tanner, AE

(1910). *Ruhçuluk üzerine çalışmalar*. New York: Appleton. Tarazi, L. (1990). Bazı açıklanamayan içeriklerle birlikte alışılmadık bir hipnotik gerileme vakası. *Amerikan Psişik Derneği Dergisi*

Araştırma,**84**, 309-344.

Targ, E., Schlitz, M. ve Irwin, HJ (2000). Psi ile ilgili deneyimler. İçinde E. Cardena, SJ Lynn ve S. Krippner (Ed.), *anormal çeşitleri deneyim: Bilimsel kanıtları incelemek* (s. 219-252). Washington, DC: Amerikan Psikoloji Derneği.

Targ, R. (1994). Uzaktan izleme çoğaltma: Konsepte göre değerlendirilir analiz. *Parapsikoloji Dergisi*,**58**, 271-284. Targ, R., Katra, J.,

Brown, D., & Wiegand, W. (1995). Geleceği görmek: Hata tespit eden bir protokole sahip bir pilot çalışma. *Bilimsel Dergisi keşif*,**9**, 367-380.

Targ, R., & Puthoff, H. (1974). altında bilgi iletimi duyuusal koruma koşulları. *Doğa*,**252**, 602-607. Targ, R., & Puthoff, H. (1978). *akıl-erişim*. Londra: Granada. Tart, CT (1966). Kart tahmin testleri: Öğrenme paradigması mı yoksa yok olma paradigması mı? *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*,**60**, 46-55.

Tart, CT (1971). *Taşlanmak üzerine: Esrarın psikolojik bir çalışması zehirlenme*. Palo Alto, CA: Bilim ve Davranış Kitapları. Tart, CT (1976). *Duyu dışı algıyı kullanmayı öğrenmek*. Chicago, IL: Chicago Üniversitesi Yayınları.

Tart, CT (1977). Anında geribildirim eğitimi yoluyla psi'nin bilinçli kontrolüne doğru: İç süreçlerle ilgili bazı düşünceler. *dergisi Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği*,**71**, 375-407.

Tart, CT (1978). Uzay, zaman ve zihin. WG Roll'da (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1977* (s. 197-249). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.

Tart, CT (1982). Psi ile ilgili tartışma: İki psikolojik teoriler. *Parapsikoloji Dergisi*,**46**, 313-320. Tart, CT (1983). Psikokinezi kullanmayı öğrenmek: Teorik ve metodolojik notlar. WG Roll, J. Beloff ve RA White'da (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1982* (s. 97-99). Metuchen, NJ: Korkuluk

Basmak.

Tart, CT (1988). Elektrik korumasının GESP performansı üzerindeki etkileri. *Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*,**82**, 129-146.

Tart, CT (1995). Kendimizdeki ve meslektaşlarımızdaki paranormal korkular: Onları tanımak, onlarla uğraşmak. *İnce Enerjiler*,**5**, 35-67.

- Tart, CT (1998). Beden dışı deneyimlerle ilgili altı çalışma.*Dergisi Ölüme Yakın Çalışmalar*,**17**, 73-99.
- Tart, CT (2003). Parapsikologların manevi motivasyonları? ampirik veri.*Parapsikoloji Dergisi*,**67**, 181-184.
- Tart, CT, Puthoff, HE ve Targ, R. (1980). bilgi aktarımı uzaktan izleme deneylerinde.*Doğa*,**284**, 191.
- Taylor, R. (2003). Evrim teorisi ve psi: Psişik işleyişte bazı ihtiyaca hizmet eden modellerin gözden geçirilmesi ve gözden geçirilmesi.*Derneği Dergisi Psişik Araştırma*,**67**, 1-17.
- Taylor, SE ve Brown, JD (1988). İllüzyon ve esenlik: Ruh sağlığına sosyal psikolojik bir bakış.*Psikolojik Bülten*,**103**, 193-210.
- Tellegen, A., & Atkinson, G. (1974). Emiciliğe açıklık ve öz-hipnotik yatkınlıkla ilgili bir özellik olan değişen deneyimler ("Soğurulma").*Anormal Psikoloji Dergisi*,**83**, 268-277. TenDam, H. (1990). *reenkarnasyonu keşfetmek* (AEJ Wils, Çev.). Londra: Arkana.
- Tenhaeff, WHC (1955). adına psikoskopik deneyler polis.*Birinci Uluslararası Parapsikolojik Araştırmalar Konferansı Tutanakları* (s. 107-109). New York: Parapsikoloji Temel.
- Terhune, D. (2003). Temporal lob kararsızlığı ve kendi kendine bildirilen musallat türü deneyimler: Bir lisans örneği ile bir anket çalışması. *Avustralya Parapsikoloji Dergisi*,**3**, 20-35. Terhune, D. (2004). Tekrarlayan bir algılanmış mevcudiyet raporlarının araştırılması: Son zamanlardaki geleneksel hipotezlerin değerlendirilmesi.*Dernek Dergisi Psişik Araştırma için*,**68**, 153-167.
- Terr, LC, Bloch, DA, Michel, BA, Shi, H., Reinhardt, JA ve Metayer, S. (1997). Challenger'ın ardından çocukların düşüncesi. *Amerikan Psikiyatri Dergisi*,**154**, 744-751.
- Thalbourne, MA (1981). Dışadönüklük ve koyun-keçi değişkeni: Kavramsal bir yineleme.*Amerikan Psişik Derneği Dergisi Araştırma*,**75**, 105-119.
- Thalbourne, MA (1984). Psişik fenomenlere olan inancın bazı bağıntıları: Haraldsson bulgularının kısmi bir tekrarı. *Parapsikoloji İncelemesi*,**15**(2), 13-15.

Thalbourne, MA (1985). Psi'ye inananlar şizofreniye daha yatkın mı? RA White & J. Solfvin'de (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1984* (s. 85-88). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.

Thalbourne, MA (1994). Paranormal inanç ve şizofreni ile ilgili önlemlerle ilişkisi: Doğrulayıcı bir çalışma. *İngiliz Dergisi Klinik Psikoloji*, **33**, 78-80.

Thalbourne, MA (1995a). Paranormale olan inancın ölçümü ve bağıntıları üzerine ileri çalışmalar. *Amerikan Derneği Dergisi Psikik Araştırma*, **89**, 233-247.

Thalbourne, MA (1995b). Bilime karşı şovmenlik: Randi aldatmacasının tarihi. *Amerikan Psikik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **89**, 344-366.

Thalbourne, MA (1996). Transliminallikle ilgili değişkenleri kullanarak önsezi puanlarını tahmin etme girişimi. *Psikik Derneği Dergisi Araştırma*, **61**, 129-140.

Thalbourne, MA (1997). McBeath hipotezini test etmek: Cinsel yönelim ve paranormale olan inanç ilişkisi. *Psikolojik Raporlar*, **81**, 890.

Thalbourne, MA (2000). Transliminalite: Bir inceleme. *Uluslararası Parapsikoloji Dergisi*, **11**, 1-34.

Thalbourne, MA (2003). Teizm ve paranormal inanç. *günlük Psikik Araştırmalar Derneği'nin*, **67**, 208-210. Thalbourne, MA (2004a). *ESP ve PK arasındaki ortak konu*.

New York: Parapsikoloji Vakfı. Thalbourne, MA (2004b). Paranormal inanç ve paranormal deneyim üzerine bir not: Seviyeleri, mutlak ve göreceli. *dergisi Psikik Araştırmalar Derneği*, **68**, 115-121.

Thalbourne, MA ve Delin, PS (1994). Paranormal, yaratıcı kişilik, mistik deneyim ve

psikopatoloji. *Parapsikoloji Dergisi*, **58**, 3-38. Thalbourne, MA, Dunbar, KA ve Delin, PS (1995). Paranormal inancın bağıntıları üzerine bir araştırma. *dergisi*

Amerikan Psikik Araştırmalar Derneği, **89**, 215-231.

Thalbourne, MA ve French, CC (1995). Paranormal inanç, manikdepresiflik ve büyü düşüncesi: Bir çoğaltma. *kişilik ve Bireysel farklılıklar*, **18**, 291-292.

Thalbourne, MA ve Haraldsson, E. (1980). Koyun ve keçilerin kişilik özellikleri. *Kişilik ve Bireysel Farklılıklar*, **1**, 180-185.

Thomas, CD (1932-1933). Bir dizi vekalet oturumunun bir değerlendirmesi. *Psişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*, **41**, 139-185.

Thomas, K. (1971). *Din ve büyüünün düşüşü*. Londra: Weidenfeld ve Nicolson.

Thomason, SG (1987). Geçmiş diller hatırlandı mı? *şüpheli araştırmacı*, **11**, 367-375.

Thomson, S. (1986). Psi yeteneğinin etik boyutları. *Uygulanan Psi*, **5**(1), 8-14.

't Hooft, G. (2000). Fizik ve paranormal: Bir teorik

fizikçinin görüşü. *şüpheli araştırmacı*, **24**(1), 27-30. Thorisson, KR,

Skulason, F. ve Haraldsson, E. (1991). ESP'ye olan inancın ve çarpık geribildirim bilgisayarlı bir durugörü görevi üzerindeki etkileri.

Parapsikoloji Dergisi, **55**, 45-58.

Thouless, RH (1942). Telepati ve ilgili fenomenlerle ilgili deneysel araştırmanın mevcut durumu. *Derneğin Bildirileri*

Psişik Araştırma, **47**, 1-19.

Thouless, RH (1946). Hayatta kalma testi. *Dernek Çalışmaları Psişik Araştırma için*, **48**, 253-263.

Thouless, RH (1979). Hayatta kalma ile ilgili teoriler. *Dernek Dergisi Psişik Araştırma için*, **50**, 1-8.

Thouless, RH ve Wiesner, BP (1948). Normal ve "paranormal" psikolojide psi süreçleri. *Psişik Derneği Bildirileri Araştırma*, **48**, 177-196.

Thurston, H. (1953). *Hayaletler ve poltergeistler*. Londra: Yulaf ve Yakar Washbourne.

Tierney, I., Coelho, C. ve Lamont, P. (baskıda). Anormal deneyimden dolayı sıkıntılı: Psikozun erken teşhisi. *Klinik Psikoloji Forumu*.

Tietze, TR (1985). "Margery" meselesi. *Amerikan Dergisi Psişik Araştırmalar Derneği*, **79**, 339-379.

Timm, U. (1969). ESP kartı deneylerinde sembollerin karıştırılması (tutarlı eksik olarak adlandırılır), psi-eksikliğinin olası bir nedeni olarak. *Dergisi Parapsikoloji*, **33**, 109-124.

Tobacyk, JJ (1983a). Bir üniversite kursuna katılanlar arasında paranormal inançta azalma. *şüpheli araştırmacı*, **8**, 57-61.

- Tobacyk, J. (1983b). Paranormal inançlar, kişiler arası güven ve sosyal faiz. *Psikolojik Raporlar*, **53**, 229-230. Tobacık, JJ (1985). Paranormal inançlar, yabancılaşma ve anomi üniversite öğrencileri. *Psikolojik Raporlar*, **57**, 844-846.
- Tobacık, JJ (1995). Paranormal inançların doğru boyutu nedir? Lawrence'ın Paranormal İnanç Ölçeği eleştirisine bir yanıt. *Parapsikoloji Dergisi*, **59**, 27-46.
- Tobacyk, J., & Milford, G. (1983). Paranormal olaylara inanç: Değerlendirme aracı gelişimi ve kişilik işleyişi için çıkarımlar. *Kişilik ve Sosyal Psikoloji Dergisi*, **44**, 1029-1037.
- Tobacyk, J., Miller, MJ ve Jones, G. (1984). paranormal inançlar lise öğrencileri. *Psikolojik Raporlar*, **55**, 255-261. Tobacyk, J., Miller, M., Murphy, P., & Mitchell, T. (1988). siyah beyaz üniversite öğrencilerinin paranormal inançlarının karşılaştırılması. Güney Amerika Birleşik Devletleri. *Psikolojik Raporlar*, **63**, 492-494. Tobacyk, J.J ve Mitchell, T. (1987a). Beden dışı deneyim ve kişilik uyumu. *Sinir ve Akıl Hastalıkları Dergisi*, **175**, 367-370.
- Tobacyk, JJ ve Mitchell, T. (1987b). Narsisizmin paranormal inançlar üzerindeki etkilerinin moderatörü olarak beden dışı deneyim durumu. *Psikolojik Raporlar*, **60**, 440-442.
- Tobacyk, J., Pritchett, G. ve Mitchell, T. (1988). Paranormal inançlar geç yetişkinlik. *Psikolojik Raporlar*, **62**, 965-966. Tobacyk, JJ ve Tobacyk, ZS (1992). Polonyalı ve Amerikalı üniversite öğrencilerinde inanç temelli kişilik yapılarının karşılaştırılması: Paranormal inançlar, kontrol odağı, irrasyonel inançlar ve sosyal ilgi. *Kültürlerarası Psikoloji Dergisi*, **23**, 311-325. Tobacyk, JJ ve Wilkison, LV (1990). Büyülü düşünme ve paranormal inançlar. *Sosyal Davranış ve Kişilik Dergisi*, **5**(4), Özel Sayı, 255-264.
- Trocco, F. (2002). Güvenilirliğin sınırlarında: Sınır sorusu bilim ve bilim dışı arasındaki *ışüpheci*, **9**(2), 32-39. Troland, LT (1976). Telepati ve diğer sözde durugörü süreçlerinin deneysel çalışması için bir teknik. *Parapsikoloji Dergisi*, **40**, 194-216. (Orijinal çalışma 1917'de yayınlandı)
- Truzzi, M. (1987). "Project Alpha" üzerine düşünceler: Bilimsel deney mi yoksa sihribazın yanılsaması mı? *Zetetik Bilgin*, **12/13**, 73-98.

Truzzi, M. (1997). Sihirbazların sosyolojisi ve sosyal psikolojisi üzerine düşünceler ve psişik araştırmalarla ilişkileri. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler, Cilt. 8*(s. 221–271).

Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.

Ayar, GS (1964). Rastgele etkileyen değişkenlerin kısa bir araştırması nesil.*Algısal ve Motor Beceriler*,**18**, 705-710. Twemlow, GB ve Gabbard, GO (1984). Etkisi demografik/psikolojik faktörler ve yakın çevrede önceden var olan koşullar ölüm deneyimi.*Omega*,**15**, 223–235.

Tyrrell, GNM (1963).*Görünüşler*. New York: Collier. (Orijinal 1942'de yayınlanan çalışma)

Ullman, M. (1973). Psi ve psikiyatri: Temel kavramların yeniden yapılandırılması ihtiyacı. WG Roll, RL Morris ve JD Morris (Ed.),*Araştırma parapsikoloji 1972*(s. 110–113). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.

Ullman, M. ve Krippner, S. (1970). Rüya çalışmaları ve telepati. *Parapsikolojik Monograflar, No. 12*. New York: Parapsikoloji Temel.

Ullman, M., & Krippner, S., Vaughan, A. (1989).*Rüya telepatisi: Gece ESP'sinde deneyler*(2. baskı). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.

Utts, J. (1988). Başarılı replikasyona karşı istatistiksel anlamlılık. *Parapsikoloji Dergisi*,**52**, 305–320.

Utts, J. (1991). Parapsikolojide replikasyon ve meta-analiz. *İstatistik Bilimi*,**6**, 363-403.

Utts, J. (1994). Cinsiyetin bilim üzerindeki sosyal, kurumsal ve kültürel etkileri. L. Coly & RA White'da (Ed.),*Kadınlar ve parapsikoloji*(s. 28–44). New York: Parapsikoloji Vakfı.

Utts, J. (1995). Psişik işleyiş için kanıtların bir değerlendirmesi. *Parapsikoloji Dergisi*,**59**, 289–320.

Vaisrub, S. (1977). Ahiret sonrası düşünceler.*Dahili Arşivler İlaç*,**137**, 150.

Van de Şatosu, RL (1958). PK performansı ile ilişkili bazı kişilik ilişkilerinin keşif amaçlı bir çalışması.*Amerikan Derneği Dergisi Psişik Araştırma için*,**52**, 134-150.

Van Dragt, B. (1981). Paranormal şifa: Şifacının deneyiminin bir fenomenolojisi. (Doktora tezi, Fuller İlahiyat Fakültesi, 1980).*Tez Özetleri Uluslararası*,**41**, 3905B.

van Lommel, P., van Wees, R., Meyers, V., & Elfferich, I. (2001). Kardiyak arrestten kurtulanlarda ölüme yakın deneyim: Prospektif bir çalışma Hollanda.*Neşter*,**358**, 2039-2045.

van Quekelberghe, R., Goebel, P., & Hertweck, E. (1995). Hipnoz altında ölüme yakın ve beden dışı deneyimlerin simülasyonu.*Hayal gücü, Biliş ve Kişilik*,**14**, 151-164.

Varvoglis, MP (1986). Hedefe yönelik ve gözlemciye bağlı PK: Uyum-davranış modeli ve gözlem teorilerinin bir değerlendirmesi. *Amerikan Psikik Araştırmalar Derneği Dergisi*,**80**, 137-162.

Vasilyev, LL (1976). *Uzak etkide deneyler*. New York: Dutton. (1963'te yayınlanan orijinal eser)

Vassy, Z. (1990). Önbilişsel zamanlamanın deneysel çalışması: Kökten nedensel olmayan bir işlemin belirtileri. *Parapsikoloji Dergisi*,**54**, 299-320.

Vassy, Z. (2004). Klasik koşullanma ile telepati çalışması. *günlük Parapsikolojinin*,**68**, 323-350.

Vaughan, A. ve Houck, J. (2000). Sezgi-eğitim yazılımı: İkinci bir pilot çalışma. *Psikik Araştırmalar Derneği Dergisi*,**64**, 177-184.

Venn, J. (1986). Hipnoz ve reenkarnasyon hipotezi: Eleştirel bir inceleme ve yoğun vaka çalışması. *Amerikan Derneği Dergisi Psikik Araştırma*,**80**, 409-425.

Virtanen, L. (1990). "Bu ESP olmalı!" *Psikik deneyimlerin incelenmesi* (J. Atkinson & T. Dubois, Çev.). Bloomington, IN:

Indiana Üniversitesi Yayınları. (1977'de yayınlanan orijinal çalışma)

Vitulli, WF (1997). Deneysel parapsikoloji dersinde üniversite öğrencileri arasında parapsikolojik olaylara veya deneyimlere olan inançlar.

Algısal ve Motor Beceriler,**85**, 273-274.

von Lucadou, W. (1995). Pragmatik bilgi modeli (MPI).

Avrupa Parapsikoloji Dergisi,**11**, 58-75.

von Lucadou, W. ve Kornwachs, K. (1980). Psikokinez için sistem teorik yaklaşımının geliştirilmesi. *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*,**3**, 297-314.

Vyse, SA (1997). *Sihire inanmak: Batıl inancın psikolojisi*.

New York: Oxford University Press.

Wackermann, J. (2002, Ağustos). *Rastgele SR deneysel tasarımlarında kümülatif etkiler ve ortalama artefaktlar hakkında*. Toplantıda sunulan bildiri

Parapsikoloji Derneğinin 45. Yıllık Toplantısı, Paris,
Fransa.

Wackermann, J., Pütz, P., Büchi, S., Strauch, I., & Lehmann, D. (2002). Değişmiş bilinç durumları sırasında beyin elektriksel aktivitesi ve öznel deneyim: Ganzfeld ve hipnagogik durumlar. *Uluslararası Dergisi psikofizyoloji*, **46**, 123-146.

Wagenaar, WA (1972). İnsan denekler tarafından rastgele dizilerin üretilmesi: Eleştirel bir literatür taraması. *Psikolojik Bülten*, **77**, 65-72.

Wagner, WM ve Monnet, M. (1979). Üniversite hocalarının tutumu duyu ötesi algıya doğru. *Zetetik Bilgin*, **5**, 7-16. Walach, H. (2005). Genelleştirilmiş dolaşıklık: Tamamlayıcı ve alternatif tıbbın etkilerini anlamak için yeni bir teorik model.

Alternatif ve Tamamlayıcı Tıp Dergisi, **11**, 549-559.

Walker, EH (1975). Parafizik temelleri ve parapsikolojik fenomenler. L. Oteri'de (Ed.), *Kuantum fiziği ve parapsikoloji* (s. 1-53). New York: Parapsikoloji Vakfı. Walker, EH (1984). Psi fenomeninin kuantum mekaniği teorisine yönelik eleştirilerin gözden geçirilmesi. *Parapsikoloji Dergisi*, **48**, 277-332.

Walker, FO (1989). Ölümeye yakın olmayan bir deneyim: Göksel korolar miyelografiye kesintiye uğratiyor. *Amerikan Tıp Dergisi Dernek*, **261**, 3245-3246.

Walti, B. (1990). Kalıcı bir paranormal nesne mi? Silvio ile olağandışı bir deney hakkında ön rapor. *Psişik Derneği Dergisi Araştırma*, **56**, 65-70.

Warcollier, R. (1975). *deneyisel telepati*. New York: Arno Basın. (1938'de yayınlanan orijinal eser)

Warcollier, R. (2001). *akıl akıl*. Charlottesville, VA: Hampton Yollar. (1948'de yayınlanan orijinal eser)

Warner, L. (1952). ESP hakkında ikinci bir psikolojik görüş araştırması. *Parapsikoloji Dergisi*, **16**, 284-295.

Warner, L. ve Clark, CC (1938). Psikolojik görüş araştırması ESP'de. *Parapsikoloji Dergisi*, **2**, 296-301. Wassermann, GD (1956). Organizma biçimi ve davranışına ilişkin bir alan kuramının ana hatları. GE Wolstenholme & ECP Millar'da (Ed.), *Duyu ötesi algı üzerine Ciba Vakfı sempozyumu* (s. 53-72). Boston:

Küçük, Kahverengi.

Watt, CA (1988). Başarılı serbest yanıt hedeflerinin özellikleri: Teorik düşünceler. LA Henkel & RE Berger'de (Ed.), *Araştırma parapsikolojide 1988*(s. 95-99). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.

Watt, Kaliforniya (1990-1991). Psikoloji ve tesadüfler. *Avrupalı Parapsikoloji Dergisi*, **8**, 66-84.

Watt, CA (1994a). Spontane vakalardan en iyi şekilde yararlanmak. S. Krippner'da (Ed.), *Parapsikolojik araştırmalardaki gelişmeler*, Cilt. 7(s. 77-103). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.

Watt, CA (1994b). DMT-ESP çalışmalarının meta-analizi ve algısal savunma/uyanıklık ve duyu ötesi ile ilgili deneysel bir araştırma algı. EW Cook & DL Delanoy'da (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1991*(s. 64-68). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın. Watt, CA (1996). Bilinmeyi bilmek: Üç zorunlu seçim ESP çalışmasında katılımcıların içgörüler. *Amerikan Psikik Derneği Dergisi Araştırma*, **90**, 97-114.

Watt, CA (baskıda). Parapsikolojinin psikolojiye katkısı: Ön cepheden bir bakış (Parapsikoloji Derneği Başkanlık Divanı Adres). *Parapsikoloji Dergisi*.

Watt, CA ve Baker, IS (2002). Psi-destekleyiciye karşı psi-desteksiz deneyci ile odaklanmanın uzaktan kolaylaştırılması öneriler. *Parapsikoloji Dergisi*, **66**, 151-168. Watt, CA ve Brady, C. (2002). Deneyci etkileri ve dikkat odaklamanın uzaktan kolaylaştırılması: İki çalışma ve bir eser. *Parapsikoloji Dergisi*, **66**, 49-72.

Watt, CA ve Gissurarson, LR (1995). Savunma ve psikokinezi performansını keşfetmek. *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*, **11**, 92-101.

Watt, CA ve Morris, RL (1995). Algısal savunma/uyanıklık, kişilik ve duyu dışı algının bir prototip göstergesindeki performans arasındaki ilişkiler. *Kişilik ve Bireysel farklılıklar*, **19**, 635-648.

Watt, CA ve Nagtegaal, M. (2004). Kör yöntemlerin raporlanması: Disiplinlerarası bir araştırma. *Psikik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **68**, 105-114.

Watt, CA ve Ramers, P. (2003). Dikkat odaklama görevinin uzaktan kolaylaştırılması ile deneyci etkileri: Birden fazla inanan ve kafir deneyciler. *Parapsikoloji Dergisi*, **67**, 99-116.

Watt, CA, Ravenscroft, J. ve McDermott, Z. (1999). Doğrudan zihinsel etkinin sınırlarını keşfetmek: "Engelleme" ve "işbirliği" stratejilerini karşılaştıran iki çalışma. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **13**, 515-535.

Watt, CA, Watson, S. ve Wilson, L. (baskıda). Anksiyetenin bilişsel ve psikolojik araçları: Paranormal bir çalışmadan elde edilen kanıtlar inanç ve algılanan çocukluk kontrolü. *Kişilik ve Bireysel farklılıklar*.

Watt, C. [A.] ve Wiseman, R. (2002). Paranormal inancın bilişsel bağıntılarında ve psi'de deneyci farklılıkları. *Dergisi Parapsikoloji*, **66**, 371-385.

Weiner, DH (1980). Psi danışmanlığı: Araştırma laboratuvarlarındaki durum. WG Roll'da (Ed.), *Parapsikolojide Araştırma 1979*(s.

45-46). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın.

Weiner, DH (1982). Kasıtlı bir PK görevinde tercih edilen bilişsel mod ve hedef kavramsallaştırmanın etkileri. *Parapsikoloji Dergisi*, **46**, 56-57. (Soyut)

Weiner, DH ve Haight, J. (1986). Gizli kanalların grafiği: Louisa E. Rhine'in vaka toplama projesi. KR Rao'da (Ed.), *vaka çalışmaları parapsikoloji*(s. 14-30). Jefferson, Kuzey Carolina: McFarland.

Weisberg, BM (2004). *Ölümlerle konuşmak: Kate ve Maggie Fox ve Spiritüalizmin yükselişi*. New York: HarperSanFrancisco. Wells, AD (1993). Ölümüne yakın deneyimciler arasında reenkarnasyon inançları. *Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi*, **12**, 17-34. Batı, DJ (1948).

Halüsinasyonlar üzerine bir toplu gözlem anketi.

Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi, **34**, 187-196.

Batı, DJ (1982). Paranormal tanıklık üzerine düşünceler. *Parapsikoloji İncelemesi*, **13**(5), 1-8.

Batı, DJ (1999). Scole araştırması: Strateji ve sonuç üzerine yorumlar. *Psişik Araştırmalar Derneği Tutanakları*, **58**, 393-396.

Batı, T. (1998). Yakın bir zamanda ilahi bir mevcudiyetle karşılaşma üzerine ölüm deneyimi. R. Valle'de (Ed.), *Psikolojide fenomenolojik araştırma: Varoluşsal ve kişiötesi boyutlar*(s. 387-405). Yeni York: Plenum Basın.

Wezelman, R. ve Bierman, DJ (1997, Ağustos). *Amsterdam'da süreç odaklı ganzfeld araştırması*. Parapsikoloji Derneğinin 40. Yıllık Toplantısında sunulan bildiri, Brighton, İngiltere.

Whinnery, JE (1997). Bilinç kaybı ve ölüme yakın deneyimlerin psikofizyolojik bağıntıları. *Yakın Ölüm Dergisi Çalışmalar*, **15**, 231-258.

White, RA (1964a). eski ve yeni yöntemlerin karşılaştırılması ESP deneylerinde hedeflere yanıt. *Amerikan Derneği Dergisi Psikik Araştırma*, **58**, 21-56.

White, RA (1964b). Spontan vakaların incelenmesine yaklaşımlar.

Uluslararası Parapsikoloji Dergisi, **6**, 227-240. Beyaz, RA (1976).

Deneycinin psi test sonuçları üzerindeki etkisinin sınırları: Herhangi biri belirlenebilir mi? *Amerikan Psikik Derneği Dergisi Araştırma*, **70**, 333-369.

Beyaz, RA (1977). Psi test sonuçlarında deneyci motivasyonunun, tutumlarının ve konuları ele alma yöntemlerinin etkisi. BB Wolman'da (Ed.), *parapsikoloji el kitabı* (s. 273-301). New York:

Van Nostrand Reinhold'un fotoğrafı.

Beyaz, RA (1990). Parapsikolojiye deneyim merkezli bir yaklaşım. *Olağanüstü İnsan Deneyimi*, **8**, 7-36. Beyaz, RA (1991). Feminist bilim, postmodern görüşler ve olağanüstü insan deneyimi. *Olağanüstü İnsan Deneyimi*, **9**, 2-11.

Beyaz, RA (1992). Spontane çalışmalara yaklaşımların gözden geçirilmesi psi deneyimleri. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **6**, 93-126. Beyaz, RA (1994). Feminist bir bilim yaklaşımının parapsikoloji ile ilgisi. L. Coly & RA White'da (Ed.), *Kadınlar ve parapsikoloji* (s. 1-20). New York: Parapsikoloji Vakfı.

Beyaz, RA (1995). EHE danışmanlığı: Devam eden bir açıklamalı bibliyografya *EHE Haberleri*, **2**, 26-30.

Whiteman, JHM (1961). *mistik hayat*. Londra: Faber & Faber.

Whitlock, FA (1978). Paranormal olayların psikiyatrisi ve psikopatolojisi. *Avustralya ve Yeni Zelanda Dergisi Psikiyatri*, **12**, 11-19.

Whitton, JL (1975). Psikokinetik masa vuruşlarının akustik zarfının kalitatif zaman alanı analizi. *Yeni ufuklar*, **2**(1), 21-24.

Whitton, JL (1976). Paramorfik masa vuruşları: Akustik analiz. *Yeni ufuklar*, **2**(2), 7-11.

Whitton, JL ve Fisher, J. (1986). *hayat arasındaki hayat*. Bahçe Şehri, NY: Çift gün.

- Wierzbicki, M. (1985). Akıl yürütme hataları ve paranormale olan inanç. *Sosyal Psikoloji Dergisi*, **125**, 489-494. Wilkinson, HP ve Gauld, A. (1993). Jeomanyetizma ve anormal deneyimler, 1868-1980. *Psişik Derneği Bildirileri Araştırma*, **57**, 275-310.
- Williams, L. (1989). *Paranormal inanç, büyüsel düşünce ve şizotipi arasındaki ilişkinin keşfedici bir çalışması*. yayınlanmamış onur tez, New England Üniversitesi, Armidale, Avustralya. Williams, LM ve Irwin, HJ (1991). Paranormal inanç, şizotipinin bir göstergesi olarak büyüsel düşünce ve bilişsel stil üzerine bir çalışma. *Kişilik ve Bireysel Farklılıklar*, **12**, 1339-1348.
- Wilson, C. (1984). *Psişik dedektifler: Psikometrinin hikayesi ve paranormal suç tespiti*. Londra: Pan Kitapları. Wilson, I. (1982). *Reenkarnasyon? İncelenen iddialar*. Harmondsworth, İngiltere: Penguen.
- Wilson, I. (1984). Trajik bir ikili hareket. P. Brookesmith'te (Ed.), *Hayat ölümden sonra* (s. 49-51). Londra: Orbis.
- Wilson, DB ve Shadish, WR (2006). Lalelere trompet üflemek üzerine: Sıfır hipotezini kanıtlamak ya da kanıtlamamak: Bösch üzerine yorum yapın, Steinkamp ve Boller (2006). *Psikolojik Bülten*, **132**, 524-528.
- Wilson, SC ve Barber, TX (1983). Fantezi eğilimli kişilik: İmgeleme, hipnoz ve parapsikolojik fenomenleri anlamak için çıkarımlar. AA Şeyh'te (Ed.), *İmgeleme: Mevcut teori, araştırma ve başvuru* (s. 340-387). New York: Wiley. Windholz, G. ve Diamant, L. (1974). Olağanüstü olaylara inananların bazı kişilik özellikleri. *Psikonomik Toplum Bülteni*, **3**, 125-126.
- Winkelman, M. (1981). Örgün eğitimin duyu dışı yeteneklere etkisi: Ozolco çalışması. *Parapsikoloji Dergisi*, **45**, 321-336.
- Winn, DS (2002). *Geçmiş yaşam deneyimlerinin fenomenolojisi*. Lewiston, NY: Mellon Press.
- Wirth, DP (1995). Manevi şifa karşılaşmasında inanç ve beklentinin önemi. *Sosyal Bilimler ve Tıp*, **41**, 249-260.
- Wirth, DP, Johnson, CA, Horvath, JS ve MacGregor, JD (1992). Alternatif şifa tedavisinin semender ön ayaklarının yenilenme hızına etkisi. *Bilimsel Keşif Dergisi*, **6**, 375-390.

Wiseman, R. (1996). Paranormalin tanıkları (ne kadar güvenilir?). G. Stein'da (Ed.), *paranormal ansiklopedi* (s. 829-834). Amherst, NY: Prometheus Kitapları.

Wiseman, R. (2001). Psişik dolandırıcılığın psikolojisi. R. Roberts & D. Damat (Ed.), *Parapsikoloji: Olağandışı deneyim bilimi* (s. 51-59). Londra: Arnold.

Wiseman, R., Greening, E., & Smith, M. (2003). Seans odasında paranormal inanç ve öneri. *İngiliz Dergisi Psikoloji*, **94**, 285-297.

Wiseman, R. ve Morris, RL (1994). Psişik dolandırıcılık taktiklerini modellemek. *Avrupa Parapsikoloji Dergisi*, **10**, 31-44. Wiseman, R. ve Morris, RL (1995). *Psişik hak sahiplerini test etmek için yönergeler*. Hatfield, İngiltere: Hertfordshire Üniversitesi Yayınları. Wiseman, R. ve Smith, MD (2002). Bilişsel ve motivasyonel önyargıların paranormal inanç üzerindeki rolünün değerlendirilmesi. *Dernek Dergisi Psişik Araştırma için*, **66**, 178-186.

Wiseman, R., Smith, M. ve Kornbrot, D. (1996). PRL autoganzfeld'de olası göndericiden deneyciye akustik sızıntıyı keşfetme deneyler. *Parapsikoloji Dergisi*, **60**, 97-128. Wiseman, R. ve Watt, C. (2004). Batıl inançları ölçmek: Şans tılsımları neden önemlidir? *Kişilik ve Bireysel Farklılıklar*, **37**, 1533-1541.

Wiseman, R. ve Watt, C. (2006). Psişik yetenek inancı ve yanlış yükleme hipotezi: Nitel bir inceleme. *İngiliz Dergisi Psikoloji*, **97**, 323-338.

Wiseman, R., Watt, C., Stevens, P., Greening, E., & O'Keeffe, C. (2003). "Hayaletler" iddiasıyla ilgili soruşturma. *İngiliz Dergisi Psikoloji*, **94**, 195-211.

Wiseman, R., West, D. ve Stemman, R. (1996). Psişik algılamanın deneysel bir testi. *Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*, **61**, 34-45.

Wolfradt, U. (1997). Ayrışma deneyimleri, sürekli kaygı ve paranormal inançlar. *Kişilik ve Bireysel Farklılıklar*, **23**, 15-19.

Wolfradt, U., Oubaid, V., Straube, ER, Bischoff, N., & Mischo, J. (1999). Düşünme stilleri, şizotipal özellikler ve anormal deneyimler. *Kişilik ve Bireysel Farklılıklar*, 27, 821-830. Wolkowski, ZW (1977).

Psikokinetik fenomenler üzerine düşünceler. İçinde JD Morris, WG Roll ve RL Morris (Ed.), *Araştırma*

parapsikoloji 1976(s. 207-209). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın. Wooffitt, R. (2000). Psişik-bakıcı etkileşiminde paranormal biliş gösterimlerinin etkileşimsel organizasyonunun bazı özellikleri.*sosyoloji*, **34**, 457-479.

Wooffitt, R. (2003, Ağustos).*Psişik-bakıcı etkileşiminde paranormal biliş gösterimlerinin organizasyonu*.Parapsikoloji Derneği 46. Yıllık Toplantısında sunulan bildiri, Vancouver, Kanada.

Wren-Lewis, J. (1974). Paranormalin araştırılmasına direnç. *Hümanist Psikoloji Dergisi*,**14**(2), 41-48. Wright, SH (1998). Yas sonrası spontan psikokinezi deneyimleri.*Psişik Araştırmalar Derneği Dergisi*,**62**, 385-395.

Wright, SH (1999). Ölmekte olanlarla paranormal temas: 14 çağdaş ölüm tesadüfü.*Psişik Derneği Dergisi Araştırma*,**63**, 258-267.

Wuthnow, R. (1976). Astroloji ve marjinallik.*için dergi Bilimsel Din Araştırması*,**15**, 157-168. Wyndham, H. (1937).*Bay Sludge, ortam: Yaşam olmak ve Daniel Dunglas Home'un maceraları*. Londra: Bles. Yram. (1974).*Pratik astral projeksiyon*. New York: Weiser. (Orijinal c.1926'da yayınlanan eser

Zagari, W. ve Machado, FR (2001). Brezilya'da Parapsikoloji: Genç yetişkinliğe giren bir bilim.*Parapsikoloji Dergisi*,**65**, 351-356.

Zenhausen, R., Stanford, RG ve Esposito, C. (1977). İşaret algılama teorisinin basiret ve önsezi görevlerine uygulanması. JD Morris, WG Roll ve RL Morris (Ed.),*Parapsikolojide araştırma* 1976(s. 170-173). Metuchen, NJ: Korkuluk Basın. Zha, L. ve McConnell, T. (1991). Çin Halk Cumhuriyeti'nde Parapsikoloji: 1979-1989.*Amerikan Derneği Dergisi Psişik Araştırma*,**85**, 119-143.

Zingrone, NL (1988). Amerikan parapsikoloji dergilerinde yazarlık ve cinsiyet.*Parapsikoloji Dergisi*,**52**, 321-343. Zingrone, NL (1994). Kadın ve parapsikoloji. L. Coly & RA White'da (Ed.),*Kadınlar ve parapsikoloji*(s. 218-225). New York: Parapsikoloji Vakfı.

Zingrone, NL (2002). Tartışma ve parapsikolojinin sorunları. *Parapsikoloji Dergisi*, **66**, 3-30. Zingrone, NL ve Alvarado, CS (1994, Ağustos). *Psişik ve dissosiyatif deneyimler: Bir ön rapor*. Parapsikoloji Derneğinin 37. Yıllık Kongresinde sunulan bildiri, Amsterdam, The

Hollanda.

Zingrone, NL ve Alvarado, CS (1997, Ağustos). *"Bozuk" evlilik ilişkileri ve parapsikolojik deneyimlerin iddiaları*. Sunulan bildiri Parapsikoloji Derneği'nin 40. Yıllık Konvansiyonu, Brighton, İngiltere.

Zohar, D. (1982). *Zaman engelini aşarak: Önsezi üzerine bir çalışma ve modern fizik*. Londra: Heinemann.

Zolik, ES (1958). Hipnotik "önceki varoluş" fantezisinin psikodinamik içerimlerinin deneysel bir araştırması. *günlük Klinik Psikoloji*, **14**, 179-183.

Zorab, G. (1970). Amsterdam'da DD Home ile test seansları (1858). *Parapsikoloji Dergisi*, **34**, 47-63.

Zusne, L. ve Jones, WH (1982). *Anomalistik psikoloji: Olağanüstü davranış ve deneyim fenomeni üzerine bir çalışma*. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Ortakları.

İSİM ENDEKSİ

Başrahip, CG

Başrahip, Kuzey Carolina

Abbott, DP

Abelson, RP

Abramovitch, H.

Abu-İzzeddin, MA

Adare, Tanrım

Ader, R.

Ahmet, İ.

Aker, C.

Alberti, G.

Alcock, JE

Ali, AN

Alison, L.

Alper, M.

Alvarado, CS

Alvarez-Gonzalez, CJ

Amarim, M.

Anderson, G.

Anderson, RI

Anderson, W.

Andresen, JJ

Angoff, A.

Arango, MA

Arendas, M.

Arz, S.

Kül, DD

Astin, JA

Neyse ki, GE

Atkinson, G.

Attevelt, JTM

Suda, PMH

Auerbach, L.

Avusturya, İnsan Kaynakları

Ayeroff, F.

Backström, M.

Bacon, F.

Bailey, C.

Bainbridge, ABD

Fırıncı, IS

fırıncı, RA

Ballard, JA

berber, Teksas

Barentsen, C.

Dr.

Barker, JC

Barracclough, N.

Barrett, WF

Basford, TK

Batman, F.

Bauer, M.

Baysız, R.

Sakal, SH

Becara, A.

Becker, RO

Bell, M.

Beloff, J.

Belz-Merk, M.

Ben, DJ

Benassi, VA

Bender, H.

Bennet, C.

Benor, DJ

Berg, P.

Berger, AS

Berger, RE

Bergström, CB

Berk, İ.

Berman, AL
Bernstein, M.
Berrios, GE
Besterman, T.
Beutler, JJ
Bevan, JM
Beyler, J.
Bierman, DJ
Bilge, M.
Birchall, J.
Birge, RT
Birge, WR
Bischoff, N.
Blacher, RS
Blackmore, SJ
Blank, O.
Bleier, R.
Bloch, ABD
Bloxham, A.
Blum, SH
Boller, E.
Bonenfant, RJ
Bootzin, RR
Bosch, H.
Bovasso, G.
Oğlan, D.
Boyton, T.
Bradish, GJ
Brady, C.
Bramwell, BA
Braud, WG
Braude, SE
Bridgman, PW
Brier, RM
Brink, F.

Britton, Dünya Bankası

Geniş, CD

Geniş, W.
Broughton, SC

Kahverengi, D.
kahverengi
kahverengi, WRK
esmerleşme, EB
Browning, R.
Brugge, P.
Bryan, S.
Buchi, S.
Budescu, DV
Bugaj, R.
Bünye, M.
Burdick, DS

Burnham, Birleşik Krallık

Bursik, K.
Burt, Ç.
Burton, R.
Bush, KD
Butler, DC
Byrd, RJ

Cabibo, C.
Kader, R.
Cadir, D.
Callaghan, A.
Calvesi, A.
Cameron, RA
Cameron, T.
Campbell, J.
Kemal, K.
Campbell, RG
Campbell, V.
Cardena, E.
Carington, WW
Marangoz, JC
Kar, D.

Carrington, H.

Carvalho, AP

Casler, L.

Cerullo, MA

Çadha, Kuzey Kore

Chaffin, JL

Chari, CTK

Chauvin, R.

Chernigovskaya, T.

Chibnal, JT

çocuk, IL

Christopher, M.

Christopherson, VA

Kiliseler.

Churchland, Başbakan

Claridge, G.

Clark, CC

Clark, K.

Clark, TK

Clark, D.

Coelho, C.

Cohen, D.

Cohen, N.

Collins, İngiltere

Koli, L.

Conley, B.

Aşçı, AM

Aşçı, EW

aşçı, f.

Cooperstein, MA

Coover, JE

Cornell, AD

Cornwell, T.

Costa de Beauregard, O.

Konsey, JR

Sayılar, DA

Couttie, RD

Cox, BIZ
Crandall, JE
Cranston, SL
ürpertici aile
Crookall, R.
Crookes, W.
Cummings, J.
Cunningham, S.
Curtis, JT
Kesici, S.
Cuzzucoli, A.

Dağ, İ.

Dale, Los Angeles

Dalkvist, J.
Dallas, HA
Dalton, KS
Damasio, AR
Damaso, H.
Daniels, M.
Darwin, Ç.
da Silva, FE
Datson, SL
Davey, R.
Davey, SJ
Davies, MF
Davis, CP
Davis, G.
Davis, ABD
Davis, JW
Şafak, Ç.
Gün, Sağdan
Dekan, ED
DeAngelis, CE
Debes, J.
deGraaf, TK
Delanoy, DL

Deli, P.
Del Prete, G.
Denes-Raj, V.
Dening, TR
de Rochas, A.
Der, J.
Der, P.
Desrosiers, M.
Devereux, G.
Dewhirst, B.
Diaconis, P.
Diamant, L.
Diaz-Vilela, L.
Dickinson, İngiltere
Dickstein, ML
Dierkens, JC
Dingwall, EJ
Dobbie, AW
Dobinson, G.
Dobyns, YH
Dommeyer, FC
Don, NS
Donovan, JM
Dorhout Mees, EJ
Doyle, klima
Drazen, JM
Drevno, GE
Drew, AA
Druckman, D.
DuBreuil, SC
Ducasse, CJ
Dudley, RT
Dunbar, KA
Dunne, BJ
Dunne, JW
Dwyer, MA

Eastham, P.
Doğukan, M.
Eastwood, JD
Ebru, M.
Kenar, HL
Edwards, C.
Edwards, H.
Edwards, P.
Egelhof, C.
Ehrenberg, K.
Ehrenwald, J.
Eilbert, L.
Eisenbud, J.
Ejvegaard, R.
Elfrich, İ.
Ellason, JW
Ellison, A.
Ellwood, GF
Elsaesser Valarino, E.
Emmons, CF
Epstein, S.
Ernst, E.
Ertel, S.
Esposito, C.
Estabrooks, GH
Estebany, O.
Etzold, E.
Evans, C.
Evans, D.
Evans, H.
Evans, J.

Faber, JAJ
Falk, R.
Faraday, M.
Farkaş, M.
Farley, FH

Tüy, SR
Keçe, DL
Fenwick, E.
Fenwick, P.
Ferguson, E.
Ferrari, DC
Ferry, G.
Feyerabend, P.
Finucane, RC
Ateş Bağı, Sağ
Balıkçı, M.
Balıkçı, J.
Fisk, GW
Uçan, A.
Flournoy, T.
Flynn, CP
Fodor, N.
Fontana, D.
Forman, J.
Forvet, H.
Fowler, bilgisayar
Fox, J.
tilki ailesi
Frank, S.
Franzoi, S.
Fraser, K.
Freeman, JA
Fransızca, CC
Freud, S.
Friedman, R.
Frizelle, FA
Fukurai, T.
Fuller, U.
Furn, BG

Gabbard, GİT
Gabora, NJ

Gackenbach, JI
Gallup, GH
Gao, J.
Gardner, M.
Güvercin, C.
Gauld, A.
Gault, Sağ
Gay, K.
Gearhart, L.
Geijskes, GG
Geller, U.
Gendin, S.
George, L.
Gerding, JLF
Gervais, A.
Gibson, AS
Gibson, EP
Gilmore, JB
Giorgi, A.
Girard, J.
Girden, E.
Gissurarson, ASLA
Glanvil, J.
Glicksohn, J.
Glik, DC
Gnanatilleka
Göbel, P.
Goldman, A.
Goldney, KM
Gomez-Jeria, JS
iyi arkadaş, LD
Gordon, H.
Goulding, A.
Gow, KM
Gowda, M.
derece, BR
Greeley, A.

yeşil

Yeşil, CE

Yeşil, MJ

Yeşil, E.

Yeşillendirme, E.

Greenwood, JA

Gregory, A.

Gregory, RL

Gri, M.

Grayson, B.

Griffin, ABD

Griggs, RA

Grisso, JT

Grosso, M.

Groth-Marnat, G.

Gudmundsdottir, A.

Gerra, V.

Günay, E.

Guthrie, M.

Hack, İ.

Agios, S.

Haydar, J.

Salon, J.

Salon, JA

Salon, Ş.

Salon, TR

Haller, A.

Hanlon, J.

Hansel, ÇEM

Hansen, GP

Haraldsson, E.

harary, SB

Harding, S.

Hardy, klima

Harkan, E.

Harris, B.

Harris, J.
Haris, M.
Harris, ABD
Hart, H.
Harte, TM
Harvey, D.
Hasted, JB
Hastings, A.
Hastings, RJ
Hakan, C.
Havens, RA
Hayes, AF
Baş, J.
Heaney, JJ
Hearne, KMT
Hearnshaw, LS

Sağlık, Halkla İlişkiler

Cennet, P.
Hebb, DO
Hayir, H.
Helmholtz, H. von
Herbert, B.
Hergoviç, A.
Herman, D.
Hertweck, E.
Hess, DJ
Hetherington, F.
Hewett, M.
Hillstrom, ABD
Hines, T.
Hiraoka, R.
Hirvenoja, R.
Hodges, RD
Hodgson, R.
Hoebens, PH
Hoeltje, C.
Merhaba, J.

Holck, FH
Holden, JM
Holt, NJ
Ev, GG
Honger, B.
Onur, C.
Horton, R.
Horvath, JS
Hock, J.
Houdini, H.
Huran, J.
Houtkooper, JM
Hövelmann, GH
Hubbard, GS
Huff, KD
Humphrey, BM
Av, HT
Avci, R.
Hutchinson, L.
Hutchinson, M.
Hutton, M.
Huxtable, G.
Hyman, R.
Hyslop, J.

ibis, M.
Icochea, H.
İdil, M.
İngilis, B.
İçer, M.
Irwin, HJ
Isaacs, E.
Isaacs, JD
Iverson, J.

Jackson, ABD
Jackson, M.

Jacobs, DF
Jacobs, JR
Jahn, RG
James, W.
Jansen, KLR
Jaroff, L.
Cevher, M.
Jay, D.
Jenkins, E.
Jefson, İ.
Jeral, JM
John, kimlik
Johnson, A.
Johnson, Kaliforniya
Johnson, M.
Johnson, BEN
Jones, FC
Jones, G.
Jones, PG
Jones, RA
Jones, WH
Jonson, S.
Joshi, S.
Jourdan, J.
Jung, CG

Kamman, R.
Kampman, R.
Kanthamani, H.
Kaptchuk, TJ
Kaş, G.
Katra, J.
Kautz, WH
Keskin, M.
Keene, ML
Kaleciler, D.
Keil, HHJ

Kenan, G.
Kellehear, A.
Keller, EF
Kelly, EF
Kennedy, JE
Kennedy, JL
Kenny, MG
Kirman, MK
Kihlström, JF
Kilin, P.
Kleinman, A.
Kletti, R.
Klyver, N.
Kocsis, RN
Kogan, IM
Kohn, A.
Kolb, JW
Koren, SA
Kornbrot, D.
Kornwachs, K.
Kramer, W.
Krauss, Sağ
Kreiman, N.
Kreitler, H.
Kreitler, S.
Kriger, J.
Krippner, S.
Kübler-Ross, E.
Kulagina, N.
Kuley, NB
Kumar, VK

Etiket, L.
Lamal, PA
Lambert, GW
Lamont, P.
Landis, T.

Lang, B.
Lang, R.
Langer, EJ
Lansberry, LD

Lantz, Kuzey Amerika

Laurence, J.
Lawrence, M.
Lawrence, TR
Layton, ABD

Yaprak, W.

Leahey, GE
Leahey, TH
Lederer, RJ
Lehmann, D.

Le Shan, L.

Leslie, W.

Lester, D.

Let, J.

Lettier, A.

Levi, A.

Levin, JS

Levy, WJ

Lewicki, ABD

Liberman, R.

Lind, V.

Lindley, JH

Locke, TP

Konaklama, OJ

Loftsson, J.

Uzun, JA

Uzun, JP

Louza, Bay

Lovitts, BE

Lucadou, W. von

Lucas, W.

Ludwig, L.

Luke, WLW

Lundahl, CR
Lynn, SJ
Lyon, A.

McAllister, İ.
McAlpine, S.
McBeath, MK
MacCarthy, C.
Machado, Fransa
McClean-Rice, N.
McClenon, B.
McClenon, J.
McConnell, RA
McConnell, T.
McCormick, DL
McCreery, C.
McCue, PA
McDannell, C.
McDermott, Z.
MacDonald, WL
McDonough, BE
McDougall, W.
McElroy, ABD
MacGregor, JD
McHarg, JF
MacKenzie, A.

McKenzie, Amerika Birleşik Devletleri

McLellan, K.

McMahan, Amerika Birleşik Devletleri

McMaster, N.
McMullen, T.
McNeill, K.
McVaugh, Bay
Maher, MC
Mahoney, PJ

Maitz, Amerika Birleşik Devletleri

Makarek, K.

Mansfield, V.
Marcano, G.
İşaretler, DF
Markwick, B.
Marsh, MC
Martin, B.
Martin, LJ
Martinelli, M.
Martínez-Taboas, A.
Marwit, SJ
Massacesi, S.
Matlock, JG
Mauskopf, SH
Mayıs, AK
Medhurst, RG
Menar, E.
Merikle, PM
Merton, RK
Mesmer, F.
Messer, WS
Metayer, S.
Meyer, V.
Meynel, H.
Michel, BA
Michel, CM
Milford, G.
Miller, B.
Miller, MJ
Mills, A.
Milstein, J.
Milton, J.
Darphane, EE
Mint, S.
Mischo, J.
Mişlove, J.
Mitchell, AMJ
Mitchell, JL

Mitchell, T.

Muharrem, C.

Monnet, M.

Montago, E. de A.

Montanelli, DG

Moody, RA

Moore, D.

Moore, DW

Moore, RL

Daha fazla, H.

Morier, D.

Morris, F.

Morris, RL

Mors, ML

Moss, S.

Mosteller, F.

Mulholland, J.

Mundle, CWK

Munro, C.

Münson, RJ

Münevver, J.

Murphy, G.

Murphy, K.

Murphy, P.

Murphy, T.

Murray, CD

Muş, J.

Müslüm, C.

Myers, FWH

Myers, SA

Nadon, R.

Nagtegaal, M.

Nanko, M.

Nash, CB

Nash, CS

zenci, PJ

Nehre, A.
Nelson, CL
Nelson, ABD
Nepe, VM
Newman, R.
Newport, F.
Nichols, A.
Nikel, TW
Nickel, J.
Nickeson, RC
Nijenhuis, ERS
Nisbet, B.
Nordbeck, B.
Norton, MC
Norwood, B.
Hayır, R.
Nun, R.

O'Connor, RP
O'Keefe, C.

Olson, Halkla İlişkiler

Oppenheim, J.
Oram, AT
Örme, JE
Orgazm, S.
Osis, K.
Osowsky, İ.
Otis, LP
Ubeyd, V.
Owen, A.
Owen, ARGE
Owen, J.
Owens, JE

Pacini, R.
Padfield, S.
Palladino, E.

Palladino-Zenci, P.
Palmer, J.
Pamplin, BR
Paris, F.
Park, RL
Parker, A.
Parna, S.
Parra, A.
Pascual Leone, A.
Pasricha, SK
Paulini, T.
Barış, H.
Pekala, RJ
Pelzer, K.
Pennachio, J.
Periyannanpillai, V.
Perlström, JR
Perry, C.
Persinger, MA
Perskari, B.
Kişi, A.
Peterson, JM
Peterson, PJ
Philimore, M.
Philips, D.
Piddington, JG
Pierce, HW
Pilato, S.
tutam
Piper, AL
Piper, L.
Podmore, F.
Polidoro, M.
Pollock, J.
Papa, JE
Pots, M.
Powell, KF

Güçler, R.
Poynton, JC
Prasad, J.
Pratt, JG
Fiyat, GR
Prens, WF
Pritchett, G.
Puhl, A.
Puthoff, HE
Pütz, P.

Kuantum, M.
Quider, RF
Quimby, SL

Radin, DI
Raft, D.
Ragnarsson, A.
Ramakar, P.
Ramsey, M.
Randall, JL
Randall, TM
Randy, J.
Sıra, Ö.
Rao, HH
Rao, KR
Rapport, A.
Rattet, SL
Kuzgun, BH
Ravenscroft, J.
Rawcliffe, İngiltere
Rawlings, M.
Reber, AS
Rebman, JM
Reed, G.
Rees, DW
Saygi, M.

Rein, G.

Reinhardt, JA

Reinsel, R.

Reis, M.

Reynolds, CB

Ren Nehri, JB

Ren Nehri, LE

Ren-Tüy, S.

Rhue, JW

pirinç, TW

Richardson, A.

Richeport, ABD

Rıhtım, C.

Yüzük, K.

Riniolo, TC

Roberts, G.

Roberts, L.

Robertson, D.

Robertson, S.

Robertson, TJ

Rockwell, T.

Rodaba, T.

Rodin, Amerika Birleşik Devletleri

Karaca, CA

Rogo, DS

Roig, M.

Rulo, WG

Rom, EG

Roney-Dougal, SM

Gül, Louis

Gül, Lyndon

Gül, R.

Rosenblatt, bilgisayar

Rosing, CJ

Rosma, C.

Ross, Kaliforniya

Rowe, W.

Roy, AE
Rubenstein, R.
Rudolph, L.
Rudski, J.
Rueda, SA
acele, JH
Russek, LG
Russell, DW
Ruttenberg, BH

Saavedra-Aguilar, JC
Sabine, WHW
Sabom, MB
Sağan, C.
Sahlman, JM
Aziz James-Roberts, İ.
Salter, WH
Tuzlu bataklık, HF
Samararatne, G.
Sandford, J.
Sannwald, G.
Sappington, AA
Sartor, L.
Saks, S.
Scargle, J.
Schacter, DL
Schatzman, M.
Schaut, GH
Schechter, EI
Schienle, A.
Schlitz, M.
Schmeidler, GR
Schmidt, H.
Schmidt, Los Angeles
Schmidt, S.
Schnaper, N.
Schneider, R.

Schouten, SA
Schiever, F.
Schröter-Kunhardt, M.
Schumaker, JF
Schwartz, GE
Schwarz, BE
Scofield, AM
Scriven, M.
Scutt, DC
Bak, M.
Serdahely, WJ
Seri, T.
Shackleton, B.
Shadish, WR
Shadowitz, A.
Şafer, D.
Şapin, B.
Shapiro, T.
Ş.
Kırpma-Johns, S.
Şeyler, D.
Sheldrake, R.
Şerman, M.
Sherwood, SJ
Şi, H.
Shontz, FC
Sicher, F.
Sidgwick, EM
Sidgwick, H.
Siegel, C.
Siegel, RK
Sigelman, L.
Simmonds, Kaliforniya
Simon Buller, S.
Sinclair, U.
Şarkıcı, B.
Sitwell, C.

Skol, S.
Skulason, F.
Slymen, DJ
Gülümseme, D.
Smith, BM
Smith, H.
Smith, HS
Smith, Doktor
Smith, [M.]].
Smith, P.
Smith, S.
Snel, FWJJ
Snowdon, RJ
Snoyman, P.
Soal, SG
Sobal, J.
Solfvin, GF/J.
Süleyman, G.
Süleyman, J.
Sondo, N.
İspanyollar, NP
Kıvılcımlar, GG
Spencer-Brown, G.
Spiegel, D.
Spinelli, L.
Spinhoven, Ph.D.
Spottiswoode, SJP
serpin, RL
Stanford, İngiltere
Stanford, TW
Stanovich, KE
Stap, H.
Stark, R.
Steilberg, BJ
Stein, AG
Steinbach-Humphrey, S.
Steinkamp, F.

Stemman, R.
Stevens, P.
Stevenson, I.
Stewart, G.
Stokes, DM
Firtina, L.
Stowell, MS
Strachan, M.
Straube, Acil Servis
Strauch, I.
Strausberg, M.
Struckmeyer, FR
Strychacz, CP
Stuart, CE
Suddeth, JA
Yazlar, R.
Suryani, LK
Sutherland, C.
Svenson, SG
Sweeney, PD
tatlılar, JA

Tabori, P.
Taddonio, JL
Tandy, V.
Tanner, AE
Tarazi, L.
Targ, E.
Targ, R.
tart, CT
Taylor, A.
Taylor, R.
Taylor, SE
Tellegen, A.
Ten Dam, H.
Tenhaeff, WHC
Terhune, D.

Terr, LC
Talbourne, MA
Thomas, CD
Thomas, K.
Thomason, SG
Thomson, S.
't Hooft, G.
Thorisson, KR
Sensiz, RH
Thurston, H.
Tut, G.
Tierney, İ.
Tietze, TR
Tigin, V.
Tiliopoulos, N.
Tim, Ü.
Tobacık, JJ
Tobacık, ZS
Travis, F.
Tressoldi, PE
Troko, F.
Troland, LT
Troschianko, T.
Truzzi, M.
Tucker, J.
Dinle, GS
Turnbull, B.
Twemlow, GB
Timinski, WV
Tyrrell, GNM

Ulman, M.
Utts, J.

Vacek, JL
Vaisrub, S.
Vaitl, D.

Valiant, Başbakan
Van de Kalesi, RL
van der Hart, O.
Vanderlinden, J.
van der Sijde, bilgisayar
Van Dragt, B.
van Dyck, R.
van Lommel, P.
van Quekelberghe, R.
van Wees, R.
Vartanyan, İ.A.
Varvoglis, Milletvekili
Vasiliev, LL.M.
Vasi, Z.
Vaughan, A.
Venedik, D.
Ven, J.
Veral, M.
Villanueva, J.
Virtanen, L.
Vitül, WF
Vyse, SA

Wackermann, J.
Wade, N.
Wagenaar, ABD
Wagner, C.
Wagner, MW
Vala, H.
Yürüteç, EH
Yürüteç, FO
Waller, Genel Müdür
Walsh, P.
Walsh, RP
Walti, B.
Warcollier, R.
Warner, L.

Warren, Kaliforniya

Wassermann, GD

Watson, S.

Watt, Kaliforniya

Weiner, DH

Weisberg, BM

Wells, AD

Batı, DJ

Batı, T.

Westerlund, J.

Wezelman, R.

sızlanma, JE

Beyaz, KD

Beyaz, RA

Beyaz Adam, JHM

Whitlock, İngiltere

Whitton, JL

Wiegand, W.

Wierzbicki, M.

Wiesner, BP

vahşi adam, RW

Wilkinson, HP

Wilkinson, LV

Williams, ASLA

Wilson, Ç.

Wilson, DB

Wilson, İ.

Wilson, JP

Wilson, L.

Wilson, SC

Win Maung, U.

Windholz, G.

Winn, DS

Wirth, DP

Bilge, R.

Wolfradt, U.

Wolkowski, ZW

Ahşap, R.
Woodruff, JL
Woofitt, RC
Wren-Lewis, J.
Wright, SH
Wuthnow, R.
Wyndham, H.

Yeat, R.
genç
Genç, JM
yram

Zengari, W.
Zener, K.
Zenhausen, R.
Zha, L.
Zingrone, Hollanda
Zohar, D.
Zolik, ES
Zorab, G.
Zusne, L.

KONU ENDEKSİ

AAAS

Aberfan felaketi

Emilim, psikolojik

Ajan, PKK

Alfa dalgaları:

Amerikan Psişik Araştırmalar Derneği (ASPR)

hayvan manyetizması

Hayvan psi'si (Anpsi)

Endişe

hayali deneyimler

Uygulamalar

Uygulamalar

arketipler

ASPR

astral kord

özgünlük

Otomatik yazma

otoskopi

geriye doğru nedensellik

Paranormale olan inanç

kütük okuma

İngiliz Psikoloji Dergisi

Telefon etmek

Vaka koleksiyonu

katalepsi

serebral anoksi

Şans

kanallama

Kronolojik düşüşler

şifre testi

duruişiti
durugörü
klinik uygulama
Saat kartları
Kümeleme:
Tasadüf
Soğuk okuma teknikleri
şifreli kilit testi
uygunluk teorisi
Büyücülük
Tutarlı eksik:
Kontrol
doğrulama
kortikal disinhibisyon
danışmanlık
Yaratıcılık
kritik oran
eleştiriler:
çapraz yazışmalar
kriptomnezi
CSICOP
kültürel görelilik
Kümülatif araştırma kaydı

Karanlık
Düşüş etkileri
Savunma Mekanizması Testi
Kesin ESP deneyi
Yoğunluk
Duyarsızlaşma
Dieppe Baskını davası
Diferansiyel etkisi:
Doğrudan sesli iletişim
Yer değiştirme:
Ayrışma
Mesafe:
Iraksama sorunu

"Aşağı doğru" tekniği
rüyalar

"Bırak" iletişimciler
İlaç zehirlenmesi
Duke Üniversitesi

ektoplasma
EEG ölçümleri

ELF dalgaları

endorfinler

Epilepsi

ESP kartları

ESP performansı:

ESP hedefleri

ESP testleri

Etik kurallar

Avrupa Parapsikoloji Dergisi

uyarılmış yanıt

Evrım

Olağanüstü İnsan Deneyimi

Şeytan çıkarma

deneyimli

deneysel kontrol

deneysel etik

deneyci etkileri

deneyciler:

duyu dışı deneyim

Ekstra Duyusal Algı

duyu dışı algı

Dışadönüklük

yanlış anılar

fantezi

fantezi eğilimi

Faraday kafesi

ölüm korkusu

psi korkusu

Geri bildirim
Feminizm
alan bağımlılığı

Sahtekar:
Özgür irade
Finansman

Kumar
Ganzfeld
Cinsiyet
Genel duyu dışı algı (GESP)
jeomanyetik aktivite
GESP
hayaletler
Safılık

halüsinasyonlar
İyileştirme
Yardım-engel çalışmaları
yarım küre uzmanlığı
Hit
homeostaz
hipnagogik durumlar
Hipnoz
hipnotik ilerleme
hipnotik gerileme

Görüntü:
İstihbarat
Araya girmek
Sezgisel veri sıralama
Sezgisel izlenimler

Yakın Ölüm Araştırmaları Dergisi
Parapsikoloji Dergisi
Bilimsel Keşif Dergisi
dergiler

kararsızlık

Laboratuvarlar

Ellerin üzerine koymak

Öğrenme:

havaya yükselme

Hayat incelemesi

Denetim yeri

Lucid rüyalar

Makro-PK

Büyü

İbn Meymun araştırması

materyalizasyon

MCE

Ortalama şans beklentisi

Meditasyon

aracılık

Hafıza

zihinsel ortamlar

mesmerizm

meta-analiz

metal bükme

Mikro-PK

Askeri uygulamalar

Mini Jeller

yanlış algılama

özlüyor

Mod

Çok yönlü hedefler

Çoklu kişilik bozukluğu

narsisizm

Ulusal Araştırma Konseyi

Doğa

NDE

ölüme yakın deneyimler

Negatif tanım

nevrotiklik

nörotransmitterler

nitinol

Kasıtsız ESP

kasıtsız PK

rastgele olmama

Boş sonuçlar

OBE

gözlem teorileri

Occam'ın Usturası

ontolojik gerçeklik

Opsiyonel durdurma

Beden dışı deneyimler

paramnezi

paranormal

Paranormal İnanç Ölçeği

Parapsikoloji Derneği

Parapsikolojik deneyim

Parapsikologların motivasyonları

Parapsikoloji:

parasomatik formu

Pearce-Pratt deneyi

Kalıcı paranormal nesne

Kişilik

fenomenolojik araştırma

fotoğrafçılık

Fiziksel aktivite

Fiziksel ortamlar

PKK

PK performansı:

PK hedefleri

plasebo

poltergeist ajan

Poltergeist deneyimler

Poltergeist odak
Konum etkileri:

Kontrol altına alma

postmodernizm

önsezi

önyargılar

Ön yargı

Önsezi büroları

Önsezi

Süreç odaklı araştırma

Profesyonellik

Proje Alfa

vekil oturumları

sözde psi

sözde bilim

sözde şüphencilik

psi

psi geliştirme

psi gama

psi kappa

Psi aracılı enstrümantal yanıt

psi eksik

psişik algılama

psişik şifa

psişik fotoğrafçılık

psişik araştırma

Psikokinez (PK)

Psikolojik Bülten

psikomanteum

psikonöroimmünoloji

psikotronik

kuantum süreçleri

Rastgele olay oluşturucu (REG)

Rastgele tahmin

rastgeleleştirme

gerçeklik testi
Kayıt hataları
Tekrarlayan spontan psikokinezi (RSPK)
REG
reenkarnasyon deneyimleri
Gevşeme
Vaka raporlarının güvenilirliği
uzaktan izleme
çoğaltma
Tepki önyargısı
Tepki düzensizliği
Yanıt oranı
Tepki kendiliğindenliği
geçmişe dönük tanıma
Retro-PK
Retorik cihazlar
Alay
Çalıştırmak

Şizotipi

Bilim

Seans

Gönderen

heyecan arayan

Bir varlık hissi

duyusal sızıntı

Koyun-keçi etkisi

kariştirma

bakıcılar

Boy:

şüpheli araştırmacı

şüphencilik

şüpheciler

Toplumlar, bilimsel

Psişik Araştırmalar Derneği (SPR)

bilim sosyolojisi

Ruh rehberi

Ruh fotoğrafçılığı
Ruh bulundurma
spiritüalizm

Yanıtın kendiliğindenliği

SPR

bilinç durumları

istatistiksel analizler

bilinçaltı algı

Konular, seçilmedi

Süper ESP hipotezi

verilerin bastırılması

anketler

hayatta kalma hipotezi

eşzamanlılık

sinestezi

masa devrilme

dokunsal hassasiyet

Hedefler

psi'nin teleolojik görünümü

Telepati

zamansal yer değiştirme

Temporal lob

psi teorileri

psi deneyimi teorileri

terapi

düşünce

Zaman

Titanik

Eğitim

aşkın krallık

Aktarım, terapötik

Transliminallik

seyahat basiret

tünel etkisi

Temel süreçler

psi'ye üniter bakış

Varyans etkileri:

ESP'yi Uyandırma

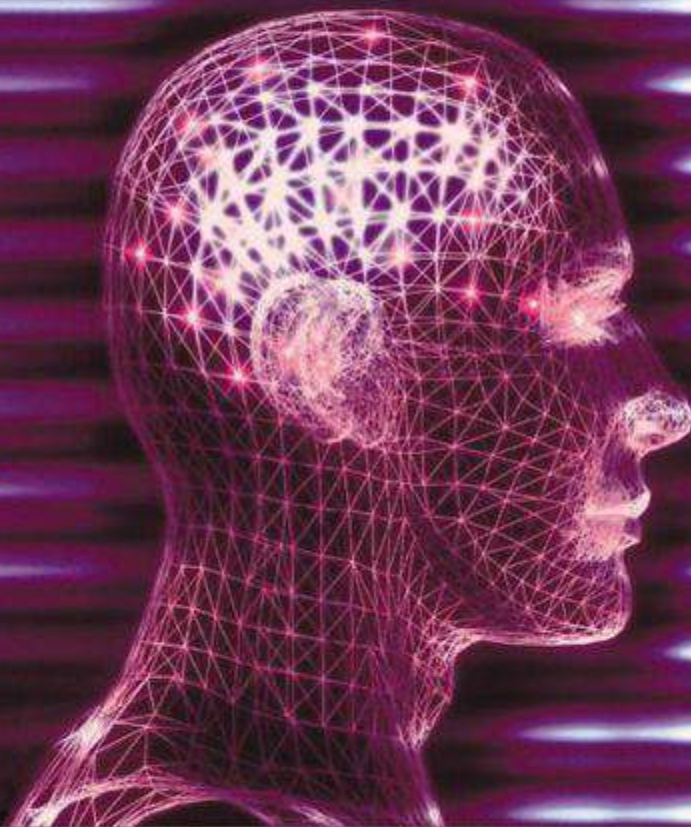
Xenoglossy

Zener kartları

Zenith Radyo çalışması

FIFTH EDITION

An Introduction to **PARAPSYCHOLOGY**

HARVEY J. IRWIN and CAROLINE A. WATT